

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

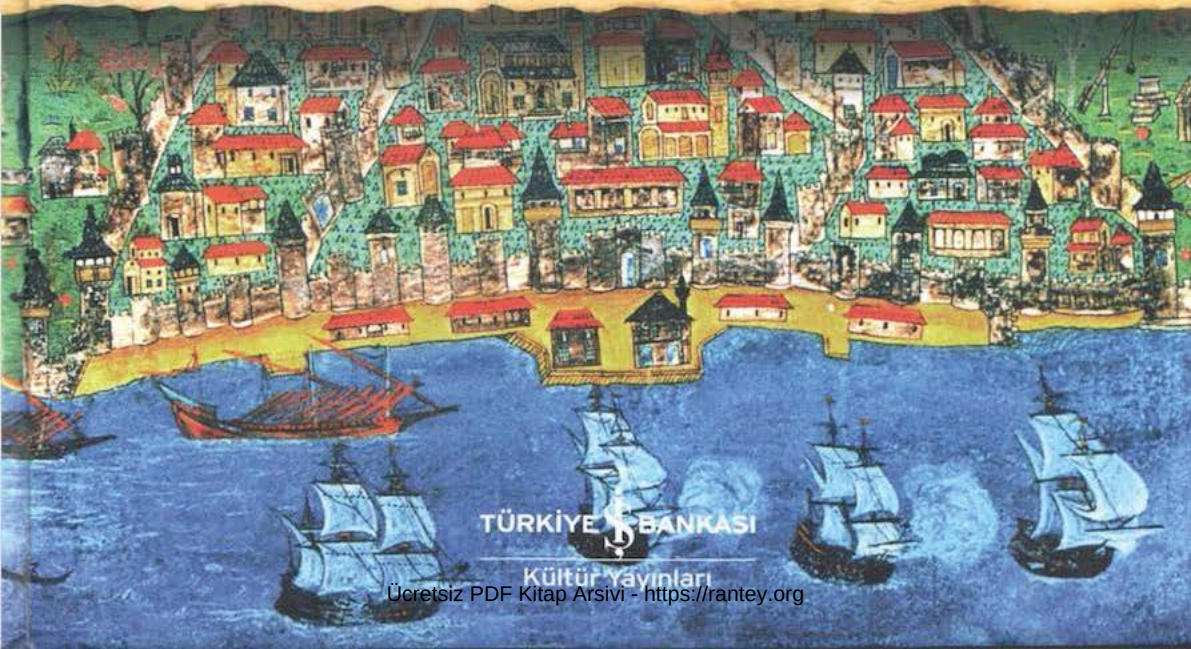
*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / Edited by
Timur Kuran

Cilt 7 / Volume 7

Vakıflar (1661-83)

Waqfs (1661-83)

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Kültür Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantev.org>

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / Edited by
Timur Kuran

Cilt 7 / Volume 7

Vakıflar (1661-83)

Waqfs (1661-83)

TARİH / HISTORY

YAYINA HAZIRLAYAN / EDITED BY: TİMUR KURAN

MAHKEME KAYITLARI İŞİĞİNDA

17. YÜZYIL İSTANBUL'UNDA SOSYO-EKONOMİK YAŞAM - CİLT 7

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL:
GLIMPSES FROM COURT RECORDS - VOL. 7

OSMANLICA TRANSKRİPSİYONLAR VE TÜRKÇE ÖZETLER /
OTTOMAN TRANSCRIPTS AND TURKISH SUMMARIES
MÜSLÜM İSTEKLİ, ÖMER FARUK BAHADUR

İNGİLİZCE ÖZETLER / ENGLISH SUMMARIES
NUR BANU KAVAKLI BİRDAL, MEHMET SİNAN BİRDAL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 29619

EDİTÖR / EDITOR
EMRE YALÇIN

GÖRSEL YÖNETMEN / CHIEF DESIGNER
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA / GRAPHIC PRODUCTION
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI: ŞUBAT 2012 / FIRST PRINT: FEBRUARY 2012
2. BASIM: EYLÜL 2014 / SECOND PRINT: SEPTEMBER 2014

ISBN 978-605-360-494-5

BASKI / PRINT
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL (0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without written permission from the publisher, except by a reviewer who may quote brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording, dubbing, or other without written permission from the publisher.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

Yayına Hazırlayan / Edited by
Timur Kuran

mahkeme kayıtları ışığında
17. Yüzyıl İstanbul'unda
Sosyo-Ekonomik Yaşam

Cilt 7
Vakıflar (1661-83)

Social and Economic Life in
Seventeenth-Century Istanbul
glimpses from court records

Volume 7
Waqfs (1661-83)

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

TARİH / HISTORY

YAYINA HAZIRLAYAN / EDITED BY: TİMUR KURAN

MAHKEME KAYITLARI İŞİĞİNDA

17. YÜZYIL İSTANBUL'UNDA SOSYO-EKONOMİK YAŞAM - CİLT 7

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL:
GLIMPSES FROM COURT RECORDS - VOL. 7

OSMANLICA TRANSKRİPSİYONLAR VE TÜRKÇE ÖZETLER /
OTTOMAN TRANSCRIPTS AND TURKISH SUMMARIES
MÜSLÜM İSTEKLİ, ÖMER FARUK BAHADUR

İNGİLİZCE ÖZETLER / ENGLISH SUMMARIES
NUR BANU KAVAKLI BİRDAL, MEHMET SİNAN BİRDAL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 29619

EDİTÖR / EDITOR
EMRE YALÇIN

GÖRSEL YÖNETMEN / CHIEF DESIGNER
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA / GRAPHIC PRODUCTION
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI: ŞUBAT 2012 / FIRST PRINT: FEBRUARY 2012
2. BASIM: EYLÜL 2014 / SECOND PRINT: SEPTEMBER 2014

ISBN 978-605-360-494-5

BASKI / PRINT

YAYLACIK MATBAACILIK

LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203

TOPKAPI İSTANBUL (0212) 612 58 60

Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without written permission from the publisher, except by a reviewer who may quote brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording, dubbing, or other without written permission from the publisher.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL

Tel. (0212) 252 39 91

Fax. (0212) 252 39 95

www.iskulturbankasi.com.tr

Yayına Hazırlayan / Edited by
Timur Kuran

mahkeme kayıtları ışığında
17. Yüzyıl İstanbul'unda
Sosyo-Ekonomik Yaşam

Cilt 7
Vakıflar (1661-83)

Social and Economic Life in
Seventeenth-Century Istanbul
glimpses from court records

Volume 7
Waqfs (1661-83)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları.....	IX
<i>Transliteration and Coding Rules</i>	XI
Vakıflar / <i>Waqfs</i> (1661-83).....	1
Özetler ve Metinler / <i>Summaries and Texts</i>	3

Bu cildin ve vakıf konulu diğer üç cildin dizini, 8. cildin sonundadır.
*The index for this volume and the other volumes on waqfs is at the
end of Volume 8.*

Uygarlıkların kavuştuğı İstanbul'a armağan...

In celebration of Istanbul, where civilizations come together...

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları

Mahkeme defterlerindeki Osmanlıca metinlerin transkripsiyonu hazırlanırken okuma akışkanlığının bozulmaması için yalın bir yöntem benimsenmiştir. Arapça ve Farsça kelimeler orijinallerine uygun biçimde okunmaya çalışılmıştır. Uzatma olan sesli harflerde (ziyâde, âlî, hâzır örneklerinde olduğu gibi) ^ işareti; ayın harfinin geçtiği kelimelerde (bey', şer', i'timad örneklerinde olduğu gibi) ayın harfinden sonra ' işareti; ve hemzenin kullanıldığı kelimelerde (su'âl, me'mûr, kâ'im örneklerinde olduğu gibi) hemzeden sonra ' işareti kullanılmıştır.

Öz Türkçe kelimelerin okunuşunda kâtibin yazımına bağlı kalınarak dönemin telaffuzu yansıtılmaya çalışılmıştır. Gayrimüs- lim, yabancı, kilise, sinagog, cemaat adlarıyla yabancı kökenli yer adları da orijinal metinde yazıldığı gibi okunmuştur.

Mahkeme defterlerinin içlerindeki hükümler kodlanırken varak sayısı esas alınmıştır. Her bir varağın ilk sayfası a, ikinci sayfası b olarak sınıflandırılmış olup her sayfadaki hükümler de Arap rakamlarıyla birden başlayarak numaralandırılmıştır. Dolayısıyla 23b/2, 23'üncü varağın arka tarafında bulunan ikinci hükme verilen koddur.

Kullanılan özel işaretler şunlardır:

[dolu] Metin içerisinde kâtip tarafından yazılması unutulmuş

veya eksik yazılan harf, ek ya da kelimeler bu işaret içerisinde tamamlanmaya çalışılmıştır. Üç örnek: [Ef]renciyü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdik, meblağ-ı [mezbûr].

[...] Okunamayan kelimeler.

[?] Okunuşu şüpheli kelimeler.

[boş] Metin içerisinde kâtip tarafından daha sonra tamamlanması düşüncesiyle boş bırakılan ama doldurulmayan alanlar.

[silik] Kurt tahribatı, nem, yırtık, çürük ve buna benzer faktörlerden dolayı okunması mümkün olmayan kelimeler.

Transliteration and Coding Rules

In transliterating the Ottoman records in the court registers into modern Turkish, we opted for simplicity in order to avoid burdening readers. With Arabic and Farsi words, we have sought to maintain the intended pronunciation. Long vowels (as in ziyâde, âlî, hâzırı) are identified through the ^ sign; words with an ayn (for example, bey', şer', i'timad) have the diacritic ' after the ayn; and words with the hamza (for example, su'âl, me'mûr, kâ'im) have the diacritic ' following the hamza.

With Turkish words, we have followed the scribes form in order to convey the pronunciation of the time. The names of non-Muslims, foreigners, churches, synagogues, congregations, and foreign places have been transcribed to match the original text.

In coding the cases within the court registers, we have followed the sheet number. The front of a sheet is classified as a, and the back as b, and Arabic numerals have been used to distinguish among the cases on each page. Thus, 23b/2 refers to the second entry on the back side of the 23rd sheet.

The following special symbols are used:

[full] Characters or words that the scribe forgot or overlooked have been completed within brackets. Three examples: [Ef]renci-yü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

XII SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL

- [...] Undecipherable words.
- [?] Doubtful transliteration.
- [boş] Fields within the text that the scribe planned to fill later but left blank (“boş” means blank in Turkish).
- [silik] Unreadable due to damage caused by worms, humidity, tears, rotting, or some other factor.

VAKIFLAR
(1661-1683)

WAQFS
(1661-1683)

Özetler ve Metinler *Summaries and Texts*

927 - 1661 (1072) İstanbul 9: 108a/4 Dava / *Adjudication*

Silivrikapısı'ndaki İbrahim Paşa Camisi Vakfı'nın mütevellisi Hasan Ağa, Yahudi Danyal karşısında mahkemeye çıkar. Hasan Ağa'ya göre, vakfın Çelebioğlu Mahallesi'ndeki bir mahzen ve kuyumcu dükkânında aylık 150'şer akçeden kiracı olan Danyal'ın vakfa 1900 akçe kira borcu bulunmaktadır. Mahkeme Danyal'a görüşünü sorar. Danyal söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme biriken kira borçlarını ödemesi konusunda Danyal'ı uyarır.

Hasan Ağa, mutawalli of the İbrahim Paşa Mosque Waqf in Silivrikapısı, sues Danyal, a Jew. Hasan Ağa claims that Danyal, who has rented a cellar and a jewelry shop from the waqf at 150 akçe per month each, owes the waqf 1900 akçe for unpaid rent. Questioned by the court, Danyal corroborates the mutawalli's testimony. In conclusion, the court instructs Danyal to settle the accrued rent debt.

Mahmiye-i İstanbul hısnı ebvâbından Silivrikapısı dâhilinde vâki' merhûm İbrâhim Paşa Câmi'-i şerîfi evkâfına bi'l-fi'l müte-

vellî olan bâ'isü'l-kitâb Hasan Ağa bin İsmâil Danyal veled-i Hayn nâm yahudi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Danyal vakf-ı mezbûrdan mahmiyye-i mezbûrede Çelebi-oğlu Mahallesi'nde vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme'l-hudûd bir bâb kârgir mahzen ve bir kuyumcı dükkânında ayda yüz ellîşer akçe icâre ile müste'cir olup bin yetmiş Şevvâli guresinden sene-i mezbûre Cumâdelûlâsı gâyetine gelinceye değin zikr olunduğı üzre sekiz ayda yüz ellîşer akçeden müctemi' olan bin iki yüz akçe ile ve gâyet-i şehri mezbûrdan icâre-i mezkûrenin ayda yalnız elli akçesi tenzîl olduktan sonra dahi yine gâyet-i şehri mezbûrdan bin yetmiş bir Zilhiccesi gâyetine değin ayda yüzer akçeden kezâlik yedi ayda müctemi' olan yedi yüz akçe ki cem'an râyic fi'l-vakt bin dokuz yüz akçe mezbûr Danyal zimmetinde kalmışdır hâlâ su'âl olunup vakf için alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Danyal cevâbında fi'l-hakîka kaziyye bâlâda tafsîli mürûr eylediğı üzre olup taht-ı icâremde olan mahzen-i mezkûre ile dükkân-ı mezbûr icârelerinden yüz ellîşer akçeden sekiz ayda müctemi' olan bin iki yüz akçe ile ba'de't-tenzîl yedi ayda yüzer akçeden dahi yedi yüz akçe ki cem'an bin dokuz yüz mezbûrû'n-nakt [?] akçe zimmetimde hâlâ cânib-i vakf-ı mezbûra deynimdir deyü bi-tav'ihî ikrâr itmeğın ikrârı mücebince meblâğ-ı mezkûrı mütevellî-i mezkûra edâ ve teslîme mezbûr Danyal'a tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Mehmed bin Ahmed, Veli bin Mehmed, Mustafa bin İsâ

928 - 1661 (1071) İstanbul 9: 109a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Zeyrek Mahallesi'nden Mehmet Çelebi, kadı Hüseyin Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Efendi, arsası Ayasofya-i Kebir Vakfı'na yıllık 30 akçeye mukataalı olan evini, 1653 (H. 1063) yılında istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Mehmet Çelebi'nin

vasisi olan annesi Saliha Hatun'a 22.000 akçeye satmıştır. Bu işlemin ardından Mehmet Çelebi, aynı evi Saliha Hatun'dan yıllık 3300 akçeye kiralamıştır. Dönemin Rumeli Kazaskeri olan Mustafa Efendi yapılan işlemleri tescil ederek belgesini taraflara vermiştir. Şimdi Mehmet Çelebi, Hüseyin Efendi'nin ana para ile kiralardan biriken borcunu ödemesi üzerine söz konusu evdeki rehini kaldırdığını söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Mehmet Çelebi, a resident of the Zeyrek neighborhood, is in court with Hüseyin Efendi, a judge. In 1653, Hüseyin Efendi took out a 22,000 akçe mortgage (istiglal) from Saliha Hanım, mother and guardian of Mehmet Çelebi, on his house built on a plot rented (mukataa) from the Ayasofya-i Kebir Waqf at 30 akçe per annum. He then rented the same house from Saliha Hanım at 3300 akçe per annum. Mustafa Efendi, the military judge (kazasker) of Rumelia, registered the transactions and gave each side a copy of pertinent documentation. Mehmet Çelebi now states that Hüseyin Efendi has paid back the initial loan and the accrued rent. Accordingly, he has removed the pawn on the house. The court registers his testimony.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri için gıbbe'l-iltimâs kibel-i şer'-i mutahhardan mevlânâ Keşfî Mustafa Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek Mahallesi'nde mefhar-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Yunânî dimekle şehîr Mehmed Efendi bin Mustafa'nın sâkin olduğu menzile varup zeyl-i rakîm-de muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde kul zümresinden olup mahalle-i mezbûrede sâkin iken vefât iden el-Hâc Mahmud'un sulbî kebîr oğlu Mehmed Çelebi nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu bâ'isü'l-kitâb mefhar-i kuzâtî'l-İslâm Hüseyin Efendi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı mütevellî Mehmed Efendi mülküne ve bir tarafı mezbûr Yunânî Mehmed Efendi mülküne ve bir tarafı Mehmed Çavuş

bin Perviz mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî arsasının senede Ayasofya-i Kebîr Vakfı'na otuz akçe mukâta'a-i kadîmesi olan fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte'addideyi müstemil menzilin mâliki olan mezbûr Hüseyin Efendi benim hâl-i şîğarımda kıbel-i şer'eden mansûbe vasiyem olan vâlidem Sâliha bint-i Abdullah nâm hâtuna menzil-i mezbûrun ebniye-i memlûkesini yirmi iki bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey' ve teslîm ol dahi benim malım ile bi-tarîki'l-istiglâl iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra yine menzil-i mahdûd-ı mezbûr ba'de't-tahliyeti's-şer'î ve't-tekâbuzi'l-mer'î merhûme Sâliha Hâtun'dan senede üç bin üç yüz akçeye istîcâr ve tesellüm eyledikten sonra bin altmış üç senesi Saferü'l-hayrının ikinci gününde mahmiyye-i mezbûrede Rumeli Kâdiaskeri şer'îyyatçı olan fazîletlü Mustafa Efendi bin Mirza huzûrunda merkûm Hüseyin Efendi ikrâr ve mûcebince hüccet-i şer'îye olunmuşıdi hâlâ asl-ı mâl olan meblâğ-ı mezkûr yirmi iki bin akçeyi ve menzil-i mezbûr ücretini merkûm Hüseyin Efendi yedinden bi't-tamâm ahz ve istîfâ idüp menzil-i mezkûr fekk-i rehn eyledim min-ba'd meblâğ-ı mezbûrdan ve menzil-i mezbûr ücretinden mersûm Hüseyin Efendi zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı fî-mâ-ba'd târih-i kitâba gelince bi-vechin mine'l-vücûh ve sebebin mine'l-esbâb merkûm Hüseyin Efendi ile da'vâ ve husûmetim ve alâka ve medhalim yokdur didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mahmûd ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min-Zilhiccei's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Orta Câmî' vâ'izi eş-Şeyh Mehmed Efendi bin eş-Şeyh Ali, Molla Gürânî Şeyhi İbrâhim Efendi bin eş-Şeyh Mûsâ, Abdülkâdir Efendi bin Ebîbekr el-imâm, el-Hâc Abdüllâtîf bin Abdülkâdir, el-Hâc Mustafa bin Memi, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Mustafa

929 - 1661 (1072) İstanbul 9: 109b/3 Tescil işlemi / Registration

Şeyh Ferhad Mahallesi'nden David isimli Hıristiyan, Ermeni Manok ile birlikte mahkemeye gelir. David, bir vakıf arsası üzerindeki yanmış evinin enkazını Manok'a 25 kuruşa satar. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

David, a Christian resident of the Şeyh Ferhad neighborhood, is in court with Manok, an Armenian. For 25 kuruş, David sells to Manok the ruins of his house built on a waqf-plot. The court registers the sale.

Mahmiye-i İstanbul'da Şeyh Ferhad Mahallesi'nde sâkin David veled-i Avanos nâm zimmî meclis-i şer' de Manok veled-i Rode nâm Ermeni muvâcehesinde ikrâr ve itirâf idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Arakir mülkine ve bir tarafı Kanbur veled-i Serkis mülkine ve iki tarafı tarîk-i 'âmma müntehî muhterik tasarrufımda olan vakıf 'arsa üzerinde mevcûd mülk-i enkâzımı mezbûr Manok'a bâten yirmi beş kıt'a riyâlî guruşa bey' ve teslim ol dahi vech-i muharrer üze iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî bi't-temâm merkûm Manok yedinden alız ü kabz eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî min Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdi bin Hasan, Mehmed bin Ramazan, Resûl bin Rıdvan, Ahmed bin [boş] Şükrullah bin Mustafa, Kaplan veled-i Erezman, Safer veled-i Melikşah, Toti veled-i Dadir, Atnaş veled-i Şahmelik

930 - 1661 (1072) İstanbul 9: 109b/5 Tescil işlemi / Registration

Elvanzade Mahallesi sakinlerinden Mehmet Çelebi, eşi Emine Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Çelebi, eşinin kur-

duğu Emine Hatun Vakfı'na yıllık 200 akçeye mukataalı olan bir arsa üzerindeki evini, içindeki eşyalar ve Belkıs isimli Rus asıllı bir cariyesiyle birlikte Emine Hatun'a hibe eder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Çelebi and his wife Emine Hatun, residents of the Elvanzade neighborhood, are in court. Mehmet Çelebi donates to Emine Hatun his house built on a plot rented from his wife Emine Hatun's waqf at 200 akçe per annum. He includes the goods in the house and Belkıs, his concubine of Russian origin. The court registers the donation.

Mahmiye-i İstanbul'da Azablar Hamamı kurbünde Elvanzâde Mahallesi sükkânından Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali meclis-i şer'-i hatîrde zevcesi Âmine Hatun ibnet-i Mehmed mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i ârî sudûrına dek silk-i mülkümde münselik olup mahrûsa-i mezbûrede Çiftehama-mı kurbünde Kenîse Mescidi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Medîne-i Münevvere Vakfı'na ve bir taraf Âişe Hatun Vakfı'na ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî muhavvata ve dâhiliyyesi iki bâb fevkânî oda ve iki sağır ve bir matbah ve bir su kuyusını ve bağçeyi ve hâriciyyesi bir bâb fevkânî odayı müştamil arsasının Âmine Hatun Vakfı'na senede ikiyüz akçe mukâta'âsı olup binâsı mülkim olan menzilimi ve menzil-i mezbûrın içinde mevcûd olan esâs-ı beyt evânı ve gayr-ı nühâsiyye ve sâir kalîl ve kesîr ve celîl ism-i mâl ıtlâk olunan eşyâmı ve dahi bana rukiyyeti mu'terife olan işbu orta boylu açık kaşlı sarı ala gözli Rusiyyeti'l-asl Belkıs bint-i Abdullah nam câriye-i memlûkemi zevcem mezbûre Âmine Hatun'a müvâyi'den [?] âriyete sahîha-i şer'îyye ile temlîk ve teslîm ol dahi meclis-i hîbede ittihâb ve tesellüm ve temellük ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr içinde olan eşyâ ve câriye-i mezkûre merkûme Âmine Hatun'ın mülk-i mevhûbudır keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi ibn Bali el-imam, Mehmed Beşe ibn Abdullah, Mehmed Bey ibn Osman, Eyyüb Halife el-müezzîn, Mustafa bin Abdullah

931 - 1662 (1072) İstanbul 9: 110b/3 Tescil işlemi / Registration

Senyora Cemaati Yahudilerinden Kedalye, Mosi ve Menahim, Hâce Hayreddin Vakfı mütevellisi Abdülbaki Bey'in vekili Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelirler. Yahudiler, Hâce Hayreddin Vakfı'ndan kiralamış oldukları odaların İstanbul'da iki yıl önce çıkan büyük yangında yandığını belirtirler. Yangın sonrasında Yahudilerin kullanımında olan ve zarar gören mülklerin Müslümanlara devredilmesini emreden ferman gereği, üç Yahudi söz konusu odaları Mehmet Çelebi'ye devrettiklerini söylerler. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

Kedalye, Mosi and Menahim, members of the Jewish Senyora Community, appear in court with Mehmet Çelebi, legal agent of Abdülbaki Bey, mutawalli of the Hâce Hayreddin Waqf. The Jews state that the rooms they had rented from the Hâce Hayreddin Waqf were destroyed two years ago in the big İstanbul fire. In accordance with an imperial decree (ferman) ordering the transfer of Jewish-owned property destroyed in the fire to Muslims, they state, they have transferred the rooms to Mehmet Çelebi. The court registers the testimony of the three Jews.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Senyora cemâ'atinden olup Bal-kapanı kurbünde merhûm Hâce Hayreddin Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile birer bâb muhterik oda yerine mutasarrıfân olan Kedalye veled-i Menahim ve Mosi veled-i Avraham ve tah-tânî ve fevkânî iki bâb odaya mutasarrıf olan Menahim veled-i Avraham nâm yahûdiler meclis-i şer' de vakf-ı mezbûra bi'l-fi'l mütevellî olan Abdülbâkî Bey ibn Hüseyin tarafından ikrâr-ı

âti’z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü’l-vekâle olan Mehmed Çelebi bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bin yetmiş senesi Zilkâ’desinin on altıncı günü vâki’ harîkden sonra yahudi tâ’îfesi tasarruflarında olan evkâf müslimîne îcâr olunmak fermân olunup lâkin zikr olunan odalarımızı bizden tefevvüz idüp tâlib zuhûr itmemeyin zikr olunan odalarımızı mütevellî-i mezbûr müsliminden dilediği kimesnelere îcâr eylesün didiklerinde gıbbe’t-tasdîki’t-taleb mâ-hüve’l-vâki’ ketb ve tenmîk olundu fi’l-yevmi’l-hâmis mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Yahyâ, Osman Çelebi bin Mehmed, Mustafa Efendi bin Mehmed, eş-şeyh Ivaz Efendi, Mustafa bin Mehmed.

932 - 1661 (1071) İstanbul 9: 111b/1 Tescil işlemi / Registration

Mustafa Çavuş’un vakfettiği ev yanmış olup arsası mütevellisiz kalmıştır. Bu nedenle mahkeme, söz konusu arsanın mütevellilik görevine imam Mehmet Efendi’yi getirir. Mehmet Efendi de mütevellilik görevini kabul ettiğini söyler.

A house that Mustafa Çavuş had endowed was destroyed in a fire. Its plot lacks a mutawalli. The court appoints Mehmet Efendi as the mutawalli of the plot. Mehmet Efendi accepts the post.

Mahmiye-i İstanbul’da Canbâziye Mahallesi’nde vâki’ merhûm Mustafa Çavuş nâm sâhibü’l-hayrın Vakfı’ndan olup galesini mahmiyye-i mezbûreden merhûm Cerrâh Mehmed Paşa câmi’-i şerîfde vâ’iz olanlara şart eylediği mahalle-i mezbûrede vâki’ inde’l-ahâlî ve’l-cîrân ma’lûmü’l-hudûd bin yetmiş Zilka’desinin on altıncı gününde vâki’ harîk-i âlîde bi’l-külliye muhterik olan vakf menzil arsasının mütevellîsi olmamağla bir mütevellî nasb olunması lâzım ve mühimm olmağın işbu bâ’isü’r-rakîm umdet-i ulemâ’i’s-sâlikîn câmi’-i mezbûrda imâm ve vâ’iz olan Mehmed Efendi ibn el-Hâc Ahmed her vechile tevliyet-i mezbûre

uhdesinden gelmeğe kâdir olmağın mezbûr Mehmed Efendi arsa-i mezkûreye kibel-i şer‘-i enverden hasbî mütevellî nasb ve ta‘yîn olundukda ol dahi kabûl ve hıdmet-i lâzimesin edâya ta‘ahhüd itmeğın mâ-hüve‘l-vâki‘ bi‘t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi‘l-hâmis aşer min-Zilhicceti‘ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûdü‘l-hâl

Süleymân Çelebi ibn Mehmed, Mustafa Bey ibn Abdullah, el-Hâc Abdülkerîm bin el-mü‘ezzin, İbrahim Efendi bin el-mü‘ezzin, Hasan Halîfe bin el-mü‘ezzin, Mustafa Efendi bin Hüseyin el-kâtib, Sâlih Çelebi ibn Mehmed Çelebi

933 - 1661 (1071) İstanbul 9: 111b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Mustafa Çavuş Vakfı’nın mütevellisi Mehmet Efendi, Yusuf Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, vakfın İstanbul’da çıkan büyük yangından zarar gören bir evini yeniden yaptırmak için vakıftan izin alamadığını belirterek bu evin enkazını Yusuf Çelebi’ye 100 kuruşa satar. Mehmet Efendi söz konusu evin arsasını da yine Yusuf Çelebi’ye yıllık 360 akçe mukataa ile kiraya verir. Yusuf Çelebi söz konusu arsanın üzerine mülkiyeti kendisine ait olmak üzere bir bina yapabilecektir. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Merhum Mustafa Çavuş Waqf, is in court with Yusuf Çelebi. Stating that he lacks authorization to reconstruct a waqf-house destroyed in the big İstanbul fire, Mehmet Efendi sells the ruins of the house to Yusuf Çelebi for 100 kuruş. For 360 akçe, he also rents (mukataa) to Yusuf Çelebi the plot of the house, with the stipulation that any structure that he erects will be his own property. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Canbâziye Mahallesi’nde vâki‘ merhûm Mustafa Çavuş vakfına bi‘l-fi‘l mütevellî olan mefha-

rü'l-e'imme Mehmed Efendi ibn Ahmed meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzîmî't-tevkîrde bâ'is-i hâze'l-kitâb Yûsuf Çelebi ibn Ramazân el-Bârî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan mahalle-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Çadırcızâde Mûsa Çelebi ve bir tarafı bezzâzistân kethüdâsı Süleymân Çelebi ve bir tarafı yine mezbûr Yûsuf Çelebi mülkleri ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd gallesi mahmiyye-i mezbûrede vâkî' merhûm Cerrâh Mehmed Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde vâ'iz olanlara meşrût vakf menzil bin yetmiş Zilkâ'desinin on altıncı gününde vâkî' harîk-i âlîde bi'l-küllîye muhterik olup müceddeden binâyâ cânib-i vakfdan müsâ'ade olmadığından mâ'adâ icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tâlib dahi zuhûr itmemeğin üzerinde mevcûd olan nukzı bey' ve arsası mukâta'a-i misli ile icâr olunmak cânib-i vakfa enfa' olmağın tevliyetim hasebiyle arsa-i mahdûde-i mezkûre üzerinde mevcûd olan mecmû' nukzunı mezbûr Yûsuf Çelebi'ye yüz kıt'a ri-yâlî-i kebîr guruşa bey' ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î yedi yüz yirmi yedi zirâ' arsa-i mahdûde-i mezkûrenin mecmû'unu dahi bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık senede mukâta'a-i misli olan üç yüz altmış akçe mukâta'a ile mezbûr Yûsuf Çelebi'ye icâr ve teslîm ol dahi vech-i meşrûh üzre istîcâr ve kabûl ve tesellüm idüp nukz-ı mezbûrun semeni olan meblâğ-ı mârû'z-zikr yüz kıt'a ri-yâlî-i kebîr guruşu vakf-ı mezkûr için bi't-tevliye mezbûr Yûsuf Çelebi yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğinden sonra arsa-i mezbûre üzerine ihdâs eylediği ebniye mülki olmak üzre tevliyetim hasebiyle mezbûr Yûsuf Çelebi'ye izn virdim min-ba'd arsa-i mezkûreyi emsâlî gibi mutasarrıf olunsun didikde gibbe't-tasdîkî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsî' ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Sâlih Çelebi ibn Musalli, Ömer bin Ramazân, Mehmed Çavuş ibn Çavuşzâde, Süleymân Çelebi ibn Mehmed, Mustafa Çelebi ibn Abdullah, Hasan Halîfe bin el-mü'ezzin, Şükrullah bin Mustafa

934 - 1661 (1071) İstanbul 9: 111b/4 Tescil işlemi / Registration

Kadıköy’de oturan el-Hac Ahmet, Edirne’deki Hayyât Abdullah Vakfı’ndan kiraladığı iki odayı başkasına devretmesi için Mehmet Bey’i vekil tayin eder. Mehmet Bey bu vekâleti kabul eder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

El-Hac Ahmet, a resident of Kadıköy, appoints Mehmet Bey as his legal agent to transfer to someone else the two rooms he had rented from the Hayyât Abdullah Waqf in Edirne. Mehmet Bey accepts the legal agency. The court registers the appointment.

Havâss-ı Aliyye muzâfâtından Kâdiköy’de sâkin Mehmed Ağa ibn el-Hâc Ahmed meclis-i şer’-i hatîrde takrîr-i kelâm idüp medîne-i Edirne’de vâki‘ Hayyât Abdullah Vakfı’ndan icâre-i mu‘accele ve mü‘eccele ile mutasarrıf olduğım lede’l-ahâlî ma‘lûmü’l-hudûd iki bâb oda izn-i mütevellî ve bedel-i şer’î ile ahara ferâğ ve tefvîz ve bedel-i mezbûrî kabz ve bana îsâl ve teslîme mütevakkıf olduğu umûra hâfız-ı hâze’l-kitâb işbu Mehmed Bey ibn Sefer’i vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim didikde ol dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini edâya ta’ahhüd itmeğîn mâ-vakâ’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-râsi‘ mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûdü’l-hâl

İsmâil Bey ibn Cafer Bey, Hüseyin Bey ibn Hızır, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Halil ibn Abdullah, Dilâver Bey ibn Abdullah

935 - 1661 (1072) İstanbul 9: 112b/2 Tescil işlemi / Registration

Mimar Sinan Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun’un vekili el-Hac Mustafa, Ayşe Hatun’un kocası Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Ayşe Hatun’un babası merhum Yusuf Bey’in vakfettiği ev 1633 (H. 1043) yılında çıkan yangında bütünüyle yanmıştır. Vakfın mütevellisi olan Ayşe Hatun da bu arsa üzerine

kendi parasıyla mülkiyeti kendine ait olan yeni bir ev yaptırmıştır. Şimdi el-Hac Mustafa söz konusu evi Mehmet Efendi'ye 600 kuruşa satar. Satış bedeli, Ayşe Hatun'un Mehmet Efendi'ye olan borcuyla takas edilir. El-Hac Mustafa, sattığı evin arsasını da yine Mehmet Efendi'ye yıllık 500 akçeden mukataa yöntemiyle kiraya verir. Mehmet Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

El-Hac Mustafa, legal agent of Ayşe Hatun, a resident of the Mimar Sinan neighborhood, is in court with Mehmet Efendi, Ayşe Hatun's husband. A house that Ayşe Hatun's late father Yusuf Bey had endowed was destroyed in the 1633 (AH 1043) fire. As the mutawalli of the waqf, Ayşe Hatun used her own funds to erect a house on the plot. She held ownership of it. Now, el-Hac Mustafa sells the house to Mehmet Efendi for 600 kuruş. This price is counted towards Ayşe Hatun's debt to Mehmet Efendi. El-Hac Mustafa also rents (mukataa) the plot of the house to Mehmet Efendi at 500 akçe per annum. Mehmet Efendi corroborates the legal agent's testimony. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mimâr Sinân Mahallesi'nde sâkine Âişe Hâtun ibnet-i Yûsuf Bey tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Mehmed Efendi ibn Resûl ve Şabân Efendi ibn Mehmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan el-Hâc Mustafa ibn Ali nâm hâmmâmî meclis-i şer'-i hatîrde müvekkile-i mezbûrenin zevci işbu râfi'ül-kitâb fahrû'l-kuzât Mehmed Efendi bin Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Monla Ahî Vakfı'na ve bir taraftan Mimâr Sinân Vakfı'na ve iki taraftan tarîk-i âmma müntehî olup dâhilen ve hâricen muhavvateyni müştemil olan menzil müvekkile-i mezbûrenin babası merhûm Yûsuf Bey'in mülki olup hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ü sıhhatinde hasbeten li'llâh vakf-ı lâzım ile vakf ve habs idüp evvelâ tevliyet ve süknâsını kendüye ba'de vefâtihî

evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve ba'de'l-inkırâzi'l-evlâd ve hasbe'l-
 'âde îcâr olunup hâsıl olan ücreti Medîne-i Münevvere alâ-sâki-
 nihâ tahıyyât-ı mükerrere fukarâsına irsâl oluna deyü vakfiye-i
 ma'mûlün-bihâ ve ma'mûlün-'aleyhâsında şart ve tasrîh eyle-
 dikden sonra menzil-i mezkûr bundan akdem bin kırk üç Safe-
 rü'l-hayrında vâki' olan harîk-i kebîrde muhterik oldukda arsa
 sırfa kaldıkda nevbet-i tasarruf-ı arsa-i mezkûre müvekkilemin
 olup ve cânib-i vakfda binâyâ müsâ'ade olmaduğundan mâ'adâ
 ücretinden istîfâ itmek üzere vakf için binâyâ tâlib dahi olmama-
 ğın müvekkile-i mezbûre menzil-i mezbûrun tevliyet ve süknâsı
 kendüye meşrûta olmağla arsa-i mezkûre üzerinde müceddeden
 mülki olmak üzere ebniye ihdâs itmek murâd eylediği hinde ihdâs
 eylediği binâyı mâl ile nefsiyçün mülki olmak üzere binâ iderim
 deyü ikrâr ve müslimîni işhâd eylediğinden sonra arsa-i mezkûre
 üzerinde mülki olmak üzere iki bâb tahtânî oda ve bir bâb fevkânî
 oda ve bir tahta-pûş ve bir kiler ve tûlen yirmi zirâ' ve kadden beş
 zirâ' iki taş duvar binâ ve ihdâs eylemişidi el-hâletü hâzihi arsa-i
 mezkûre üzerinde olan ebniye-i memlûkesini bi-cümleti't-tevâbi'
 ve'l-levâhık müvekkile-i mezbûre Âişe Hâtun altı yüz riyâlî guraşa
 zevci mezbûr Mehmed Efendi'ye bâten bey' ve teslim ol dahi min-
 vâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra
 semeni olan altı yüz riyâlî guraşı vaktinde karz-ı şer'isinden zevci
 mezbûr Mehmed Efendi'ye olan altı yüz guraş deynine takâss ve
 ol dahi mukâssa ve kabûl eyledikten sonra târih-i kitâbdan arsa-i
 mezkûreyi dahi tevliyeti hasebiyle be-her re's senede beş yüz akçe
 ücret-i maktû'a ile îcâr ve teslim ol dahi minvâl-i muharrer üzere
 istîcâr ve tesellüm eyledi mâdâmki ücret-i mezbûreyi cânib-i vakfa
 edâ ide tasarrufuna kimesne mâni' ve merâhim olmağa didikde
 gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-
 sâmin mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf
 Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Sâlih Efendi bin Mehmed, umdetü'l-a'yân Mus-
 tafa Ağa, Abdi bin Halil, Şükrullah bin Mustafa.

936 - 1661 (1072) İstanbul 9: 113a/2 Tescil işlemi / Registration

Aksaray'daki Muratpaşa Mahallesi'nden I. Mehmet Çelebi, II. Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Arsası için Murat Paşa Vakfı'na mukataa yöntemiyle yıllık 22 akçe kira ödediği evinin yandığını belirten I. Mehmet Çelebi, bu evden geriye kalan enkazının yarısını II. Mehmet Çelebi'ye 7500 akçeye satar. I. Mehmet Çelebi, bu işlemle birlikte arsanın yarısını da kiranın yarısını vakfa ödemesi koşuluyla yine II. Mehmet Çelebi'ye devreder. II. Mehmet Çelebi ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mehmet Çelebi I, a resident of Aksaray's Muratpaşa neighborhood, is in court with Mehmet Çelebi II. Stating that his house, which stood on a plot rented (mukataa) from the Murat Paşa waqf at 22 akçe per annum, was destroyed in a fire, Mehmet Çelebi I sells half of the ruins of the house to Mehmet Çelebi II for 7500 akçe. He also transfers half of the plot to Mehmet Çelebi II, on condition that he will pay half of the rent to the waqf. Mehmet Çelebi II makes payment. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Aksaray kurbünde vâki' Murâd Paşa Mahallesi'nde sâkin Mehmed Çelebi bin Ebubekir nâm kimesne dâhil-i meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çelebi bin Hamza mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülk-i sahîhimde münselik mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mustafa Çelebi nâm kimesne tasarrufunda olan vakf menzil ve bir tarafı Yorgancı Hüseyin Çelebi mülki ve bir tarafı Medîne-i Münevvere Vakfı ve taraf-ı râbî'i tarîk-i hâss ile mahdûd senede merhûm-ı mezkûr Murâd Paşa Vakfı'na yirmi iki akçe mukâta'ası olan tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi'î mecmû'î üç yüz yetmiş dört zirâ' muhterik mülk menzirim arsasının hudûd-ı mezkûreden mezbûr Mustafa Çelebi tasarrufunda olan vakf menzil tarafında olup nisfı olan yüz seksen yedi zirâ' arsayı ve üzerinde mevcûd olan nukzunu

senede vech-i meşrûh üzere yirmi iki akçe mukâta'anın dahi nısfı olan on bir akçe mukâta'a ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât ile Mehmed Çelebi bin Hamza'ya râyic fi'l-vakt yedi bin beş yüz akçeye bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meb-lâğ-ı mezbûr yedi bin beş yüz akçeyi müşterî-i mezbûr Mehmed Çelebi yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim min-ba'd arsa-i mahdûde-i mezkûrenin zıkr olunan nısf-ı mesfûr seksen yedi zirâ' arsada vechen mine'l-vücûh alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Çelebi bin Hasan, Ahmed Çelebi bin İbrâhim, Mahmûd Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mahmûd, Hacı Dervîş bin Abdullah, Hacı Musâ Çavuş [bin] Abdullah.

937 - 1661 (1072) İstanbul 9: 113b/2 Tescil işlemi / Registration

Hazinedar Mehmet Ağa, el-Hac Mustafa ile birlikte mahkemedir. Mehmet Ağa'nın Çakır Ağa Vakfı'ndan yıllık 900 akçe mukataa ile kiraladığı arsa üzerindeki değirmeni, çıkan bir yangında yanmıştır. Mehmet Ağa, bu arsayı müteveli izniyle el-Hac Mustafa'ya 55.000 akçeye devreder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Ağa, a treasurer (hazinedar), is in court with el-Hac Mustafa. Mehmet Ağa's mill, which was built on a plot rented (mukataa) from the Çakır Ağa Waqf at 900 akçe per annum, was destroyed in a fire. For 55,000 akçe, Mehmet Ağa transfers the plot to el-Hac Mustafa, with the permission of the mutawalli. The court registers the transfer.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Ferhâd Ağa Mahallesi'nde sâkin olup bundan akdem vefât iden merhûm

Ahmed Paşa’nın hazînedârı umdetü’l-emâcid ve’l-ekârim [...] Mehmed Ağa ibn Abdullah meclis-i şer’-i hatîrde işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi mefharü’l-eşbâh el-Hâc Mustafa ibn Mahmûd mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mahmiyye-i mezbûrede Odunkapusu dâhilinde Yavaşcaşâhım Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Köse Cafer dükkânına ve bir tarafı boyacı dükkânına ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî merhûm Çakır Ağa Vakfı’na senede dokuz yüz akçe mukâta’a ile tasarrufumda olan muhterik değirmen arsasını ma’rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile merkûm el-Hâc Mustafa’ya elli beş bin akçe ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvûz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezbûr elli beş bin akçeyi merkûm el-Hâc Mustafa yedinden bi’t-tamâm ahz ve kabz eyledim ba’de’l-yevm arsa-i mezbûre merkûm el-Hâc Mustafa’nın dâhil-i taht-ı tasarrufı olmuştur didikde gıbbe’t-tasdikî’s-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Efendi ibn Hâcezâde, el-Hâc Mustafa ibn Himmet, Mustafa Çelebi ibn, Ali Beşe ibn [boş].

938 - 1662 (1072) İstanbul 9: 115b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eski Anadolu beylerbeyi merhum Çuvalcı Hasan Paşa’nın eşi Emetullah Hatun, Karaçelebizade Mahmut Efendi Medresesi Vakfı’na mütevellî olan Cafer Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Emetullah Hatun, daha önce eşinden satın aldığı Eyüp’teki bir çiftliğini Cafer Çavuş’a istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 950 kuruşa satar. Bu işlemin ardından Emetullah Hatun, yine Eyüp’teki tarlalarını toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle Cafer Çavuş’a 50 kuruşa geri alabilmek koşuluyla (tarîk-i bi’l-vefâ) devreder. Daha sonra Emetullah Hatun, sattığı çiftliği altı aylığına 75 kuruşa kiralar. Emetullah Hatun’un kardeşi olan Mehmet Ağa, yapılan borçlanmaya kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Emetullah Hatun, wife of the late Çuvalcı Hasan Paşa, former governor-general of Anatolia, is in court with Cafer Çavuş, mutawalli of the Karaçelebizade Mahmut Efendi College (medrese) Waqf. Emetullah Hatun takes out a 950 kuruş mortgage (istiglal) on a farm in Eyüp that she had bought from her husband. For 50 kuruş and with the permission of the landowner (sâhib-i arz), she transfers her fields in Eyüp to Cafer Çavuş with a buy-back option (tarîk-i bi'l-vefâ). She then rents the same farm for 75 kuruş for a period of six months. Emetullah Hatun's brother Mehmet Ağa serves as her surety for the debt. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da kable'l-harîk Sofılar Mahallesi'nde ve hâlen Altımermer'de sâkine fahrü'l-muhadderât Emetullah Hâtun ibnet Ahmed Efendi meclis-i hatîrde mahmiyye-i merkûmede vâki' merhûm Karaçelebizâde Ebü'l-fazl Mahmûd Efendi'nin medresesi evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan hâfız-ı hâze'l-kitâb fahrü'l-akrân Cafer Çavuş ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp sâbıkâ Anadolu beglerbegisi olup bundan akdem müteveffâ olan zevcim çuvalcı Hasan Paşa'dan hâl-i sıhhatinde iştirâ eylediğim Havâss-ı Aliyye kazâsına tâbi' İncik nâm karye kurbünde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd çiftlik ta'bîr olunur büyü-t müte'addide ve dâhilinde mevcûd olan mecmû'-ı âlât-ı zirâ'ati ve yetmiş ırgadlık cemî' mülk bağımı ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî hadîkayı müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş'a dokuz yüz elli kıt'a riyâlî-i kebîr guruşa bi-tarîki'l-istiglâl mukaddemâ bey' ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabz ve tesellüm eyleyüp karye-i mezbûre sınırı dâhilinde ma'lûmü'l-hudûd ve'l-kat' tarlalarımın dahi hakk-ı tasarruflarını sâhib-i arz ma'rifetiyle tefvîz bi'l-vefâ tarîki üzre elli kıt'a riyâlî guruş mukâbelesinde mezbûr Cafer Çavuş'a ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl idüp semen-i mezbûr dokuz yüz elli guruş ile bedel-i tefvîz olan elli guruş ki cem'an bin kıt'a riyâlî guruş mütevellî-i mezbûr

[illegible]

İstanbul 9 numaralı sicil defterinde 115b/2 kodlu hüküm.

Facsimile of case 115b/2, Istanbul court register 9.

yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğimden sonra zikr olunan çiftliği ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î mütevellî-i mezbûr târih-i kitâbdan altı ay tamâmına değin yetmiş beş kıt'a ri'yâlî-i kebîr guruşa yine bana îcâr ben dahi vech-i mezkûr üzere istîcâr ve kabûl eyledim didikde bi-hasebi't-tasdîki's-şer'î zikr olunan çiftlik derkine ve ücret-i lâzîmesine mezbûrenin karındaşı işbu hâzır bi'l-meclis Mehmed Ağa ibn Ahmed Efendi ahz ve kabûli hâviye kefâlet-i sahiha ile kefîl olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi's-sâdis min Zilhicceti's-şerîfe li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Mustafa Efendi bin Ahmed Efendi, Ahmed Efendi ibn Burusî, fahrü'l-kuzât Mehmed Efendi bin Abdülkâdir, Ali Ağa bin Abdullah, Hasan Bey bin Abdullah, Hüseyin Efendi bin el-kâdi.

939 - 1661 (1071) İstanbul 9: 116a/1 Dava / *Adjudication*

Üsküdar'daki Rum Mehmet Paşa Camisi Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Efendi'nin vekili Mustafa Efendi, vakfın eski mütevellilerinden olan merhum Abdülaziz Efendi'nin kızları Fatma Hatun ile Hamide Hatun'un vekili Hüseyin Efendi karşısında mahkemededir. Mustafa Efendi'ye göre, Abdülaziz Efendi hayattayken vakfa ait bir arsanın üzerine vakıf parasıyla bir ev yaptırmıştır. Abdülaziz Efendi'nin ölümünden sonra Fatma ile Hamide Hatun, merhumdan miras kaldığı gerekçesiyle söz konusu eve el koymuşlardır. Şimdi Mustafa Efendi, evin davalılardan alınmasını ister. Mahkeme Hüseyin Efendi'ye görüşünü sorar. Hüseyin Efendi söylenilenleri reddeder. Bunun üzerine mahkeme Mustafa Efendi'den tezini kanıtlamasını ister. Sonuç olarak Mustafa Efendi mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlayarak davayı kazanır.

Mustafa Efendi, legal agent of Ahmet Efendi, mutawalli of the Rum Mehmet Paşa Mosque Waqf in Üsküdar, sues Hüseyin Efendi, legal agent of Fatma Hatun and Hamide Hatun, daughters of the late Abdülaziz Efendi, former mutawalli of the waqf. Mustafa Efendi claims that Abdülaziz Efendi erected a house on a waqf-plot using waqf funds. After his death, his daughters took over the house, claiming that they inherited it from their father. Now Mustafa Efendi requests the return of the house to the waqf. Questioned by the court, Hüseyin Efendi rejects the testimony. Proving his claim through witness testimonies, the plaintiff Mustafa Efendi wins the case.

Mahrûsa-i Üsküdar'da câmi-i şerîfi olan Rum Mehmed Paşa'nın Evkâfı'na meşrûtiyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan işbu kitâbın hâfızı a'lemü'l-'ulemâi'l-'izâm ekremü'l-mevâliyi'l-kirâm yenbû'u'l-fezâil metbû'u'l-efâzıl Ahmed Efendi ibn el-mevlâ el-merhûm Abdurrahman Efendi eş-şehîr beyne'l-'ulemâi's-sâde Bolizâde taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Mehmed Efendi ibn Ömer ve Mehmed Çelebi ibn Ali şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mustafa Efendi ibn Ahmed meclis-i şer'-i hatîrde zikr[i] câ'î menzile mülk-i mevrûsleri olmak za'mı [ile] vâzi'atü'l-yed olan merhûm Karaçelebizâde Abdülazîz Efendi'nin kerîme-i mükerreremeleri umdetü'l-muhadderât zübde-tü'l-muvakkarât Fâtîma Hâtun tarafından da'vâ-yı âtîde husûmet ve redd-i cevâba vekîl olup yedinde olan hüccet-i şer'iyye zım-nında vekâleti sâbite ve dahi merhûm Karaçelebizâde Mahmûd Efendi'nin kerîme-i mu'azzamaları fahrü'l-muhadderât Hâmidde Hâtun tarafından kezâlik da'vâ-yı âtîde husûmet ve redd-i cevâba vekîl olup mezbûrenin zât[ını] ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan fahrü'l-kuzât [boş] halîfe bin el-Hâc Receb ve Ömer Efendi ibn Osman şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Hüseyin Efendi ibn Mehmed mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûrede câmi'-i mezkûr kurbünde vâki' bir taraftan mezbûre Hâmidde mülküne ve bir taraftan câmi'-i mezkûr tophânesine ve bir taraftan ba'zı câmi'-i mezkûr haremi ve bazı tarîk-i âmm ve bir taraftan yine tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd iki bâb fevkânî oda ve bir âhûr ve bir kenîf ve bir su kuyusu ve bir matbahı müştemil olan menzilin arsası câmi'-i mezkûr Vakfı'ndan olmağla mukaddemâ vakf-ı mezbûra meşrûtiyet üzere mütevellî olan merhûm Karaçelebizâde Mehmed Efendi vakf-ı mezbûr malından arsa-i mezkûre üzerine ebniye-i mezkûreyi ihdâs idüp hattâ ihdâs eylediği menzil-i mezbûrî mâl-ı vakf-ı mezbûrdan binâ eylediğini kirâren huzûr-ı müslimînden merhûm mezbûr Mehmed Efendi ikrâr eylediğinden ba'de vefâtihi merhûm-ı mezbûrun oğlu Mahmûd Efendi dahi hâl-i sıhhatinde kırk beş senesi târihinde Anadolu kadiaskeri iken vakf-ı mezbûr akârâtından olup Manisa'da olan dekâkîn icâresinden vârid olan yirmi

iki bin akçeyi zikr olunan menzili mâl-i vakf-ı mezbûr ile binâ olunmuşdur deyü akçe dahi ol menzilin imâret ve meremmetine sarf olunsun deyü ol târihde vakf-ı mezbûra meşrûtiyet üzre mütevellî olan merhûm mezbûr Abdülazîz Efendi'ye irsâl idüp ol dahi meblâğ-ı mezbûrî menzil-i mezkûrun imâret ve meremmetine harc ve sarf idüp menzil mezbûr vakfın olmuşiken müvekkiletân-ı mezbûretân menzil-i mezbûrî mülk-i mevrûsları olmak za'mı ile vaz'-ı yed ve tasarruf ider su'âl olunup kasr-ı yedlerine tenbîh olunmak müvekkil-i müşârün-ileyhin murâd[ıd]ır didikde gıbbe's-su'âl vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi cevâbında menzil-i mezbûr müvekkiletân-ı mezbûretânın mülk-i mevrûslarıdır minvâl-i muharrer üzre menzil-i mezbûr mâl-i vakf-ı mezbûr ile binâ olduğunu bi'l-vekâle inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i ricâl-i müsliminden olup mahmiyye-i İstanbul'da Şehzâde müderrisi olan ekmelü'l-müderrisî-ni'l-kirâm efdalü'l-muhakkıkîni'l-fihâm Berberzâde Abdurrahim Efendi ibn Mehmed ve Harâccı Muhyiddin Mahallesi'nde sâkin fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi ibn İsmail ve Zincirlikapu kurbünde Ali Paşa-yı Atik Mahallesi'nde sâkin olup sâbıkâ merhûm mezbûr Mehmed Efendi'nin hazînedârı olan el-Hâc Piyâle bin Abdullah nâm kimesneler li-eclîş-şehâde meclis-i şer'a hazırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' merhûm-ı mezbûr Karaçelebizâde Mehmed Efendi'nin menzil-i mahdûd-ı mezbûrî mâl-i vakf-ı mezbûr ile binâ eyledim deyü kirâren hayâtında bizim huzûrımızda ikrâr eylediğinden sonra vefât idüp oğlu Mahmûd Efendi dahi kırk beş senesi târihinde Anadolu kadiaskeri iken vakf-ı mezbûrun Manisa'da olan dekâkîn icâresinden vârid olan yirmi iki bin akçeyi menzil-i mezkûr mâl-i vakf ile binâ olunmuşdur bu akçe dahi ol menzilin [imâret ve] meremmetine sarf olsun deyü vakf olduğunu ikrâr meblâğ-ı mezbûrî ol târihde vakf-ı mezbûra mütevellî olan merhûm Abdülazîz Efendi irsâl ol dahi meblâğ-ı mezbûr ile menzil-i mezbûrî imâret ve meremmet eyledi biz bu husûsa bu vech [ile] menzil-i mezkûr mâl-i vakf ile binâ olduğunu merkûmân-ı mezbûrân Mehmed Efendi ve Mahmûd Efendi hâl-i hayâtlarında ikrâr eylediklerine şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri

edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âye şerâ'itî'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hükm menzil-i mezkûrdan müvekkiletân-ı mezbûretân kasr-ı yed itmeleri üzre vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Burusî Ahmed Efendi el-müderriş, Burusî Hüseyin Efendi el-kâdı, Ahmed bin Fazlullah, Murtazâ bin [boş], Mahmûd bin Alâeddin, Ömer Efendi bin el-kâdı.

940 - 1661 (1072) İstanbul 9: 116b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Süleyman Ağa isimli bir hayırsever tarafından Revani Mesciti'nin minaresine kutsal gecelerde kandil yakılması için vakfedilen 4000 akçenin mütevellisi el-Hac İlyas, eski müteveli merhum el-Hac Mustafa'nın oğlu Mehmet Ağa'nın vekili Kadri Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın 4000 akçesinin merhum el-Hac Mustafa'da kaldığını belirten el-Hac İlyas, Mehmet Ağa'nın söz konusu parayı merhumun terekesinden ödediğini söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

El-hac İlyas, mutawalli of the 4000 akçe endowed by Süleyman Ağa for lighting candles on the minaret of the Revani Mosque (mescid) on sacred nights, is in court with Kadri Beşe, legal agent of Mehmet Ağa, son of the late el-Hac Mustafa, former mutawalli of the waqf. Stating that 4000 akçe belonging to the waqf was in the late el-Hac Mustafa's possession at his death, el-Hac İlyas adds that Mehmet Ağa has paid the money from the decedent's estate. The court registers his testimony.

Süleyman Ağa nâm sâhibü'l-hayrın ribhi Kırkçeşme kurbünde vâki Revânî Mescidi minâresine leyle-i mübârekede kandil yakmak için mü'ezzine mevkûfe dört bin akçe nükûdun bi'l-fi'l

mütevellisi olan el-Hâc İlyâs bin Himmet meclis-i şer‘-i hatîrde nükûd-ı mezbûreye bundan akdem mütevellî olup fevt olan el-hâc Mustafa bin Yûsuf’un oğlu Mehmed Ağa tarafından ikrâr-ı âti‘z-zikri tasdîka vekîl olup bi-mâ nehci’s-sübût vekâleti sâbite olan Kadri Beşe bin Ebâbekr mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Ağa’nın babası mütevellî-i sâbık el-Hâc Mustafa meblâğ-ı mezkûr dört bin akçeyi mechûlen fevt olup terekesine ta‘alluk itmişidi hâlen meblâğ-ı mezkûr dört bin akçeyi muhallelâtından oğlu müvekkil-i mezbûr Mehmed Ağa’nın yedinden tamâmen vakf için tevliyetim hasebiyle alup kabz eyledim didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa bin Abdullah, Ahmed Efendi bin Pîrî, Mehmed Beşe bin er-râcil, Koğacı Abdullah, Sefer Beşe bin Abdullah, Rıdvân bin Abdullah.

941 - 1661 (1072) İstanbul 9: 117a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Tahtakale’de bulunan Hoca Hamza Vakfı’nın mütevellisi olan Ayşe Hatun’un vekili Şeyh Ali Efendi mahkemeye gelir. İstanbul’da çıkan büyük yangında vakfa ait bir mescit ile bu mescitin imam ve müezzinlerinin oturdukları evlerin yandığını belirten Ali Efendi, mescit ile evlerin yeniden yapılması için vakfın tek gelir kaynağı olan Galata’daki mahkeme binasını kiraya vermek için mahkemeden izin ister. Ali Efendi, bu konuda Ayşe Hatun’un kendisine izin verdiğini de belirterek bunu belgeleyen bir temes-sükü mahkemeye sunar. Sunulan belgeyi inceleyen mahkeme, Ali Efendi’ye istediği izni verir.

Şeyh Ali Efendi, legal agent of Ayşe Hatun, mutawalli of the Hoca Hamza Waqf in Tahtakale, is in court. Stating that a waqf-owned mosque and the houses of the waqf’s prayer leader

(imam) and prayer caller (müezzin) were destroyed in the big İstanbul fire, Ali Efendi seeks the court’s authorization to rent out a waqf-owned courthouse in Galata, which is the waqf’s only source of revenue, to have the destroyed structures reconstructed. He presents to court a promissory note (temessük) documenting Ayşe Hatun’s authorization. Examining the document, the court grants Ali Efendi the requested authorization.

Mahmiye-i İstanbul’da Tahtülkal’a’da vâki’ Hoca Hamza Vakfı’na ber-vech-i meşrûtiyet mütevellîye olan Âyişe Hatun ibnet-i Ahmed’in kâyim-makâmı ve husûs-ı âti’z-zikre vekîli olup Mehmed Çelebi ibn Yahya ve Abdurrahman Çelebi ibn Hüseyin şehâdetleri ile vekâletleri sâbite olan eş-Şeyh Ali Efendi bin Mustafa el-imâm meclis-i şer’de takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vâki’ olan harîk-ı kebîrde mescid-i şerîf ve süknâsı imâm [ve] müezzin olanlara meşrûta olan evleri muhterik olup mahmiyye-i Galata’da vâki’ mahkemeden gayrı ‘akârı kalmayup mescid-i mezbûr ile ol evleri binâya vakıfdan müsâ’ade ve meşrûtun-lehâ olan merkûme Ayşe Hâtun’da kudret olmağla mârû’z-zikr mahkemeyi icâre-i mu’accele ve mü’eccele fi’li ile tâlib olanlara icâr ve ücret-i mu’accele-i merkûme ile mescid-i mezbûr ve imâm [ve] mü’ezzine meşrûta olan menzilleri müceddeden binâya mütevelliye-i merkûme beni tevkîl olup yedime temessük virmişdir nazar ve hakikat-i hâl tefahhus ve su’âl olunup cânib-i şer’den dahi izin virilmek taleb iderim deyü mütevellîye-i merkûmenin vech-i mübeyyen üzre iznini hâvî ve hatt ve hatemi[ni] nâtık temessük ibrâz idüp fi’l-hakîka kazıyye minvâl-i muharrer üzre olduğu zeyl-i rakîmde muharrerü’l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ihbâr itmeğin mezbûr Ali Efendi’ye minvâl-i meşrûh üzre kibel-i şer’den dahi izin virilüp mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu mine’l-yevmi’l-hâmis mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Beşe ibn Mustafa, Abdurrahman bin Hasan, Mehmed Çelebi el-Attâr, el-Hâc Ahmed el-Attâr, el-Hâc Mustafa.

942 - 1661 (1072) İstanbul 9: 118b/2 Tescil işlemi / Registration

Rumeli'nin Görice Kazası'na bağlı Opas Nahiyesi'nden olup halen İstanbul'un Tercüman Yunus Mahallesi'nde oturan Ali Beşe, Ahmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Beşe, memleketinin farklı bölgelerinde 18 adet tarla işletmektedir. Şimdi Ali Beşe, bu tarlaları toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle 6500 akçe karşılığında Ahmet Beşe'ye devreder. Ahmet Beşe ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ali Beşe, originally from the Opas sub-district (nahiye) of the Görice district (kaza) in Rumelia, currently resides in İstanbul's Tercüman Yunus neighborhood. He is in court with Ahmet Beşe, who holds the usufruct rights of eighteen fields in different parts of his homeland. Now, for 6500 akçe, he transfers the fields to Ahmet Beşe, with the permission of the landowner (sâhib-i arz). Ahmet Beşe makes payment. The court registers the transfer.

Fi'l-asl vilâyet-i Rumeli'nde Görice kazâsına tâbi' Opaz Nâhiyesi muzâfâtından Duşar nâm karyeden olup hâlâ mahmiyye-i İstanbul'da Tercümân Yûsuf Mahallesi'nde sâkin Ali Beşe bin Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Beşe bin İbrâhim mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm [idüp] akd-i âtî sudûruna dek taht-ı tasarrufumda olup karye-i mezbûrede vâki' Kevârkeşde nâm mahalde iki kıt'a tarla ve Kıroyoz nâm mahalde bir kıt'a tarla ve yine Karpuz'da Çeşme kurbünde bir kıt'a tarla ve Küleşde nâm mahalde bir kıt'a tarla ve def'a Kıroyoz'da bir kıt'a tarla ve Eşkim nâm mahalde bir kıt'a tarla ve Kenâm nâm mahalde bir kıt'a tarla ve yine Karpuz'da Mehmed Şâh oğlu ile müştereken bir kıt'a tarlada olan nısf hisseleri ve Râh-hondi nâm mahalde bir kıt'a tarla ve Lerişte nâm mahalde vâki' iki kıt'a tarla ve Ferdere nâm mahalde göl yanında iki kıt'a tarla ve Hamza Beşe oğlu ile müşterek olan bir kıt'a tarlada olan nısf hisse ve Sitye nâm mahalde vâki' iki kıt'a tarla ki cem'an mevâzi'-i müte'addide vâki' on sekiz kıt'a tarlalarımın hakk-ı tasarruflarını

ma'rifet-i sâhib-i arz ile altı bin beş yüz akçeye mezbûr Ahmed Beşe'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i tefvîz olan meblâğ-ı mezbûrî tamâmen mezbûr Ahmed Beşe yedinden alup kabz idüp arâzî-i mezbûreyi mahâllinde kabz ve tasarrufa mezbûr Ahmed Beşe'yi taslît eyledim didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Mehmed, Hasan Beşe bin Hamza, Mehmed bin Mustafa, Aydın Beşe bin Mehmed, Mehmed bin Hamza.

943 - 1662 (1072) İstanbul 9: 119a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Manisalı Çelebi Mahallesi sakinlerinden Recep Ağa, eşi Rabia Hatun'un vekili Solak Mehmet Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Rabia Hatun daha önce bir evini, Saraçhane'deki bir dükkânını ve Rus asıllı üç cariyesini Recep Ağa'ya hibe etmiştir. Hibe edilen ev, İstanbul'da çıkan büyük yangında yanmıştır. Çeşitli vakıflara 500 esedi kuruş ile 477,50 riyalı kuruş borçlanarak söz konusu evi yeniden yaptırdığını belirten Recep Ağa, söz konusu ev, dükkân ve cariyesi Rabia Hatun'a hibe ettiğini söyler. Bu işleme ek olarak Recep Ağa, vakıflara olan borçlarını da yine Rabia Hatun'a yönlendirir. Solak Mehmet Bey söylenilenleri doğrular. Mahkeme de Recep Ağa'nın bu sözlerini sicile kaydeder.

Recep Ağa, a resident of the Manisalı Çelebi neighborhood, is in court with Solak Mehmet Bey, legal agent of his wife Rabia Hatun. Earlier Rabia Hatun donated to Recep Ağa a house, a store in Saraçhane, and three concubines of Russian origin. The donated house was destroyed in the great İstanbul fire. Stating that he took out a 500 esedi kuruş and 477.5 riyalı kuruş loan from several waqfs to reconstruct the house, Recep Ağa now donates the house, store and concubines to Rabia Hatun. In addition, he transfers to

Rabia Hatun his debt to the waqfs. Solak Mehmet Bey corroborates his testimony. The court registers Recep Ağa's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde sâkin Receb Ağa ibn Ali meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde zevcesi Râbi'a Hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Mehmed bin Halîl ve Mehmed Çelebi ibn Ahmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Solak Mehmed Bey bin Mustafa mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zevcem merkûme Râbia Hâtun bundan akdem mahalle-i merkûmede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûme'l-hudûd mülk menzilini ve Saraçhâne'de vâki' bir küçük mülk dükkânını Rusiyyetü'l-asl Handan ve Dâye ve Gonca nâm memlûk câriyelerini bana hibe ve teslîm ben dahi ittihâb ve tesellüm idüp tasarruf üzre iken menzil-i mezbûr harîk-i kebîrde muhterik olup arsa sırfa kalmağla menzil-i mezbûrî müceddeden binâ eylediğimde Mahmûd Efendi Vakfı'ndan beş yüz esedî gurus ve mahalle-i mezbûre câmi'i Vakfı'ndan iki yüz seksen yedi buçuk riyâlî gurus [boş] nâm hâtun Vakfı'ndan doksan riyâlî gurus ve Eski Saray bölükbaşı Mahmûd Ağa'dan yüz riyâlî gurus ki cem'an beş yüz esedî ile dört yüz yetmiş yedi buçuk riyâlî gurus iktirâz ve kabz idüp menzil-i mezbûrun binâsına sarf itmişdim el-hâletü hâzihi ba'de't-tahliye müceddeden binâ eylediğim menzil ile mezbûr dükkânı ve mezbûrât câriyeleri zevcem merkûme Râbia Hâtun'a hibe ve teslîm ol dahi ittihâb ve tesellüm eyledikten sonra deynim olan beş yüz yetmiş esedî ile dört yüz yetmiş yedi buçuk gurusun ashâbını cümle mezbûr yerde iken zevcem mezbûre Râbia Hâtun üzerine havâle-i sahiha-i şer'iyye ile havâle eylediğimde merkûmün ile zevcem mezkûre Râbia dahi vech-i muharrer üzre havâle-i merkûmeyi kabûl eylediklerinden sonra husûs-ı mezbûra müt'e'allik da'vâdan biribirimizin zimmetini ibrâ' ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi, Mustafa Efendi bin Mehmed el-imâm, Abdüsselâm Efendi ibn Mustafa, Mehmed bin Mehmed el-mü’ezzin, Solak Mehmed Çelebi bin Mustafa, Yûsuf Bey ibn Mustafa, Mustafa Çelebi bin Mehmed.

944 - 1661 (1072) İstanbul 9: 123a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Sinan Ağa Mahallesi’nden Şeyh Mustafa Efendi, Mihalic Kazası’ndaki Karagöz Bey Zaviyesi Vakfı’nın mütevellisi Ahmet Efendi ile mahkemeye gelir. Vakfiye koşullarına göre vakfın öşür gelirlerinin yarısını Üsküdar’daki Valide Atik Zaviyesi’nde ders verme karşılığında Şeyh Mustafa, diğer yarısını da vakıf kurucusunun soyundan gelen Ahmet Efendi elinde bulundurmaktadır. Vakfa ait zaviyenin onarılması gerektiğini belirten Şeyh Mustafa, daha önce bu konuda görüş ayrılığına düştüğü Ahmet Efendi ile şimdi anlaşıklarını belirterek onarım masraflarını yarı yarıya karşılayacaklarını söyler. Ahmet Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Şeyh Mustafa Efendi, a resident of the Sinan Ağa neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, mutawalli of the Karagöz Bey Dervish Lodge (zaviye) Waqf in the Mihalic district. According to the waqf deed (vakfiye), Şeyh Mustafa receives half of the waqf's tithe revenues in exchange for lecturing at the Valide Atik dervish lodge in Üsküdar. Ahmet Efendi, a descendant of the waqf founder, receives the other half. Stating that the waqf's dervish lodge is in disrepair, Şeyh Mustafa adds that he and Ahmet Efendi, with whom he has had a dispute, have now agreed to share the repair expenses equally. Ahmet Efendi corroborates his testimony. The court registers the two testimonies.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye’de Sinan Ağa Mahallesi’nde sâkin eş-Şeyh Mustafa Efendi ibn Musa meclisi şer’de vilâyet-i Anadolu’da Mihalic Kazâsı tevâbi’inden Ulubad

Kal'ası'nda vâki' el-Hâc Karagöz Bey Zâviyesi Evkâfı'nın nısıf 'öşr-i mahsûl ile tevliyeti aslah evlâd-ı ebnâsına meşrûta olup ber-mûceb-i şart-ı vâkîf evlâd-ı vâkîf'dan vakf-ı mezbûra meşrutîyet üzere mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Ahmed Efendi ibn es-Seyyid Ali mahzarında ikrâr idüp mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi vâkîf-ı mezbûrun evlâdından olup ber-mûceb-i şart-ı vâkîf tevliyeti nısıf 'öşr-i mahsûl ile tasarrufunda olup ve zâviye-i mezbûrenin zâviye olduğu dahi Üsküdar'da Vâlîde-i 'Atîk Zâviyesi'nden ders demek[?] üzere taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden berât-ı 'âlî-şân ile bana ihsân olunup ber-mûceb-i şart-ı vâkîf nısıf-ı 'öşr mahsûl ile tevliyeti mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi tasarruf ve mâ'ada nısıf-ı 'öşr mahsûli ben zabt ve tasarruf idüp ve vâkîf-ı mezbûrun hânesi 'imâret ve meremmete muhtâc oldukda 'alâ tarîki'l-[silik] ikimiz 'imâret ve meremmet idüp bu minvâl üzere tevliyet ve zâviyeyi ba'de'l-yevm her birimiz tasarruf itmek üzere mezbûr ile musâleha eyledik mezbûr Seyyid Ahmed Efendi'den su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Seyyid Ahmed Efendi cevâbında hâl bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzere olduğunu mu'terif olmağın mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Mustafa Efendi, Şaban Efendi ibn İbrahim, fahrü'l-müderrişin Hacı Mustafa Efendi, Resul bin Rıdvan.

945 - 1662 (1072) İstanbul 9: 123a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Pir Mehmet Paşa Vakfı'na ait bir odanın kiracısı olan Yusuf, mütevellî Mehmet Efendi'nin vekili Musa Efendi ile mahkemededir. Söz konusu odanın İstanbul'da çıkan büyük yangında yıpranmasından dolayı bu odanın onarımı için Mehmet Efendi'nin izniyle 2500 akçe harcama yapan Yusuf, şimdi Musa Efendi'den bu parayı aldığını ve odayı boşaltıp temessük belgesini Musa Efendi'ye verdiğini söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Yusuf, the tenant of a room belonging to the Pir Mehmet Paşa Waqf, is in court with Musa Efendi, legal agent of the mutawalli Mehmet Efendi. The room in question was destroyed in the great İstanbul fire. Yusuf spent 2500 akçe for its repairs, with the permission of Mehmet Efendi. He now states that Musa Efendi has reimbursed him for his expenses. Yusuf adds that he has vacated the room and given Musa Efendi a promissory note (temessük) to that effect. The court registers Yusuf's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Mercan Çarşısı kurbünde vâki' merhûm Pîr Mehmed Paşa Evkâfı'ndan olup hân-ı kebîr dimekle ma'rûf hanın dâhilinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb fevkânî odaya icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile mutasarrıf olan Yûsuf bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'de vakf-ı mezbûra meşrûtiyet üzre mütevellî olan fahrû'l-müderresini'l-kirâm Mehmed Efendi ibn Mahmûd tarafından husûs-ı âti'l-beyâna sâbitü'l-vekâle vekîl olan işbu bâ'isü'l-kitâb Musâ Efendi ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bin yetmiş senesi Zilkâ'desinin on altıncı gününde vâki' harîk-i kebîrde hân-ı mezbûr muhterik olmağla mütevellî-i merkûm vakf-ı mezbûr malından zikr[i] mürûr iden hanın odalarını binâ eyledikde ben dahi kendi tasarrufumda olan odaya kendi malımdan izn-i mütevellî ile iki bin beş yüz akçe harc ve sarf eylemişdim hâlâ masrûfum olan meblâğ-ı mezbûr iki bin beş yüz akçeyi meclis-i şer'a vekîl-i mezbûr Musâ Efendi yedinden tamâmen ahz ve kabz idüp zikr olunan odadan kasr-ı yed ve temessükünü vekîl-i mezbûra teslîm eyledim ba'de'l-yevm zikri mürûr iden odada kat'â alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fı'l-yevmi's-sâbi' 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi bin Haydar, Mehmed Çelebi ibn Osman, Hüseyin Çelebi bin [boş], Resûl ibn Rıdvân, Şükrullah bin Mustafa, Veli bin Abdullah.

946 - 1661 (1072) İstanbul 9: 124a/4 Tescil işlemi / Registration

Müftü Ali Çelebi Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Mahmut Çelebi'nin çocukları Mehmet, Mustafa ve Ayşe'nin vasisi Seni Hatun, Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Merhumun Abdülbaki Çelebi Vakfı'ndan kiraladığı evin zamanla yıprandığını ve çocuklarının parası olmadığı için onarım işinin yapılamadığını belirten Seni Hatun, çocukların nafakaya olan gereksinimi için söz konusu evi müzayedeye çıkardığını söyler. Yapılan müzayedeyi 10.000 akçelik en yüksek teklifi veren Mehmet Çelebi kazanmıştır. Seni Hatun, söz konusu evi mütevellinin izniyle 10.000 akçe karşılığında Mehmet Çelebi'ye devrettiğini söyler. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Seni Hatun, guardian of Mehmet, Mustafa and Ayşe, the children of the late Mahmut Çelebi, who resides in the Müftü Ali Çelebi neighborhood, appears in court with Mehmet Çelebi. Seni Hatun states that a house that the decedent had rented from the Abdülbaki Çelebi Waqf is in disrepair, and the children lack the funds for repairs. She thus auctions off the house to provide alimony for the children. The highest bid of 100,000 akçe comes from Mehmet Çelebi. Seni Hatun transfers the house to him, with the permission of the mutawalli. The court registers the transfers.

Mahmiye-i İstanbul'da Müfti Ali Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mahmûd Çelebi'nin sağîr oğulları Mehmed ve Mustafa ve sağîre kızı Âişe'nin ceddeleri ve vasî-yi şer'îleri Senî Hâtun ibnet Cafer meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Abdülbâkî Çelebi nâm sâhibü'l-hayrın Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan yine vakf-ı mezbûrdan Ömer Ağa nâm kimesne tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan Karamanlı Ali Reis mülküne ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî fevkânî ve tahtânî üç odaları hâvî menzil müteveffâ-yı mezbûrun ile'l-vefât tasarrufunda olup

ba'de vefâtihi intikâl-i âdî ile evlâd-ı sığâr-ı mezbûrûna intikâl eylemişidi lâkin menzil-i mezbûr mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşrif olup imâret ve meremmetine sığâr-ı mezbûrûnun malları olmaduğundan mâ'adâ nafaka ve kisveye mezbûrûn eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olup menzil-i mezkûrdan gayrı ism-i mâl ıtlâk olunur bir şeyleri olmamağla sığâr-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveleri için menzil-i mezbûrun bedel-i misli ile tefvîzi lâzım gelmeğın bundan esbak menzil-i mezkûr beyne't-tâlibîn ve'r-râgibîn sûk-ı sultânide kirâren müzâyede olundukda bedel-i misli olan on bin akçeden mezbûr Mehmed Çelebi üzerinde karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itmemegin vesâyet-i mahkiyem hasebiyle menzil-i mezkûrun hakk-ı tasarrufunu izn-i mütevellî ile on bin akçeye mezbûr Mehmed Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra tefvîz olan meblâğ-ı mezbûr on bin akçeyi vesâyetim hasebiyle mezbûr Mehmed Çelebi yedinden tamâmen alup tefvîz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mevkûf-ı mezbûr merkûm Mehmed Çelebi'nin hakk-ı makbûzudur emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-ta'dîlî's-şer'î mâvaka'a bedel-i tefvîz-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı mezkûrun bedel-i misli oldığı zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr müslimîn ihbârları lede's-şer'î'l-mutahhar sâbit ve zâhir olmağın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Sâlih Efendi ibn Sâlih el-imâm, el-hâc Mustafa ibn Mehmed, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Şükrullah bin Mustafa.

947 - 1661 (1072) İstanbul 9: 126b/1 Dava / *Adjudication*

Saray kethüdalarından olup Hacı Hayreddin Mahallesi'nde oturan Ahmet Ağa, vakfettiği paranın mütevellisi olan mahalle imamı Hüseyin Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Ağa, 2400 kuruş ile 28.800 akçesini şu koşullarla vakfettiğini söyler:

Vakfedilen para yıllık yüzde 15 oranla faizde işletilecektir. Elde edilen gelir, mahalle mescitindeki din görevlilerine her gün kimi dualar okumaları karşılığında verilecektir. Ahmet Ağa istediğinde vakfiye koşullarını değiştirebilecektir. Bu koşullarla parasını vakfettiğini söyleyen Ahmet Ağa, daha sonra kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak yaptığı vakfiyeyi bozmak istediğini söyler. Müteveli Hüseyin Efendi ise, başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mütevellinin görüşüne katılan mahkeme, yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Ahmet Ağa, a palace steward (kethüda) and resident of the Hacı Hayreddin neighborhood, sues Hüseyin Efendi, prayer leader (imam) of the neighborhood and mutawalli of his cash waqf. Ahmet Ağa states that he has endowed 2400 kuruş and 28,800 akçe with the following stipulations. The funds will be operated at an annual interest rate of 15 percent. The revenue will be distributed among the religious officers of the neighborhood waqf in exchange for prayer reading. Ahmet Ağa will be entitled to change the waqf deed (vakfiye) whenever he wishes. After these conditions have been spelled out, Ahmet Ağa decides to annul the waqf deed, based on the views of certain Islamic jurists. For his part, mutawalli Hüseyin Efendi claims that a registered deed cannot be undone, based on the views of other Islamic jurists. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

Hamd-i bî-'add ve şükr-i lâ-yü'add ol hâlik-i kevn ü mekân ve rezzâk-ı ins ü cânn hazretlerinin dergâh-ı akdesine lâıyk ve sezâvârdır ki cemî'-i kâ'inât acîbü't-tertîb ve cümle-i mevcûdât azîbü't-terkîbi üslûb-ı fâ'ik üzre ibdâ' husûsan benî âdemi ahsen-i takvîm üzre ihtirâ' idüp sadakât-ı ağniyâ-i ahyârı zerî'a-i duhûl-i cennât ve da'avât-ı fukarâ-i dîdârî vesîle-i ref'-i derecât-ı âliyât eyledi ve cevâhir-i salâvât-ı safâ-nizâm-ı bî-gâye ve zevâhir-i teslîmât-ı intizâm-ı bilâ-nihâye ol Fâtiha-i kitâb-ı risâlet-tâmme-i

sultânî cumhûr-ı enbiyâ-‘unvân menşûr-ı asfiyâ şehsüvâr-ı divân-ı kerem Muhammed Mustafa -sallallâhü aleyhi ve sellem- hazretle-
 rinin rûh-ı pür-fütûh-ı enver ve ravza-i mutahhar ve münevverle-
 rine îsâr ve nisâr olunur ki ümmet-i [...] tarîk-i hayrâtı ve müsev-
 vibât-berâtı beyân eyledi ve ashâb-ı fûrûzda kâllerinin [?] eviddâ-
 i huceste-hâllerinin ervâh-ı pür-envârlarına ihdâ ve ithâf olunur ki
 kâffe-i ukalâ-i enâmı dârü’s-selâma münâdî ve âmme-i gufalâ-yı
 niyâmı makâm-ı intibâh-merâma hâdîlerdir rıdvânu’llahi te’âlâ
 aleyhim ecma’in emmâ ba’d sebeb-i tahrîr-i risâle ve müceb-i tas-
 tîr-i makâle oldur ki ashâb-ı fitnat ve erbâb-ı basîret-i ayn-ı i’tibâr
 ve dîde-i ihtiyâr ile kürûş-ı devr-i dîn ve habş-i çarh-ı bukalemûna
 nazar idüp deverânında selâmet ve etvârında hayr ve sa’âdet gör-
 miyüp yakînen bilmişdir ki dünya [?] dâr-ı makâm ve medâr-ı
 nizâm olmıyup na’îmi zıll-ı zâ’il ve mukîmi zayf ve râhil bünyânı-
 nın inhidâmı mu’ayyen ve sükkânının in’idâmı mübeyyen ikâmeti
 rihlete makrûn devleti zillate meşhûn ni’meti sûret-i nikmetde ve
 muhabbeti hey’et-i mihnetde dirheminin sonı [...] dinarının âhiri
 nâr-ı sûki kâsid bey’i fâsid ziyâdesi noksân ve hayr u ihsândan
 mâ’adâsı hazândır pes herkes amel-i sâliha heves idüp râh-ı âhiret
 ve dâr-ı âkıbete münâsib zahîre tedârikine sa’y itmek gerekdir
 binâ’en-‘aleyh ez-zât-ı zayfetü’s-sıfât sultânü’l-muvakkarât bürhâ-
 nü’l-mu’azzamât zâtü’l-‘alî ve’s-sa’âdât tâcü’l- [...] ulüvvü’ş-şân
 hazret-i Âyişe Sultân’ın hâlâ kethüdâları olup dârü’l-hilâfet’l-aliy-
 ye Kostantiniyye el-mahmiyye mahallâtından Küçük Karaman
 kurbünde vâki‘ Hâce Hayreddin Mahallesi’nde sâkin işbu sâhi-
 bü’l-hayrât ve’l-hasenât ve râgıbü’s-sadakât ve’l-müberrât fahrü’l-
 emâcid ve’l-ekârim Ahmed Ağa ibn Emrullah Ağa meclis-i şer’-i
 şerîf-i şâmihi’l-bünyân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü’l-erkânda
 vakf-ı hüccete vakf-ı âti’z-zikre mütevellî nasb olunan hâlen
 mahalle-i mezbûre imâmı Hüseyin Efendi ibn Mehmed mahzarın-
 da ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp etyab-ı emvâlimden her biri
 dokuz dirhem iki bin dört yüz kır’a riyâlî guruşu ve yirmi sekiz bin
 sekiz yüz akçe dahi vakf-ı câi’z-zikre yedek olmak içün ifrâz ve
 kemâl-i imtiyâz ile mümtâz kılup hasbeten li’llâhi’l-melikî’s-
 samed vakf-ı sahîh-i mü’eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf

ve habs idüp şöyle şart eyledim ki meblâğ-ı mezbûr rehn-i kavî ve kefil-i melî yâhud haseb-i iktizâ'i'l-hâl ikisinde biri senede onı on bir buçuk hesâbı üzre alâ vechi'l-hâl istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan ribh ü nemâsından mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfinde vaz' ve vakf eylediğim hatt-ı hûb-ı mergûb ile otuz kıt'a cüz'-i şerîfi kendim ta'yîn eylediğim otuz nefer sahîhü'l-kırâ'et ve hab-sü't-tilâvet kimesneler her gün ba'de salâti's-subh mescid-i mezbûrda lahn-ı hafî ve celîden hâzer oldukları halde birer cüz'-i şerîf tilâvet idüp virdinin sevâbını Resûl-i Ekrem nebîyy-i muhterem sallallâhü aleyhi ve sellem ba'de ve min zahmet ve tekellüm hazretlerinin rûh-ı şerîflerine ve iki cüz'-i şerîfin sevâbını ashâb-ı güzîn ve e'imme-i müctehidîn -rıdvânü'llahi te'âlâ aleyhim ecma'in- rûhlarına ve üç cüz'-i şerîfin sevâbını efendim müşârün-ileyh Âişe Sultân rûhlarına ve iki cüz'-i şerîfin sevâbını şühedâ-i izâm ervâhına ve iki cüz'-i şerîfin sevâbını üzerimde hakkı olan müslimîn ervâhına ve iki cüz'-i şerîfin sevâbını pederim merhûm Emrullah Ağa rûhuna ve ikisinin sevâbını dahi vâlidem Şâhhûbân rûhuna ve ikisinin sevâbını birâderim Ömer Ağa rûhuna ve birinin sevâbını hemşîrem Kâdire hâtun rûhuna ve ikisinin sevâbını ecdâdım rûhlarına ve ikisinin sevâbını akrabâ ve müte'allikât ve tevâbi' ve levâhıkım rûhuna ve ve dört cüz'-i şerîfin sevâbını sevâbının benim rûhuma ihdâ eyleyüp du'â olunduktan sonra eczâ-i şerîfemi hıfz için [...] olan sanduk içine vaz' ve mescid-i mezbûrda hıfz oluna ve kendim hayâtda oldukca vakf-ı mezbûrun tebdîl ve tağyîr ve taklîl ve teksîri müddeten ba'de uhrâ yedimde olup ba'de kazâ'i'l[...] otuz nefer eczâ-hânân hasbî nâzır olup mahmiyye-i mezbûrede huzûr-ı hâkimü's-şer'de mütevellî-i mezbûrun muhâsebesi görüle ve meblâğ-ı mezbûr zimemde ahz olundukda yine dokuzar dirhem gelür gurusu alına ve cihet-i tevliyet yevmî onar akçe olup mezbûr Hüseyin Efendi hayâtda oldukça kendüye meşrûta ve ba'de vefâtihi mescid-i mezbûrda imâm olanlara meşrûta ola ve eczâ-hânın her birinin vazîfeleri yevmî iki akçe ola ve vakf-ı mezbûra yevmî dört akçe vazîfe ile civâr[...] sâkin Mustafa Çelebi ibn Mehmed hayâtda oldukça kâtib olup ba'de vefâtihi izn-i hâkimü's-şer'le mürtezikadan fenn-i kitâbetde mâhir bir

kimesne kâtib olup yevmî dört akçeye mutasarrıf ola ve Mehmed ibn Ahmed nâm kimesne ta'yîn itdiğim üzre vakf-ı mezbûra yevmî dört akçe vazîfe ile hayâtda oldukca câbî olup ba'de vefâtihi re'y-i hâkimü's-şer' ile yine mürtezikadan hayâtda eyi bir kimesne câbî olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve mürtezikadan biri fevt oldukda yine içlerinden müstahikk var iken âhara tevcîh olunmıya ve mezbûr Hüseyin Efendi hayâtda oldukca yevmî bir akçe vazîfe ile sandukî ve bir akçe vazîfe ile noktacı ola ba'de vefâtihi mürtezikadan müstahikk olana tevcîh oluna mürûr-ı eyyâm ile eczâ-i şerâyit-i mezbûra müte'azzir olursa meblâğ-ı mârû'l-beyân mutlakâ vakf-ı fukarâ-yı ehl-i î mân ola deyü tebyîn-i şart ve ta'yîn-i masârif ve kuyûd idüp meblâğ-ı mezbûr târih-i kitâbdan bir ay mukaddem fâriğan anı's-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi vakf olunmak üzre tesellüm ve kabz ve sâ'ir mütevellîler evkâfı tasarruf itdikleri gibi tasarruf idüp kabz eyledi didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î müşârün-ileyh Ahmed Ağa bast-ı merâm idüp e'imme-i selâse-i [...] katlarında nukûd ve ana müteferri' olan şurût ve kuyûd sahîh olmaduğ ecilden vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim mütevellî-i mezbûrun zamân-ı mezbûrda aldığ akçenin ecr-i mislinden zâyid olan iki yüz kırk akçeyi ve asl-ı mâlî mütevellîden istirdâd iderim didikde isrû'l-istintâk mütevellî-i mezbûr rub'-ı mâl-ı mezbûrdan üç yüz akçe makbûzı olduğunu ikrâr ve meblâğ-ı müdde'â-bihin ecr-i mislinden zâyid idüğünü i'tirâf idüp lâkin hazret-i İmâm Züfer -aleyhi rahmetü'l-meliki'l-ekberden İmâm ed-Dârî rivâyeti vakf-ı mezbûrun sıhhati üzredir ve ana müteferri' olan şurût ve kuyûd rivâyet-i mezbûre üzre sahîhadır deyü reddetme imtinâ' ve kader-i zevâyid-i mezbûrdan berâ'et-i zimmetini iddi'â idüp hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâlehû ve hüsne-me'âb cenâbından rivâyet-i mezbûre üzre vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve meblâğ-ı müdde'â-bihden berâ'et-i zimmetine hükm taleb eyledikde hâkim-i müşârün-ileyh Lâzâle'l-Hakk [...] hazretleri tarafeynin deliline nazar ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp cânib-i vakfı evlâ ve ihtiyârü'n-neseb [?] ve uhrâ görmeğ vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve mütevellî-i mezbûrun meblâğ-ı müdde'â-bihden berâ'et-i zimmetine hükm itdikden

sonra mûmâ-ileyh Ahmed Ağa i'âde-i kelâm idüp eğerçe vakf-ı nukûd imâm-ı ma'hûd katında sahîh olup hükm-i merkûm ile sıhhat-i vakf mukarrer oldu lâkin yine İmâm Züfer kavli üzre sıhhat-i vakf müstelzim-i lüzûm olmıyup bu takdîrce bâb-ı rücû' mend değildir deyü asl-ı meblâğ-ı mezbûrun istirdâd için hâkim-i müşârün-ileyh esbağa'llâhü ni'amehu aleyh hazretleri huzûr-ı fâyizü'n-nûrlarında tekrâr mürâfa'a olduklarında mütevellî-i mezbûr i'ânehullâhü'l-meliki's-şekûr cevâb virüp [...] hükm-i hâkim fasl-ı müctehid-fih mülâkî olsa ol hükm inde'l-cumhûr nâfiz olur binâ'en alâ zâlik inde'l-küll sahîh olur husûsâ ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî imâmeyn-i hüâmameyn İmâm Ebû Yûsuf el-imâmü's-sânî ve imâm Muhammed bin el-Hasen eş-Şeybânî katlarında sıhhat ve lüzûm-ı mütelâzımândır anların kavli-i şerîfleri üzre lüzûm-ı vakf-ı mezbûra hükm taleb iderim didikde hâkim-i mûmâ-ileyh Lâzâlû'l-Hâkk Cârîyâhin [...] Hazretleri umûr-ı evkâf-da vâkî' hilâfa vâkîfı olduğu halde alâ kavli-i men-yerâhu vakf-ı merkûmun lüzûmuna dahi hükm ve kazâ-i mübrem idüp min-ba'd vakf-ı merkûm vakf-ı sahîh ve lâzım ve mü'eyyed ve kâ'im oldu fe-men beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkîfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm innehû hâza rabbi'r-rahîm ve alâ hâzâ vaka'a'l-işhâd ve't-tahrîr fi'l-yevmi's-sânî 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf min hicreti men-lehü'l-'izzü ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

Fahr-i erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Abdullah Efendi eş-şehîr Beyzâde, fahrü'l-emâsîl ve'l-akrân Muharrem Ağa eş-şehîr Beyzâde, fahrü kuzâtî'l-İslâm eş-şehîr be-Emîrzâde, fahrü'l-akrân Dervîş Ağa bin Mehmed, fahrü's-sâdât es-seyyid Mehmed Efendi ibn Veli, es-seyyid Mehmed Çelebi ibn es-seyyid Şâh Mehmed Çelebi, es-seyyid Mehmed Sâdık Çelebi ibn es-Seyyid, fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi ibn Hamza, Ömer Efendi ibn Ali, es-seyyid Ali Efendi ibn es-seyyid Hasan, es-seyyid Abdurrahman Çelebi ibn es-seyyid Hasan, İbrâhim Efendi ibn Ahmed, Ahmed Efendi ibn Abdullah, Mehmed Efendi bin Ali, Yûsuf Bey ibn Abdülmennân, Monla Veli

tâbi'-i Şabân Efendi, Mehmed Çelebi bin [boş], Abdurrahman ibn Ahmed, Hüseyin halife bin Receb, Ali Beşe er-râcil, Ahmed Çelebi bin [boş].

948 - 1661 (1072) İstanbul 9: 129b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kâtip Muslihiddin Mahallesi sakinlerinden Afife Hatun, Kilarî Mehmet Ağa Vakfı'nın mütevellisi Hasan Ağa'ya evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 400 kuruşa satar. Bu işlemin ardından Afife, sattığı evi yıllık 90 kuruştan kiralar. Afife'nin kocası Mehmet Ağa, onun vakfa olan borçlarına kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Afife Hatun, a resident of the Kâtip Muslihiddin neighborhood, takes out a 400 kuruş mortgage (istiglal) on her house from Hasan Ağa, mutawalli of the Kilarî Mehmet Ağa Waqf. She then rents the same house from the waqf for 90 kuruş per annum. Afife's husband Mehmet Ağa serves as surety for her debt to the waqf. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Mustafa Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Kilârî merhûm Mehmed Ağa Vakfı'na berât-ı şerîf ile bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Hasan Ağa ibn Mehmed nâm kimesnenin mahmiyye-i mezbûrede vâki' Kâtib Muslihiddin Mahallesi'nde sâkin olduğu menzile varup zeyl-i mestûrda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer' eyledikde zâtı mahalle-i mezbûrede sâkin Mehmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ibn Şeyhî nâm kimesneler ta'rîfleri ile mu'arrefe olan mahalle-i merkûmede sâkin Afife bint-i Mustafa nâm hâtun meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mütevellî-i mezbûr Hasan Ağa mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Mustafa Beşe ibn Haydar nâm kimesne vakfı ve bir tarafı Kara Mehmed nâm kimesne Vak-

fi'ndan olup Fâtıma nâm hâtun tasarrufunda olan vakf menzile ve bir tarafı Mısırzâde Mehmed Çelebi vakfı ve ba'zan el-Hâc Mehmed nâm kimesne mülki ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd cem' mülk menzilimi kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ile mütevellî-i mezbûra bi-tarîkî'l-istiglâl her biri yedişer dirhem dört yüz kır'a riyâlî-i kebîr guruşa bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabûl eyleyüp semeni olan meblâğ-ı mezbûr mârû'z-zikr dört yüz riyâlî guruşu mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediğinden sonra menzil-i mahdûd-ı mezkûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzî'l-mer'î mütevellî-i mezbûr târih-i kitâbdan sene tamâmına değin doksan kır'a mezbûrû'n-na't [?] riyâlî guruşa yine bana îcâr ben dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mezbûre Afife hâtunun zevci fahrû'l-akrân Mehmed Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda meblâğ-ı meblâğ-ı mârû'z-zikr dört yüz doksan kır'a riyâlî guruşun mecmû'una ve menzil-i mahdûd-ı mezkûrun derkine emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil oldum didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâkî' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ba'dehu ma'an irsâl olunan Mehmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a felûp inhâ ve tefhîm itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-a'yân Süleyman bin Ali, fahrû'l-e'imme Ali Efendi bin el-imâm bi-mahalle-i Nişancı, Mehmed Çelebi bin Receb, Mehmed Bey bin Abdullah el-cündî, Mehmed bin Ahmed, Ali Çelebi bin [boş].

949 - 1661 (1072) İstanbul 9: 131a/1 Dava / *Adjudication*

Mimar Sinan Mahallesi sakinlerinden Ahmet Çelebi, kurduğu vakfa mütevellî atadığı Ömer Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Çelebi, evini şu koşullarla vakfettiğini söyler: Vakfedilen evde öncelikle Ahmet Çelebi'nin annesi Zamane, sonra da Ahmet

Çelebi ve onun soyundan gelenler oturacaktır. Evi kullananlar gerektiğinde evin onarımını üstlenecektir. Ahmet Çelebi’nin soyunun tükenmesinden sonra ev kiraya verilecek ve elde edilecek olan gelir, Medine’nin yoksullarına harcanacaktır. Bu koşulların sıralanmasından sonra Ahmet Çelebi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyeden vazgeçtiğini belirtir ve mütevelliden evi geri almak istediğini söyler. Ömer Efendi ise, başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak Ömer Efendi’nin görüşlerine katılan mahkeme, yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Ahmet Çelebi, a resident of the Mimar Sinan neighborhood, sues Ömer Efendi, the mutawalli he appointed to his waqf. Ahmet Çelebi endows his house with the following stipulations. First Ahmet Çelebi’s mother Zamane, then Ahmet Çelebi himself and his line will reside in the house. The residents of the house will be responsible for needed repairs. After the end of Ahmet Çelebi’s line, the house will be rented out and the rent revenue will be used to support the poor in Medina. After the articulation of these conditions, and based on the views of certain Islamic jurists, Ahmet Çelebi wants to annul the waqf deed (vakfiye) and to have the mutawalli return his house. For his part, the mutawalli Ömer Efendi argues that an established waqf cannot be annulled, based on the views of other Islamic jurists. Agreeing with Ömer Efendi, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

Elhamdü li’llâhi ve’s-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihi ve sahbihi ecma’in emmâ ba’d işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî ve bu hitâb-ı müstetâbın tastîrine sebeb-i dâ’î budur ki mahmiyye-i İstanbul’da Mimâr Sinân Mahallesi’nde sâkin sâhibü’l-hayrât ve’l-hasenât tâlibü’l-müberrât ve’s-sadakât Ahmed Çelebi ibn Mehmed meclis-i şer’-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde vakf-ı âti’z-zikre li-eclî’t-tescîl mütevellî nasb eylediği Ömer Efen-

di ibn İbrâhim mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp vaktâ ki bu dâr-ı dünyâ bî-sebât ve bî-bekâ olup hâlâ vakf-ı âtî sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup mahalle-i mezbûrede vâkı' bir tarafı es-Seyyid Abdulhâlik Çelebi mülküne ve bir tarafı yine bana meşrûta olan vakf menzile ve tarafeyni tarîk-i âmma müntehî fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir sofa ve bir matbah ve bi'r-i mâ ve kenîfi ve havlıyı müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık hasbeten li'llâhi'l-aliyyi's-samed vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki evvelâ menzil-i mezkûra vâlidem Zamâne bint-i Abdullah sâkine olup bi-emri'llâhi te'âlâ vâlidem benden mukaddem vefât iderse ba'dehâ menzil-i mezkûrda kendim sâkin olup benim vefâtımdan sonra evlâd evlâd-ı evlâdım ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdım ale's-seviyye sâkin olalar ba'de'l-inkırâzi'l-küll mu'tak ve mu'tekalarım sâkin olalar ve menzil-i mezkûrun ta'mîr ve termîmini mevkûfun aleyhim olanlardan her birimizin süknâlarında termîm ideler ve tevliyet-i menzil-i mezkûra kendim hayâtta oldukça mutasarrıf olam ba'de'l-inkırâz menzil-i mezkûrun mecmû'ı ma'rîfet-i hâkimü's-şer'le icâre-i mu'tâde ile icâr olunup hâsıl olan ücreti Medîne-i Münevvere mütevellîsi yediyle fukarâsına irsâl oluna deyü hatm-i kelâm ve fârigan ani's-şevâgil menzil-i mevkûf-ı mezbûr inütevellî-i mezbûra teslim ol dahi vakfiyyet üze kabz ve tesellüm ve mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâkıf-ı ârif inân-ı kelâmını semt-i rücû'a âtîf olup vakf-ı akâr eğer muhtâr-ı e'imme-i ihtiyâr olan İmâm-ı Âzam ve hümâm-ı akdem Ebû Hanîfe el-Kûfi cûziye hayrû'l-cezâ ve kûfiye hazretlerinin mezheb-i hatîrlerinde sahîh-i câ'izdir lâkin menzile-i âriyetde olmağla şeref-i lüzûmı câ'iz olmayup husûsâ vâkıf-ı menâfi' vakfı kendi nefesine şart itmekle âlim-i Rabbânî İmâm Muhammed el-Hasen eş-Şeybânî re'y-i şerîfleri üze vakf-ı mezbûr bâtıl olup rücû' emr-i şürû' olmağın binâ'en-'aleyh vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim kemâ-kân mülküne idhâl olunmak matlûbumdur didikde gıbbe'l-istintâk mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba âzim olup eğer çe hâl bast olunan üze olduğu [...] değildir lâkin fâzıl-ı Rabbânî İmâm Ebû

Yusuf eş-şehîr bi'l-imâmi's-sânî re'y-i münîrleri üzre vâkıfın vakf-ı mezbûrî şart-ı mezkûra masârif olursa da vâkıf mücerred vakfiyyet dimekle lüzûm-ı ifâde ider deyü istirdâddan imtinâ' ve husûs-ı kazıyyede fasl ve hasma tâlibân olduklarında işbu suver-i kitâbda tevkî'-i vefî'i ve hatt ve hatem-i münîfi vâki' hâkim-i hâsim dahi cânibine nazar ve kanâ li'l-hayr olmakdan hazer idüp alâ kavl-i men-yerâhu vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm itmeğin ba'de'l-yevm vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup min ibtâl ve ta'tîli adîmü'l-ihtimâl oldu fe-men beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-kayyûm cerâ zâlik ve hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdu'tü'l-kuzâtî'l-İslâm Şeyh Mehmed Efendi ibnetü'l-merhûm Mûsâ Efendi, fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm es-seyyid Ahmed Efendi bin seyyid Abdünnebî, es-seyyid Abdülhâlik, es-seyyid Ebûbekir Çelebi, Keşfi Mustafa bin [boş].

950 - 1661 (1072) İstanbul 9: 135a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Dülgerzade Mahallesi'nden Seyyit Hüseyin Efendi'nin vekili Seyyit Mehmet Çelebi, Derviş Çelebi ile birlikte mahkemededir. Mehmet Çelebi, Hüseyin Efendi'nin Defterdar Mustafa Efendi Vakfı'ndan yıllık 600 akçeye kiraladığı bir arsayı 20.000 akçeye Derviş Çelebi'ye devreder. Bu işlemin ardından Mehmet Çelebi, söz konusu arsayı çevreleyen duvarı da yine Derviş Çelebi'ye 1000 akçeye satar. Mahkeme yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Seyyit Mehmet Çelebi, legal agent of Seyyit Hüseyin Efendi, who is a resident of the Dülgerzade neighborhood, is in court with Derviş Çelebi. For 20,000 akçe, Mehmet Çelebi transfers to Derviş Çelebi a plot rented from the Defterdar Mustafa Efendi Waqf for 600 akçe per annum. For an additional 1000 akçe, he

also sells to him the wall encircling the plot. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Dülgerzâde Mahallesi'nde sâkin es-Seyyid Hüseyin Efendi tarafından husûs-ı âtîye vekîl olup mahalle-i mezbûrede imâm olan Mehmed Efendi ve Mehmed Beşe nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Çelebioğlu es-Seyyid Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i hatîrde hâfızü'l-kitâb Dervîş Çelebi bin Şabân mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Defterdâr Mustafa Efendi vakfına senede altı yüz akçe mukâta'a ile müvekkilim müşârün-ileyhin tasarrufunda olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Sultan hamamına ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı müvekkil-i müşârün-ileyh mülküne müntehî arsa-i hâliyenin bi'r-i mâyı müştemil nısfı ba'de'l-ifrâz ve'l-yakîn müvekkilim müşârün-ileyh es-Seyyid Hüseyin Efendi izni ile yirmi bin akçe bedel mukâbelesinde mezbûr Dervîş Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eylediğinden sonra iki mülk dıvarını dahi bin akçeye mezbûra bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm idüp bedel-i ferâğ olan yirmi bin akçe ile semen-i mezbûr bin akçeyi mezbûr Dervîş Çelebi yedinden kabz idüp min ba'd arsa-i mezbûre merkûmun hakk-ı makbûzı ve mârû'z-zıkr dıvarlar mülk-i müşterâsı olup keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi el-imâm, Abdullah Çelebi, Kaptân bin Abdullah, Mahmûd Çelebi, Abdüllâtîf Efendi imâm-ı mescid-i Sarachâne, Hüseyin Efendi.

951 - 1661 (1072) İstanbul 9: 135b/2 Tescil işlemi / Registration

Merhum Müstedam Mustafa Ağa'nın vakfettiği ev, vakfiye koşulları gereği merhumun soyunun tükenmesinden sonra bir

bilim adamına verilecektir. Mahkeme, merhumun soyundan olan Saliha Hatun'un vefat etmesi nedeniyle söz konusu evi kullanması için Mustafa Efendi'ye verir. Mustafa Efendi, çıkan bir yangında yıpranmış olan evi kendi parasıyla yeniden onartacaktır.

In accordance with its waqf deed (vakfiye), a house endowed by the late Müstedam Mustafa Ağa is to be assigned to a scholar after the end of the decedent's line. Upon the death of Saliha Hatun, the last descendant of the waqf founder, the court assigns the house to Mustafa Efendi. Mustafa Efendi is to reconstruct the house that was destroyed in a fire using his own funds.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Müstedâm Ağazâde Mustafa Ağa [nâ]m sâhibü'l-hayr vakf ve süknâsını evlâd ve evlâdü'l-evlâdına ba'de'l-inkırâzî'l-evlâd ulemâdan bir çelebi sâliha şart ve ta'yîn eylediği ve mahmiyye-i mezbûrede Çoban Çavuş Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Ugrani nâm zimmî mülküne ve üç tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb kârgir mahzeni müstemil muhterik menzil arsası evlâd-ı vâkıfdan Sâliha Hâtun'un meşrûtiyet üzere tasarrufunda iken mezbûre Sâliha fevt olup evlâd-ı vâkîf dahi münkariz olmağla işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa Efendi bin Mehmed ulemâdan olup meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağın arsa-i mezbûra kendi malından binâ itmek üzere mezbûr Mustafa Efendi'ye kıbel-i şer'den tevcîh olunup tasarrufu için bu vesîka-i anika mâ-hüve'l-hakîka bi't-taleb ketb olundu fi's-selh mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Mehmed, Ali Ağa bin [boş], Mehmed bin Hüseyin, Mehmed bin Ramazân, Şükrullah bin Mustafa.

952 - 1661 (1072) İstanbul 9: 135b/4 Tescil işlemi / Registration

Abdi Subaşı Mahallesi'nden Prepisyeye isimli Hıristiyan kadın, eşi Yorgi ile birlikte mahkemeye gelir. Daha önce Yorgi, Sinan

Paşa Vakfı'ndan aylık 5 akçeye kiraladığı bir evin yarısını 4000 akçeye Prepisy'e devretmiştir. Prepisy'e, devir parasını ödeyemeyecek durumda olduğunu belirterek söz konusu evin yarı hissesini mütevellinin izniyle tekrar eşi Yorgi'ye devrettiğini söyler. Yorgi söylenenleri doğrular. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Prepisy'e, a Christian resident of the Abdi Subaşı neighborhood, appears in court with her husband Yorgi. Earlier, for 4000 akçe, Yorgi transferred to Prepisy'e one half of the usufruct rights of a house rented from the Sinan Paşa Waqf for 5 akçe per month. Noting that she is unable to pay for the transfer, Prepisy'e returns the half-share to her husband, with the permission of the mutawalli. Yorgi corroborates her testimony. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Abdi Subaşı Mahallesi'nde sâkine Prepisy'e bint-i Yani nâm nasrâniyye mahfil-i kazâda zevci işbu bâ'isü's-sifr Yorgi veled-i Dimo nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' merhûm Sinan Paşa Vakfı'ndan olup icâre-i mu'accele ve her şehr vakf-ı mezbûrenin Beşer akçe ücret-i mü'eccele ile zevci mezbûr Yorgi'nin taht-ı tasarrufunda olup iki tarafından vakf-ı mezbûr ve iki taraftan tarîk-i âmma müntehî fevkânî bir bâb oda ve tah-tânî bir bâb oda ve havlıyı müştemil menzilin nısfını bana dört bin akçe bedel mukâbelesinde izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûr dört bin akçeyi edâya iktidârım olmamağla kendi hüsn-i ihtiyârım ile menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan nısf hisse-i şâyi'am zevcim mezbûr Yorgi'ye izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrun cümlesi zevcim mezbûr Yorgi'nin hakk-ı müveffezidir benim kat'â alâka ve medhalim kalmadı keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun gibbe't-tasdi-ki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Hüseyin, Ahmed Çavuş ibn Abdullah,
Mehmed Ağa bin ser-muhzırân, Resul bin Ramazan.

953 - 1661 (1072) İstanbul 9: 136a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Molla Kestel Vakfı mütevellisi Ahmet Çelebi mahkemeye gelir. 24 Temmuz 1660 (H. 16 Zilkade 1070) tarihinde İstanbul'da çıkan büyük yangında Kadiasker Hamamı yanındaki vakfa ait bir cami yanarak yıpranmıştır. Vakıf parasıyla bu camiyi onarttığını belirten Ahmet Çelebi, mahkemeden onarım için yapılan harcamanın keşfedilmesini ister. Mahkeme bilirkişileri inceleme yapması için bölgeye gönderir. Yapılan keşif sonucunda caminin onarımına 234.400 akçe harcandığı anlaşılır. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Molla Kestel Waqf, is in court. A waqf-owned mosque adjacent to the Kadiasker bathhouse was destroyed in the big İstanbul fire of July 24, 1660 (AH Zilkade 16, 1070). Stating that he had the mosque repaired using the waqf funds, Ahmet Çelebi now requests an investigation to determine the expenses. The court sends experts to the region. The investigation reveals that the repairs should have cost 234,400 akçe. The court registers the transaction.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Monla Kestel Vakfı'na hâlen mütevellî olan işbu râfi'ül-kitâb Ahmed Çelebi ibn Cuma meclis-i şer'-i hatîrde bi't-tevliye takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp mütevellisi olduğım vakfın mahmiyye-i mezbûrede Kâdi'asker Hamamı kurbünde vâki' câmi'-i şerîfi bin yetmiş senesi Zilkâ'desinin on altıncı gününde vâki' harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olmağla bi'l-izni'ş-şer'î mâl-i vakf ile müceddeden binâ ve imâret itmîşidim hâlâ cânib-i şer'den üzerine varılıp masrûfumun mertebe-i tahammüli tahmîn ve tak-

vîm olunmak bi't-tevliye matlûbumdur didikde bu fakîr ve hâssa mi'mârlardan üstâd el-hâc Hasan bin Ömer ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i sahîfede isimleri mestûr olan müslimîn ile câmi'-i mezbûra varılup nazar olundukda fi'l-vâki' mütevellî-i mezbûr câmi'-i mesfûrî müceddeden binâ ve imâret eylediği mukarrer oldukdan sonra mi'mâr mesâha ve takdîm eyledikde tûlen elli kad idi arzan bir ve altı parmak bi-hesâb-ı şatrancî dört yüz otuz yedi buçuk zirâ' taş dıvar zirâ'ı yetmiş akçeden otuz iki bin beş yüz doksan akçe ve tûlen on dört buçuk arzan on dört buçuk bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz on zirâ' câmi'-i mezbûrun tavanı zirâ'ı yetmiş akçeden on dört bin yedi yüz akçe ve tûlen on dört buçuk arzan dört bi-hesâb-ı şatrancî altmış üç zirâ' nîm-şîşeli [?] döşeme mahfil zirâ'ı yüz yirmişer ekçeden yedi bin beş yüz altmış akçe ve iki kat cârcûbeli ve tavanlı on üç pencere sekiz yüz akçeden on bin dört yüz akçe ve tûlen yirmi üç arzan on beş bi-hesâb-ı mezkûr üç yüz kırk Beşer zirâ' sakf-ı kebîr zirâ'ı yüz yirmişer akçeden kırk bir bin dört yüz akçe ve tûlen yirmi üç arzan on sekiz bi-hesâb-ı mezkûr dört yüz on dört zirâ' sakf zirâ'ı yüz akçeden kırk beş bin altı yüz seksen akçe ve tûlen on bir arzan altı bi-hesâb-ı mezkûr altmış altı zirâ' sakf-ı sundurma zirâ'ı yüz akçeden altı bin altı yüz akçe ve sekiz elvân billûr câm altışar yüz akçeden dört bin ve sekiz yüz akçe ve iki çepe direk iki bin akçe ve iki çepe taban iki bin akçe ve tûlen on altı arzan dokuz bi-hesâb-ı mezkûr yüz kırk yedi zirâ' sofalar tavanı zirâ'ı yetmişer akçeden on bin iki yüz doksan akçe ve tûlen kırk bir arzan üç bi-hesâb-ı mezbûr yüz yirmi üç zirâ' pencerelü tavan zirâ'ı yetmişer akçeden sekiz bin altı yüz on akçe ve tûlen on buçuk arzan dört buçuk bi-hesâb-ı mezkûr kırk bir zirâ' sundurma tavan zirâ'ı ellişer akçeden iki bin üç yüz elli akçe ve tûlen on bir arzan altı bi-hesâb-ı mezkûr altmış altı zirâ' sakf-ı sundurma zirâ'ı yüz akçeden altı bin altı yüz akçe ve sekiz çepe direk Beşer yüz akçeden dört bin akçe ve dört çepe taban Beşer yüz akçeden iki bin akçe ve tûlen on ve kadden üç bi-hesâb-ı mezkûr otuz zirâ' nîm-şîşeli [?] tahta perde zirâ'ı otuzar akçeden dokuz yüz akçe ve üç kebîr mahfil trabazanı üçer yüz akçeden dokuz

yüz akçe ve bir minber dört bin akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr elli üç zira' sofalar etrâfında ve kenârlu taş sedd zirâ'ı yüz akçeden beş bin üç yüz akçe ve bir Arabî kapu beş yüz akçe ve altı dehliz direği yüzer akçeden altı yüz akçe ve bir minâre kapusu iki yüz akçe ve üsti tavanlı bir mahfil nerdübânı ma'a trabazan bin beş yüz akçe ve iki yüz otuz parmaklık penceredir ki on Beşer akçeden üç bin dört yüz elli akçe ve tûlen yirmi bir ve arzan dokuz bi-hesâb-ı mezkûr yüz seksen dokuz zirâ' tuğla döşeme zirâ'ı otuzar akçeden beş bin altı yüz yetmiş akçe ve cedîd minâre külâhı ve alem ve nerdübânı ta'mîr sekiz bin akçe ve mihrâb tâcı meremmâtı sekiz yüz akçe ki cem'an iki yük otuz dört bin dört yüz akçe ile ancak binâ ve imâret olur bundan ekall ve noksân binâ ve imâret kâbil ve mümkün değildir deyü mi'mâr-ı mezkûr ve sâ'ir ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn icmâ' ve ittifâk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve mütevellîye def' olundu tahrîren fî aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Ağa bin Abdullah, Ramazân Beşe bin Ali, Hüseyin Çelebi bin Ahmed, el-hâc Hasan bin Ahmed, Ali Çelebi bin Yûsuf, Mehmed Çelebi bin Hasan, Mehmed bin Ali, Veli Çelebi bin Yûsuf, İbrâhim Çelebi bin Hasan, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Receb Çelebi bin, İsmâil Çelebi bin.

954 - 1661 (1072) İstanbul 9: 136b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Nasuh Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi, Yanaki ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Çadırcı Ahmet Mahallesi'ndeki bir boyacı dükkânına Yanaki ile kayıp olup öldüğü haberi gelen kardeşi Yorgi'nin yarı yarıya ortak olduklarını belirten Ahmet Çelebi, bu durumun bir de Yanaki'ye sorulmasını ve vereceği yanıtın sicile kaydedilmesini ister. Yanaki söylenenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Nasuh Çavuş Waqf, is in court with Yanaki. Ahmet Çelebi states that Yanaki and his brother Yorgi, who has been missing for a while and is now reported as deceased, are equal partners of a waqf-owned paint store in the Çadırcı Ahmet neighborhood. He wants Yanaki questioned about this and his testimony registered. Yanaki corroborates Ahmet Çelebi's testimony. The court registers the testimonies.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Nasuh Çavuş Evkâfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Çelebi ibn Hüseyin Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımı't-tevkîrde Yanaki veled-i Kostantîn nâm zimmî muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i mezbûrede Çadırcı Ahmed Mahallesi kurbünde vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd boyacı dükkânının nısf-ı şâyi'ini mezbûr Yanaki'nin ve nısf-ı şâyi'-i âharı karındaşı olup gayb-ı münkatî'a ile gâyip ve bilâ-veled fevt olduğu mesmû'um olan Yorgi zimmînindir su'âl olunup takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yanaki cevâbında mine'l-hakîka dükkân-ı mezbûrun ancak nısfı benim ve nısf-ı âharı karındaşım gâyip-i mezbûrun tasarrufundadır didikde hıfzen li'l-makâl mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi bin Resul, Mehmed Efendi [boş], Şükrullah bin Mustafa, Resul bin Rıdvan, Du'âyî Ahmed Çelebi bin [boş], Hasan Çelebi bin Hüseyin ve gayruhum.

955 - 1661 (1072) İstanbul 9: 137b/3 Tescil işlemi / Registration

Abdûlbaki Efendi, Kirmasti Kasabası'nda bulunan Şahin Lala Vakfı'nın nazırlığını yürüttüğünü belirtir. Bu görevi karşılığında Abdûlbaki Efendi günde beş akçe ve her sene bir miktar arpa ve buğday almaktadır. Abdûlbaki Efendi şimdi bu görevine Mehmet Ali Efendi'yi vekil tayin ettiğini söyler. Mehmet Ali Efendi vekâleti kabul eder. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Abdûlbaki Efendi states that he is the minister (nazır) of the Şahin Lala Waqf located in the town of Kirmastı. In return for his services, he receives 5 akçe per day, along with some barley and wheat annually. Abdûlbaki Efendi now states that he has appointed Mehmet Ali Efendi as his legal agent for the office. Mehmet Ali Efendi accepts the agency. The court registers the appointment.

Kazâ-i Rûmiyye’den Abdûlbâkî Efendi ibn Camseb meclis-i şer’-i hatîrde işbu bâ’isü’l-kitâb Mehmed Ali Efendi ibn Hasan Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Mahmud Efendi evlâd-ı utekâsından olup meşrûtiyet üzre vakfa yevmî beş akçe vazîfe ve senede bir müd hinta ve bir müd şa’îr ile nâzırı olduğum Kirmastı Kasabası’nda vâki’ merhûm Şâhin Lala Vakfı’nın nezâreti hıdmetini edâ ve zikr olunan yevmî beş akçe vazîfemi ve senede bir müd hinta ve bir müd şa’îri ahz ve kabza mûmâ-ileyh Mehmed Ali Efendi’yi vekîl ve kâ’im-makâm nasb ve ta’yîn eylediğimde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya müte’ahhid oldu didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî 17 min Muharremi’l-harâm sene 72

Şühûdü’l-hâl

Abdülkâdir Efendi el-Burûsî, Abdürrahim Çelebi bin, Mustafa Efendi ibn Ali, Abdi Beşe bin Rıdvân.

956 - 1661 (1072) İstanbul 9: 138a/2 Dava / Adjudication

Keçeci Piri Mahallesi’nden el-Hac Mehmet Efendi’nin vekili Seyyit Mehmet Çelebi, el-Hac Mehmet’in kurduğu vakfa mütevellî olan Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. El-Hac Mehmet Efendi evini şu koşullarla vakfetmiştir: Evi hayatta olduğu sürece el-Hac Mehmet Efendi, ölümünden sonra ise onun soyundan gelenler kullanacaktır. El-Hac Mehmet Efendi’nin soyunun tükenmesinden sonra ev kiralanacak ve elde edilen gelirin bir bölümü, vakıf sahibinin ruhuna dualar okuması

karşılığında Keçeci Piri Camisi'nin imamına verilecektir. Yine bu gelirden Keçeci Piri Mahallesi'nde oturan dul kadınlardan onuna yıllık 100'er akçe verilecektir. Vakfın mütevellisi Mehmet Çelebi ve onun soyundan gelip kendisinden sonra mütevelliler olanlar, kira gelirlerinden kalan parayı faizde işletecektir. El-Hac Mehmet Efendi istediğinde vakfiye koşullarını değiştirebilecektir. Bu koşulların sıralanmasından sonra vekil Seyyit Mehmet, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak el-Hac Mehmet Efendi'nin söz konusu vakfiyeden vazgeçtiğini belirtir ve evin mütevelliden geri alınmasını ister. Mütevelliler Mehmet Çelebi ise başka İslam hukukçularının görüşlerine göre yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mütevellinin görüşlerine katılan mahkeme, vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Seyyit Mehmet Çelebi, legal agent of el-Hac Mehmet Efendi, a resident of the Keçeci Piri neighborhood, sues Mehmet Çelebi, mutawalli of el-Hac Mehmet's waqf. El-Hac Mehmet endowed his house with the following stipulations. He will use the house for the rest of his life, to be followed by his line. After the end of his line, the house will be rented out and a portion of the rent revenue will be given to the prayer leader (imam) of the Keçeci Piri Mosque in exchange for praying for his soul. 100 akçe per annum will be paid to each of ten widows living in the neighborhood. First Mehmet Çelebi, and then his line, will serve as waqf mutawalli and operate the remainder of rent revenue at interest. El-Hac Mehmet Efendi will be able to alter the waqf deed (vakfiye) as he pleases. After the recording of these stipulations, the legal agent Seyyit Mehmet states that his client has decided to annul the waqf, based on the views of certain Islamic jurists. He also requests the return of the house. For his part, mutawalli Mehmet Çelebi states, based on the views of some other Islamic jurists, that this cannot be done. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

[silik] hamd ü senâ ki [...] bahş-i kelâm bed'ü'n-nizâm-ı ins ü cândır ol pâdişâh-ı iklîm-i [...] -mekân ve mevcûdât-ı zemîn ü zemân nâzım-ı nazm-ı muhkem-i mehâkim [silik]-tarz nüsha-i âdem münşî-i nâme-i cemî'-i suver-i kâtib hâme-i kazâ ü kader celle şânehû ve amme ahşâ[nehû] dergâh-ı âlempenâhîye îsâr ve nisâr kılınur ki nüsha-i insânî ahsen-i [silik] sûret gırev-i ârâyiş akl ü dâniş ile zeyn-ârâ ve [...] kılub asl-ı [...] envâ'-ı füyûzâtı katib ve isti'dâda karîn [silik] kemâlât ile istis'âda rehn urub kemer-şâh-ı gerdûn-kemeni âsaf-sâhib-i tedbîr eyledi subhâne'l-lezî halaka'n-nâs [silik] salavât-ı nâ-mi'ât ve gurer-i teslimât-ı sâmiyât ol mefhar-ı kâyinât ve hülâsa-i mevcûdât resûl-i kevneyn seyyidü'l-mürselîn hazretlerinin merkad-i mutahhar ve meşhed-i münevverlerine ihdâ ve îsâr olunur ki ümmet-i âlî-himmetine ümmü'l-kitâb olan Kur'ân-ı Azîm ve Furkân-ı Kerîm'i [silik] ile tarîk-i şer'-i kavîm ve nehc-i müstakîm beyân eyledi ve bakıyye-i nakıyye-i İslâm âl ü evlâd-ı kirâm ve ashâb-ı zi'l-ihtirâm ve ezvâc-ı tâhirât ümmehâtü'l-mü'minîn ve'l-mü'minât ervâh-ı tayyibâtına nisâr olunur ki ashâbî ke'n-nücûm bi-eyyihim iktedeytüm ihtedeytüm mazmûn-ı hidâyet [silik] üzre her biri celîlül'l-mikdâr ve şedd-i kâmil-i nâmdârdır radiye'llâhü te'âlâ anhüm ve ammen tebe'ahüm ilâ yevmi'l-karâr ve ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî ve bu hitâb-ı miskîn-nikâbın tastîrine sâ'î ve bâdî budur ki dârü'l-hilâfeti'l-aliyye Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Keçeci Pîrî Mahallesi'nde sâkin sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât mefhari'l-e'imme el-hâc Mehmed Efendi ibn Yûsuf tarafından zikri âtî vakfı ikrâra ba'dehu [silik] rücû' ve istirdâda vekîl olup Ömer Efendi ibn Ali el-imâm ve el-Hâc Mustafa bin Şükrullâh şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan mefharü's-sâdât Seyyid Mehmed Çelebi ibn es-seyyid İbrâhim meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihü'l-erkân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü'l-beyânda vakf-ı câ'i'z-zikre li-eclî't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Mehmed Çelebi ibn Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîhü'ş-şer'î ve i'tirâf-ı sarîhü'l-mer'î kılup [silik] mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Efendi mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Medîne-i Münevvere Vakfı'ndan olup el-Hâc Turgud tasarrufunda olan

menzile ve bir tarafı ulaklar odabaşısı Mahmud Çelebi mülküne ve bir tarafı Âbide Hâtun mülküne ve bir tarafı ba'zan Mehmed bey mülkünde ve ba'zan tarîk-i âmma müntehî bir bâb fevkânî ve iki bâb tahtânî odaları ve su kuyusunu ve hadîkayı müştemil mülk menzilimi hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart itdim ki mâdâm ki lâbis-i libâs-ı hayât olam menzil-i mezbûrda evvelen kendim sâkin ve mutasarrıf olup vefâtımdan sonra ezvâcım sâkin ve mutasarrıfe olalar ve ba'dehüm evlâdım ve evlâd-ı evlâdım ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdım zükûr ve inâs ale's-seviyye sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâzi'l-evlâd utekâm sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları sâkin ve mutasarrıf olalar ve ba'de'l-inkırâzi'l-küll menzil-i mezbûre mütevellî ile hasbe'l-âde icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile icâr olunup ücretinden zikr olunan Keçeci Pîrî mescid-i şerîfinde imâm olan kimesneye yevmî bir akçe vazîfe virilüp mukâbelesinde ba'de salâti'z-zuhr üç ihlâs-ı şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihsân eyliye ve mü'ezzinine kezâlik yevmî bir akçe vazîfe virilüp mukâbelesinde ba'de salâti'l-fecr üç ihlâs-ı şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ eyliye ve zikr olunan Keçeci Pîrî mescid-i şerîfinde dört kandîl ikâ olunup revgan-ı zeyt için yevmî bir akçe virile ve be-her şehir kandîl ikâ'sı için kayyime on beş akçe virile ve vakf-ı mezbûrun tevliyeti merkûm Mehmed Çelebi ibn Mustafa'ya meşrûta olup be-her şehir yirmi akçe mutasarrıf ola ve ba'de vefâtihi tevliyet-i mezbûre evlâdına ve evlâd-ı evlâdına meşrûta ola ba'de'l-inkırâzi'l-evlâd tevliyet-i mezkûre ahâlî-i mahalle-i mezbûre muhtârî bir recül-i sâliha re'y-i hâkim ile tevcih oluna ve mütevellisi dahi mâl-i vakfı istirbâhda rehn-i kavî ve kefil-i akvâ itdikden sonra devr-i şer'î itmede dahi ihtimâm idüp ihmâlden hazer eyliye ve ahâlî-i mahalle hasbî nâzır olalar ve masârif-i mezkûreden bâkî kalan galleden be-her sene zikr olunan Keçeci Pîrî Mahallesi'nde sâkine olup zevci olmıyan sâliha hâtunlara be-her sene nâzırlar ma'rifeti ile on sâliha hâtuna yüzer akçe virile ve mezbûrât dahi mukâbelesinde üçer ihlâs-ı şerîf okuyup sevâbını resûl-i ekrem habîb-i mükerrerrem Muhammed ve Mustafâ sallal-

lâhü aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı şerîflerine hibe ideler ve tebdîl ve tağyîri müddeten ba'de uhrâ yedimde ola ve mürûr-ı eyyâm ile icrâ-yı şerâ'it-i mezkûre müte'azzir olursa galle-i vakf mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyüp menzil-i mezbûrî fârigân anî'-ş-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi vech-i muharrer üzre kabz ve tesellüm ve mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi didikde gıbbe't-tasdîki'-ş-şer'î vekîl-i mezbûr ıyân-ı kelâmını semt-i âhara sarf idüp vakf-ı akâr İmâm-ı Âzam fihâm-ı akdem ve efham Ebû Hanîfe el-Kûfî cûziye hayr-ü'l-cezâ kûfiye mezheb-i hatrlarında gayr-ı lâzım olduğundan mâ'adâ İmâm-ı Râbbânî tilmîz-i sâni Hazret-i İmâm el-Hasen eş-Şeybânî katında vâkıf menfa'at-i vakfı nefesine şart ve ta'yîn itse vakf sahîh ve câ'iz olmaz binâ'en alâ-re'yihimâ vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim mütevellî-i mezbûr menzil-i mezkûrdan kasr itdirilüp müvekkilim için bana redd olunmak murâdımdır didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı asvâba âzim olup fi'l-vâkî' hâl bast olunan minvâl üzredir lâkin imâm-ı efdal tilmîz-i evvel Hazret-i Yûsuf katında nefesine şarta sahîh olduğundan gayrı ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî [imâmeyn-i] hümâmeyn yanlarında vakf lâzım olmağın hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ-lehû ve hüsne-me'âb huzûrlarında vakf-ı mezkûrun ve sıhhatinde olan şurût ve kuyûdun sıhhat ve lüzûmuna alâ re'yi'l-imâmeyni'l-hümâmeyn hükm-i şer'î taleb itdikde hâkim-i mezbûr tarafeynin kelâmında mülâhaza idüp cânib-i vakfı ol kelimât [silik] imâm-ı müşârün-ileyhimâ mezhebi üzre vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm itmeğın min-ba'd vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli adîmü'l-ihimâl olup fe-men beddelehû ba'demâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inna'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-kerîm cerâ zâlike ve hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi' 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid Ahmed Ağa bin Mustafa, Ebûbekr Zelebi bin el-hâc Ali, el-hâc İbrâhim bin el-hâc Ahmed, el-hâc Süleyman bin Ahmed, Mehmed Beşe bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin.

957 - 1661 (1072) İstanbul 9: 138b/2 Dava / *Adjudication*

Mustafa Paşa Mahallesi'nden Tedako adlı Hristiyan, Mustafa Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Tedako'ya göre ölen babası Laskari, beş yıl önce Mustafa Efendi'den 12.000 akçe borç almış, karşılığında da bir vakıftan kiraladığı evini Mustafa Efendi'ye geri alabilmek koşuluyla (tefviz-i bi'l-vefa) devretmiştir. Laskari'nin üç oğlundan biri olan Tedako, söz konusu evin üçte birinin kendisine düştüğünü belirterek bu hissenin alınmasını ister. Mahkeme Mustafa Efendi'ye görüşünü sorar. Mustafa Efendi, söz konusu devir işleminin kesin devir (tefvîz-i kat'î) olarak gerçekleştiğini, hatta Tedako'nun kardeşleri Manol ile Kostanti'nin üç yıl önce Bâb Mahkemesi'ndeki bir davada bunu doğruladıklarını söyler. Mustafa Efendi bu davayla ilgili hücceti mahkemeye sunar. Tedako, sunulan hüccetin doğruluğunu reddeder. Bunun üzerine Mustafa Efendi mahkemeye getirdiği şahitlerle hüccetin doğruluğunu kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme bu konuda tekrar dava açmaması yolunda Tedako'yu uyarır.

Tedako, a Christian resident of the Mustafa Paşa neighborhood, sues Mustafa Efendi. According to Tedako, five years earlier his late father Laskari took out a 12,000 akçe loan from Mustafa Efendi. In exchange, he transferred a waqf-owned house to Mustafa Efendi with a buy-back option (tefviz-i bi'l-vefa). Tedako, one of Laskari's three sons, claims inheritance rights over one-third of the house and demands it back. Mustafa Efendi objects that the transfer in question was final (tefvîz-i kat'î). He adds that three years earlier Tedako's brothers Manol and Kostanti corroborated the transfer in Bâb Court. He presents to court a hujjet of the previous case. Tedako rejects the hujjet. Mustafa Efendi then proves the hujjet's authenticity through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the plaintiff Tedako to refrain from filing another lawsuit on this matter.

Mahmiye-i İstanbul'da Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin Tedako veled-i Laskari nâm zimmî mahfil-i kazâda bâ'isü'l-kitâb

Mustafa Efendi ibn Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm bundan akdem hâlik olan babam mezbûr Laskari hâl-i huyûtunda bin altmış yedi senesinde mezbûr Mustafa Bey'den yüz yirmi kıt'a riyâlî guraşa on iki bin akçe olmak üzere istikrâz ve kabz idüp mukâbelesinde mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hızır ibn Üveys vakfı ve bir tarafı Mi'mâr 'Acem Vakfı ve bir tarafı Dimitri nâm zimmî menzili ve bir tarafı tarîk-ı âmm ile mahdûd icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf olduğumuz menzili tefvîz-i bi'l-vefâ ile 'alâ tarîki'd-deyn mezbûr Mustafa Bey'e ferâğ ve tefvîz idüp hâlâ Babam mezbûr Laskari hâlik olmağla menzil-i mezbûr bana ve li-ebeveyn karındaşım gâybân 'anî'l-meclis Manol ve Kostanti nâm zimmîlere intikâl olmağın hâlâ meblağ-ı mezbûrdan benim zimmetim lâzım gelen dört bin akçeyi ahz ve menzil-i mezkûrdan sülüs hissemenden kasr-ı yedine mezbûr Mustafa'dan bana tenbîh olunmak matlûbumdur sû'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mustafa bana cevâbında fi'l-hakîka hâlik-i merkûm Laskari târîh-i mezkûrdan menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ma'rifet-i mütevellî ile on iki bin akçe yedime makbûz mukâbelesinde hakk-ı tasarrufunu bana tefvîz-i kat'î ile ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl eyledüm hattâ mezbûr Tedako karındaşları merkûmân Manol ve Kostanti babaları hâlik-i mezbûr menzil-i mezbûrî bana vech-i meşrûh üzere kat'â tefvîz ve ferâğ eyledüğünü bin altmış dokuz târîhinde Bâb Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer' olan Ali Efendi huzûrunda ikrâr ve menzil-i mezkûra müte'allik da'vâdan zimmetimi ibrâ' eyledükden sonra ben dahi mezbûr Laskari hâlik oldukda benden ahz eyledikleri dört bin akçe ile mezbûrünün zimmetlerinde menzil ücretinden müctemî' olan bin altı yüz elli akçe ki cem'an beş bin altı yüz elli akçeden mezbûrünün zimmetlerini ibrâ' ve iskât eyleyüp yedime hüccet-i şer'iyye dahi virmişlerdir deyü mevlânâ-yı mezbûr Ali Efendi imzâsıyla mümzât ve hatemi ile mahtûm ve târîh-i mezbûr ile mu'arrefe hüccet-i şer'iyye ibrâz eyleyüp 'alâ vechi'l-hasım feth ve kırâ'et olundukda mazmûnı merkûm Mustafa Bey'in takrîr[ine] mutâbık olunmağla gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mustafa Bey'den mazmûn-ı hüccet-i mezkûreyi mübeyyin beyyi-

ne taleb olundukda zeyl-i hüccet-i mesfûrda muharrerü'l-esâmî olan 'udûl-i müslimînden Ahmed Çelebi bin Mahmud ve Hasan Çelebi bin Kanber ve Hızır bin Abdünnebi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında mezbûrdan fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Tedako ve karındaşları gâyibân-ı 'anî'l-meclis mezbûrân Manol ve Kostanti zikr olduğu üzere menzil-i mahdûd-ı mezkûrın bey'i kararını babamız hâlik-i mezbûr Laskari hâl-i huyûtunda mezbûr Mustafa Bey'e on iki bin akçe yedine makbûz mukâbelesinde kat'â nizâ' ve tefvîz eylemişdi menzil-i mezkûrda aslâ 'alâka ve medhalimiz yokdur deyü bizim huzûrumuzda mezbûr Mustafa Bey'i husûs-ı mezkûra müte'allika da'vâdan zimmetini ibrâ' ve iskât eylediler biz bu mazmûn-ı hüccete bu vech şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de ri'âyeti's-şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın merkûm Tedako bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Beşe er-râcil, Ali Beşe bin Abdullah, Şükrullah bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Mehmed bin Abdülcebbar, Veli bin [boş].

958 - 1661 (1072) İstanbul 9: 139a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mahmut Paşa Mahallesi'nden Bakiye Hatun, komşusu Şehribanu Hatun'un vekili olan kocası Mehmet Efendi ile birlikte mahkemededir. Bakiye, Rüstem Paşa Vakfı'ndan kiraladığı evin Şehribanu'nun evine komşu olan duvarının İstanbul'da çıkan büyük yangında yıprandığını belirtir. Bu duvarın onarımı için Şehribanu ile anlaşılan Bakiye, şimdi onarımı gerçekleştirdiğini belirterek bu onarıma yapılan harcamanın bilirkişilerce keşfedilmesini ve belirlenecek miktarın yarısının Şehribanu'dan alınmasını ister. Mahkeme bilirkişileri bölgeye gönderir. Mehmet Efendi ve vakıf mütevellisi yanında yapılan keşif, söz konusu duvarın 4287 akçe-

ye onarıldığını ortaya çıkarır. Mehmet Efendi onarım parasının yarısını Bakiye'ye öder. Ayrıca daha önce Bakiye ile Şehribanu arasında arsa anlaşmazlığı bulunduğunu belirten Mehmet Efendi, şimdi bu davadan da vazgeçildiğini söyler. Mahkeme yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Bakiye Hatun, a resident of the Mahmut Paşa neighborhood, is in court with Mehmet Efendi, husband and legal agent of Şehribanu Hatun, Bakiye's neighbor. Bakiye rented a house from the Rüstem Paşa Waqf. A wall of that house adjacent to Şehribanu's house was destroyed in the great İstanbul fire. Bakiye and Şehribanu then agreed to have it repaired. Stating that the repair is complete, Bakiye demands an investigation to determine the expenses. She also wants Şehribanu to cover half of the repair expenses. The court sends experts to the region. An investigation conducted before Mehmet Efendi and the waqf mutawalli reveals that the repairs should have cost 4287 akçe. Bakiye receives half of the repair cost from Mehmet Efendi. Mehmet Efendi further states that a former land dispute between Bakiye and Şehribanu is now resolved, and that the two sides have dropped their charges. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mahmud Paşa Mahallesi'nde sâkine işbu bâ'isetü'l-vesîka Bâkiye bint-i Muharrem nâm hâtun kendi tarafından asâleten ve sadriye kızı Fâtıma bint-i Abdullah bey nâm sağîrenin tesviye-i umûrına kibel-i şer'den mansûbe vasî olmağla vesâyeten meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' merhûm Rüstem Paşa Vakfı'ndan olup icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile iştirâken tasarrufumuzda olan menzile muttasıl yine vakf-ı mezbûrdan menzili olan Şehribânû bint el-Hâc Şabân nâm hâtun ile beynimizde olan taş divar müşterek olup kadîmden fevkânî odalarımızın dolama divarları zikri mürûr iden divarın üzerinde iken bin yetmiş senesi Zilkâ'desinin on altıncı gününde vâki' harîk-i kebîrde muhterik oldukdan sonra ben yedimde sağîre-i mezbûrenin malı ve kendi

malım ile nısf-ı divar-ı mezbûrı binâ murâd eylediğimde merkûm Şehribânû dahi nısf-ı âharından kendi içün binâ eylediği bana emr idüp ben dahi emrine binâ'en zikri mürûr iden divarın mecmû'unı binâ eyledim deyü hâlâ kibel-i şer' den üzerine varılıp sarf eylediğim meblâğın mertebe-i tahvîli tahmîn-i sahîh ile tahmîn olundukdan sonra nısf meblâğın bana mezbûreden alıvirilmek murâdımdır didikde savb-ı şer'iden mevlânâ Mehmed Efendi bin Mustafa irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan üstâd Ali ibn Abdullah ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile meclis-i mezbûra varup merkûme Şehribânû'nın zevci ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Kurd Çelebi ibn İshak Şabân ve Zülfikâr ibn Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan [...] Mehmed Efendi ibn Ahmed vakf-ı mezbûr mütevellîsi Receb Ağa tarafından kâ'im-makâm-ı mütevellî olan Şabân Efendi ibn Mustafa muvâcehelerinde mi'mâr-ı mezbûr zikri mürûr iden divarın mesâha ve takvîm eyledikde tûlen on yedi buçuk zirâ' ve kadden yedi zirâ' bi-hesâb-ı şatrancî yüz yirmi iki buçuk zirâ' taş divarın zirâ'ı otuz Beşer akçeden dört bin iki yüz seksen yedi akçe ile ancak müceddeden binâ mümkindir bundan ekall ile kâbil değildir deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir müslimîn icmâ' ve ittifâk eylediklerinden sonra vekîl-i mezbûrdan şu'âl olundukda bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzre müvekkile-i merkûmenin zikri mürûr iden divarı müdde'iyye-i merkûme ile kadîmden iştirâken isti'mâl ideceklerini ve müvekkile-i mezbûrenin müdde'iyye-i merkûmeye emrini ikrâr itmeğın mücebince meblâğ-ı mezbûrun nısfı olan iki bin yüz kırk üç akçeyi müdde'iyye-i merkûmeye edâya ba'de't-tenbîh vekîl-i mezbûr dahi meblâğ-ı mezbûrı meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda müdde'iyye-i mezbûreye bi't-tamâm def' ve teslîm ol dahi yedinden ahz ve kabz eyledikten sonra vekîl-i mezbûr i'ade-i kelâm idüp müvekkilem mezbûrenin divarı arsasından tûlen on bir buçuk ve arzan altı buçuk arsasına tecâvüz eylemişdi deyü müdde'iyye-i mezbûreden bi'l-vekâle da'vâ itmişdim hâlen da'vâ-yı mezbûreden müvekkilem fârîga oldu didüğünü mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Mehmed bin Ramazân ile

meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Hüseyin ibn es-Seyyid Rızâ, es-Seyyid İsmâil Çelebi bin es-Seyyid Rızâ, Receb Çavuş bin Mustafa el-mübâşir, Zülfikâr bey bin Ali el-cündî, Mustafa bey bin Abdullah el-cündî.

959 - 1661 (1072) İstanbul 9: 140b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniköy serdarı el-Hac Mustafa Beşe ile Yani birlikte mahkemeye gelirler. Galata'da çıkan bir yangında yanarak yok olan Kenise-i Kebire Vakfı'na ait bir fırının arsası devlete devrolmuştur. Defterdar vekili Mehmet Efendi de söz konusu arsayı düzenlenen bir açık artırmada 25.000 akçelik en yüksek teklifi veren Mustafa Beşe ile Yani ikilisine satar. Bu işlemle ilgili temessükü mahkemeye sunan iki ortak, mahkemeden bir hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti düzenleyerek ortaklara verir.

El-Hac Mustafa Beşe, military chief (serdar) of Yeniköy, is in court with Yani. The plot of a bakery belonging to the Kenise-i Kebire Waqf fell to the state when the bakery was destroyed in a Galata fire. For 25,000 akçe, Mehmet Efendi, legal agent of the Minister of Finance (defterdar), has sold the plot to Mustafa Beşe and Yani, the highest bidders. Presenting to court a promissory note (temessük) documenting the sale, the two partners request a hujjet to the same effect. The court issues the partners the requested hujjet.

İşbu sâhibü'l-vesîka Yeniköy serdârı el-Hâc Mustafa Beşe ibn Murad nâm recül ile Yani veled-i İsteman nâm zimmî meclis-i şer'î hatîrde her biri takrîr-i kelâm ve zabt-ı merâm idüp medîne-i Galata'da Meydancık Mahallesi'nde vâki olup ba'de'l-harîk taraf-ı mîrîye 'âyide olan Kenîse-i Kebîre Vakfı'ndan mahalle-i mezbûrede

vâki' bir tarafından kenîse-i mezbûre divarına ve bir tarafından Hâk [?] Kulesi'ne ve bir taraftan yine kenîse-i mezbûre Vakfı'ndan hamr mahzeni 'arsasına ve bir taraftan tarîk-i 'âmma müntehî fırancala fırını [bundan] akdem harîkda bi'l-küllîye muhterika ve kadîme olup sâhibi olmamağla 'arsası şer'an taraf-ı mîrîye 'âyid olmağın 'arsa-i mezbûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâzâlet-makrûnetehû bi'l-'inâyâtî'r-rabbâniyyede şikk-ı evvel defterdâr kâyım-makâmı 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Efendi ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'u'l-mer'iyye semen-i misli olan yirmi beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bize ber-vech-i iştirâk bey' ve teslîm ve biz dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm eylediğimizden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yirmi beş bin akçeyi mîrî için tamâmen alup kabz idüp temessük olmağičün yedimize mühürlü ve nişânlû sûret-i rûznâmçe-i hümayûn virmeğe nazar olunup mücebince li-eclî'l-istihkâm hüccet olunması matlûbumuzdur deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhlarına muvâfık ve hakikat-i hâli nâtık ve bin yetmiş iki senesi Muharremü'l-harâm guresiyle müverrah sûret-i rûznâmçe-i hümayûn ibraz eylediklerinde mücebince bu huruf bi't-taleb ketb ve terkîm ve yedlerine def' ve teslîm olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahizâde Ahmed Efendi bin Mehmed, Keşfi Mustafa Efendi bin Muharrem, Hüseyin Efendi bin el-Hâc İsa, Mehmed Ağa bin Oruc ser-muhzırân

960 - 1661 (1071) İstanbul 9: 141b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Şehsuvar Mahallesi'ndeki bir vakıf evi ile eski Rumeli Beylerbeyi Şamizade Mehmet Paşa'nın evi komşu olup birbirlerine zarar vermektedir. Şamizade Mehmet Paşa saraya yazdığı bir dilekçede söz konusu vakıf evi ile kendi evini takas etmek istediğini belirtmiştir. Saraydan İstanbul Kadılığı'na yazılan bu ferman, Şamizade

Mehmet Paşa'nın evinin daha fazla arsası olduğunu belirterek vakıf şartlarının korunması koşuluyla takas işlemine izin verildiğini bildiriyor.

A waqf-owned house in the Şehsuvar neighborhood is located near the house of Şamizade Mehmet Paşa, former governor-general of Rumelia. The two houses are harming each other. Şamizade Mehmet Paşa petitions the palace, requesting an exchange of his house with the waqf-house. An imperial decree (ferman) sent to the judge of İstanbul hereby states that, since the plot of Şamizade Mehmet Paşa's house is larger, an exchange is authorized, on condition that the stipulations of the waqf deed (vakfiye) are preserved.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kadısı zîdet fezâilehu tevki'i refi'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mahmiyye-i İstanbul'da Kadirga Limanı'nda Şehsuvâr Mahallesi'nde vâki' olan ve evlâda ba'dehu ulemâyâ meşrût olan lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme'l-hudûd olan vakf ev bi'l-fi'l re'isü'l-küttâbım olup sâbıkâ Rumeli beylerbeyisi olan emîrül-ümerâî'l-kirâm kebîrül-küberâ'i'l-fihâm Şâmizâde Mehmed Paşa dâmet me'âliyhunun câr-ı mülâhıkı olup kendünün vakfa vakfın kendüye zararı olmağla yine mahal-le-i mezbûrede arsa cihetinden evfer ve menâfi' ve ebniye cihe-tinden ekser olup taht-ı mülkünde olan ev ile civâr-ı şer'i olduğu üzere istibdâl müşârün-ileyh izn-i hümayûnum ricâ itmeğin vakf-ı mezbûrun şurûtı icrâ olunmak şartı ile izn-i şerifim erzânî kılın-mışdır buyurdum ki sâdır olan emrim mücebince ol vakf menzil müşârün-ileyhin mülki ve mülk menzil vakf olup meşrût-ı vakf icrâ olunmak üzere istibdâli tecvîzü'l-beyân-ı fukahâ-yı zü'l-irtihâ-mın kavleri mücebince istibdâl idüp tarafeyne hüccet viresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâhiri şehri Zilkâdeti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

961 - 1661 (1072) İstanbul 9: 143a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Keçecilerin orduya ödeyeceği vergi giderlerine harcanmak üzere kimi hayırsever kişiler tarafından vakfedilen 33.500 akçeyi işletecek mütevellî olmadığından, keçeciler tarafından önerilen kethüda el-Hac Mehmet mahkeme tarafından bu para vakfına mütevellî olarak atanır.

Some philanthropists have endowed 33,500 akçe to assist the felt makers (keçeci) in paying their military taxes. The cash waqf lacks a mutawalli. Upon the felt makers' suggestion, the court appoints steward (kethüda) el-Hac Mehmet as the mutawalli.

Mahmiye-i İstanbul'da Keçeci tâ'ifesinin ordu-yı hümayunları için ba'zı ashâb-ı hayrâtın vakf eyledikleri otuz üç bin beş yüz akçenin mütevellîsi olmayup ashâb zimemde olan meblâğ-ı mevkûf zâyî' olmağla meblâğ-ı mezbûra bir mütevellî nasb olunmak lâzım gelüp işbu râfi'ü'l-kitâb tâ'ife-i mezbûrenin kethüdâları olan el-Hâc Mehmed bin Abdullah her ne vechile tevliyet-i mezkûreye lâayık olduğu zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr keçeci tâ'ifesi ihbârları ile sâbit olmağın cânib-i şer'-i enverden mezbûr el-Hâc Mehmed vakf-ı merkûma mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi kabûl ve hıdemâtı edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 4 min Saferi'l-hayr li-sene [10]72

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Mehmed bin İbrahim, Ahmed Efendi bin Ali el-imâm, el-Hâc Süleyman bin Ali, el-Hâc Ahmed bin Abdülkerim, Kara Hasan bin Mehmed, Yiğitbaşı Sefer Beşe, Musa bin İsa, İsmail bin Musa, Mehmed bin Hasan, Ömer Beşe bin Nuri, Ali bin Mehmed, Yusuf bin Abdullah.

962 - 1661 (1072) İstanbul 9: 143a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Monla Kirmasti ve Bursalı Kadı Ali Çelebi vakıflarının mütevellîsi olan Abdülbâki Efendi, başka bir yere gitmesi gerektiğini

belirterek yerine Mehmet Ali Efendi'yi vekil tayin ettiğini söyler. Mehmet Ali Efendi verilen görevi kabul eder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Abdülbaki Efendi, mutawalli of the Monla Kirmasti Waqf and the Bursalı Kadı Ali Çelebi Waqf, states that, because of an upcoming trip, he has appointed Mehmet Ali Efendi as his legal agent. Mehmet Ali Efendi accepts the agency. The court registers the appointment.

Kazâ-i Mısriyye'den Abdülbâkî Efendi ibn Camseb meclis-i şer' de işbu râfi'ü'l-vesika Mehmed Ali Efendi bin Hasan Efendi mahzarında ikrâr idüp ben iktizâ hasebiyle âhar diyâra teveccüh ve azîmet itmekle meşrûtiyet üzre mütevellileri olduğım mahmiyye-i İstanbul'da vâki' Monla Kirmasti ve Burusevî Kadı Ali Çelebi vakıflarının hıdmet-i tevliyetlerinde mûmâ-ileyh Mehmed Ali Efendi'yi yerime vekîl ve kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn eylediğimde ol dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hıdemâtın edâya ta'ahhüd eyledi didikde gıbbe't-tasdiki'l-mu'ayyen mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâni 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm sene 72

Şühûdü'l-hâl

Abdülkâdir Efendi Burusî, Abdürrahim Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Ali, Abdi Beşe bin Rıdvan.

963 - 1661 (1072) İstanbul 9: 145a/1 Dava / *Adjudication*

Tuti Latif Mahallesi'nden Ramazan, kurduğu vakfa mütevellî atadığı Ahmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Ramazan, oturduğu mahalledeki bir evini şu koşullarla vakfettiğini söyler: Evde önce Ramazan ve onun soyundan gelenler oturacaktır. Evde oturanlar bunun karşılığında günlük 1 akçe kira ödeyeceklerdir. Yıllık kira gelirinin bir bölümüyle kimi camilerin cemaatine Ramazan iftarlarında ikram yapılacaktır. Kalan miktar ise, Ramazan için dua okuması karşılığında bir din adamına verile-

cektir. Ramazan'ın soyunun tükenmesinden sonra ise ev kiraya verilecek ve elde edilecek gelir faizde işletilecektir. Faizden elde edilen gelirle de Müslümanların gereksinimleri karşılanacaktır. Bu koşulların sıralanmasından sonra Ramazan, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak kurduğu vakıftan vazgeçtiğini belirterek vakfettiği evi Ahmet Çelebi'den geri almak istediğini söyler. Ahmet Çelebi ise, başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak yapılan vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak Ahmet Çelebi'nin görüşüne katılan mahkeme yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Ramazan, a resident of the Tuti Latif neighborhood, sues Ahmet Çelebi, the mutawalli whom he has appointed to his own waqf. Ramazan endows his house with the following stipulations. First Ramazan, then his line will reside in the house. The residents of the house will pay 1 akçe per day as rent. The annual rental revenue will be used to support mosques serving Ramadan meals. The remainder will be used to finance a religious officer who will pray for Ramazan's soul. After the end of Ramazan's line, the house will be rented out and the revenue will be operated at interest. The interest revenue will be used for Muslims in need. After the listing of these stipulations, Ramazan decides to annul the waqf, based on the views of certain Islamic jurists. Accordingly, he demands his house back from Ahmet Çelebi. For his part, Ahmet Çelebi claims that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled, based on the views of other Islamic jurists. In conclusion, the court agrees with mutawalli Ahmet Çelebi and decides that the waqf deed cannot be annulled.

Elhamdü li-veliiyyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihi ve âla ve sahbihi ecma'in emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki dârü'l-hilâfeti'l-aliyye Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Tûtî Latif Mahallesi'nde sâkin sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Ramazân bin el-Hâc Şabân meclis-i şer'-i nebevî ve mahfil-i dîn-i mustafvîde vakf-ı âti'z-zikre li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn

eylediği Ahmed Çelebi bin el-Hâc Musallî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mahalle-i mesfûrede vâki' bir tarafı kendi âhar mülküme ve bir tarafı Hâce Fâtıma Hâtun mülküne ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb odayı müstemil mülk menzilimi hasbeten lillâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki mâdâm ki lâbis-i libâs-ı hayât olanı menzil-i mezbûrun tevliyet ve süknâsı bana vefâtımdan sonra evlâdıma ve evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâd zevcem Hadîce'ye ba'de vefâtihâ kız karındaşım Âişe'ye ba'de vefâtihâ mezbûretânın evlâdlarına ve evlâd-ı evlâdlarına ale's-seviyye meşrûta olup ve ben ve sâ'ir meşrûtün-lehüm hayâtda oldukca menzil-i mezbûrda sâkin oldukları mukâbeleda yevmî bir akçe ücret virüp bir senede müctemi' olan üç yüz altmış akçe ücretin yüz akçesi senede bir sâlih kimesneye virilüp ol dahi mukâbelesinde rûhum için üç ihlâs-ı şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ eyliye ve Yenibağçe kurbünde Hürrem Çavuş Câmi'inde Ramazân-ı şerîfde iftâr için kayyimine kırk akçe virilüp ol dahi mukâbelesinde her gice yüz varul su doldurup müslimîni iskâ' eyliye ve yüz elli akçesi ile Ramazân-ı şerîfde fukarâya tabh-ı ta'âm oluna Yenibağçe kurbünde İsmâil Efendi mescid-i şerîfine Ramazân-ı şerîfde yirmi akçe mum virile ve kayyimine dahi yirmi akçe virilüp ol dahi mukâbelesinde iftâr için birer varul su doldurup müslimîni iskâ' eyliye ve otuz akçesi bir sâlih kimesneye virilüp ol dahi mukâbelesinde Kadir gicesi Yâsin-i şerîf tilâvet idüp sevâbını Resûl-i Ekrem sallallâhü aleyhi ve sellem rûh-ı şerîflerine ihdâ eyliye ve menzil-i mezbûrun meremmetini meşrûtün-lehüm ideler ve ba'de inkirâzî'l-küll menzil-i mezbûr icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn misli ile âhara icâr olunup icâre-i mu'acceleli istirbâh ve hâsıl olan murâbaha ücret-i mu'accelesine ücret-i mü'ecceleli dahi zamm ve ilhâk olunup ehl-i vezâ'îfin vazîfelerine ale's-seviyye zamm ve ilhâk oluna ve mürûr-ı eyyâm ile icrâ-yı şerâ'it-i mezkûra müte'azzir olursa galle-i vakf mutlakâ fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü fârigan anı'ş-sevâgil menzil-i mezbûr mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi vakfiyet üzere kabz ve tesellüm ve mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi

tasarruf eyledi didikde gıbbe't-tasdîk vâkıf-ı merkûm da'vâ-yı rücû'a âzim olup vakf-ı akâr eger çe muhtâr-ı e'imme ihbâr oluna İmâm-ı Âzam ve efham Ebû Hanîfe el-Kûfiye hazretleri mezheb-i hatîrlerinde sahîh ve câ'izdir lâkin menzile âriyetde olmağla şeref-i lüzûmı câ'iz olmıyup husûsan vâkıf menâfi'-i vakfı nefesine şart itmekle âlim-i Rabbânî İmâm Muhammed el-Hasen eş-Şeybânî re'y-i şerîfleri üzre vakf-ı merkûm bâtil olup rücû' emr-i meşrû' olmağın rücû' eyledim kemâkân mülkûme idhâl olunmak mat-lûbumdur didikde gıbbe'l-istintâk mütevellî-i mezbûr cevâbında hâl-i bast olunan minvâl üzre lâkin fâzıl-ı samedânî Ebû Yûsuf eş-şehîr bi'l-imâmî's-sânî re'y-i şerîfinde vakf-ı mezbûr şart-ı mezkû-ra müsâdif olursa da sahîh olup sıhhat ise anın mezheb-i şerîfleri üzre lüzûmundan müfârik olmamağla istirdâd muhâl olmuştur deyü reddeden imtinâ' ve husûs-ı kazıyyede fasl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb dahi ola cânibîne nazar idüp alâ kavli men yerâhu vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve lüzûmuna hükm itmeğın min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli adîmü'l-ihimâl olup fe-men beddelehû ba'demâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm cerâ zâlike ve hurrire fî gurrei Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi el-imâm, Mustafa el-muhzır, Resûl bin Ramazân, Mehmed bin Ramazân, Abdi bin Hüseyin, Hasan bin Bayram ve gayruhüm mine'l-hâzırîn.

964 - 1661 (1071) İstanbul 9: 146a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Sekbanbaşı Kasım Ağa Vakfı'nın mütevellisi Şahin, saraya gönderdiği bir dilekçede yanmış vakıf arsasının, Hacı Bayram Mahallesi'nde bulunan Mehmet Subaşı'nın arsasıyla takas edilmesini önermiştir. Yapılan keşif sonucunda Mehmet Subaşı'nın arsasının vakıf arsasından daha büyük ve vakfa daha yararlı olabileceği

anlaşılır. Saraydan İstanbul Kadılığı'na yazılan bu fermanla, söz konusu arsaların takas edilmesinin Hanefi Mezhebi'ne uygun olduğu belirtilerek takas işleminin gerçekleştirilmesi emrediliyor.

Şahin, mutawalli of the Sekbanbaşı Kasım Ağa Waqf, petitions the palace, requesting an authorization for swapping a waqf-plot destroyed in the fire with Mehmet Subaşı's plot in the Hacı Bayram neighborhood. An investigation reveals that Mehmet Subaşı's plot is larger and that it would be more useful to the waqf. This imperial decree (ferman) sent to the judge of İstanbul declares that the swap conforms to Hanefite law and should be carried out.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp mahrûsa-i İstanbul'da Keçi Hâtun Mahalles-i'nde sekbân başı Kâsım Ağa vakfının mütevellisi kâ'im-makâmı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şâhin zîde kadruhu meclis-i şer'a varup kâ'im-makâmı olduğım vakfda mahalle-i mezbûrede vâki' vâkıfına zimmetim ile tecdîd ve tevsî'den müstağnî vakf arsa-i muhterikayı Mehmed Subaşı mahmiyye-i mezbûrede Hacı Bayram Mahalles-i'nde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd arsa-i muhterikasına bedel virüp istibdâli râğbete kabl arsa-i mezbûrenin üzerine varılup ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede mukayyeddîr ve rub' cihetde arsa-i memlûke arsa-i mevkûfeden enfa' ve hayırlu istibdâl murâd itmekle hâssa mi'mâr ma'rifetiyle üzerine ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede arsa-i vakf dokuz yüz kırk beş zirâ' olduğu sâbit olduktan sonra arsa-i memlûke dahi bin beş yüz elli dört zirâ' olduğu sâbit olup arsa-i memlûke arsa-i mevkûfeden evfer ve ezyed geldiğinde mâ'adâ kıymeti rub' cihetinden dahi ezyed ve evfer olduğu mütehakkik olup istibdâl tarafından vakfa enfa' ve hayırlu olmağla istibdâl olunmak bâbında emr-i

şerîfim virilmek recâsına arz eylediği ecilden vech-i meşrûh
üzre mübâdele olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hük-m-i
şerîfim vusûl buldukda sâdır olan üzre amel idüp dahi husûs-ı
mezbûra hakk ve adl üzre mukayyed olup göresin ol mülk olan
menzil vakf olan menzilden evsa' ve ezyed olup vakfa enfa' olsa
ve mezbûrların rızâları var ise fukahâ-yı Hanefiyyeden tebdîl-i
vakf tecvîz idenlerin kavlleri üzerine mülk-i mezbûrda vakf-ı
merkûmun şurûtı icrâ olunmak üzre vakf olup ve vakf-ı mezbûr
mülk olunmak üzre hüccet viresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe
i'timâd kılasın tahrîren evâhiri şehri Şevvâli'l-mükerrrem li-sene
ihdâ ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

965 - 1661 (1071) İstanbul 9: 147a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Şahsuvar Mahallesi sakinlerinden Reisülküttap Şamizade Mehmet Paşa, saraya yazdığı bir dilekçede oturduğu ev ile komşu olan bir vakıf evinin birbirlerini engellediğini belirterek iki evin takas edilmesi yönünde saraydan izin istemiştir. Saraydan İstanbul Kadılığı'na yazılan bu ferman, takasın vakfa yarar getireceğini belirterek vakıf koşullarının aynen korunması şartıyla takas işleminin gerçekleştirilmesini ve işlem hüccetlerinin taraflara verilmesini emreder.

Şamizade Mehmet Paşa, Minister of Foreign Affairs (reisül-küttap) and a resident of the Şahsuvar neighborhood, petitions the palace, stating that his house and an adjacent waqf-owned house are in each other's way. He requests that the houses be swapped. This imperial decree (ferman) declares that the exchange will benefit the waqf and should be carried out, provided the stipulations of the waqf deed (vakfiye) are preserved exactly. It also orders that a hujjet documenting the transaction be given to the two parties.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-melikî'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâilehû- tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mahmiyye-i İstanbul'da Kadirga Limanı'nda Şehsuvâr Mahallesi'nde vâkî' evlâd-ı evlâda ba'dehu utekâya meşrûta olan lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan vakf olunup re'isü'l-küttâbım olup sâbıkâ Rumeli beglerbegisi olan emîrû'l-ümerâî'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'î'l-fihâm Şâmizâde Mehmed Paşa dâmet me'âliyuhunun câr-ı mülâhıkı olup kendünün vakfa ve vakfın kendüye zararı olmağla yine mahalle-i mezbûrede arsa cihetinden evfer ve menâfi' ve ebniye cihetinden ekser olup taht-ı mülkünde olan ev ile civâr-ı mer'î olduğu üzre istibdâl müşârün-ileyh izn-i hümayûnum recâ itmeğın vakf-ı mezbûrun şurûtı icrâ olunmak şartıyla izn-i şerîfim erzânî kılınmışdır buyurdum ki sâdır olan emrim mücebince ol vakf menzil müşârün-ileyhin mülki ve mülk menzil vakf olup şurût-ı vakf icrâ olunmak üzre istibdâli tecvîz eyliyen fukahâ-yı zevî'l-ibtihâcın kavilleri mücebince istibdâl idüp tarafeyne hüccet vire-sin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fî evâyili şehri Zilkâ'deti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el mahrûsa.

966 - 1661 (1072) İstanbul 9: 148b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Monla Aşkî Mahallesi sakinlerinden Ivaz Beşe, Süleyman Beşe ile birlikte mahkemededir. Ivaz Beşe, Cafer Ağa Vakfı'ndan aylık 30'ar akçeden kiraladığı evini mütevellî izniyle 100 kuruşa Süleyman Beşe'ye devreder. Süleyman Beşe ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ivaz Beşe, a resident of the Monla Aşkî neighborhood, is in court with Süleyman Beşe. For 100 kuruş, Ivaz Beşe transfers to Süleyman Beşe a house that he had rented from the Cafer Ağa

Waqf at 30 akçe per month. The transfer takes place with the permission of the mutawalli. Süleyman Beşe makes payment. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Monla Aşkî Mahallesi'nde sâkin İvaz Beşe bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-vesîka Süleymân Beşe bin İbrâhim nâm kimesne mahzarında ikrâr idüp merhûm Cafer Ağa Vakfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her şehir otuzar akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufumda olup [mahalle-i mezbûrede] vâki' bir taraftan Kürekci Gazdan nâm zimmî mülki ve bir taraftan yağcı kızı Saltana nâm Ermeniyeli mülki ve bir taraftan [silik] vakf menzile ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî üç bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaları ve bi'r-i mâyı ve muhavvata'i ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire-yi hâvî vakf menzilim hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i mütevellî ile mezbûr el-Hâc Süleymân Beşe'ye yüz riyâlî guraşa ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi minvâl-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan meblâğ-ı mezkûr yüz guraşdan mezbûr el-Hâc Süleymân Beşe'nin zimmetini ibrâ' ve iskât eyledim min-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûra alâka ve medhalim kalmayup mezbûr el-Hâc Süleymân Beşe'nin hakk-ı makbûzıdır didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min-Saferi'l-hayr li-seneti'l-mezbûre

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Hüseyin, Mehmed Efendi bin Mustafa, Abdülkâdir Efendi bin Mehmed el-Burûsî, Abdürrahim Çelebi bin Mehmed, Dâvud bin Abdullah, Ahmed Ağa el-hammâmî [bölük 33, Yûsuf Efendi ser-oda [bölük 32, Abdüllâtif Çelebi er-râcil, Mehmed Çelebi bin er-râcil, Hüseyin er-râcil, İbrâhim Çelebi bin er-râcil.

967 - 1661 (1072) İstanbul 9: 149b/3 Dava / *Adjudication*

Yeniçerilerin 30. Ağa Bölüğü giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Musallî Beşe, merhum Mehmet Beşe'nin Rus asıllı

kölesi Yusuf karşısında mahkemeye çıkar. Merhumun vakfa 7000 akçe borcu kaldığını belirten Musalli Beşe, merhumun herhangi bir mirası olmadığı için Yusuf'un satılmasını ve elde edilecek gelirden söz konusu borcun ödenmesini ister. Mahkeme Yusuf'a görüşünü sorar. Yusuf merhumun kölesi olduğunu doğrulamakla birlikte merhumun ölümünden sekiz ay önce kendisini hür ettiğini öne sürer. Musalli Beşe, Yusuf'un tezini reddeder. Bunun üzerine mahkeme davalı Yusuf'tan tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler yardımıyla tezini kanıtlar ve davayı kazanır.

Musalli Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of the 30th janissary squad, sues Yusuf, a Russian-born slave of the late Mehmet Beşe. Stating that the decedent owed the waqf 7000 akçe and died propertyless, Musalli Beşe wants his slave Yusuf to settle the decedent's debt. Questioned by the court, Yusuf admits to being the decedent's slave. However, he claims, the decedent had manumitted him eight months prior to his death. Musalli Beşe rejects Yusuf's testimony. The court asks Yusuf to prove his claim. Doing so through witness testimonies, the defendant Yusuf wins the case.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin otuzuncı ağa bölüğüne mahsûs oda mühimmâtı için mevkûf nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi Musalli Beşe bin Ali meclis-i şer' de Mehmed Ağa Câmi'i kurbünde Ahmed Ağa odalarında iken fevt olan Mehmed Beşe nâm râcilin gulâmı işbu orta boyılı açık kaşlı gök ala gözli alnında eser-i cerh yeri Rûsiyyi'l-asl Yûsuf bin Abdullah mahzarında üzerine da'vâ idüp gulâm-ı mezkûrun mâliki olan müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Beşe zimmetinde mütevellîsi olduğım mâl-i vakf-ı mezbûrdan yedi bin akçe olup kable'l-edâ vefât idüp gulâm-ı mezkûrdan gayrı ism-i mâl ıtlâk olunur bir şey' olmadığı abd-i mezbûrun ağasının deyni için bey' olunup semeninden meblâğ-ı mezbûr alıvrilmek murâdıdır su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yûsuf cevâbında müteveffâ-yı mezbûrun memlûki olduğunu

ikrâr lâkin hâl-i hayâtında vefâtından sekiz ay mukaddem beni hasbeten li'llâhi te'âlâ tahrîr ve i'tâk itmekle ben hür olmuşumdur deyücek akîbü'l-istintâk ve'l-inkâr gulâm-ı mezkûrdan beyyine taleb olundukda ricâl-i müslimînden mahmiyye-i mezbûrede Nûri Dede Mahallesi'nde sâkin Mehmed Beşe bin Mustafa ve Mehmed Beşe bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında vefâtından sekiz ay mukaddem gulâm-ı mezkûr bizim huzûrımızda i'tâk ve tahrîr iyledi biz bu husûsa ilâah. şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min-Saferi'l-hayr li-sene isne-teyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin İbrâhim, Hüseyin bin Derviş, Ahmed Beşe bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed.

968 - 1661 (1072) İstanbul 9: 150b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Hamamcı Muhittin Mahallesi sakinlerinden Hıristiyan Zefir, Balat'ta bulunan Ohri Kilisesi Vakfı'nın mütevellileri karşısında mahkemeye çıkar. Zefir, mütevellilerin vakfa ait olup adı geçen mahallede bulunan bir evi kendisine kiraladıklarını, evin onarım gereksinimi olduğu gerekçesiyle onarım ücreti olarak kendisinden peşin 2000 akçe aldıklarını, ancak şimdi kendisini evden çıkarmak istediklerini ileri sürerek 2000 akçenin geri verilmesi durumunda evi boşaltacağını söyler. Görüşleri sorulan davalı mütevelliler, evi Zefir'e kiraladıklarını doğrulamakla birlikte, 2000 akçe onarım parası almış olduklarını reddederler. Mahkeme, davacı Zefir'den savını kanıtlamasını ister. Zefir mahkemeye kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme, davalı mütevellilerden yemin etmelerini ister. Onlar da yemin ederek davayı kazanırlar. Sonuçta mahkeme, davacı Zefir'i kira süresi dolduğu gerekçesiyle evi boşaltması yolunda uyarır.

Zefir, a Christian resident of İstanbul's Hamamcı Muhittin neighborhood, sues mutawallis of the Ohri Church Waqf in Balat. Zefir states that he rented a waqf-owned house in the above-stated neighborhood. Later, he claims, the mutawallis charged him 2000 akçe on the ground that the house was dilapidated and needed repairs. Noting that the mutawallis are trying to evacuate him, he states that he will vacate the house only if the 2000 akçe is returned. Questioned by the court, the defending mutawallis admit to renting the house to Zefir. By the same token, they deny that they took from him 2000 akçe for repairs. The court asks the plaintiff Zefir to prove his claim. He fails to do so. The court then asks the defendants to swear that they did not take money from Zefir. The defendants do so and win the case. In conclusion, on the ground that the rent period is over, the court instructs the plaintiff Zefir to vacate the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Hammâmcı Muhyiddîn Mahallesi'nde sâkin Zefir veled-i Angeli meclis-i şer' de mahmiyye-i mezbûrede Balat kurbünde Ohri Kenîsesi'nin mütevellîleri olan Yorgi veled-i Dimitri ve Penapot veled-i İstefano ve Mihail veled-i Yani ve Yorgi veled-i Penapot nâm zimmîler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrûn zimmîler kenise-i merkûme Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzili icâre-i ma'lûme ile bana îcâr ve menzil-i merkûmun meremmeti içün yedimden ber-vech-i peşîn iki bin akçemi alup kabz itmişler iken hâlen menzil-i mezkûrdan beni ihrâc murâd iderler ber-vech-i peşîn aldıkları meblâğ-ı mezbûrı bana teslim eylesünler ba'dehu ben dahi menzil-i mezkûrı anlara teslim ideyim su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûrûn cevâblarında vech-i muharrer üzre menzil-i mezkûrı îcârlarını ikrâr lâkin ber-vech-i peşîn iki bin akçeyi kabzlarını inkâr eylediklerinde müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ve istihlâf itmeğın zimmîyûn-ı mezbûrûna vech-i muharrer üzre ber-vech-i peşîn iki bin akçesini ahz itmediklerine yemîn teklîf olundukda anlar dahi her biri hasbe'l-mes'ûl yemîn bi'llâhi'l-lezî

enzele'l-İncîl alâ İsâ aleyhi's-selâm itmeğîn müdde'î-i mezbûr bilâ-beyyine meblâğ-ı mezkûr da'vâsından men' olunup ba'de tamâ-mi'l-icâre menzil-i mezkûrdan fesh-i akd ile hurûcına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî 29 Saferi'l-hayr sene 72

Şühûdü'l-hâl

Şükr[ullah] bin Mustafa, Mehmed bin Ramazân, Abdi bin Hüseyin, Veli bin Süleymân.

969 - 1661 (1072) İstanbul 9: 150b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Büyük Davut Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Ağa, Mustafa Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın, Sultan Bayezid Hamamı yakınlarında bulunan bir dükkânını Ali Çelebi, Fatma Hatun, Mustafa ve Yanko adlı Ermeni ortaklaşa kiralamışlardır. Ortaklardan Mustafa'nın ölümü üzerine hissesi, varisi olmadığı gerekçesiyle vakfa kalmış, müteveli Mehmet Ağa bu hissenin kullanım haklarını açık artırma yoluyla satışa çıkarmış ve hisse 4500 akçelik peyiyle açık artırmayı kazanan Mustafa Çelebi'ye devredilmiştir. Müteveli Mehmet Ağa, 4500 akçeyi Mustafa Çelebi'den bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Mehmet Ağa, mutawalli of the Büyük Davut Ağa Waqf in İstanbul, is in court with Mustafa Çelebi. Ali Çelebi, Fatma Hatun, Mustafa and Yanko, an Armenian, have jointly rented a waqf-owned store near the Sultan Bayezid Bathhouse. Upon the death of Mustafa, one of the partners, his share falls to the waqf because he has no legal heirs. Mutawalli Mehmet Ağa auctions off the usufruct rights of the share and Mustafa Çelebi, the highest bidder, buys it for 4500 akçe. Mehmet Ağa states that Mustafa Çelebi has made payment in full. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Büyük Davud Ağa Vakfı'na hâlen mütevellî olan Mehmed Ağa ibn Mustafa meclis-i şer' de hâfız-ı

hâze’l-kitâb Mustafa Çelebi ibn Osman mahzarında ikrâr idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i mezbûrede Sultan Bayezid Hammâmı kurbünde Korucılar Sûku’nda vâkî’ üç tarafı yine vakf-ı mezbûra ve bir tarafı tarîk-ı ‘âmma müntehî icâreteyn-i ma’lûmeteyn ile olan dükkân dört hisse olup bir hissesi Ali Çelebi ibn Behram ve bir hissesi Fatıma Hatun ve bir hisse bundan akdem fevt olan Mustafa’nın ve bir hissesi Yanko veled-i Şirazi nâm Ermeni’nin olup her biri müşâyâ‘at üzre mutasarrıflar iken mezbûr Mustafa bilâ-veled fevt olmağla mutasarrıf olduğu rub‘ hissesi mahlûlen cânib-i vakf-ı mezbûra intikâl itmeğın hisse-i mezkûreyi bedel-i misli ile âhara tefvîz olunmak cânib-i vakfa enfa’ olmağın ba‘de’l-müzâyede ve inkitâ‘u’r-rağbe mezbûr Mustafa Çelebi üzerinde dört bin beş yüz akçede karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın tevliyetim hasebiyle bedel-i misli olan dört bin beş yüz akçe mukâbelesinde zikri mürûr iden dükkânda müteveffâ-yı mezbûr Mustafa’nın rub‘ hissesinin hakk-ı tasarrufı merkûm Mustafa Çelebi ibn Osman’a tefvîz ve teslim idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra bedel-i mezkûr dört bin beş yüz akçeyi vakf içün bi’t-tevliye merkûm Mustafa Çelebi yedinden bi’t-temâm ahz ve kabz eyledüm ba‘de’l-yevm dükkân-ı mahdûd-ı mezkûrun zikr olunduğı üzre rub‘ hissesi mersûm Mustafa Çelebi’nin hakk-ı müfevvezi olmuştur didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşer min Saferi’l-muzaffer li-sene seneti’l-merkûme

Şühûdü’l-hâl

Es-Seyyid Ali Çelebi ibn es-Seyyid Mehmed el-kâtib-i vakf, Ahmed Çelebi ibn [boş] el-Câbî, Abdullah Çelebi ibn Abdullah, İsmail Çelebi ibn [boş] Çilingir, Resûl bin Rıdvan.

970 - 1661 (1072) İstanbul 9: 151a/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un mumcu esnafından Aleksi, Kostantin’in babası ve vekili Andon ile birlikte mahkemeye gelir. Aleksi, mahkemede

bulunan Yako ile Ferhad Paşa Vakfı'nın Balat'ta bulunan bir mumcu dükkânını aylık 150 akçeye kiralayarak ortaklaşa işletmişlerdir. Aleksi, bu dükkânda olan yarı hissesinin kullanım haklarını mütevellî izniyle 50.000 akçeye Kostantin'e devretmiş, içindeki araç gereçlerin yarı hissesini de 46.000 akçeye Kostantin'e satmıştır. Aleksi, toplam 96.000 akçenin 45.250 akçesini Hasan Bey'e olan borcuna, 20.000 akçesini de İsmail Efendi'ye olan borcuna havale etmiştir. Aleksi, geri kalan 30.750 akçeyi de Kostantin'den bütünüyle aldığını ve mumhane ile içindeki araç gereçler üzerinde hakkı kalmadığını belirtir. Mahkeme de bu devir ve satış işlemlerini sicile kaydeder.

Aleksi, a candle producer (mumcu) in İstanbul, is in court with Andon, father and legal agent of Kostanti. Aleksi and Yako, also present in court, have jointly operated a candle factory (mumhane) in Balat, rented from the Ferhad Paşa Waqf for 150 akçe per month. Then, with the permission of the mutawalli, Aleksi transferred to Kostantin his half share of the usufruct rights of the factory for 50,000 akçe. For another 46,000 akçe, he also sold him a half-share of the factory equipment. Aleksi has transferred 45,250 akçe of the 96,000 akçe proceeds to Hasan Bey and another 20,000 akçe to İsmail Efendi, in each case to settle a debt. He states that he has received the remaining 30,750 akçe from Kostantin in full and that he no longer has any rights over the candle factory or the equipment. The court registers the sale and transfer.

Dârü's-saltanatı'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye'de mumcu tâyifesinden Aleksi veled-i Yani meclis-i şer' de tâyife-i mezbûreden sâhib-i hâze's-sıf Kostanti nâm zimmî tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan babası Andon veled-i Ayadimitri nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Ferhad Paşa Vakfı'ndan olup mahmiyye-i merkûme hısnı ebvâbından Balat Kapusu hâricinde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûrdan olan babuçcu dükkânına ve

iki tarafı cidâr-ı kal’aya ve bir tarafı tarîk-ı ‘âmma müntehî beş bâb fevkânî odayı ve mahzeni ve iş yerini ve iki cânibinde ‘arsa-i hâliyyeyi müştemil icâre-i mu‘accele-i ma‘lûme ve be-her şehir yüz elli akçe ücret-i mü‘eccelelü şem‘-hânenin nısfı benim tasarrufumda ve nısf-ı âharı işbu hâzır bi’l-meclis Yako veled-i Pavlo nâm zimmînin tasarrufunda ve içinde mevcûd olan bir kazgan ve bir mengene ve bir pîşhûn ve bir mum sandığı ve iki bakır kebce ve sâyir âlât-ı ma‘lûmenin nısfı benim mülküm ve nısf-ı âharı merkûm Yako’nun mülki olup ‘akd-i âtî sudûruna dek ‘alâ tarîki’l-munâsafa mutasarrıflar idik el-hâletü hâzihî zikr olunan şem‘-hânedeki olan nısf hissemim hakk-ı tasarrufını ma‘rifet-i mütevellî ile elli bin fiddî râyic fi’l-vakt akçeye müvekkil-i mezbûr Kostantin’e ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl idüp ve içinde mevcûd olan âlât-ı ma‘lûmeden nısf hissemi dahi kırk altı bin akçeye yine mezbûr Kostanti’ye bey’ ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz ve semen-i mebî‘ cem‘an doksan altı bin [akçenin] kırk beş bin iki yüz elli akçesini Hasan Bey nâm kimesneye deynim olan kırk beş bin iki yüz elli akçeye ve yirmi bin akçesini İsmail Efendi’ye deynim olan yirmi bin akçeye cümlemiz bu mecliste hâzır olduğumuz hâlde havâle-i sahîha-i şer‘iyye ile havâle idüp ve bâkî otuz bin yedi yüz elli akçesi yedinden bi’t-tamâm ahz ü kabz eyledim mezbûr zikr olunan şem‘-hânenin nısfı ayda yetmiş beş akçe mü‘eccele ve mu‘accele-i ma‘lûme ile mezbûr Kostanti’nin hakk-ı müfevvezi ve içinde olan mülk âlât-ı ma‘lûmenin dahi nısfı mülk-i müşterâsı olup zikr olunan şem‘-hâne ve âlât-ı memlûkede benim bi-vechin mine’l-vücûh ‘alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi’ ve’l-ışrîn mine’l-Muharremi’l-harâm li-seneti’l-merkûme

Şühûdü’l-hâl

Müstakim Çavuş ibn Kasım, Kethüda Arslan Bey bin Muharrem, İbrahim Beşe el-kassâb, Bayram Beşe ibn el-kassâb, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, Ahmed Çelebi ibn Ali, [...] ibn İsmail.

971 - 1661 (1072) İstanbul 9: 151b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Müstesna Ali Çelebi Vakfı'nın mütevellisi el-Hac Halil Bey, saray ruznamçecisi İmadüddin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfa ait olup Sarıca Paşa Mahallesi'nde bulunan yangın kalıntısı arsanın kullanım hakları ellerinde bulunan Yahudiler, arsanın kullanım haklarını İmadüddin Ağa'ya devretmişlerdir. Müteveli el-Hac Halil Bey, bu arsa içinde bulunup mülkiyeti ve kullanım hakları vakfın elinde bulunan bir mahzeni açık artırma yoluyla satışa çıkarmış ve 9200 akçelik en yüksek peyi veren İmadüddin Ağa mahzenin sahibi olmuştur. Müteveli el-Hac Halil Bey, mahzen ücreti olan 9200 akçe ile arsanın kullanım bedeli olan 10.800 akçeyi İmadüddin Ağa'dan aldığını ve kendisine arsa üzerine bina yapma iznini belgeleyen bir temessük verdiğini söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

El-Hac Halil Bey, mutawalli of the Müstesna Ali Çelebi Waqf in İstanbul, is in court with İmadüddin Ağa, the palace day-book keeper (ruznamçeci). Certain Jews have transferred to İmadüddin Ağa the usufruct rights of a waqf-owned and fire-ravaged plot in the Sarıca Paşa neighborhood. Mutawalli el-Hac Halil Bey auctions off a cellar on the plot, whose ownership and usufruct rights belong to the waqf. İmadüddin Ağa buys the cellar by making the highest bid of 9200 akçe. El-Hac Halil Bey states that he has received from İmadüddin Ağa 9200 akçe for the cellar and 10,800 akçe for the usufruct rights of the plot. In exchange, he has provided a promissory note (temessük) authorizing the erection of buildings on the plot. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Müstesna Ali Çelebi Evkâfı'na hâlen mütevellî olan el-Hâc Halil Bey meclis-i şer'-i hatîrde 'atebe-i sultâniden küçük rûznâmçeci olan iftihârü'l-e'âzım ve'l-e'âlî câmi'u'l-mehâmid ve'l-me'âlî zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' İmadüddin Ağa ibn Mehmed mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve i'tirâf idüp mütevellî olduğum vakıfdan olup mahmiyye-i mezbû-

rede Bağçe Kapısı dâhilinde Sarıca Paşa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı hâlâ gümrük emîni Ahmed Ağa mülkine ve üç tarafı tarîk-i 'âmma müntehi olup hâssa mi'mârlardan el-Hâc Hüseyin bin Ömer takvîmi ile dokuz bin iki yüz akçeye mukavvem kâfirî mahzeni hâvî mi'mâr-ı mezbûr misâhasıyla tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî bin yirmi yedi zirâ' olduğu müte'ayyin olan 'arsa-i muhterikayı bin seksen akçe mukâta'a ile mutasarrıfları olan yahûdilerden bedel-i ma'lûm-ı makbûza mezkûr İmadüddin Ağa tefevvüz ve kabûl ve kabz idüp lâkin sâlifü'z-zikr kâfirî mahzen kimesnenin mülki olmayup vakfın olduğu ecilden bey' için beyne't-tâlibîn müzâyede ve nidâ itdirdiğimde dokuz bin [iki yüz] akçe semen ile mûmâ-ileyh İmadüddin Ağa üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmeyüp ve meblağ-ı mezbûr mahzen-i mezkûrun semen-i misli ve meblağ-ı mezbûr bin seksen akçe 'arsa-i mezbûrenin mukâta'a-i misli olduğu mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimûn hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda ihbâr itmeleri ile mahzen-i mezkûrî semen-i mezbûr ile bey'a hâkim-i mûmâ-ileyh bana izin virdüğü ecilden sâlifü'z-zikr kâfirî mahzeni tevliyetim hasebiyle mezbûr İmadüddin Ağa'ya dokuz bin iki yüz akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr dokuz bin iki yüz akçe ve 'arsa-i merkûmeyi vech-i muharrer üzre tasarruf etmek için mu'accele nâmına on bin sekiz yüz akçe ki cem'an yirmi bin akçeyi tevliyetim hasebiyle vakıf için mezbûr İmadüddin Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğinden sonra 'arsa-i mezbûre üzerine mâlıyla nefsiyçün mülk olmak üzre diledüğü gibi ebniye ihdâsına izin ve yedine işbu temessûki virdüm didikde gibbe't-tasdîk hâkim-i mûmâ-ileyh 'akd-i mesfûrî cânib-i vakfa her vechile evlâ ve enfa' olduğu sikât-ı ahhâr-ı ahyâr ile huzûrunda müte'ayyin olmağın tenfiz itmeğın mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşir min Saferi'l-hayr li-sene isne-teyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn İbrahim, Salih Ağa ibn Abdullah, Mustafa Çavuş ibn Ahmed, İbrahim Çelebi ibn Hasan, Salih Çelebi ibn

Şeyhi, Salih Çavuş ibn Ali, el-Hâc Mustafa bin İbrahim, Mehmed Efendi ibn Mahmud, Uzun Mehmed bin Muharrem, Hasan Çelebi ibn Mustafa, Mustafa bin Hasan, İsmail bin Murad.

972 - 1661 (1072) İstanbul 9: 152a/6 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Keçeci Piri Mahallesi'nden Mahmünir Hatun, turnacılara ait bir odanın giderleri için vakfedilmiş paranın mütevellisi Mustafa Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek vakıftan 100 kuruş borç aldığını belirtir. Mahmünir Hatun, bir yıl içinde ödemek koşuluyla, faiziyle birlikte (devr-i şer'î ile ilzâm olunan ribh) vakfa toplam 115 kuruş borcu olduğunu sözlerine ekler. Mahkeme de bu ifadeyi sicile kaydeder.

Mahmünir Hatun, a resident of İstanbul's Keçeci Piri neighborhood, appears in court with Mustafa Beşe, mutawalli of funds endowed for the chamber (oda) of lathe operators (tornacı). She has received a 100 kuruş loan from the waqf. She states that she owes the waqf 115 kuruş, including interest (devr-i şer'î ile ilzâm olunan ribh), provided she makes restitution within one year. The court registers Mahmünir Hatun's testimony.

Keçeci Pîrî Mahallesi'nde sâkine Mâhmünîr bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'de altmış sekizinci turnacılara mahsûs odanın vakf nukûduna hâlen mütevellî olan Mustafa Beşe bin İsmâil mahzarında bi't-tav'ihâ ikrâr idüp bin yetmiş bir Zilkâ'desi guresinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan mezbûr Mustafa Beşe yedinden yüz kıt'a guruş istikrâz idüp târih-i mezkûrdan yetmiş iki Zilkâ'desi guresine dek devr-i şer'î ile üzerime ilzâm olunan beş kıt'a riyâlî guruş ribhini mütevellî-i mezbûra teslîm idüp hâlen meblâğ-ı mezkûr yüz guruş ile yine târih-i kitâb senesi Zilkâ'desi guresinden bir sene tamâmına dek kezâlik üzerime ilzâm olunan on beş riyâlî guruş ki cem'an yüz on beş kıt'a guruş cânib-i vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ' deynimdir didikde gıbbe't-

tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb şüd fi 14 min-Saferi'l-hayr
sene 72

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Bey bin Receb, Ahmed Beşe bin Osmân, Ali bey bin
Abdullah, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükr[ullah] bin Mustafa.

973 - 1661 (1072) İstanbul 9: 153a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'da Mustafa Paşa yakınlarında bulunan Üskübi Mahallesi sakinlerinden Saime Hatun, damadı el-Hac Mustafa Çelebi ile birlikte mahkemededir. Saime Hatun, Tahtakale'de bulunan bir ev arsasını üç ay önce 35.000 akçeye Mustafa Çelebi'ye satmış, yine aynı bölgede bulunup Samanviran Vakfı'ndan kiralamış olduğu arsanın da kullanım haklarını mütevellî izniyle 5000 akçeye Mustafa Çelebi'ye devretmiştir. Saime Hatun, toplam 40.000 akçeyi eksiksiz olarak damadı Mustafa Çelebi'den aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Saime Hatun, a resident of İstanbul's Üskübi neighborhood near Mustafa Paşa, is in court with el-Hac Mustafa Çelebi, her son-in-law. Three months ago, Saime Hatun sold to Mustafa Çelebi a plot in Tahtakale for 35,000 akçe. For an additional 5000 kuruş, she also transferred to him the usufruct rights of a plot in the same region, rented from the Samanviran Waqf, with the permission of the mutawalli. Saime Hatun states that she has received from Mustafa Çelebi the 40,000 akçe in full. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'îden mevlânâ Burûsî Ahmed Efendi irsâl olup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Mustafa Paşa kurbünde Üsküpli Mahallesi'nde Helvacı el-Hâc Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Abdullah'ın menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mezbûr el-Hâc

Mustafa Çelebi'nin kâyn anası Sâime Hâtun ibnet-i el-Hâc Ahmed Re'is zâtını ma'rifet-i şer'îye ile ârifûn el-Hâc İbrâhîm bin Halil ve Mehmed Kapudân ibn el-Hâc Bedreddin ve Osman Çelebi ibn İskender ve Çalık kayını el-Hâc Ali bin Abdullah ta'rifleri ile mu'arrefe olduktan sonra meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda dâmâdı işbu râfi'ü'l-kitâb mezbûr el-Hâc Mustafa Çelebi mahzarında ikrâr-ı tâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Tahtülkal'a kurbünde Samanvirân Mahallesi'nde vâki' bir tarafı mezbûr Kapudân sâkin olduğu Haremeyn-i Şerîfeyn Vakfına ve iki tarafı Samanvirân Vakfı'ndan tasarrufumda olup mezbûr el-Hâc Mustafa Çelebi'ye tefvîz eylediğim arsaya ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehâ muhterik mülk menzîlim arsasını târih-i kitâbdan üç ay mukaddem otuz beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye mezbûr el-Hâc Mustafa Çelebi'ye bey' ve teslim ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' iki tarafı arsa-i mahdûde-i mezkûre ve bir tarafı Berber Hüseyin Çelebi menzili ve bir tarafı Saraylı Emine Hâtun menzili ile mahdûd olup Samanvirân Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile tasarrufumda olan ber-vech-i tahmîn iki yüz zirâ' vakf arsanın dahi tasarrufunu ma'rifet-i mütevellî ile beş bin akçe bedel mukâbelesinde yine mezbûr el-hâc Mustafa Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvûz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mebî' ve bedel-i tefvîz cem'an kırk bin akçeyi mezbûr el-Hâc Mustafa Çelebi'nin yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledim min-ba'd arsa-i mahdûde-i memlûke mülk-i müşterâsı ve arsa-i mahdûde-i mevkûfe hakk-ı makbûzı olup benim kat'â alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdik hakikat-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Hasan bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ' ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâdis min-Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mesûd Efendi bin Halil Efendi el-imâm, el-Hâc Nimetullah bin Şehâbeddin, Süleymân Efendi ibn İsâ el-kâdı, Mehmed Kapudân el-mezbûr, el-Hâc Hâzır bin el-hâc Ali, Hüseyin Ağa bin Eyyûb,

Ali Çelebi ibn Mehmed, el-Hâc Ahmed bin Sâlih, el-Hâc Ahmed bin Ali, Berber el-Hâc Hüseyin bin Abdullah, Mustafa Efendi imâm-ı Samanvirân, Sefer Hâce mü'ezzin.

974 - 1661 (1072) İstanbul 9: 155a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Müstesna Ali Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Halil Ağa, saray ruznamçecisi İmadüddin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Sarıca Mehmet Paşa Mahallesi'nde bulunup içinde bir mahzen bulunan arsasının kullanım haklarını ellerinde bulunduran beşi kardeş olan altı Yahudi, arsanın kullanım haklarını müteveli izniyle İmadüddin Ağa'ya devretmişlerdir. Müteveli Halil Ağa, mahkemeden söz konusu mahzende keşif yapılarak değerinin belirlenmesini ve İmadüddin Ağa'ya satışı için kendisine izin verilmesini ister. Bilirkişiler, keşif işlemi sonucunda mahzenin yıllık kira değerinin 1080 akçe olduğunu mahkemeye bildirirler. Sonuçta mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydederek müteveli Halil Ağa'ya arsanın satışı için istemiş olduğu izni verir.

Halil Ağa, mutawalli of the Müstesna Ali Çelebi Waqf, is in court with İmadüddin Ağa, the palace day-book keeper (ruznamçeci). Six Jews, five of them brothers, have transferred to İmadüddin Ağa the usufruct rights of a waqf-owned plot that is home to a cellar, with the permission of the mutawalli. Mutawalli Halil Ağa requests an investigation to determine the price of the cellar, and authorization to sell it to İmadüddin Ağa. Experts determine the appropriate annual rent of the cellar as 1080 akçe. In conclusion, the court registers the experts' testimony, and it grants Halil Ağa the requested authorization.

Müstesnâ Ali Çelebi evkâfına hâlen mütevellî olan umdetü'l-a'yân el-Hâc Halil Ağa bin Mehmed meclis-i şer' de atebe-i aliyye-i sultânîyede Küçük Rûznâmçeci [silik] işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan fahr-i erbâbi'd-dev-

leti'l-garrâ sadr-ı ashâbî'r-rütbeti'l-'ulyâ zü'r-re'yi'r-reşîd [silik] İmâdüddîn Ağa bin Mehmed mahzarında bi't-tevliye takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğum merhûm-ı mezkûr Vakfı'ndan olup mahmiyye-i mezbûre hısnı ebvâbından [silik] dâhilinde Sarıca Mehmed Paşa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı hâlen Güm-rük Emîni olan Ahmed Ağa mülküne ve üç tarafı tarîk-i âmma müntehî kâfirî mahzeni hâvî arsa-i [mahdûde] mutasarrıfları olan İsak veled-i Yeşua ve diğer İsak ve Seltane ve Canula ve Meryat ve Zemeka evlâd-ı Harut nâm yahûdîlerden mûmâ-ileyh [İmâdüddîn] Ağa bedel-i ma'lûm-ı makbûza izn ve ma'rifetimle tefevvüz ve kabûl ve kabz itmişdi sâlifü'z-zikr kâfirî mahzen kimesne mülki olmıyup vakfın olduğu [ecilden] savb-ı şer'den üzerlerine varılup mahzenin kıymeti takvîm ve arsa-i mezbûrenin mukâta'a-i misli tahmîn olundukdan sonra mezbûr İmâd Ağa'ya bey'a bana [izn] virilmek matlûbumdur didikde savb-ı şer'den mevlânâ Mehmed Efendi ibn Mahmûd irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc [silik] ve ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrı olan zeyl-i sahîfede isimleri mestûr müslimîn ile üzerine varılup nazar eylediklerinde fi'l-vâki' [silik] olup içinde bir kâfirî mahzen olduğu mukarrer oldukdan sonra mi'mâr-ı mezbûr arsa-i mezbûreyi misâha ve tahmîn eyledikde arzan bi-hesâb-ı şatrancî bin yirmi yedi zirâ' olup mukâta'a misli senede bin seksen akçedir ve mahzen-i mezkûrun kıymeti ve semen-i misli [silik] bin iki yüz akçedir ziyâde tahammüli yokdur deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn icmâ' ve ittifâk [idüp] mevlânâ-yı mezkûr mahallinde ba'de't-tahrîr meclis-i şer'a gelüp mütevellî-i mezbûr mûmâ-ileyh İmâdüddîn Ağa muvâcehelerinde inhâ ve takrîr [itdikden] sonra hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri mahzen-i mezbûr vech-i muharrer üzre bey'a mütevellî-i mezbûra izn virdiğinden gayrı arsa-i mezbûrenin dahi senede tahmîn olunduğı vech üzre mezbûr İmâdüddîn Ağa'dan bin seksen akçe mukâta'a alup [silik] üzre mütevellî-i mezbûra tenbîh itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min-Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

[Silik], Sâlih Çelebi bin Şeyhî, Mustafa Çelebi ibn Ali, İsmâil bin Murâd.

975 - 1661 (1072) İstanbul 9: 155b/4 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Abdi Çelebi Mahallesi sakinlerinden İbrahim Çelebi, peştemalci Mahmud Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. İbrahim Çelebi'nin babası İlyas, ölümünden önce Kırkçeşme yakınlarında bulunup Sekbanbaşı Vakfı'na ait olan bir peştemalci atölyesini aylık 18 akçeye kiralamış, ölümünden sonra bu atölyenin kullanım hakları oğlu İbrahim Çelebi ile kızı Ayşe'ye kalmıştır. İbrahim Çelebi'ye göre kendisi henüz ergenlik çağına gelmeden kız kardeşi Ayşe, atölyenin bütün hisselerinin kullanım haklarını gereksiz yere 100 kuruşa Mahmud Çelebi'ye devretmiştir. Davacı İbrahim Çelebi, şimdi Mahmut Çelebi'nin kendisine ait hisselerden el çekmesini ister. Görüşü sorulan Mahmud Çelebi, söz konusu devir işlemi sırasında İbrahim Çelebi'nin ergenlik çağına girmiş olduğunu ileri sürerek davayı reddeder. Mahkeme davalı Mahmut Çelebi'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Mahmud Çelebi'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davalı Mahmut Çelebi davayı kazanır.

İbrahim Çelebi, a resident of İstanbul's Abdi Çelebi neighborhood, sues Mahmud Çelebi, a waist cloth seller (peştemalci). Before his death, İbrahim Çelebi's father İlyas rented from the Sekbanbaşı Waqf a waist cloth workshop near Kırkçeşme for 18 akçe per month. Upon his death, his son İbrahim Çelebi and his daughter Ayşe inherited the usufruct rights of the workshop. According to İbrahim Çelebi, before he reached puberty his sister Ayşe transferred the usufruct rights to Mahmud Çelebi for 100 kuruş. The plaintiff İbrahim Çelebi now wants Mahmud Çelebi to release his shares. Questioned by the court, the defendant Mahmut Çelebi rejects the case on the ground that at the time

of the transfer İbrahim Çelebi had already reached puberty. The court asks the defendant to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the defendant Mahmud Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Abdi Çelebi Mahallesi'nde sâkin İbrâhim Çelebi ibn İlyâs mahfil-i kazâda peştemâlcî tâ'îfesinden işbu bâ'isü'l-kitâb Mahmûd Çelebi ibn Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm [idüp] bundan akdem babam merkûm İlyâs'ın taht-ı tasarrufunda olup mahmiyye-i merkûmede Kırkçeşme kurbünde vâki' merhûm Sekbânbaşı İbrâhim Ağa Vakfı'ndan peştemâlciler kârhânesi demekle ma'rûf odalardan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda on sekiz akçe ücret-i mü'eccelesi olan lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb tahtânî odanın nısfı babam merhûm İlyâs'ın vefâtından sonra bana ve nısf-ı âharı kız karındaşım gâ'ibet ani'l-meclis Âişe'ye intikâl eyleyüp ben sağır ve nâ-bâliğ iken kız karındaşım mezbûre Âişe kendi hissesini benim nısf hisse-i şâyi'amı dahi ma'an târih-i kitâbdan beş yıl mukaddem fuzûlî mezbûr Mahmûd Çelebi'ye yüz gurus bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz eylemiştir hâlen su'âl olunup zikr olunan odanın nısfı olan hisse-i şâyi'amdan mezbûr Mahmûd'un kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdıdır didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mahmûd Çelebi cevâbında fi'l-hakîka sâbıkü'z-zikr odanın mecmû'unı târih-i mezkûrda mezbûr İbrâhim Çelebi âkil ve bâliğ olduğu hâlde kız karındaş mezbûre Âişe ile ma'an yüz riyâlî gurus bedel mukâbelesinde bana ferâğ ve tefvîz eylediler deyü def'le mukâbele idicek mezbûr Mahmûd Çelebi'den def'i mezkûrunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden tâ'ife-i mezbûreden Mustafa bin Ramazân ve Mehmed Çelebi ibn Mustafa ve Hüseyin ibn Mehmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka târih-i mezkûrda müdde'î-i mezkûr âkil ve bâliğ olduğu hâlde kız karındaş gâ'ibet ani'l-meclis mezbûre Âişe ile ma'an zikr olunan odanın mecmû'unı yüz riyâlî gurus bedel mukâbelesinde mezbûr Mahmûd Çelebi'ye bizim huzûrumuzda ferâğ ve tefvîz eylediler

vech-i meşrûh üzre mezkûr odanın mecmû'ûnı mezbûr Mahmûd Çelebi'nin hakk-ı makbûzıdır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibb-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın müdde'î-i mezbûr İbrâhim Çelebi bî-vech mu'ârazadan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tahrîren fî evâsıtı Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çavuş bin Yûsuf el-mübâşir, Mehmed Çelebi bin Hasan peştemâlcı, Ali Efendi bin Hüseyin el-imâm, İbrâhim Efendi ibn Mehmed, Mustafa bin Ahmed, Şükrullâh bin Mustafa ve gayruhum.

976 - 1661 (1072) İstanbul 9: 158b/1 Dava / Adjudication

Eyüp yakınlarındaki Mustafa Paşa Mahallesi'nden İsmail, Sultan Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Sinan Ağa Vakfı'nın mütevellisi de mahkemededir. İsmail'e göre Sultan Hatun'un babası Mehmet, ölümünden önce adı geçen mahallede bulunup Sinan Ağa Vakfı'ndan kiralamış olduğu bir evin kullanım haklarını müteveli izniyle 5000 akçeye kendisine devretmiş olmasına karşın, Sultan Hatun iki kız kardeşiyle birlikte eve el koymuştur. Görüşü sorulan Sultan Hatun, devir işleminden habersiz olduğunu belirterek İsmail'in savını reddeder. Mahkeme İsmail'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı İsmail'in savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Sultan Hatun'u evden el çekmesi yolunda uyarır.

İsmail, a resident of the Mustafa Paşa neighborhood near Eyüp, sues Sultan Hatun. The mutawalli of the Sinan Ağa Waqf is also in court. According to İsmail, before his death, Sultan Hatun's late father Mehmet had transferred to him the usufruct rights of a house rented from the Sinan Ağa Waqf for 5000 akçe,

with the permission of the mutawalli. Sultan Hatun and her two sisters have confiscated the house, he complains. Questioned by the court, Sultan Hatun rejects İsmail's testimony, claiming that she is unaware of the transfer. The court asks İsmail to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Sultan Hatun to release the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Eyyûb el-Ensârî kapısı kurbünde Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin hâfız-ı hâze'l-kitâb İsmâil bin [silik] meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımı't-tevkîrde zikri âtî vakf menzile vâzî'atü'l-yed olduğu şer'an sâbite olan Sultân ibnet-i müteveffâ Mehmed mahzarında mütevellîsi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp Sinan Ağa Vakfı'ndan olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı kendi mülküne ve bir tarafı odabaşı mülküne ve bir tarafı odabaşı oğlu mülküne ve birtarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb fevkânî oda ile kenîf icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'in mutasarrıf olduğu menziline müteveffâ-yı mezbûr Mehmed hâl-i sıhhatinde izn-i mütevellî ile beş bin akçe bedel mukâbelesinde bana ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl idüp [silik] beş bin akçeyi yedimden kabz idüp menzil-i mezbûr hakk-ı müfevvezim iken müteveffâ-yı mezbûrun sulbiye kızı mezbûre ile gâyibetân [silik] âhar kızları Benefşe ve Meryem menzil-i mezbûra bî-vech vaz'-ı yed iderler su'âl olunup mezbûrenin menzil-i mezbûrdan kasr-ı yed olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Sultân cevâbında fi'l-vâki' mârû'z-zikr menzil babam müteveffâ-yı mezbûrun tasarrufunda olup hâl-i sıhhatinde izn-i mütevellî ile beş bin akçe bedel mukâbelesinde mezbûr İsmâil'e ferâğ ve tefvîz ve bedel-i mezbûrî kabz eylediği ma'lûmum değildir deyü ferâğ-ı mezbûr ile bedel-i mezbûrî kabzını inkâr eyledikde müdde'î-i mezbûr İsmâil'den müdde'â[sını mübeyyin] beyine taleb olundukda udûl-i müslimînden imâm Mustafa Çelebi bin Hâmid ve mü'ezzin Mustafa Çelebi bin Mehmed ve Mehmed bin Bali li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup gıbbe's-şehâdeti's-şer'î fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde mutasarrıf olduğu menzil-i mezbûrî mütevellîsi

izniyle beş bin akçe bedel mukâbelesinde mezbûr İsmâil'e huzûrımızda ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve tesellüm idüp bedel-i mezbûr beş bin akçeyi mezbûra teslîm ol dahi [tesellüm] eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de ri'âyeti şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mezbûre Sultân Hâtun'un menzil-i mezbûrdan kasr-ı yedine [silik] tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'işrîn min-Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi bin Hâmid el-imâm, Mustafa Halîfe bin Mehmed el-mü'ezzin, el-hâc Mehmed bin Bali, Mustafa Beşe bin Ali er-râcil, Ömer Beşe bin Ali er-râcil.

977 - 1661 (1072) İstanbul 9: 159a/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Uzun Şuca Mahallesi sakinlerinden Mustafa Çavuş, merhum Recep Efendizade Mustafa Efendi'nin yetime kızı Fatma'nın vasisi Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Çavuş, adı geçen mahallede bulunup arsasını Behram Paşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu mülk evini vasi Ahmet Efendi'ye 35.500 akçeye sattığını ve Ahmet Efendi'nin ödemeyi yetime Fatma'nın parasıyla eksiksiz olarak yaptığını belirtir. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, a resident of İstanbul's Uzun Şuca neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, guardian of Fatma, an orphan who is the late Recep Efendizade Mustafa Efendi's daughter. The former states that for 35,500 akçe, he sold to Ahmet Efendi his house in the same neighborhood, which was built on a plot rented from the Behram Paşa Waqf. Ahmet Efendi paid for the house using orphan Fatma's funds, he adds. The court registers the sale.

Mahmiye-i İstanbul'da Uzun Şucâ Mahallesi'nde sâkin Mustafa Çavuş bin Derviş meclis-i şer'-i hatîrde merhûm Receb Efendizâde Mustafa Efendi'nin sulbiye sağîre kızı Fatîma'nın hâlen vasî-yi şer'îsi olan fahrû'l-müderresîni'l-kirâm ve fahrû'l-muhakkıkîni'l-fihâm işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Efendi bin Ali mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Mahmûd Ağa mülki ve bir taraftan sağîre-i mezbûre mülki ile mahdûd ve iki bâb tahtânî oda ve bir kenîfi ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'i dört yüz yedi zirâ' arsanın merhûm Behrâm Paşa Vakfı'na senede mukâta'a-i kadîmesi olup binâsı mülki olan menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-mürâfık mezbûr Ahmed Efendi'ye otuz beş bin beş yüz akçeye bâten bey' ve teslim ol dahi vesâyeti hasebiyle sağîre-i mezbûre malıyla yine sağîre-i mezkûre için minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr otuz beş bin akçeyi vasî-yi mezbûr Ahmed Efendi'den tamâmen alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzili mezbûr sağîre-i mezkûrenin mülk-i müşterâsıdır benim alâka ve medhalim yokdur didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'işrîn min-Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-mevâliyi'l-'izâm Yakub Efendi, fahrû'l-müderresîn Ramazân Efendi bin Mehmed, Mustafa Efendi bin Nuh, Ahmed Efendi bin İlyâs, Halil bey bin Mustafa, Mehmed Efendi bin Ahmed sipâhî.

978 - 1661 (1072) İstanbul 9: 160b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Atık Ali Paşa Mahallesi sakinlerinden olup daha önce Konya kadılığı yapmış olan Salihzade Seyyit Abdülfettah Efendi, bir yeniçeri bölüğü için vakfedilmiş paranın mütevellisi Emrullah Odabaşı ile birlikte mahkemeye gelir. Abdüllatif Efendi, vakfa toplam 550 kuruş borcu bulunduğunu belirtir. Mahkemede

bulunan Üsküdarlı Sinan, bu borca kefil olduğunu söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Salihzade Seyyit Abdülfettah Efendi, a resident of İstanbul's Atik Ali Paşa neighborhood and former judge of Konya, is in court with Emrullah Odabaşı, mutawalli of funds endowed for a janissary squad. Abdüllatif Efendi states that he owes 550 kuruş to the waqf. Sinan of Üsküdar (Üsküdarlı Sinan), also present in court, states that he will serve as surety for the debt. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Ali Paşa-yı Atik Mahallesi'nden olup sâbıkâ Konya kâdısı olan fahrü'l-mevâlî Salihzâde dimekle şehîr Seyyid Abdülfettâh Efendi'nin sâkin olduğu menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer' eyledikte mûmâ-ileyh Abdülfettâh Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda dergâh-ı âlî yeniçerilerinin elli yedinci cemâ'atine mahsûs oda mühimmâtîyçün mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan bâ'isü'r-rakîm Emrullah Odabaşı bin Nûrullah mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan yedişer dirhem olmak üzere yüz kıt'a riyâlî guruş ve sekiz dirhem olmak üzere dört yüz kıt'a riyâlî guruş ki cem'an beş [yüz] kıt'a riyâlî guruş ve mâl-i vakf olmak üzere mütevellî-i mezbûr yedinden müşterâ ve makbûz münakkaş çuka yakalı semmûr [...] kürk semeninden yedişer dirhem olmak üzere târih-i kitâbdan seksen gün tamâmına [dek] mü'eccel elli guruş ki cem'an beş yüz elli kıt'a riyâlî guruş zimmetimde lâzımü'l-edâ deynim vardır didikde gibbe't-tasdîk meblâğ-ı mezbûr beş yüz elli guruşa mahrûsa-i Üsküdar'da Sultantepeşi'nde sâkin işbu hâzır bi'l-meclis Sinân bin Mehmed emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olmağın vâki' hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Abdi Çelebi bin Hüseyin ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a

bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'iştirîn min Saferi'l-hayr li-sene
isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-müderrişin Mehmed Efendi, Cafer Çavuş bin Mehmed, Yusuf Odabaşı bin Abdullah, Hasa Beşe bin Mehmed, Abdülfettâh Çelebi bin Abdüllatif, Ahmed Beşe bin Abdullah.

979 - 1661 (1072) İstanbul 9: 161a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Melek Hatun Mahallesi sakinlerinden Hüseyin Bey'in ölümü üzerine mirası, eşi Güher Hatun ile kızı Fatma'ya kalmıştır. Güher Hatun ile Fatma, Zeyni Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen mahallede bulunup kendilerine miras kalan bir evi istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 100 kuruş ve 10.000 akçeye vakfa sattıklarını, daha sonra aynı evi üç yıllığına toplam 45 kuruş ve 4500 akçeye vakıftan kiraladıklarını belirtirler. Müteveli Mehmet Efendi, varislerin ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Upon the death of Hüseyin Bey, a resident of İstanbul's Melek Hatun neighborhood, his estate falls to his wife Güher Hatun and daughter Fatma. Güher Hatun and Fatma appear in court with Mehmet Efendi, mutawalli of the Zeyni Çelebi Waqf. The two heirs state that they took out a 100 kuruş and 10,000 akçe mortgage (istiglal) on an inherited house from the waqf. They then rented the same house from the waqf for 45 kuruş and 4500 akçe for 3 years. Mutawalli Mehmet Efendi corroborates the heirs' testimony. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Melek Hâtun Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hüseyin Bey bin Ali'nin verâseti zevce-i metrûkesi Güher Hâtun ibnet-i Abdullah ile sulbiye kebîre kızı Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve

müte'ayyin oldukdan sonra mezbûretân Güher ve Fâtıma meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede vâki' Zeynî Çelebi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ül-kitâb Mehmed Efendi bin Arslan mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf idüp müteveffâ-yı mezbûrdan irs-i şer'le bize intikâl idüp mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd dâhiliyye ve hâriciyyesinde büyü-tü adideyi muhtevî mülk menzili mütevellî-i mezbûra yedişer dirhem gelür yüz kıta ri'yâlî gurus ile on bin râyic fi'l-vakt akçeye bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi vakf için iştirâ ve kabz eyledikten sonra menzil-i mezkûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye târih-i kitabdan üç sene tamâmına değin mütevellî-i merkûm Mehmed Efendi'den mezbûrü'n-nakt kırk beş gurus ile dört bin beş yüz râyic fi'l-vakt akçeye istîcâr eyleyüp ol dahi vech-i muharrer üze icâr ve teslîm eyledi didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî evâyili Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Yûsuf el-müderriş, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Veli bin Mahmûd el-muhzır, Şükrullah Çelebi bin Mustafa, Veli bin Süleyman.

980 - 1661 (1072) İstanbul 9: 163a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Muhsine Hatun Mahallesi'nde bulunup 1641 (H. 1051) tarihli bir vakfiye belgesine göre, Hüseyin Beşe ile eşi Ümmühanî Hatun'un kendilerinin ve salıverdikleri kölelerinin soylarından gelenlerin kullanması ve daha sonra da ulemadan bir kişinin kullanması koşuluyla vakfettikleri ev 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında kül olmuştur. Vakfiye koşullarına göre arsanın kullanım haklarını ellerinde bulunduranların bütünüyle ölmüş olmaları nedeniyle, mahkeme arsanın kullanım haklarını yine vakfiye koşullarına uygun olarak İbrahim Paşa Camisi'nin imamı Mehmet Efendi'ye vermiştir.

A waqf deed (vakfiye) dated 1641 (AH 1051) states that a house in İstanbul's Muhsine Hatun neighborhood was endowed with the stipulation that Hüseyin Beşe and his wife Ümmühani Hatun would use the house, to be followed by the lines of their manumitted slaves, and then by a religious scholar (âlim). The waqf-house was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. Because all the usufruct rights holders of the plot are dead, the court assigns it to Mehmet Efendi, prayer leader (imam) of the İbrahim Paşa Mosque, in accordance with the waqf deed.

Mahmiye-i İstanbul'da Muhsine Hâtun Mahallesi'nde vâki' Hüseyin Beşe bin Abdullah ile zevcesi Ümmühânî bint Abdullah vakf ve süknâsı bin elli bir senesi Şabanının yirmi beşinci günü ile müverraha müzmât ve mahtûme sûret-i vakfiye ma'mûlün-bihâ nâtika olduğu üzere kendilerden sonra mu'tekaları Gülahmer bint-i Abdullah ile sadrî oğlu Mehmed bin Ramazân'a ba'de-hümâ batnen ba'de batnin evlâdlarına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdlarına ba'de'l-inkırâz mezkûr Mehmed'in utekâsına ve utekâsının evlâdına ba'de'l-inkırâz ulemâdan bir recül-i sâliha meşrût ve ta'yîn eylediği bir tarafı Kamer Hâtun Vakfı'na ve bir tarafı bezzâzistân kethüdâsı Abdullah Ağa mülküne ve bir tarafı Hayyât Handân mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî büyütlü hâvî vakf menzil mevkûfun aleyhimden mezkûr Mehmed'in sulbiye sağîre kızları [boş] tasarruflarında iken bin yetmiş Zilkadesinin on altıncı gününde gününde vâki' harîkde bi'l-külliye muhterik olup arsa sırfa kalup ve sağîreteyn-i mezkûreteyn dahi müte'âkiben fevt ve vakfiye nâtika olduğu mevkûfun aleyhim dahi bi'l-külliye münkariz olmağla ulemâdan bir recül-i sâliha tevcîhi lâzım geldiği sıkât-ı ahyâr ihbârları ile lede's-şer'î'l-mutahhar müte'ayyin ve mukarrer olmağın ulemâdan olup meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan İbrâhim Paşa imâmı fahrü's-sulehâ Mehmed Efendi ibn Sefer'e zikr olunan arsa-i muhterika kibel-i şer'den tevcîh olunup tasarrufiyçün yedine işbu vesîka ketb ve def' olundu fi'l-yevmi's-sâbi' işrîn min-Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehmed Halife bin Mustafa el-mü'ezzin, Hüseyin Çelebi bin İsmail, Berber Ömer Bey bin Mustafa Efendi.

981 - 1661 (1072) İstanbul 9: 163b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Tabak Yunus Mahallesi sakinlerinden Ahmet Beşe, Keçeci Piri Mahallesi'nin avarız vergisi giderlerinin karşılanması için vakfedilmiş paranın mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Beşe, Tabak Yunus Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 83,5 kuruşa adı geçen vakfa satar, daha sonra aynı evi 360 günlüğüne 1500 akçeye vakıftan kiralar. Adı geçen mahallede yaşayan İbrahim, paraya ve eve kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ahmet Beşe, a resident of İstanbul's Tabak Yunus neighborhood, is in court with Mehmet Çelebi, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of the Keçeci Piri neighborhood. Ahmet Beşe takes out from the waqf an 83.5 kuruş mortgage (istiglal) on his house in the Tabak Yunus neighborhood. He then rents the same house from the waqf for 1500 akçe for a period of 360 days. İbrahim, a resident of the same neighborhood, serves as surety for the money and the house. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Debbâğ Yûnus Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Beşe bin İsmâil nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahmiyye-i merkûmede Keçeci Pîrî mahallesi avârizına mevkûfe nukûda hâlen mütevellî olan râfi'ül-kitâb Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikri mürûr iden Debbâğ Yûnus Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Halîme Hâtun mülküne ve bir tarafı Yûnus Efendi odalarına ve bir tarafı Derviş Beşe mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî mülk menzilimi cemî'-i tevâbi' ve levâhık ile mütevellî-i

mezbûr Mehmed Çelebi'ye seksen üç buçuk esedî guruşa bi-tarî-ki'l-istiglâl tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ol dahi vakf-ı mezbûr ile iştirâ' ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr seksen üç buçuk esedî guruş yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı mezkûrî târih-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına değin bin beş yüz akçe ücret ile ba'de't-tahliyeti'ş-şer'iyye ve't-tekâbuzî'l-mer'î bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabûl eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î menzil-i mahdûd-ı mezkûrun derkine ve ücret-i ma'lûmeye zikr olunan Debbâğ Yûnus Mahallesi'nden işbu hâzır bi'l-meclis İbrâhim bin Abdullah nâm kimesne kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min-Saferî'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi el-müderriş, Ahmed Efendi el-müderriş, Mustafa Efendi el-imâm, Receb bin Yazıcı, İsmâil bin Derviş, Berber bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa.

982 - 1661 (1072) İstanbul 9: 165a/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri odabaşısı Hüseyin, Emine Hatun'un eşi ve vekili Eyüp Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin, İstanbul'un Mimar Sinan Mahallesi'nde bulunan bir evini 44.000 akçeye Emine Hatun'a satmış, bundan önce ise Emine Hatun'un aynı mahallede bulunup Medine-i Münevvere Vakfı'ndan kiralamış olduğu bir evini 13.500 akçeye Emine Hatun'dan devralmış, ancak devir ücreti borç olarak kalmıştır. Hüseyin, şimdi devir işleminden borcu olan 13.500 akçeyi düştükten sonra geri kalan 30.500 akçeyi vekil Eyüp Beşe'den bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Hüseyin, a janissary janitor (odabaşı), is in court with Eyüp Beşe, husband and legal agent of Emine Hatun. For 44,000 akçe,

Hüseyin sold to Emine Hatun a house in İstanbul’s Mimar Sinan neighborhood. Before the sale, he purchased from Emine Hatun the usufruct rights of a house in the same neighborhood rented from the Medine-i Münevvere Waqf, for 13,500 akçe. The transfer price was recorded as Hüseyin’s debt. Now Hüseyin states that he has received 30,500 akçe from the legal agent Eyüp Beşe, after deducting the 13,500 akçe transfer price. The court registers the transactions.

[Dergâh-ı â]lî yeniçerilerinin elli beşinci cemâ’atinin odabaşısı olan Hüseyin Odabaşı ibn Ahmed meclis-i şer’-i hatîrde işbu râfi’atü’l-vesîka Emine [Hatun] tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl olup nehc-i şer’î üzre vekâleti sâbite olan zevci Eyüb Beşe ibn Mahmûd mahzarında ikrâr [ve takrîr-i] kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul’da Mi’mâr Sinân Mahallesi’nde vâki’ bir taraftan Medîne-i Münevvere vakfı olan menzile ve bir taraftan ba’zan Hasan Çelebi ve ba’zan [silik] mülki ve bir taraftan Mustafa Çelebi mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb fevkânî ve iki tahtânî odaları ve cenîne ve bi’r-i mâyı müstemil mülk menzilimi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık mezbûre Emine Hâtun’a kırk dört bin akçeye bâten bey’ ve teslîm ol dahi iştirâ [ve kabz] eyledikten sonra semeni olan kırk dört bin akçeden on üç bin beş yüz akçeyi mezbûre Emine’ye mahalle-i mezbûrede vâki’ Medîne-i [Münevvere] Vakfı’ndan on üç bin beş yüz akçeye tefevvüz eylediğim menzil bedelinden zimmetimde olan on üç bin beş yüz akçe deynime takâs ol dahi mukâssa ve kabûl eyledikten sonra bâkîsi olan otuz bir bin beş yüz akçeyi tamâmen yedinden alup kabz eyledim ba’de’l-yevm menzil-i mahdûd[-ı mezkûr] merkûme Emine’nin mülk-i müştêrâsıdır mutasarrîfe olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi’ ve’l-‘işrîn min Saferi’l-hayr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûdü’l-hâl

[silik] Çelebi bin Ali, Mehmed Çelebi bin Hasan, Mahmud Beşe bin Şükrullah, Hasan bin Mahmud, Ahmed bin Şaban, Mustafa Beşe bin Abdullah.

983 - 1661 (1072) İstanbul 9: 166b/5 Tescil işlemi / *Registration*

Yasemin adlı kadın, İstanbul'un Hasan Paşa Mahallesi'nde bulunan bir evini ulemadan bir kişinin oturması ve kendisi için Kur'an okuması koşuluyla vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına uygun olarak evde oturan imam Mehmet Efendi, damadı Seyyit Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, evin daha önce yıkılmaya yüz tutması üzerine mahkemeden izin alarak evi yeniden yaptırdığını ve elinde bu işlemi belgeleyen bir keşif hücceti bulunduğunu belirterek artık eve gereksinimi olmadığını, dolayısıyla yeniden yaptırdığı bu evi konuta gereksinimi olan ve vakfiye koşullarına uyan damadı Seyyit Mehmet Efendi'ye müteveli izniyle devrettiğini söyler. Mahkeme, Seyyit Mehmet Efendi'nin ulemadan ve güvenilir bir kişi olduğunu saptadıktan sonra, vakfiye koşullarına uyulması kaydıyla devir işlemi onaylar.

Yasemin, a woman, endowed a house in İstanbul's Hasan Paşa neighborhood for the accommodation of a scholar and with the stipulation that he would read the Quran for her. Mehmet Efendi, a prayer leader (imam) who has lived in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), appears in court with his son-in-law Seyyit Mehmet Efendi. Stating that he no longer needs the house, Mehmet Efendi adds that he received the court's permission to reconstruct the dilapidated house. He holds an investigation hüjjet documenting the transaction. Now he wants to transfer the reconstructed house to his son-in-law Seyyit Mehmet Efendi, with the permission of the mutawalli and on condition that he will abide by the waqf deed. Establishing that Seyyit Mehmet Efendi is a trustworthy scholar, the court registers the transfer on condition that the waqf deed is respected.

Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Hasan Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Zehrâ bint-i Mehmed nâm hâtunun menzili ve bir taraftan Receb Subaşı utekâsına meşrût vakf menzil ve bir taraftan Abdullah Çelebi bin Mehmed menzili ve bir taraftan

tarîk-i âmm ile mahdûd ve mukaddemâ Yasemin bint-i Abdullah nâm sâhibetü'l-hayr vakf ve süknâsı vakfiye-i ma'mûlün-bihâsına be-her yevm huzûrunda bir sûre-i Mülk tilâvet ve sevâbını rûhuna hediye etmek üzere sulehâdan bir recül-i sâliha şart [ve] ta'yîn eylediği bir bâb vakf menzilde tevcîh-i hâkimü'ş-şer' ile ber-mûceb-i şart-ı vâkife mezbûre sulehâdan olup hâlen sâkin olan fahrü'l-e'imme [...] Mehmed Efendi bin Ahmed meclis-i şer'de işbu hâfîzül-vesîka dâmâdî hâfîzül-keîlâmullah es-Seyyid Mehmed Efendi bin Veli nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mevkûf-ı mezbûr bundan akdem cânib-i şer'den bana tevcîh olunup ile'l-ân sâkin iken hâlen âhar menzile mâlikiyyet olup menzil-i mezkûrun süknâsına ihtiyâcım olmamağla menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ve yedimde mevcûd keşf hücceti nâtika olduğu üzere menzil-i mezbûr harâbe-müşrif olup kâbil-i süknâ olamamağla bin altmış sekiz senesinde izn-i hâkimü'ş-şer'le binâ ve ihdâs eylediğim ebniyesi ile mezbûr Seyyid Mehmed Efendi'ye vâkife-i mezbûrenin şart eylediği be-her yevm huzûrunda bir sûre-i Mülk tilâvet ve rûh-ı vâkife-i mezbûreye ihdâ etmek vechi üzere ma'rîfet-i mütevellî ile hüsn-i ihtiyârımla fâriğ olup teslim eyledim deyü ikrâr ve 'itirâf eyledikde merkûm Seyyid Mehmed Efendi sulehâdan ve sâdâtdan olup meskene ihtiyâc ve her vechile süknâsı menzil-i mezbûra ehakk olduğu ihbâr-ı sîkât ile mütehakik olmağın menzil-i mahdûd-ı mezbûr cânib-i şer'den dahi mezbûr Seyyid Mehmed Efendi'ye tevcîh olunup ol dahi be-her yevm huzûrunda bir sûre-i Mülk tilâvet ve sevâbını rûhuna ihdâ etmekle müte'ahhid ve ferâğ-ı merkûmı kabûl eyledikten sonra ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrda sâkin olup ve be-her yevm huzûrunda bir sûre-i Mülk tilâvetine cânib-i şer'den mezbûra tenbîh olunup vâki'ül-hâl bî't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mefhar-i kuzâtü'l-İslâm es-Seyyid Ahmed Efendi bin [boş], Seyyid Hasan Efendi bin Mehmed Çavuş, el-Hâc Mustafa Oda-başı, Hasan Beşe bin Abdullah, Sefer Hâce el-muallim, Rıdvân Halîfe el-mü'ezzin, Mehmed Efendi bin Rıdvân.

984 - 1661 (1072) İstanbul 9: 167a/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Ahi Çelebi Mahallesi sakinlerinden Abdülkadir Çelebi'nin vekili Mustafa Çelebi, Mehmet Ağa'nın vekili Hüseyin Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Abdülkadir Çelebi, Büyük Ayasofya Vakfı'ndan kiralamış olduğu dolabı müteveli izniyle, 400 kuruşa Mehmet Ağa'ya devretmiştir. Vekil Mustafa Çelebi, parayı bütünüyle aldıklarını belirtir. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Çelebi, legal agent of Abdülkadir Çelebi, a resident of İstanbul's Ahi Çelebi neighborhood, is in court with Hüseyin Bey, legal agent of Mehmet Ağa. For 400 kuruş, Abdülkadir Çelebi transferred to Mehmet Ağa a stall in the Grand Bazaar (dolap) rented from the Büyük Ayasofya Waqf, with the permission of the mutawalli. The legal agent Mustafa Çelebi states that he has received payment in full. The court registers the transfer.

[Dârü'l-hilâfeti]'l-aliyye mahallâtından Ahî Çelebi Mahallesi'nde sâkin Abdülkâdir Çelebi bin Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup [silik] bin Kemâleddin el-imâm ve Abdullah Çavuş bin Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mustafa Çelebi bin Ali [silik] sâhib-i hâze'l-kitâb Mehmed Ağa tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan Hüseyin Bey [silik] mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezbûr Abdülkâdir Çelebi'nin Ayasofya-i Kebîr Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn [silik] olup mahmiyye-i mezbûrede Bezzazistân-ı Cedîd'de Kendirciler [?] kapusunda girildikde sol tarafında vâki' pârenin köşe [silik] olmağla tecdîden müstağnî olan dolabın hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i mütevellî ile bedel-i misli olan dört yüz kıt'a esedî [guruşa] vekâletim hasebiyle mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi minvâl-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra [bedeli] olan meblâğ-ı mezkûrî işbu mevcûd bi'l-meclis kisesiyle yedinden tamâmen alup kabz eyledim min-ba'd zikr olunan dolabda [mez-

bûr] Abdülkâdir Çelebi’nin alâkası kalmayup mezbûr Mehmed Ağa’nın hakk-ı müfevvezi olmuştur didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi selhi Saferi’l-hayr li-sene isne-teyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Çelebi bin Şeyh Mehmed, Hüseyin Efendi el-kâtib, Ahîzâde Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi.

985 - 1661 (1072) İstanbul 9: 167b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ekmekçizade Ahmet Paşa’nın kızı Fatma Hatun mahkemeye gelerek, İstanbul’un Molla Hüsrev Mahallesi’nde bulunup arsa-larını Ekmekçizade Ahmet Paşa Vakfı’ndan yıllık 1260 akçe ve 1000 akçeye kiralamış olduğu iki mülk evi ile aynı vakfın Haraççı Kara Mehmet Mahallesi’nde bulunup arsasını yıllık 720 akçeye kiralamış olduğu mülk mahzenini daha önce vakfettiğini belirtir. Vakfiye koşullarına göre, söz konusu evlerin odaları ve mahzenler kiraya verilecek, gelirleriyle günlük 2 akçe ücretle yirmi kişi Kur’an okumak üzere görevlendirilecek, günlük 5 akçe ücret karşılığında şeyhülislam vakfa nazır olacak, günlük 3 akçe ücretle Mustafa adlı kişi vakfın câbisi olacak, Fatma Hatun yaşadığı sürece vakfın mütevellisi olacak, ölümünden sonra eşi Cemşid Çavuş mütevellili olacak, onun ölümünden sonra da mütevelliler vakıf nazırı tarafından belirlenecek, zamanla vakfiye koşulları bozulursa vakfın gelirleri yoksul Müslümanlara verilecektir. Fatma Hatun, bu koşulları sıraladıktan sonra Sinan Bey’i vakfa mütevellili tayin etmiş ve vakfiyesini mahkemeye tescil ettirmiştir. Fatma Hatun, daha sonra Ortaköy’de bulunan bir ev, bir bağ ve bir arsasını da; yaşadığı sürece kendisi kullanmak, vakıfta değişiklik yapma yetkisini elinde tutmak, kendisinden sonra bu yetkilerin eşi Cemşid Çavuş’a verilmesi, onun ölümünden sonra da bu mülklerin kiraya verilmesi ve gelirlerinin Medine yoksullarına ya da İstanbul’daki yoksul Müslümanlara verilmesi koşuluyla vakfetmiş, Sinan Bey’i vakfa mütevellili tayin etmiş ve bu vakfiyeyi mahkemeye tescil

ettirmiştir. Fatma Hatun, şimdi bu iki vakfın koşullarında değişiklik yapmak istediğini belirterek, kendisinden sonra her iki vakfa Solak Ali Çelebi'nin müteveli olmasını, ondan sonra mütevellinin vakıf nazırının şeyhülislam tarafından atanmasını, câbılık görevine günlük 2 akçe ile el-Hac Mehmet'in getirilmesini, Ortaköy'de bulunup vakfetmiş olduğu evde kendisinden sonra üvey kızı Saliha ile eşi Solak Ali Çelebi'nin oturmasını, onlardan sonra da soylarından gelenlerin oturmasını, soyları tükenince evin kiraya verilerek gelirinin Medine yoksullarına gönderilmesini ister. Diğer koşullar aynen korunacaktır. Fatma Hatun, elinde her iki vakfını belgeleyen imzalı ve mühürlü iki vakfiyeyi mahkemeye sunarak ve vakfiyelerde şahit olarak adları yazılı olan kişileri mahkemeye getirerek söz konusu değişikliklerin sicile kaydedilmesini ister. Mahkeme de Fatma Hatun'un isteğini uygun bularak vakfiye koşullarındaki değişiklikleri sicile kaydeder.

Fatma Hatun, daughter of Ekmekçizade Ahmet Paşa, appears in court. She states that she endowed two houses in İstanbul's Molla Hüsrev neighborhood, each erected on a plot rented from the Ekmekçizade Ahmet Paşa Waqf for 1260 akçe and 1000 akçe per annum. She also endowed a cellar in İstanbul's Haraççı Kara Mehmet neighborhood, which was built on a plot rented from the same waqf for 720 akçe per annum. According to the waqf deed (vakfiye), the rooms of the endowed houses and the cellars will be rented out. The rent revenue will be used to hire 20 persons to read the Quran at 2 akçe per day; sheikhulislams will serve as waqf ministers (nazır) at a wage of 5 akçe per day; and Mustafa will serve as the collector (cabi) of the waqf at 3 akçe per day. Fatma will be the waqf's mutawalli for life, to be followed by her husband Cemşid Çavuş. After Cemşid Çavuş's death, waqf ministers will appoint the mutawalli. If the stipulations of the waqf deed can no longer be fulfilled, then the waqf revenue will be used for Muslims in need. After listing these stipulations, Fatma Hatun appointed Sinan Bey as the waqf mutawalli and had the waqf deed registered. Fatma Hatun then endowed a house, a vineyard

and a plot in Ortaköy, with the following stipulations. She will use the property for life and hold the right to make changes to the waqf deed. After her death, her rights will pass to her husband Cemşid Çavuş. And after Cemşid Çavuş’s death, the property will be rented, with the revenue used for the poor in Medina or poor Muslims in İstanbul. She then appointed Sinan Bey as the mutawalli of the waqf and had the waqf deed registered. Fatma Hatun now states that she wants to change both waqf deeds. She wants Solak Ali Çelebi to serve as the mutawalli of both waqfs after her term. Then, the waqf minister sheikhulislam will appoint the mutawalli, and el-Hac Mehmet will serve as the collector of the waqf at 2 akçe per day. Her step daughter Saliha and her husband Solak Ali Çelebi will use the endowed house in Ortaköy after Fatma Hatun’s death, to be followed by their line. After the end of their line, the house will be rented, and the revenue will be used for the poor of Medina. The remaining stipulations of the waqf deed are to remain unchanged. Presenting to court two signed and sealed deeds documenting her two waqfs and before the witnesses mentioned in the deeds, she demands that the changes be registered. Endorsing Fatma Hatun’s demand, the court registers the changes to the waqf deeds.

Elhamdü li’llâhi’l-lezî tenezzehet zâtuhû ani’t-tebdîl ve’t-tağyîr ve tekaddeset sıfâtuhû ani’t-taklîl ve’t-teksîr ve’s-salâtü ve’s-selâmü alâ resûlihi’n-nebiyyihi’n-nebîl el-ârî ani’t-naks ve’t-tahvîl ve alâ âlihî ve ashâbihi’l-müte’eddibîn bi-âdâbihi mâ tebeddeleti’ş-şühûr [silik] ve teğayyüre’d-dühûr ve’l-eyyâm ve ba’de işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî ve bu hitâb-ı [silik]-nikâbın tastîrine sebab ve bâdî budur ki mahrûsa-i Galata muzâfâtından Beşiktaş nâhiyesine tâbî Ortaköy nâm karyede sâkine sâhibetü’l-hayrât ve râğıbetü’l-müberrât Hadîcetü’z-zamân Âişetü’l-elvân umdetü’l-muhadderâtî’l-mükerreme zübdetü’l-muvakkarâtî’l-mu’azzama tâc-ı firakü’n-nisvân li-men lehâ ulüvvü’ş-şân Fâtıma Hâtun ibnetü’l-merhûm Etmekcizâde Ahmed Paşa meclis-i şer’-i şerîf-i Ahmedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i Muhammedî’de takrîr-i

kelâm ve tasrîhü'l-merâm idüp bin elli dört senesi Şabânü'l-mu'azzamının gurresinde mahmiyye-i İstanbul'da merhûm Monla Hüsrev Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kâtib Şemseddin Vakfı'ndan olan menzile ve bir taraftan merhûm eş-Şeyh Ebülvefâ kuddise sırruhu'l-evfâ vakfı olan menzile ve bir taraftan Etmekcizâde merhûm-ı mağfiret-i mersûm Ahmed Paşa binâ eylediği medreseye ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd senede merhûm-ı merkûm Ahmed Paşa Vakfı'na bin iki yüz altmış akçe ücret-i maktû'a-i kadîmesi olan arsa üzerine mülküm olmak üzere re'y-i hâkimü'ş-şer' ve ma'rifet-i mütevellî ve kendi malım ile nefsim için ihdâs eylediğim birbirine muttasıl bir bâb oda ve kenîfi hâvî on bir bâb müte'ehhilîn odaları ve yine zikr olunan odalara muttasıl mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı selâsesi sâbıkâ mi'mâr başı olan Kâsım Ağa mülki ve medrese-i mezkûre ve tarîk-i âmm ile mahdûd müşârün-ileyh Ahmed Paşa Vakfı'na senede bin akçe mukâta'ası olan arsa üzerine binâ eylediğim fevkânî ve tahtânî ikişer bâb oda ve kenîfi hâvî beş bâb müte'ehhilîn odaları ile tahtânî birer oda ve kenîfi müştemil altı bâb odalar ve mülküm olan ebniyemi mahmiyye-i mezbûrede Unkapanı [?] dâhilinde Harâccı Kara Mehmed Mahallesi'nde vâki' iki taraftan el-Hâc Ömer veresesi mülkleri ve bir taraftan [silik] nâm kimesne mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup arsasının senede Etmekçizâde Ahmed Paşa Vakfı'na yedi yüz yirmi akçe ücret-i maktû'a-i kadîmesi için üzerinde mülküm olan iki kârgîr mahzenimi cümle tevâbi' ve levâhık ile hasbeten li'llâhi'l-hamd vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp mârû'z-zikr odalar ve mahzenler icâre-i mu'accele ile icâr olunup hâsıl olan ücretden yirmi nefer ehl-i Kur'ân kimesnelere yevmî ikişer akçe vazîfe virilüp anlar dahi her gün re'y-i müşîrim iktizâ' ve fıkri-i serîrim irtikâ' eylediği mekân ve zamânda sûrat ve ta'cîl itmiyüp te'ennî ve tertîl üzere Kur'ân-ı Azîm'den birer cüz'-i şerîf tilâvet beş cüz'-i şerîfin sevâbını vâlidem rûhuna ve on beş cüz'-i şerîfin sevâbını benim rûhuma ve ihdâ ideler ta'yîn olunan yirmi nefer kimesnelerin ol vakitden âhar yerde edâsı lâzım cihet ve hıdmeti olmya ve ücret-i mezbûreden yevmî beş akçe nezâret

olup Şeyhülislâm müftîyü'l-enâm olanlar nâzır olalar ve yevmî on iki akçe cihet-i tevliyet ve yevmî üç akçe cihet-i cibâyete olup cibâyete Mustafa bin Sinan [nâm] kimesneye meşrûta ola ve mâdâm hayâtında olam tevliyet bana meşrûta ola ve tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ yedimde ola vefâtımdan sonra Cemşîd Çavuş bin Abdurrahman mütevellî olup ba'de vefâtıhi nâzır-ı müşârün-ileyh hazretleri ma'rifetleri ile tama' ve hayâtından tevellâ ider kimesneyi ta'yîn buyurular ve eczâ-i şerîfe defn olduğum mahalde tilâvet oluna ve zikr olunan odalarda mutasarrıf olanlardan biri bilâ-veled vefât idüp sâkin olduğu oda mahlûl oldukda mütevellî icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tâlib olan kimesneye icâr idüp müste'cirden mu'accele nâmına aldığı meblâğ ile kendü mezârım ve vâlidem merhûmenin mezârı üzerinde olan sof eskidikçe cedîd sof iştirâ olunup tecdîd oluna mâ'adâsı ile münâsib [?] ve yakın mahalde akâr iştirâ ve müsâ'id olduğu mertebe vech-i mübeyyen üzre eczâ-i şerîfe vaz' idüp meblâğ-ı mezbûr kifâyet itmez ise mahlûl-i âhar düşünceye değin tevakkuf eyliye ve günde bir hatm-i şerîf tekmi'l ve itmâm olunca sa'y-i tâm eyliye ve bi-emri'llâhi 'l-mukadder icrâ-yı şerâ'it-i mezkûra müte'azzir olursa galle-i mezbûre mutlakâ fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyüp zikr olunan odalar ve mahzeni fârigatin ani'ş-şevâgil li-eclî't-tescîl mütevellî nasb eylediğim Sinan Bey [bin] [silik] teslîm ol dahi kabz ve tesellüm ve sâ'ir mütevellîler evkâfda tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledikten sonra târih-i mezkûrda mahmiyye-i Kostantiniyye [silik] hilâfete müvellâ olan Ahmed Efendi ibn Mehmed huzûrunda ikrâr ve tescîl itdirdiğimden sonra bin altmış altı senesi Şabânü'l-mu'azzamının sekizinci günü târihinde karye-i mezkûre Ortaköy'de vâki' silk-i-i mülkümde münseleklik ve hakkım olup bir tarafı sâhil-i bahre ve bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı Mahmûd Paşa oğlu İbrâhim Bey mülküne ve bir tarafı umdetü'l-muhadderât Haseki Sultân mülküne müntehî mahût-ı dâhilîyesi karşı be-karşı iki bâb fevkânî odayı ve bir bâb fevkânî odayı ve orta sofasını ve bi'r-i mâyı ve iki matbahı ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bâğçeyi ve mecrâsıyla mâ-i câriyi ve bir mükemmel hammâmı ve muhavvata-i hâricîyesi

karşu be-karşu iki bâb tahtânî odayı ve bir sofayı ve bir bâb sağîr odayı ve bir bâb dahi küçük odayı ve Mahmûd Paşa oğlu İbrâhim Bey mülki tarafında bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odayı ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire cenîneyi müstemil cemî' mülk menzilimi kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ve âmme-i tevâbi' ve levâhıkı ile ve menzil-i mezkûr kurbünde vâki' bir tarafı Mahmûd Paşa oğlu İbrâhim Bey mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı Şaşı Hanım mülküne ve bir tarafı kendi mülküne muntehî cemî' mülk bağımı kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ile ve hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki' bir tarafı Mahmûd Paşa oğlu İbrâhim Bey mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı Şaşı Hanım mülküne ve bir taraftan kendi mülküne muntehî cemî' mülk arsa-i memlûkemi kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ile hasbeten li'llâhi'l-'alâe'l-hamd vakf-ı sahîh-i muhalled ve habs-i sarîh-i mü'eyyed ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki hayâtda oldukça vakf-ı mezkûremi mutasarrıf olup tebdîl ve tağyîri merraten ba'de uhrâ yedimde ola benden sonra zevcim umdetü'l-eşbâh Cemşîd Çavuş bin Abdurrahman mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz yed-i mütevellî ile icâr olunup hâsıl olan ücreti ba'de't-ta'mîr Medîne-i Münevere [...] fukarâsına irsâl oluna irsâl müte'azzir olursa mutlakâ fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyü fârigatin ani's-şevâgil zikr olunan menzil ve bağ ve arsayı mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahi vakfiyet üzre tesellüm itdikden sonra târih-i sâni-i mezkûrda hilâfet-i mahmiyye-i mezbûrda müvellâ olan Abdülbâkî Efendi bin Ali huzûrunda ikrâr ve tescîl itdirmişidim el-hâletü hâzihi şurût-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ tebdîl olmağla şurût-ı mezkûrenin ba'zısından rücû' idüp tekrâr şöyle şart eyledim ki vakfeyn-i mezkûreynin tevliyeti benden sonra fahrü'l-akrân Solak Ali Çelebi bin Mahmûd'a meşrûta ola ba'dehu nâzır-ı müşârün-ileyh hazretleri ma'rifeti ile bir müstahikk kimesneye virile ve cibâyeti yevmî iki akçe vazîfe ile el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mehmed'e meşrûta ola ve dahi karye-i mezkûrede olan menzil-i mevkûf-ı mezkûrun süknâsı benim vefâtımdan sonra rebîbem Sâliha bint Mehmed'e ve zevci mezbûr Solak Ali Çelebi'ye meşrûta ola ba'de-hümâ evlâdları ve evlâd-ı evlâdla-

rı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdları batnen ba‘de batnin ve fer‘an gibbi asl sâkin olalar ba‘de inkırâzi’l-evlâd ve yed-i mütevellî ile îcâr olunup hâsıl olan ücreti ba‘de’t-ta‘mîr Medîne-i Münevvere fukarâsına irsâl oluna ve sâ’ir şurût kemâkân ibkâ’ oluna deyü şart ve ta’yîn eyledim ba‘de’l-yevm şart-ı sâni ile amel olunmak üzere tescil olunması matlûbumdur didikde fi’l-vâki’ yedinde olup târiheyn-i mezkûreyn ile müverraha ve nâ’ibîn-i mezbûrîn imzâları ile mümzât ve hatemleri ile mahtûme ve vakfiyeteyn ma‘mûlün-‘aleyhimâlarında şurûtunun tebdil ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba‘de uhrâ yedinde olduğundan mâ‘adâ zeyl-i kitâbda mestûrû’l-esâmî olan ihbâr-ı müslimîn ihbârları ile müte‘ayyin ve sâbit olmağın ba‘de’l-yevm şart-ı sâni ile amel olunmak üzere hükm olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâni min Saferi’l-hayr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-emâcid ve’l-a’yân makbûlü’s-sudûr ve’l-erkân Mustafa Ağa ibn Abdülmennân kethüdâ-i Büyük Fâtîma Sultân, fahrü’l-emâsıl ve’l-a’yân İbrâhim Bey bin Mahmûd Paşa, fahr-i erbâbü’t-tahrîr ve’l-inşâ’ Mehmed Efendi ibn Mehmed, fahrü’l-eşbâh Mehmed Çelebi bin Hasan, Mehmed Efendi bin Mustafa el-imâm, Ebûbekir Ağa bin Mehmed, Mehmed Odabaşı bin Murâd-ı Teberdâr, Abdülkâdir Bey bin Osman-ı Teberdâr, fahrü’l-emsâl Mehmed Bey bin Yûsuf, Mustafa Efendi bin Ömer, Mustafa bin Ömer, Mustafa bin Hasan, Receb Bey bin Mustafa tâbi’-i Mustafa Ağa el-mezbûr, İbrâhim Bey bin Murtazâ tâbi’-i Mustafa Ağa, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mehmed.

986 - 1661 (1072) İstanbul 9: 169a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bir yeniçeri bölüğünün oda giderleri için vakfedilmiş paranın mütevellisi Mustafa Beşe, İstanbul’un Fethiye mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Mehmet Beşe’nin çocukları Mustafa, Abdi ve Ayşe’nin vasisi Hüseyin Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Beşe, ölümünden önce adı geçen vakıftan 7000 akçe borç

Melchior Lorichs'in çizgileriyle bir yeniçeri (16. yy.).

A janissary in the sixteenth century, by Melchior Lorichs.

almış, borcunun 3000 akçesini ödemiş, geri kalan 4000 akçeyi ödeyemeden ölmüştür. Ölümünden sonra müteveli Mustafa Beşe, vakfın alacağını tahsil etmek için vasi Hüseyin Beşe’yi dava etmiş, Hüseyin Beşe bu borcu reddetmiş, ancak davacı Mustafa Beşe şahitler yardımıyla bu davayı kazanarak geri kalan paradan 3000 akçe daha tahsil etmiştir. Müteveli Mustafa Beşe, şimdi merhum Mehmet Beşe’nin yetimlerinin vakfa olan 1000 akçelik borcunu kendisinin karşılayacağını belirterek yetimlerin vakfa borcu kalmadığını bildirir. Mahkeme de müteveli Mustafa Beşe’nin ifadesini sicile kaydeder.

Mustafa Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of a janissary squad, is in court with Hüseyin Beşe, guardian of Mustafa, Abdi and Ayşe, children of the late Mehmet Beşe, a resident of İstanbul’s Fethiye neighborhood. Before his death, Mehmet Beşe took out a 7000 akçe loan from the waqf and paid back 3000 akçe of his debt. At his passing, 4000 akçe remained unpaid. After his death, mutawalli Mustafa Beşe sued the guardian Hüseyin Beşe to collect the sum. Hüseyin Beşe denied the debt. The plaintiff Mustafa Beşe won the case through witness testimonies and collected another 3000 akçe. Mutawalli Mustafa Beşe now states that he himself will pay the remaining 1000 akçe. Accordingly, Mehmet Beşe’s orphans are no longer indebted to the waqf. The court registers Mustafa Beşe’s testimony.

Dergâh-ı Alî yeniçerilerinin otuzuncu ağa bölümüne mahsûs odanın mühimmâtıçün mevkûf nukûda hâlen mütevellî olan oda-i mezbûrenin odabaşısı Mustafa Beşe bin Hasan meclis-i şer’de mahmiyye-i İstanbul’da Fethiye kurbünde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehmed Beşe bin Abdullah’ın evlâdı Mustafa ve Abdi ve Âişe nâm yetimlerin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer’den mansûb vasîsi olan Hüseyin Beşe bin Hüseyin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Beşe’nin zimmetinde vakf-ı mezbûr malından yedi bin akçe olup meblâğ-ı mezbûrun üç bin akçesini bi-tarîki’l-havâle ulûfesinden

vakf-ı mezbûr için hâl-i sıhhatinde kabz idüp bâkî kalan dört bin akçeyi dahi kable'l-ahz mezbûr Mehmed Beşe fevt olmağla tereke-i vâkiyesine vâzi'ü'l-yed olan vasî-yi mezbûr Hüseyin Beşe'den bundan akdem taleb ve da'vâ eylediğimde inkâr ve ben dahi müdde'âmı şühûd [ve] udûl şehâdetleri ile huzûr-ı hâkimü's-şer' de isbât idüp meblâğ-ı mezbûr dört bin akçenin edâsına hükm-i şer'î lâhık olduktan sonra meblâğ-ı mezbûrdan üç bin akçesini vasî-yi mezbûr yedinden alup bâkî kalan bin akçesini cânib-i vakfa kendi malımdan dâmin olmak üzere sığâr-ı mezbûrünün zimmetlerini meblâğ-ı bâkîden ibrâ' ve iskât eyledim ba'de'l-yevm meblâğ-ı mezbûrdan sığâr-ı mezbûrünün zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İshâk Çelebi bin Yaban[?] el-kâtib-i oda, Musallı Beşe bin oda-i mezbûr sâbıkâ, Musallı Beşe bin İbrâhim, Ahmed Beşe bin Yusuf, Hüseyin Beşe bin Abdullah, Mehmed Beşe bin Yaban, Sefer Beşe bin [boş], Mustafa Ağa Çorbacıbaşı.

987 - 1661 (1072) İstanbul 9: 169a/2 Tescil işlemi / Registration

Emine Hatun, Hasan ve Kerime çifti ile birlikte mahkemeye gelir. Emine Hatun, el-Hac Mahmut Vakfı'ndan peşin bir miktar ve yıllık 140 akçe ödeyerek kiraladığı ve üzerinde bir oda bulunan arsanın kullanım hakkını mütevellinin izniyle adı geçen çift 2000 akçeye devrettiğini ve parasını bütünüyle aldığını söyler. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Emine Hatun is in court with Hasan and Kerime, a couple. Emine Hatun states that, for 2000 akçe, she transferred to the couple in question the usufruct rights of a plot with a room erected on it and rented from the el-Hac Mahmut Waqf for an advance payment and rent of 140 akçe per annum. The transfer has

taken place with the permission of the mutawalli. She adds that she has received payment in full. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Yavuzer Mahallesi’nde sâkine Emine bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer’de işbu râfi‘ü’l-vesîka Hasan bin Mustafa ve Kerîme bint-i Kâmil nâm zevcât muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp el-Hâc Mahmûd Vakfı’ndan icâre-i mu‘accele-i ma‘lûme ve senede yüz kırk akçe ücret-i mak-tû’a ile tasarrufumda olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan mezbûr Hasan tasarrufunda olan vakf odaya ve bir taraftan Hasan Çelebi mutasarrıf olduğu vakf odaya ve bir taraftan Abdi Bey menzili köşesine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî bir bâb vakf oda arsasının hakk-ı tasarrufunu ma‘rifet-i mütevellî ile iki [bin] fiddî râyic fi’l-vakt akçe bedel mukâbelesinde zevcât-ı mezbûrâna ferâğ ve tefvîz anlar dahi vech-i meşrûh üzre tefev-vüz ve kabûl eylediklerinden sonra bedel-i tefvîz olan meblâğ-ı mezkûr iki bin akçeyi yedlerinden tamâmen alup kabz eyledim min-ba’d arsa-i mahdûde-i mezkûrede alâka ve medhalim kalma-yup mezbûrân Hasan ve Kerîme’nin bi-tarîki’l-münâsafa hakk-ı müfevvezleri olmuştur didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin min-Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hasan Çelebi bin Hüseyin, Süleymân Beşe bin İbrâhim, Mahmûd Çelebi bin el-Hâ[c] Hüseyin, Mehmed bin Rıdvân, el-Hâc Ahmed bin Mahmûd, Şükrullah bin Mustafa.

988 - 1661 (1072) İstanbul 9: 169a/3 Dava / Adjudication

İstanbul’da beytülmal emini olan Seyyit Mehmet, İstanbul’un Perakende Kasım Ağa Mahallesi’nden olup hac yolunda ölmüş olan İbrahim Çelebi’nin vasisi Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Davacı Seyyit Mehmet’e göre, vasi Mehmet Çelebi, merhum İbrahim Çelebi’nin miras bıraktığı ve adı geçen

mahallede bulunan bir evine el koymuş, evi 1004 kuruşa satmış, İbrahim Çelebi'nin eşi ve tek varisi Fatma Hatun'a miras hissesi olarak 250 kuruş vermiş, ancak geri kalan 750 kuruşu beytülmale vermesi gerekirken paraya el koymuştur. Görüşü sorulan davalı Mehmet Çelebi, İbrahim Çelebi'nin ölümünden önce kendisine vasiyetini bildirdiğini belirterek, kendisinin de vasiyetine uygun olarak evi sattığını, parasıyla eşi Fatma Hatun'a olan 300 kuruşluk borcunu ve 60 kuruşluk mehir borcunu ödediğini ve 100 kuruşla belirli günlerde yemek yaptırarak yoksul Müslümanlara dağıttığını söyler. Mehmet Çelebi, yine vasiyete uygun olarak kalan 544 kuruştan miras olarak Fatma Hatun'un payına düşen 136 kuruşu ödedikten sonra, vasiyet gereğince geri kalan 400 kuruşla vakıf kurduğunu ve İbrahim Çelebi'nin ölümünden önce bildirdiği vakfiye koşullarına uyarak, bu parayı faizle (istirbâh, istiglâl) işlettiğini, geliriyle Kur'an okuttuğunu, vakıf görevlilerinin ücretlerini ödediğini belirterek kendisinin de bu vakfın mütevellisi olduğunu sözlerine ekler. Davacı Seyyit Mehmet, bu ifadeyi bütünüyle reddeder. Bunun üzerine, davalı Mehmet Çelebi'den savını kanıtlaması istenir. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davalı Mehmet Çelebi'nin ifadesini doğrularlar. Sonuçta, davalı Mehmet Çelebi davayı kazanır.

Seyyit Mehmet, a treasury officer (beytûlmal emini) in İstanbul, sues Mehmet Çelebi, executor of the late İbrahim Çelebi, a resident of İstanbul's Perakende Kasım Ağa neighborhood, who died on a pilgrimage. The plaintiff Seyyit Mehmet claims that upon İbrahim Çelebi's death, Mehmet Çelebi confiscated his house in the above-stated neighborhood, sold it for 1004 kuruş, gave Fatma Hatun, İbrahim Çelebi's wife and only heir, 250 kuruş as her share of the estate, and pocketed the remaining 750 kuruş instead of turning it over to the treasury. Questioned by the court, the defendant Mehmet Çelebi states that İbrahim Çelebi verbally articulated his will before his death. In accordance with the will, he claims, he sold the house to pay the decedent's 300 kuruş debt and 60 kuruş bride's money (mehir) to his wife Fatma Hatun and used another

100 kuruş to distribute food to poor Muslims on certain occasions. He paid Fatma Hatun's 136 kuruş share of the estate out of the remaining 544 kuruş, he adds, and founded a waqf with the 400 kuruş remainder, as the decedent willed. Following the stipulations of the waqf deed (vakfiye), as stated by the decedent before his death, he invested the money at interest (istirbâh, istiglâl) and used the revenue to finance Quran reading, and the salaries of the waqf officers. He notes that he serves as the mutawalli of the waqf. The plaintiff Seyyit Mehmet rejects his testimony. The court then asks the defendant Mehmet Çelebi to prove his claim. He calls to court witnesses who corroborate his testimony. In conclusion, the defendant Mehmet Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da beytûlmâl-i âmm ve hâssa emîni olan fahrü'l-akrân es-Seyyid Mehmed bin Nasrullah meclis-i şer' de mahmiyye-i merkûmede Perâkende Kâsım Ağa mahallesi ahâlisinden olup bundan akdem tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât iden İbrâhim Çelebi bin Abdullah'ın zikri âtî vesâyâsını tenfizde vâsî-i muhtârı olmağla meblâğ-ı âtî'l-beyâna vâzî'ü'l-yed olan Mehmed Çelebi bin Abdi mahzarında bi'l-emâne üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd mülk menzilden mülk ve hakkı olan on üç sehm hisse-i şâyi'asını mezbûr Mehmed Çelebi ahz ü kabz ve bin dört riyâlî guruşa bey' ve teslîm ve kabz-ı semen itmekle müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Çelebi'nin zevcesi Fâtîma Hâtun'dan gayrı zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla semen-i mezbûrun iki yüz elli gurusunu mezbûreye ve sülûs-i erbâ'ı olan yedi yüz elli riyâlî gurusu cânib-i beytûlmâle 'âid olmuşiken mezbûr Mehmed Çelebi bi-gayr-ı hakk ahz idüp teslîm itmemiştir su'âl olunup cânib-i beytûlmâle teslîme mezbûr Mehmed Çelebi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde hacc-ı şerîfe teveccüh ve azîmet eyledüğünde bi-emri'llâhi te'âlâ fevt olursam zikr olunan menzilde hakkım olan on üç sehm hisse-i şâyi'am bey' olunup semeninden mezbûr zevcem Fâtîma Hâtun'a cihet-i deyn-i şer'iden deynim olan üç yüz

riyâlî gurus ile zimmetimde mütekarrir ve ma'kûdün-aleyh olan altmış riyâlî mehr-i mü'eccel edâ ve ifâ olunup ber-muktezâ-yı [...] yüz riyâlî gurusı eyyâm-ı mu'tâdede fukarâ-i müslimîn için tabh-ı ta'âma sarf olunup ma'adâdan zevcem mezbûre Fâtıma Hâtun'un rubu' hissesi ihrâc ve teslîm olundukdan sonra bâkî kalan fazla vakf olup alâ-vechi'l-helâl istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan ribhinden yevmî ikişer akçe vazîfe ile mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfinde beş cüz'-i şerîf vaz' olunup ba'de salâtı'l-fecr tilâvet itdirile ve yevmî üç akçe vazîfe ile bir kimesne câbî ve bir akçe vazîfe ile bir kimesne nâzır ta'yîn oluna deyü vasiyyet ve bu vesâyâsını tenfizde beni vasî-yi muhtâr ve vakfa mütevellî nasb ve ihtiyâr idüp ben dahi kabûl ve ihtiyâr eylediğimden sonra hasren alâ-mülki'l-vasiyyet fevt olmağla ber-mûceb-i vasiyyet hisse-i şâyî'a-i merkûmeyi beyne't-tâlibîn müzâyede itdirüp inkitâ'-ı ragabât-ı nâs ile meblâğ-ı mezbûr bin dört riyâlî gurusı semen-i makbûza bey' idüp semen-i merkûm bin dört riyâlî gurusı deyn-i merkûm üç yüz riyâlî gurus ile mehr-i mezbûr altmış riyâlî gurus ki cem'an üç yüz altmış riyâlî gurusı zevce-i merkûme Fâtıma Hâtun'a edâ eylediğimden gayrı yüz riyâlî gurus dahi vasiyyetim mûcebince ihrâc ve vech-i muharrer üzre fukarâ-i müslimîn için it'âm-ı ta'âma ve sâ'ir masârife sarf eylediğimden sonra bâkî kalan beş yüz kırk dört gurusdan bi-hasbî'l-irs mezbûre Fâtıma Hâtun'un rub' hissesine isâbet iden yüz otuz altı gurusı mezbûre Fâtıma Hâtun'a teslîm eylediğimden sonra fazla kalan dört yüz gurus hesâbınca iki yüz tâmmü'l-vezn altın vakf-ı lâzım ile vakf olup ta'yîni üzre bi'l-izni'ş-şer'î şurût ta'yîn olunmuşdur deyü def'le mukâbele idicek gibbe'l-istintâk ve akîbü'l-inkâr mezbûr Mehmed Çelebi'den sıdk-ı makâline [muvafilek] beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden es-Seyyid Cafer Çelebi ve es-Seyyid Mehmed Çelebi ve Mustafa Çelebi bin [boş] li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup gibbe'l-istişhâdî'ş-şer'î fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Çelebi hâl-i sıhhatinde hacc-ı şerîfe teveccüh ve azîmet eylediği zamân bi-emri'llâhi te'âlâ tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât idersem zikr olunan menzilden on üç sehm hisse-i şâyî'am bey' olunup semeninden zevcem mezbûre Fâtıma Hâtun'a deynim olan üç yüz riyâlî gurus ile

zimmetimde mütekarrir ve ma‘kûdün-aleyh olan altmış riyâlî guruş mehr-i mü’ecceli edâ’ ve îfâ’ olunup yüz riyâlî guruş dahi eyyâm-ı mu’tâdede fukarâ-i müslimîn için tabh-ı ta’âma sarf olunup mâ’dâdan mezbûrenin rub’ hissesine isâbet iden yüz otuz altı riyâlî guruş ihrâc ve mezbûreye teslim olunduktan sonra bâkî kalan dört yüz riyâlî guruş hesâbınca iki yüz tâmmü’l-vezn altun vakf-ı lâzım ile vakf olup alâ-vechî’l-helâl istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan ribhinden yevmî ikişer akçe vazîfe ile mescid-i mezkûra beş cüz’ vaz’ olunup ba‘de salâti’l-fecr tilâvet itdirile ve yevmî üç akçe vazîfe ile bir kimesne câbî ve bir akçe vazîfe ile bir kimesne nâzır ta’yîn oluna deyü huzûrumuzda vasiyyet deyü vesâyâsını tenfizde mezbûr Mehmed Çelebi’yi vasî-yi muhtâr ve vakfa mütevellî nasb ve ta’yîn idüp mezbûr Mehmed Çelebi dahi kabûl eyledikten sonra mezbûr İbrâhim Çelebi musırnan alâ-tilke’l-vasiyye fevt olup kavli ile vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup biz bu hususa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde gibbe ri’âyet-i şerâ’iti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın emîn-i mezbûr bî-vech mu’ârazadan men’ mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-‘işrîn mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Es-Seyyid Cafer Çelebi bin Abdülkerîm, Mustafa Çelebi bin Mehmed eş-şâ’ir, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Cafer Çelebi, Çavuş-zâde Mustafa Efendi el-müderris, Mehmed Çelebi kâtibü’l-muhâsebe, Receb Çelebi bin el-Hâc Murâd, İsmâil Çelebi bin el-Hâc Murâd, Sahhâf İsmâil Çelebi bin Ali, İbrâhim Çelebi bin Mahmûd, Mehmed Çelebi bin Süleymân, Mehmed Çelebi bin Hasan, Hüseyin Efendi el-Burusî el-kâtib, Mehmed Efendi bin [silik].

989 - 1661 (1072) İstanbul 9: 170a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Melek Hatun Mahallesi sakinlerinden Hüseyin Bey’in ölümü üzerine mirası, eşi Güher Hatun ile kızı Fatma’ya

kalmıştır. Güher Hatun ile Fatma, Zeyni Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen mahallede bulunup kendilerine miras kalan bir evi istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 100 kuruş ve 10.000 akçeye vakfa sattıklarını, daha sonra aynı evi üç yıllığına 37,5 kuruş ile 3600 akçeye kiradıklarını belirtirler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Upon the death of Hüseyin Bey, a resident of İstanbul's Melek Hatun neighborhood, his estate falls to his wife Güher Hatun and his daughter Fatma. Güher Hatun and Fatma appear in court with Mehmet Efendi, mutawalli of the Zeyni Çelebi Waqf. The heirs state that they took out a 100 kuruş and 10,000 akçe mortgage (istiglal) on the inherited house from the waqf. They then rented the same house from the waqf for 37.5 kuruş and 3600 akçe for three years. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Melek Hâtun Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iren Hüseyin Bey bin Ali'nin verâseti zevce-i metrûkesi Güher Hâtun ibnet-i Abdullah ile sulbiye kebîre kızı Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûretân Güher ve Fâtıma meclis-i şer'de mahmiyye-i mezbûrede vâki' Zeynî Çelebi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ül-kitâb Mehmed Efendi bin Arslan mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf idüp müteveffâ-yı mezbûrdan irs-i şer'le bize intikâl idüp mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd dâhilîye ve hâricinde büyût-ı adîdeyi muhtevî mülk menzili mütevellî-i mezbûra yedişer dirhem gelür yüz kıt'a riyâlî guruş ile on bin râyic fi'l-vakt akçeye bi-tarîki'l-istiglal bey' ve teslîm ol dahi vakf için iştirâ ve kabz eyledikten sonra menzil-i mezkûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye târih-i kitâbdan üç sene tamâmına değin mütevellî-i merkûm Mehmed Efendi'den mezbûrû'n-nakt otuz yedi buçuk riyâlî guruş ile üç bin altı yüz râyic fi'l-vakt akçeye istîcâr eyleyüp ol dahi vech-i muharrer üzre icâr ve tesellüm eyledi didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi evâyili Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çelebi bin Yûnus, Abdi bin Hüseyin, Veli bin Mahmûd, Şükr bin Mustafa, Veli bin Süleymân.

990 - 1661 (1072) İstanbul 9: 170b/3 Dava / Adjudication

Balat’ın el-Hac İsa Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun’un ölümünden sonra oğlu Mustafa ve kızı Fatma, Ayşe Hatun’un eşi Ali Beşe karşısında mahkemeye çıkarlar. Mustafa ile Fatma’ya göre, annelerinin adı geçen mahallede bulunup Ferruh Kethüda Vakfı’ndan günlük 1 akçeye kiralamış olduğu evin kullanım haklarının yarısı kendilerine miras kalmış olmasına karşın, Ali Beşe evin kullanım haklarına bütünüyle el koymuştur. Görüşü sorulan Ali Beşe, merhum eşi Ayşe Hatun’un ölümünden önce evin kullanım haklarını müteveli izniyle, ücretsiz olarak kendisine devrettiğini söyleyerek savını belgeleyen bir temessükü mahkemeye sunar. Davacılar Mustafa ile Fatma, Ali Beşe’nin bu ifadesini bütünüyle reddederler. Bunun üzerine mahkeme, davalı Ali Beşe’den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Ali Beşe’nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davalı Ali Beşe mahkemeyi kazanır.

Following the death of Ayşe Hatun, a resident of Balat’s el-Hac İsa neighborhood, her son Mustafa and her daughter Fatma sue Ali Beşe, the decedent’s husband. Mustafa and Fatma claim that, although they inherited from their mother one-half of the usufruct rights of a house situated in the above-stated neighborhood and rented from the Ferruh Kethüda Waqf at 1 akçe per day, Ali Beşe confiscated the house. Questioned by the court, the defendant Ali Beşe claims that before her death his wife Ayşe Hatun transferred to him the usufruct rights of the house free of charge, with the permission of the mutawalli. He presents to court a promissory note (temessük) substantiating his claim. The plaintiffs Mustafa and Fatma reject his testimony. The court

then asks the defendant Ali Beşe to prove his claim. He calls to court witnesses who corroborate his testimony. In conclusion, the defendant Ali Beşe wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Balat Kapısı dâhilinde el-Hâc İsa Mahallesi'nde sâkine iken bundan akdem fevt olan Âişe Hâtun'un sadrî kebîr oğlu Mustafa ve sadriye kebîre kızı Fâtîma ibnet-i Mehmed meclis-i şer' de müteveffât-ı mezbûrenin zevci ve zikri âtî menzile vâzi'ü'l-yed olan bâ'isü'r-rakîm Ali Beşe bin Abdullah mahzarında merhûm Ferruh Kethüdâ Vakfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî bir akçe ücret-i mü'eccele ile mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfine ve bir tarafı Mustafa Ağa menziline ve iki tarafı tarîk-i âmma mün-tehî büyüti hâvî menzilin nisfı mezbûr Ali Beşe'nin ve nisf-ı âharı müteveffât-ı mezbûrenin ile'l-vefât taht-ı tasarrufunda olup mezbûre Âişe fevt olmağla nisf hissesi intikâl-i âdî ile bize isâbet ve intikâl itmişken mezbûr Ali Beşe menzil-i mezbûrun mecmû'una vaz'-ı yed itmişdir su'âl olunup nisf menzil-i mezbûrdan kasr-ı yed itdirilmesi murâdıdır didiklerinde gibbe's-su'âl mezbûr Ali Beşe cevâbında zevcim müteveffât-ı mezbûre nisf hissesi hâl-i hayâtında bin altmış sekiz senesinde vakf-ı mezbûr mütevellisi Mehmed Bey ma'rifeti ile meccânen bana ferâğ ve tefvîz idüp ben dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra mütevellî-i mezbûr dahi işbu temessûki ba'de't-tahrîr yedime virmişidi deyü târih-i mezbûr ile müverrah ve mütevellî-i mezbûrun imzâsıyla mûmzâ temessûki ibrâz idüp mezbûrân muvâcehelerinde feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda mezbûrân vech-i muharrer üzre mezbûre Âişe'nin ferâğını bi'l-küllîye inkâr idicek mezbûr Ali Beşe'den müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûre sükkânından Veli Çelebi ibn İsa nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' müteveffât-ı mezbûre Âişe hâl-i hayâtında bin altmış sekiz senesinde hudûd-ı mezbûr ile mahdûd olan menzil-i mezbûrdan nisf hissesini zevci mezbûr Ali Beşe'ye bizim huzûrumuzda vakf-ı mezbûr mütevellisi Mehmed Bey ma'rifeti ile meccânen ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi

tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra mütevellî-i mezbûr ba‘de’t-tahrîr işbu ferâğ temessükünü mezbûr Ali Beşe’ye virmişdir ben bu husûsa şâhidim şehâdet dahi iderim deyü şehâdet-i şer‘îye eyledikden sonra husûs-ı mezbûra şâhid olup mahalle-i mezbûre sükkânından hasta ve sâhib-i firâşı olup meclis-i şer‘a huzûrı müte‘azzir olan el-Hâc Mustafa bin Hüseyin lisânından şâhidler olup mahalle-i mezbûre sükkânından İbrâhim Çelebi bin Mehmed Efendi ve Ali Dede ibn Ahmed ve Siyavuş ibn Abdullah nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırûn olup isrû’l-istişhâd fi’l-vâki’ husûs-ı mezbûra şâhid olan mezbûr el-Hâc Mustafa müteveffâ-yı mezbûrı hâl-i hayâtında bin altmış sekiz senesinde hudûd-ı mezbûr ile mahdûd olan menzilden nısf hissesini meccânen vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mehmed Bey ma‘rifeti ile zevci mezbûr Ali Beşe’ye huzûrımızda ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra mütevellî-i mezbûr hatt ve hatemini hâvî ferâğ temessükünü mezbûr Mehmed Beşe’ye virmişdir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz ve siz dahi benim lisânımdan şâhidler olup şehâdet dahi idin deyü şehâdetini bize tahmîl idüp biz dahi tahammül ve kabûl eyledik vech-i muharrer üzre mezbûr el-Hâc Mustafa’nın lisânından şâhidler olup şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘îye eylediklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mezbûrân mu‘ârazadan men‘ birle mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-‘işrîn min-Saferi’l-hayr li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çelebi bin Ali, Mustafa bin İsa, Mehmed bin Ramazân, Abdi bin Hüseyin, Hasan bin Bayram.

991 - 1661 (1072) İstanbul 9: 171b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un el-Hac İsa Mahallesi sakinlerinden Ahmet Ağa, hayvan kesimi yapan Hristiyan Burnaz Kosta karşısında mahke-

meye çıkar. Ahmet Ağa, Balat Kapısı'nın dışında bulunup Ferruh Kethüda Vakfı'ndan kiralamış olduğu ve Otakçılar'da bulunup Atik Ali Paşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu mum atölyelerine (şem'-hâne), geleneksel olarak (mâ-tekaddümden) Burnaz Kosta'nın Ayakapı'daki hayvan kesim yerinden (selh-hâne) ayda on gün mum yağı aldığını söyler. Ahmet Ağa, Ayakapı'daki bir mum atölyesini işleten Penayot'un Burnaz Kosta'dan geleneklere aykırı olarak ayda yirmi gün mum yağı almak istediğini sözlerine ekler. Davacı Ahmet Ağa, mumculara geleneklere aykırı oranda mum yağı vermemesi yolunda Burnaz Kosta'nın uyarılmasını istemektedir. Mahkeme, bu konuda güvenilir Müslüman kişilerin görüşlerine başvurduktan sonra, Burnaz Kosta'yı geleneklere uyması yolunda uyarır.

Ahmet Ağa, a resident of İstanbul's el-Hac İsa neighborhood, sues Burnaz Kosta, a Christian animal slaughterer. Ahmet Ağa states that, for his candle workshops (şem'-hâne), one situated outside the Balat Gate and rented from the Ferruh Kethüda Waqf, and the other in Otakçılar and rented from the Atik Ali Paşa Waqf, he customarily (mâ-tekaddümden) buys fat from Burnaz Kosta's slaughterhouse (selh-hâne) in Ayakapı ten days every month. The plaintiff adds that Penayot, who runs a candle workshop in Ayakapı, wants to buy fat from Burnaz Kosta twenty days every month, which is contrary to custom. Ahmet Ağa thus wants Burnaz Kosta instructed to refrain from violating the custom. After seeking the opinion of trustworthy Muslims, the court instructs Burnaz Kosta to abide by the custom.

Mahmiye-i İstanbul'da el-Hâc İsa Mahallesi'nde sâkin fahr-ü'l-akrân bâ'isü'l-kitâb Ahmed Ağa bin Mehmed meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmesi ile tasarrufumda olup mahmiyye-i merkûme hısnı ebvâbından Balat Kapısı hâricinde Ferruh Kethüdâ Vakfı'ndan olan şem'-hâne ve Otakçılar'da olup Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'ndan olan şem'-hâne-lerin be-her şeh'r her birinin onar gün hisseleri olup mâ-tekad-

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân Ali Ağa bin, Hüseyin Efendi el-Burusî, Ahmed Efendi el-Burusî, Arslan bin Muharrem kethüdâ-yı mumciyân, Ahmed Çelebi bin Mahmûd, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Ahmed Çelebi bin Yûsuf.

992 - 1661 (1072) İstanbul 9: 174b/4 Tescil işlemi / Registration

Ortaköy sakinlerinden olup İstanbul'un Yahudi Portegal (Portekiz) Cemaati'ne bağlı Yasef'in vekili Baran, Sadi Efendi Vakfı'nın mütevellisi Ali Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Yasef, adı geçen vakıftan Çelebi Oğlu Mahallesi'nde bulunan bir Yahudihaneyi günlük 6 akçeye kiralamış, ancak bu ev 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında kül olmuştur. Vekil Baram, Yasef'in evi yeniden yaptıracak gücü olmadığını ve arsayı devredebileceği kimse bulamadığını belirterek, sonunda arsadan el çektiğini söyler. Mahkeme de vekilin ifadesini sicile kaydeder.

Baram, legal agent of Yasef, a Jewish resident of Ortaköy and member of the Portegal (Portugal) Community, is in court with Ali Ağa, mutawalli of the Sadi Efendi Waqf. Yasef rented from the waqf a Jewish quarter (Yahudihane) in the Çelebi Oğlu neighborhood for 6 akçe per day. Alas, the house was destroyed in the fire of 1660 (AH 1070). The legal agent Baram states that Yasef cannot afford to have the house repaired. Unable to find someone to transfer the plot, he adds, Yasef has returned it to the waqf. The court registers the legal agent's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Portugal cemâ'atinden olup mahrûsa-i Galata'ya tâbi Ortaköy nâm karyede sâkin Yasef veled-i Yako nâm yahudi tarafından husûs-ı âtiye vekil olup Monla İbrahim bin Yusuf ve Mustafa bin [boş] şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Baram veled-i Harun nâm [silik] meclis-i şer'a merhûm Sadi Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Ali Ağa bin Mehmed

mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i mezbûrede Çelebioğlu Mahallesi'nde vâki' bir tarafı hâlen mahmiyye-i mezbûrede hâkim-i şerî'at-i garrâ olan 'umdetü'l-'ulemâi'l-'izâm Abdurrahman Efendi Hazretleri ve bir tarafı kenîseye ve iki tarafı vakf-ı mezbûra müntehî yahûdihâne icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî altı akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûrun tasarrufunda iken zikr olunan yahûdihâne bin yetmiş senesi Zilka'desinin on altıncı gününde vâki' harîkda bi'l-küllîye muhterik olup 'arsa sırfa kalmağla müvekkilim mezbûrun binâya kudreti olmayup ve ferâgat idecek kimesne dahi bulmamağla zikr olunan 'arsadan kasr-ı yed eyledi didikde gıbbe't-tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâdis min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve [elf]

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Yusuf, Ahmed bin Mahmud, Mustafa bin [boş], Abdülkadir Efendi Katib, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

993 - 1661 (1072) İstanbul 9: 175a/4 Tescil işlemi / *Registration*

El-Hac Hasan Vakfı'nın mütevellisi Hasan Çelebi, vakfın eski mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Hasan Çelebi, Mehmet Efendi'nin mütevellilik görevinden alınarak yerine kendisinin tayin edildiğini, halefinin vakfın parası olan 20.000 akçeden kendisine 400 akçe devrettiğini, geri kalan 19.600 akçenin ise çeşitli kişilere borç olarak verilmiş olduğunu belirtir. Hasan Çelebi, Mehmet Efendi'nin vakfa borçlu kişileri kendisine gösterdiğini, borçlulardan almış olduğu rehin ve temessükleri de kendisine devrettiğini kaydederek Mehmet Efendi'de vakfın parasının kalmadığını sözlerine ekler. Mahkeme de müteveli Hasan Çelebi'nin ifadesini sicile kaydeder.

Hasan Çelebi, mutawalli of the el-Hac Hasan Waqf, is in court with Mehmet Efendi, former mutawalli of the waqf. The present mutawalli states that when he was appointed to replace Meh-

met Efendi, the latter transferred to him 400 akçe of the waqf's 20,000 akçe funds. The remaining 19,600 akçe had been loaned to various persons, he adds. Hasan Çelebi states that Mehmet Efendi named the debtors and handed over to him the pawns and promissory notes (temessük) that he had received from them. Mehmet Efendi no longer holds any of the waqf's money, he adds. The court registers mutawalli Hasan Çelebi's testimony.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi mah-miyye-i İstanbul'da Debbâğzâde el-Hâc Hasan Mahallesi'nde sâkin Mehmed Efendi bin Ahmed Bey menziline varup zeyl-i rakîmde ismleri mestûr olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer' eyledikde zikr olunan El-Hâc Hasan Vakfına hâlen mütevellî olan Hasan Çelebi bin Mehmed meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda vakf-ı mezbûra sâbıkâ mütevellî olan merkûm Mehmed Efendi mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûr Mehmed Efendi tevliyet-i mezbûreden azl olunup yerine mütevellî olmağla asl-ı mâl olan yirmi bin akçenin dört yüz akçesini nakd yedinden ahz idüp bâkî on dokuz bin altı yüz akçesi zimem-i nâsda olmağla ashâbından bana gösterüp ve rihân ve temessükâtını dahi işbu mecliste teslîm idüp ben dahi kabz ve tesellüm eyledim mezkûr Mehmed Efendi yedine meblâğ-ı mesfûr yirmi bin akçeden bir akçe bâkî kalmamışdır didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Hasan bin Bayram ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vâka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min-şehri Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderresîn Abdülhâdi Efendi, umdetü'l-ulemâ Şucâ Efendi imâm-ı Sultân Mehmed Hân, Mustafa Efendi, Ahmed Efendi bin Mustafa, Şeyh Veli Efendi bin Ebâbekr, Receb Çelebi bin Ahmed, Mehmed Çelebi bin Ahmed, el-Hâc Ömer bin Kenân, Mehmed bin Himmet, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Sinân bin Abdullah, Mehmed Beşe bin Abdullah.

994 - 1661 (1072) İstanbul 9: 179a/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Kâtip Kasım Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun, Çalık Osman Vakfı’nın mütevellisi Mustafa Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Ayşe, adı geçen mahallede bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 150 kuruşa vakfa satar, daha sonra da aynı evi, bir yıllığına 22,5 kuruşa vakıftan kiralar. Ayşe, birtakım eşyalarını da rehin olarak mütevelliyeye teslim ettiğini belirtir. Mahalle sakinlerinden Hamza Beşe, gerektiğinde evi boşaltıp vakfa teslim etmeye ve Ayşe’nin borcunu ödemeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ayşe Hatun, a resident of İstanbul's Kâtip Kasım neighborhood, is in court with Mustafa Bey, mutawalli of the Çalık Osman Waqf. Ayşe took out a 150 kuruş mortgage (istiglal) on her house in the same neighborhood from the waqf. She then rented the same house from the waqf for 22.5 kuruş for a period of one year. Ayşe states that she also pawned some goods to the mutawalli. Hamza Beşe, another resident of the neighborhood, serves as surety to vacate and return the house to the waqf, should the need arise. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Katip Kasım Mahallesi sâkinelerinden Ayşe bint-i Gazanfer nam hatun meclis-i şer’de Merhum Çalık Osman Vakfı’na mütevellî olan râfi’ül-kitab Mustafa Bey bin İsa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Ayşe bint-i Bayram nam sağîr mülki ve bir tarafı Karakaş Ömer Ağa mülkü ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilimi cemî’ tevâbi’ ve levâhıkı ve kâffe-i menâfi’ ve mürâfıkı ile bi-tarîkı’l-istiglâl mütevellî-i mezbûr Mustafa Bey’e her ayda sekizer dirhem olmak üzere yüz elli riyâlî kuruşa bey’ ve teslîm idüp ol dahi vech-i muharrer üzere vakf-ı mezbûr malı ile iştirâ ve tesellüm ittikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz elli riyâlî kuruşu mütevellî-i mezbûr yedinden tamamen ahz ü kabz eylediğimden sonra mütevellî-i mezbûr yine menzil-i mah-

dûd-ı mezbûrî ba'de't-tahliyeti'ş-şer'î târih-i kitâbdan bir sene tamamına değin her bir şehrine sekizer dirhem olmak üzere yirmi iki buçuk riyali kuruşa bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve tesellüm ve kabul eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr mukabelesinde silk-i mülkümde münselik yetmiş dirhem kuşağım ile yüz seksen dirhemden maktû' yüz kırk [...] bir sîm kuşak ve bin akçe kıymetli bir altun bıçak ve iki seydî akçe kıymetli bir cevâhir ön kuşağımı mütevellî-i mezbûr yedinde rehin vaz' ve teslim eyleyüp ol dahi irtihân ve kabz ve kabûl eyledi didikde gıbbe't-tasdik yine mahalle-i mezbûrede sâkin Hamza Beşe bin Hüseyin meclis-i şer'de mütevellî-i merkûm mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mahdûd-ı mezkûrın terkine ve ücret-i merkûmeye ve rihân-ı mesfûreye emr ve kabulî hâvî kefâlet-i sahiha-i şer'îyye ile kefil oldum didikde gıbbe't-tasdikî'l-mer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Efendi bin Osman el-imam, Hasan Beşe bin Musa, Piri bin Ali, Mustafa Beşe bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Hasan el-cündî, Ahmed Efendi bin el-Haffâf, Kasım Çelebi bin el-Haffâf.

995 - 1661 (1072) İstanbul 9: 179b/3 Dava / *Adjudication*

Arveş Mehmet Efendi Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi, el-Hac Ramazan Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Mütevellî Mehmet Çelebi'nin dedesi merhum Arveş Mehmet Efendi'nin İstanbul'daki Azepler Hamamı yakınında tasavvuf üyelerinin kullanımı için vakfetmiş olduğu bir ev büyük yangında yanmış, Ramazan Beşe boş kalan arsasının üzerine mahkeme ve mütevellî onayı olmadan bir muallimhane yaptırmıştır. Davacı mütevellî Mehmet Çelebi, elindeki vakfiyeyi mahkemeye sunarak Ramazan Beşe'nin yaptırdığı muallimhane binasının yıkılmasını ve boş arsanın vakfa geri verilmesini ister. Mahkeme, vakfiyeyi incele-

dikten sonra Ramazan Beşe’ye görüşünü sorar. O da davacının ifadesini doğrular. Sonuçta davacı mütevellî Mehmet Çelebi davayı kazanır.

Mehmet Çelebi, mutawalli of the Arveş Mehmet Efendi Waqf, sues el-Hac Ramazan Beşe. The late Arveş Mehmet Efendi, grandfather of mutawalli Mehmet Çelebi, had endowed a house near the Azepler Bathhouse (hamam) in İstanbul for the use of Sufis. The waqf-house was destroyed in the big fire. Ramazan Beşe then erected a teachers’ school (muallimhane) on the plot without permission of the court or the mutawalli. Presenting to court the waqf deed (vakfiye), the plaintiff mutawalli Mehmet Çelebi wants the teachers’ school demolished and its plot returned to the waqf. Examining the waqf deed, the court questions Ramazan Beşe. He corroborates the plaintiff’s testimony. In conclusion, the plaintiff mutawalli Mehmet Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul’da Merhum Arveş Mehmed Efendi Vakfı’na bi’l-fi’l meşrutiyet üzere mütevellî olan Mehmed Çelebi bin Mahmud Efendi mahfil-i kazâda navloncu taifesinden el-Hâc Ramazan Beşe bin Mahmud mahzarında üzerine da’va ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i İstanbul’da Azebler Hammâmı kurbünde Elvanzade Cami’-i şerîfi haremine muttasıl olup ceddîm vâkıf Mehmed Efendi tâife-i sûfiye için sekiz bâb hücreli bir hânkâh ve şeyh sakin [silik] bir menzil bina ve vakf idüp ba’dêhü harîk-i azîmde bi’l-küllîye muhterika olmağla arsa sırfa kalup ilâ yevminâ hâzâ cânib-i vakf-ı mezbûrdan mutasarrıf [silik] gelmiş iken halen mezbûr Ramazan Beşe arsa-i mezbûrenin bir miktarına [silik] şer’ ve ma’rifet-i mütevellî yoğiken fuzûlen mu’allim-hâne binâ ve ihdâs eylemiş ihdâs eylediği binanın kal’ı vakfa muzır olmamağla kal’ ve arsa-i mezbûre fârîğan cânib-i vakf-ı mezbûra teslime tenbih olunmak matlûbumdur deyü vakfiye-i ma’mûlün-bihâ ibraz ve nazar olundıkda fi’l-hakika minvâl-i muharrer üzere vakf olduğu masrûh olmağın mezbûr Ramazan Beşe istintâk olundıkda ma’rifet-i mütevellî yoğiken bilâ-izn-i şer’î

bina eylediğini mu'terif olmağın ihdâs eylediği binayı kal' ve arsa-i mezbûreyi fâriğan cânib-i vakfa teslime ba'de'l-hüküm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Mustafa Çavuş bin [boş], Mahmud Efendi, Mehmed Çelebi bin Bayezid, el-Hâc İbrahim, Mehmed Efendi bin Yusuf, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan.

996 - 1661 (1072) İstanbul 9: 180a/2 Dava / *Adjudication*

Yeniçeri odabaşısı olup bağlı olduğu odanın giderleri için vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Ahmet Beşe, Mehmet Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Merhum Hüseyin Beşe, ölümünden önce söz konusu vakıftan 250 kuruş borç almış, borcunu ödeyemeden vefat etmiş, mirası da davalı Mehmet Beşe'ye kalmıştır. Davacı Ahmet Beşe, Hüseyin Beşe'nin mirasını elinde bulundurduğu gerekçesiyle vakfın alacağını Mehmet Beşe'den ister. Görüşü sorulan Mehmet Beşe, mirası elinde bulundurduğunu doğrulamakla birlikte borcu reddeder. Mahkeme davacı Ahmet Beşe'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı Ahmet Beşe'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Bunun üzerine mahkeme, davacı Ahmet Beşe'den bu alacağı tahsil etmediğine yemin etmesini ister. Sonuçta, davacı müteveli Ahmet Beşe yemin ederek davayı kazanır.

Ahmet Beşe, a janissary janitor (odabaşı) and mutawalli of funds endowed for the expenses of his janissary squad, sues Mehmet Beşe. The late Hüseyin Beşe took out a 250 kuruş loan from the waqf before his death and passed away without settling his debt. His estate fell to the defendant Mehmet Beşe. The plaintiff Ahmet Beşe demands payment from Mehmet Beşe, stating that he has possession of the decedent's estate. Questioned by the court, Mehmet Beşe confirms having possession of the estate. By

the same token, he rejects the debt. The court asks the plaintiff Ahmet Beşe to prove his claim. He calls to court witnesses who corroborate his testimony. The court then asks the plaintiff to take an oath that he did not receive payment. The plaintiff Ahmet Beşe takes an oath and wins the case.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin onaltıncı ağa bölümüne mahsus odanın odabaşısı olup oda-i mezbûreye mevkûfe nükûda halen mütevellî olan Ahmed Beşe bin Mustafa nam râcil meclis-i şer’de bundan akdem fevt olan Hüseyin Beşe bin Seydi’nin vasî-yi muhtârı olup terekesine vâzi’ü’l-yed olan Mehmed Beşe bin Mirza mahzarında üzerine da’va ve takrîr-i kelam idüp vakf-ı mezbûrdan yedimden iki yüz elli riyâlî kuruş iktirâz ve kabz idüp meblağ-ı mezbûrî cânib-i vakfa kable’l-edâ fevt olmağla terekesinden taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl vasî-yi mezbûr tereke-i müteveffâ-i mezbûra vaz’-ı yedini ikrâr lakin vakf-ı mezbûrdan mütevellî-i mezbûr yedinden iki yüz elli riyâlî kuruş iktirâz ve kabz eylediği ma’lûmum değildir deyü inkâr eyledikde müdde’î-i mezbûrdan müdde’âsı için beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden onbir cemâatine mahsus odadan Mustafa Beşe bin Mehmed ve elli bölüğe mahsus odadan Osman Beşe bin Abdullah li-ecliş-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup gıbbe’l-istişhâd fi’l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde huzûrumızda mütevellî-i mezbûr yedinden vakf-ı mezbûrdan iki yüz elli riyâlî kuruş iktirâz ve kabz eyledi biz bu hususa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde gıbbe ri’âyeti şerâ’iti’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müdde’î-i mezbûr Ahmed Beşe’ye meblağ-ı mezbûrî müteveffâ-yı mezbûrdan vakf için ahz ü kabz ve taraf-ı şer’iyyeden bir tarîk ile istifâ eylemedüğüne yemîn teklîf olundıkda ol dahi hasbe’l-mes’ûl yemîn bi’llâh itmeğın meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i mezbûra vakf için tereke-i müteveffâ-ı mezbûrdan edâ ve teslîme tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sâlis min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Hasan Efendi el-Burûsî, Ahmed Fakih bin Mahmud, el-Hâc Ahmed Çelebi bin Mahmud, Abdi bin Hüseyin, Resûl bin Rıdvan.

997 - 1661 (1072) İstanbul 9: 180a/4 Dava / *Adjudication*

Yeniçeri odabaşısı olup bağlı olduğu odanın giderleri için vakfedilmiş paranın mütevellisi Hüseyin Odabaşı, Mehmet Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Merhum Hüseyin Beşe, ölümünden önce söz konusu vakıftan 100 kuruş borç almış, borcunu ödeyemeden ölmüş, mirası da davalı Mehmet Beşe'ye kalmıştır. Davacı Hüseyin Odabaşı, Hüseyin Beşe'nin mirasını elinde bulundurduğu gerekçesiyle vakfın alacağını Mehmet Beşe'den ister. Görüşü sorulan Mehmet Beşe, mirası elinde bulundurduğunu doğrulamakla birlikte borcu reddeder. Mahkeme davacı Hüseyin Odabaşı'dan savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı Hüseyin Odabaşı'nın savı doğrultusunda görüş bildirirler. Bunun üzerine mahkeme, davacı Hüseyin Odabaşı'dan bu alacağı tahsil etmediğine yemin etmesini ister. Sonuçta, davacı müteveli Hüseyin Odabaşı yemin ederek davayı kazanır.

Hüseyin Odabaşı, a janissary janitor (odabaşı) and mutawalli of funds endowed for the expenses of his janissary squad, sues Mehmet Beşe. The late Hüseyin Beşe took out a 100 kuruş loan from the waqf before his death and passed away without settling his debt. His estate fell to the defendant Mehmet Beşe. The plaintiff Hüseyin Odabaşı demands payment from Mehmet Beşe, stating that he has possession of the decedent's estate. Questioned by the court, Mehmet Beşe confirms having possession of the estate but he denies the debt. The court asks the plaintiff Hüseyin Odabaşı to prove his claim. He calls to court witnesses, and they corroborate his testimony. The court then asks the plaintiff to take an oath that he did not receive payment. The plaintiff Hüseyin Odabaşı takes an oath and wins the case.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin ondördüncü hasekilerinin oda-başısı olup oda-i merkumeye mevkûfe nükûdun hâlen mütevellî-i olan Hüseyin Odabaşı bin Mustafa meclis-i şer' de bundan akdem fevt olan Hüseyin Beşe bin Seydi'nin vasî-yi muhtârı olup terekesine vâzî'ü'l-yed olan Mehmed Beşe bin Mirza huzurunda üzerine bi't-tevliye da'va ve takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem vakf-ı mezbûrdan yedinden yüz riyâlî kuruş iktirâz ve kabz idüp meblağ-ı mezbûrî cânib-i vakfa kable'l-edâ fevt olmağla terekesinden taleb iderim su'âl olunsun didikde gıbbe's-suâl vasi-i mezbûr tereke-i müteveffâ-i mezbûra vaz'-ı yedini ikrâr lakin müteveffâ-yı mezbûr mütevellî-i mezbûr yedinden vakf-ı mezbûrdan yüz riyâlî kuruş iktirâz ve kabz eylediği ma'lumum değildir deyü inkâr eyledikde müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsı için beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden Mehmed Beşe bin Ali ve Bostan Çelebi bin Ali nam râciller li-eclîş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin Beşe tarih-i mezbûrda huzurumuzda hâl-i sıhhatinde mütevellî-i mezbûr yedinden vakf-ı mezbûrdan yüz riyali kuruş iktirâz ve kabz eyledi biz bu hususa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer' iyye eylediklerinde ba'de ri'âye şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mütevellî-i mezbûr Hüseyin Beşe'ye müteveffâ-yı mezbûrın hâl-i sıhhatinde meblağ-ı mezbûrî ahz ü kabz ve taraf-ı şer'iyeden bir tarîk ile istîfâ eylemediğine yemîn teklif olundıkda ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn bi'llâh itmeğın meblağ-ı mezbûrî vakf-ı mezbûr için mütevellî-i merkûma terekesinden edâ ve teslîme vasî-yi mezbûr Mehmed Beşe'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi bin el-Burûsî, Ahmed Efendi bin el-Burûsî, Mustafa Çelebi bin Mahmud, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

998 - 1661 (1072) İstanbul 9: 181b/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Hacı Üveys Mahallesi'nden el-Hacı İlyas Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Beşe'nin vekili Mehmet Çelebi, mahalle sakinlerinden Abdullah Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Çelebi, Abdullah Çelebi'nin iki yıl boyunca vakfın câbilik, müezzinlik ve kayyımlik görevlerini yürüttüğünü, bu görevlerin ücreti olarak kendisine vakıf parasından 4970 akçe ödeme yapıldığını ve bu planın dışında vakfın Abdullah Çelebi'ye 2465 akçe borcu kaldığını söyler. Mahkeme de bu ifadeyi sicile kaydeder.

Mehmet Çelebi, legal agent of Ahmet Beşe, mutawalli of the el-Hacı İlyas Waqf in İstanbul's Hacı Üveys neighborhood, is in court with Abdullah Çelebi, a neighborhood resident. Mehmet Çelebi states that Abdullah Çelebi served as the treasurer (cabi), prayer caller (muezzin) and administrator (kayyim) of the waqf for two years. The waqf paid him 4970 akçe for his services, he adds, noting that Abdullah Çelebi is owed another 2465 akçe by the waqf. The court registers the testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Hâce Üveys Mahallesi'nde vâki' el-Hâc İlyas Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Beşe'nin kâim-makâmı es-Seyyid Mehmed Çelebi [silik] mahalle-i mezbûrede sâkin hâfızü'l-kitâb Abdullah Çelebi ibn Mustafa mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve i'tirâf idüp bin yetmiş Rebî'ilevvelinin guresinden yetmiş iki Saferi tamamına gelince mezbûr Abdullah Çelebi'nin müstahikk olduğu yevmî yedişer akçe müezzinlik ve [silik] Recebi guresinden yine yetmiş iki Saferi gâyetine gelince yevmî bir akçe kayyımlik ve bir akçe cibâyet vazîfeleri olan üç bin yedi yüz yirmi [silik] bin iki yüz elli beş akçeyi mezbûr Abdullah Çelebi'ye teslîm ol dahi tesellüm ve kabz eyledikten sonra bâkî mezbûr Abdullah Çelebi'ye [iki bin] dört yüz altmış beş akçe deynim kalmıştır didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î meblağ-ı mezbûrî mücebiyle kâim-makâm-ı mezbûra merkûm [silik] Çelebi için teslîme tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Resûl Halife bin Mehmed, Şaban Halife bin Hüseyin, Abdullah Efendi el-kâdı, Mahmud Çelebi bin Mahmud, Mahmud Hacı Efendi el-imâm.

999 - 1661 (1072) İstanbul 9: 181b/3 Tescil işlemi / Registration

Eyüp yakınlarındaki Mustafa Paşa Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun, mahkemeye gelerek annesi Hubane’nin adı geçen mahallede bulunup Medine-i Münevvere Vakfı’ndan kiralamış olduğu bir evin kullanım haklarını mütevellî izniyle ve ücretsiz olarak kendisine devrettiğini söyler. Ayşe, elinde kullanım yetkilerini belgeleyen bir mütevellî temessükü ve bir buyuruldu olduğunu belirterek mahkemeden kendisine hüccet verilmesini ister. Mahkeme, Ayşe’nin sunduğu belgeleri inceledikten sonra, kendisine kullanım yetkisini belgeleyen bir hüccet verir.

Ayşe Hatun, a resident of the Mustafa Paşa neighborhood near Eyüp, appears in court. She states that her mother Hubane transferred to her free of charge the usufruct rights of a house located in the same neighborhood and rented from the Medine-i Münevvere Waqf, with the permission of the mutawalli. Presenting to court a mutawalli’s promissory note (temessük) and a buyuruldu documenting her usufruct rights, she requests a hujjet to the same effect. Examining the presented documents, the court issues Ayşe a hujjet documenting her usufruct rights.

İstanbul’da Eyyûb Ensâri Kapısı kurbünde Mustafa Paşa Mahallesi’nde sâkine Âyişe bint-i [boş] nâm hâtun meclis-i şer’-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vâlidem Hubâne bint-i Abdullah nâm hâtun Medîne-i Münevvere Vakfı’ndan icâreteyn-i ma’lûmeteyn ile tasarrufunda olup mahalle-i mezbûrede vâkî’ lede’l-ahâlî ma’lûmü’l-hudûd vakf menziline hak-ı tasarrufunu izn-i mütevellî ile meccânen bana ferâğ ve tefvîz ve ben dahi tefev-

vüz ve kabûl idüp yedime mütevellî temessûki virildiğinden gayrı mücebince zabtiçün buyuruldı-yı şerîf dahi virilmiştir yedimde olan mütevellî temessûki ve buyuruldı-yı şerîfe nazar olunup istihkâmen kıbel-i şer'den dahi huccet virilmek matlûbumdur deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhunu nâtık ve mütevellî-i vakfın hat ve hatemini hâvî ma'mûlün-bih temessük mücebince zabtiçün buyuruldı-yı şerîf ibrâz itmeğın mücebince li-eclî'l-istihkâm işbu hurûf ketb olunup yedine def' olundu fi'l-yevmi's-sânî min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi el-kâdî, Hüdâverdi ibn İbrahim, Ahmed Çelebi bin el-müderriş, Mustafa Bey bin Abdullah, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, Resul ibn Rıdvan, Mehmed Çavuş el-mübâşir.

1000 - 1661 (1072) İstanbul 9: 182a/1 Tescil işlemi / Registration

Simkeş Hasan Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Abdüllatif Efendi'nin vekili Mustafa Çelebi, Safiye Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Safiye, İstanbul'un Mimar Sinan Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 240 kuruşa vakfa satmış, daha sonra aynı evi bir yıllığına 36 kuruşa vakıftan kiralamıştır. Vekil Mustafa Çelebi, Safiye Hatun'un vakfa olan toplam 276 kuruşluk borcunu bütünüyle ödediğini ve kendilerinin de ev üzerindeki rehini kaldırdıklarını belirtir. Mahkeme, bu işlemleri sicile kaydeder.

Mustafa Çelebi, legal agent of Abdüllatif Efendi, mutawalli of the Simkeş Hasan Çelebi Waqf, is in court with Safiye Hatun. Safiye took out a 240 kuruş mortgage (istiglal) from the waqf on her house in İstanbul's Mimar Sinan neighborhood. She then rented the same house from the waqf for 36 kuruş for a period of one year. The legal agent Mustafa Çelebi states that Safiye Hatun has paid back her 276 kuruş total debt to the waqf and that they have removed the pawn on the house. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Merhum Sîmkeş Hasan Çelebi Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan Abdülatîf Efendi bin Mehmed tarafından husus-ı âti’z-zikre vekîl olup Sefer bin Davud ve Hüseyin Çelebi bin Mahmud şehâdetleri ile şer’an vekâleti sabite olan Mustafa Çelebi bin Mahmud meclis-i şer’de işbu bâ’isü’r-rakîm Safiye bint-i Ahmed mahzarında ikrâr ve i’tiraf idüp mezbure Safiye Hatun bin yetmiş senesi Zilhiccesi gurresinden silk-i mülkine münselik olup [mahmiyye-i] mezbûrede Mimar Sinan Mahalle-si’nde vâki’ bir tarafı İbrahim Ağa menziline ve bir tarafı su kemerrine ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî menzilini müvekkilime iki yüz kırk riyâlî kuruşa bi-tarîki’l-istiglâl bey’ ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr müvekkilem mezbûr Abdülatîf Efendi’den ahz ü kabz idüp menzil-i mezbûrî ba’de’t-tahliyeti’ş-şer’iyye mezbûre Safiye müvekkilim mezbûrdan tarih-i mezbûrdan bir sene tamamına değin otuz altı kuruşa istîcâr ve kabûl ol dahi îcâr ve tesellüm eyledikden sonra menzil-i mesfûr mezbûr Safiye’nin bu âna gelince tasarrufunda olmağla hâlen müvekkilem mezbûr asl-ı mâl olan meblağ-ı mezbûr iki yüz kırk kuruş ve ücret-i merkûme otuz altı kuruş ki cem’an iki yüz yetmiş altı kuruş merkûm Safiye Hatun yedinden ahz ü kabz idüp menzil-i mezbûrî fekk-i rehn eyledi didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâbi’ ‘aşer min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Abdurrahman Efendi el-imâm, el-Hâc Mustafa bin Osman, Hasan Ağa bin Abdullah, Receb Ağa bin Ahmed ve Yusuf bin Ali, el-Hâc Ali bin Hasan, Ali Ağa bin [boş], Mahmud Beşe bin Osman, Hasan Çelebi bin Mahmud.

1001 - 1661 (1072) İstanbul 9: 183a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Bolulu Mehmet Efendi, Kadri Efendi Vakfı’nın mütevellisi Seyyit Abdülkadir Efendi’nin vekili Mehmet Efendi ile birlikte

mahkemeye gelir. Bolulu Mehmet Efendi, Bolu'nun Cami-i Atik Mahallesi'nde bulunan yirmi odasını geri alabilme koşuluyla (bey'-i bi'l-vefâ) 360 günlüğüne 360 kuruşa adı geçen vakfa sat-tığını söyler. Bolulu Mehmet Efendi, parasını bütünüyle vakıftan almıştır. Abdurrahman Efendi, odaların gerektiğinde vakfa veril-mesine kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemi sicile kay-deder. (Daha sonra bu işlem tarafların anlaşmasıyla feshedilir.)

Bolulu Mehmet Efendi is in court with Mehmet Efendi, legal agent of Seyyit Abdülkadir Efendi, mutawalli of the Kadri Efendi Waqf. Bolulu Mehmet Efendi states that, for 360 kuruş, he sold to the waqf twenty rooms in Bolu's Cami-i Atik neighborhood for a period of 360 days, and with a buyback option (bey'-i bi'l-vefâ). He has received payment. Abdurrahman Efendi serves as surety to return the rooms to the waqf, should the need arise. The court registers the transaction. (Subsequently, the transaction was annulled through mutual agreement.)

Bu husûs ikâle olunmuşdur

Vilâyet-i Anadolu'da Bolı Kasabası'nda Eftaszade demekle şehîr Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi meclis-i şer'-i hatîrde mer-hûm Kadri Efendi Vakfı'na evlâdiyetden meşrûtiyet üzere hâlen mütevellî olan umdetül'-müderresini'l-kirâm Seyyid Abdülkadir Efendi ibnü'l-Muharrem Seyyid Mehmed Efendi tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl olup Abdünnebi bin Ali ve Oruc Beşe bin Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi bin Ahmed mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup kasaba-i mezbûrede Cami'-i Atik Mahallesi'nde vâki' bir tarafı câmi'-i mezbûr haremine ve bir tarafı Hasan Beşe menziline ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî yirmi bâb odalarını mütevellî-i mezbûra târîh-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına değin bey'-i bi'l-vefâ tarîki üzere üç yüz alt-mış kıt'a esedî guruşa bey' idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrı yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp bey'-i mezbûrı mahallinde kabza mütevellî-i mesfûrı

taslî eyledüm didikde gıbbe’t-tasdîk zıkr olunan odaların derkine
işbu hâzır bi’l-meclis umdetü’l-müderrişini’l-kirâm Abdurrahman
Efendi bin Salih emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olmağın
mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-hâmis aşer min Rebî’ilevvel
li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Efdalü’l-müderrişin Mustafa Efendi, Hasan Beşe bin Abdul-
lah, Burûsî Ahmed Efendi el-kâtib, el-Hâc Ahmed bin Mahmud,
Hasan Çelebi bin Halil, [...] Ahmed Çelebi, Muharrem bin Receb,
Abdi bin Hasan, Bekir bin Mustafa.

1002 - 1661 (1072) **İstanbul 9: 185a/1** Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Dülgerzade Mahallesi sakinlerinden kadı Seyyit
Hüseyin Efendi’nin oğlu ve vekili Seyyit Mehmet Efendi, Derviş
Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Seyyit Hüseyin Efendi, Defter-
dar Mustafa Efendi Vakfı’ndan adı geçen mahallede bulunan bir
evi yıllık 600 akçeye kiralamış, daha sonra da bu evin yarısının
kullanım haklarını mütevellî izniyle 20.000 akçeye Derviş Çele-
bi’ye devretmiştir. Vekil Seyyit Mehmet Efendi, babasının geri
kalan yarı hissenin kullanım haklarını da yine mütevellî izniyle
20.000 akçeye Derviş Çelebi’ye devrettiğini ve parasını aldığını
söyler. Derviş Çelebi, vekil Seyyit Mehmet Efendi’nin ifadesini
doğrular. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

*Seyyit Mehmet Efendi, son and legal agent of Seyyit Hüseyin
Efendi, a judge and resident of İstanbul’s Dülgerzade neighbor-
hood, appears in court with Derviş Çelebi. For 20,000 akçe, Sey-
yit Hüseyin Efendi transferred to Derviş Çelebi the usufruct rights
of half a house that he had rented from the Defterdar Mustafa
Efendi Waqf for 600 akçe per annum, with the permission of the
mutawalli. The legal agent Seyyit Mehmet Efendi states that his
father transferred to Derviş Çelebi the usufruct rights of the other
half of the house for 20,000 akçe, again with the permission of*

the mutawalli. Payment has been made, he adds. Derviş Çelebi corroborates the legal agent's testimony. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Dülgerzâde Mahallesi'nde sâkin umde-ti kuzâtî'l-İslâm es-Seyyid Hüseyin Efendi tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup mahalle-i mezbûrede vâki' cami-i şerîfde mü'ezzin olan Abdullah Çelebi bin Mehmed ve imam olan Ahmed Efendi bin Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Çelebioğlu es-Seyyid Mehmed Efendi meclis-i şer' de hâfızü'l-kitâb Derviş Çelebi bin Şaban huzurunda bi'l-vekâle ikrâr ve i'tiraf idüp Defterdar Mustafa Efendi Vakfı'na senede altı yüz akçe mukâta'a ile müvekkilim babam müşârün-ileyh Hüseyin Efendi'nin tasarrufunda olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Sultan Hama-mı'na ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı müvekkil-i müşârün-ileyh mülkine muntehî arsa-i hâliyenin bi'r-i mâ'i müştemil nısfını ba'de'l-ifrâz ve't-ta'yîn müvekkil-i müşârün-ileyh es-Seyyid Hüseyin Efendi mütevellisi izni ile yirmi bin akçe bedel mukabelesinde mezbûr Derviş Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezbûr yirmi bin akçeyi kabz etmişdi el-hâletü hâzihî nısf-ı âharının dahi hakk-ı tasarrufını mütevellî izni ile yirmi bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ve mezbûr Derviş Çelebi dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûr yirmi bin akçeyi mezbûr Derviş Çelebi yedinden kabz eyledi min ba'd arsa-i mahdûda-i mezkûrenin cümlesi mezbûr Derviş Çelebi'nin hakk-ı tasarrufu olup keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi'nin bi'l-vekâle olan ikrâr-ı meşrûhını mezbûr Derviş Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşere min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi el-Burûsî, Ahmed Efendi el-Burûsî, Abdülkadir Çelebi bin el-Burûsî, İmam Mehmed bin [boş], Hüseyin Beşe bin müezzin-i mezbûr, Abdullah Çelebi bin Mehmed, Kaytas bin

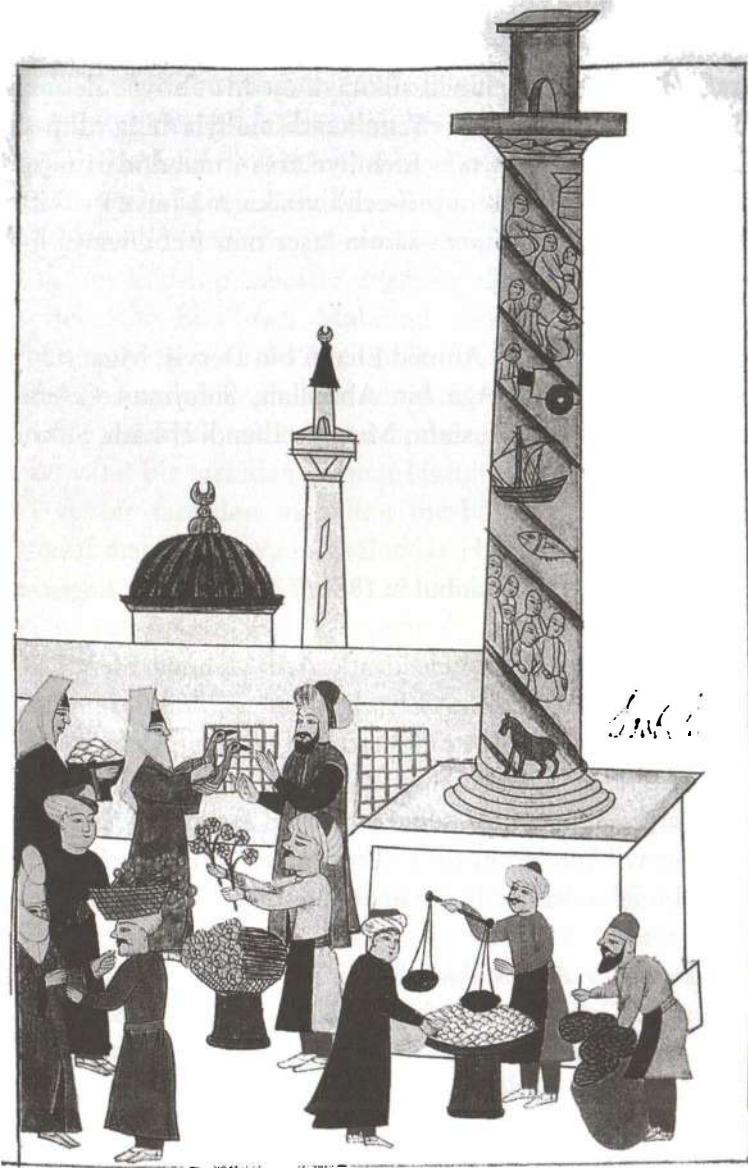
Abdullah, Attar Mehmed Çelebi, Attar Yusuf Çelebi bin [boş], Piri Beşe bin Süleyman, Mehmed bin Mustafa, Abdi bin Hüseyin, Abdülatif Efendi bin İmam, Mahmud Çelebi bin Mehmed.

1003 - 1661 (1072) İstanbul 9: 185a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mihrimah adlı kadın, İstanbul’da Avrat Pazarı yakınlarındaki Mustafa Bey Mahallesi’nde bulunan bir evini önce özgür bıraktığı cariyesi Ferhan’ın, ardından da ulemadan bir kişinin kullanması koşuluyla vakfetmiştir. Ferhan’ın ölümünden sonra, söz konusu ev 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında kül olmuş ve geriye yalnızca arsası kalmıştır. Mahkeme, vakfiye koşullarına uygun olarak arsayı, üzerine kendi parasıyla ev yaptırmayı koşuluyla Cerrah Camisi’nin imamı Mustafa Efendi’ye vererek durumu sicile kaydeder.

Mihrimah, a woman, has endowed her house in the Mustafa Bey neighborhood near the Avrat Pazarı (women’s market) in İstanbul for the use, first, of her manumitted concubine Ferhan, and, after her, a scholar. After Ferhan’s death, the house was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire, leaving its plot vacant. In accordance with the waqf deed (vakfiye), the court assigns the plot to Mustafa Efendi, prayer leader (imam) of the Cerrah Mosque. He is to erect a house at his own expense. It then registers the assignment.

[silik] Mihrimah bint-i Abdullah nam sâhibü’l-hayrın mahmiyye-i İstanbul’da Avret Pazarı kurbünde Mustafa Bey Mahallesi’nde vâki‘ bir taraftan İsmail Ağa vakf eylediği odalara bir taraftan Hadîce bint-i Abdullah nam hatun mülkine ve tarafeyni tarîk-i hâssa müntehî süknâsı evvelâ mu‘tekası Ferhan bint-i Abdullah’a ba‘de vefâtihâ ulemâdan muhtac olanlara vakf ve şart eylediği menzil-i mahdûd-ı mezkûra mutasarrıfe olan mezbûre Ferhan fevt olup ve menzil-i mezbûr bin yetmiş senesi Zilka‘desinin on altıncı

17. yüzyılda bir çarşı ressamının kaleminden Avrat Pazarı ve Arkadius Sütunu
(Museo Correr).

*Women's Market (Avrat Pazarı) by an anonymous Ottoman painter
of the seventeenth century (Museo Correr).*

güni vâki’ harîkde bi’l-küllîye muhterik olup arsa sırfa kaldıkda ulemâdan olup Cerrah Cami’-i Şerîfinde imam olan râfi’ü’l-kitâb Mustafa Efendi bin Mehmed süknâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla ber müceb-i şart-ı vâkîfe kendi malıyla bina idüp sakin olmak üzere mezbûr Mustafa Efendiye arsa-i mahdûda-i mezkûre savb-ı şer’den tevcîh olunup li-ecli’l-vesîka mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Şeyh Efendi el-imam, Ahmed Efendi bin Derviş, Mustafa Efendi bin İbrahim, Şahin Ağa bin Abdullah, Süleyman Çelebi bin Ahmed, Mehmed bin Mustafa, Mustafa Efendi el-kâdı, Şükrullah bin Mustafa.

1004 - 1661 (1072) İstanbul 9: 188b/7 Tescil işlemi / Registration

Mısır kadılarından Mütevellizade Arif Mehmet Efendi, Karaçelebizade Ebülfazl Mahmut Efendi Medresesi Vakfı’nın mütevellisi Cafer Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Arif Mehmet Efendi, Akşemseddin Mahallesi’nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 300 kuruşa adı geçen vakfa sattığını ve daha sonra aynı evi bir yıllığına 45 kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mütevellizade Arif Mehmet Efendi, a judge of Egypt, appears in court with Cafer Çavuş, mutawalli of the Karaçelebizade Ebülfazl Mahmut Efendi School (medrese) Waqf. The former states that he took out a 300 kuruş mortgage (istiglal) on his house in the Akşemseddin neighborhood from the waqf. He then rented the same house from the waqf for 45 kuruş for one year. The court registers the transactions.

Husus-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olmağın savb-ı şer’den mevlana Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin irsâl olunup

ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Muhtesib Karagöz Mahallesi'nde sâkin umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Hâcezâde Osman Efendi ibn el-mevlâ el-merhum Abdullah Efendi'nin menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i şer' eyledikde kuzât-ı Mısriye'den Mütevellizâde dimekle marûf mahalle kuzâtından münfasıl umdet-i kuzâtî'l-İslam Arif Mehmed Efendi bin el-mevlâ el-merhum Mustafa Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mahmiyye-i mezbûrede Merhum Karaçelebizâde Ebu'l-fazl Mahmud Efendi medresesi evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Cafer Çavuş bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülk-i sahîhimde münselik mahmiyye-i mezbûrede Akşemseddin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Fatıma Hatun ibnet-i Mehmed Efendi mülki ve bir taraftan mahalle-i mezbûre müezzinine meşrûta olan vakıf menzil ve ba'zan hazînedâr Hasan Çelebi mülki ve bir taraftan ba'zan yine kendi mülküm ve ba'zan Ümmühani Hatun mülki ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd üç bâb tahtani köhne oda ve bir su kuyusu ve kenîfi müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık her biri yedişer dirhem üç yüz kıt'a ri'yâlî kebîr kuruşa mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş'a bi-tariki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre mâl-ı vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm ve kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezkûr menzil-i mahdûd-ı mezkûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbüzi'l-mer'î târih-i kitâb şehri gâyetinden bir sene tamâmına değin mezbûr'u-na't kırk beş kıt'a ri'yâlî kebîr kuruşa bana îcâr ve teslîm ben dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabul ve tesellüm eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hali mevlânâyı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Ahmed bin Ebâ Bekir ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-iş-rîn min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Kıdvetü'l-müderrişinü'l-kirâm Osman Efendi bin el-mevlâ el-merhûm Abdurrahman Efendi, fahrü'l-müderrişin Ömer Efendi bin Ali el-müderriş, İbrahim Efendi bin el-merhum Hüseyin Paşa,

Mehmed Bey bin Süleyman, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin müez-
zin Mehmed Çavuş, Yavaşca Mehmed Efendi bin Abdullah

1005 - 1661 (1072) İstanbul 9: 189a/4 Dava / *Adjudication*

Bir yeniçeri bölüğünün giderleri için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Yakup Beşe, bu vakfın eski mütevellisi merhum Osman Odabaşı’nın kız kardeşi ve varisi Ayşe Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Yakup Beşe, merhum Osman Odabaşı’nın müteveli olduğu dönemde vakıf parasından 288 kuruşu belirli kişilere borç olarak vermiş olduğunu, ancak vakfın 200 kuruşunun kendisinde kaldığını belirterek bu paranın merhumun mirasından alınmasını ister. Görüşü sorulan davalı Ayşe Hatun, Osman Odabaşı’nın mirasını elinde bulundurduğunu kabul etmekle birlikte, mirasta vakıf parasının bulunduğunu reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davacı Yakup Beşe’den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Yakup Beşe’nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Ayşe Hatun’u vakfın 200 kuruşluk alacağını ödemesi yolunda uyarır.

Yakup Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of a janissary squad, sues Ayşe Hatun, heir and sister of the late Osman Odabaşı, former mutawalli of the waqf. Yakup Beşe states that, while he served as the mutawalli, the late Osman Odabaşı loaned 288 kuruş from the waqf funds to several persons and also that at his death waqf funds summing to 200 kuruş were in his possession. He now demands payment from the decedent’s estate. Questioned by the court, Ayşe Hatun admits to holding the decedent’s estate. However, she denies that her brother owed money to the waqf. The court then asks the plaintiff Yakup Beşe to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Ayşe Hatun to pay the 200 kuruş to the waqf.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin yirmibeşinci cemâ'atine mahsus oda ahâlisinin düzenleri için mevkûfe nükûdın bi'l-fi'l mütevellisi olan Yakub Beşe bin Piri mahfil-i kazâda vakf-ı mezbûra sâbikan müteveli iken mechûlen fevt olan Osman Odabaşı bin Abdullah'ın li-ebeveyn kız karındaşı ve hasren vârisesi olup terekesine vâzi'atü'l-yed olan Ayşe Hatun mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Osman Odabaşı huyûtında vakf-ı mezbûra müteveli oldukdan sonra asl-ı mâl-ı vakf olan beş yüz seksen yedi ri'yâlî kuruşu bi't-tevliye kabz ve zimem-i nâsa irbâh itdikden sonra mechûlen vefât itmekle iki yüz seksen sekiz kuruşu zimem-i nâsta olup yerlü yerinden kabul idüp bâkî iki yüz kır'a ri'yâlî kuruşu tereke-i vâfiyesinden taleb iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûre Ayşe cevâbında tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'-ı yedini ikrâr meblağ-ı mezbûrî bi't-tevliye kabzını inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda zıkr olunan oda ahâlisinden Hüseyin Beşe bin Piri ve Abdurrahman bin Sinan nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Osman Odabaşı vakf-ı mezbûra müteveli oldukdan sonra mal-ı vakf olan beş yüz seksen yedi kuruşu huzûrımızda bi't-tevliye kabz eyledi biz bu hususa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın ba'de't-tahlîfi's-şer'î mücebince meblağ-ı bâkî-i mesfûr iki yüz doksan dokuz ri'yâlî kuruşu müteveli-i mezbûra teslime merkûme Ayşe'ye ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' min Rebî'ilevvel sene 1072

Şühûd

Hasan Beşe bin Abdi, Ali Beşe bin Sefer, Nasuh bin Ali, Hızır Beşe bin [boş], Mustafa Efendi bin er-râcil, Ali Beşe bin Mehmed, Ali Beşe bin Abdullah, Şükrullah bin Mustafa, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan.

1006 - 1661 (1072) İstanbul 9: 189b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Firuz Ağa Mahallesi sakinlerinden İsmail Çelebi, kızı Fatma Hatun'un vekili Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye

gelerek adı geçen mahallede bulunan bir evini kızı Fatma Hatun’a hibe ettiğini söyler. İsmail Çelebi, yine aynı evin yakınlarında bulunup Mimar Abbas Vakfı’ndan 250 akçeye kiralamış olduğu arsayı da mütevellî izniyle ücretsiz olarak kızı Fatma Hatun’a devrettiğini sözlerine ekler. Mahkeme de bu hibe ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

İsmail Çelebi, a resident of İstanbul’s Firuz Ağa neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, legal agent of his daughter Fatma Hatun. The former states that he has donated a house in the above-stated neighborhood to his daughter Fatma Hatun. He also transferred to her the usufruct rights of a plot, located close to the house and rented from the Mimar Abbas Waqf for 250 akçe. The transfer occurred with the permission of the mutawalli and free of charge. The court registers the donation and transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Firuz Ağa Mahallesi’nde sâkin İsmail Çelebi bin Abdullah meclis-i şer’de sulbiyye kebîre kızı Fatıma Hatun tarafından husûs-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl olup mezbûrenin zâtını ma’rifet-i şer’iyye ile ârifân Hamza Efendi bin Hüseyin ve Ahmed Çelebi bin Sefer şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Halil mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Osman Çorbacı mülkine ve bir tarafı Mustafa Çelebi bağçesine ve bir tarafı Raziye Hatun Vakfı’na ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilin dâhiliyyesine tabaka-i ‘ulyâda olan üç bâb fevkânî oda ve yanında bir sofa ve bir tahta-pûş ve tabaka-i vustâda iki oda ve bir kenîf ve tahtânî bir matbah ve bir su kuyusu ve bir kenîfi müştemil mülk menzilimi kızım mezbûre Fatıma Hatun’a ba’det-tahliyeti’ş-şer’iye hîbe-i sahîha-i şer’iye ile hîbe ve temlîk ve teslim idüp ol dahi meclis-i hîbede vech-i muharrer üzre ittihâb ve kabul ve kabz ve tesellüm eylediğinden gayrı menzil-i mahdûd-ı mezkûrın cânib-i şimâlinde vâki’ Merhum Mimar Abbas Vakfı’na iki yüz elli akçe mukâta’ası olup tûlen ve ‘arzan bi-hesâb-ı terbîi yüz yirmi zirâ’ arsayı dahi mezbûre Fatıma’ya ma’rifet-i müte-

vellî ile meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledi
ba'de'l-yevm mezbûre Fatıma'nın menzil-i mahdûd-ı mezbûr ve
arsa-i mezbûr mülk-i mevhûbıdır ve hakk-ı müfevvezidir keyfe-
mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıfe olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-
şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'işrîn min
Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-müderrişin Abdurrahman Efendi, Mustafa Efendi
bin el-Hâc Hüseyin el-kâdı, Mehmed Efendi bin Abdülkadir, Abdi
Çelebi bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin Hüseyin Efendi, Şükrul-
lah bin Mustafa, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan.

1007 - 1661 (1072) İstanbul 9: 189b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eyüp'ün Küçükçekmece Nahiyesi'ne bağlı Alibeyköy sakin-
lerinden Ahmet Ağa, Salih Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek
Alibeyköy'de bulunan bir çiftlik evini, içindeki eşyalar ve araç
gereçle birlikte 780.000 akçeye Salih Ağa'ya sattığını ve yine aynı
köyde bulunup mülkiyeti vakfa ya da timarlı sipahiye ait tarlala-
rını da mütevellî ya da timarlı sipahi izniyle 20.000 akçeye Salih
Ağa'ya devrettiğini söyler. Ahmet Ağa, toplam 800.000 akçeyi
Salih Ağa'dan bütünüyle teslim aldığını sözlerine ekler. Salih Ağa,
Ahmet Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış ve devir
işlemlerini sicile kaydeder.

*Ahmet Ağa, a resident of Alibeyköy in Eyüp's Küçükçekmece
district, appears in court with Salih Ağa. The former states that,
for 780,000 akçe, he sold to Salih Ağa a farmhouse in Alibeyköy,
along with its furnishings and equipment. For another 20,000
akçe, he also transferred to him the fields in the same village, with
the permission of the mutawalli or the timariot. Ahmet Ağa adds
that he has received from Salih Ağa 800,000 akçe in full. Salih
Ağa corroborates this testimony. The court registers the sale and
transfer.*

Havâss-ı Aliyye Kazâsı muzâfâtından Küçükçekmece Nâhiyesi'ne tâbî' Alibey nâm karyede sâkin fahrü'l-emâsil ve'l-ekârim Ahmed Ağa bin İbrâhim Efendi meclis-i şer'î-i şerîf-i lâzımü't-teş-rîfde işbu kitâbın sâhibi fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Sâlih Ağa bin Süleymân mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik mülk ve hakkım olup karye-i mezbûrede vâki' üç taraftan tarîk-i âmma ve bir taraftan tasarrufumda olan tarlaya muntehî ve mahdûd olup hâriciyyesi yedi bâb fevkânî oda ve üç fevkânî sofa ve üç bâb tahtânî oda ve üç bâb tahtânî sofa ve sekiz göz çatma anbar ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bağçeyi ve iki havzı ve otuz dönüm bağı ve bir dolap kuyusunu ve iki bi'r-i mâyı ve bir âhûrı ve havlıyı ve mâ-i câriyi müstemil kanevât-ı memlûkeyi hâvî ve dâhiliyyesi bir kebîr fevkânî oda ve bir kebîr dîvânhanе ve beş sağır fevkânî oda ve dört bâb tahtânî oda ve bir camekânlı iki furunlu hammâmı ve iki kebîr matbah ve iki kömür ocağı ve iki furun ve bir su hazînesini ve bir tatlı kuyusunu ve zât-ı eşcâr-ı müsmire bağçe ve havlıyı ve tokat havlısını ve içinde bir âhûrı ve altı göz anbarı ve menzil-i mezbûr içinde mevcûd üç kebîr tencere ve iki sağır tencere ve bir börek tepsisi ve beş sahan ve iki güğüm ve bir bakrac ve beş pekmez tabası ve bir kebîr kazgan ve iki kebîr sac ayak ve on demir bil ve on aded bağ çapası ve beş bostan çapası ve beş yüz kile buğday ve altı yüz kile alef ve üç yüz kile şa'îr ve yüz seksen kile kaplıca ve otuz kile burçağı ve dahi menzil-i mezbûr karşusunda vâki üç taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan ba'zan odabaşı bağçesi ve ba'zan Mahmud Bey mülki ile mahdûd iki sundurma ve yedi bâb hizmetkâr odalarını ve yine karye-i mezbûrede vâki' iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan hırman yeri ve bir taraftan tasarrufumda olan tarla ile mahdûd içinde saman dolu bir kebîr samanlığı ve iki hırman yeri ve dahi beş aded saban ve yirmi aded sağır saban ve iki büyük saban demüri ve iki çereşne ve on küçük saban demüri ve sekiz döğen ve on sağır saban çengeli ve beş çift araba ve bir çift araba kanadı ve iki yularlı keser ve iki sağır keser ve on kebîr burgu ve beş destere ve bir eye demüri ve bir mikdâr kiremid ve künk ve bir mikdâr kereste ve sekiz balta

ve bir küsgi ve bir varya ve bir tırpan ve bir orak ve sâ'ir esbâb-ı hırâset ve âlât-ı zirâ'ati ve bir el değirmenini ve iki çift su sığırı danası ve iki kara sığır ineği ve iki kara sığır buzağısı ve bir sığır tosunu ve on beş re's keçi ve bir [...] kır siyâh bargir ve on kaz ve on ördek ve kırk tavuk ve yirmi piliç ve iki kovan ve bir şırâhâne ve bir ma'lûme'l-hudûd mükemmel yıl değirmeni ve bir fuçı ve bir halkayı müştemil çiftlik ta'bîr olunur cemî' menzilime bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-mürâfık mûmâ-ileyh Sâlih Ağa'ya yedi yük seksen bin akçeye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' olunduğı minvâl-i muharrer üzre malıyla nefsiyçün iştirâ ve kabûl eyledikten sonra ve yine karye-i mezbûre sınuru ve hudûdı dâhilinde vâki' çiftlik-i mezbûr ile mutasarrıf olup tahmînen otuz araba gelir ma'lûme'l-hudûd bir kıt'a çayırın ve dahi çiftlik-i mezbûr ile mutasarrıf olup karye-i mezbûre hudûdı ve sınuru dâhilinde mevâzi'-i adîdede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrânî ma'lûme'l-hudûd ve'l-kıta' tahmînen seksen müd tohum istî'âb iden tarlaların hakk-ı tasarruflarını sâhib-i arz izn ve ma'rifetiyle râyic fi'l-vakt yirmi bin akçeye mûmâ-ileyh Sâlih Ağa'ya tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre nefsiyçün tefevvûz ve kabûl eyledikten sonra cem'an semen-i mezkûr ile bedel-i tefvîz olan sekiz yük akçeyi bi't-tamâm ve'l-kemâl mûmâ-ileyh Sâlih Ağa yedinden alup kabz idüp çiftlik-i mezbûr bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mahallinde kabz ve tesellüm ve tasarrufa mûmâ-ileyh Sâlih Ağa'yı taslît eyledim keyfe ma-yeşâ ve yürîd bilâ-nizâ' an-karîb ez-ba'îd mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûr Ahmed Ağa'yı kelimât-ı muharreresinde mûmâ-ileyh Sâlih Ağa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-emâsil ve'l-ekârim Mahmud Bey, sâbıkâ koyun emîni Ahmed Ağa, Kâtib Mehmed Efendi, gulâm-ı acemiyân, sâbıkâ İstanbul Ağası Ahmed Ağa, Çerkes Ahmed Ağa el-müteferrika, Mehmed Çelebi bin Dâvud, Mehmed Çavuş bin İbrahim Efendi, Balcı Ali Çelebi, Celeb Hüseyin Çelebi.

1008 - 1661 (1072) İstanbul 9: 190a/1 Dava / Adjudication

Üsküdar’ın Tembel Hacı Mehmet Mahallesi sakinlerinden Sarı Hamamizade Ali Çelebi, Üsküdar’ın Gülfem Hatun Mahallesi sakinlerinden Vildan ve İrfan adlı kadınlar karşısında mahkemeye çıkar. Ali Çelebi’ye göre, babası merhum Sarı Hamamcı’nın Gülfem Hatun Mahallesi’nde bulunan bir evi, ölümünden sonra eşi İsmihan Hatun ile kendisine ve iki erkek kardeşine miras kalmış olmasına karşın Vildan ve İrfan adlı kadınlar, İsmihan’ın evi kendilerinin oturması koşuluyla vakfettiği gerekçesiyle haksız yere eve el koymuşlardır. Görüşleri sorulan davalı kadınlar, İsmihan Hatun’un iki oğlunun ölümünden sonra Ali Çelebi’nin de izniyle evi, yaşadığı sürece kendisi, ölümünden sonra salıverdiği köle ve cariyeleri ve onların soylarından gelenlerin kullanması, onlardan sonra da kiraya verilerek gelirinin Medine yoksullarına gönderilmesi koşuluyla vakfettiğini ve kardeşi Mehmet Efendi’yi vakfa müteveli tayin ederek vakfiyeyi mahkemeye tescil ettirdiğini söylerler. Vildan ve İrfan, İsmihan Hatun’un öldüğünü, kendilerinin İsmihan Hatun’un cariyeleri olduğunu ve vakfiye koşullarına uygun olarak evin kullanım haklarının kendilerinde olduğunu belirterek savlarını belgeleyen vakfiyeyi mahkemeye sunarlar. Yeniden görüşü sorulan davacı Ali Çelebi, bu ifadeyi bütünüyle reddeder. Bunun üzerine mahkeme, şahitlerin görüşlerine başvurur. Şahitler, davalı kadınlar Vildan ve İrfan’ın ifadeleri doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, Vildan ve İrfan davayı kazanırlar.

Sarı Hamamizade Ali Çelebi, a resident of Üsküdar’s Tembel Hacı Mehmet neighborhood, sues Vildan and İrfan, two female residents of Üsküdar’s Gülfem Hatun neighborhood. According to Ali Çelebi, his late father Sarı Hamamcı bequeathed a house in the Gülfem Hatun neighborhood to his wife İsmihan Hatun, and to him and his two brothers. Alas, he claims, Vildan and İrfan have confiscated the house, on the ground that İsmihan endowed it for their accommodation. Questioned by the court, the defendants state that, after the death of her two sons, İsmihan Hatun

endowed the house with Ali Çelebi's authorization. According to the waqf deed, İsmihan would use the house as long as she lived, to be followed by the lines of her manumitted slaves and concubines. After the end of their lines, the house would be rented out, with the revenue used for the poor in Medina. She appointed her brother Mehmet Efendi as the mutawalli of the waqf, and had the waqf deed (vakfiye) registered in court, the women add. Presenting to court the deed of the waqf, Vildan and İrfan state that İsmihan has died and that her concubines are using the house in accordance with the waqf deed. Questioned by the court, Ali Çelebi rejects their entire testimony. The court then seeks witness testimonies. Witnesses corroborate Vildan and İrfan's testimony. In conclusion, the defendants Vildan and İrfan win the case.

Dîvan-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnda ma'kûd meclis-i şer'-i hatîrde mahrûsa-i Üsküdar'da Tenbel Mehmed Mahallesi'nde sakin Sarı Hamâmîzâde dimekle şehîr Ali Çelebi bin Ahmed meclis-i mezbûrda Gülfem Mahallesi sâkinelerinden olup zikri câ'î vakf menziline meşrûtiyet üzere mutasarrîfetân ve da'vâ-yı âtiyede husûmet ve redd ü cevâba kibel-i şer'den me'zûnlar olan işbu râfi'atü'l-kitâb Vildan bint-i Abdullah ve İrfan bint-i Abdullah nam hatunlar mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan Gülfem Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ayşe Hatun ibnet-i Mehmed Efendi mülkine ve bir taraftan Gazanfer Ağa Vakfı'ndan odalara ve bir taraftan Hüseyin Çelebi nam bevvâb-ı sultânî mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehi ve mahdûd olup üç bâb fevkânî beyti ve önünde iki sofayı ve dehlizi ve anbarı ve zât-ı eşcâr-ı bâğçe ve kenîfi ve muhavvatayı müstemil olan menzil babam mezbûr Sarı Hamamcı'nın ile'l-vefât mülki olup ba'de vefâtihî hasren vârisleri olan zevcesi İsmihan Hatun ibnet-i Ahmed ve sulbî oğulları Yakub ve Mustafa ve bana intikal eylemişken menzil-i mezbûr mezbûre İsmihan vakf ve süknâsını bize şart eylemiştir deyü menzil-i mezbûra vaz'-ı yed iderler suâl olunup kasr-ı yedlerine tenbih olunmak murâdıdır didikde gıbbe's-suâl mezbûretân Vildan ve İrfan cevablarında

fi’l-vâki’ menzil-i mahdûd-ı mezkûr ba’de vefâtihî sulbî oğulları müteveffiyân-ı mezbûrân Yakub ve Mustafa’nın hisselerine ta’yin ve tahsis olundıktan sonra mezbûrân dahi müte’âkiben vefât itmeğin mecmû’-ı menzil-i mezbûr valideleri mezbûre İsmihan’ın südüs hissesi mukabelesinde ta’yîn ve tahsis olundıktan sonra mezbûre İsmihan Hatun dahi mülk-i mevrûsı olan mecmû’-ı menzil-i mezbûrî bin [yetmiş] iki senesi Zilhiccesinin yirmi dördüncü günü târihiyle vakf-ı sahîh-i mü’eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf idüp evvelâ hayatta oldukça kendi sâkine olup tebdîli ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba’de uhrâ yedinde ola ba’de vefâtihâ menzil-i mezbûrede utekâ ve utekâtı sâkin olalar ba’dehüm evlâdları ve evlâd-ı evlâdları neslen ba’de neslin sâkin olalar ve ba’de inkırâzî’l-evlâd Medîne-i Münnevvere alâ münevverihâ efdalü’s-salavâtı fukarâsına vakf olup evkâf mütevellisi menzil-i mezbûrî ecr-i misli ile âhara îcâr idüp hasıl olan galle ve icâreteyni her sene fukarâ-i mezkûrîne irsâl ideler deyü şart idüp ba’dehü menzil-i mezbûr li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb eylediği karındaşı Mehmed Efendi’ye teslim ol dahi vakfiyyet üzre kabz u tesellüm eyledikten sonra ol tarihte mahrûsa-i mezbûrede hâkim-mü’ş-şer’ mübeyyini olan Mevlana Mustafa Efendi bin Hasan Paşa huzûrunda mütevellî-i mezbûr ile hâzırân olup ba’de’l-ikrâr ve’t-tasdîk vâkıfe-i mezbûreden rücû’ ve istirdâd bâbında nizâ’ ve cânib-i mütevellîden imtinâ’ vâki’ olduktan sonra hâkim-i müşârün-ileyh dahi âlimen bi’l-hilâf vakf-ı mezbûrın sıhhat ve lüzûmına hükm idüp menzil-i mezbûr alâ nehci’ş-şer’î vakf-ı sahîh ve lâzım ve müseccel olduktan sonra vâkıfe-i mezbûre İsmihan Hatun vefât idüp biz mezbûrenin atîkâtından olmağla nevbet-i tasarruf ve vakf-ı mezbûr bizüm olmağın menzil-i mezbûra vaz’-ı yed ideriz deyü mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemini hâvî ve mazmûnı takrîr-i meşrûhlarını müştamil vakfiye ibrâz eylediklerinde gıbbe’l-istintâk mezbûr Ali cevâbında yedlerinde olan vakfiyeyi ikrâr idüp lakin menzil-i mezbûr babasının vefâtından sonra karındaşları müteveffiyân-ı mezbûrân Yakub ve Mustafa’nın bi’r-râzı hisselerine ta’yîn olunup ba’de vefâtihümâ valideleri mezbûre İsmihan’ın bi’r-râzı hissesi mukabelesinde ta’yîn

ve tahsîs olunduğunu inkâr idicek ‘udûl-i müslimînden olup zikr olunan Gülfam Mahallesi’nde vâki‘ câmi‘-i şerîfde müezzin olan el-Hâc Mustafa bin Celali nam şâhid-i asl ile sâhib-i firâş olmağla meclis-i şer‘a huzûrî mütekarrer olan Haremeyn-i muhteremeyn mütevellisi fahrü’l-akrân Ebubekir Ağa bin Abdullah nam şâhid-i aslın fer‘ânı olan Ahmed bin Ramazan ve Kösec Mehmed Efendi bin [boş] nam kimesneler meclis-i şer‘a hâzırûn olup istişhâd olundıklarında evvelâ şâhid-i asl olan mezbûr el-Hâc Mustafa fi’l-vâki menzil-i mahdûd-ı mezkûr merkûm Sarı Hamamcı’nın vefâtından sonra müdde‘î-i mezbûrın karındaşları mezbûrân Yakub ve Mustafa’nın bi’t-terâzî hisselerine ta’yin olunduktan sonra mezbûrân Mustafa ve Yakub müte‘âkiben vefât itmekle mecmû‘-ı menzil-i mezbûr valideleri vâkife-i mezbûre İsmihan’ın südüs hissesi mukâbelesinde müdde‘î-i mezbûr Ali Çelebi rızasıyla ta’yin ve tahsis olunduğuna ben şâhidim şehâdet dahi iderim didikden sonra şâhidân-ı fer‘ân-ı mezbûrân Ahmed ve Kösec Mehmed Efendi dahi şâhid-i aslımız olan mezbûr Ebubekir Ağa fi’l-vâki‘ menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Sarı Hamamcı’nın vefâtından sonra sulbî oğulları ve müdde‘î-i mezbûrın karındaşları mezbûrân Yakub ve Mustafa’nın hisselerine bi’t-terâfî‘ ta’yin olunduktan sonra mezbûrân Mustafa ve Yakub müte‘âkiben vefât itmekle mecmû‘-ı menzil-i mezbûr valideleri vâkife-i mezbûre İsmihan’ın südüs hissesi mukâbelesinde müdde‘î-i mezbûr Ali Çelebi rızasıyla ta’yin ve tahkîk olunduğuna ben şâhidim şehâdet dahi iderüm şürûhı benim lisanımdan şâhidler olan şehâdet eyleyin deyü bize tahmîl-i şehâdet itmeğın biz dahi mezbûr Ebubekir Ağayı fi’l-vâki‘ menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Sarı Hamamcı’nın vefâtından sonra sulbî oğulları ve müdde‘î-i mezbûrın karındaşları mezbûrân Yakub ve Mustafa’nın hisselerine bi’t-terâzî ta’yin olunduktan sonra mezbûrân Mustafa ve Yakub müte‘âkiben vefât itmekle mecmû‘-ı menzil-i mezbûr valideleri vâkife-i mezbûre İsmihan’ın südüs hissesi mukâbelesinde müdde‘î-i mezbûr Ali Çelebi rızasıyla ta’yin ve tahsîs olunduğuna ben şâhidim şehâdet dahi iderüm biz dahi siz dahi benüm lisanımdan şâhidler olun şehâdet eyleyin deyü bize şehâdet tahmîl itmeğın biz dahi mezbûr Ebubekir

Ağa'nın şehâdeti üzre şâhidleriz şehâdet iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mezbûr Ali Çelebi mu'ârazadan men olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim Çavuşbaşı Mehmed Ağa, fahrü'l-akrân Ali Ağa bin Oruc, fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ser-muhzır, Çukadar Mehmed Beşe bin Ahmed, Musa Beşe bin kapu kethüdası, el-Hâc Tursun bin Himmet, es-Seyyid Ali Çelebi bin es-Seyyid Mehmed, Mustafa Efendi el-imam.

1009 - 1661 (1072) İstanbul 9: 191a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Kasap Ivaz Mahallesi'nden Cevriçehre Hatun'un vekili Ebubekir Beşe, Derviş Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Cevriçehre Hatun, 3000 akçesini, faizle (istirbâh, istiglâl) işletilerek geliriyle adı geçen mahallenin avarız vergisi giderlerine katkı yapılması, Derviş Efendi'nin vakfın mütevellisi olması, onun ölümünden sonra mütevellinin mahkemece belirlenmesi ve zamanla vakıf koşulları ortadan kalkarsa gelirin bütünüyle yoksul Müslümanlara aktarılması koşullarıyla vakfetmiştir. Vekil Ebubekir Beşe, şimdi kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ve iptal edilmesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı Derviş Efendi, başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını söyler. Sonuçta mahkeme, davalı müteveli Derviş Efendi'nin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Ebubekir Beşe, legal agent of Cevriçehre Hatun, a resident of İstanbul's Kasap Ivaz neighborhood, sues Derviş Efendi. Cevriçehre Hatun endowed 3000 akçe with the following stipulations. The money is to be operated at interest (istirbâh, istiglâl) and the revenue used for the avarız tax payment of the same neighbor-

hood. Derviş Efendi is to serve as the waqf mutawalli. Upon his death, the court is to appoint the new mutawalli. If in time waqf stipulations can no longer be fulfilled, the entire waqf revenue is to be used for Muslims in need. Now, based on the views of certain Islamic jurists, the legal agent Ebubekir Beşe declares the waqf invalid and demands its annulment. For his part, the defendant Derviş Efendi counters that it cannot be annulled, based on the views of other Islamic jurists. In conclusion, the court agrees with the mutawalli and decides that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled.

Elhamdü li-veliyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammedin ve âla ve sâhbihi ecma'in emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostanti-niyyeti'l-mahmiyyede Kassâb Ivâz Mahallesi'nde sâkine sâhibe-tü'l-hayrât ve'l-hasenât Cevrîçehre Hâtun bint-i Abdülmennân tarafından vakf-ı âti'l-beyânı ikrâra ba'dehu da'vâ-yı rücû' ve istirdâda vekil olup mezbûrenin zâtını ma'rîfet-i şer'îye ile ârifân olan Seydi Beşe bin Ali ve Mustafa Beşe bin Hasan şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Ebûbekir Beşe ibn Mehmed meclis-i şer'-i nebevî ve mahfil-i dîn-i mustafvîde vakf-ı câiz-zikre li-eclî't-tescîl mütevellî nasb olunân Derviş Efendi ibn Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp müvekkilem mezbûre Cevrîçehre Hâtun etyab-ı malımdan üç bin akçe ifrâz idüp niyyet-i hâlisâ ile vakf-ı sahîh-ı mü'eyyed ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki meblâğ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile alâ vecih-i helâl onı on bir buçuk akçe hesâbı üzere istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan ribhi be-her sene mahalle-i mezbûre avârızına virile ve vakf-ı mezbûra mezbûr Derviş Efendi ibn Emrullah hasbî mütevellî ola ba'de vefâtihî tevliyet-i mezbûre re'y-i hâkim ile âhara tevcîh oluna ve mürûr-ı eyyâm ile şart-ı mezkûra ri'âyet mümkün olmazsa mut-lak-ı ribh-i mezbûr fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü meblâğ-ı mesfûr mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi alup kabz eyledi didi didikde gıbbe't-tasdîk vekil-i mezbûr Ebûbekir Beşe mütevellî-i merkûm Derviş Efendi muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı

nükûd inde’l-e’immeti’s-selâse bâtil ve zımnında şurût ve kuyûd sıhhatden âtil olup vakf-ı mezbûrdan rücû‘ eyledim meblâğ-ı mezbûrî bi’l-vekâle istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî olup eger çe hâl bast olunan minvâl üzre olduğu câ-yi eşkâl değildir lâkin imâm-ı mu‘teber ve hümâm-ı cennet-makarr Hazret-i İmâm Züfer’den İmâm Ensârî radiye anhu rabbühü’l-bârî rivâyeti üzre sıhhat-i vakf-ı nükûd emr-i mukarrerdir deyü teslîmden imtinâ‘ idüp imlâ-yı kitâbı tevkî‘-i müstetâbî ile muvakka‘ olan hâkim-i hâsım huzûrunda müterâfî‘ân ve fasl ve hasma talibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh dahi cânib-i vakfa nazar ve mübtıl-ı hayr olmakdan hazer idüp imâm-ı merkûm re’y-i şerîfi üzre vakf-ı nükûdun sıhhatine hükm itdikden sonra vekîl-i mezkûr da‘vâ-yı rücû‘a tekrâr şurû‘ idüp eger çe hükm-i hâkim ile vakf-ı mezbûra sıhhat hâsıl oldu lâkin İmâm-ı Azam ve hümâm akdem Ebû Hanîfe el-Kûfî cûziye hayru’l-cezâ’ ve kûfiye katında sıhhat müstelzim lüzûm olmamağın meblâğ-ı mezbûrî mütevellî-i mezbûrdan taleb eyledikde mütevellî-i mezbûr cevâba tesaddî idüp hükm-i hâkim-i ârif-i mahalli ictihâda tesâdüf olsa ol hükm nâfiz ve mübrem ve bi’l-icmâ‘ makbûl ve müsellemler olmağla mâ-tehassün-fîhde vakf-ı nükûd-ı merkûm hükm-i mezbûr ile cümle e’imme katında sıhhat bulup imâmeyn-i bedreyn-i münîreyn katlarında sıhhat-i lüzûmı müstelzim olmağla vakf-ı mezbûrun lüzûmuna dahi kavîl-i imâmeyn ile hükm taleb iderim didikde hâkim-i müşârün-ileyh âlimen bi’l-hilâf lüzûmuna dahi hükm itmekle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olundu fermen beddelehû ba‘demâ semî‘ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûneh inna’llâhe semî‘un alîm ve icra’l-vâkîfetü alâ hayyî’l-cevvâdî’l-kerîm cerâ zâlike ve hurrire fî’l-yevmî’s-sâmin ‘aşer min şehri Rebî‘ilevvel li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hâc İbrâhim bin Yûsuf, Ömer Çelebi bin el-Hâc İbrâhim, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Ali Çelebi bin Yûsuf, Ahmed Çelebi bin İmâm Ömer Efendi, Ali Çavuş bin [boş], Şükrullah bin Mustafa, Mehmed bin Rıdvân, Abdi bin Hüseyin, Hasan bin Bayram, Ahmed Efendi fahrü’l-hurûf.

1010 - 1661 (1072) İstanbul 9: 191a/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Büyük Ayasofya Mahallesi sakinlerinden biri, bu mahallede bulunan bir evini ulemadan bir kişinin kullanması koşuluyla vakfetmiştir. Vakfiye koşullarına uygun olarak evi kullanmakta olan İbrahim'in vefat etmesi üzerine mahkeme, boş kalan evi yine vakfiye koşullarına uygun olarak konut gereksinimi olan Ali Efendi'ye verir.

A resident of İstanbul's Büyük Ayasofya neighborhood had endowed a house in the same neighborhood for the use of a scholar (âlim). İbrahim, who had lived in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), has passed away. The court authorizes Ali, who is in need of a house and fulfills the requirements of the waqf deed, to live in the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' ashâb-ı hayrâtdan [boş] nam sâhibü'l-hayrın vakf ve süknâsını ulemâdan bir ehl-i ilme şart ve tefvîz eylediği ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzilde ber-mûceb-i şart-ı vâkîf-ı mezbûr sâkin olan İbrahim nam kimesne vefât idüp süknâ-yı menzil-i mevkûf-ı mezbûr mahlûl olmağın işbu hafız-ı vesîka ulemâ ve sulehâdan Ali Efendi sâlih ve müte-deyyin ve ehl-i ilm olup süknâyâ eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğunu sikât ihbâr itmeğın ber-mûceb-i şart-ı vâkîf süknâ-yı menzil-i mezbûr mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye kibel-i şer'den tevcîh olunup vâki'ü'l-hâl ketb ve müşârün-ileyh Ali Efendi yedine def ve itâ olundı fi's-sâbî' ve'l-ışrîn min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi, es-Seyyid İbrahim Efendi, Musalli Efendi el-kâdı, Mehmed Efendi bin Mehmed.

1011 - 1661 (1072) İstanbul 9: 191b/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'a bağlı Aksaray'ın Atik Murat Paşa Mahallesi sakinlerinden Çavuşbaşı Mahmut Ağa'nın ölümünden sonra mirası,

çocukları Ahmet, Süleyman, Ayşe, Rukiye ve Safiye ile eşi Hümer-ra Hatun’a kalmıştır. Çocuklarının vasisi olan Hümer-ra Hatun’un vekili İbrahim Usta, Atik Murat Paşa Vakfı’nın mütevellisi Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Merhum Çavuşbaşı Mahmut Ağa, ölümünden sonra adı geçen mahallede bulunup adı geçen vakıftan kiralamış olduğu bir dükkânın kullanım hak-larını miras bırakmıştır. Varislerden oğul Süleyman’ın ölümü üzerine Hümer-ra Hatun, onun hissesini 23.500 akçeye vakıftan devralarak parasını bütünüyle ödemiştir. 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında dükkân kül olmuş, Hümer-ra Hatun kendisinin ve çocuklarının parasıyla dükkânı yeniden yaptırmış, ardından çocuklardan Ahmet de ölmüş, Hümer-ra Hatun onun da hissesini 23.500 akçeye vakıftan devralmış ve vakfa 18.000 akçe ödeme yapmıştır. Müteveli Hasan Efendi, kalan 5500 akçeyi almak için Hümer-ra Hatun’u dava ettiğinde vekil İbrahim Usta, dükkânın yeniden yapımı için ölen Ahmet’in parasının da kullanıldığı ve vakıftan bu paranın alınmadığı gerekçesiyle ödemeye karşı çıkmıştır. Vekil İbrahim Usta, şimdi araçların yardımıyla vakıf ile 5500 akçe üzerine sulh yaptıklarını ve sulh bedelini ölen Ahmet’in vakıftan alacağına takas ettiklerini söyler. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Upon the death of Çavuşbaşı Mahmut Ağa, a resident of Atik Murat Paşa neighborhood in Aksaray, İstanbul, his estate fell to his children Ahmet, Süleyman, Ayşe, Rukiye and Safiye, and his wife Hümer-ra Hatun. İbrahim Usta, legal agent of Hümer-ra Hatun, guardian of the children, is in court with Hasan Efendi, mutawalli of the Atik Murat Paşa Waqf. The decedent bequeathed the usufruct rights of a store in the same neighborhood, rented from the above-stated waqf. Upon the death of Süleyman, one of the heirs, Hümer-ra Hatun bought his share from the waqf for 23,500 akçe and made payment. In the 1660 (AH 1070) fire, the store was destroyed. Hümer-ra Hatun rebuilt the store using her own funds and those of her children. Later, Ahmet, another heir, died too. Hümer-ra Hatun bought his share from the waqf for

23,500 akçe and paid the waqf 18,000 akçe in return. Mutawalli Hasan Efendi sued Hümerra Hatun for the remaining 5500 akçe. The legal agent İbrahim Usta countered, stating that some of Ahmet's funds were used to reconstruct the store and that the waqf did not reimburse him for the expense. İbrahim Usta now states that, upon mediation, he and the mutawalli have reached an amicable settlement for 5500 akçe. He adds that the settlement amount has been counted towards Ahmet's receivable from the waqf. The court registers the settlement.

Mahmiye-i İstanbul'da Aksaray'da Murad Paşa-yı Atik Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhum Çavuşbaşı Mahmud Ağa'nın evlâd-ı sığârı Ahmed ve Süleyman ve Ayşe ve Rukiye ve Safiye'nin kibel-i şer' den mansûbe vasîleri olan zevce-i metrûkesi Hümerra Hatun ibnet-i Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikre da'va ve talebe ve lâzım gelürse sulh ve ibrâya vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer' iye ile ârifân olan Mazhar Çavuş bin Abdullah ve Hüseyin bin Receb şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Şah Huban Bağçesi ustası fahrül-emâsil ve'l-akrân İbrahim Usta bin Hasan meclis-i şer'-i hatîrde bi'l-fi'l zikr olunan Murad Paşa-yı Atîk Vakfı'na müteveli olan râfi'ül-kitâb Hasan Efendi bin Hamza mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahalle-i mezbûrede köşe başında vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bakkal dükkanı merhum-ı mezbûrın tasarrufında olup ba'de vefâtihî evlâd-ı sığârı mezbûrûna intikâl-i âdî ile intikâl eyledikten sonra sağîr-i mezbûr Süleyman bundan esbak vefât idüp beş sehimde bir sehm hissesi cânib-i vakfa 'âid oldukda müvekkilem mezbûre Hümerra hisse-i mezbûreyi taraf-ı vakıfdan bedel-i misli olan yirmi üç bin beş yüz akçeye nefsiyçün müteveli-i mezbûrdan tefevvüz ol dahi hisse-i mezbûreyi minvâl-i muharrer üzre mezbûre Hümerra Hatun'a tefvîz idüp bedeli olan meblağ-ı mezbûr yirmi üç bin beş yüz akçeyi vakf için yedinden kabz eyledikten sonra bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı günü vâki' olan harîkde muhterik olmağın müvekkilem dükkan-ı mezbûrı sığâr-ı mezbûrûnun ve kendinin malı ile binâ eylemişidi

halen sağîr-i mezbûr Ahmed dahi vefât idüp ânın bir sehm hissesini dahi mütevellî-i mezbûrdan yirmi üç bin beş yüz akçe bedel mukâbelesinde tefevvüz ve mütevellî-i mezbûr dahi tefvîz idüp bedel-i tefvîz-i mezkûrdan on sekiz bin akçesini mütevellî-i mezbûra bundan akdem teslim ol dahi yedinden kabz ve tesellüm eylemişdi el-hâletü hâzihî bedel-i tefvîz-i mezbûrdan bâkî kalan beş bin beş yüz akçeyi mütevellî-i mezbûr bi'l-vekâle benden taleb eyledikde ben dahi sağîr-i mezbûrın malından dükkân-ı mezbûrda olan bir sehm hissesine sarf eylediği ma'lûmü'l-mikdâr meblağı kable'l-istifâ vefât itmeğin istifâ itmediği mertebeyi taraf-ı vakıfıdan bi'l-vekâle istirdâd itmekle beynimizde nizâ'-ı küllî cârî ve sâdır olmuşıdi hâlen vesâtat-ı muslihîn ile mütevellî-i mezbûr benimle da'vâ-yı meşrûhamdan beş bin beş yüz akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûr bi'l-vekâle kabûl ve bedel-i sulh-i mezbûr müvekkilemin zimmetinde bâkî kalan beş bin beş yüz akçeye takâs ve kabûl ve mezbûr dahi mukâsa ve kabûl eyledi didikde gibbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdurrahman Efendi bin İbrahim imam-ı Bağçe-i Şah Hubân, Mustafa Çavuş bin Abdullah, Hüseyin Beşe bin Receb, Mehmed Efendi kâtib-i vakf-ı mezbûr, Yusuf Çelebi kâtib-i [...], İmam Mehmed Efendi el-Hâc, Abdi bin Hüseyin.

1012 – 1661 (1072) İstanbul 9: 191b/3 Tescil işlemi / Registration

Merhûm Haffe Hatun'un ulemadan bir kişinin oturması koşuluyla vakfettiği ve İstanbul'un Müftü Ali Mahallesi'nde bulunan evi vakfiye koşullarına uygun olarak kullanan Osman ölmüştür. Mahkeme, yine vakfiye koşullarına uygun olarak, evi konut gereksinimi olan İbrahim Efendi'ye verir.

The late Haffe Hatun had endowed a house in İstanbul's Müftü Ali neighborhood for the use of a scholar (âlim). Osman,

who had lived in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), has died. The court assigns the house to İbrahim Efendi, again in accordance with the deed.

Merhum Hâffe Hatun nam sâhibü'l-hayr vakf-ı süknâyı ulemâdan bir recül-i sâliha şart ve ta'yîn eylediği mahmiyye-i İstanbul'da Müfti Ali Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzile ber-mûceb-i şart-ı vâkîf mutasarrıf olan Osman fevt olup yeri mahlûl olmağın ulemâdan olup meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan bâ'isü'r-rakîm İbrahim Efendiye menzil-i mezbûr tevcih olunup tasarrufiyçün bu vesîka-i anîka ketb ve yed-i tâlibe def' olundu fî 28 min Rebi'ülevvel sene 1072

Şühûd

Mustafa Efendi kâtib, Ahmed Efendi Burûsî, Hüseyin Efendi Burûsî, Şükrullah bin Mustafa, muharrirü'l-hurûf Ahmed.

1013 - 1661 (1072) İstanbul 9: 192a/1 Dava / Adjudication

İstanbul'un Karabaş Mahallesi sakinlerinden Fatma Hatun, imam Hasan Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Fatma, adı geçen mahallede bulunan bir evini yaşadığı sürece kendisi, ölümünden sonra Saliha adlı kadın, onun ölümünden sonra soyundan gelenler, daha sonra Saliha'nın kız kardeşi Emine Hatun ve soyundan gelenler, daha sonra İstanbul'daki Defterdar Zaviyesi'nin şeyhi Himmet Efendi ve soyundan gelenler, daha sonra da mahkemece kendisi için Kur'an okuyacak dürüst bir kişinin kulanması koşuluyla vakfederek Hasan Efendi'yi vakfına müteveli tayin eder. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Fatma, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ve iptal edilmesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı müteveli Hasan Efendi ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşünü gerekçe göstererek vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, davalı mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Fatma Hatun, a resident of İstanbul's Karabaş neighborhood, sues Hasan Efendi, a prayer leader (imam). Fatma endowed a house in the same neighborhood with the following stipulations. She will use the house until the end of her life, to be followed by Saliha and her line; Saliha's sister Emine Hatun and her line; Himmet Efendi, sheikh of the Defterdar Dervish Lodge (zaviye) in İstanbul, and his line; and, finally, a court-determined honest person who will read the Quran for her her soul. She then appointed Hasan Efendi as the mutawalli of the waqf. After the recording of these stipulations, based on the views of certain Islamic jurists, Fatma claims the waqf deed (vakfiye) to be invalid and demands its annulment. For his part, the defendant Hasan Efendi counters that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of other Islamic jurists. Agreeing with the defendant mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled.

Elhamdü li-veliyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihi Muhammedin ve âla ve sahbihî ecma'în emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tah-rîrine bâ'is ve bâdî budur ki Karabaş Mahallesi'nde sâkine Fâtıma bint-i Mehmed nâm hâton meclis-i şer'-i hatîrde vakf-ı âti'z-zikre li-ecli't-tescîl ve'l-itmâmî'l-maslahat ve't-tekmîl mütevellî nasb eylediği Hasan Efendi ibn Mustafa nâm imâm mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î dahi kılup bu dünyâ-yı deniyyeye i'tibâr ve dîde-i bî-dâr ile nazar idüp na'îmi ma'rız-ı zevâl ve mukîmi şeref-i irtihâlde idigini zikr ve mülâhaza ve fikr eyleyüp ve mâ tekaddemu li-enfü-siküm min hayrin tecidûhu inde'llah âyet-i kerîmesi mefhûm-ı şerîf ve ma'nâ-yı lâtifine habîr ve's-sadakâtü fidyetün li'l-me'âsî yevme yü'hazû'l-mücrimüne bi'n-nevâsî dahi gûş-ı hûşumda câygîr olup efdal-i sadakât ve ahsen-i hasenât fevâyidi müstemirre ve 'avâyidi müstakirre olan sadakât câriye olduğına binâ'en silk-i mülkümde münselik olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Ali Çelebi mülküne ve bir tarafı mahalle-i mezbûre mü'ezzinine meşrûta olan menzile ve bir tarafı ba'zan Serrâcbaşı mülküne ve ba'zan Âişe Hâton mülküne ve bir tarafı Uşşâkzâde Efendi mülküne müntehî ve mahdûd bir bâb tahtânî odamı ve kenîfi ve bir

su kuyusunu ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bağçeyi müstemil cemî-i mülk menzilimi hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki menzil-i mezkûrda olan hayâtda olduğumca kendim sâkin ve mutasarrıfe olanı bi-emri'llâhi meliki'l-müte'âl bu dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya intikâl ve irtihâl eylediğimde menzil-i mezbûrda Sâliha bint-i Yûsuf nâm hâtun sâkine ola ba'de vefâtihâ kendi evlâdı ve evlâd-ı evlâdı neslen ba'de neslin ve fer'an gibbe asl sâkin olalar ba'de inkırâzi'l-evlâd mezbûre Sâliha'nın hemşiresi Emine Hâtun menzil-i mezkûrda sâkine ola ba'de vefâtihâ kendi evlâdı ve evlâdü'l-evlâdı neslen ba'de neslin ve fer'an gibbe asl sâkin olalar ba'de inkırâzi'l-evlâd mahmiyye-i mezbûrede [boş] Mahallesi'nde Defterdâr zâviyesinde şeyh olan fahrü's-sulehâi's-sâlikîn Himmet Efendi menzil-i mezkûrda sâkin ola ba'de vefâtihâ kendi evlâdı ve evlâd-ı evlâdı neslen ba'de neslin ve fer'an gibbe asl sâkin olalar ba'de inkırâzi'l-evlâd re'y-i hâkimü's-şer'le sulehâdan bir kimesneye tevcîh ve ta'yîn olunup içinde sâkin oldukça her gün üç İhlâs-ı Şerîf ve bir Fâtihâ-i Şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ eyliye deyü menzil-i mezkûr fâriğan anı's-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi vakfiyet üzre kabz ve tesellüm ve mütevellîlerin sâ'ir evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi didikde gibbe't-tasdîk vâkife-i mezbûr Fâtima inân-ı kelâmını semt-i rücû'a âtîf olup vakf akâr eğer çe imâm-ı muhtâr olan pîşvâ-yı küll-i reh-nümây-ı sebîl İmâm-ı Azam ve hümmâm-ı akdem ve ekrem Ebû Hanîfe el-Kûfî cûziye hayrû'l-cezâ' ve kûfiye hazretlerinin mezheb-i hatîrlerinde sahîh ve câ'izdir lâkin menzile-i âriyetle olmağile şeref-i lüzûm câ'iz olmayup husûsan vâkıf-ı menâfî vakfı nefsine şart itmekle âlem-i rabbânî İmâm Muhammed bin Ebu'l-Hasen eş-Şeybânî re'y-i hatîrleri üzre vakf-ı mezbûr ve ana mebnâ olan şurût ve kuyûd bâtil olup rücû' emri-meşrû' olmağın menzil-i mezbûrun vakfiyetinden rücû' idüp kemâkân mülkûme idhâl murâdımdır mütevellî-i mezbûr menzil-i mezkûr bana teslimiye tenbîh olunmak taleb iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba âzim olup eğer çe hâl bast olunan minvâl üzre olduğu cây-i eşkâl değildir lâkin fâzıl-ı samedânî İmâm Ebû Yûsuf eş-şehîr bi'l-imâmi's-sânî mezhebi üzre şurût-ı mezkûr

sahîh olup ve vâkîfe mücerred vakfiyet dimekle vakf sahîh ve sıhhat dahi lüzûm ifâde itmekle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olmuşdur ve fî zamâninâ hükkâm kavli-i mezbûr ile amele dahi me’mûrlardır deyü reddeden imtinâ’ idüp vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm taleb iderim deyüp hâkim-i mevki’-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne-me’âb hazretleri huzûrunda müterâfî’ân ve fasl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh hazretleri tarafeynin kelâmına nazar ve mennâ’un li’l-hayr olmakdan hazer idüp alâ kavli men-yerâh fi’l-e’immeti’l-müctehidîn vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve lüzûmuna hükm itmeğin min ba’d vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım oldu fe-men beddelehû ba’de mâ-semî’ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûneh cerâ zâlike ve hurrire fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-’işrîn min şehri Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Abdullah Çelebi bin Ramazan el-müezzin, İbrâhim bin Mustafa, Kenan Beşe bin Abdullah, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa, Resûl Bey bin Mustafa.

1014 - 1661 (1072) İstanbul 9: 192b/5 Dava / *Adjudication*

Bir yeniçeri bölüğünün giderlerinin karşılanması amacıyla vakfedilen paranın mütevellisi odabaşı Yakup Beşe, merhum Osman Beşe’nin kız kardeşi ve varisi Ayşe Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Yakup Beşe’ye göre, Osman Beşe ölümünden önce vakıftan 2545 akçe borç almış, şahitler huzurunda bu borcunu itiraf etmiş, ancak borcu ödeyemeden ölmüştür. Davacı müteveli Yakup Beşe, şimdi vakfın bu alacağını Osman Beşe’nin mirasını elinde bulunduran Ayşe Hatun’dan ister. Görüşü sorulan davalı Ayşe Hatun, borcu reddeder. Bunu üzerine mahkeme, davacı Yakup Beşe’den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Yakup Beşe’nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Ayşe Hatun’u Osman Beşe’nin vakfa olan borcunu mirasından ödemesi yolunda uyarır.

Yakup Beşe, a janissary janitor (odabaşı) and mutawalli of funds endowed for the expenses of a janissary squad, sues Ayşe Hatun, sister and heir of the late Osman Beşe. Yakup Beşe claims that Osman Beşe took out a 2545 akçe loan from the waqf before his death, admitted his debt before witnesses, and passed away without settling it. The plaintiff mutawalli Yakup Beşe now demands payment from Ayşe Hatun, who has possession of the decedent's estate. Questioned by the court, the defendant Ayşe Hatun rejects the debt. The court then asks the plaintiff to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Ayşe Hatun to pay Osman Beşe's debt to the waqf from his estate.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin yirmisekizinci cemâ'atine mahsus oda ahâlisinden mühimmât-ı lâzimesiyçün mevkûfe nükûdın halen mütevellîsi olan Odabaşı Yakub Beşe bin Piri mahfil-i kazâda zikr olunan odada sâkin iken bundan akdem fevt olan Osman Beşe bin Abdullah'ın li-ebeveyn kız karındaşı ve hasren vârisesi olup terekesine vâzi'atü'l-yed olan Ayşe Hatun mahzarında üzerine bi't-tevliye takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Osman Beşe zimmetinde mâl-ı vakf-ı mezbûrdan iki bin beş yüz kırk beş akçe olup hatta huzûr-ı müsliminde meblağ-ı mezbûrî vakfa deyni olduğunu ikrâr dahi ittükden sonra kable'l-edâ fevt olmağ-la zimmetinde kalmışdır halen mezbûre Ayşe'den sual olunup tereke-i vâfiyesinden alıvirilmesi bi't-tevliye murâdımdır didikde gıbbe's-suâl mezbûre Ayşe tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'-ı yedini ikrâr lakin müteveffâ-yı mezbûrın meblağ-ı mezbûr deyni olduğunu inkâr idecek müteveli-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda zikr olunan oda ahâlisinden Hüseyin Beşe bin Piri ve Abdurrahman Beşe bin Sinan nam kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istiş-hâdiş-şer'î fi'l-vâki mezbûr Osman Beşe hâl-i sıhhatinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan zimmetimde iki bin beş yüz kırk beş akçe deynim vardır deyü huzûrımızda ikrâr ve bizi işhâd eyledi biz bu hususa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri

edâ-yı şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde ba‘de’t-ta’dîl ve’t-tezkiye
 şehâdetleri makbûle olmağın ba‘de’t-tahlîfi’ş-şer’î mücebince
 meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûma tereke-i vâfiyesinden
 edâya mezbûre Ayşe Hatun’a tenbih olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb
 ketb olundu fi’s-sânî ve’l-‘işrîn min Rebî‘ilevvel li-sene isneteyn
 ve seb’îne ve elf

Şühûd

Hüseyin Beşe bin Abdullah, Ali Beşe bin Sefer, Nasuh Beşe bin
 [boş], Hızır Beşe bin Musa, Mustafa Efendi, Ali Beşe bin Meh-
 med, Ali Beşe bin Abdullah, Şükrullah bin Mustafa.

1015 - 1661 (1072) İstanbul 9: 193b/1 Dava / Adjudication

İstanbul’daki takyeci (bir çeşit başlık) esnafının giderlerinin karşılanması için vakfedilen paranın mütevellisi Sefer Beşe, Fatma karşısında mahkemeye çıkarak Fatma’nın oğlu Mehmet Çelebi’ye vakıf parasından 336,5 kuruş ve 2690 akçe borç verdiğini ve bu paralara Fatma’nın kefil olduğunu ileri sürerek Fatma’nın borcu ödemesini ister. Görüşü sorulan Fatma, davacı Sefer Beşe’nin ifadesini bütünüyle reddeder. Bunun üzerine mahkeme, mütevellî Sefer Beşe’den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı mütevellî Sefer Beşe’nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Fatma’yı kefil olduğu borcu ödemesi yolunda uyarır.

Sefer Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of İstanbul’s night cap makers (takyeci), sues Fatma. He states that Mehmet Çelebi, Fatma’s son, took out a 336.5 kuruş and 2690 akçe loan from the waqf. Claiming that Fatma served as surety for her son, he now demands payment from her. Questioned by the court, Fatma rejects his testimony in its entirety. The court then asks the mutawalli to prove his claim. The plaintiff calls to court witnesses who corroborate his testimony. In conclusion, the court instructs the defendant Fatma to pay her debt.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede takyeciler tâifesinin mühimmât-ı lâzimesiyçün mevkûfe nûkûdun bi'l-fi'l mütevellisi olan Sefer Beşe ibn Abdullah meclis-i şer' de Fatıma bint-i Abdullah mahzarında bi't-tevliye üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûre Fatıma'nın sulbî kebîr oğlu işbu hâzır bi'l-meclis Mehmed Çelebi bin Mustafa zimmetinde mâl-ı vakf-ı mezbûrdan üç yüz otuz altı buçuk riyâlî kuruş vakıfdan müşterâ ve makbuz bir mushaf-ı şerîf hediyyesinden iki bin altı yüz doksan akçe olup meblağayn-i mezbûreyne merkûme Fatıma emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahiha-i şer'iyye ile kefil olmağın meblağayn-i mezbûreyne bi-hükmi'l-kefâle mezbûre Fatıma'dan taleb iderim sual olunsun didikde gibbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr müteveli-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyene beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrede Sofılar Mahallesi'nden Mustafa bin Emrullah ve Mehmed bin Ahmed nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' meblağayn-i mezbûreyne üç yüz otuz altı buçuk riyali kuruş ile [iki] bin altı yüz doksan akçeye mezbûre Fatıma Hatun bizim huzurumuzda emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil oldu biz bu hususa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince meblağayn-i mezbûreyne müteveli-i mezbûra teslimi merkûme Fatıma'ya ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis işrîn şehri Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf Şühûd

Ömer bin Murad, Seyyid Hasan bin Mustafa, Yusuf bin Abdullah, el-Hâc Abdi.

1016 - 1661 (1072) İstanbul 9: 194b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Abdi Çelebi Mahallesi sakinlerinden olup daha önce yeniçeri ocağında başçavuş olan Ali Çavuş'un ölümü üzerine mirasına varisi olmadığı gerekçesiyle yeniçeri beytûlmali emini Şaban Ağa el koymuştur. Şaban Ağa'nın vekili Mustafa

Beşe, Musalli Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Şaban Ağa, Ali Çavuş’un ölümünden önce arsasını Hüseyin Ağa Vakfı’ndan günlük 1 akçeye kiralamış olduğu evini, açık artırma yoluyla satışa çıkardığında en yüksek pey olan 40.000 akçeyi veren Musalli Efendi’nin evi satın aldığını belirtir. Şaban Ağa, Musalli Efendi’den parayı bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu satış işlemini onaylar. Ayrıca, mahkemede bulunan Abdi Çelebi Vakfı mütevellisi imam Mehmet Efendi, söz konusu evin bitişiğinde bulunan vakıf arsasını da merhum Ali Çavuş’un vakıftan kiraladığını ve bu arsanın vakfa kaldığını belirtir. Müteveli Mehmet Efendi, bu arsayı kiralamak üzere açık artırma düzenlediğini, en yüksek pey olan peşin 2000 akçe ile aylık 15 akçe kira bedeli veren Musalli Efendi’nin bu arsayı vakıftan kiraladığını ve kendisine kiracı olduğunu belgeleyen bir temessük verdiğini belirtir. Mahkeme, bu kiralama işlemini de sicile kaydeder.

Upon the death of Ali Çavuş, a former janissary sergeant major and a resident of İstanbul’s Abdi Çelebi neighborhood, Şaban Ağa, a treasury officer (beytülmal emini), confiscated his estate on the ground that the decedent had no legal heirs. Mustafa Beşe, legal agent of Şaban Ağa, appears in court with Musalli Efendi. Şaban Ağa states that he auctioned off Ali Çavuş’s house built on a plot rented from the Hüseyin Ağa Waqf at 1 akçe per day. Musalli Efendi bought the house by submitting the highest bid of 40,000 akçe. He then made the payment. The court registers the sale. Mehmet Efendi, a prayer leader (imam) and mutawalli of the Abdi Çelebi Waqf is also in court. The mutawalli states that Ali Çavuş had also rented a waqf plot adjacent to the house. The plot fell to the waqf upon his death, and Mehmet Efendi auctioned it off. Submitting the highest bid, Musalli Efendi rented the plot for a 2000 akçe advance payment and rent of 15 akçe per month. Mehmet Efendi gave Musalli Efendi a promissory note (temessük) documenting the rent contract. The court registers the rental agreement.

Sâbikan yeniçeri ocağında başçavuş olup mahmiyye-i İstanbul mahallâtından Âbid Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Ali Çavuş bin Mehmed nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûfî olmamağla muhallefâtına vâzî'u'l-yed olan bi'l-fi'l yeniçeri beytü'l-malı emini fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Şaban Ağa bin [boş] tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Ali Ağa bin Oruç ve Ali bin Mehmed el-Münâdî nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti hasm-ı câhid muvâcehesinde sâbite olan Mustafa Beşe bin İsmail nam kimesne meclis-i şer' de işbu bâ'isü'l-kitâb umdet-i kuzâtî'l-İslâm zübdet-i vülâtî'l-enâm Musallî Efendi bin Musa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan ba'zan Âbid Çelebi Mescidi divârı ve ba'zan tarîk-i âmm ve bir taraftan yine ba'zan Mihri Hatun Vakfı ve ba'zan tarîk-i âmm ve bir taraftan Seydi bin Abdüsselam Vakfı ve bir taraftan Mimar Murad Vakfı ile mahdûd ve fevkânî iki oda ve dehliz ve bir sofa ve tahtânî iki oda ve bir matbah ve bir anbar ve bir âhûr ve bi'r-i mâi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi ve bir köşki ve diğer bi'r-i mâi müştemil olup arsası Merhum Hüseyin Ağa Vakfı'ndan olmağla be-her yevm bir akçe ücret-i mü'eccele ile müteveffâ-yı mezbûrun hakk-ı müfevvezi ve ebniyesi olan müştemilât-ı mezkûre ile'l-vefât mülki olup ba'de vefâtihî vâris-i ma'rûfî olmamağla ebniye-i merkûme taraf-ı bey-tü'l-mâle 'âid olmağın mecma'-ı nâs olan mahallerde tebe'aya [?] arz olunup nidâ ve müzâyede olundukda ragabât-ı nâs münkattı'a oldukdan sonra semen-i misli olan fiddî râyic fi'l-vakt kırk bin akçede mersûm Musallî Efendi üzerine karâr idüp ziyâde ile tâlib-ı âhar olmamağın vekâlet-i mahkiyem hasebiyle menzil-i mahdûd-ı mezkûrun cemî'i binâsı meblağ-ı mezbûr kırk bin akçeye mezbûr Musallî Efendiye ma'rifet-i mütevellî ile bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr kırk bin akçeyi vekâletim hasebiyle mezbûrun yedinden tamamen ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun binâsı mezbûrun mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdi-ki's-şer'î merhum-ı mezbûr Âbid Çelebi Vakfı'na mütevellî olan

Mehmed Efendi el-imam meclis-i şer‘de mezbûr Musalli Efendi mahzarında ikrâr idüp mütevellîsi olduğım vakıfdan olup menzil-i mezbûrun kuyusına karîb mahalde vâki‘ tûlen bi-hesâb-ı terbi‘î elli yedi zirâ‘ arsa-i hâliye ve üzerinde mebnî bir köşk ve bi’r-i mâi muhtevî arsa ayda on beş akçe ücret-i mü‘eccele ile müteveffâ-yı mezbûrun vefâtına değin taht-ı tasarrufında olup ba‘de vefâtihî cânib-i vakfa ‘âid olmağla arsa-i mezkûreyi ba‘de arzi’t-tâlibin ve inkîât-ı u’r-ragabe mezbûr Musalli Efendi üzerinde icâre-i mu‘accele ve ayda on beş akçe ücret-i mü‘eccele ile karâr idüp ziyâdeye tâlib olmamağla ve ücreteyn-i mezkûreteyni arsa-i merkûmenin ecr-i misli olmağın tevliyetim hasebiyle sâlifü’z-zikr arsayı iki bin akçe icâre-i mu‘accele ve ayda on beş akçe ücret-i mü‘eccele ile mezbûr Musalli Efendi’ye icâr ve teslîm ol dahi istîcâr ve kabz ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr iki bin akçeyi vakf için yedinden kabz eyledim ve bu minvâl üzre hat ve hatemini hâvî yedine temessük virdim didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-‘âşir min Rebî‘ilevvel li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Umdetü’l-müderresîni’l-kirâm Abdurrahman Efendi eş-şehîr bi-Acemzâde Efendi, umdetü’l-müderresîn Abdullah Efendi ibn el-mevlâ el-merhûm Kasımezâde Efendi, fahrü’l-müderresîn Mehmed Efendi en-nâib, fahrü’l-kuzât es-Seyyid İbrahim Efendi el-kâdî, fahrü’l-kuzât Mustafa Efendi bin Mehmed, fahrü’l-küttâb Mehmed Çelebi bin katib-i muhâsebe, Ahmed Efendi kâtib-i kassâm, Ahmed Efendi el-kâdî, Ali Ağa kethüdâ, Hasan Beşe er-râcil.

1017 - 1661 (1072) İstanbul 9: 195a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yahudi İsak, İstanbul’daki Muhsin Efendi Vakfı’nın mütevellîsi ile birlikte mahkemeye gelerek, vakıftan kiralamış olduğu bir Yahudihane odasının çıkan yangında kül olduğunu, odayı yeniden yaptıracak parasal gücü olmadığını, dolayısıyla odayı yeniden vakfa bıraktığını söyler. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

İsak, a Jew, is in court with the mutawalli of the Muhsin Efendi Waqf in İstanbul. He states that a Jewish quarter (Yahudihane) that he had rented from the waqf was destroyed in a fire. Because he lacks the funds to rebuild the room, he is returning it to the waqf. The court registers the transaction.

[silik] Cemâati'nden İsak veled-i Avraham nam yahudi mahmiyye-i İstanbul'da merhum Muhsin Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan râfi'ü'l-kitâb [silik] bin Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı merhûm-ı müşârün-ileyh musakkafâtından olup mahmiyye-i mezbûrede Çelebioğlu [Mahallesi'nde] vâki' bir tarafı Papasoğlu Vakfı ve bir tarafı hâlen hâkimü's-şer' olan fazîletli Abdurrahman Efendi mülkine ve bir tarafı tarîk-i âmm ve ba'zan Çelebioğlu Vakfı ile mahdûd altı bâb yahudihânenin bir bâb odası icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile [silik] tasarrufımda olup bin yetmiş senesi Zilka'desinin on altıncı günü vâki' olan harîk-i gâlîde zikr olunan odalar [silik] muhterik olup mezkûr müceddeden binâ ve icâresini edâya iktidârım olmamağla zikr olunan odadan kasr-ı yed eyledim min ba'd zikr olunan odada alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 28 Rebî'ilevvel sene 1072

Şühûd

[silik] bin Mustafa, Osman ser-bölük, Resûl bin Rıdvan, İbrahim bin Yusuf, Mustafa el-kâtib, Mustafa el-câbî, Mehmed Çelebi bin Hüseyin.

1018 - 1661 (1072) İstanbul 9: 195a/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Kâtip Hüsrev Mahallesi sâkinlerinden Yusuf'un ölümü üzerine mirası, üç oğlu ve bir kızına kalmış, ancak bu çocukların da daha sonra vefat etmeleriyle miras, Yusuf'un özgür bıraktığı kölesi el-Hac Mehmet'in büyük oğlu Mustafa Çelebi'ye geçmiştir. Mustafa Çelebi, Kâtip Hüsrev Vakfı'nın mütevellisi Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Yusuf, ölümünden önce adı

geçen mahallede bulunup söz konusu vakıftan kiralamış olduğu bir evin onarımına 35.910 akçe harcamış ve bu parayı vakıftan alamadan ölmüştür. Yusuf’un varisleri, ellerindeki hüccete dayanarak bu paradan hisselerine düşenin bir bölümünü vakıftan tahsil etmişlerdir. Mustafa Çelebi, daha önce kendi adına ve merhum Yusuf’un çocuklarından İbrahim’in vasisi olarak kalan alacakları olan 26.931 akçeyi almak üzere vakfı dava etmiş ve aracılardan yardımıyla vakıfla 10.000 akçe üzerine sulh yapmıştır. Şimdi Mustafa Çelebi, 10.000 akçeyi vakıftan bütünüyle aldığını ve başka alacakları kalmadığını belirtir. Mahkeme de Mustafa Çelebi’nin ifadesini sicile kaydeder.

Upon the death of Yusuf, a resident of İstanbul’s Kâtip Hüsrev neighborhood, his estate fell to his three sons and daughter. Later, upon the death of the children, the estate passed to Mustafa Çelebi, elder son of el-Hac Mehmet, Yusuf’s manumitted slave. Mustafa Çelebi appears in court with Mehmet, mutawalli of the Kâtip Hüsrev Waqf. Yusuf had spent 35,910 akçe for the repairs of a house in the above-stated neighborhood rented from the waqf in question. Alas, he died before being reimbursed. Based on a huijet in their possession, Yusuf’s heirs collected from the waqf a portion of the decedent’s receivable. Earlier Mustafa Çelebi sued the waqf on behalf of himself and as the guardian of İbrahim, one of Yusuf’s children, for the remaining 26,931 akçe. Then, upon mediation, the two sides reached an amicable settlement with the waqf for 10,000 kuruş. Mustafa Çelebi now states that he received payment and that he has no further issues with the waqf. The court registers his testimony.

Mahmiye-i İstanbul’da Kâtip Hüsrev Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Yusuf bin Abdullah’ın verâseti sulbî sağîr oğulları [Ahmed] ve Abdullah ve İbrahim ve Fatîma’ya münhasıra olup kable’l-kısme mezbûr Ahmed dahi vefât idüp verâseti karındaşları mezbûrûn Abdullah ve İbrahim ve Fatîma’ya münhasıra olup kable’l-kısme mezbûre Fatîma dahi vefât idüp

verâseti karındaşları mezbûrân Abdullah ve İbrahim'e münhasıra olup mezbûr İbrahim dahi vefât idüp verâseti velâ-i 'utekâ cihe-
tinden babası mezbûr Yusuf'ın mu'takı olan el-Hâc Mehmed'in
sulbî kebîr oğlu Mustafa Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir
oldukdan sonra mezbûr Mustafa Çelebi meclis-i şer'de zikr olu-
nan Katib Hüsrev Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan râfi-i hâze'l-
kitâb Mehmed bin Musalli mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm
idüp mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan yine [vakf-ı] mezbûr
ve iki taraftan tarîk-i âmma muntehî büyût-ı adîdeyi müştemil
menzil icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmesi ile müteveffâ-yı
evvel mezbûr Yusuf'ın taht-ı tasarrufında iken mezbûr Yusuf izn-i
mütevellî ile icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere müced-
deden ihdâs eylediği ebniyeye işbu yedimizde olan keşf hücceti
mûcebince otuz beş bin dokuz yüz on akçe sarf ve harc eylediği
müte'ayyin oldukdan sonra mezbûr Yusuf kable'l-istifâ vefât idüp
menzil-i mezbûr evlâd-ı sığârı mezbûrûna intikâl eyledikten sonra
sağîr-i mezbûr meblağ-ı mezbûrdan hissesi olan sekiz bin dokuz
yüz yetmiş yedi akçeyi mu'acceden istifâ itmeden vefât idüp
menzil-i mezbûrda olan hissesi [silik] vakf-ı mezbûra 'âid oldukda
karındaşları ve hasren vârisleri mukaddemâ cânib-i vakıftan bi-
tarîki's-sulh mezbûr Ahmed'in rub' hissesi [silik] altı bin akçe ahz
eylediklerinden sonra mezbûre Fatıma ba'dehâ mezbûr Abdullah
ba'dehû mezbûr İbrahim vefât itmekle menzil-i mezbûrda olan
üç sehm hisseleri taraf-ı vakf-ı mezbûra 'âid olmağın mütevef-
fiyûn-ı mezbûrûndan her birinin hisselerine binâya sarf olunan
meblağ-ı mezbûrdan isâbet [silik] sekizer bin dokuzar yüz yetmiş
yedişer akçeden cem'an yirmi altı bin dokuz yüz otuz bir akçeyi
mu'acceden istifâ itmeden [...] vefât idüp velâ-i utekâ cihetinden
cümleden sonra vefât iden mezbûr İbrahim'in ben hasren vârisi
olmağın hisseleri olan meblağ-ı mezbûr yirmi altı bin dokuz yüz
otuz bir akçeyi mütevellî-i mezbûrdan bundan akdem da'vâ ve
taleb eylediğimde ba'de'l-münâza'a vesâtat-ı muslihîn ile da'vâ-yı
meşrûhamdan mütevellî-i mezbûr benimle on bin akçe üzerine
inşâ-i akd-i sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-
i sulh olan meblağ-ı mezbûr on bin akçeyi bi't-tamâm ve'l-kemâl

mütevellî-i mezbûr yedinden alup kabz eyledim didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-vaka’a ketb olundı fî 29 Rebî’ilevvel sene 72

Şühûd

[silik] Efendi bin Osman el-imam, Abdurrahman bin Mehmed, Bektaş bin İbrahim er-râcil, Yusuf bin Abdullah el-müezzin, Mehmed Çelebi el-müezzin, Abdülfettah.

1019 - 1661 (1072) İstanbul 9: 195a/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Bali Paşa Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun’un, adı geçen mahallede bulunup ulemadan bir kişinin oturması için vakfettiği evi vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Ali vefat etmiştir. Bunun üzerine mahkeme, yine vakfiye koşullarına uygun olarak evi konuta gereksinimi olan Mahmut Efendi’ye verir.

Ayşe Hatun, a resident of İstanbul’s Bali Paşa neighborhood, endowed a house in the same neighborhood for the use of a scholar (âlim). Ali, who has been living in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), has died. The court thus assigns the house to Mahmut Efendi, who is in need of a house, again in accordance with the deed.

Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Bali Paşa Mahallesi’nde vâki‘ ashâb-ı hayrâtdan Ayşe Hatun nam sâhibetü’l-hayrın vakf süknâsını ulemâ ve sulehâdan bir recül-i sâliha ve âlime şart ve tefvîz eyledüğü ma‘lûmü’l-hudûd bir bâb vakf menzilde ber-mûceb-i şart-ı vâkıfe-i mezbûr sâkin olan Ali nam kimesne vefât idüp süknâ-yı menzil-i mevkûf-ı mezbûr mahlûl olmağın işbu hâfızü’l-vesîka ulemâ ve sulehâdan Mahmud Efendi nam kimesnenin meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğunu ihbâr-ı sikât ile müte’ayyin olmağın ber-mûceb-i şart-ı vâkıf süknâ-yı menzil-i mersûm Mahmud Efendi’ye kıbel-i şer’den tevcîh olunup tasarrufiyçün izin virilüp mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fî gurrei Rebî’ilâhîr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

es-Seyyid İbrahim Efendi el-kâdı, Mustafa Efendi el-kâdı,
Ahmed bin Hüseyin.

1020 - 1661 (1072) İstanbul 9: 195b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çavuş, Ahmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Çavuş, Ahmet Beşe'nin İstanbul'un Arpa Emni Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 230 kuruşa vakfa sattığını, daha sonra da aynı evi iki yıllığına 6000 akçeye vakıftan kiraladığını belirtir. Müteveli Mehmet Çavuş, Ahmet Beşe'nin evi üç yıl kullandıktan sonra vakfa gerek 230 kuruşu gerekse üç yıllık kira bedeli olan 9000 akçeyi ödediğini ve kendisinin de ev üzerindeki rehini kaldırdığını sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mehmet Çavuş, mutawalli of the Mustafa Çavuş Waqf, is in court with Ahmet Beşe. The mutawalli states that Ahmet Beşe took out a 230 kuruş mortgage (istiglal) on his house in the same neighborhood from the waqf. He then rented the same house from the waqf for 6000 akçe for a period of two years. Mutawalli Mehmet Çavuş states that, after using the house for 3 years, Ahmet Beşe settled the 230 kuruş initial loan and paid 9000 akçe to cover three years' rent. The mutawalli has thus removed the pawn on the house. The court registers the transactions.

Merhum Mustafa Çavuş Vakfı'na halen müteveli olan Mehmed Çavuş bin Süleyman Efendi meclis-i şer' de bâ'isü'r-rakîm Ahmed Beşe bin Süleyman mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve itiraf idüp mahmiyye-i İstanbul'da Arpa Emni Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Porça Mehmed Ağa mülkine ve bir tarafı Ahmed Efendi mülkine ve bir tarafı Yenibağçe çayırına ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî mülk menziline mezbûr Ahmed Beşe bin altmış dokuz senesi şehri Rebî'ilevvelinin altıncı gününde bi-tarîki'l-istiglal bana iki yüz otuz kıt'a riyâlî kuruşa bey' ve teslim ben dahi mâl-ı

vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabûl ve def’-i semen ittikten sonra mezbûr Ahmed Beşe menzil-i mezbûrî ba’de’t-tahliyeti’ş-şer’î târih-i mezbûrdan iki sene tamamına değin altı bin akçeye benden isticâr ben dahi icâr ve tesellüm ve ol tarihten bu âna gelince üç sene taht-ı tasarrufında olmağla hâlen asl-ı mâl olan iki yüz otuz kuruş ve üç senede lâzım gelen dokuz bin akçe ücretini bi’t-tamam merkûm Ahmed Beşe yedinden tevliyetim hasebiyle ahz ü kabz idüp menzil-i mezbûrî rehniyetden fekk eyledim didikde gıbbe’t-tasdik mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî gurrei Rebî’ilâ-hir li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi el-kâdı, Salih Çelebi Attâr, Ahmed Çelebi Attâr, Ahmed Beşe bin Burûsi Ahmed Efendi, Müderris el-Hâc Mustafa Efendi, Burûsi Hüseyin Efendi.

1021 - 1661 (1072) İstanbul 9: 195b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Arpa Emîni Mahallesi sakinlerinden Ahmet Beşe, Ebülfazl Mahmut Efendi Vakfı’nın mütevellisi Cafer Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Beşe, adı geçen mahallede bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 220 kuruşa vakfa satar, sonra da aynı evi üç yıllığına 99 kuruşa vakıftan kiralar. Ahmet Beşe’nin oğlu ve kızı, gerektiğinde evin vakfa teslim edilmesine ve babaları Ahmet Beşe’nin vakfa olan borcuna kefil olduklarını belirtirler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ahmet Beşe, a resident of İstanbul’s Arpa Emîni neighborhood, is in court with Cafer Ağa, mutawalli of the Ebülfazl Mahmut Efendi Waqf. Ahmet Beşe takes out a 220 kuruş mortgage (istiglal) on his house in the same neighborhood from the waqf. He then rents the same house from the waqf for 99 kuruş for three years. Ahmet Beşe’s son and daughter serve as surety for Ahmet Beşe’s debt and to return the house to the waqf if necessary. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Arpa Emini Mahallesi'nde sâkin Ahmed Beşe ibn Süleyman meclis-i şer' de merhûm ve mağfûrûn-leh Ebu'l-fazl Mahmud Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrû'l-akrân Cafer Ağa bin Mehmed mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Porça Mehmed Ağa mülkine ve bir tarafı Ahmed Efendi mülkine ve bir tarafı Yeni-bağçe çayırına ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî mülk menzilimi mütevellî-i mezbûr Cafer Ağa'ya bi-tarîki'l-istiglâl her biri yedişer dirhem olmak üzere iki yüz yirmi kıt'a riyâlî kuruşa bey' ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yirmi riyâlî kuruş mütevellî-i mezbûr yedinden bi't-tamam ahz ü kabz idüp menzil-i mezbûr ba'de't-tahliyeti'ş-şer'î mütevellî-i mezbûrdan her senesi otuz üçer kuruş olmak üzere târih-i kitâbdan üç sene tamâmına değin doksan dokuz kıt'a riyâlî kuruşa istîcâr ve kabûl idüp ol dahi vech-i muharrer üzere icâr ve tesellüm eyledik didikde gibbe't-tasdikî'ş-şer'î menzil-i mezbûr[un] derkine ve ücret-i lâzı-mesine ve asl-ı mâl olan meblağ-ı mezbûr iki yüz otuz kıt'a riyâlî kuruşa mezbûr Ahmed Beşe'nin sulbî kebîr oğlu işbu hâzır bi'l-meclis Süleyman Çelebi ve hâzire-i bi'l-meclis sulbiye kebîre kızı Ümmühan Hatun emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile kefiller olmağın mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî min şehri Rebî'îlâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd
es-Sâbıkûn.

1022 - 1661 (1072) İstanbul 9: 196b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Debbağ Hacı Hasan Mahallesi sakinlerinden Ahmet Çelebi'nin ölümünden sonra oğlu Mehmet Efendi, bu mahallenin avarız vergisi giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi'ye göre, mahalle sakinlerinden Muharrem Çelebi mahallenin avarız giderleri için vakfetmiş olduğu 50 kuruşu vasisi Ramazan

Efendi’ye vermiş, o da Muharrem Çelebi’nin ölümünden sonra parayı Mehmet Efendi’nin babası merhum Ahmet Çelebi’ye vermiş, Ahmet Çelebi de mütevellî Mustafa Efendi’ye teslim etmiştir. Mehmet Efendi, şimdi durumun mütevellî Mustafa Efendi’ye sorulmasını, ifadesinin sicile kaydedilmesini ve hüccetin bir örneğinin kendisine verilmesini ister. Görüşü sorulan mütevellî Mustafa Efendi, Mehmet Efendi’nin ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Following the death of Ahmet Çelebi, a resident of İstanbul’s Debbag Hacı Hasan neighborhood, his son Mehmet Efendi appears in court with Mustafa Efendi, mutawalli of funds endowed for the neighborhood’s extraordinary (avarız) tax payments. Mehmet Efendi states that Muharrem Çelebi, a neighborhood resident, gave his executor Ramazan Efendi 50 kuruş that he endowed for the neighborhood’s cash waqf. After Muharrem Çelebi’s death, Ramazan Efendi gave the money to Mehmet Efendi’s late father Ahmet Çelebi, who then gave it to mutawalli Mustafa Efendi. Mehmet Efendi now wants Mustafa Efendi questioned about this matter, his testimony registered, and a copy of the hujjet given to him. Questioned by the court, mutawalli Mustafa Efendi corroborates Mehmet Efendi’s testimony. The court registers the two testimonies.

Mahmiye-i İstanbul’da Debbagzâde Hacı Hasan Mahalle-si’nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Ahmed Çelebi’nin oğlu râfi‘ül-kitâb fahrü’l-e’imme Mehmed Efendi meclis-i şer‘de mahalle-i mezbûre avârızı için mevkûf nükûda bi’l-fi’l mütevellî olan umdetü’l-e’imme Mustafa Efendi bin Süleyman mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûre sükkânından olup bin altmış târihinde vefât iden merhum Muharrem Çelebi’nin vasî-yi muhtârı hâzır bi’l-meclis Ramazan Efendi bin Zeynelabidin yedinden merhum-ı mezbûrun bi-tarîki’l-vasiyye mahalle-i mezbûre avârızı için vakf eylediği elli riyâlî kuruşu babam müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Çelebi târih-i mezkûrda kabz idüp ba‘dehû mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi’ye teslim eylemişidi sual

olunup takrîri tahrîr ve sûreti yedime def' olunmak murâdımdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Efendi cevâbında fi'l-vâki' târih-i mezbûrda merhum-ı mezbûr Muharrem Çelebi'nin mahalle-i mezbûre avârızı için vakf eylediği elli riyâlî kuruşu müteveffâyı mezbûr Ahmed Çelebi yedinden tevliyetim hasebiyle mahalle-i mezbûre avârızı Vakfı'ndan olmak üzre ahz ü kabz ve tesellüm eyledim idi deyü bi-tav'ihî ikrâr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi 2 Rebî'ilâhir li-sene 1072

Şühûd

Hüseyin Efendi bin Abdülfettah, Mehmed Halife bin İbrahim, Ramazan Halife bin Musa, Mumcı Mehmed Beşe bin Ali, Mehmed Beşe bin Himmet, Hacı Hüseyin bin Himmet, Mehmed Beşe bin Sıyâmi.

1023 - 1661 (1072) İstanbul 9: 196b/5 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Debbağ Hacı Hasan Mahallesi Mescidi Vakfı'nın mütevellisi Hasan Çelebi, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Hasan Çelebi, merhum Muharrem Çelebi'nin adı geçen mahalle mescidinde imam olanların yararına vakfettiği 50 kuruşun Mehmet Efendi'nin ölen babası Ahmet Çelebi'de borç olarak kaldığını ve şimdi bu parayı eksiksiz olarak Mehmet Efendi'den aldığını belirtir. Mehmet Efendi, müteveli Hasan Çelebi'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hasan Çelebi, mutawalli of the Debbağ Hacı Hasan Neighborhood Mosque (mescid) Waqf, is in court with Mehmet Efendi. Mutawalli Hasan Çelebi states that the late Muharrem Çelebi had endowed 50 kuruş for the use of the prayer leaders (imam) of the neighborhood mosque. The money was loaned to the late Ahmet Çelebi, Mehmet Efendi's father, and never repaid. He adds that he has now received the sum from Mehmet Efendi in full. Mehmet Efendi corroborates Hasan Çelebi's testimony. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Debbağ Hacı Hasan Mahallesi’nde vâkı’ mescid-i şerîfin vakfına hâlen müteveli olan Hasan Çelebi bin Mehmed meclis-i şer’de râfi’ü’l-vesîka fahrü’l-e’imme Mehmed Efendi bin Ahmed mahzarında bi’t-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Efendi’nin babası mezbûr Ahmed Çelebi zimmetinde merhum Muharrem Çelebi nam sâhibü’l-hayrın mescid-i mezbûr imâmına vakf eylediği elli riyâlî kuruşu tevliyetim hasebiyle babasının terekesinden olmak üzere oğlu mezbûr Mehmed Efendi’nin yedinden tamamen alup kabz eyledim min ba’d vakf-ı mezbûrdan babası müteveffâ Ahmed Çelebi zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrın cârî ve sâdır olan ikrâr-ı meşrûhına mezbûr Mehmed Efendi bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâhede tahkîk itmeğin mâ-hüve’l-vâkı bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî min Rebî’ilâhîr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

es-Sâbıkûn.

1024 - 1661 (1072) İstanbul 9: 196b/6 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Akbıyık Mahallesi sakinlerinden Emine Hatun, mahkemeye gelerek Büyük Ayasofya Vakfı’ndan kiralamış olduğu ayakkabıcı dükkânında kiracısı olan Şahin Beşe’nin ortadan kaybolduğunu ve dükkânın işlevsiz kaldığını belirtir. Emine, dükkânın açılmasını ve içindeki eşyalar güvenilir bir kişiye teslim edildikten sonra kendisine verilmesini ister. Mahkemenin görevlendirdiği bir kişi, dükkânın kilidini açarak içindeki eşyaların fiyatlarıyla birlikte envanterini çıkarır. Dükkândan çıkarılan eşyalar, ayakkabıcılar kethüdası Hasan Çelebi’ye teslim edilir. Sonuçta, boşaltılan dükkân yeniden Emine’ye verilir.

Emine Hatun, a resident of İstanbul’s Akbıyık neighborhood, appears in court. She states that Şahin Beşe, her tenant in a carver store (oymacı) that she rented from the Büyük Ayasofya Waqf, has disappeared, leaving the store idle. She wants the store

opened, its furnishings and contents entrusted to trustworthy persons, and the store returned to her. A court officer opens the store and lists its contents along with their prices. The goods in the store are entrusted to Hasan Çelebi, steward (kethüda) of the carvers. The court then returns the vacant store to Emine.

Mahmiye-i İstanbul'da Akbıyık Mahallesi sâkinelerinden Emine bint-i Abdi nam hatun meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüp mahmiye-i mezbûrede Eski Bezzâzistan kurbünde vâkî' Ayasofya-i Kebîr Vakfı'ndan olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile taht-ı tasarrufımda olan ma'lûmü'l-hudûd iki kepenkli bir haffâf dükkânında müste'cirim olan Şahin Beşe bin Abdullah nam kimesne târih-i kitâbdan üç ay mukaddem firâr idüp dükkân-ı mezbûr kilidli ve hâlî ve mu'attal kalmıştır kibel-i şer'den üzerine varılıp ba'de'l-feth mezbûr Şahin'in içinde mevcûd olan eşyâsı kıymetleri ile tahrîr ve bir mu'temed kimesne katında vaz' olunup dükkân-ı mezkûr bana teslim olunması matlûbımdır didikde kibel-i şer'den Mevlana Mehmed Efendi ibn Mustafa irsâl olunup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile dükkân-ı mezbûrın üzerine varup kilidini feth idüp dükkân-ı mezbûrın içinde mevcûd her çifti yüz yirmişer akçeye olmak üzre beş çift çizme altı yüz akçeye ve her çifti ellişer akçeye olmak üzre onbir çift pabuç beş yüz elli akçeye ve dört çift na'ibenk yüz yetmiş akçeye ve iki yüz on sekiz çift mesd altı bin beş yüz kırk akçeye ve yetmiş beş çift [...] dört bin beş yüz akçe ve bir siyah köhne çizme kırk akçeye cem'an on iki bin dört yüz akçeye tahmîn olundıktan sonra meblağ-ı mezbûrdan dükkân-ı mezbûrın üç buçuk ayda mezbûr Şahin Beşe vaktinde müctemi' olan ücretinde bin üç yüz akçe ve dükkân-ı mersûmın mukâta'asından bâkî [silik] beş akçe ve harc-ı ma'kûl dört yüz akçe cem'an bin iki yüz yetmiş beş akçe ihrâc olundıktan sonra bâkî on bin altı yüz yirmi beş akçe kıymetli [silik] kitâbını ve inşâ' kitâbını ve bir köhne fettâ [?] ve bir köhne garâr ve bir köhne seccâde ve bir küçük minder ve bir köhne kilim ve bir küçük [silik] kebesi ve bir altun zernesi ve bir kuruş zernesi ve bir kum saat ve bir yaş tahta ve iki kulb zolta ve bir kulb

[silik] haffâflar kethüdâsı olan Hasan Çelebi bin el-Hâc Musa’ya emanet vaz’ teslim idüp ol dahi emaneten ahz ü kabz eyledüğünü mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ba’dehû ma’an irsâl olunan Hızır bin Abdullah ile meclis-i şer’a gelüp alâ vuku’ihî inhâ itmeğin mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-’işrîn min Saferi’l-hayr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

[silik] bin Bayram, Abdullah Çelebi bin Ramazan, Mehmed bin Selim, el-Hâc Mehmed bin İsmail, Ahmed Çelebi bin el-Hâc Hüseyin, Ali Bey bin Ahmed.

1025 - 1661 (1072) İstanbul 9: 197b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Eski İmaret Mahallesi sakinlerinden Şeyh Ali Efendi, Monla Mehmet Efendi Vakfı’nın mütevellisi Ramazan Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Şeyh Ali Efendi, söz konusu vakfa 22,5 kuruşu faiz (“çuka semeninden” olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 172,5 kuruş borcu bulunduğunu ve borcuna karşılık olarak mütevelliyeye yedi cilt kitabını rehin bıraktığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Şeyh Ali Efendi, a resident of İstanbul's Eski İmaret neighborhood, is in court with Ramazan Efendi, mutawalli of the Monla Mehmet Efendi Waqf. Şeyh Ali Efendi states that he owes the waqf 172.5 kuruş, of which 22.5 kuruş represents interest (expressed as the price of broad cloth. In exchange for his debt, he adds, he has pawned seven bound books to the mutawalli. The court registers the settlement.

Mahmiye-i İstanbul’da Eski İmâret Mahallesi’nde sâkin eş-Şeyh Ali Efendi bin Mustafa meclis-i şer’de mahmiyye-i mezbûrede Müftü Hamamı kurbünde Monla Mehmed Efendi Vakfı’na hâlen mütevellî olan râfi’ü’l-kitâb Ramazan Efendi bin [boş] mahzarında tâyi’an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp idüp vakf-ı mezbûrın

asl-ı malından yüz elli kıt'a riyâlî kuruş ve târih-i kitâbdan bir sene tamâmına dek semeni mü'eccel olmak üzere mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim ma'lûmü'l-vasf çuka semeninden dahi yirmi iki buçuk riyâlî kuruş ki cem'an yüz yetmiş iki buçuk riyâlî kuruş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynim olup meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde mütevellî-i mezbûr katında silk-i mülkimde olan bir cild Usûl fi't-Tasavvuf ve bir cild Masâlih-i Şerîf ve bir cild Risâle-i [...] fi Mesâ'ili't-Tâ'ûn ve bir cild Fârisî ve bir cild Ta'lîm-i Müte'allim Şerhi ve bir cild Buhâristan ve bir cild Kibriyet-i Ahmed ki cem'an yedi cild kitâblarımı rehn vaz' ve teslîm ol dahi irtihân ve kabûl ve tesellüm eyledi didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi gurrei şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Salih Efendi el-imam, Ali Efendi el-imam, Hüseyin Efendi, Şaban Efendi müezzin, Receb Çelebi müezzin, Usta Osman, Ahmed Beşe Yazıcı, Hızır bin [boş].

1026 - 1661 (1072) İstanbul 9: 198a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Mimar Ayas Mahallesi sakinlerinden Mustafa Çelebi'nin ölümü üzerine mirası, eşi Nigehban Hatun ile küçük kızı Hatice'ye kalmıştır. Kızı Hatice'nin vasisi olan Nigehban Hatun'un vekili Bağcınan adlı kadın, eski Şam kadısı Ahmet Efendi'nin vekili Siyavuş Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Merhum Mustafa Çelebi'nin ölümünden önce Ümmühani Hatun Vakfı'ndan kiralamış olduğu ve adı geçen mahallede bulunan ev arsası ile üzerindeki yangın kalıntısı Hatice'ye nafaka sağlamak amacıyla açık artırmaya çıkarılmıştır. Vekil Bağcınan, açık artırma sonucunda en yüksek peyi veren Ahmet Efendi'nin enkazı 2000 akçeye satın aldığını ve arsanın kullanım haklarını da mütevellî izniyle 18.000 akçeye devraldığını söyler. Bağcınan, toplam 20.000 akçeyi Ahmet Efendi'den aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Upon the death of Mustafa Çelebi, a resident of İstanbul’s Mimar Ayaş neighborhood, his estate fell to his wife Nigehban Hatun and his daughter Hatice. Bağcinan, a woman who serves as legal agent of Nigehban Hatun and also her daughter Hatice’s guardian, appears in court with Siyavuş Bey, legal agent of Ahmet Efendi, former judge of Damascus. The ruins of a house that the late Mustafa Çelebi had rented from the Ümmühani Hatun Waqf are auctioned off to provide alimony for Hatice. The legal agent Bağcinan states that Ahmet Efendi, the highest bidder, has bought the ruins for 2000 akçe. She adds that she also transferred to him the usufruct rights of the plot for 18,000 akçe, with the permission of the mutawalli. Bağcinan notes that she has received from Ahmet Efendi 20,000 akçe as payment. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de Mimar Ayaş Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mustafa Çelebi’nin verâseti zevce-i metrûkesi Nigehban Hatun ibnet-i Abdullah’a ve sulbiyye sağîre kızı Hadîce’ye münhasıra olduğu şer’an zâhir ve müte’ayyin olduktan sonra sağîre-i mezbûrenin kibel-i şer’den mansûbe vasîsi olan mezbûre Nigehban Hatun tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup mezbûrenin zâtını ma’rifet-i şer’iye ile ârifân Halil Çelebi bin Abdullah ve Hüseyin Bey bin Ramazan şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan Bağcinan bint-i Abdullah meclis-i şer’i hatîrde işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vüsûl ile şeref-yâb olan İstanbul pâyesiyle sâbıkan Şam dârü’s-selâm kâdısı olan a’lemül’-ulemâ’îl-i’zâm efdalü’l-fudalâ’îl-fihâm yenbû’ul-fezâil ve’l-me’âlî metbû’ul-efâzıl ve’l-e’âlî alemü’l-’ilm ve’l-hüdâ menârü’l-fazl ve’t-takiy Ahmed Efendi bin el-mevlâ el-merhum Sinanzâde Yahya Efendi kibel-i âlîlerinden ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka sâbitü’l-vekâle vekîl olan Siyavuş Bey bin Abdullah mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve i’tiraf idüp merhûme Ümmühani Hatun Vakfı’na senede üç yüz altmış akçe mukâta’ası olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı müvekkil-i müşârün-ileyh mülkine ve bir tarafı Bâkizâde Efendi mülkine ve bir tarafı Solak Hüseyin

Ağa mülkine ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî muhterik menzil arsası ve üzerinde mevki' ve enkâzı müteveffâ-yı mezbûrın ile'l-vefât mülkinde ve taht-ı tasarrufında olup ba'de vefâtihî enkâzı zevcesi mezbûre ile sağıre-i mezbûreye ve arsası intikâl-ı âdî ile sağıre-i mezbûreye intikâl itmekle enkâzdan arsa-i mezbûreden gayrı menkûl kıymetinden ism-i mâl ıtlâk olunur nesnesi olmayup sağıre nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcı olmağın zarûret-i nafaka için enkâzı ile arsa sûk-i sultânîde kirâren ve mirâren tâlibîn bey-ninde müzâyede olunup ve rağabât-ı nâs bi'l-külliye münkatı'a olduktan sonra müşârün-ileyh Ahmed Efendi üzerinde enkâzı iki bin akçede ve arsası on sekiz bin akçede karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın ben dahi vekâletim hasebiyle mülk enkâzı müşârün-ileyh Ahmed Efendi'ye bâten semen-i misli olan iki bin akçeye bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra arsa-i mesfûreyi dahi mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'ye vekâleten ma'rîfet-i mütevellî ile bedel-i misli olan on sekiz bin akçeye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr iki bin akçe ve bedel-i mezkûr on sekiz bin akçe ki cem'an yirmi bin akçeyi mûmâ-ileyh Ahmed Efendi yedinden bi't-tamam ahz ü kabz idüp ba'de'l-yevm zikr olunan enkâzı mülk ve arsa-i mesfûre hakk-ı müfevvezi olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderrisîn Mehmed Efendi, Ali Çelebi, Kasap İslam, umdetü'l-müderrisîn Abdünnebi Efendi, Mustafa Çelebi el-müezzin.

1027 - 1661 (1072) İstanbul 9: 198b/1 Dava / *Adjudication*

Eyüp Ensari Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi, Cami-i Kebir Mahallesi sakinlerinden Fatma Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Mehmet Efendi, Eyüp'te varissiz ölenlerin miraslarının Eyüp Ensari Vakfı'na kalmasını emreden bir emri şerif yazılmış olmasına karşın Fatma Hatun'un, ölen mahalle

sakinlerinden Ayşe Hatun'un adı geçen mahallede bulunan bir evine haksız yere el koyduğunu ileri sürerek evin vakfa verilmesini ister. Görüşü sorulan davalı Fatma Hatun, dava konusu evin merhum Molla Atufi Efendi'nin soyundan gelenlerin kullanımı için vakfettiği bir ev olduğunu, bu evi merhum Ayşe Hatun'un babası merhum Pervane'nin 40 yıl kullandığını, onun ölümünden sonra kızı Ayşe Hatun'un evi 30 yıl kullandığını, Ayşe Hatun'un da ölümünden önce bu evi vakfiye koşullarına uygun olarak kendisine devrettiğini belirterek savını belgeleyen bir hücceti mahkemeye sunar. Mahkeme, hücceti inceledikten sonra davacı mütevellî Mehmet Efendi'ye yeniden görüşünü sorar. O da Fatma Hatun'un ifadesini ve hüccetin içeriğini onaylar. Sonuçta, davalı Fatma Hatun davayı kazanır.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Eyüp Ensari Waqf, sues Fatma Hatun, a resident of the Camisi Kebir neighborhood. Although there is a Sultanic order (emr-i şerif) declaring that the estates of Eyüp residents without legal heirs should fall to the Eyüp Ensari Waqf, mutawalli Mehmet Efendi claims, Fatma Hatun confiscated the late Ayşe Hatun's house in the same neighborhood. He wants the house returned to the waqf. Questioned by the court, the defendant Fatma Hatun states that he house in question is a waqf-house endowed for the use of the line of the late Molla Atufi Efendi. Ayşe Hatun's late father Pervane used the house for 40 years, followed by his daughter Ayşe, who used it for 30 years. In accordance with the waqf deed (vakfiye), Ayşe Hatun transferred the house to her before her death, says the defendant, presenting to court a hujjet documenting her claim. Examining the hujjet, the court questions the mutawalli. The plaintiff Mehmet Efendi accepts Fatma Hatun's testimony and the hujjet. In conclusion, the defendant Fatma Hatun wins the case.

Medîne-i Eyyûb Ensârî aleyhi'r-rahmeti'l-bârî Vakfı'na hâlen mütevellî olan fahrü'l-akrân Mehmed Efendi bin Murad Bey meclis-i şer'a medîne-i merkûmede vâki' Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde

sâkine olup zikri âtî menzile vâzi'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Fâtıma Hâtun ibnet-i Mustafa huzûrunda üzerine da'vâ ve takrîr idüp medîne-i merkûmede sâkin olup bilâ-vâris vefât iden kimesnelerin muhallelâtı vakf-ı mezbûr tarafından zabt oluna deyü taraf-ı saltanatdan emr-i şerîf vârid olmağıle ber-mûceb-i emr-i âlî mahalle-i merkûmede sâkine olup bilâ-vâris fevt olan Âişe Hâtun ibnet-i Pervâne Bey'in muhallelâtından bir tarafı Timür Ali Vakfı'na ve bir tarafı bâzîrgânbaşı oğlu tasarrufunda olan vakf menzile ve bir tarafı mekâbir-i müslimîne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî fevkânî ve tahtânî iki bâb odayı müştamil mülk menzîlini vech-i muharrer üzre me'mûren vakf-ı mezbûr için zabt murâd iderin su'âl olunup menzil-i mezbûrdan merkûme Fâtıma Hâtun'un kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûre Fâtıma Hâtun cevâbında fi'l-vâki' mütevellî-i müşârün-ileyh Mehmed Efendi medîne-i merkûme sükkânından bilâ-vâris fevt olanların muhallelâtını zabta taraf-ı saltanatdan me'mûrdur lâkin menzil-i mezbûr Molla Atûfî Efendi'nin süknâsı kendü evlâdına meşrût vakfı olmağıla menzil-i mezbûrda kırk sene sâbıkan müteveffâ olan babası Pervâne sâkin ve ba'de vefâtıhi otuz sene dahi kızı merkûme Âişe Hâtun sâkine olup mutasarrıfe iken hâl-i sıhhatinde menzil-i mezbûr Molla Atûfî Efendi'nin süknâsı kendi evlâdına şurût-ı vakfı olup ve ben dahi vâkıf-ı mezbûrun evlâdından olduğımı mahzar-ı müsliminde ikrâr idüp menzil-i mezbûr bana teslim ve ben dahi tesellüm eylediğimden sonra yedime işbu hücceti virdi deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhunu nâtik hüccet-i şer'îye ibrâz idüp müşârün-ileyh Mehmed Efendi huzûrunda kırâ'et ve istintâk olundukda müşârün-ileyh Mehmed Efendi dahi vech-i muharrer üzre mazmûn-ı hücceti ikrâr idicek mûcebince ta'arruzdan men'-i birle mâvaka'â bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'lâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Efendi ibn Veli, Ahmed Efendi ibn Veli, el-Hâc Ahmed bin Mahmûd, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Mahmûd, İbrâhim bin Hasan, Sâlih Çelebi bin Mustafa, Mehmed Beşe bin Ahmed Hasan.

1028 - 1661 (1072) İstanbul 9: 198b/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Molla Hüsrev Mahallesi sakinlerinden yeniçeri İbrahim Çavuş, Halil Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen mahallede bulunup arsasını Hacı Süleyman Vakfı'ndan yıllık 240 akçeye kiralamış olduğu evini 91.000 akçeye Halil Beşe'ye sattığını belirtir. İbrahim Çavuş, Halil Beşe'den 91.000 akçeyi bütünüyle almıştır. Mahkeme bu satış işlemini sicile kaydeder.

İbrahim Çavuş, a janissary and a resident of İstanbul's Molla Hüsrev neighborhood, appears in court with Halil Beşe. The former states that, for 91,000 akçe, he sold to Halil Beşe his house, which is situated in the same neighborhood and was built on a plot rented from the Hacı Süleyman Waqf, for 240 akçe per annum. İbrahim Çavuş adds that he received the 91,000 akçe from Halil Beşe in full. The court registers the sale.

Mahmiye-i İstanbul'da Monla Hüsrev Mahallesi'nde sâkin dergâh-ı âlî yeniçeri çavuşlarından fahrü'l-akrân İbrahim Çavuş bin el-Hâc Receb meclis-i şer' de râfi'-i hâze'l-kitâb Halil Beşe bin Mehmed mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âtî sudûrına dek silk-i mülkimde münselik hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan yine benim âhar mülkime ve bir taraftan Mısırlı Veli mülkine ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb fevkânî oda ve iki bâb tahtânî oda ve iki yan sofadan mikdâr havlıyı ve bir selâmlık ta'bîr olunur fevkânî odayı ve âhûrı ve beynimizde olan müşterek dolma divarı müştemil arsasının Hacı Süleyman Vakfı'na senede iki yüz kırk akçe mukâta'a-i kadîmesi olup binâsı mülkim olan menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-mürâfık râyic fi'l-vakt doksan bir bin akçeye bâten mezbûr Halil Beşe'ye bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr merkûm Halil Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun

didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu
fi'l-yevmi's-sâbi' min Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf
Şühûd

Halil Beşe bin Ali, Hasan Beşe bin Veli, Hızır Beşe bin Mustafa, Hasan Beşe bin Osman, Ramazan Beşe bin Ali, Ahmed bin Mustafa, Mustafa bin İsa.

1029 - 1661 (1072) İstanbul 9: 199b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un keçeci esnafından bir grup Müslüman, daha önce kethüdaları olan ve kimi giderleri için vakfedilen paranın da mütevellisi olan el-Hac Mehmet ile birlikte mahkemeye gelirler. Keçeci esnafı, el-Hac Mehmet'le hesap gördüklerini, vakfın bütün parasını teslim aldıklarını ve kendisini mütevellilik ve kethüdalık görevlerinden azlettiklerini belirtirler. El-Hac Mehmet, esnafın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu görevden alma işlemi sicile kaydeder.

Some Muslim coarse cloth makers (keçeci) of İstanbul appear in court with el-Hac Mehmet, former steward (kethüda) of the tradesmen and the mutawalli of funds endowed for the expenses of the tradesmen. The coarse cloth tradesmen state that they have reviewed the waqf accounts, received from el-Hac Mehmet the waqf's capital, and dismissed him from his posts as the mutawalli and steward. El-Hac Mehmet corroborates their testimony. The court registers the dismissal.

Mahmiye-i İstanbul'da kiçeciler tâ'ifesinden Mehmed Çelebi bin İbrahim ve el-Hâc Süleyman bin Ali ve Ahmed Efendi el-imâm ve Sefer Çelebi bin Ömer yiğitbaşı ve İbrahim Çelebi ibn Hızır ve el-Hâc Ahmed bin Haydar ve Musa Beşe bin İsa ve sâyirleri meclis-i şer'de tâ'yife-i mezbûrenin sâbikan kethüdaları ve ba'zı levâzımına mevkûfe nukûda mütevellileri olan hâfızu'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin Abdullah huzûrunda her biri ikrâr ve

i’tirâf idüp mezbûr el-Hâc Mehmed bundan akdem cümle re’yi ile vakf-ı mezbûra mütevellî ve tâyife-i merkûmeye kethüdâ olmuşıdi el-hâletü hâzihi nezâretimiz hasebiyle mezbûrun muhâsebesini görüp mâl-i vakf-ı mezbûrı yedinden kabz eylediğimizden sonra tevliyet ve kethüdâlıktan ihrâc eyledik min ba’d mezbûr yedinde mâl-i vakf-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didiklerinde mukırrûn-ı mezbûrûnun vech-i muharrer üzre ikrâr-ı meşrûhlarını mezbûr el-Hâc Mehmed vicâhen tasdik ve itmeğin mâvaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâdis min Rebî’ilâhir sene 1072

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Efendi el-Burusî, Hasan Efendi el-Burusî, Abdülkadir Efendi el-Burûsi, Abdullah Çelebi bin Hasan, Resul bin Rıdvan.

1030 - 1661 (1072) İstanbul 9: 200a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Şehsüvar Mahallesi sakinlerinden reisülküttab Şamizade el-Hac Mehmet Efendi’nin vekili Mustafa Efendi, Şamizade Vakfı’nın mütevellisi Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi 10.000 akçesini, faizle (istirbâh) işletilerek geliriyle adı geçen mahallenin avarız vergisi giderlerine katkı yapılması, mahallenin imamlarının vakfa mütevellî olması ve zamanla vakfiye koşulları ortadan kalkarsa faiz gelirinin bütünüyle yoksul Müslümanlara dağıtılması koşuluyla vakfederek Ahmet Efendi’yi vakfına mütevellî tayin etmiştir. Bu işlemlerden sonra vekil Mustafa Efendi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer ve paranın kendisine geri verilmesini ister. Bunun üzerine mütevellî Ahmet Efendi, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Mahkeme de davalı mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir. Ancak, davacı vekili Mustafa Efendi yine bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Ahmet Efendi ise bu görüşe karşı çıkan başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak davacı-

nın savına karşı çıkar. Sonuçta mahkeme, davalı müteveli Ahmet Efendi'nin görüşü doğrultusunda vakfiyenin kesinlikle bozulamayacağına karar verir.

Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade el-Hac Mehmet Efendi, the Minister of Foreign Affairs (reisülküttab) and a resident of İstanbul's Şehsüvar neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, mutawalli of the Şamizade Waqf. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi endowed 10,000 akçe with the following stipulations. The money will be invested in interest-bearing loans (istirbâh), and the revenue will be used to cover the extraordinary (avarız) tax payment of the above-stated neighborhood. Prayer leaders (imam) of the neighborhood will serve as mutawalli of the waqf. If at any point the requirements of the waqf deed (vakfiye) are no longer satisfied, the interest revenue will go entirely to poor Muslims. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi then appointed Ahmet Efendi as the mutawalli of his waqf. Later, based on the views of certain Islamic jurists, the legal agent Mustafa Efendi claimed that the waqf deed was invalid and demanded back the money. For his part, mutawalli Ahmet Efendi claimed that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the defending mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be annulled. The legal agent of the plaintiff then claims, once again, that the waqf deed (vakfiye) is invalid, based on the views of yet another Islamic jurist. Ahmet Efendi objects, citing the views of other Islamic jurists, that an established waqf cannot be annulled. In conclusion, the court decides in favor of the defendant Ahmet Efendi, ruling that the waqf deed cannot be annulled.

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cümhûr hazretlerinin dergâh-ı akdem ve bârgâh-ı mukaddeslerine ref' olunur ki hallâk-ı âlem ve rezzâk-ı benî-âdemdir ve salât ü selâm ol seyyid enâm ve mesned-i hâss ü âmm hazretlerinin merkad-i mutahhar ve meşhed-i münevverlerine olsun

ki ümmet-i üli’l-himmetlerine taraf-ı hayrâtı beyân ve sübül-i mîrâtı ‘ayân eyledi ve dahi âl ü evlâd ve ashâb ü ahfâdlarına olsun ki her biri mütevellî-i cihât-ı dîn ve nâzır-ı şer‘-i mübîn idiler rıdvânü’llâhi te‘âlâ aleyhim ecma‘în emmâ ba’d bu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî ve bu hitâb-ı müstetâbın tastîrine sebeb-i âdî budur ki dârü’l-hilâfeti’l-aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyyede Şehsuvar Mahallesi’nden olup atabe-i aliyye-i sultâniye lâ-zâlet meşhûnetehû bi’l-‘inâyâti’r-Rabbâniyede reisü’l-küttâb olan iftihâr-ı a’ref-i zevi’l-avârif üsvet-i ashâbi’l-kemâlât ve’l-ma‘ârif sâhibü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl sâhib-i ezyâlî’l-mecd ve’l-ikbâl ve zü’l-kadrü’r-refî‘ ve’l-câhü’l-menî‘ câmi‘u’l-mekârim ve’l-me‘âlî merci’ü’l-ekâbir ve’l-e‘âlî el-mahfûfün bi-sunûf-i avâtîf-i’l-meliki’l-kahhâr Şâmîzâde el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Efendi taraf-ı bâhirü’ş-şereflerinden husûs-ı âti’z-zikri ikrâra vekîl-i şer‘îleri olan necl-i mükerrerleri umdet-i ashâbi’t-tahrîr ve’l-kalem zübdet-i erbâbi’t-takrîr ve’r-rakam Mustafa Efendi meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü’t-teşrîfde mahalle-i mezbûre avârızına mevkûfe nükûdun meşrûtiyet üzre mütevellisi olan mahalle-i mezbûre imamı mefharü’l-e’imme Ahmed Efendi ibn Hasan mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i’tiraf-ı sarîh-i mer‘î kılup müvekkilim müşârün-ileyh vaktâ ki bu dâr-ı dünyâ bî-sebât ve bî-bekâ olup na’îmi zıll-ı zâyil mukîmi zayf-ı râhil fenâsı fenâya karîn ‘anâsı ‘anâya rehîn vücûduma adem lâzım sıhhatine sakam mülâzım idüğüne âlim ve’s-sadakatü fidyetün li’l-ma‘âsî yevme yü’hazü’l-mücrimûne bi’n-nevâsî mefhûmına câzim olmağla yevm-i ma‘âd için iddihâr-ı zâd medâd idinüp ed-dünyâ mezra‘atü’l-âhire fehvâsınca bu mezra‘a-i hâzırada tohm-ı hayrâtı zirâ‘at ve bezr-i hasenâtı hırâset idüp inşâd-ı hayra âzim olmağla atyeb-ı mâl ve ahlâs-ı menâbinden on bin fiddî râyic fi’l-vakt akçe ifrâz ve kemâl-i imtiyâz ile mümtâz idüp hasbeten li’lâhi te‘âlâ vakf-ı sahîh-i mü’eyyed ile vakf u habs idüp şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile onı on bir buçuk hesabı üzre istirbâh olunup hâsıl olan ribhi mahalle-i mezbûre avârızına virile ve vakf-ı mezbûra her kim mahalle-i mesfûre mescidinde imam olursa ol mütevellî ola ve ahâlî-i mahalle vakfa hasbî nâzırlar olup

be-her sene mütevellînin muhâsebesin göreler ve mürûr-ı eyyâm ile şerâit-i mezbûreye ri'âyet mümkün olmaz ise ribh-i mezbûr mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûm Ahmed Efendi'ye teslim ol dahi alup kabz u tesellüm eyledi didikde gıbbe't-tasdîk vekîl-i müşârün-ileyh mütevellî-i merkûm muvâcehesinde takrîr-i dava idüp vakf-ı nükûd inde'l-e'immeti's-selâse bâtil ve zımnında olan şürût ve kuyûd sıhhatden fâsıl olup vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim meblağ-ı mezbûrî bi'l-vekâle istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba tesaddî idüp eğerçi hâl bast olunan minvâl üzre olduğu câ-yı âşikâr değildir lakin imâm-ı mu'teber ve hümâm-ı cennet-makarr hazret-i İmam Züfer'den İmâm Ensârî radiye anhu rabbühü'l-bârî rivâyeti üzre sıhhat-i vakf-ı nükûd emr-i mukarrerdir deyü teslimden imtinâ' idüp a'lâ-yı kitâbî tevkî-i müstetâbî ile muvakkâ' olan hâkim-i hâsim huzûrunda müterâfî'ân ve fasl u hasma tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh dahi cânib-i vakfa nazar ve mübtıl-ı hayr olmakdan hazer idüp imâm-ı merkûm re'y-i şerîfi üzre vakf-ı nükûdun sıhhatine hükm itdikden sonra vekîl-i mûmâ-ileyh da'vâ-yı rücû'a tekrar şürû' idüp eğerçi hükm-i hâkim ile vakf-ı mezbûra sıhhat hâsıl oldu lakin imâm-ı a'zam ve hümâm-ı akdem Ebu Hanife el-Kûfî cûziye hayrû'l-cezâ ve kûfiye katında sıhhat müstelzim-i lüzûm olmağın meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i mezbûrdan taleb iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâba tesaddî idüp hükm-i hâkim-i ârif mahall-i ictihâda musâdif olsa ol hükm nâfiz ve müberrem ve bi'l-icmâ' makbûl ve müsellemler olmağla [...] nükûd-ı merkûm hükm-i mezbûr ile cümle e'imme katında sıhhat bulup imâmeyn-i bedreyn-i mübtedeyn katlarında sıhhat lüzumı müstelzim olmağla vakf-ı mezbûrun lüzûmına dahi kavî-i imâmeyn-i hümâmeyn ile hükm taleb iderim didikde hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle müşârün-ileyh âlimen bi'l-hilâf lüzumına dahi hükm itmekle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tili adîmü'l-ihimâl oldu fermen beddelehû ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilühenn innâllâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkifu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm ve hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'lâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Efdal-i efâdili’l-müderresini’l-kirâm Mustafa Efendi, ekme-lü’l-kâmilü’l-muhakkıkîni’l-fihâm umdetü’l-a’yân Mehmed Ağa, fahrü’l-cüyûş Hüseyin Çavuş, Sefer Ağa bin Mustafa, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Osman Çelebi bin Mustafa, Mustafa Çelebi el-katib, Sefer Ağa bin Şaban, Ali Çavuş el-cündî, Yusuf Ağa el-cündî, Hasan Ağa bin Abdülmennan, Receb el-cündî, Abdullah Çelebi bin Resül, Ali Bey, Mustafa Halife bin Abdullah, Ali Bey [...], Hasan Çelebi bin Şaban.

1031 - 1661 (1072) İstanbul 9: 200a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Mimar Sinan Mahallesi’nde bulunup merhum Kebeci Abdülbaki Çelebi’nin dürüst bir kişinin kullanması amacıyla vakfettiği evi, vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Abdurrahman ölmüştür. Mahkeme, yine vakfiye koşullarına uygun olarak evi, konut gereksinimi olan Ali Çelebi’ye verir.

The late Keçeci Abdülbaki Çelebi had endowed a house in İstanbul’s Mimar Sinan neighborhood for the use of an honest person. Abdurrahman, who has been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), has died. The court assigns the house to Ali Çelebi, who is in need of shelter, in accordance with the waqf deed.

Dârü’l-hilâfeti’l-aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyyede Yeni-bağçe kurbünde Mimar Sinan Mahallesi’nde vâki’ merhum Kebeci Abdülbaki Çelebi nam sâhibü’l-hayrın vakf ve süknâsını sulehâya şart ve ta’yin eylediği ve altı bâb vakf odadan bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı vakf-ı mez-bûra ve bir tarafı müntehî bir bâb odaya tevcîh-i hâkimü’ş-şer’le mutasarrıf olan Abdurrahman fevt olup yeri mahlûl olduğu ecilden sulehâdan olup meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan Ali Çelebi bin Oruc’a tevcîh olunup tasarrufiychün işbu vesîka ketb ve yedine

def' olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mahmud, Musalli Efendi bin [boş], Receb bin Murad, İsmail bin Murad.

1032 - 1661 (1072) İstanbul 9: 200b/5 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'da Zindankapı yakınlarında yaşayan Hüseyin Çelebi, Mehmet Beşe ve Emetullah adlı kız çocuğunun vasisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Çelebi, Zindankapı yakınlarında bulunan bir abacı dükkânını adı geçen kişilerle Büyük Ayasofya Vakfı'ndan kiralarak işlettiklerini, daha sonra bu dükkânı günlük 13 akçe kira bedeli ile devretmek istediklerinde taliplisinin çıkmadığını belirtir. Hüseyin Çelebi, şimdi dükkânı tek başına günlük 13 akçeye kiraladığını ve işletme gelirlerinden hisselerine göre adı geçen ortaklara aylık ödeme yapacağını sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hüseyin Çelebi, a resident of İstanbul near Zindankapı, is in court with Mehmet Beşe and Mehmet Efendi, guardian of a girl named Emetullah. The former adds that he and the above-stated two persons rented from the Büyük Ayasofya Waqf, and jointly operated a coarse wool store (abacı) near Zindankapı. Later, when they attempted to transfer the store at rent of 13 akçe per day, no interested parties emerged. Now Hüseyin Çelebi states that he has rented the store on his own at 13 akçe per day. On a monthly basis, he will make distributions to the other partners from the revenue, in proportion to their shares. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Zindan Kapısı kurbünde sâkin Hüseyin Çelebi ibn Mehmed meclis-i şer'de Mehmed Beşe bin Halil

ile sağire Emetullah bint Yahya’nın kibel-i şer’den mansûb vasîsi Mehmed Efendi ibn Mustafa mahzarlarında ikrâr ve i’tirâf idüp Ayasofya-i kebîr Vakfı’ndan icâreteyn-i ma’lûmeteyn ile zikr olunan Zindan kapısı kurbünde vâki’ üç tarafı vakf-ı mezbûra ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb abacı dükkânı seksen sehmi i’tibâr olunmağla sihâm-ı mezbûrenin yirmi dört sehmi benim ve yirmi altı sehmi mezbûr Mehmed Beşe’nin ve altı sehmi sağire-i mezbûrenin ve yirmi dört sehmi mezbûr Mehmed Efendi’nin olup bu âna gelince ale’l-iştirâk tasarrufumuzda olmağla yevmî on üçer akçeye mezbûrdan ve sâ’ir kimesne istîcâra râğbet itmemele hâlâ zikr olunan dükkânı yevmî on üçer akçeye kabûl ve be-her mâh meblâğ-ı mezbûrdan merkûmûnun hissesini virmeği ta’ahhüd eyledim didikde vâki’u’l-hâl mezbûrlar talebi ile ketb ve yedlerine def’ olundu fi’s-sâmin min Rebî’ilâhir li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Resûl bin Rıdvân, Mehmed bin Ramazan, Hasan bin Bayram.

1033 - 1661 (1072) İstanbul 9: 201b/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Koca Mustafa Paşa Mahallesi yakınlarındaki Hacı Hatun Mahallesi sakinlerinden Ahmet Ağa, Yahya Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Ağa, Tavuk Pazarı yakınlarındaki Esir Hanı’nda bulunup Bayram Paşa Vakfı’ndan kiralamış olduğu dört odayı, mütevellî izniyle ve geri alabilme koşuluyla (tefvîz-i bi’l-vefâ) 700 kuruşa Yahya Ağa’ya devrettiğini söyler. Ahmet Ağa, 700 kuruşu Yahya Ağa’dan bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ahmet Ağa, a resident of Hacı Hatun neighborhood near İstanbul’s Koca Mustafa Paşa neighborhood, is in court with Yahya Ağa. For 700 kuruş, Ahmet Ağa transfers to Yahya Ağa four rooms in the Slave Inn (Esir Hanı), which is situated near

the Poultry Market (Tavuk Pazarı), rented from the Bayram Paşa Waqf. He does so with the permission of the mutawalli and with a buy-back option (tefvîz-i bi'l-vefâ). Ahmet Ağa adds that he has received payment from Yahya Ağa in full. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Koca Mustafa Paşa kurbünde Hâce Hatun Mahallesi'nde Ahmed Ağa ibn Mahmud meclis-i şer' de râfi'ü'r-rakîm Yahya Ağa bin Mustafa mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp Merhum Bayram Paşa Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile taht-ı tasarrufımda olup mahmiyye-i mezbûrede Tavuk Pazarı kurbünde Esir Hanı dimekle ma'rûf hana girildikde sol tarafında vâki' bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî beşinci odaları ve yine ol tarafda vâki' bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî ondördüncü odalar ki cem'an dört bâb odaları târih-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına değin ma'rifet-i mütevellî ile yedi yüz kır'a esedî kuruşa tefvîz-i bi'l-vefâ tarîki üzre Yahya Ağa'ya ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl ve kabz eyledikden sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr yedi yüz esedî kuruşu mezbûr Yahya Ağa yedinden bi't-tamam ahz ü kabz eyledim didikde gıbbe fî vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 3 Rebî'îlâhîr li-sene 1072

Şühûd

Mehmed Çelebi bin Ahmed, Mehmed Çelebi bin er-râcil, el-Hâc Mehmed er-râcil, Hüseyin Beşe er-râcil, İbrahim Beşe bin Receb, Osman Çelebi bin Mahmud, Halil bin Üsküdârî.

1034 - 1661 (1072) İstanbul 9: 202a/3 Tescil işlemi / Registration

Abdûlbaki Çelebi'nin İstanbul'un Mimar Sinan Mahallesi'nde bulunup dürüst bir kişinin kullanması koşuluyla vakfetmiş olduğu odalardan birini kullanmakta olan Mehmet, hac yolunda vefat etmiştir. Güvenilir kişilerin, Hasan adlı kişinin dürüst ve konut gereksinimi olduğunu bildirmeleri üzerine mahkeme, söz konusu odayı vakfiye koşullarına uygun olarak Hasan'a verir.

Abdûlbaki Çelebi had endowed several rooms in İstanbul’s Mimar Sinan neighborhood for the use of an honest person. Mehmet, who has been using one of the waqf-rooms, has died on a pilgrimage to Mecca. Some trustworthy persons inform the court that Hasan is an honest person in need of accommodation. The court gives Hasan the room in accordance with the waqf deed.

Mahmiye-i İstanbul’da Yenibağçe kurbünde Mimar Sinan Mahallesi’nde vâki‘ Abdûlbaki Çelebi nam sâhibü’l-hayrın vakf ve süknâsı sulehâdan bir recüle şart ve ta’yîn eylediği ma’lûmü’l-hudûd odalardan bir bâb odaya mutasarrıf olan Mehmed bin [boş] nam kimesne tarîk-i hacc-ı şerîfde fevt olmağla mahlûl olmağın işbu bâ’isü’l-kitâb Hasan bin İsa her vechile sâlih ve müstahik olup süknâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğu sikât-ı ahrâr ihbârı ile lede’s-şer’i’l-mutahhar müte’ayyin ve mukarrer olmağın süknâ-yı menzil-i mezkûr savb-ı şer’at-ı mergûbeden mezkûr Hasan’a tevcih olunup tasarrufiyyün bu vesîka ketb ve yedine def’ olundu hurrîre fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşer min şehri Rebî’ilâhîr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin Şeyh Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mahmud, Receb bin Murad, Mustafa bin Ali.

1035 - 1661 (1072) İstanbul 9: 203a/5 Tescil işlemi / Registration

Eyüp’e bağlı Hasköy’de, Kiremitçi el-Hac Ahmet Mahalle-si’nden Mustafa Bey’in ölümü üzerine mirası, eşi Ayşe Hatun ile oğlu İbrahim’e kalmış, daha sonra İbrahim de ölmüş ve miras annesi Muammer Hatun ile kız kardeşi Kerime’ye kalmıştır. Muammer Hatun ile Kerime’nin vasisi Mehmet Çelebi, Seyyit Ahmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelirler. Kiremitçi el-Hac Ahmet adlı kişi, Sultan Bayezithan-ı Veli Vakfı’ndan adı geçen mahallede bulunan bir arsayı yıllık 40 akçeye kiralamış, daha sonra kiralamış olduğu bu arsayı yasal olmamasına karşın vak-

fetmiştir. Kiremitçi el-Hac Ahmet'in kızı Ayni Hatun, vakfın mütevellisi olduğunu ileri sürerek bu arsayı Esedullah adlı kişiye yıllık 40 akçeye kiralamıştır. Esedullah da kendi mülkü olmak koşuluyla vakıf arsası üzerine bir ev yaptırmış, daha sonra bu evi merhum Mustafa Bey'e satmış ve arsasını da müteveli izniyle Mustafa Bey'e devretmiştir. Muammer Hatun ile vasi Mehmet Çelebi, Mustafa Bey'in ölümünden sonra miras kalan bu evi, Kerime'nin nafaka gereksinimi olduğu gerekçesiyle açık artırma yoluyla Seyyit Ahmet Çelebi'ye 55.000 akçeye sattıklarını ve parasını bütünüyle aldıklarını söyler. Ancak, daha sonra Sultan Bayezithan-ı Veli Vakfı'nın mütevellisi Sefer Ağa, Kiremitçi el-Hac Ahmet Vakfı'nın mütevellisi ile adı geçen varisleri dava ederek, Ayni Hatun'un arsayı Esedullah'a kiralamasının yasal olmadığını ve arsanın kendi vakıflarına ait olduğunu şahitlerle kanıtlayarak daha önce yapılan satış ve devir işlemlerini iptal ettirmiştir. Mahkeme de müteveli Sefer Ağa'nın elindeki şeyhülislam fetvası uyarınca arsanın Sultan Bayezithan-ı Veli Vakfı'na ait olduğunu sicile kaydetmiştir. Bundan sonra, miras kalan ev yine varisler tarafından Seyyit Ahmet Çelebi'ye 40.000 akçeye satılmış ve arsası da Sultan Bayezithan-ı Veli Vakfı'nın mütevellisi tarafından yıllık 50 akçeye Seyyit Ahmet Çelebi'ye kiralanmıştır. Müteveli Sefer Ağa, Seyyit Ahmet Çelebi'ye kiralama işlemini belgeleyen bir temessük vermiştir. Varisler, Seyyit Ahmet Çelebi'den 40.000 akçeyi eksiksiz olarak aldıklarını belirtirler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Upon the death of Mustafa Bey, a resident of the Kiremitçi el-Hac Ahmet neighborhood in Hasköy, a district of Eyüp, his estate fell to his wife Ayşe Hatun and his son İbrahim. Later İbrahim died, too, and his estate fell to his mother Muammer Hatun and his sister Kerime. Muammer Hatun and Mehmet Çelebi, guardian of Kerime, appear in court with Seyyit Ahmet Çelebi. Kiremitçi el-Hac Ahmet had rented from the Sultan Bayezithan-ı Veli Waqf a plot in the same neighborhood at 40 akçe per annum. Later, although it was not legal, he endowed that plot. Claiming to be

the mutawalli of the waqf, Ayni Hatun, daughter of Kiremitçi el-Hac Ahmet, rented the plot to Esedullah for 40 akçe per annum. Esedullah erected a house on the plot, on condition that it will be his own property. He then sold the house to the late Mustafa Bey and transferred to him the plot, with the permission of the mutawalli. Muammer Hatun and the guardian Mehmet Çelebi state that they auctioned off the house that Mustafa Bey bequeathed and sold it to Seyyit Ahmet Çelebi for 55,000 akçe and received payment. Alas, Sefer Ağa, mutawalli of the Sultan Bayezithan-ı Veli Waqf, sued the mutawalli of the Kiremitçi el-Hac Ahmet Waqf and the heirs in question. He proved through witness testimonies that the rental contract between Ayni Hatun and Esedullah was illegal and that the plot belonged to their waqf. He thus had the previous sale and transfers annulled. In accordance with a fatwa in Sefer Ağa’s possession, the court registered the plot as belonging to the Sultan Bayezithan-ı Veli Waqf. The heirs then sold the house on the plot to Seyyit Ahmet Çelebi for 40,000 akçe and the mutawalli of the Sultan Bayezithan-ı Veli Waqf rented him its plot at 50 akçe per annum. Mutawalli Sefer Ağa gave Seyyit Ahmet Çelebi a promissory note (temessük) documenting the rental agreement. The heirs state that they have received the 40,000 akçe from Seyyit Ahmet Çelebi in full. The court registers the transactions.

Havâs-ı Aliyye Kazâsı muzâfâtından kasaba-i Hasköy’de Kiremitçi el-Hâc Ahmed Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mustafa Bey’in verâseti sulbî oğlu Ahmed’e münhasıra olup ba’dehû mezbûr Ahmed dahi fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe Hatun’a ve sulbî oğlu İbrahim’e münhasır olup ba’dehû mezbûr İbrahim dahi fevt olup verâseti vâlidesi Muammer nam hâtuna ve li-ümm kız karındaşı Kerime nam sağîre münhasıra olduğu şer’an zâhir ve müte’ayyin oldukdan sonra mezbûre Muammer asâleten ve merkûme Kerime’nin kibel-i şer’den mansûb vasîsi Mehmed Çelebi bin Ömer vesâyeten meclis-i şer’de bâ’isü’r-rakîm Seyyid Ahmed Çelebi bin Seyyid Hasan mahzarında her biri ikrâr

ve i'tiraf idüp Merhum Sultan Bayezidhan-ı Velî Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Rum Kenîsesi'ne ve üç tarafı tarîk-i âmma müntehî olan arsa zikr olunan Kiremitçi el-Hâc Ahmed'in senede kırk akçe mukâta'a ile tasarrufında iken arsa-i mezbûreyi cihet-i uhrâya babam mezbûr el-Hâc Ahmed vakf itmişdir ben mütevellisiyim deyü kızı Aynî nam hatuna bedel-i ma'lûme ve be-her sene kırk akçe mukâta'a ile Esedullah nam kimesneye îcâr ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl sonra mâlî ile mülki olmak üzre binâya izn virüp ol dahi mülki olmak üzre büyût-ı müte'addide binâ ve ihdâs ittikten sonra mezbûr Esedullah müteveffâ-yı evvel mezbûr Mustafa Bey'e ebniye-i memlûkesini semen-i ma'lûma bey' ve arsasını dahi ma'rifet-i müteveli ile ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl ve tefevvüz ittikten sonra mezbûr Mustafa Bey vefât ittükde menzil-i mezbûr bi-tarîki'l-münâsaha mezbûre Muammer ile sağîre-i merkûmeye isâbet ve intikâl itmekle biz dahi sağîre-i mezbûra nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla menzil-i mezbûr ba'de'l-müzâyede mezbûr Seyyid Ahmed Çelebi'ye elli beş bin akçeye isâbet ve vesâyetim hasebiyle bey' ve teslîm ve tefvîz ve semen-i mezbûrî kabz itmişidik lâkin hâlen Sultan Bayezidhân Evkâfı'na müteveli olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Sefer Ağa fermân-ı âlî-şân ile muharrir-i evkâf olan Osman Efendi huzûrunda mezbûr Kiremitçi el-Hâc Ahmed Vakfı'na bi'l-fi'l müteveli olan Mehmed Çavuş ile bizi ihzâr ve muvâcehemizde arsa-i mezbûre üzerinde Kiremitçi el-Hâc Ahmed'in ebniyesi olmayup cihet-i uhrâya arsa sarfının vakfı bâtil iken arsa-ı mezbûreyi mezbûre Aynî babam vakfıdır deyü mezbûr Esedullah'a îcârı sahih değildir deyü da'va ve ba'de'l-keşf ve'n-nazar arsa-i mesfûre tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'i bin kırk zirâ' olduğu mütebeyyin oldukdan sonra arsa-i mezbûre merhum ve mağfûrûn-leh Sultan Bayezidhan-ı Velî Vakfı'ndan olduğu şühûd ve 'udülle isbât eylediğinden gayrı vakf-ı ale'l-vakf bâtil olduğına hâlen şeyh-i meşâyihü'l-İslâm hazretlerinin 'unvân-ları ile mu'anvene müteveli-i mezbûrın yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince arsa-i mezbûre Merhum Sultan Bayezid Vakfı

tarafından hükm olunmağla mukaddem olan bey’ lağv ve [...] olmağla arsa-i mezbûreye Sultan Bayezid Vakfı tarafından be-her sene elli akçe mukâta’a takdîr olundukdan sonra üzerinde olan ebniye-i memlûkeyi Sultan Bayezidhân Vakfı mütevellisi ma’rifeti ile asâleten ve vesâyetimiz hasebiyle tekrar mezbûr Seyyid Ahmed Çelebi’ye semen-i misli olan kırk bin akçeye bey’ ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm eyledikden sonra arsası-na dahi senede ellişer akçe mukâta’a takdîr olunup mezbûr Seyyid Ahmed Çelebi’nin yedine arsa-i mesfûreyi tasarruf itmek üzre mütevellî-i mûmâ-ileyh Sefer Ağa izn ve îcârını nâtık ma’mûlûn-bih temessük virdikden sonra ebniye-i mezbûrenin semeni olan kırk bin akçeyi mezbûre Seyyid Ahmed Çelebi yedinden asâlet ve vesâyetimiz hasebiyle tamamen alup kabz eyledik ba’d-e’l-yevm ebniye-i mezbûre mülk-i müşterâsıdır mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdikî’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî gurrei şehri Rebî’ilâhir li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Seyyid Mehmed Efendi bin Seyyid Mehmed, Seyyid Mehmed Çelebi bin Seyyid Hasan, Mustafa Efendi el-kâdı, Ekber İbrahim Efendi bin el-kâdı, el-Hâc Ahmed Çelebi bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa, İsmail Çelebi bin Rıdvan, İsmail Efendi bin el-kâdı, Mehmed bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin Hüseyin, muharrirü’l-hurûf Ahmed.

1036 - 1661 (1072) İstanbul 9: 203b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Mimar Sinan Mahallesi sakinlerinden Kaya Hatun, babaannesi Hüma Hatun ve yeğeni el-Hac Abbas’ın oğlu ve varisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Kaya Hatun, adı geçen mahallede bulunup arsasını Büyük Ayasofya Vakfı’ndan yıllık 40 akçeye kiralamış olduğu mülk evini Mehmet Çelebi’ye hibe ettiğini, evin arsasını da mütevellî izniyle ücretsiz olarak ona devrettiğini söyler. Mahkeme de bu hibe ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Kaya Hatun, a resident of İstanbul's Mimar Sinan neighborhood, is in court with her grandmother Hüma and Mehmet Çelebi, son and heir of her nephew el-Hac Abbas. Kaya Hatun states that she donated to Mehmet Çelebi a house in the above-stated neighborhood, which was rented from the Büyük Ayasofya Waqf at 40 akçe per annum. She adds that she has transferred the plot to him free of charge, with the permission of the mutawalli. The court registers the donation and transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Mimar Sinan Mahallesi'nde sâkine Kaya Hatun ibnet-i İsmail Efendi meclis-i şer' de babasının validesi Hüma Hatun'un li-ebeveyn karındaşı İbrahim'in sulbî oğlu el-Hâc Abbas'ın sulbî oğlu ve zî-rahm cihetinden hasren vârisi bâ'isü'r-rakim Mehmed Çelebi mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp arsası senede Ayasofya-i Kebîr Vakfı'na kırk akçe mukâta'a ile tasarrufımda olup binâsı mülkim olan mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmed Bey bin Abdullah mülkine ve iki taraftan Kasım Çelebi Vakfı'na ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî hâriciyyesi bir bâb tahtânî oda ve dâhiliyyesi bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve tahta-bend ve iki kenîf ve bir matbah ve sofayı müştemil menzili ebniye-i memlûkesini ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye zî-rahm cihetinden hasren vârisim olan mezbûr Mehmed Çelebi'ye hîbe-i sahîha-i şer'iyye ile hîbe ve teslîm ol dahi meclis-i hîbede ittihâb ve kabûl eyledikten sonra arsasını dahi ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile meccânen mezbûr Mehmed Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm ebniye-i mezbûre mülk-i mevhûbesi ve arsa-i mezkûre hakk-ı müfevvezi olmuşdur keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' min şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdûlbaki Efendi bin Abdurrahman, Süleyman Efendi bin el-imâm, Ali Halife müezzîn bin Mehmed, Ahmed Çelebi bin Veli, Mustafa bin Süleyman, Mustafa bin Mehmed.

1037 - 1661 (1072) İstanbul 9: 205a/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Kazasker Mehmet Efendi Mahallesi sakinlerinden Yusuf, Ömer Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Yusuf, adı geçen mahallede bulunup Sultan Bayezid-i Veli Vakfı’ndan yıllık 4 akçeye kiralamış olduğu arsayı müteveli izniyle Ömer Beşe’ye devrettiğini ve arsa üzerindeki mülk evini de 15.000 akçeye Ömer Beşe’ye sattığını söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Yusuf, a resident of İstanbul’s Kazasker Mehmet Efendi neighborhood, is in court with Ömer Beşe. Yusuf states that, for 15,000 akçe he has sold to Ömer Beşe his house built on a plot rented from the Sultan Bayezid-i Veli Waqf at 4 akçe per annum. He has also transferred to him the plot of the house, with the permission of the mutawalli. The court registers the sale and transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Kadiasker Mehmed Efendi Mahallesi’nde sakin Yusuf bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer’de râfi‘ü’l-vesîka Ömer Beşe bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan el-Hâc Mustafa sâkin olduğu Medîne-i Münevvere Vakfı’na bir taraftan Raziye nam hatun sâkine olduğu mahalle-i mezbûre imâmına meşrûta vakf menziline ve bir taraftan İmam Receb Efendi sakin olduğu yine imama meşrûta vakf menziline ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî bir beyt-i süflâ ve bir sofa ve bir su kuyusını ve cenîneyi müştemil olup arsasının Merhum Sultan Bayezid-i Velî Vakfı’na senede dört akçe mukâta’ası olan mülk menzil arsasını ma’rifet-i müteveli ile mezbûr Ömer Beşe’ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabul eyledikten sonra mülkim binâsını dahi tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile on beş bin fiddî râyic-i fi’l-vakt akçeye mezbûr Ömer Beşe’ye bey‘ ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezkûr on beş bin akçeyi yedinden tamamen alup kabz eyledim min ba’d menzil-i mahdûd-ı mezbûrda alâka ve medhalim kalmayup

arsası hakk-ı müfevvezi ve binâsı mülk-i müşterâsı olmuştur
didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb
olundi fi'r-râbi' aşer min Rebi'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne
ve elf

Şühûd

Receb Efendi bin el-imam, Ahmed Çelebi el-müezzin, Mahmud Çelebi bin Ahmed, Hasan Beşe bin Abdullah, Yusuf bin Hasan, Eyüb Çelebi bin Yusuf, Mustafa bin Hüseyin, Mustafa Çelebi bin Mehmed.

1038 - 1661 (1072) İstanbul 9: 205b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Murat Paşa Camisi, medresesi ve Aksaray yakınlarındaki hamamın giderleri için vakfedilen paraya Hasan Efendi müteveli tayin edilmiştir. Bu vakfın maaşlı çalışanlarından adı geçen caminin imamı Mehmet Efendi, müezzini Mustafa Çelebi, vakfın kayyımı Molla Mehmet ve câbileri II. Mehmet Efendi ve Hafız Siyavuş Halife; vakfın mütevellisi Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. Vakfın söz konusu hamamı 1660 (H. 1070) yılındaki yangında kül olmuş, müteveli Hasan Efendi de hamamı yeniden yaptırmak için mahkeme izniyle çeşitli kişilerden toplam 241.310 akçe borç almıştır. Hasan Efendi hamamı yeniden yaptırdıktan sonra vakıf çalışanları, paranın nereye harcandığının saptanması amacıyla mahkemeye başvurmuşlar ve muhasebe defterleri incelenerek paranın doğru yerde kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca bilirkişilerce yapılan keşif işlemi sonucunda, hamamın yeniden yapımına toplam 348.440 akçe harcanmış olduğu da saptanmıştır. Vakıf çalışanları, vakfın borcunun, Edirne'ye bağlı Karaağaç Köyü ve Gümülcine Kaza-sı'na bağlı bir köyün yıllık gelirleri olan ve vakfa ait olan toplam 50.000 akçe ile vakfın diğer gelirlerinden elde edilecek paralarla karşılanmasını ve mütevellinin bu yönde uyarılmasını isterler. Mahkeme de müteveli Hasan Efendi'yi, vakıf çalışanlarının isteği doğrultusunda uyarır.

Hasan Efendi is appointed as the mutawalli of funds endowed to cover the expenses of the Murat Paşa mosque and school (medrese) in İstanbul, and a bathhouse near Aksaray. Several of the waqf's paid personnel (Mehmet Efendi, prayer leader (imam) of the above-stated mosque; Mustafa Çelebi, prayer caller (müezzin); Molla Mehmet, administer (kayyim); and Mehmet Efendi II and Hafız Siyavuş Halife, collectors (câbi), appear in court with the waqf mutawalli Hasan Efendi. The waqf-owned bathhouse in question was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. With court authorization, mutawalli Hasan Efendi took out a 241,310 akçe loan from various persons for the reconstruction of the bathhouse. After the reconstruction, the waqf personnel applied to court, demanding a determination of how the money was spent. An examination of the books revealed that the money was spent in the correct places. In addition, the experts reported that the construction cost 348,440 akçe. The waqf personnel want the waqf's debt to be paid from the 50,000 akçe yearly revenue of two waqf-owned villages (the Karaağaç village in Edirne and another village in the Gümülcine district), and from other waqf funds. They want the mutawalli instructed to that effect. The court instructs the waqf mutawalli Hasan Efendi to meet the waqf personnel's demand.

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Murâd Paşa-yı atîk binâ eylediği câmi'-i şerîf ve medresesi ve mahmiyye-i mezbûreden Aksaray sûkunda vâki' hammâmı mühimmâtına vakf eylediği akârât-ı mevkûfesi mürtezikalarından câmi'-i mezbûrda imâm olan Mehmed Efendi ve ser mahfil [silik] mü'ezzin Mustafa Çelebi ve kayyim Molla Mehmed ve câbî-i vakf-ı mezbûr Mehmed Efendi ve Hâfız Siyavuş Halîfe nâm kimesneler ve sâ'irleri vâkıfın vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında vakfının nezâretini mahmiyye-i mezbûrede hâkim-i şer' olan efendilere şart eylediği üzere hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda husûs-ı âti'l-beyân için akd olunan meclis-i şer'a vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan Hasan Efendi bin Hamza nâm

kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp vâkıf-ı mezbûrun sâlifü'z-zikr hammâmı bin yetmiş senesi Zilka'desinde vâkı' harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup müceddeden binâyâ muhtâc olmağın mütevellî-i mezbûr Hasan Efendi vakfın mevcûd akçesi olmamağla istidâne lâzım gelmeğın mütevellî-i merkûm izn-i hâkimü's-şer' ile bundan akdem dergâh-ı âlî yeniçerilerinin otuz dokuzuncı cemâ'atine mahsûs odada hâlen odabaşı olan Ömer Beşe nâm kimesneden yedi yüz esedî guruş her biri yüz yirmişer akçe hesâbı olmak üzre seksen dört bin akçe ve yine mezbûr Ömer Beşe'den bir def'a üç yüz şerîfî altun ki yetmiş sekiz bin akçe ve yine mezbûrdan bir def'a dahi yirmişer bin akçe ve mahmiyye-i mezbûrede merhûm Mahmûd Efendi vakfı mütevellisi Yûsuf Çelebi'den dört frengî altun ve yirmi dokuz mu'âmele altunı ki mecmû'ı sekiz bin altı yüz altmış akçe ve yine mütevellî-i mezbûrdan her birinin vezni sekiz dirhem gelür doksan riyâlî guruş ile yedişer dirhem gelür yüz otuz beş riyâlî guruş ki mecmû'ı iki yüz yirmi beş guruş yirmişer bin iki yüz elli akçeden arabacıbaşı Hasan Ağa'nın eytâmına vasî olan Atâullah Efendi'den dahi yirmi Beşer [?] akçe ki mecmû'ı iki yük kırk bir bin üç yüz on akçe iden meblâğ-ı mezbûrî zikrî sebk iden mütevellîlerden istidâne eyledikleri ma'lûmumuzdur lâkin mütevellî-i mezbûrun hammâm-ı merkûma sarf eylediği masârifin defteri ve muhâsebesi nezâretiniz [silik] görülmesi matlûbumuzdur didiklerinde mütevellî-i mersûmun yedinde olan mûmzâ' ve mah-tûm müfredât defterine nazar olundukda fi'l-vâkı' meblâğ-ı merkûm iki yük kırk bir bin üç yüz on akçenin müfredâtı ale'l-infirâd görölüp defter-i mezbûrî nâtık olduğu üzre harc ve sarf olunduğu müte'ayyin olduğundan ma'adâ [...] hammâm-ı mezbûra nâ'ib ve mi'mâr irsâl olunup keşf ve müşâhede itdiklerinde hammâm-ı mezbûrun mecmû'-ı menâbına üç yük kırk sekiz bin dört yüz kırk akçe sarf olunup noksanı ile mümkün olduğunu defter-i mezbûra muvâfık mi'mâr-ı mezbûr ve meclis-i keşfde hâzırın olan müs-limîn meclis-i şer'a gelüp haber virdiklerinde meblâğ-ı masrûf üç yük kırk sekiz bin dört yüz kırk dokuz akçe[nin] iki yük kırk bir bin üç yüz on akçesi mütevellî-i mezbûrun istidâne eylediği akçe

olduğı müte’ayyin olmağın zikri sebk iden mürtezika meclis-i mezbûrda cümlesi mütevellî-i mezbûrî cemî’i kelimâtında tasdik ve defter-i müfredâtta mestûr olan masârifî ve istidâne [olunan] meblâğ-ı mezbûr vakf-ı mezbûrun deyni olup vech-i muharrer üzre vakf medyûn olduğunu tahkik eyledik lâkin düyûn-ı mezkûr edâ olununca vâkîf-ı mezbûrun her sene yüz on altı bin akçeye der-’uhde olunan vilâyet-i Rumili’nde Edirne kazâsına tâbî’ Kara-ağaç nâm karye ile Gümülcine kazâsına tâbî’ Marulya nâm karyeler mukâta’ası malından her sene Ellişer bin akçe düyûn-ı mezkûr ashâbına def’ olup ve bu esnâda akârât-ı mevkûfenin mahlûlât ve ferâgâtından hâsıl olan akçelerden dahi meblâğ-ı mezkûr elli bin akçeye zamm olup mütevellî-i mezbûr Hasan Efendi düyûn-ı mezkûreyi târîh-i kitâb gününden zikri sebk iden odabaşı [Ömer Beşe’den] istidâne olunan üç yüz şerîfî ile yine mezbûrdan alınan yirmi beş bin akçeden mâ’adâsının murâbahaları dahi her on akçede on bir buçuk hesâbı üzre asl-ı mâla zamm olup bu minvâl üzre edâ olunması için cümlemiz ittîfâk ve mâbeynimizde bu vech üzre re’y eyledik mütevellî-i mersûma dahi cânib-i şer’den tenbîh olunması matlûbumdur didiklerinde taraf-ı şer’den mütevellî-i mezbûra zikri sebk iden karyeteyn-i merkûmeteyn mukâta’aları mâlından her senede Ellişer bin ve dahi mahsûlât ve zirâ’atden hâsıl olan akçelerden [silik] zamm ve bu minvâl üzre düyûn-ı mezkûreyi edâya tenbîh olup vâkî’ül-hâl bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâdis ve’l-’işrîn min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-müderrişini’l-kirâm eş-şehîr Tahsinpaşazâde Efendi, Mehmed Efendi el-müderriş, Mehmed Ağa ser-muhzırîn, fahrü’l-kuzât İbrâhim Efendi.

1039 - 1661 (1072) İstanbul 9: 205b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’daki Murat Paşa Camisi’nin çalışanları, Murat Paşa Vakfı’nın camisi, medresesi ve Aksaray yakınlarındaki hamamının

giderleri için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın söz konusu hamamı 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında kül olmuş, müteveli Hasan Efendi de mahkeme izniyle vakıf adına çeşitli kişilerden borç para alarak hamamı yeniden yaptırmıştır. Caminin 37 çalışanı, bu borcun ödenmesi sürecinde gelirden yoksun kalmamaları için, muhasebe defterinin ekinde belirtilen maddeye uygun olarak, cami çalışanlarının maaşlarının vakfa ait iki köy, bir hamam ve vakfın diğer kira gelirlerinden ayda 8525 akçe ayrılarak karşılanması gerektiğini belirtirler. Müteveli Hasan Efendi, çalışanların ifadelerini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

The personnel of the Murat Paşa Mosque appear in court with Hasan Efendi, mutawalli of funds endowed for the expenses of the Murat Paşa mosque and school (medrese) in İstanbul, and a bathhouse near Aksaray. The waqf-owned bathhouse in question was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. With authorization of the court, mutawalli Hasan Efendi took out loans from various persons and had the bathhouse rebuilt. Eager to receive their wages during the payback of the debt, 37 waqf personnel state that, in accordance with an article in a supplement to the book, the wages of the mosque personnel need to be paid by setting aside 8525 akçe every month of the rental income from two waqf-owned villages, a bathhouse and other waqf funds. Mutawalli Hasan Efendi corroborates their testimony. The court registers the testimonies.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Murâd Paşâ-yı Atîk binâ eylediği câmi'-i şerîfin hüddâmı meclis-i şer' de vâkıf-ı mezkûrun câmi'-i mezkûr ve medresesi ve mahmiyye-i mezburede Aksaray kurbünde vâki' hammâmı mühimmâtına vakf eylediği akârât-ı mevkûfesinin mütevellisi olan işbu hâfızü'l-kitâb Hasan Efendi bin Hamza mahzarında her biri takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı mezbûrun sâlifü'z-zikr hammâmı bin yetmiş senesi Zilka'desinde vâki' harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup müceddeden binâ

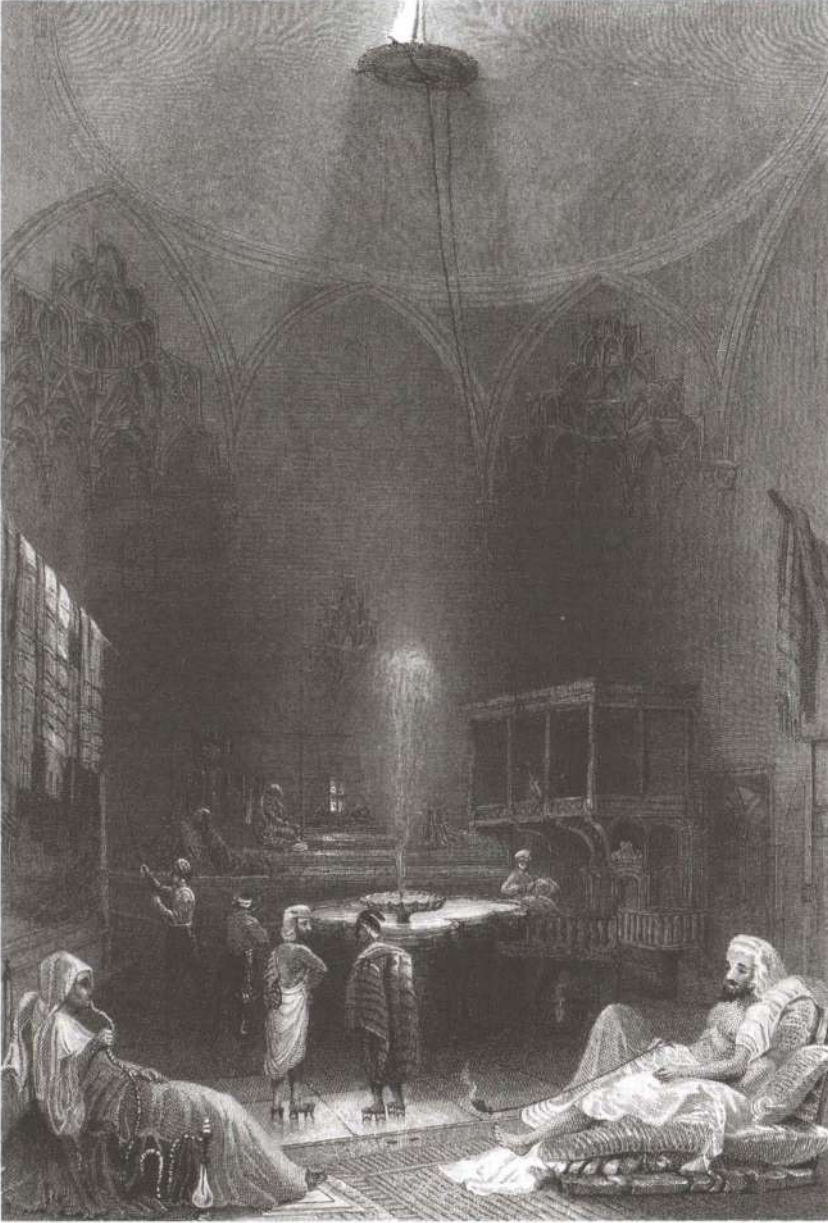
olunması lâzım gelmeğin vakf için hâkimü’ş-şer’ izniyle istidâne idüp müceddeden binâ eyledikde hâlen târih-i kitâbdan bir ay mukaddem hâkim-i mevki’-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne-me’âb hazretleri vakf-ı mezbûrun nâzırı olmağla muhâsebede vakf medyûn olduğu müte’ayyin ve deyn-i mezbûr edâ olununca mürtezika-i vakf-ı merkûm rakabeye muhtâc oldukları hâkimü’ş-şer’ huzûrlarında mütehakkik olup lâkin vâkıf-ı mezbûrun iki aded vakf karyeleri mukâta’ası malından ve hammâm ve icâre ve mukâta’a-i zemînden hâsıl olan akçelerden mütevellî-i mezbûrun yedinde mevcûd mümzâ’ ve mahtûm ba’de’t-tefhîm görülen muhâsebe defterinin zeylinde mevâcib-i huddâm-i câmi’-i şerîf deyü tahrîr olunan meclisde mestûrû’l-esâmî olan câmi’ hüddâmından otuz yedi nefer huddâma işbu bin yetmiş senesi Rebûlevveli gurrasinden her şehir sekiz bin beş yüz yirmişişer akçe virilüp meblâğ-ı mezbûrî defterde tevzî’ olunduğı üzere mâbeynimizde rakabe tarîkiyle vazîfemiz mikdârı taksîm itmeğe [kabul] eyledik bu takrîrimiz tahrîr ve mütevellî-i mezbûra tenbîh olunması matlûbumuzdur didiklerinde cânib-i şer’-i kavîmden dahi mütevellî-i merkûmla infâk tahkîk olunduğı üzere bin yetmiş iki Rebûlevveli gurrasinden her şehir sekiz bin beş yüz yirmişişer akçe vazîfeli huddâma def’ ve teslîme tenbîh olunup vâkı’ hâl bi’t-taleb ketb olundu fî gurrei Rebûlevvel sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çavuş bin Abdullah, Mehmed Çelebi kâtib-i muhâsebe, İsmâil bin Murâd, Receb bin Murâd, Mustafa bin [boş], el-Hâc İsmâil mütevellî-i Monla Gürânî, Yusuf Çelebi bin Abdullah kâtib ve nâ’ib.

1040 - 1661 (1072) İstanbul 9: 206a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Manisalı Çelebi Mahallesi’nin avarız vergisi giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Mehmet Beşe, adı geçen mahalle sakinlerinden Abdi Ağa’nın ölümü üzerine varisleri olan üç erkek çocuğunun vasisi Nezir Ağa ile birlikte mahkemeye gelir.

William Bartlett'in çizgileriyle 19. yüzyıl başlarında bir hamam.

A bathhouse in the early nineteenth century, by William Bartlett.

Mütevelli Mehmet Beşe, vakfın kendisinden önceki mütevellisi Abdi Ağa’da vakfın 545 kuruşu kaldığını ve şimdi bu parayı çocuklarının vasisi Nezir Ağa’dan bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Beşe, mutawalli of funds endowed for the extraordinary (avarız) tax payment of İstanbul’s Manisalı Çelebi neighborhood, appears in court with Nezir Ağa, guardian of three children and heirs of the late Abdi Ağa, a neighborhood resident. Mutawalli Mehmet Beşe states that Abdi Ağa, the former mutawalli of the waqf kept 545 kuruş belonging to the waqf. He adds that he has received the money in full from Nezir Ağa, guardian of Abdi Ağa’s children. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Mağnisalı Çelebi Mahallesi’nin avârızı için mevkûfe nükûdun bi’l-fi’l mütevellîsi olan Mehmed Beşe bin Abdülkerim meclis-i şer’de mahalle-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem vefât iden Abdi Ağa’nın evlâd-ı sığârı Abdülkadir ve Ahmed ve Mustafa’nın vasî-yi muhtârları olan işbu râfi’ü’l-kitâb Nezir Ağa bin İbrahim mahzarında bi’t-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Abdi Ağa benden mukaddem vakf-ı mezbûra mütevelli olmağla mâl-ı vakf-ı mezbûrdan her biri yedişer dirhem olmak üzere beş yüz kırk beş riyâlî kuruş mezbûr Abdi Ağa’nın yedinde kalmışidi hâlen ben yerine vakf-ı mezbûra mütevelli olmağla her biri yedişer dirhem olmak üzere meblağ-ı mezbûr beş yüz kırk beş riyâlî kuruşu bi’t-tamâm ve’l-kemâl vasî-yi mezbûr Nezir Ağa yedinden alup kabz eyledim min ba’d vakf-ı mezbûrun [...] sığâr-ı mezbûrûn zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’r-râbi’ aşer min Rebî’îlâhîr li-sene isneteyn ve seb’ine ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin Mehmed el-imam, Mehmed Çelebi bin Mehmed el-müezzin, Seyyid Himmet Çelebi bin [boş], Hasan Beşe bin Abdullah, Ahmed bin Ali, Mahmud bin İbrahim.

1041 - 1661 (1072) İstanbul 9: 207a/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Muhsine Hatun Mahallesi sakinlerinden Halil Çelebi, Mehmet ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen mahallede bulunup Mihri Hatun Vakfı'ndan yıllık 120 akçeye kiralamış olduğu arsayı müteveli izniyle 8000 akçeye Mehmet'e devrettiğini söyler. Halil Çelebi, aynı arsa üzerinde bulunup yangında kül olan mülk evinin enkazını da 2000 akçeye Mehmet'e sattığını ve Mehmet'ten toplam 10.000 akçe aldığını sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Halil Çelebi, a resident of İstanbul's Muhsine Hatun neighborhood, appears in court with Mehmet. He states that, for 8000 akçe, he transferred to Mehmet a plot in the same neighborhood, which was rented from the Mihri Hatun Waqf at 120 akçe per annum, with the permission of the mutawalli. He also sold to him the ruins of his house built on the plot and destroyed in a fire for 2000 akçe. He adds that he has received 10,000 akçe from Mehmet. The court registers the transactions.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Muhsine Hatun Mahallesi'nde sakin Halil Çelebi bin Ömer meclis-i şerîf-i lâzımı't-teşrîfde Mehmed bin Ali mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp Merhûme Mihrî Hatun Vakfı'na senede yüz yirmi akçe mukâta'a ile taht-ı tasarrufımda olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Kamuran Hatun menziline ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve iki tarafı merhûme mezbûre Mihrî Hatun Vakfı'na müntehî muhterik menzil arsası üzerinde mevcûd mülkim olan enkâzını mezbûr Mehmed'e bâten iki bin akçeye bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabul ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra arsa-i mezbûreyi dahi ma'rifet-i müteveli-i vakf-ı mezbûr ile sekiz bin akçeye merkûm Mehmed'e ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr iki bin akçe ve bedel-i merkûm sekiz bin akçe ki cem'an on bin akçeyi merkûm Mehmed yedinden bi't-temâm ahz ü kabz idüp ba'de'l-yevm enkâzı mülk-i müşterâsı

ve arsa-i mezbûre hakk-ı müfevvezi olmuşdur keyfe-mâ-yeşâ ve
yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a
bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşer min şehri Rebî’ilâhir
li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Fahrü’l-müderrişin el-Hâc Mustafa, Mahmud Çelebi bin [boş],
İbrahim Çelebi bin [boş], Mehmed el-imam, Çelebi bin Sefer.

1042 - 1661 (1072) İstanbul 9: 207b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Bıçakçı Mahallesi’nin eski sakinlerinden kadı İbrahim Efendi’nin mirası, Emine Hatun’a kalmıştır. Abdurrahman Efendi’nin vekili olan kadı Musallı Efendi, Emine Hatun’un eşi ve vekili el-Hac Süruri Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Musallı Efendi’ye göre, Abdurrahman Efendi’nin Gebze’de sakin yeğeni Şeyh Mehmet Efendi, Sultan Süleyman Vakfı’na olan 500 kuruşluk borcunu ödemesi için parayı Abdurrahman Efendi’ye vermiş, o da ödemesi için merhum kadı İbrahim Efendi’ye vermiştir. Kadı İbrahim Efendi, daha sonra bu borcun bir yıllık faizi (murâbaha) olan 100 kuruşu da Abdurrahman Efendi’den alarak vakfa ödemesi gerekirken kişisel harcamalarında kullanmıştır. Davacı vekili Musallı Efendi, İbrahim Efendi’nin ölümünden önce Abdurrahman Efendi’ye toplam 600 kuruş borcu olduğunu şahitler huzurunda itiraf ettiğini ileri sürerek bu parayı varislerinden ister. Görüşü sorulan davalı vekili el-Hac Süruri Efendi, böyle bir borcun varlığından habersiz olduğunu söyler. Bunun üzerine mahkeme, davacıdan savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, İbrahim Efendi’nin Abdurrahman Efendi’ye 600 kuruş borcu olduğunu kendi huzurlarında itiraf ettiğini söylerler. Ayrıca mahkeme, davacı Abdurrahman Efendi’ye bu parayı ölümünden önce İbrahim Efendi’den almadığına yemin etmesi için bir görevli gönderir. Abdurrahman Efendi, mahkemenin isteği doğrultusunda yemin eder. Sonuçta, davacı Abdurrahman Efendi davayı kazanır.

The estate of İbrahim Efendi, a judge and resident of İstanbul's Bıçakçı neighborhood, fell to Emine Hatun. Musalli Efendi, legal agent of Abdurrahman Efendi, sues el-Hac Süruri Efendi, husband and legal agent of Emine Hatun. According to Musalli Efendi, Şeyh Mehmet Efendi, Abdurrahman Efendi's nephew, who lives in Gebze, gave Abdurrahman Efendi 500 kuruş to pay his debt to the Sultan Süleyman Waqf. Abdurrahman Efendi then gave the sum to judge İbrahim Efendi. İbrahim Efendi took another 100 kuruş from Abdurrahman Efendi as annual interest (murabaha) of the debt. However, instead of settling the debt, he spent the money on himself. Claiming that before his death İbrahim Efendi admitted his 600 kuruş debt to Abdurrahman Efendi before witnesses, Musalli Efendi, the legal agent of the plaintiff, demands payment from his heirs. Questioned by the court, el-Hac Süruri Efendi, the legal agent of the defendant, denies the debt. The court then asks the plaintiff to prove his claim. He calls to court witnesses, who testify that İbrahim Efendi acknowledged the debt to Abdurrahman Efendi in their presence. The court sends an officer to Abdurrahman Efendi to have him testify under oath that İbrahim Efendi did not pay him before he died. The plaintiff Abdurrahman Efendi takes an oath and wins the case.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede hâlen mesned-i neşr-i şerî'at-ı garrâ olan a'lemü'l-ulemâi'l-mütebah-hirîn efdalü'l-fadalâi'l-müteverri'in yenbû'ül-fazl ve'l-me'âlî metbû'u'l-efâzıl ve'l-e'âlî alleme'l-ilm ve'l-hedy menârü'l-fazl ve't-takiy izzetlü Abdurrahman Efendi ibn el-merhûm Şeyh Mehmed Efendi tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Hasan Çelebi ibn Halil ve Mehmed Beşe ibn Ahmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-kuzât Musalli Efendi ibn Musa mahfil-i kazâda mahmiyye-i mezbûrede Timurhan Çeşmesi kurbünde Bıçakçı Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan İbrahim Efendi-i ibn Yusuf nâm kâdının zî-rahm cihe-tinden hasren vârisesi olan Emine bint-i Musalli nâm hatunun

zevci tarafından husûs-ı câ’îye vekîl-i sâbitü’l-vekâle olmağla muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûra vâzi’ü’l-yed olan el-Hâc Sürûrî Efendi ibn Ali Efendi mahzarında üzerine bi’l-vekâle da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mûmâ-ileyh Efendi hazretlerinin medîne-i Gekboze’de sâkin birâderzâdesi Şeyh Mehmed Efendi ibn Şerîf Mehmed Efendi’nin Sultan Süleyman [Vakfı] mütevellisine olan deyni için beş yüz riyâlî kuruşu bir re’s yediyle müvekkil-i mûmâ-ileyhe irsâl ol dahi getirüp müteveffâ-yı mezbûr İbrahim Efendi tevâbi’inden olmağla kendülere teslim eyle deyü beş yüz kıt’a riyâlî kuruşu merkûm İbrahim Efendiye def’ ve teslim ol dahi ahz ü kabz ve mansıbına gitmek üzre olmağla kendü masârifine sarf ile istihlâk ve mansıbına götürmek hakikat-i hâli ba’de zamân ma’lûm olup âdem irsâl olundıkda mîr-i vakıfdan meblağ-ı mezbûr beş yüz kuruşu murâbaha ile alup vardığımda asl-ı mâlî ve ribhi ben edâ iderim deyü haber getirüp müvekkilim mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi hazretleri dahi ânın izniyle alup mezbûr Şeyh Mehmed Efendi deynini edâ idüp meblağ-ı mezbûr beş yüz riyâlî kuruş ve bir senede ilzâm olunan ribhi yüz kuruş ki cem’an altı yüz riyâlî kuruş taraf-ı vakfa deyni olmağla merkûm İbrahim mansıbından ma’zûl olmadın müvekkil-i mûmâ-ileyhden ânı dahi tahsîl ittiklerinden sonra mezbûr İbrahim Efendi geldükde meblağ-ı mezbûr beş yüz riyâlî kuruşu ahz ve istihlâk ba’dehû vakf-ı âhar-dan kendü emri ile ahz olunup ilzâm olunan yüz kuruşu dahi müvekkil-i mûmâ-ileyhe cem’an zimmetinde altı yüz riyâlî kuruş deyni olduğunu alâ ru’ûsi’l-işhâd bi’d-defe’ât ikrâr ve işhâd dahi itmişdir vekîl-i mezbûrdan suâl olunup tereke-i vâfiyesinden alıvirilmek matlûbımdır didikde gibbe’s-suâl vekil-i mezbûr el-Hâc Sürûrî Efendi muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûra bi’l-vekâle vaz’-ı yedini ikrâr idüp lâkin müteveffâ-yı mezbûr İbrahim Efendi’nin meblağ-ı mezbûr beş yüz kuruş kabz ve istihlâk ve meblağ-ı merkûmın kendü emri ile âhar vakıfdan ahz olunup zimmetinde lâzımü’l-edâ deyni olduğunu ikrâr eylediği ma’lûmum değildir deyü inkâr itmeğin vekîl-i mezbûr Musallî Efendi’den müdde’âsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda ‘udûl-i müs-

limînden mahmiyye-i merkûmeden Abid Çelebi Mahallesi'nde sakin Ahmed Efendi bin İbrahim ve Ali Ağa ibn Oruc nâm kimesneler li-eclî'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr İbrahim Efendi hâl-i sıhhatinde Şeyh Mehmed Efendi'nin beş yüz kuruş[unu] ahz ve kendi masârifine sarf eyledikten sonra benim emrim ile âhar vakıfdan beş yüz riyâlî kuruş edâ-i deyn için alup ve ilzâm-ı ribh olunan yüz kuruş ile cem'an altı yüz kuruş müvekkil-i mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi'ye zimmetimde lâzımü'l-edâ deynim vardır deyü huzûrımızda bi'd-defe'ât ikrâr ve bizi işhâd eylemiştir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve t-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkil-i mûmâ-ileyhe meblağ-ı mezbûr altı yüz riyâlî kuruş müteveffâ-yı merkûm İbrahim Efendi'den hayâtında küllen ve ba'zan ahz ve istifâ ve taraf-ı şer'iyeden bir tarîk ile zimmetini ibrâ eylemedüğüne yemîn lâzım gelmeğın tahlîf için savb-ı şer'den Mevlana Brusevî Ahmed Efendi irsâl olundukda ol dahi müvekkil-i mûmâ-ileyhin mahalline varup vekîl-i merkûm el-Hâc Sürûri Efendi huzûrunda vech-i mübîn üzre istihlâf idüp ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eyledüğün mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed Ağa ibn Oruc ve Mehmed Beşe ibn Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mücebince meblağ-ı mezbûr altı yüz riyâlî kuruş müteveffâ-yı mezbûrın tereke-i vâfiyesinden edâ ve teslîme vekîl el-Hâc Sürûri Efendiye tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderrisîn Mustafa Efendi ibn Ahmed, Keşfi Mustafa Efendi ibn Muharrem, Ahmed Efendi ibn Musa, Ahmed Efendi el-müderris Acızâde, Abdülkadir Çelebi el-Burûsî, Abdi Çelebi ibn Hüseyin.

1043 - 1661 (1072) İstanbul 9: 212a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Avcı Bey Mahallesi sakinlerinden Katibe adlı kadın, eşi ve vasisi Kenan Hâce ile birlikte mahkemeye gelir. Katibe, ölümünden sonra miras bırakacağı değerli eşyalarının satılarak parasından 3000 akçesinin vakfedilmesini, vakfettiği bu paranın faizle (istirbâh, istiglâl) işletilmesini, geliriyle Avcı Bey Mahallesi imamına her yıl kendisi için Kur'an okuması koşuluyla 200 akçe verilmesini, yıllık 200 akçe de aynı mescidin müezzine yine Kur'an okuması koşuluyla verilmesini ve müezzinin aynı zamanda vakfın mütevellisi olmasını ister. Katibe, vakfiye koşullarını sıraladıktan sonra eşi Kenan Hâce'den mehir alacağı olan 2000 akçenin 1000 akçesini hibe ettiğini, geri kalan 1000 akçe ile de ölümünden sonra çeşitli hayır işlerinin yapılmasını vasiyet eder. Katibe, eşi Kenan Hâce'yi bütün bu işlemleri yerine getirmesi için vasi tayin eder. Kenan Hâce, bu vasilik görevini üstlendiğini belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Katibe, a resident of İstanbul's Avcı Bey neighborhood, is in court with Kenan Hâce, her husband and executor. Katibe wants her valuables to be sold following her death and 3,000 akçe from the proceeds endowed and operated at interest (istirbâh, istiglâl). The revenue of the cash waqf will be used as follows. 200 akçe each will be paid annually to the prayer leader (imam) and prayer caller (müezzin) of the Avcı Bey Mosque in exchange for Quran reading. The prayer caller of the mosque will serve as the waqf's mutawalli. After listing the stipulations of the waqf deed (vakfiye), Katibe donates 1000 akçe of the 2000 akçe bride's money (mehir) that her husband Kenan Hâce owes her. She also bequeaths the remaining 1000 akçe to charity. Finally, she appoints Kenan Hâce as the executor of her will. Kenan Hâce accepts the appointment. The court registers the transactions.

El-hamdü li'llâhi'l-lezî ce'ale'l-vasiyyete gayre'z-zâd ve zehare yevmi'l-mî'âd ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin el-hâdî ilâ tarîki'r-reşâd ve alâ âlihî ve ashâbihi'l-emcâd emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede vâki' Avcı Bey Mahalle-

mescid-i mezbûrda her kim müezzîn olursa kezâlik âna dahi iki yüz akçe virilüp ol dahi huzûrunda üç İhlâs-ı Şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhıma ihdâ eyleye ve vakf-ı mezbûrın tevliyeti zikr olunan mescid-i mesfûrda her kim müezzîn olursa âna meşrûta olup mukâbelesinde be-her sene elli akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve zevcim mezbûr Kenan Hace zimmetinde mütekarrer olan iki bin akçe mehr-i mü’eccelimin bin akçesini halen mezbûr Kenan’a hibe-i sahîha-i şer’iyye ile hibe idüp ol dahi ittihâb ve kabûl eyledikden sonra bâkî bin akçe mehr-i mü’eccelim ile zikr olunan bilezik ve kuşak semenlerinden bâkî kalan iskât-ı salâtıma ve eyyâm-ı mu’tâda tabh ve ta’âma harc ve sarf oluna didikde ol dahi vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta’ahhüd itmeğin mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-hâmis ‘aşer min Reb’îlâhîr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûd

Seyyid Abdülhalim Efendi bin Şaban el-imam, Seyyid Mehmed Çelebi bin Mustafa Hacı, Mustafa Odabaşı bin Durmuş, Mehmed Çelebi bin Eyyüb, İbrahim Çelebi bin Veli, İbrahim Çelebi bin Derviş, Mehmed Beşe bin Abdullah, Ali Çelebi bin Abdullah, Ali Çelebi bin Ali, Kurt Odabaşı bin Mehmed, Sakkâzâde Mehmed Çelebi bin [boş], Etmekci Mehmed Çelebi bin Abdullah, Yusuf Bey bin Abdullah, Dilaver bin Abdullah, el-Hâc Mustafa bin Musa.

1044 - 1661 (1072) İstanbul 9: 214b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Mustafa Paşa Mahallesi’nde bulunan Müezzîn Ahmet Çelebi Vakfı’nın mütevellisi Seyyit Abdülkerim Efendi, Mustafa Çelebi ile Mehmet Çelebi adlı kardeşler karşısında mahkemeye çıkar. Davalı kardeşlerin babaları I. Mustafa, adı geçen vakıftan bir mülk kiralamış, daha sonra bu mülkün kullanım haklarının yarısını mütevellî izniyle damadı II. Mustafa’ya devretmiş, ardından II. Mustafa geride çocuk bırakmadan ölmüştür. Davacı mütevellî Seyyit Abdülkerim Efendi, II. Mustafa’nın ölümünden sonra, geride çocuk bırakmadığı için vakıf mülkündeki kullanım haklarının doğrudan vakfa kalmış olması gerekirken, adı geçen kardeşlerin haksız yere bu hisseye el koyduklarını ileri sürer. Mahkeme, davalı Mehmet Çelebi

ile Mustafa Çelebi'nin babaları I. Mustafa'nın yaşadığı ve tasarruf hakkının yeniden baba I. Mustafa'da olduğu gerekçesiyle davacı mütevellî Seyyit Abdülkerim Efendi'nin davasını reddeder.

Seyyit Abdülkerim Efendi, mutawalli of the Müezzin Ahmet Çelebi Waqf in İstanbul's Mustafa Paşa neighborhood, sues Mustafa Çelebi and Mehmet Çelebi, two brothers. Mustafa I, father of the two defendants, rented a property from the above-stated waqf. He then transferred a half of the usufruct rights to his son-in-law Mustafa II, with the permission of the mutawalli. After the transaction, Mustafa II died, leaving no children behind. The plaintiff mutawalli Seyyit Abdülkerim Efendi claims that, after the death of Mustafa II, the brothers in question illegally confiscated his share. Because he had no children, he says, the property should have fallen to the waqf. The court rejects the plaintiff's case, on the ground that the defendants' father Mustafa I is still alive and holds the usufruct rights of the property.

Mahmiye-i İstanbul'da Mustafa Paşa Mahallesi'nde vâki' Merhum Müezzin Ahmed Çelebi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Seyyid Abdülkerim Efendi bin [silik] divân-ı hümayûnda ma'kûd mahfil-i kazâda Mustafa Çelebi ve Mehmed Çelebi ibn Mustafa mahzarlarında üzerlerine takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile babaları mezbûr Mustafa'nın taht-ı tasarrufunda olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı [silik] mezbûra ve bir tarafı Seyyid Mahmud Çelebi veresesi mülklerine ve bir tarafı Aşçıbaşı Şaban Bey Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî [silik] nisf-ı şâyi'ini babaları mezbûr Mustafa damadı diğer Mustafa'ya ma'rifet-i mütevellî ile bedel-i ma'lûma ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra damadı mezbûr Mustafa bilâ-veled fevt olup rusf hissesi cânib-i vakfa ait olmuşiken mezbûrânın [silik] mezbûr Mustafa bî-vech tasarruf itmîşdir mezbûrândan suâl olunsun didikde mezbûrânın babaları mezbûr Mustafa hayâtında iken mezbûr [Mehmed] Çelebi ve Mustafa Çelebi zi'l-yed olmamağla mütevellî-i mezbûrın da'vâsı meşrû' olmayup suâl dahi tevcih itmemeğin mütevellî-i mezbûr [mu'âraza]dan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâmin min Rebî'lâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Çavuş bin el-mübâşir, Dilaver Çavuş bin [boş], Ali Ağa bin [boş], Mehmed Beşe bin [boş], Mehmed Ağa muhızırbaşı, Abdi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa, Resül bin Rıdvan.

1045 - 1661 (1072) İstanbul 9: 214b/5 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’da Seydi Bey Mescidi Vakfı’nın ve bu mescitte mum yakılması için vakfedilen paranın mütevellisi imam Ali Efendi, Emine Hatun ile birlikte mahkemededir. Müteveli Ali Efendi, bundan önce vakıf parasıyla Emine Hatun’dan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 370 kuruşa satın almış, daha sonra aynı evi yıllık 55,5 kuruşa Emine Hatun’a kiralamıştır. Ali Efendi, şimdi aralarındaki bu anlaşmayı feshettiklerini, vakfın parası olan 370 kuruş ve kira alacakları ile birlikte toplam 490 kuruşu Emine Hatun’dan aldığını ve ona evini geri verdiğini söyler. Emine Hatun, müteveli Ali Efendi’nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ali Efendi, a prayer leader (imam) and mutawalli of the Seydi Bey Mosque (mescid) Waqf and the funds endowed for lighting candles in the mosque, is in court with Emine Hatun. Earlier, Emine Hatun took out a 370 kuruş mortgage (istiglal) on her house from Ali Efendi. She then rented the same house from him at 55.5 kuruş per annum. Ali Efendi now states that Emine Hatun paid back 490 kuruş for the initial loan and accrued rent. He adds that he has returned to her the house. Emine Hatun corroborates his testimony. The court registers the transactions.

Husûs-ı âtî’l-beyânın mahallinde tahrîri için bi’l-iltimâs kibel-i şer’den irsâl olunan Mustafa Efendi zikr-i âtî menzile varup zeyl-i rakîmde isimleri mestûr müslimîn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer’-i şerîf eyledikde Mahmiye-i İstanbul’da Seydi Bey Mescidi Vakfı’na ve mescid-i mezbûrede şem’ ikâdına mevkûfe nükûda ve [...] vakıflarına müteveli olan mahalle-i mezbûre imamı fah-

rü'l-e'imme Ali Efendi ibn Süleyman meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mahalle-i mezbûre sâkinelerinden olup el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Ali ve Mustafa Efendi bin Şaban ta'rîfleri ile mu'arrefe olup hâlen mezbûr Ali Efendi'nin zevcesi olan işbu râfi'atü'l-vesîka Emine bint-i Mehmed nam hatun mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve 'itiraf idüp mezkûre Emine Hatun silk-i mülkine münselik olup zikr olunan Seydi [silik] vâki' bir tarafı Ümmühanı Hatun mülkine ve bir tarafı Mercimek Ağa Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî işbu mülk [silik] yedimde olan işbu hüccet-i istiglâl nâtika olduğu üzere bin yetmiş senesi Cumâdelevvelinin on üçüncü gününde ikiyüz yirmi esedî kuruş ile yüz elli tâmmü'l-vezn ri'yâlî kuruşa bana bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslim ben dahi evkâf-ı mezbûre malıyla iştirâ ve kabûl ve kabz idüp meblağ-ı mezbûr mezkûre Emine yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra yine menzil-i mezkûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târih-i mezbûrdan bir sene tamâmına değin elli beş buçuk esedî kuruşa ba'de'l-istîcâr ve'l-kabz müddet-i icâre [...] olduğundan gayrı târih-i kitâba gelince on üç ay dahi mürûr itmişidi hâlen beynimizde cereyân iden 'akd-i mesfûrî rızâmızla fesh ve ikâle idüp asl-ı mâl olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yirmi esedî kuruş ve yüz elli tâmmü'l-vezn ri'yâlî kuruş ile bir senede lâzım gelen elli beş buçuk kuruş ve ba'de inkızâû'l-icâre menzil-i mezbûrın mezkûre Emine bi-gayr-ı 'akd tasarruf eylediği on üç ayda tahmîn ve ehl-i vukûfla müte'ayyin olan ecr-i misli altmış beş esedî kuruş ki cem'an dört yüz doksan kuruş işbu meclis-i 'akidde mezkûre Emine yedinden tevliyetim hasebiyle tamâmen ahz ü kabz idüp işbu menzili mezkûre Emine'ye teslim eyledim min ba'd asl-ı mâl-ı vakıf dan ve ücret-i mesfûreden mezbûre Emine zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâki kalmadığından gayrı menzil-i mezbûrda dahi hakk-ı alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ba'de't-tahrîr ma'an ba's olunan Ahmed Çelebi ve Hızır Çelebi ile meclis-i şer'a gelüp vukû' üzere inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Es-sâbıkûn.

1046 - 1661 (1072) İstanbul 9: 215b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Haydar Ağa, İstanbul'un Hobyar Mahallesi'nde bulunan bir evini yaşadığı sürece kendisi, daha sonra kızı Dilaver Hatun ve soyundan gelenlerin, ondan sonra Mustafa Halife ve soyundan gelenlerin kullanması, daha sonra da kiraya verilerek gelirin bir bölümünün Davut Paşa Mahallesi'nde yaptırmış olduğu mescidin imam ve müezzinlerine verilmesi ve bir bölümünün de faizle (istirbâh) işletilmesi koşullarıyla vakfetmiştir. Bu evi vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Dilaver Hatun mahkemeye gelerek, evin 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında kül olduğunu belirtir. Dilaver Hatun, mahkeme tarafından keşif yapılarak enkaz değerinin belirlenmesini ve evi vakıf için kendi parasıyla yeniden yaptırmak üzere kendisine izin verilmesini istemektedir. Evin enkazında keşif yapan bilirkişiler, enkaz bedelinin 10.759 akçe olduğunu mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydettikten sonra, evi yeniden yaptırması için Dilaver Hatun'a izin verir.

Haydar Ağa endowed his house in İstanbul's Hobyar neighborhood with the following stipulations. He would reside in the house until his death, to be followed by his daughter Dilaver Hatun and her line, and then by Mustafa Halife and his line. Later the house would be rented out. A portion of the rent revenue would be given to the prayer leaders (imam) and prayer callers (muezzin) of the mosque that he had built in the Davut Paşa neighborhood. The remainder would be operated at interest (istirbâh). Dilaver Hatun, who has been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), appears in court, stating that the house was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. Demanding an investigation to assess the value of its ruins, she seeks court authorization to rebuild the house on behalf of the waqf, using her own funds. Experts determine the value of the ruins as 10,759 akçe. The court registers the transaction and grants Dilaver Hatun authorization to reconstruct the house.

Mahmiye-i İstanbul'da Hobyar Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hüseyin Çavuş Vakfı'na ve bir tarafı Firdevs Ağa Vakfı'na ve bir tarafı Cenâr Âişe hâtun mülküne ve bir tarafı ba'zan İsmail Çelebi mülküne ve ba'zan Ebubekir Beşe mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî büyüti hâvî menzili mâliki olan Haydar Ağa bin Abdurrahman nâm sâhibü'l-hayrın vakf süknâsı evvelâ kendi nefsine ba'dehu evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz veledi Dilâver Hâtun ibnet-i Abdullah'a ba'dehâ mezbûre Dilâver'in evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz Mustafa Halîfe'ye ba'dehu merkûm Mustafa Halîfe'nin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâzî'l-küll ecr-i misli ile îcâr olunup icâre-i mü'eccelesi Dâvud Paşa Mahallesi'nde vâki' binâ eylediğim mescid-i şerîfin imâm ve mü'ezzinin vazîfelerine zamm ve ilhâk olunan ve mu'accelesi dahi her on akçesi on bir akçe iki pul olmak üzere istirbâh oluna deyü şart ve ta'yîn ve vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında şerh ve tebyîn itmekle hâlen ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mutasarrıfe olan ümm-i veledi merkûme Dilâver Hâtun meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mutasarrıfe olduğum menzil-i mezbûr bin yetmiş senesi Zilkâ'desinin on altıncı gününde vâki' harîk-i ekberde muhterik olmuşdur kıbel-i şer'den üzerine varılup üzerinde mevcûd nukaz ba'de'l-keşf tahmîn-i sahîh ile tahmîn olunup kendi malımda vakf için binâya izin virilmesi murâdım-dır didikde kıbel-i şer'den mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlarından Üstâd el-Hâc Hasan Halîfe bin Ömer ve zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn ile muhterik menzil arsası üzerine varılup ba'de'l-keşf ve'n-nâzar mi'mâr-ı mesfûr mesâha eyledikde tûlen elli sekiz zirâ' ve kadden dört buçuk bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz elli bir buçuk zirâ' taş dıvarın zirâ'ı otuz akçeden dokuz yüz akçe ve kırk beş vakıyye pencere demirleri on akçeden dört yüz elli akçe ve yüz kırk dört vakıyye mismâr her vakıyyesi ellişer akçeden sekiz yüz altmış dört akçe ma'lûmü'l-ferd tuğla ber-vech-i tahmîn bin akçe ki cem'an on bin yedi yüz elli dokuz akçe nukzı olduğunu mi'mâr-ı mesfûr ve sâ'ir müslimîn icmâ' ve ittifâk itdiklerinde vâki' hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Mustafa bin Ahmed

ve İslâm bin İbrâhim ile meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğin vech-i muharrer üzre vakf için binâyâ merkûme Dilâver’e izn-i birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşer min Rebî’ilâhîr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi bin Hasan el-imâm, Hasan Çelebi bin Mustafa, Sâlih Çelebi, Sâlih Çavuş bin Abdullah, Hüseyin bin Ali, Abdülbâkî bin İbrâhim, Mustafa bin Abdullah.

1047 - 1661 (1072) İstanbul 9: 215b/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Sancaktar Hayrettin Mahallesi sakinlerinden Mihrinaz Hatun, adı geçen mahallede bulunan bir evini yaşadığı sürece kendisinin, sonra eşi Mahmut ve soyundan gelenlerin ve soyları tükendikten sonra da ulemadan olup kendisi için Kur’an okuyacak dürüst bir kişinin kullanması koşuluyla vakfetmiştir. Bu evi vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Kamile adlı kadın ölmüştür. Mahkeme, vakfiye koşullarına uygun olup konut gereksinimi bulunan Mehmet Çelebi’ye evi teslim ederek, ona kullanım hakkını belgeleyen bir hüccet verir.

Mihrinaz Hatun, a resident of İstanbul’s Sancaktar Hayrettin neighborhood, endows a house in the same neighborhood with the following stipulations. She will reside in the house until her death, to be followed by her husband Mahmut and his line. After the end of their line, an honest scholar will use it in exchange for reading the Quran for her soul. Kamile, who has been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), has died. The court now assigns the house to Mehmet Çelebi, who meets the requirements of the waqf deed and is in need of a house. It also issues him a hujjet documenting his usufruct rights.

Dârü’l-hilâfeti’l-aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyyede Sancakdar Hayreddin Mahallesi’nde vâki‘ bir tarafı Sancakdar Hayred-

din Vakfı'na ve bir tarafı Hızır Bey menziline ve bir tarafı el-Hâc Abdullah bin el-Hâc Ebubekir menziline ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî dâhilen ve hâricen büyüti hâvî menzilin mâlikesi olan Mihrinaz Hatun ibnet-i Abdullah vakf ve süknâsını evvelâ kendi nefesine ba'de vefâtihâ muhavvata-i dâhiliyyesi zevci Mahmud'a ba'dehû mezbûr Mahmud'un evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve meşrûnun-lehüm olanlardan her kangisi huyûtda olursa menzil-i mezbûrın mecmû'ına ol mutasarrıf ola ve ba'de inkırâzî'l-küll sulehâdan bir recül-i sâliha meşrûta olup be-her yevm rûhı içün bir Sûre-i Mülk tilâvet eyleye deyü şart ve ta'yîn ve vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında şerh ve tebyîn etmekle ber-mûceb-i şart-ı vâkıf menzil-i mezbûrın mecmû'ına mutasarrıfe olan mezbûre Kâmile fevt olup meşrûnun-lehüm olanlar bi'l-küllîye münkariza olmağla ber-mûceb-i şart-ı vâkıfe menzil-i mezbûr sulehâdan bir recül-i sâliha tevcîh olunmak lâzım olmağın sulehâdan olup meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan bâ'isü'r-rakîm Mehmed Çelebi bin Ali'ye menzil-i mezbûrın mecmû'ı kibel-i şer'-i enverden tevcîh olunup tasarrufiyeçün bu vesîka ketb ve yed-i tâlibe def' olundu fi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-eşbâh İsmail Ağa bin kethüdâ-yı habbâzân-ı sâbık, fahrü'l-kuzât Musallî Efendi bin Musa, el-Hâc Mehmed, Mahmud Bey bin [boş], İmam Mustafa Efendi, Hüseyin Çelebi bin Mehmed Bey.

1048 - 1661 (1072) İstanbul 9: 217a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Hacı Hayrettin Mahallesi sakinlerinden Ayşe'nin vekili ve mahalle imamı Hüseyin Efendi, mahallenin müezzini ve Ayşe'nin vakfına müteveli olan Hüseyin Halife karşısında mahkemeye çıkar. Ayşe, adı geçen mahallede bulunan bir evini, yaşadığı sürece kendisinin oturması, mütevellilik görevinin de yaşadığı sürece kendisinde olması, ölümünden sonra özgür bıraktığı cariyesi Gülsüm'ün ve soyundan gelenlerin kullanması, daha sonra üvey

kızı Katibe’nin ve soyundan gelenlerin kullanması, daha da sonra Katibe’nin eşi Ali Beşe’nin kullanması, ondan sonra üvey oğlu Mustafa ve soyundan gelenlerin kullanması, onun da soyu tükendikten sonra ulemadan bir kişinin kullanması ve son olarak yoksul Müslümanların kullanmaları koşuluyla vakfetmiştir. Vakfiye’ye göre, evi kullananlar aynı zamanda vakfın mütevellileri olacaklar ve onarım gerektiğinde bu işi kendi paralarıyla gerçekleştireceklerdir. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra davacı Ayşe’nin vekili Hüseyin Efendi, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak söz konusu vakfiyenin geçersiz olduğunu ve bozulması gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı müteveli Hüseyin Halife ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını belirtir. Sonuçta mahkeme, davalı mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Hüseyin Efendi, prayer leader (imam) and legal agent of Ayşe, a resident of İstanbul’s Hacı Hayrettin neighborhood, sues Hüseyin Efendi, prayer caller (muezzin) and mutawalli of Ayşe’s waqf. Ayşe endowed her house in the above-stated neighborhood with the following stipulations. She will serve as the mutawalli and use the house for life, to be followed, in turn, by her manumitted concubine Gülsüm and her line; her step daughter Katibe and her line; Katibe’s husband Ali Beşe; and her step son Mustafa and his line. After the end of Mustafa’s line, a scholar and, finally, Muslims in need will use the house. According to the waqf deed (vakfiye), the residents of the house will also serve as mutawalli and maintain the house in good repair, using their own funds. After the recording of these conditions, and based on the views of an Islamic jurist, the legal agent of the plaintiff Hüseyin Efendi claims that the waqf deed is invalid and should be annulled. Questioned by the court, the mutawalli Hüseyin Halife counters that it cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. In conclusion, the court agrees with the mutawalli, the defendant, and decides that the waqf deed cannot be annulled.

[silik] el-vâkıf alâ zamâyiri'l-ibâd ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihi'l-emcâd ve men yetbe'uhum ilâ yevmi'l-haşr ve'l-mî'âd emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın [tastîrine] bâ'is ve bâdî olur ki mahmiyye-i İstanbul'da Hâce Hayreddin Mahallesi'nde sâkine Ayşe ibnet-i Hüseyin tarafından husûs-ı âtîye vekîl olup [silik] ve Ahmed Beşe bin İbrahim nam kimesneler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan mahalle-i merkûme imamı Hüseyin Efendi bin Mehmed meclis-i şer'de zikri âtî vakfına [silik]-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Müezzîn Hüseyin Halife bin Receb mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem merkûme Ayşe Hatun'ın [silik] mezbûrede vâki' bir tarafı İsmihan Hatun tasarrufında olan menzile ve iki tarafı Emina Hatun mülkine ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî iki bâb odayı ve bir tahtânî odayı ve fevkânî ve tahtânî iki sofayı ve bir tahta-pûş ve müşterek bi'r-i mâ'i ve kenîfi müştemil mülk menzili hasbeten li'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm [silik] rabbihi'r-rahîm vakf-ı mü'eyyed ve habs-ı muhalled idüp şöyle şart eyledi ki hayatta oldukça menzil-i mezbûrda kendim sâkine olup tevliyet [dahi] kendi yedimde ola vefâtımdan sonra mu'takam Gülistan bint-i Abdullah sâkine ola ba'de vefâtihâ evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin sâkinler [olalar] ve ba'de'l-inkırâz rebîbem Kâtibe bint-i Mehmed sâkine ola ba'de vefâtihâ evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin sâkinler ola ve ba'de'l-inkırâz Katibe'nin zevci Ali Beşe bin İskender sâkin ola ba'de vefâtihî rebîbim Mustafa bin Sefer sâkin ola ve ba'de vefâtihî evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin sâkinler ola ve ba'de'l-inkırâz ulemâdan bir recül-i sâlih sâkin ola ve ba'de'l-inkırâz mutlakana fukarâ-i müslimîn sâkinler ola [silik] meşrûtün-lehüm olanlardan her biri nevbet-i süknâlarında menzil-i mezbûrın hasbî mütevellî[si] olup iktizâ eyledikde ta'mir ve termîmini kendi mâlından eyleye [silik] tebdîl ve tağyîr merraten ba'de uhrâ yedimde ola didi deyü fârîğan anî's-şevâgil menzil-i mezbûr mütevellî-i merkûma teslîm ol dahi bi't-tevliye vakfiyet üze teslîm eyledi deyüp mütevellî-i merkûm dahi tasdîk eyledikten sonra vekîl-i merkûm Hüseyin Efendi vifâkdan taraf-ı şikâka 'âzîm olup vakf-ı 'akâr eğer çe imam-ı muhtâr İmâm-ı A'zam Ebu Hanîfe Hazretleri katında sahîh ve câ'izdir lâkin mezheb-i şerîf-

lerine lüzumı müstelzim olmağla lâzım olmayup husûsen İmam Mehmed re'y-i şerîfleri üzre vâkıfa menâfi' vakfı kendi nefesine şart itmekle vakf-ı mezbûr ve âna mebnî olan şürût ve kuyûd ve bâtıl olmağla rücû' meşrû' olmağın vakf-ı mezbûrdan bi'l-vekâle rücû' eyledim mütevellî-i merkûm menzil-i mezbûrî bana teslîme tenbîh olunmak matlûbımdır didikde mütevellî-i merkûm cevâb-ı bâ-savâba mutasaddî olup fi'l-hakîka hâl minvâl-i muharrer üzredir lâkin İmam Ebu Yusuf re'yi üzre şart-ı mezkûr sahîh olup ve vâkıf-ı mücerred vakfiyyet dimekle vakf-ı sahîh ve sıhhat dahi lüzûmı müstelzim olmağla vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olmuştur ve fî zamânihâ hükkâm-ı kavli mezbûr ile 'amel dahi me'mûldür deyü rücû'dan imtinâ' idüp vakf-ı mezbûrın sıhhat ve lüzûmına hükm taleb iderim deyü hâkim-i meki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrında müterâfi'an ve fasl ve hasma tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh esbaga'llâhu te'âlâ ni'amehû aleyh hazretleri tarafeynin kelâmına nazar ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp taraf-ı vakfı evlâ görüp alâ kavli men yerâhu fi'l-e'immeti'l-müctehidîn vakf-ı mezbûrın sıhhat ve lüzûmuna hükm buyurmağla vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup min ba'd nukz-ı [silik] mecâl muhâl oldu fermen beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfetü ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm ve alâ hâzâ vaka'a şehâde ve't-tahrîr fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

[silik] Efendi bin el-Burûsî, Ahmed Efendi el-müderris Burûsî, Abdülkadir Çelebi el-Burûsî, Ahmed Ağa kethüdâ-yı Korızâde Efendi hazretleri, Ahmed Beşe bin Ali, Ahmed Beşe bin İbrahim, Mahmud Beşe bin İbrahim, Ahmed Beşe bin Ali.

1049 - 1661 (1072) İstanbul 9: 218a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul darphanesi yakınlarında oturan Ayşe Hatun, Ali Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek anne ve babasının ortak mülki-

yetinde bulunup Anadolu Vilayeti'ne bağlı Maçka Kazası'nda bulunan bir bahçe ve bir sığırın kendisine miras kaldığını, kendisinin de bunları 1000 kuruşa Ali Beşe'ye sattığını söyler. Ayşe Hatun, timar ya da vakıf mülkü olup kullanım hakları kendisinde bulunan bir çayır ve bir kenevir tarlasının kullanım haklarını da timarlı sipahi ya da mütevellî izniyle toplam 30 kuruşa Ali Beşe'ye devrettiğini ve bu paraları Ali Beşe'den tahsil etmesi için Veli Beşe'yi vekil tayin ettiğini sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ayşe Hatun, who resides near the İstanbul mint, is in court with Ali Beşe. She states that she has inherited from her parents a garden in the Maçka district of the Anadolu province, along with a cow. For 1000 kuruş, she sold these items to Ali Beşe. For 30 kuruş, she also transferred to Ali Beşe the usufruct rights of a meadow and a cannabis (kenevir) field, with the permission of the timariot or waqf mutawalli. She adds that she has appointed Veli Beşe as her legal agent to collect the proceeds from Ali Beşe. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da darbhâne kurbünde sâkine Ayişe Hâtun ibnet-i Mahmud meclis-i şer' de hâfızu hâze'l-kitâb Ali Beşe bin Osman mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Vilâyet-i Anadolu'da Maçka Kazâsı'na tâbi' Tanya nâm karyede vâki' bir tarafı Veli Beşe mülkine ve bir tarafı Nezir bin Fazlı mülkine ve bir tarafı Kirkos nâm Ermeni mülkine müntehî iki bâb tahtânî odayı ve bir tahta an bârı ve çârtâkı ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire mülk bağçesini ve bir re's kara sığır ineği ve altı aded kovani ve mahdûd-ı mezkûr zeylinde olan küçük mülk bağçeyi bundan akdem babam mezbûr Mahmud ve vâlidem Belkis bint-i İbrahim ile ale'l-iştirâki's-seviyyy mutasarrıflar iken merkûmân müte'âki-ben fevt olup zikri mürûr iden emlâk irsen bana intikâl itmekle hâlen ben dahi zikr olunan emlâki mezbûr Ali Beşe'ye bin kır'a riyâlî guruşa tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra mevâ-

zi'-i adîdede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a çâyırı ve bir kıt'a kenevir tarlâsını dahi sâhib-i arz ma'rifetiyle merkûm Ali Beşe'ye beş guruş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvûz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr yirmi beş riyâlî guruş ile bedel-i mezkûr beş guruşdan cem'an otuz aded guruşu müşterî-i mezbûr yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp meblağ-ı mezbûr mahallinde kabza ve bir [...] merkûmeyi tasarrufa mezbûr Veli Beşe'yi taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî's-sâmin ve'l-'işrîn min Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fazlı Beşe bin Mehmed, Yunus Beşe bin İdris, Mustafa Beşe bin Mahmud, Ahmed bin İbrahim, Mehmed Beşe bin Abdullah.

1050 - 1661 (1072) İstanbul 9: 220b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti'ne bağlı Opar Kazası'ndan olup İstanbul'da Küçükkaraman yakınlarında oturan Hristiyan Naskad, kardeşi Dimo ile birlikte mahkemeye gelir. Naskad, adı geçen kazaya bağlı bir köyde bulunup babalarından kendilerine miras kalan bağda bulunan yarı hissesini 2600 akçeye kardeşi Dimo'ya sattığını söyler. Naskad, yine aynı köyde bulunup kullanım hakları babalarından kendilerine miras kalan, timar ya da vakıf mülkiyetinde bulunan tarlalardaki yarı hissesini de timarlı sipahi ya da mütevellî onayıyla 1000 akçeye kardeşi Dimo'ya devrettiğini sözlerine ekler. Naskad, kardeşinden parasını bütünüyle teslim aldığını bildirir. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Naskad, a Christian originally from the Opar district of the Rumeli province and currently a resident of Küçükkaraman, İstanbul, appears in court with his brother Dimo. For 2600 akçe, Naskad sells to his brother his half-share in a vineyard in their homeland, which he inherited from their father. For another 1000 akçe, he transfers to his brother his half-share in the usuf-

ruct rights of certain inherited fields in the same village, with the permission of the timariot or mutawalli. Naskad states that Dimo has made payment. The court registers the sale and transfer.

Fi'l-asl Vilâyet-i Rumili'nde Opar Kazâsı'na tâbi' Berzevid nâm karye sâkinlerinden olup mahmiyye-i İstanbul'da Küçük Karaman kurbünde sâkin Naskad veled-i Foka nâm zimmî meclis-i şer' de li-ebeveyn karındaşı Dimo nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp babamızdan irs-i şer'î ile intikâl idüp karye-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki' 'inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd dört kıt'a bağda olan nısf hisse-i şer'iyeleri safka-i vâhide ile karındaşım mezkûr Dimo'ya cemî-i tevâbi' ve levâhıkı ile iki bin altı yüz akçeye tarafeynden icâb u kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüp ol dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve kabûl itdikden sonra yine karye-i mezbûre sınırı dâhilinde mevâzi'-i 'adidede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd babam mezkûr Foko'dan bana intikâl-i âdî ile intikâl iden tarlalarda olan nısf hissemi dahi ma'rifet-i sâhib-i arz ile karındaşım mezbûr Dimo'ya bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi vech-i muharrer üzere tefevvûz ve kabûl itdikden sonra semeni mezbûr bin altıyüz akçe ile bedel-i mezbûr bin akçe ki cem'an iki bin altı yüz akçeyi karındaşım mezkûr Dimo yedinden tamâmen ahz ü kâbz idüp zikr olunan emlâk ve arâziyi [silik] zabt ve tasarrufa merkûm Dimo'yu taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâmin min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe bin Mehmed ve Hasan Beşe bin Abdullah, Şükrullah bin Mustafa, Abdi bin Hüseyin, Resûl bin Rıdvân, Mehmed bin Ramazan.

1051 - 1661 (1072) İstanbul 9: 222a/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Haraççı Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Abdi Çavuş, ölümünden önce aynı mahallede bulunan bir evini

vakfetmiştir. Bu vakfın mütevellisi olan Berviz de ölmüştür. Vakfa nazır olan bir grup Müslüman, evi halen vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Fatma’nın mütevellilik için uygun bir kişi olduğunu mahkemeye bildirirler. Mahkeme, Fatma’yı vakfa müteveli tayin eder. Fatma da mütevellilik görevini üstlendiğini bildirir. Sonuçta, bu tayin işlemi sicile kaydedilir.

The late Abdi Çavuş, a resident of İstanbul’s Haraççı neighborhood, had endowed his house in the same neighborhood. Berviz, mutawalli of the waqf, has died, too. Some Muslim ministers (nazır) of the waqf report to the court that Fatma, who has been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), is well suited to serve as mutawalli. The court thus appoints Fatma as mutawalli of the waqf. Fatma accepts the appointment. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Haraccı Mahallesi’nde vâki‘ Merhum Abdi Çavuş bin Kemaleddin nam sâhibü’l-hayrın vakfı olup mahalle-i mezbûrede vâki‘ ma’lûmü’l-hudûd menzile mütevellî olan Berviz bin Abdullah fevt olup yerine bir müteveli lazım ve mühim olmağın menzil-i mezbûra işbu vakfiye-i ma’mûlün-bihâ nâtıka olduğu üzre ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mutasarrıfe olan Fatıma bint-i Ahmed tevliyet hidmetine kâdir ve müstahikk olduğunu Hasır İskeleyi’nde Pirincciler sûkı ahâlisinden olup vakf-ı mezbûrın hasbî nâzırları olan el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Hüseyin ve el-Hâc Hasan bin Abdullah ve el-Hâc İbrahim bin Mehmed ve Ebubekir Çelebi bin el-Hâc Ömer ve Ahmed Çelebi bin Hüseyin ve Hasan Beşe bin Abdullah ve Mehmed Çelebi bin Ali ve Hüseyin Beşe bin Mehmed ve Siyavuş bin Abdullah ve sâyirleri meclis-i şer’de haber virdüklerinde menzil-i mezbûra merkûme Fatıma kibel-i şer’den hasbî müteveli nasb ve ta’yîn olundıkda ol dahi kabûl ve hidmet-i lâzımesini edâya ta’ahhüd itmeğın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-hâmis min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb’ine ve elf

Şühûd

Umdetü's-sâlihîn Şeyh İvaz Efendi, Abdi bin Hüseyin, Mehmed bin Ramazan, Resûl bin Rıdvan, Hasan bin Bayram, Mustafa Efendi el-imam, Mustafa Efendi el-müderris, Piri Efendi bin Ahmed.

1052 - 1661 (1072) İstanbul 9: 222b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Timurhan Mahallesi'nin mescidinde imam olan Mehmet Efendi, bu mescidin vakfına müteveli olan Mahmut Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın, adı geçen mahallede bulunup geliri mahalle mescidinde imam olanlara ait olan bir evinin kiracısı Ayşe Hatun, geride çocuk bırakmadan ölmüştür. Yasal olarak bu evin kullanım hakları yeniden vakfa geçmiştir. Müteveli Mahmut Çelebi, evin kullanım haklarını yeniden açık artırmaya çıkarmıştır. En yüksek peyi veren Ahmet Bey, 30.000 peşin ve günlük 1 akçeye evi kiralamıştır. İmam Mehmet Efendi, müteveli Mahmut Çelebi'nin vakfiye koşullarına uygun olarak 30.000 akçeyi bütünüyle kendisine teslim ettiğini belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mehmet Efendi, the prayer leader (imam) of İstanbul's Timurhan neighborhood mosque, is in court with Mahmut Çelebi, mutawalli of the waqf established to support the mosque. Ayşe Hatun, tenant of a waqf-owned house located in the same neighborhood and whose revenue goes to the prayer leader of the mosque, has died childless. By law, the house was reclaimed by the waqf. Mutawalli Mahmut Çelebi proceeded to auction off the usufruct rights of the house. Ahmet Bey, the highest bidder, rented it for a 30,000 akçe advance payment and 1 akçe per day. The prayer leader Mehmet Efendi states that in accordance with the waqf deed (vakfiye) Mahmut Çelebi has given him the 30,000 akçe in its entirety. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Timurhan Mahallesi’nde vâki’ mescid-i şerîfde bi’l-fi’l imam olan Mehmed Efendi bin Süleyman Efendi meclis-i şer’i hatîrde mescid-i mezbûr vakfına hâlen mütevellî olan râfi’-i hâze’l-kitâb Mahmud Çelebi bin Receb mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezburdan olup gallesi mescid-i mezbûrda imam olanlara meşrûta olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Koyunzâde mülkine ve bir taraftan yine vakf-ı mezbûra ve bir taraftan Tatar Abdullah Efendi Vakfı’na ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir su kuyusını ve kenîf ve cenîneyi müstemil icâre-i mu’accele ve mü’eccele-i ma’lûmeteyn ile mutasarrıf olan Ayşe Hatun ibnet-i Ahmed Bey bilâ-veled vefât itmekle menzil-i mahdûd-ı mezbûr kânûn-ı şehriyârî üze taraf-ı vakf-ı mezbûra ait olmağın mütevellî-i mezbûr Mahmud Çelebi tevliyet-i mahkiyesi hasebiyle menzil-i mezkûrî ba’d-e’l-müzâ-yedeti’l-mu’teber otuz bin akçe icâre-i mu’accele ve yevmî bir akçe ücret-i mü’eccele ile Ahmed Bey bin İbrahim nam kimesneye îcâr ve teslim ol dahi minvâl-i muharrer üze istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra ücret-i mu’accele-i mezbûreyi Ahmed Bey yedinden mütevellî-i mezbûr ahz ü kabz idüp ben mescid-i mezbûrda imam olup galle-i mezbûre bana meşrûta olmağın meblağ-ı mezbûr otuz bin akçeyi mütevellî-i mezbûr yedinden tamamen alup kabz idüp meblağ-ı mezbûrdan mütevellî-i merkûmın yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî Saferi’l-hayr li-sene 1072

Şühûd

Veli Efendi bin Nasuh müezzin, el-Hâc Ömer bin İbrahim, el-Hâc Mehmed bin Mustafa, Hüseyin Beşe bin Abdullah, Hâzır Satılmış bin İbrahim, Hüseyin Bey bin Ramazan, Yusuf Beşe bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Süleyman, İsmail Çelebi bin [boş].

1053 - 1661 (1072) İstanbul 9: 226b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’da Kumkapı yakınlarında bulunan Haraççıbaşı İshak Bey Mahallesi sakinlerinden bir grup Müslüman mahkemeye

gelerek, geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan) mahallelerinde gayrimüslim yerleşimi olmamasına karşın, 1660 (H. 1070) yılındaki yangından sonra kimi Müslümanların adı geçen mahallenin mescidi yakınlarında bulunan arsalarını ve yangından sonra yeniden yaptırdıkları evlerini fahiş fiyatlarla (ziyâde bahâ ile) gayrimüslimlere sattıklarını söylerler. Mahallenin mahkemede bulunan Müslüman sakinlerine göre, gayrimüslimlerin mahalleye yerleşmesiyle mescit cemaati azalmış ve geceleri içki içen gayrimüslimlerin bağırışları mescitte Kur'an okunmasına ve namaz kılınmasına engel olmaya başlamıştır. Şikâyetçiler sorunlarını daha önce bir arzuhalle sadrazam vekili İbrahim Paşa'ya ilettiklerini ve kendisinden bu davanın İstanbul kadısı tarafından görülmesini emreden bir buyuruldu aldıklarını, ayrıca ellerinde gayrimüslimlerin mahalleye yerleşmemesi gerektiğini belgeleyen bir hüccet ve bir emri şerif de bulunduğunu bildirirler. Mahalle sakinleri, sundukları belgelerin incelenmesini ve keşif yapılarak gayrimüslimlerin mahalleden çıkarılmasını isterler. Bilirkişiler, mahallede inceleme yaparak gerçekten de mahallenin kimi Müslüman sakinlerinin mülk evlerini gayrimüslimlere sattıklarını, kimisinin de kullanım haklarını ellerinde bulundurdukları vakıf mülklerini mütevellileri izniyle gayrimüslimlere devrettiklerini saptarlar. Bilirkişiler, ayrıca güvenilir Müslümanların görüşlerine başvurarak, geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan) söz konusu yangına kadar mahallede yalnızca Müslümanların yaşadığını da belirlerler. Sonuçta mahkeme, bilirkişilerin raporlarını sicile kaydeder.

Some Muslim residents of İstanbul's Haraççıbaşı İshak Bey neighborhood, which is situated near Kumkapı, appear in court, stating that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan) non-Muslims have not resided in their neighborhood. However, they add, following the 1660 (AH 1070) fire, certain Muslims sold their plots and reconstructed houses near the neighborhood mosque to non-Muslims at excessive prices (ziyâde bahâ ile). The neighborhood's Muslim residents in court complain that since the arrival of non-

Muslims, participation in mosque services has fallen and screaming in the streets by drunk non-Muslims has prevented Quran reading and praying in the mosque. Earlier they petitioned İbrahim Paşa, legal agent of the grand vizier, about their concerns. They received from him a buyuruldu document ordering a hearing of the case by the judge of İstanbul. The residents add that they hold a hujjet and a Sultanic Order (emri şerif) prohibiting non-Muslims from living in their neighborhood. The residents in court now request an examination of the documents and an investigation in their neighborhood. They also demand the evacuation of non-Muslims from the neighborhood. Experts report to the court that certain Muslim residents did indeed sell their property to non-Muslims and that other Muslim residents transferred waqf-owned properties with the permission of mutawallis. Consulting some trustworthy Muslims, they also report that before the fire the neighborhood was customarily (kadîmü'l-eyyâmdan) a Muslims-only neighborhood. The court registers the experts' report.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde keşf ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i mutahhardan mevlânâ Mustafa Efendi bin Ahmed irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Kumkapu dâhilinde Harâçcibaşı İshak Bey Mahallesi'nde vâki' mescid-i şerîfin önüne varup zeyl-i rakîmde mestûrû'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-ı kadîm eyledikde mahalle-i mezbûre ahâlisinden es-seyyid Ali Efendi bin es-seyyid Mehmed el-imâm ve Abdurrahman bin Mehmed el-mü'ezzin ve Osman Çelebi bin Abdurrahman el-bevvâbü's-sultânî ve Süleyman Bey bin Yûsuf ve Mehmed Çavuş bin Musallî ve Mustafa Bey bin Süleyman ve Hüseyin Çelebi bin Abdullah ve Mehmed Çelebi bin Hasan ve el-Hâc Ali bin Mustafa ve İbrâhim Bey bin Mehmed ve Kurd Çelebi bin Mustafa ve Mehmed Ağa bin Ahmed el-müteferrika ve el-Hâc İbrâhim bin İsmâil ve el-Hâc Mehmed bin Ali ve Ali Beşe bin Ömer ve sâ'irleri meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm ve bast-ı mukaddemât-ı merâm idüp kadîmü'l-eyyâmdan kefere

tâ'ifesinin başka mahalleleri olup bizim mahallemizde kefere sâkin olmuş değil iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vâki' olan harîkden sonra mahalle-i mezbûre ahâlisinden ba'zı müslimîn tama'-ı hâme düşürüp mescid-i mezbûre karîb ve etrâfında vâki' olan menzil arsasını ziyâde bahâ ile kefereye bey'-i kat'î ile bey' ve ba'zıları dahi müceddeden binâ eyledikten sonra ziyâde ücret ile kefere tâ'ifesine îcâr ve teslîm itmeleri ile taklîl-i cemâ'ate bâ'is ve bâdî olduklarından mâ'adâ kefere-i mezbûre her gice alenen fısk idüp hâl-i sekrlerinde sâdıra olan akvâl-i fazîha ve ef'âl-i şenî'alarından her birimizi mütezarrır ve müte'ezzi ve sayt ü sadâları mescid-i şerîfde kırâ'et-i Kur'ân'a ve edâ-i salât-ı mef-rûzeyeye mâni' olmağla ahvâlimizi kâ'im-makâm-ı sadâret-i uzmâ ve nâ'ib-i menâb-ı vekâlet-i kübrâ mümeahhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-saltanati ve'l-iclâl vezîr-i rûşen-zamîr müşterî-tedbîr İbrâhim Paşa Hazretlerine arz eylediğimizde şer'ile fazîletlü İstanbul Efendisi hazretleri ihkâk-ı hakk eyleyeler deyü yedimize buyuruldu-i şerîfe virildikten mâ'adâ kefere tâ'ifesi mahalle-i mezbûrede sâkin olma[ma]k üzere mukaddemâ yedimizde hüccet-i şer'iyye ve emr-i cihân-mutâ' dahi vardır ba'de'n-nazar mahallinde keşf olunduktan sonra kefere-i mezbûre mahallemizden ihrâc olunmak matlûbumuzdur deyüp mazmûnı min külli'l-vücûh takrîrlerine müvâfık buyuruldu-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve emr-i âlî ibrâz eylediklerinde imtisalen-leh mahalle-i mezbûreye karîb mahallât ahâlisinden olup husûs-ı mezbûra vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz müslimîn ve sıkât-ı muvahhidîn ile kefere tâ'ifesine bey' ve îcâr olunan menâzil üzerine varup keşf ve mu'âyene itdikte fi'l-vâki' mahalle-i mezbûre sükkânından Resûl Efendi mülk menziline işbu hâzır bi'l-meclis papas Ohan veled-i Kirkor nâm zimmîye ve sarıkçı Süleyman Ağa'nın zevcesi İsmihân Hâtun dahi mülki olup bir cânibi mescid-i mezbûrun mihrâbına karîb olan menzili arsasını hâlen hamamcı Makar nâm zimmîye bey' ve Süleymâniye mütevellisi Manâoğlu'nın hâtunı dahi mülk menzil arsasını Yagob ve KedeK ve Murad nâm üç zimmîye bey' ve teslîm ve dahi Nûrullah Efendi nâm vâ'izin mülki olup hâss odabaşı Hasan Ağa nâm sâhibü'l-hayr iştirâ ve vakf eylediği

menzil arsasını mütevellisi ali Ağa kefere tâ'ifesine ve Mısırlı nâm hâtun sâhibetü'l-hayrın süknâsını mu'tekâlarına vakf ve şart eylediği odaları mu'tekâları tâ'ife-i kefereye ve dahi mescid-i mezbûrede hatm-i şerîf tilâveti için meşrût olan menzili mütevellisi zimmî tâ'ifesine ve mescid-i mezbûr kurbünde Baba Mustafa nâm kimesne menziline kefere tâ'ifesine ve Mehmed Ağa nâm kimesne dahi odalarını îcâr itmiyüp mezbûrünün cümlesi kefere tâ'ifesine bey' ve îcâr eyledikleri müte'ayyin olduktan sonra zikri sebk iden menâzilde kadîmü'l-eyyâmdan harîka değin müslim sâkin ola gelmiştir deyü âhar mahallât âhâlisinden sıkât-ı sahîhü'l-kelimât ihbâr eylediklerinde vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Hasan bin Mustafa ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbî' min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ahmed Çavuş bin Oruc el-mübâşir, Balıkçızâde Ahmed Efendi bin Mustafa an mahalle-i [...], Yûsuf Hâce bin Abdullah an mahalle-i Muhsine Hâtun, es-Seyyid Mustafa el-cündî anî'l-mahalleti'l-mezbûre, es-Seyyid Hasan Çelebi el-mahalletü'l-mezbûre, es-Seyyid Ahmed Çelebi el-mahalletü'l-mezbûre, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Hasan an mahalle-i Muhsine Hâtun, Mehmed Çelebi Sefer İshak, es-Seyyid Mehmed bin el-Hâc el-kayyim, Mehmed Çelebi el-attâr, Şerbetçi Mahmûd.

1054 - 1661 (1072) İstanbul 9: 227a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bir yeniçeri ocağının giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Hasan Beşe, Ahmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Hasan Beşe, Tire'nin Murtaza Mahallesi sakinlerinden Ebubekir Ağa'da vakfın 4600 kuruş alacağı bulunduğunu ve bu borca Ebubekir Ağa'nın amcası Mehmet Ağa'nın kefil olduğunu söyler. Hasan Beşe'ye göre daha sonra Mehmet Ağa ölmüş, kendisi de bu parayı almak için Mehmet Ağa'nın varisleri ve oğulları Mustafa ve Mah-

mut Ağa'yı dava etmiş ve davalıların borcu reddetmesi üzerine şahitler yardımıyla savını kanıtlayarak adı geçen varisleri borcu ödemeye mahkûm ettirmiştir. Hasan Beşe, söz konusu paranın tahsil edilmesine, kendisine ulaştırılmasına ve gerektiğinde yenden dava açılmasına Ahmet Beşe'yi vekil tayin ettiğini belirtir. Ahmet Beşe, bu vekâleti üstlendiğini bildirir. Mahkeme de bu tayin işlemini sicile kaydeder.

Hasan Beşe, mutawalli of funds endowed for a janissary squad, is in court with Ahmet Beşe. Hasan Beşe states that Ebubekir Ağa, a resident of Tire's Murtaza neighborhood, owed the waqf 4600 kuruş. His uncle Mehmet Ağa had served as surety for the debt. Upon the death of Mehmet Ağa, Hasan Beşe sued his heirs and sons Mustafa and Mahmut Ağa to collect the debt. Initially the defendants denied the debt. However, he proved his claim through witness testimonies and had the court instruct the defendants to settle the debt. Hasan Beşe now appoints Ahmet Beşe as his legal agent to receive payment, transfer the money to himself, and file another lawsuit if necessary. Ahmet Beşe accepts the legal agency. The court registers the appointment.

Yeniçerilerinin yetmiş birinci seksoncu mahsus odanın mühimmâtiyçün mevkûf nükûdın hâlen mütevellisi olan Hasan Beşe bin Osman [işbu] râfi'-i hâze'l-kitâb Ahmed Beşe bin İbrahim nam râcil mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Tire'de Murtaza Mahallesi sükkânından [Mustafa] ve Mahmud Ağa nam karındaşların babaları Mehmed Ağa'nın karındaşı Baltacı Mahmud Ağa'nın sulbî oğlu Ebubekir Ağa zimmetinde her kıt'ası yüzer dirhem gelür [dört] bin altı yüz tâmmü'l-vezn ve sahîhü'l-'ayâr râyic fî cemî'i'l-bilâd ve'l-efsâr [?] riyâlî kuruşa mezbûr Ebubekir Ağa'nın ammi merkûm Mehmed Ağa emr ü kabûli hâviye [kefâlet-i sahîha] ile kefil oldukdan sonra meblağ-ı mezbûr asîl ve kefilin zimmetlerinde iken mezbûr Mehmed Ağa bundan

akdem vefât idüp tereke-i vâfiyesin [silik] Mustafa ve Mahmud Ağa vâzi’ü’l-yed olmağla min ciheti’l-kefâle babalarının zimmetine lazım gelen meblağ-ı mezbûrı bundan esbak mezbûrândan [silik] da’vâ ve taleb anlar dahi inkâr ve ben dahi müdde’âmı muvâcehelerinde şühûd-ı udûl şehâdetleri ile ba’de’l-isbât ve’t-tahlîfi’ş-şer’î [silik] babaları kefil-i mezbûr Mehmed Ağa’nın terekesinden edâya hükm-i şer’î lâhık olmuşıdi el-hâletü hâzihî mahkûmün-bih olan meblağ-ı mezbûr dört bin altı yüz kuruşu mezbûrân Mustafa ve Mahmud Ağa’dan da’vâ ve taleb ve ahz ü kabza ve bana îsâle ve kabz u îsâle mütevakıf olduğu umûrun [silik] mezbûr Ahmed Beşeyi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hidemâtın edâya ta’ahhüd itmeğın [vâki hal] bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâbi’ min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

[silik] Ahmed Beşe bin Hamza er-râcil, Mahmud Efendi bin Hasan, Mehmed Ağa kethüdâ-yı Murat Paşa, el-Hâc Mehmed Âlim, el-Hâc Mustafa bin el-habbâz, Mehmed Beşe bin Sekhun.

1055 - 1661 (1072) İstanbul 9: 227b/5 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Abdülbaki Çelebi, İstanbul’un Molla Ahaveyn Mahallesi’nde bulunan bir evini dürüst bir kişinin oturması koşuluyla vakfetmiştir. Bu evi vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Ramazan ölmüştür. Mahkeme güvenilir kişilerin görüşünü alarak, evin kullanım haklarını vakfiye koşullarına uygun olarak konut gereksinimi bulunan Mustafa Dede’ye verir.

The late Abdülbaki Çelebi had endowed a house in İstanbul’s Molla Ahaveyn neighborhood for the accommodation of an honest person. Ramazan, who has been using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), has died. Consulting trustworthy persons, the court assigns the house to Mustafa Dede, who fulfills the deed requirements and is in need of a house.

Mahmiye-i İstanbul'da Molla Ahaveyn Mahallesi'nde vâki' Merhûm Abdulbâkî Çelebi nâm sâhibü'l-hayr vakf ve süknâsını sulehâdan bir recül-i sâliha şart ve [ta'yîn] eylediği bir tarafı Mimar Sinan Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehî bir bâb tahtânî oda ve kenîfi hâvî vakf menzile tevcîh-i hâkimü'ş-şer'le mutasarrıf olan Ramazân fevt olup menzil-i mevkûf-ı mezbûr hulûl olduğu ecilden sulehâdan olub meskene eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğu sıkât-ı ahrâr ihbârlarıyla müte'ayyin olan iş bu râfî'ü'l-kitâb Mustafa Dede bin Ömer menzil-i mevkûf-ı mezbûr kıbel-i şer'den tevcîh olunub tasarrufiyün iş bu vesîka ketb ve yedine vaz' olundu fi't-tâsi' min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ârif Mehmed Efendi el-kâdî, Ali Efendi el-imâm, Mustafa bin Ali, İsmail bin Murâd, Receb bin Murâd.

1056 - 1661 (1072) İstanbul 9: 228a/1 Dava / *Adjudication*

Galata'nın Fındıklı Kasabası sakinlerinden Emetullah Hatun, Frenk Mustafa karşısında mahkemeye çıkar. Avni Efendi Vakfı'nın mütevellisi Ayşe Hâtun da mahkemededir. Emetullah Hatun'un eşi el-Hac İbrahim, Avni Efendi Vakfı'nın Beşiktaş'ta bulunan bir evini kiralamış, daha sonra bu evin kullanım haklarının yarısını mütevellî izniyle ücretsiz olarak eşi Emetullah Hatun'a devrettikten sonra ölmüş, böylece evin kullanım haklarının yarı hissesi küçük çocuklarına kalmış ve daha sonra çocuklar da ölmüştür. Bundan sonra vakfın eski mütevellisi Avni Efendi, Emetullah Hatun'un kullanım yetkisini dikkate almadan evi 6000 akçeye Frenk Mustafa'ya kiralamıştır. Şimdi davacı Emetullah Hatun, eski mütevellî Avni Efendi'den almış olduğu ve kullanım haklarını belgeleyen temessükü mahkemeye sunarak, evin kullanım haklarının yarısının kendisine verilmesini ister. Görüşü sorulan davalı Frenk Mustafa, temessükün içeriğini reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davacıdan temessükün içeriğini

kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Emetullah Hatun’un savını doğrulayarak temessükün de içeriğine şahit olduklarını bildirirler. Mahkeme, bir mahkeme yetkilisini, şahitlerin güvenilirliğini sorgulamak üzere oturdukları mahalleye gönderir. Mahalle sakinleri, görevliye şahitler hakkında olumlu bilgiler verir. Sonuçta mahkeme, davalı Frenk Mustafa’yı evin yarısının kullanım haklarından el çekmesi yolunda uyarır.

Emetullah Hatun, a resident of Galata’s Fındıklı town, sues Frenk (French) Mustafa. Ayşe Hatun, mutawalli of the Avni Efendi Waqf, is also present in court. El-Hac İbrahim, Emetullah Hatun’s husband, had rented from the Avni Efendi Waqf a house in Beşiktaş. Later, he transferred to Emetullah Hatun the usufruct rights of a half-share of the house free of charge, with the permission of the mutawalli. Following the transfer, he passed away and the usufruct rights of his half-share passed to his children. After a while, the children died. Subsequently, Avni Efendi, former mutawalli of the waqf, rented the house to Frenk Mustafa for 6000 akçe, disregarding Emetullah Hatun’s usufruct rights. Presenting to court a promissory note (temessük) issued by Avni Efendi and documenting her rights over the house, the plaintiff Emetullah Hatun demands the return of her share of the house. Questioned by the court, the defendant Frenk Mustafa challenges the authenticity of the promissory note. The court then asks the plaintiff to prove the authenticity of the document. She does so through witness testimonies. To determine the trustworthiness of the witnesses, the court sends an officer to the neighborhood. The neighborhood residents provide positive reports. In conclusion, the court instructs the defendant Frenk Mustafa to release a half-share of the usufruct rights of the house.

Medîne-i Galata ahâlisinden kasaba-i Fındıklı’da sâkine hâfız[et]ü’l-vesîka Emetullâh bint-i İbrâhim nâm hâtûn meclis-i şer’de kasaba-i Beşiktaş’da vâki‘ Avni Efendi Vakfı’ndan iki tarafı vakf-ı mezbûra ve bir tarafı vâkıf-ı mezbûrun mülk bâğçesine ve

bir tarafı tarîk-i âmma müntehî fevkânî ve tahtânî iki bâb odayı ve fevkânî bir sofayı ve kenîfi ve muhavvatayı [ve] mesîreyi müştemil icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile vâzi'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan Frenk Mustafa mahzarında vakf-ı mezbûra ber-vech-i meşrûtiyet [üzre] mütevellîye olan Âişe Hâtûn muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zevcim el-Hâc İbrâhim menzil-i mezbûrî bundan akdem vech-i muharrer üzre mutasarrıf iken hâl-i sıhhatinde nısf-ı şâyi'ini mütevellî-i mezbûr Avni Efendi izniyle bilâ-bedel bana ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra fevt olub nısf-ı şâyi'-i âharı 'âdiyen evlâd-ı sığârına intikâl idüp ba'dehû sığâr-ı merkûmesi [...] fevt olduklarında mütevellî-i mezbûr Avni Efendi cümlesi mahlûl olmak za'mıyla menzil-i mezbûrî altı bin akçe ücret-i mu'accele ile mezbûr Frenk Mustafa'ya icâr ol dahi istîcâr ve tesellüm itmekle hakk-ı müfevvezim olan nısf-ı şâyi'-i merkûmdan mezbûrun kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur suâl olunsun deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhını nâtık ve mütevellî-i mezbûr Avni Efendi imzâ ve hatemini hâvî ferâğ temessükü ibrâz idüp mezbûrun muvâcehesinde kırâ'et ve istintâk olundukda mezbûr mazmûn-ı temessükü inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan mazmûn-ı temessükü mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden medîne-i mezbûre hısnı ebvâbından Garb Kapusu kurbünde el-Hâc Ömer Mahallesi ahâlisinden Aynî Kapudân ibn el-Hâc Abdurrahman ve Beşiktâş'da Paşa Mahallesi ahâlisinden Şaban bin İsmail nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' mezbûr el-Hâc İbrâhim hâl-i sıhhatinde menzil-i mezbûrun nısf-ı şâyi'ini mütevellî-i merkûm Avni Efendi izniyle zevcesi merkûma Emetullâh Hatûn'a bilâ-bedel ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp mütevellî-i mezbûrun vech-i muharrer üzre imzâ ve hatemi hâvî iş bu ferâğ temessükü virdi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidlerüz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ ve şehâdet-i şer'îyye eylediğinde şâhidân-i mezbûrân mahallinde tezkiye içün irsâl olunan fahrû'l-kuzât Burusî Hüseyin Efendi mahallelerine varup ahâlisinden suâl eyledikde İmâm Ömer Efendi ibn Mustafa ve Mansûr bin Ali ve Ali Kapûdân bin Ebubekir ve Ahmed bin

Bayram ve Mustafa bin Mehmed ve Dilaver Bey ibn Abdullah ve Mustafa bin Ramazan ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler şâhidân-ı mezbûrândan her biri makbûlü’ş-şehâde olduğunu haber verdiklerinde yine mahallinde tahrîr [içün] ba’dehu ma’an irsâl olunan Mehmed bin Abdullah ile meclis-i şer’a gelüp ‘alâ vukû’ihî inhâ ve takrîr itmeğin şehâdetleri makbûl olmağın nısf-ı şâyi’-i merkûmdan mezbûr Frenk Mustafa’nın kasr-ı yedine mezbûra tenbîh olunub ma-vaka’a’t-tahrîr bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-âşir min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûdü’l-hâl

Cafer Efendi el-Burûsî, Resûl bin Rıdvan, Abdullah bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa, Veli bin [boş].

1057 - 1661 (1072) İstanbul 9: 230b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Mimar Sinan Mahallesi sakinlerinden Havva Hatun, Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Havva Hatun, Recep Paşa Vakfı’ndan kiralamış olduğu bir evini, müteveli izniyle 1000 akçeye Mehmet Çelebi’ye devrettiğini ve parasını bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Havva Hatun, a resident of İstanbul’s Mimar Sinan neighborhood, is in court with Mehmet Çelebi. Havva Hatun states that, for 1000 akçe, she transferred to Mehmet Çelebi a house that she had rented from the Recep Paşa Waqf, with the permission of the mutawalli. She adds that she has received payment. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Yenibâğçe kurbünde Mimar Sinan Mahallesi’nde sâkine Havva bint-i Hüdâverdî nâm hâtun meclis-i şer’a râfi’ü’l-kitâb Mehmed Çelebi bin Ahmed mahzarında ikrâr ve itirâf idüp zikri âtî tefvîzin sudûruna değin merhûm Receb Paşa Vakfı’ndan icâre-i mu’accele-i ma’lûme ile [boş] akçe ücret-i

mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda hakk-ı müfevvezim olup mah-miyye-i mezbûrede Örük [?] Kasab Mahallesi'nde Receb Paşa odaları dimekle ma'rûf odalarda vâki' iki tarafı vakf-ı mezbûr odalarına ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî tahtânî bir oda ve bir sofa ve kenîfi hâvî vakf menzilin hakk-ı tasarrufunu vakf-ı mezbûr mütevellisi ma'rifetiyle bin akçe bedel mukâbelesinde mezkûr Mehmed Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ve teslim idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra bedel-i mezkûr bin akçeyi mezbûr Mehmed Çelebi yedin-den tamâmen ahz ve kabz eyledim min ba'd menzil-i mezbûrda ve bedelinde hak ve 'alâkam kalmadı didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'r-râbi' min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Mustafa el-mü'ezzin, Yusuf Çelebi bin Veli, Mehmed Efendi bin Abdurrahman el-imâm, Mustafa bin İbrahim, Mustafa bin Mehmed.

1058 - 1661 (1072) İstanbul 9: 233a/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Samanviran Mahallesi sakinlerinden el-Hac Recep, Ali Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. El-Hac Recep, Mercan Çarşısı'nda bulunup Firuz Ağa Vakfı'ndan kiralamış olduğu dükkânın kullanım haklarının yarısını vakfın mütevellisi Halil Efendi'nin izniyle 15.000 akçeye Ali Beşe'ye devrettiğini ve parasını bütünüyle aldığını belirtir. Ali Beşe, el-Hac Recep'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

El-Hac Recep, a resident of İstanbul's Samanviran neighborhood, is in court with Ali Beşe. El-Hac Recep states that, for 15,000 akçe, he has transferred to Ali Beşe half of the usufruct rights of a store in Mercan Çarşısı (Coral Market), rented from the Firuz Ağa Waqf, with the permission of waqf mutawalli Halil Efendi. El-Hac Recep adds that he has received payment. Ali Beşe

corroborates el-Hac Recep’s testimony. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Samanvirân Mahallesi’nden el-Hâc Receb bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘de şer‘îki hâfızü’l-vesîka Ali Beşe bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiye-i merkûmede ve Mercan Sûkî hilâlinde vâkî‘ Firûz Ağa Vakfı’ndan iki tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı Kılıç Beşe menziline ve bir tarafı el-Hâc Musallî dükkânına müntehî olub icâreteyn-i ma‘lûmeteyn ile mutasarrıf olduğum dükkânın nisf-ı şâyi‘ini dahi mütevellisi Halil Efendi izni ile on beş bin akçe bedel mukâbelesine mezbur Ali Beşe’ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp bedeli olan on beş bin akçeyi yedinden bi’t-tamâm kabz eyledim min-ba’d zikr olunan nisf-ı şâyi‘-i âhar dahi mezbûrun hakk-ı müfevvezi olub keyfe-mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrî ikrâr-ı meşrûhunda mezbûr Ali Beşe dahi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğîn mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’r-râbi’ aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

[...] Mustafa Çavuş, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Müezzîn Hasan Çelebi, Hüseyin Efendi bin el-Burûsî, Mehmed Beşe bin Habib, Latif Beşe bin Mehmed, Berber Usta Yusuf, Osmân Ağa bin Piyâle, Ömer Bey bin Piyâle, Hasan Çelebi bin İbrahim, imâm Ahmed Efendi.

1059 - 1661 (1072) İstanbul 9: 233b/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Tahta Minare Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun’un vekili Rumi Hasan Bey, Fatma Hatun Vakfı’nın mütevellisi Derviş Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Rumi Hasan Bey, Ayşe Hatun’un adı geçen mahallede bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 600 kuruşa Fatma Hatun Vakfı’na sattığını, daha sonra aynı evi bir yıllığına 90 kuruşa vakfın müte-

vellisinden kiraladığını belirtir. Rumi Hasan Bey, Ayşe Hatun'un toplam 690 kuruşu bir yıl sonunda ödeyememesi durumunda, evin üçüncü bir kişiye satılması, borcun ödenmesi ve kalanın kendisine ulaştırılmasına Ali Çelebi'yi vekil tayin ettiğini sözlerine ekler. Ali Çelebi, söz konusu vekâleti üstleneceğini bildirir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Rumi Hasan Bey, legal agent of Ayşe Hatun, a resident of İstanbul's Tahta Minare neighborhood, is in court with Derviş Efendi, mutawalli of the Fatma Hatun Waqf. The legal agent Rumi Hasan Bey states that Ayşe Hatun took out from the Fatma Hatun Waqf a 600 kuruş mortgage (istiglal) on her house in the above-stated neighborhood. She then rented the same house from the waqf for 90 kuruş for a period of one year. Rumi Hasan Bey says that he is appointing Ali Çelebi as legal agent to sell the house, settle the debt and bring him the remainder of the proceeds in case Ayşe Hatun fails to pay back 690 kuruş at the end of one year. Ali Çelebi accepts the legal agency. The court registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da Tahta Minare Mahallesi'nde sâkine Âişe Hâtun ibnet-i Karakaş Mehmed Ağa tarafından husûs-ı âtî'z-zikri ikrâra vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân Mustafa Çelebi bin el-Hâc Mahmud [ve] Ebûbekir bin Sefer şehâdetleri ile hasm-ı câhid mahzarında şer'an vekâleti sâbit olan Rûmî Hasan Bey bin Mustafa meclis-i şer'a mahmiyye-i mezbûrede Fatma Hâtun Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Derviş Efendi bin Emrullâh mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Âişe Hâtun'un akd-i âtî sudûruna dek silk-i mülkünde münselik olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hekîmzâde Mehmed Bey mülküne ve bir taraftan Hüseyin Bey mülküne ve bir taraftan Üstâd Hızır mülküne ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd olup büyût-ı adîdeyi muhtevî mülk-i mevkûfî olan cemî'i menziline bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhik istiglâl-i şer'î tarîki üzre her kıt'ası yedişer dirhem

gelür altı yüz kıt'a riyâlî gurûşa müvekkilem mezbûre Âişe Hâtun mütevellî-i mezbûr Derviş Efendi'ye bey' ve teslîm ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr altıyüz mezbûrû's-sübût gurûşı bi't-tamâm mütevellî-i mezbûr yedinden ahz ü kabz eyledikden sonra yine menzil-i mahdûd-ı mezbûr müvekkilem mezbûre Âişe Hâtun ba'de't-tahliyeti's-şer'îye ve't-tekâbüzi'l-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına dek yedişer dirhem gelür doksân kıt'a riyâlî guruş ücret-i mü'eccele ile mütevellî-i mezbûrdan istîcâr ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre bana îcâr ve teslîm eyledi didikde gıbbe't-tasdîk vekîl-i mezbûr Hasan Bey mütevellî-i mezbûr muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr idüp müvekkilem mezbûre Âişe Hâtun eğer bir sene tamâmında meblağ-ı mezbûr altıyüz kıt'a riyâlî gurûş ile menzil ücreti olan doksân kıt'a riyâlî gurûşı mütevellî-i mezbûra edâ idemezsem menzil-i mahdûd-ı mezbûr semen-i misli ile ahara bey' idüp semeninden deyn-i mezbûrumı edâ ve fazlasını bana îsâle ve kabza ve îsâle mütevakıf olduğu umûrun cümlesine azl ve in'izâlden masûn vekâlet-i devriye ile işbu hâzır bi'l-meclis Ali Çelebi bin Yusuf nâm kimesneyi tarafımdan vekîl ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hidemâtını edâya müte'ahhid oldu didikde gıbbe't-tasdîki'l-mu'teber mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-hâc Abdullah bin Mehmed, İsmâil Efendi bin Ahmed, İslâm Bey bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin el-imâm, el-Hâc Ahmed Çukadâr, Murad Beşe bin [boş].

1060 - 1661 (1072) İstanbul 9: 234a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Manisalı Çelebi Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun, Fatma Hanım ile birlikte mahkemeye gelir. Ayşe Hatun, adı geçen mahallede bulunup arsasını Büyük Ayasofya Vakfı'ndan yıllık 36 akçeye kiralamış olduğu evini 150.000 akçeye Fatma

Hanım'a sattığını ve parasını bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Ayşe Hatun, a resident of İstanbul's Manisalı Çelebi neighborhood, is in court with Fatma Hanım. Ayşe Hatun states that, for 150,000 akçe, she has sold to Fatma Hanım her house in the above-stated neighborhood, which was built on a plot rented from the Büyük Ayasofya Waqf for 36 akçe per annum. She adds that she has received payment. The court registers the sale.

Dâru'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde sâkine Âişe bint-i Fazlı nâm hâtûn meclis-i şer'î hatîrde işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibesi 'umdetü'l-muhadderât zübdetü'l-muvakkarât Fatma Hanım ibnetü'l-merhûm Mehmed Bey mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâkî' bir tarafı a'lemü'l-ülemâi'l-'izâm Ebussudzâde izzetli Mehmed Sâdık Efendi bostanına bir tarafı Ahmed Çelebi tasarrufunda olan vakf menzil ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî iki bâb fevkânî odalar ve iki sofayı ve bir bâb tahtânî odayı ve iki sofa kapusın ve bir matbah ve bir kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı ve etrâf-ı erba'ası tâş divarî müştemil arsasının senede Ayasofya-i Kebîr Vakfı'na otuz altı akçe mukâta'alı menzilimin ebniye-i memlûkesini bâten mezbûre Fatma Hânım'a yüz elli bin akçeye bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz elli bin akçeyi mezbûre Fatma hânım yedinden bi't-tamâm ve'l-kelâm ahz ve kabz eyledüm ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrda alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Cumâdelülâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi bin Mehmed el-imâm, Mehmed Efendi ibn Mehmed el-imâm, Hâfız Mehmed Efendi, Mehmed Efendi bin, Rıdvan bin Abdullah.

1061 - 1661 (1072) İstanbul 9: 234a/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’un Debbağzade Hacı Hasan Mahallesi sakinlerinden Muharrem Çelebi’nin ölümünden önce vasiyetini yerine getirmesi için vasi tayin ettiği Ramazan Efendi, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Merhum Muharrem Çelebi, adı geçen mahallenin avarız vergisi giderlerini karşılamak için 50 kuruş ve mahallenin imamı için de 50 kuruşunu vakfetmiştir. Vasi Ramazan Efendi, vakfedilen toplam 100 kuruşu Mehmet Efendi’nin babası Ahmet Çelebi’ye teslim etmiş, Ahmet Çelebi’nin ölümünden sonra paraları geri almak için mirası elinde bulunduran oğlu Mehmet Efendi’yi dava etmiş, ancak Mehmet Efendi bu davayı reddetmiş, bunun üzerine vasi Ramazan Efendi savını şahitlerle kanıtlayarak, paraları geri almaya hak kazanmıştır. Şimdi vasi Ramazan Efendi, Mehmet Efendi’nin mahallenin avarız giderleri için vakfedilen 50 kuruşu bu vakfın mütevellisine teslim ettiğini, mahalle imamı için vakfedilen 50 kuruşu ise kendisine teslim ettiğini ve kendisinin de bu parayı mütevellisine verdiğini söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Prior to his death, the late Muharrem Çelebi, a resident of İstanbul’s Debbağzade Hacı Hasan neighborhood, appointed Ramazan Efendi as the executor of his will. Now Ramazan Efendi is in court with Mehmet Efendi. The decedent had endowed 50 kuruş for the payment of the extraordinary (avarız) tax of the neighborhood, and another 50 kuruş for its prayer leader (imam). The executor Ramazan Efendi gave the endowed 100 kuruş to Mehmet Efendi’s father Ahmet Çelebi. Following the death of Ahmet Çelebi, he sued Mehmet Efendi, the possessor of his estate, to retrieve the 100 kuruş. Mehmet Efendi contested the case. However, Ramazan Efendi won by proving his claim through witness testimonies. Ramazan Efendi states that Mehmet Efendi has given 50 kuruş to the mutawalli of the neighborhood’s cash waqf, and given him another 50 kuruş for the neighborhood’s prayer leader. The latter then handed over the second 50 kuruş to the mutawalli. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Debbagzâde Hâcî Hasan Mahalle-si'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Muharrem Çelebi'nin vasî-yi muhtârı olan Ramazân Efendi bin Zeynelabidîn meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Efendi Çelebi bin Ahmed Ali mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm mezbûr Muharrem Çelebi'nin bi-tarîki'l-vasiyye mahalle-i mezbûre 'avârizı için vakf eylediği elli riyâlî gurûş ile yine mahalle-i mezbûre imâmı için vakf eylediği elli riyâlî gurûşu mezbûr Mehmed Efendi'nin babası mezbûr Ahmed Çelebi'ye hayâtında vesâyetim hasebiyle teslim itmekle meblağayn-i mezbûreyn terekesine vazî'u'l-yed olan oğlu mezbûr Mehmed Efendi'den bundan esbak da'vâ ve taleb eylediğimde ol dahi inkâr ve ben dahi müdde'âmı şühûd-ı 'udûl şehâdetleri ile muvâcehesinde isbât idüp terekesinden edâya hükm-i şer' lâhik olmuştur el-hâletü hâzihî mahalle-i mezbûre 'avârizı için mevkûf olan elli riyâlî gurûş 'avâriz mütevellisi Mustafa'ya teslim olunmağın mahalle-i mezbûre imamı için mevkûf olan elli gurûş dahi vesâyetim hasebiyle mezbûr Ahmed Çelebi'nin terekesinden olmak üzere oğlu mezbûr Mehmed Efendi yedinden alub kabz idüp meclis-i şer'de makbûzum olan meblağ-ı mezbûr mahalle-i mezbûre mütevellisine teslim eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min-şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi bin Abdülfettâh, Bekir Halife bin İbrâhim, Ramazan Halife bin Musa, Mehmed Beşe bin Ali, Mehmed bin Receb, Hâcî Hüseyin bin [boş], Mehmed Beşe bin Hayyam.

1062 - 1661 (1072) İstanbul 9: 235a/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Zeyrek Mahallesi sakinlerinden Saliha adlı genç kız, Ahmet Beşe ve Mustafa Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Saliha, Şehzadebaşı Camisi yakınlarında bulunup Çırakçı Mehmet Bey Vakfı'ndan günlük 1 akçeye kiralamış olduğu bozaha-

nenin kullanım haklarını, müteveli izniyle 44.000 akçeye Ahmet Beşe ile Mustafa Beşe’ye devrettiğini ve parasını bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Saliha, a resident of İstanbul’s Zeyrek neighborhood, is in court with Ahmet Beşe and Mustafa Beşe. Saliha states that, for 44,000 akçe and with the permission of the mutawalli, she has transferred to Ahmet Beşe and Mustafa Beşe the usufruct rights of a boza store near the Şehzadebaşı Mosque, which she had rented from the Çırakçı Mehmet Bey Waqf for 1 akçe per day. She adds that she has received payment. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Zeyrek Mahallesi’nde sâkine olup sinn ve [...] bülûğa tahammüli olduğu hâlde ve bülûğuna mu’terife olan Saliha bint Ali mahfil-i kazâda işbu bâ’isü’l-kitâb Ahmed Beşe bin İbrahim ve Mustafa Beşe bin Ahmed mahzarlarında bi-tav’ihâ ikrâr ve takrîre mahmiyye-i mezbûrede Şehzâde Câmî-i Şerîfi kurbünde vâki’ merhûm Çırakçı Mehmed Bey nâm sâhibü’l-hayrın vakfından olup bir tarafı vakf-ı mezbûrdan el-Hâc İsmâil tasarrufunda olan menzile ve bir tarafı yine vakf-ı mezbûrdan Mahmud Çelebi tasarrufunda olan bozahâne ve bir tarafı Ömer Çavuş mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma muntelhî icâre-i mu’accele ve vakf-ı mezbûra yevmî bir akçe ücret-i mü’eccele ile taht-ı tasarrufunda olan bir bâb bozahânemin hakk-ı tasarrufunu ma’rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile kırk dört bin fiddî râyic fi’l-vakt akçe bedel mukâbelesinde mezbûrân Ahmed Beşe ve Mustafa Beşe’ye ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i muharrer üzere iştirâken tefevvüz ve kabûl ve kabz eylediklerinden sonra bedel-i mezkûr kırk dört bin akçeyi merkûmân Ahmed Beşe ve Mustafa Beşe yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba’d-e’l-yevm zikri mürûr iden bozahâne merkûmân Ahmed ve Mustafa Beşe’nin hakk-ı müfevvezleridir keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsunlar didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâdis ‘aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûdü’l-hâl

Mehmed Bey bin İbrâhim, Ahmed Çelebi bin Abdülkadir, Hüseyin Beşe bin İbrahim, Mahmud Bey bin Mehmed, Aydın Beşe bin Mehmed, Şaban Çelebi bin Rmazan, el-Hâc Muharrem el-mü'ezzin.

1063 - 1661 (1072) İstanbul 9: 235b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Beyceğiz Mahallesi sakinlerinden İsmail Dede'nin ölümünden sonra mirası eşi Emine Hatun ve kardeşleri Abdullah Çelebi ile Ali Çelebi'ye kalmıştır. Abdullah Çelebi, Emine Hatun ve Ali Çelebi'nin vekili Hüseyin Efendi; Fatma Hatun ile birlikte mahkemeye gelirler. Varisler, adı geçen mahallede bulunup arsasını merhum İsmail Dede'nin Mesih Bey Vakfı'ndan kiralamış olduğu miras kalan bir mülk evi, 22.500 akçeye Fatma Hatun'a sattıklarını ve paralarını aldıklarını belirtirler. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Upon the death of İsmail Dede, a resident of İstanbul's Beyceğiz neighborhood, his estate fell to his wife Emine Hatun and his brothers Abdullah Çelebi and Ali Çelebi. Abdullah Çelebi, Emine Hatun and Hüseyin Efendi, the legal agent of Ali Çelebi, appear in court with Fatma Hatun. The heirs state that, for 22,500 akçe, they have sold to Fatma Hatun an inherited house in the above-stated neighborhood, which was built on a plot that İsmail Dede rented from the Mesih Bey Waqf. They add that they have received payment. The court registers the sale.

Mahmiye-i İstanbul'da Beyceğiz Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan İsmail Dede bin Abdurrahmân nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Emine bint-i Abdullah ve sulbî oğulları Mehmed ve Mustafa'ya münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Mehmed dahi fevt olub verâseti vâlidesi mezbûre Emine Hâtun'a ve li-ebeveyn karındaşı mezbûr Mustafa'ya münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Mustafa dahi fevt olub verâseti vâli-

desi mezbûre Emine’ye ve li-ebeveyn ammileri Abdullâh Çelebi ve Ali Çelebi’ye münhasıra ve bi-tarîki’l-münâsaha tashih mes’eleleri yüz kırk dört sehmden olub sihâm-ı mezbûrdan yetmiş dört sehm merkûme Emine’ye ve otuz beş sehmi mezbûrândan her birine isâbet eylediği şer’an zâhir ve müte’ayyin oldukdan sonra mezbûrân Abdullâh Çelebi ve Emine asâleten ve merkûm Ali Çelebi tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olub Ali Dede bin Ahmed ve Ahmed bin Mehmed şehâdetleri ile şer’an ve vekâleti sâbite olan Hüseyin Efendi bin Gazanfer vekâleten meclis-i şer’-i lâzımı’ş-şerîfde bâ’isü’l-kitâb Fatma Hâtun ibnet-i Sefer Efendi mahzarında her biri ikrâr ve i’tirâf idüp arsası Mesih Bey Vakfı’ndan mukâta’alı ve binâsı mülk olub mahalle-i mezbûrede vâki’ etrâf-ı erba’ası Şerbetci kızı Hadîce ve el-Hâc İbrahim mülkleri ve tarîk-ı hâssa ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odalarla müstemil menzilin ebniyesi müteveffâ-yı evvel-i mezbûrun mülki ve arsası mukâta’a ile hakk-ı müfevvezi olup vefât eyldedikde ebniye-i memlûkesi bi-tarîki’l-münâsaha mezbûrûn Ali ve Abdullah Çelebi ve Emine’ye isâbet ve arsası cânib-i vakfa intikâl itmekle hâlen ebniye-i memlûkemizi merkûme Fatma Hâtun’a bâten yirmi iki bin beş yüz akçeye her birimiz asâleten ve vekâleten bey’ ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî merkûme Fatma Hâtun yedinden asâleten ve vekâleten ahz ve kabz eyledik ba’d-e’l-yevm ebniye-i mesfûrede alâka ve medhalimiz yokdur didiklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâbi’ ve’l-‘işrîn min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Süleyman Efendi bin İslam, Ali Çelebi bin Mustafa, Ahmed Efendi bin, Mehmed Efendi.

1064 - 1661 (1072) İstanbul 9: 237a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Galata’ya bağlı Kapıdağı sakinlerinden Dimitri, baharatçı Penapot ile birlikte mahkemeye gelir. Dimitri, Kapıdağı’na bağlı

bir köyde bulunan su değirmenindeki yarı hissesini 170 kuruşa Penapot'a sattığını, aynı köyde bulunup timar ya da vakıf arazisi olan tarlasının kullanım haklarını da toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle 10 kuruşa Penapot'a devrettiğini söyler. Dimitri, toplam 180 kuruşu Penapot'tan aldığını sözlerine ekler. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Dimitri, a resident of Galata's Kapıdağı, is in court with Penapot, a herbalist. Dimitri states that, for 170 kuruş, he sold to Penapot a half-share of a water mill in a Kapıdağı village; and for another 10 kuruş, he transferred to him the usufruct rights of a waqf or timariot owned field, with the permission of the owner (sâhib-i arz). He adds that he has received 180 kuruş from Penapot. The court registers the sale and transfer.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kapudağı nâm kasabaya tâbi Mihanya [?] nâm karyede mutavattın Dimitri veled-i Zankoc nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâmilü's-sıfır attâr Penapot veled-i İstemat nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre sınırı dâhilinde Kamışlık demekle ma'rûf mevzi'de vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd bir göz mülk su değirmeninde olan nısf hisse-i şer'iyye-i şâyî'amı cemi'-i tevâbi' ve levâhıkı ile tarafeynden icâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Penapot zimmî her biri yedişer dirhem gelür yüz yetmiş kıt'a riyâlî guruşa bey' ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl eyledikden sonra yine zikr olunan mevzi'de vâki' bir taraftan Keşiş nâm zimmî tarlasına ve bir taraftan kamışlık deresine ve bir taraftan deryâyâ ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmma müntehî tahmînen beş kile tohum istî'âb ider tarlamın dahi hakk-ı karâr ve tasarrufunu ma'rifet-i sâhib-i arz izn ve ma'rifeti ile her biri yedişer dirhem on kıt'a riyâlî guruşa mezbûr Penapot zimmî-ye tefvîz ve ferâğ ve ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezkûr yüz yetmiş riyâlî guruş ile bedel-i tefvîz olan on kıt'a riyâlî guruşu yedinden tamâmen alup kabz idüp zikr olunan değirmende olan nısf hissem ile tarla-yı mezbûrî mahallerinde

kabz ve tasarrufa mezbûr Penapot zimmîyi taslît eyledim didikde
gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’t-
râsi’ ‘aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Efendi bin Osmân el-imâm, Mehmed Çelebi ibn
Emrullah el-mü’ezzin, İbrâhim Bey bin Veli el-bevvâb-ı sultânî,
Şükrullah bin Mustafa, Mahmûd bin Hüseyin.

1065 - 1661 (1072) İstanbul 9: 238a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Melahat Hatun, İstanbul’un Sancaktar Mahallesi’nde
bulunan bir evini kendisi için Kur’an okuması koşuluyla ulema-
dan bir kişinin oturması için vakfetmiştir. Evi vakfiye koşullarına
uygun olarak kullanmakta olan Emrullah Efendi’nin ölümü üze-
rine mahkeme, konut gereksinimi olan kadı İbrahim Efendi’ye
vakfiye koşullarına uygun olarak evi teslim eder.

*The late Melahat Hatun had endowed her house in İstanbul’s
Sancaktar neighborhood for the accommodation of a religious
scholar (âlim) with the stipulation that he will read the Quran
for her soul. Upon the death of Emrullah Efendi, who has been
using the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), the
court assigns the house to İbrahim Efendi, who needs lodging and
fulfills the requirements of the deed.*

Mahmiye-i İstanbul’da Sancakdâr Mahallesi’nde vâki’ bir
tarafdan Mehmed Ağa menzili ve bir tarafdan Hasırcı Mehmed
mülki ve iki tarafdan tarîk-i ‘ânım ile mahdûd bir bâb tahtânî
beyti ve havlıyı müştemil menzil bundan akdem mâlikesi merhû-
me Melâhat Hâtun nâm sâhibetü’l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf idüp
süknâsı ba’de salâti’s-subh huzûrunda rûhı için üç Sûre-i İhlâs
tilâvet itmek için ulemâdan [bir] recül-i sâliha vakf ve şart eyle-
diği menzil-i mezbûra tevcîh-i hâkimü’ş-şer’le mutasarrıf olan ule-
mâdan Emrullâh Efendi fevt olub menzil-i mezbûr mahlûl olma-

ğın süknâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan işbu râfi‘ü’l-kitâb fahrü’l-kuzât İbrahim Efendi bin Abdünnebi’ye alâ-şarti’l-vâkıf menzil-i mahdûd-ı mezbûr cânib-i şer‘-i enverden tevcîh olunub mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-ışrîn min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-hâc Ahmed Çelebi bin Mahmud, Ali Ağa bin Oruc, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

1066 - 1661 (1072) İstanbul 9: 241a/1 Dava / *Adjudication*

Eyüp’ün Küçükçekmece Kasabası sakinlerinden Harsafine adlı Hristiyan kadının eşi ve vekili Penapot; Kanaki, Yamandi ve Aleksî adlı Hristiyanlar karşısında mahkemeye çıkar. Penapot, Harsafine’nin adı geçen mahallede bulunup Sultan Bayezidhan Vakfı’ndan kiralamış olduğu tarlalarına Aleksî, Kanaki ve Yamandi’nin haksız yere el koyduklarını ileri sürer. Görüşleri sorulan davalılar, bu tarlaların kullanım haklarını Harsafine’nin çocukluğunda vasisi Taroş’tan mütevellî izniyle satın aldıklarını belirterek ellerinde savlarını belgeleyen temessük ve hüccet bulunduğunu söylerler. Mahkeme belgeleri incelediğinde, hüccetlerde devir işleminin vasi aracılığıyla yapıldığının, temessüklerde ise devir işleminin Harsafine tarafından bizzat yapıldığının yazılı olduğunu saptar. Mahkeme, belgelerin çelişkili olması ve devir işlemi yapıldığında Harsafine’nin küçük yaşta olması gerekçeyle söz konusu devir işlemlerinin geçersiz olduğuna karar verir. Sonuçta, davayı davacı taraf kazanır.

Penapot, husband and legal agent of Harsafine, a Christian resident of Eyüp’s Küçükçekmece town, sues Kanaki, Yamandi and Aleksî, three Christians. Penapot claims that Kanaki, Yamandi and Aleksî have unlawfully confiscated the fields in the above-stated neighborhood that Harsafine had rented from the Sultan Bayezidhan Waqf. Questioned by the court, the defen-

dants state that they purchased the usufruct rights of the fields from Harsafine during her childhood through her guardian Taroş and with the permission of the mutawalli. They also present to court promissory notes (temessük) and hujjets documenting their claim. Examining the documents, the court finds that whereas the hujjets cite the guardian as transferer, the promissory notes show Harsafine as conducting the transfer. Because the documents are contradictory and Harsafine was a minor during the time of the transfer, the court declares the transfer invalid. In conclusion, the plaintiff wins the case.

Havâs-ı refî'a muzâfâtından Küçük Çekmece Kasabası'nda sâkine Harsafine bint-i Andriye tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan zevci işbu bâ'isûs-sifr Penapot veled-i Yani meclis-i şer'de Kanaki veled-i Yani ve Yamandi veled-i Dimo ve Aleksi veled-i Yani nam zimmiler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûrenin merhum Sultan Bayezidhan Evkâfı'ndan taht-ı tasarrufında olup kasaba-i mezbûreye tâbi Safra [?] sınırı dâhilinde bir tarafı Beylik Çayıra ve bir tarafı İstemat tarlasına ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî yedi keyl tohm istî'âb ider iki kıt'a tarla ve yine karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Beylik Çayıra ve bir tarafı Yorgo tarlasına ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî dört keyl tohm istî'âb ider bir kıt'a tarla ki cem'an tarlalarını mezbûr Aleksi fuzûlî zabt idüp ve yine kasaba-i mezbûreye tâbi Kalendarıye sınırı dâhilinde vâki' Harmenaki dimekle ma'rûf mevzi'de bir tarafı Beylik Çayıra ve bir tarafı Şeyh Osman Efendi tarlasına ve bir tarafı müvekkilem mezbûre tarlasına ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî on keyl tohm istî'âb ider bir kıt'a tarla ve yine kasaba-i mezbûrede Kefere Beykârı kurbünde bir tarafı Mustafa Ağa tarlası ve bir tarafı Mustafa Çelebi tarlası ve bir tarafı Trandafilo tarlası ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir kıt'a tarla ki cem'an iki kıt'a tarlaları mezbûr Kanaki fuzûlî zabt idüp ve yine kasaba-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd dört kıt'a tarlaları mezbûr Yamandi fuzûlî zabt itmişdir mezbûrûndan suâl

olunup kasr-ı yedlerine tenbîh olunmak matlûbıdır didikde gibbe's-suâl mezbûrûn cevâblarında zıkr olunan tarlalar mezbûr Harsafine'nin sağîr-i hâlinde vasîsi Taroş veled-i Dimitri'den her birimiz ma'rifet-i mütevellî ile bedel-i ma'lûma tefvîz ve kabûl idüp vakf-ı mezbûr mütevellîsinden yedimizde temessük ve kibel-i şer'den hüccet-i şer'iyemiz vardır âna binâ'en vaz-ı yed ideriz deyü ve temessük ibrâz eylediklerinde ba'de'n-nazar mezbûrûnün hüccetlerinde vech-i muharrer üzre vasî-yi mezbûr ferâğ idüp ve temessüklerinde mezbûre Harsafine kendi asâleten ferâğ ittiğın mestûr olmağla birbirlerine münâkız olduğından gayrı zıkr olunan tarlalar mezbûre Harsafine'nin suğrâ hâlinde ferâğ ve tefvîz oldığı lede's-şer' zâhir ve müte'ayyin olmağla ferâğ-ı mezbûr sahîh olmamağın mezbûrûnün kasr-ı yedlerine ba'de't-tenbîh mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâlis ve'l-ışrın min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Halil Çavuş bin Osman, Mehmed Çavuş bin Hüseyin, Ali Çavuş bin Ali, Mehmed Ağa bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa.

1067 - 1661 (1072) İstanbul 9: 241a/3 Dava / *Adjudication*

Üsküdar'ın Kefçe Dede Mahallesi'ndeki mescidin imamı el-Hac Mustafa Efendi, Mustafa Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Merhum Lalezar Hatun, adı geçen mahallede bulunan bir evini, yaşadığı sürece kendisi, daha sonra cariyesi, sonra eşinin kölesi ve onların soylarından gelenlerin, daha sonra da mahalle mescidinde imam olanların kullanmaları koşuluyla vakfetmiştir. Davacı imam el-Hac Mustafa Efendi, vakfiye koşullarına uygun olarak söz konusu vakıf evinin kullanım sırasının kendisinde olmasına karşın, Mustafa Efendi'nin eve haksız yere el koyduğunu ileri sürerek savını belgeleyen vakfiyeyi mahkemeye sunar. Görüşü sorulan davalı Mustafa Efendi, evin mülkiyetinin beytül-male ait olduğunu, kendisinin evi 3000 akçeye beytülmal görevlisi Mustafa Bey'den satın aldığını ve evin vakıfla ilişkisinden haberi

olmadığını ileri sürer. Bunun üzerine mahkeme, davacı imam el-Hac Mustafa Efendi’den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı imam el-Hac Mustafa Efendi’nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Mustafa Efendi’yi evden el çekmesi yolunda uyarır.

El-Hac Mustafa Efendi, the prayer leader (imam) of the mosque in Üsküdar’s Kefçe Dede neighborhood, sues Mustafa Efendi. The late Lalezar Hatun had endowed a house in the above-stated neighborhood with the following stipulations. First she would reside in the house, followed by her concubine, her husband’s slave and their line, and finally the prayer leader of the neighborhood mosque. Although he is entitled to the house in accordance with the waqf deed (vakfiye), the plaintiff prayer leader el-Hac Mustafa Efendi claims, Mustafa Efendi has unlawfully confiscated the house. He presents to court the waqf deed in support of his claim. Questioned by the court, the defendant Mustafa Efendi claims that the house belongs to the treasury (beytülmal) and that he bought the house from the treasury officer for 3000 akçe, unaware of its connection to the waqf. The court then asks the plaintiff el-Hac Mustafa Efendi to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Mustafa Efendi to release the house.

Medîne-i Üsküdar’da Kefce Mahallesi Mescid-i Şerîfi imamı zikri âtî menzilin meşrûtün-lehâ olup vech-i câ’î üzre da’vâya kibel-i şer’den me’zûn olan mefharü’l-e’imme işbu bâ’isü’r-rakîm el-Hâc Mustafa Efendi bin Mahmud mahfil-i kazâda zikri âtî menzile vâzi’ü’l-yed olan Mustafa Efendi bin Mehmed mahzarında üzerine takrîr-i da’vâ idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ iki taraftan merhum Şeyh Mahmud Efendi hazretleri vakfına ve bir taraftan el-Hâc Mehmed Beşe mülkine ve bir taraftan tarîk-i hâssa muntehî bir bâb tahtânî odayı ve bir sofayı ve bir su kuyusını ve bağçeyi ve bir kenîfi müştemil menzilin mâlikesi olup bundan akdem vefât iden Laleizâr nam hatun menzil-i mezbûrî hâl-i sıhhatinde

mülkinde olduğu halde bin on dokuz senesi Şevvâlül-mükerremi-
nin yirmi dokuzuncu gününde vakf ve habs idüp süknâsını evvelâ
kendiyi ba'dehâ mu'tekası Kamer bint-i Abdullah ve zevcinin
mu'tekası Hasan bin Abdullah nam kimesneye ve ba'dehâ evlâd-
larına ve ba'de'l-inkırâz mescid-i mezbûrın imamına şart ve ta'yîn
eyledikten sonra menzil-i mezbûrî li-ecli't-tescîl mütevellisine
teslim eylediği târih-i mezbûrda medîne-i mesfûrede hâkimü's-şer'
olan merhum Nevâlîzâde Sadeddin Efendi huzûrunda ve ba'dehû
da'vâ-yı rücû' ve istirdâda hâkim-i mûmâ-ileyh dahi sıhhat ve
lüzûmına hükm idüp menzil-i mezbûr vakf-ı lâzım ile vakf olduk-
dan sonra mevkûfün aleyhim olanların cümlesi mutasarrıf olma-
ları ile beni mescid-i mezbûrın imamı olduğım cihetinden nevbet-i
tasarruf bana intikâl itmişken merkûm Mustafa Efendi menzil-i
mezbûra nâ-hakk vaz'-ı yed ider suâl olunup kasr-ı yed ve bana
teslîm ittirilmesi murâdımdır deyü târih-i mezbûr ile müverraha
sicill-i mahfûzdan muharrec takrîr-i meşrûhına mutâbık sûret-i
vakfiye ibrâz idüp mezbûr Mustafa Efendi huzûrunda feth ve
kırâ'et ve istintâk olundıkda mersûm Mustafa Efendi cevâbında
menzil-i mezbûr cânib-i beytü'l-mala 'âid olmağın ol târihde
medîne-i mezbûrede beytü'l-mâl emîni ve subaşı olan Mustafa
Bey menzil-i mezbûrî emânet hasebiyle bana üç bin akçeye bey' ve
kabz-ı semeni idüp ben dahi vech-i muharrer üze iştirâ ve kabûl
ve tesellüm eyleyüp minvâl-i meşrûh üze müteveffâ-yı mezbûre
Laleizâr Hatun'ın işbu sûret-i vakfiye mücebince vakf-ı müseccel
olduğu ma'lûmım değildir deyü inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan
müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundıkda zikr olunan Kefce
Mahallesi sükkânından Mehmed bin İbrahim ve Abdi Dede bin
Abdullah nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân
olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûre Laleizar Hatun mülki olduğu
halde menzil-i mezbûrî bin on dokuz senesi Şevvâlül-mükerremi-
nin yirmi dokuzuncu gününde vakf ve habs idüp süknâsı evvelâ
kendiyi ba'dehâ mu'tekası Kamer bint-i Abdullah'a ve mezbûre
Laleizar'ın zevcinin mu'tekası Hasan ibn Abdullah'a ve ba'dehâ
evlâdlarına ve ba'de'l-inkırâz mescid-i mezbûrın imâmına şart ve
ta'yîn eyledikten sonra menzil-i mezbûr li-ecli't-tescîl müteveli-

sine teslim eylediği târih-i mezbûrede medine-i mezbûrede hâkimü’ş-şer‘ olan merhum Nevâlîzâde Sadeddin Efendi huzûrunda ikrâr ve ba‘dehû da‘vâ-yı rücû‘ ve istirdâd ve hâkim-i mûmâ-ileyh dahi sıhhat ve lüzûmına hükm idüp menzil-i mezbûr vakf-ı lâzım ile vakf olundukdan sonra mevkûfün aleyhim olanların cümle mutasarrıfı olmalarıyla nevbet-i tasarruf ber-mûceb-i şart-ı vâkîf işbu sûret-i vakfiye mûcebince mezbûr el-Hâc Mustafa Efendi’nindir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde ba‘de’t-ta’dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince ba‘de’l-hüküm mezbûr Mustafa Efendi’nin kasr-ı yedine tenbîh olunup mâvaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis min Cumâdelûlâli-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Fahrü’l-müderrisîn el-Hâc Mustafa Efendi, Ahmed Efendi el-Burûsî, Hasan Efendi, Keşfi Mustafa Efendi.

1068 - 1661 (1072) İstanbul 9: 242a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Terkos Nahiyesi sakinlerinden Halil, annesi Belkıs ile birlikte mahkemeye gelerek, adı geçen nahiyede bulunup annesiyle yarı yarıya ortak oldukları çiftlik türündeki evde ve içindeki eşyalarda olan yarı hissesini 18.000 akçeye annesine sattığını söyler. Halil, yine aynı yerde bulunup mülkiyeti timarlı sipahi ya da vakfa ait olan çayır ve tarlaların kullanım haklarını da annesiyle yarı yarıya paylaşmakta olduklarını ve bu çayır ve tarlaların kendisine ait yarı kullanım hakkını timarlı sipahi ya da müteveli (sâhib-i arz) izniyle 8000 akçeye annesi Belkıs’a devrettiğini sözlerine ekler. Halil, toplam 26.000 akçeyi annesi Belkıs’tan alır. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Halil, a resident of the Terkos district, appears in court with his mother Belkıs. He states that, for 18,000 akçe, he sold to his mother his half-share in a farm in the above-stated district, which

he co-owned with his mother in equal shares, along with the goods in it. For another 8000 akçe, he transfers to his mother a half-share of the usufruct rights of timariot- or waqf-owned meadows and fields in the same region, which he and Belkıs jointly own, with the permission of the owner or the mutawalli (sâhib-i arz). Halil has received 26,000 akçe from his mother Belkıs. The court registers the sale and transfer.

Havâss-ı aliyye Kazâsı muzâfâtından Terkos Nâhiyesi'ne tâbi' Yassıvıran nâm karye sükkânından Halil bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde vâlidesi işbu râfi'ül-kitâb Belkıs bint-i Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ramazan bin Abdullah mülki ve bir taraftan Mandıracı Arslan nâm kimesne mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd karşı karşıya iki bâb tahtânî oda ve bir sofa ve bir âhûr ve fırını ve üç bi'r-i mâyı ve bir dönüm bâğı ve bâğçeyi müştemil olan çiftlik ta'bîr olunur mülk menzil nısf-ı şâyi'i benim ve nısf-ı şâyi'i âharı mezbûre Belkıs'ın mülki ve çiftlik-i mezbûrun içinde mevcûd üç re's kara sığır öküzü ve iki re's su sığırı ve öküzü ve iki araba ve iki küçük saban ve iki düğen ve kantârı beynimizde ma'lûm bir mikdâr samanın nısf-ı şâyi'i benim ve nısf-ı şâyi'i âharı vâlidem mezbûrenin mülki olup akd-i âtî sudûruna dek şâ'iyet üzre mutasarrıflar idik el-hâletü hâzihî çiftlik ta'bîr olunan menzil-i mezbûr ile içinde mevcûd olan eşyâ-i merkûmede olan nısf-ı şâyi' hissemi vâlidem mezbûre Belkıs râyic fi'l-vakt on sekiz bin akçeye bâten bey' ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl eyledikten sonra çiftlik-i mezbûr ile mutasarrıf olunan ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a çâyır ile karye-i mezbûre sınırı dâhilinde mevâzi'-i müte'addide olan on kıt'a tarlalarda olan nısf-ı şâyi' hissemim hakk-ı tasarrufunu dahi sâhib-i arzı izin ve ma'rifeti ile sekiz bin akçeye tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr ile bedel-i tefvîz-i mezkûr yirmi altı bin akçeyi vâlidem mezbûre Belkıs yedinden tamâmen alup kabz idüp çiftlik-i mezkûra müstakillen mahallinde zabt ve kabz ve tasarrufa merkûmeyi taslît eyledim

didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min Cumâdelûlâ sene 72

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Odabaşı bin Mahmud, Mehmed Beşe bin Hasan, Murtaza Çelebi bin Mustafa, Musa bin Mahmud, Mehmed bin Receb, Mehmed bin Ahmed, Mustafa bin Hızır.

1069 - 1661 (1072) İstanbul 9: 242a/4 Dava / *Adjudication*

İstanbul’da Yedikule yakınlarındaki Mirahor Mahallesi sakinlerinden Ahmet ve Emir adlı kardeşler, Abdullah Çelebi karşısında mahkemeye çıkarlar. Ahmet ile Emir, ölen babaları Mustafa’nın Sultan Bayezid Vakfı’ndan yıllık 293 akçeye kiralamış olduğu tarlaların kullanım haklarının kendilerine miras kaldığını, kendilerinin de bu tarlaları 21.000 akçelik borçlarına karşılık Abdullah Çelebi’ye rehin verdiklerini, şimdi borçlarını ödeyerek rehinin kaldırılmasını istediklerinde Abdullah Çelebi’nin buna karşı çıktığını ileri sürerler. Görüşü sorulan davalı Abdullah Çelebi, söz konusu işlemin 36 yıl önce gerçekleştiğini ve aradan geçen süre boyunca tarlaları kullandığını, dolayısıyla bu süreçte açılmayan davanın görülemeyeceğini ileri sürer. Mahkeme de davalı Abdullah Çelebi’yi haklı bularak, 36 yıl boyunca açılmayan davanın görülemeyeceği gerekçesiyle davayı reddeder. Sonuçta, davalı Abdullah Çelebi davayı kazanır.

Ahmet and Emir, two brothers and residents of İstanbul’s Mirahor neighborhood near Yedikule, sue Abdullah Çelebi. The two brothers claim that they have inherited from their late father Mustafa the usufruct rights of fields rented from the Sultan Bayezid Waqf at 293 akçe per annum. In exchange for their 21,000 akçe debt to Abdullah Çelebi, the plaintiffs state, they have pawned the fields to him. When they settled their debt and asked Abdullah Çelebi to release the fields, he refused, they claim. Questioned by the court, the defendant Abdullah Çelebi notes

that the transaction in question was conducted 36 years ago. He has been using the fields in the interim, he points out, adding that any lawsuit not filed for 36 years should not be heard. Agreeing with the defendant Abdullah Çelebi, the court rules that a case not filed for 36 years cannot be heard. In conclusion, the defendant Abdullah Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Yedikule kurbünde Mirâhor Mahallesi ahâlisinden Ahmed ve Emir ebnâ-i Mustafa nam kimesneler meclis-i şer' de zikri âti vakıf tarlalara vâzi'ü'l-yed olduğu şer'an sâbit olan hâfızü'l-vesîka Abdullah Çelebi bin [boş] mahzarında her bir üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin otuz altı senesi târihinde babamız mezbûr Mustafa fevt oldukda Yedikule hâricinde vâki Sultan Bayezid Vakfı'na senede iki yüz doksan üç akçe mukâta'ası olup inde'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd mutasarrıf olduğu tarlaları intikâl-ı âdî ile ber-vech-i iştirâk-ı sevî ikimize intikâl eyledikten sonra mezbûr Abdullah Çelebi'den iktirâz ve kabz eylediğimiz yirmi bin akçe mukâbelesinde mezbûra rehn ve teslim mezbûr Abdullah Çelebi dahi ba'de'l-kabz sinîn-i merkûmeden târih-i kitâb günine gelince muvâcehemizde tasarruf ider el-hâletü hâzihi meblağ-ı mezbûrî al ve ol tarlaları bize teslim eyle didiğimizde mezbûr Abdullah Çelebi virmekden imtinâ' ider suâl olunsun didikde fi'l-vâki mezbûr Abdullah Çelebi zıkr olunan tarlaları mezbûrân muvâcehelerinde otuz altı sene zabt ve tasarruf idüp mezbûrân Ahmed ve Emir hâzir ve bilâ-özü-i şer'î bu kadar zaman sükût idüp sinîn-i merkûmeden târih-i kitâb günine gelince mezbûr Abdullah Çelebi'den ol tarlalara müte'allika bir sene da'vâ itmiş olmasalar hâlen mezbûrânın vech-i muharrer üzre da'vâlarının istimâ'ı memnû' olmağla mezbûrân Ahmed ve Emir bî-vech mu'ârazadan men olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi el-Burusî, Ahmed Efendi el-Burusî, Ali Ağa bin Oruç, el-Hâc Ahmed Çelebi bin Mahmud, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

1070 - 1661 (1072) İstanbul 9: 243a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Süleyman Ağa Mahallesi sakinlerinden Serhadli Mehmet Ağa, adı geçen mahallede bulunan bir evini yaşadığı sürece kendisi, sonra eşi Emine Hatun’un oturması, daha sonra evin kiraya verilmesi ve geliriyle kendisi ve eşi için Kur’an okutulması, Rumeli’ye bağlı Kalamuç Kasabası’nda bulunan bir çeşmenin onarım giderlerine günlük 2 akçe ayrılması ve zamanla vakfiye koşulları ortadan kalkarsa evin kira gelirlerinin bütünüyle mahallenin yoksul Müslümanlarına verilmesi koşuluyla vakfetmiştir. Ancak 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında bu ev bütünüyle yanmış ve geriye yalnızca enkazı kalmıştır. Mehmet Ağa, şimdi yanan evin enkazının yeniden mülkiyetine geçirilmesini, onun yerine Fener’de bulunan bir başka evini vakfetmeyi ve bu amaçla, mahkemeden her iki evde keşif yapılmasını istemektedir. Mahkeme görevlileri, yanan evin enkazında yaptıkları incelemede enkazın 75.400 akçe, Fener’deki evin ise 166.800 akçe değerinde olduğunu saptarlar. Bilirkişiler, bu durumda yanan evin Mehmet Ağa’nın mülkiyetine geçirilmesinin ve yerine Fener’deki evin vakıf yapılmasının vakıf yararına olduğunu mahkemeye bildirirler. Padişah’tan bu değişikliği onaylayan bir de emri şerif alınmıştır. Mehmet Ağa, şimdi vakfına müteveli tayin ettiği Ahmet Bey karşısında, yanan evin vakfiye koşullarının Fener’deki evin vakfiyesi için de aynen geçerli olmasını, ek olarak evin gelirinden günlük 2 akçe eşinin kölelerine ve onların soylarından gelenlere verilmesini ister. Davacı Mehmet Ağa, daha sonra bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak aslında bu vakfiyenin geçersiz olduğunu ve Fener’deki evin mülkiyetinin yeniden kendisine verilmesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı müteveli Ahmet Bey ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme, davalı mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Serhadli Mehmet Ağa, a resident of İstanbul’s Süleyman Ağa neighborhood, endowed a house in the same neighborhood with

the following stipulations. He will live in the house for life, to be followed by his wife Emine Hatun. Then the house will be rented out and the rent revenue will support Quran readings for the souls of Serhadli Mehmet Ağa and his wife. 2 akçe per day will be spent for the maintenance of a fountain in the Kalamuç town in Rumelia. If over time the stipulations of the waqf deed (vakfiye) are no longer met, the entire rent revenue will be spent on the neighborhood's needy Muslim residents. The waqf-house was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. Mehmet Ağa now wants the ruins of the house returned to him. In exchange, he offers to endow another house in Fener; and, to that end, he wants the two houses in question evaluated. Conducting an investigation, court officers report to the court that the ruins of the destroyed house are worth 75,400 akçe and that the house in Fener is worth 166,800 akçe. On that basis, experts decide that returning the destroyed house to Mehmet Ağa and endowing the house in Fener would benefit the waqf. The Sultan has issued a Sultanic order (emri şerif) approving the exchange. Mehmet Ağa is now in court with Ahmet Bey, the mutawalli he has appointed to his waqf. Mehmet Ağa states that he wants the stipulations of the former waqf deed to be preserved for the new waqf-house. Besides, he wants 2 akçe per day reserved from the revenue of the house for the slaves of his wife and their descendants. After these stipulations have been laid out, the plaintiff Mehmet Ağa changes his mind. Based on the views of some Islamic jurists, he claims that the waqf is invalid and wants the house in Fener returned to him. For his part, the defendant mutawalli Ahmet Bey counters that the waqf is valid, based on the views of another Islamic jurist. In conclusion, the court agrees with the defendant mutawalli and decides that the waqf deed cannot be annulled.

Bu vakfiye Muhasebeci Efendi imzasıyladır

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Süleyman Ağa Mahallesi'nde sâkin sâhibü'l-hayrât mefhârü'l-a'yân

Serhadli Mehmed Ağa ibn Sefer meclis-i şer‘-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki‘ iki tarafı Ahmed Bey bin Abdi Kethüda mülki ve bir tarafı Eğlence Hatun Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte‘addideyi hâvî mülk menzilimi bin altmış altı Zilka‘desi evâsıtında Mahmud Paşa Mahallesi’nde hilâfeten mevlâ olan ‘umdetü’l-müderrişini’l-kirâm Mustafa Efendi ibn Hasan huzûrunda vakf-ı sahîh ile vakf ve habs eyleyüp şöyle şart eyledim ki menzil-i mezkûrda hayâtta oldukça kendim sâkine olup benden sonra zevcem Emine Hatun sâkine olup ba‘dehâ menzil-i mezbûr yevmî on sekiz akçe ücret ile îcâr olunup hâsıl olan gallesinden Galata’da vâki Sarây-ı Sultânî’de ba‘de salâtî’z-zuhr dört nefer kimesne be-her yevm müctemi‘an alâ vechi’t-tertil birer cüz’-i şerîf tilâvet idüp ikisinin sevâbını benim ruhıma ve ikisinin sevâbını zevcem mezbûre Emine’nin ruhına ihdâ idüp her biri yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yevmî iki akçe cihet-i kitâbet ve yevmî üç akçe cihet-i nezâret sarây-ı mezbûrda ağa olanlara meşrûta ola ve yevmî iki akçesi vilâyet-i Rumilî’nde Kalamuç Kasabası’nda Sefer Odabaşı Mahallesi’nde olan çeşme meremmetine virile ve mürûr-ı eyyâm ile şürût-ı mezbûreye ri‘âyet-i müte‘azzire olursa mahalle-i mezbûre mutlak fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyü vakfiye-i ma‘mûlün-bihâ tahrîr ittürdükden sonra bi-emri’llâhi te‘âlâ bin yetmiş Zilka‘desinin on altıncı gününde vâki‘ olan harîk-i azîmde menzil-i mezbûr muhterik olup bir mikdâr nukz ile arsa sırfa kalmağla bi’l-küllîye intifâ’dan kaldığı mütehakkık olmuştur menzil-i mevkûf-ı muhterik yerine yine mahmiyye-i mezbûrede Fener Kapısı hâricinde vâki‘ bir tarafı bahr ve bir tarafı tarîk-i ânım ve bir tarafı Keşiş mülki ve Yorgi mülki ile mahdûd fevkânî ve tahtânî on dört bâb odayı müştemil mülk menzilimi vakf-ı sahîh ile vakf ve ta‘yin-i şürût murâdımdır kibel-i şer‘den Mevlana Muid Mustafa Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mimârlardan üstâd el-Hâc Hasan Halife ve zeyl-i rakîmde isimleri mestûr olup emr-i binâ ve sükûfa vakf ve şu‘ûrî olan bî-garaz müslimîn ile evvelâ menzil-i mevkûf-ı muhterikin üzerine varup akd-i meclis-i şer‘-i şerîf ittükde mi‘mâr-ı mezbûr arsa-i muhterikayı mesâha itdükde tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî‘i beş

yüz seksen zirâ' be-her zirâ'ı yüz otuz akçeden yetmiş beş bin dört yüz akçe idüp ba'dehû Fener Kapısı hâricinde olan mülk menzili mahdûdın üzerine varüp akd-i meclis-i şer'-i şerîf ittükde tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz altmış dört zirâ' be-her zirâ'ı beşer yüz ellışer akçeden yüz altmış altı bin sekiz yüz akçe ve hâlen ecr-i misli be-her yevm altmış dörder akçe ve menzili mevkûf-ı muhterik ma'mûr olduğu takdirce be-her yevm ecr-i misli on sekiz akçe olup bu takdirce Fener Kapısı hâricinde olan mülk menzil arsa-i mevkûfe-i muhterika yerine vakf olmak min külli'l-vücûh cânib-i vakfa evlâ ve ahrâ olduğu ba'de'l-keşf ve'l-mesâha ve't-takvîm mimâr-ı mezbûr ile mevlânâ-yı mûmâ-ileyh meclis-i şer'a gelüp ihtiyâr ittüklerinden sonra arsa-i mevkûfe-i muhterika nef' cihetinden [...] olmağla ba'dehû mülk ve Fener Kapısı hâricinde olan menzili mahdûd cânib-i vakfa nef' cihetinden evfer olmağla vakf olmak üzre izn-i sultânî sudûrını hâvî emr-i şerîf-i cihan-mutâ' vârid dahi olmağın kıbel-i şer'-i enverden dahi arsa-i muhterika-i mevkûfe mülk olup ve Fener Kapısı hâricinde olan menzil vakf olması hayırlı olmağla tecvîz olundıktan sonra mezbûr Serhadli Mehmed Ağa yine meclis-i şer'-i şerîfde zıkr olunan Fener Kapısı hâricinde vakf ideceği menzile mütevellî nasb olunan Ahmed Bey bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm idüp menzili mahdûd-ı mezkûrı hasbeten li'llâh's-sâmed vakf-ı sahîh-i müeyyed ile vakf ve habs idüp şürût-ı sâlifeyi yine ibkâ idüp ba'dehû benim zevcemin utekâ ve atıklarından her birine menzili mevkûf ve ma'mûrın hâmilesinden be-her yevm ikişer akçe [silik] ve şürût-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri mezbûr-ı âharı yedimde ola ve tevliyet-i mezbûre mezbûr Ahmed'in evlâdına ve evlâd-ı evlâdına meşrûta ola ve bu [silik] mütevellî-i mezbûr teslim idüp ol dahi tesellüm ve kabz idüp sâyir mütevelliler evkâfına tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledi didikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î vâkîf-ı mezbûr semt-i vifâkdan cânib-i şikâka âzim olup vakf-ı akâr İmam-ı A'zam hazretleri katında sahîh-i gayr-ı lâzım olduğundan mâ'adâ vâkîf-ı menâfi' vakfı kendi nefsine şart itmesin batlı vakf olmağın vakfımdan rücû' eyledim menzili mezbûrı yine mülke istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb virüp fi'l-vâkî' hâl bast olunan minvâl üzredir lâkin

imâm-ı efdal tilmîz-i evvel Ebû Yusuf Hazretleri katında vâkîf mücerred vakfiyet dimekle şart-ı mezkûr mukârin ise de sahîh ve lâzım olduğına binâ’en menzil-i mezbûr redd ü teslimden imtinâ’ idüp hâkim-i mevkî’ kitâb-ı tûbâ-lehû ve hüsne me’âb huzûrun-da müterâfi’ân ve her biri [...] fasl u hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh [...] cânib-i vakfı evlâ ve ahrâ görüp âlimen bi’l-hilâf ve râgıben [...] mürâ’aten fî tescîli’l-evkâf vakf-ı mezbûrın sıhhat-i lüzûmına alâ re’y-i men yerâh hükm-i şer’î ve vefk-i mer’î itmeğin vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh ve lâzım oldu fe-men beddelehû ba’de mâ-semi’ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûneh innâllâhe semî’un alîm ve icra’l-vâkıfu ale’l-hayyi’l-kerîm cerâ zâlik hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdî ‘aşer min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Mehmed Çorbacı bin Mehmed Efendi, Ahmed Bey bin Mustafa, Ahmed Çelebi bin İsmail, Ahmed Beşe bin Muharrem, Mehmed Çelebi bin eş-Şeyh İsmail, Mustafa Halife bin Ömer el-müezzin, Mustafa Çelebi bin Davud el-imam.

1071 - 1662 (1072) İstanbul 9: 244b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Hacı Hamza Mahallesi sakinlerinden el-Hacı Osman’ın ölümünden sonra mirası eşi Kamile ile kölesinin oğlu Mustafa Çelebi’ye kalmıştır. Mustafa Çelebi kendi adına ve Kamile’nin vekili olarak mahkemededir. Merhum el-Hacı Osman, ölümünden önce malının üçte biri olan 500 kuruşunun faizle (istirbâh) işletilmesi, yıllık geliri olan 5000 akçenin Medine yoksullarına gönderilmesi ve el-Hacı Mehmet’in de vakfa müteveli olması koşuluyla vakfetmiştir. Ancak müteveli el-Hacı Mehmet, yıllık gelirin yalnızca 2500 akçesini Medine’nin yoksullarına göndermiş, geri kalan 2500 akçeyi ise kişisel harcamaları için kullanmıştır. Müteveli el-Hacı Mehmet’in bu yolsuzluğu mahkemece saptanarak el-Hacı Mehmet görevden alınmıştır. Mahkeme, şimdi dindar ve dürüst olduğu gerekçesiyle Mustafa Çelebi’yi söz

konusu vakfa müteveli tayin eder. Mustafa Çelebi, bu görevi üstlendiğini bildirir. Sonuçta, bu tayin işlemi sicile kaydedilir.

Upon the death of el-Hac Osman, a resident of İstanbul's Hacı Hamza neighborhood, his estate fell to his wife Kamile and Mustafa Çelebi, son of his slave. Now Mustafa Çelebi appears in court, representing himself and as the legal agent of Kamile. The late el-Hac Osman had endowed 500 kuruş, one third of his estate, with the following stipulations. It would be operated at interest (istirbâh). Its annual 5000 akçe revenue would be sent to the poor in Medina. Finally, el-Hac Mehmet would serve as the waqf's mutawalli. However, el-Hac Mehmet sent only 2500 akçe of the annual revenue to the poor in Medina and embezzled the remaining 2500 akçe. Noticing the embezzlement, the court discharged el-Hac Mehmet. Now the court appoints Mustafa Çelebi as the new mutawalli, on the ground that he is pious and honest. Mustafa Çelebi accepts the post. The court registers the appointment.

Mahmiye-i İstanbul'da Hâce Hamza Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Osman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Kâmile bînt-i Abdullah'a ve mu'takının oğlu ve vilâd-ı utekâ cihetinden vârisi Mustafa Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Mustafa Çelebi kendi tarafından asâleten ve mezbûre Kâmile tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olmağla vekâleten meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp merhum-ı mezbûr el-Hâc Osman hâl-i marazında mâlının sülûsü olan beş yüz esedî gurus vakfım olup meblağ-ı mezbûr beş yüz esedî kuruşın her biri yüzer akçeye olmak üzere onı onbir hesâbı üzere istirbâh olunup hâsıl olan beş bin akçe ribhi be-her sene yed-i müteveli ile Medîne-i Münevvere fukarâsına irsâl oluna ve vakf-ı mezbûra el-Hâc Mehmed bin Hüseyin müteveli ola deyü şart ve ta'yîn idüp muahharan fevt olmağla biz dahi mezbûr el-Hâc Osman'ın vakfını tecvîz itmişidik lâkin mezbûr el-Hâc Mehmed meblağ-ı mezbûr beş bin akçenin be-her sene

iki bin beş yüz akçesini Medîne-i Münevvere fukarâsına irsâl idüp iki bin beş yüz akçesini kendi masârifine sarf itmekle bu vechile mezbûrın hıyâneti vardır deyü hâkim-i mevkî-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretlerine i'lâm eyledikde mezbûr el-Hâc Mehmed'in vech-i muharrer üzre mâl-ı vakfı zâyî' ve telef itmekle hıyâneti lede's-şer' zâhir ve mukarrer olmağın mezbûr el-Hâc Mehmed azl olunup işbu bâ'isü'r-rakîm mezbûr Mustafa Çelebi dindâr ve müstakîm ve her vechile tevliyet uhdesinden gelmeğe kâdir olmağın vakf-ı mezbûra kibel-i şer'den hasbî mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis min Cumâdelâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi, İmam Mehmed Efendi, Hüseyin Pazarbaşı, Hasan Bölükbaşı, Hüseyin Bölükbaşı, Ömer Bölükbaşı, Receb Çelebi.

1072 - 1662 (1072) İstanbul 9: 244b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum el-Hac Osman'ın vakfettiği paranın nazırı olmadığı için mahkeme, Seyyit Ahmet Çelebi'yi vakfa nazır tayin eder. Seyyit Ahmet Çelebi, bu görevi üstleneceğini bildirir. Mahkeme de bu tayin işlemini sicile kaydeder.

The cash waqf of the late el-Hac Osman lacks a minister (nazır). The court appoints Seyyit Ahmet Çelebi as the minister of the waqf. He accepts the post. The court registers the appointment.

Merhum el-Hâc Osman nam sâhibü'l-hayrın vakf eylediği nükûdın nâzırı olmayup bir nâzır nasbı lazım ve mühim olmağın işbu bâ'isü'l-kitâb Seyyid Ahmed Çelebi bin Seyyid Mehmed her vechile nezâret uhdesinden gelmeğe kâdir olmağla vakf-ı mezbûre mezbûr Ahmed Çelebi kibel-i şer'den hasbî nâzır nasb ve ta'yîn

olundukda ol dahi nezâret-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzı-
mesini edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu
fi'l-yevmi's-sâlis min Cumâdelâhir li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf
Şühûd
es-Sâbıkûn.

1073 - 1662 (1072) İstanbul 9: 245a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Bir yeniçeri odasının giderleri için vakfedilen paranın müte-
vellisi Yakup Beşe, aynı odanın vefat eden eski odabaşısı Osman
Beşe'nin kız kardeşi ve varisi Ayşe Hatun ile birlikte mahkemeye
gelir. Merhum Osman Beşe, söz konusu vakfa toplam 53.000
akçe borç bırakmış olup müteveli Yakup Beşe bu parayı almak
için Osman Beşe'nin varisi Ayşe Hatun'a açtığı davayı savını
kanıtlayarak kazanmıştır. Müteveli Yakup Beşe, şimdi vakfın ala-
cağı olan 53.000 akçeyi Ayşe Hatun'dan bütünüyle teslim aldığını
belirtir. Mahkeme de Yakup Beşe'nin ifadesini sicile kaydeder.

*Yakup Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of
a janissary squad, is in court with Ayşe Hatun, heir and sister of
the late Osman Beşe, former janitor (odabaşı) of the same squad.
At his death, Osman Beşe owed 53,000 akçe to the waqf. The
mutawalli Yakup Beşe sued the decedent's heir Ayşe Hatun to
collect payment. Proving his claim, he won the case. Yakup Beşe
now states that he has received from Ayşe Hatun the 53,000 akçe
in full. The court registers Yakup Beşe's testimony.*

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin yirmisekizinci cemâ'atine mahsûs
odaya mevkûfe nükûdın bi'l-fi'l mütevellisi olan Yakub Beşe bin
Piri nâm râcil meclis-i şer' de sâbıkan oda-i mezbûrede odabaşı
olup bundan akdem vefât idün Osman Beşe bin Abdullah'ın li-
ebeveyn kız karındaşı ve hasren vârisesi bâ'îsetü'l-vesîka Ayşe
bint-i Abdullah nam hatun mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-
i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Osman Beşe zimmetinde mâl-ı

vakf-ı mezbûrdan ve oda-i mezbûrenin dûzeni [?] akçesinden ba‘de külli’l-hesâb elli üç bin akçe bâkî kalmış idi hâlen mütevef-fâ-yı mezbûr Osman Beşe’nin mezbûre Ayşe hasren vârisesi ve terekesine vâzi‘ü’l-yed olmağla meblağ-ı mezkûr elli üç bin akçeyi huzûr-ı hâkimde ba‘de’l-isbât ve’t-tahlîf bana edâ ve teslîme mezbûre Ayşe’ye tenbîh olunmuş idi hâlen meblağ-ı mezkûr elli üç bin akçeyi mezbûre Ayşe’nin yedinden tamâmen tevliyetim hasebiyle vakf-ı mezbûr için alup kabz eyledim min ba‘d vakf-ı mezbûr malından ve oda-i mezbûrenin dûzeni akçesinden zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâvaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’s-sâdis min Cumâdelâhire li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûd

es-Sâbıkûn.

1074 - 1662 (1072) İstanbul 9: 245b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Emir Buhari Mahallesi sakinlerinden olup bir yeniçeri odasına bağlı olan Mehmet Beşe’nin ölümünden sonra mirası üç eşi ve kızları Hatice ile Ayşe Hatun’a kalmıştır. Mehmet Beşe’nin bağlı olduğu odanın giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Hafız Mehmet, Mehmet Beşe’nin varislerinden olan iki eşi Fatma ve Ayşe karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Hafız Mehmet’e göre, merhum Mehmet Beşe vakfa 75 kuruş borçlu olarak ölmüş olup varislerin bu borcu ödemeleri gerekmektedir. Görüşleri sorulan varisler Fatma ve Ayşe Hatun, mütevellinin savını reddederler. Bunun üzerine mahkeme, davacı mütevelliden savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, mütevellinin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Mahkeme, ayrıca mütevelliden bu parayı tahsil etmediğine yemin etmesini ister. Davacı müteveli Hafız Mehmet, mahkemenin isteği doğrultusunda yemin eder. Sonuçta mahkeme, davalı varisler Fatma ve Ayşe Hatun’u vakfa olan borcu ellerinde bulundurdıkları mirastan ödemeleri yolunda uyarır.

Upon the death of Mehmet Beşe, a janissary and resident of İstanbul's Emir Buhari neighborhood, his estate fell to his three wives and his daughters Hatice and Ayşe Hatun. Hafız Ahmet, mutawalli of funds endowed for the expenses of Mehmet Beşe's squad, sues Fatma and Ayşe, two of Mehmet Beşe's wives. Claiming that at his death Mehmet Beşe owed 75 kuruş to the waqf, Hafız Mehmet wants his heirs to settle the debt. Questioned by the court, Fatma and Ayşe Hatun reject his claim. The court then asks the plaintiff to prove his claim. He does so through witness claims. The court also asks him to state under oath that he did not receive payment. The plaintiff mutawalli Hafız Mehmet takes an oath. In conclusion, the court instructs the defendants Fatma and Ayşe Hatun to repay the waqf out of the estate in their possession.

Mahmiye-i İstanbul'da Emir Buhârî Mahallesi ahâlisinden olup elli sekizinci bölüğe mahsûs oda neferâtından iken bundan akdem vefât iden Mehmed Beşe ibn Cafer'in verâseti zevcât-ı selâsesi Fatıma bint-i Ahmed nam hatuna ve Ayşe bint-i Hüseyin nam hatuna [boş] nam hatuna ve sağîre kızı Hadice'ye ve firâşından [silik] Ayşe'nin hamline münhasıra olduğu şer'an zâhir oldıktan sonra oda-i mezbûrenin odabaşısı olup nükûd-ı mevkûfesine hâlen mütevellî olan Hafız [silik] Mehmed ibn Yusuf meclis-i şer'de asâleten ve vesâyeten müteveffâ-yı mezbûrın muhallefâtına vâzi'ü'l-yed olan mezbûretân Fatıma ve Ayşe mahzarlarında bi't-tevliye iddi'â-yı da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp nükûd-ı mevkûfe-i merkûmeden müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde yedinden iktirâz ahz ü kabz eylediği yetmiş beş riyâlî gurusı cânib-i vakfa kable'l-edâ fevt olup mezbûrân muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûra vâzi'ü'l-yed olmağla muhallefâtından taleb iderim su'âl oluna didikde gıbbe's-su'âl mezbûrân asâleten ve vesâyeten muhallefât-ı müteveffâ-yı mezbûra vaz-ı yedlerine ikrâr lâkin müteveffâ-yı mezbûra hâl-i sıhhatinde mezbûrdan yetmiş beş riyâlî gurusı iktirâz ve kabz idüp kable'l-edâ fevt olduğunu inkâr eylediklerinde müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin

beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden Mehmed Beşe bin Ahmed ve Musallî Beşe bin Mehmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'â hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdî's-şer'î bundan akdem müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Beşe hâl-i sıhhatinde vakf-ı mezbûrdan mütevellî-i merkûm yedinden huzûrımızda yetmiş beş riyâlî [kuruş] iktirâz ve kabz eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de ri'âyeti şerâitî'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın meblağ-ı mezbûrî küllen ve ba'zan taraf-ı şer'iyeden bir tarîk ile ahz ü istifâ eylemedüğüne ba'de't-tahlîf mezbûr yemîn-i bi'llâhî'l-aliyyî'l-azîm ittükden sonra meblağ-ı mezbûrî cânib-i vakfa muhalefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdan edâya mezbûretân Fatıma ve Ayşe'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb kayd olundu fi'l-yevmi's-sânî min Cumâdelâhire sene [10]72

Şühûd

Hüseyin Efendi el-Burûsî, Ahmed Çelebi bin Mahmud kethüdâ-yı muhzırân, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa, Baba Resûl bin Haydar.

1075 - 1662 (1072) İstanbul 9: 246a/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Nevbethane Mahallesi'ndeki Süleyman Efendi Vakfı'nın mütevellisi Seyyit Hacı Mehmet, ölen Mimar Sinan Mahallesi sakini Salih Efendi'nin küçük oğlu Mustafa'nın annesi ve vasisi Hoşelhan Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Mütevellî Seyyit Hacı Mehmet, daha önce merhum Salih Efendi'nin vakfa 222,5 kuruş borcu olduğu gerekçesiyle Hoşelhan Hatun'u dava etmiş ve savını şahitlerle kanıtlayarak davayı kazanmıştır. Şimdi mütevellî Seyyit Hacı Mehmet, bu borçtan Mustafa'nın payına düşen 148,5 kuruşu vasisi Hoşelhan Hatun'dan aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Seyyit Hacı Mehmet, mutawalli of the Süleyman Efendi Waqf in İstanbul's Nevbethane neighborhood, is in court with Hoşel-

han Hatun, mother and guardian of Mustafa, son of the late Salih Efendi, a resident of the Mimar Sinan neighborhood. Earlier Seyyit Hacı Mehmet sued Hoşelhan Hatun for Salih Efendi's 222.5 kuruş debt to the waqf, proved his claim through witness testimonies and won the case. The mutawalli now sates that he has received from Hoşelhan Hatun 148.5 kuruş as Mustafa's share of the debt. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Nevbethâne Mahallesi'nde vâki' Süleyman Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan es-Seyyid Hacı Mehmed bin es-Seyyid Cahid meclis-i şer'de mahmiyye-i mezbûrede Yeni-bağçe kurbünde Mimar Sinan Mahallesi'nde sâkin iken vefât idüp verâseti sulbî sağır oğlu Mustafa ve kebîre kızı Râbia'ya münhasıra olan Salih Efendi bin Süleyman [silik] oğlu sağır-i mezbûrın vasî-yi şer'îsi ve vâlidesi işbu râfi'ü'l-kitâb Hoşelhan bint-i Abdullah nam hatun mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr malından müteveffâ-yı mezbûrın zimmetinde iki yüz yirmi iki buçuk riyâlî gurus hakkım olup kable'l-ahz vefât itmekle bundan akdem mezbûre Hoşelhan muvâcehesinde huzûr-ı hâkimü's-şer'de şühûd ve udûl şehâdetleri ile ba'de'l-isbât ve't-tahlîfü's-şer'î edâsına hükm-i şer'î lâhık olmuşıdi el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûrda sağır-i mezbûrın hissesine isâbet iden yüz kırk sekiz buçuk riyâlî gurusı vasi-i mezbûre yedinden tamâmen alup kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Cumâdelülâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abbas Efendi bin Ahmed el-hâtib, Ahmed Çavuş bin Ferid el-mübâşir, Kadri bin Ivaz, Mehmed Efendi bin [boş], Mehmed Halife el-müezzin.

1076 - 1662 (1072) İstanbul 9: 246a/2 Tescil işlemi / Registration

Galata'ya bağlı Sarıyer Köyü sakinlerinden Mustafa, İstanbul'un Kâtip Hüsrev Mahallesi'nde bulunan Mustafa Efendi

Vakfı’nın mütevellisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa, Sarıyer’de bulunan bir değirmenini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 10.000 akçeye vakfa satar, sonra da aynı değirmeni bir yıllığına 1500 akçeye vakıftan kiralar. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Mustafa, a resident of Galata’s Sarıyer village, is in court with Mehmet Efendi, mutawalli of the Mustafa Efendi Waqf located in İstanbul’s Kâtip Hüsrev neighborhood. Mustafa takes out a 10,000 akçe mortgage (istiglal) on his mill in Sarıyer from the waqf. He then rents the same mill from the waqf for 1500 akçe for a period of one year. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i Galata’ya tâbi Sarıyer nam karye sükkânından Mustafa bin İlyas meclis-i şer’de mahrûsa-i İstanbul’da Kâtip Hüsrev Mahallesi’nde vâki’ Mustafa Efendi Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan Mehmed Efendi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Mehmed Beşe çayırına ve bir taraftan su muslığına [?] ve iki taraftan tarîk-i âmma müntehî Değirmenderesi suyu üzerinde dâyir bir göz mülk su değirmenimi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık mütevellî-i mezbûr Mehmed Efendi’ye istiglâl-i şer’î tarîki üzre her biri yedişer dirhem gelür doksan bir riyâlî guruşa bey’ ve teslîm ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr doksan bir riyâlî guruş mukâbelesinde on bin akçeyi mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen alup kabz eyledikten sonra yine zikr olunan değirmeni ba’de’t-tahliyeti’ş-şer’iyye ve’t-tekâbüzü’l-mer’î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına dek bin beş yüz akçe ücret-i mü’eccele-i mev’ûde ile isticâr ve tesellüm ve kabûl ve mütevellî-i mezbûr dahi bana minvâl-i muharrer üzre icâr ve teslim eyledi didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-ışrîn min Cumâdelûlâ li-sene 1072

Şühûd

Salih Efendi bin Salih el-imam, Üveys Efendi bin Hasan, Mustafa bin Ömer, Hasan Çelebi bin Mustafa, Yusuf Efendi el-imam,

es-Seyyid Abdülfettah Efendi bin es-Seyyid Hasan, Mehmed Çelebi bin Atâullah.

1077 - 1662 (1072) İstanbul 9: 246b/2 Dava / Adjudication

İstanbul'da Şehremini yakınlarında bulunan Ereğli Mahallesi sakinlerinden Zahide Hatun'un ölümünden sonra mirası kardeşi Ahmet Çelebi'ye kalmıştır. Zahide Hatun, ölümünden önce adı geçen mahallede bulunup Defter İshak Efendi Vakfı'ndan kiralamış olduğu bir dükkânın kullanım haklarını, mütevellî izniyle 100 kuruş Mustafa Dede'ye devretmiştir. Davacı Ahmet Çelebi'ye göre Zahide Hatun parasını alamadan ölmüştür. Zahide Hatun'un varisi Ahmet Çelebi şimdi bu parayı Mustafa Dede'den ister. Görüşü sorulan Mustafa Dede, dükkânın kullanım haklarını devraldığını doğrulamakla birlikte, parasını Zahide Hatun'a ölümünden üç ay önce bütünüyle ödediğini söyler. Mahkeme, davalı Mustafa Dede'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Mustafa Dede'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davalı Mustafa Dede davayı kazanır.

Upon the death of Zahide Hatun, a resident of İstanbul's Ereğli neighborhood near Şehremini, her estate fell to her brother Ahmet Çelebi. Before her death, for 100 kuruş, Zahide Hatun transferred to Mustafa Dede the usufruct rights of a store in the same neighborhood, which was rented from the Defter İshak Efendi Waqf, with the permission of the mutawalli. According to the plaintiff Ahmet Çelebi, she died without receiving payment. Now, as the decedent's heir, Ahmet Çelebi demands payment from Mustafa Dede. Questioned by the court, Mustafa Dede corroborates the transfer. By the same token, he claims that he paid Zahide Hatun three months prior to her death. The court asks the defendant Mustafa Dede to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the defendant Mustafa Dede wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da şehremini kurbünde Ereğli Mahalle-si'nde sâkine iken bundan akdem fevt olan Zahide Hatun ibnet-i Ahmed'in li-ebb er karındaşı oğlu ve hasren vârisi Ahmed Çelebi bin Mehmed meclis-i şer' de Mustafa Dede bin Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp 'ammem müteveffât Zahide Hatun hâl-i sıhhatinde Defterdâr İshak Efendi Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile tasarrufında olup zikr olunan Şehremîni Sûkî'nda vâki ma'lûmü'l-hudûd dükkânını hakk-ı karâr ve tasarrufını ma'rifeti mütevellî ile mezbûr Mustafa Dede'ye yüz kıt'a riyâlî guruşa ferâğ ve tefvîz ve ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp bedel-i mezkûrî kable'l-ahz mûrisem mezbûre Zahide Hatun fevt olmağla meblağ-ı mezbûr bi-hasbî'l-irsi's-şer'î bana intikâl itmiştir su'âl olunup alıvirilmek matlûbımdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mustafa vech-i cevâbında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûre Zahide hâl-i sıhhatinde zikr olunan dükkânın hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i mütevellî ile yüz kıt'a riyâlî kuruşa bana ferâğ ve tefvîz ben dahi tefevvüz ve kabûl itmişidim lâkin bedeli zikr olunan meblağ-ı mezkûrî fevtinden üç ay mukaddem mezbûre hatuna def' ve teslîm ol dahi yedimden ahz ü kabz idüp hatta bedel-i mezkûrî benden bi't-tamam ahz ve teslimini alâ ru'ûsi'l-istişhâd ikrâr ve işhâd dahi etmiştir deyü def'le mukâbele idücek akîbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mustafa'dan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden olup mahalle-i mezbûrede sâkin Ali Bey bin Abdullah ve Şaban Beşe bin İbrahim nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka mezbûre Zahide Hatun fevtinden üç ay mukaddem zikr olunan dükkân bedeli olan meblağ-ı mezkûr yüz guruş mezbûr Mustafa Dede'den bi't-tamam alup kabz eyledim deyü huzûrımızda ikrâr ve bizi istişhâd eyledikde biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mezbûr Ahmed Çelebi da'vâ-yı mezkûreden men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi 16 min Rebî'ilevvel sene 1072

Şühûd

el-Hâc Mustafa Efendi, Mahmudzâde Ahmed Efendi, Hüseyin Efendi el-hattât.

1078 - 1662 (1072) İstanbul 9: 246b/3 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Ereğli Mahallesi sakinlerinden Zahide Hatun ölmüş olup mirası kardeşi Ahmet Çelebi'ye kalmıştır. Ahmet Çelebi, Mustafa Dede karşısında mahkemeye çıkarak Zahide Hatun'la aynı evde kalan Mustafa Dede'nin Zahide Hatun'un ölümünden sonra bir altın bileziğine haksız yere el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulan Mustafa Dede, Zahide Hatun'un mütevellisi olduğu Ahmet Çelebi Vakfı'ndan aldığı 3750 akçe-lik borcuna karşılık rehin olarak kendisine bu bileziği verdiğini söyler. Mahkeme, davalı Mustafa Dede'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davalı Mustafa Dede'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Bunun üzerine mahkeme, mütevellî Mustafa Dede'den vakfın parasını Zahide Hatun'dan almadığına yemin etmesini ister. O da mahkemenin isteği doğrultusunda yemin eder. Sonuçta mahkeme, davacı Ahmet Çelebi'yi Zahide Hatun'un borcunu mirasından ödedikten sonra bileziği geri alması yolunda uyarır.

Upon the death of Zahide Hatun, a resident of İstanbul's Ereğli neighborhood, her estate fell to her brother Ahmet Çelebi. Ahmet Çelebi now sues Mustafa Dede, on the ground that Mustafa Dede, who lived with Zahide Hatun, unlawfully took her golden bracelet after her death. Questioned by the court, Mustafa Dede states that Zahide Hatun pawned him the bracelet in exchange for her 3750 akçe debt to the Ahmet Çelebi Waqf, which he serves as mutawalli. The court asks the defendant Mustafa Dede to prove his claim. He does so through witness testimonies. The court then asks him to take an oath that Zahide Hatun did not settle her debt to the waqf. He takes an oath. In conclusion, the court instructs the plaintiff Ahmet Çelebi to settle Zahide

Hatun’s debt to the waqf out of her estate in order to get back the bracelet.

Mahmiye-i İstanbul’da Ereğli Mahallesi’nde sâkine iken bundan akdem fevt olan Zahide bint-i Ahmed nam hâtunun li-ebb er karındaşı oğlu ve hasren vârisi Ahmed Çelebi bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer’de Mustafa Dede bin Mehmed nam kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp ‘ammem müteveffât-ı mezbûre mezbûr Mustafa Dede ile bir menzilde sâkine iken merhûma olmağla mezbûr Mustafa Dede merkûmenin muhallefâtından on dört miskâl altun bileziğini bî-vech zabt itmişdir suâl olunup alivirmek matlûbımdır didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mustafa Dede cevâbında müteveffât-ı mezbûre Zahide Hatun hâl-i sıhhatinde yedimden hâlen mütevellî olduğım Merhum Ahmed Çelebi Vakfı’ndan üç bin yedi yüz elli akçe istidâne ve kabz ve mukâbelesinde zikr olunan bileziği yedimden rehn aldığını fevtinden üç ay mukaddem alâ ru’usî’l-istişhâd ikrâr ve işhâd dahi itmişdi deyü def’le mukâbele idecek akîbü’l-istintâk ve’l-inkâr mezbûr Mustafa Dede’den sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden mahalle-i merkûmede sâkine Sami Efendi bin Veli ve Nîm Yakub Halife ibn Mustafa nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi’l-hakîka müteveffât-ı mezbûre Zahide Hatun fevtinden üç ay mukaddem merhum-ı mezbûr Ahmed Çelebi Vakfı mütevellisi mezbûr Mustafa Dede yedinden mukaddemâ üç bin yedi yüz elli akçe istidâne ve kabz idüp mukâbelesinde zikr olunan bileziği rehn vaz’ ve teslîm itmişdim deyü huzûrımızda ikrâr ve bizi istişhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde gıbbe’t-ta’dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mütevellî-i mezbûr Mustafa Dede meblağ-ı mezkûr müteveffât-ı mezbûreden hayâtında ahz ü kabz ve bir vechile vakf için istifâ eylemedüğine yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ vefki’l-mes’ûl yemîn bi’llâhi te’âlâ itmeğın mücebiyle meblağ-ı mezkûr müteveffât-ı mezbûrenin terekesinden edâ ve zikr olunan

bileziği teslîme mezbûr Ahmed Çelebi'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî 'aşer min Rebî'îlâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi el-Burûsî, Hüseyin Efendi el-Burûsî, Abdülkâdir Efendi el-Burûsî, Abdi Çelebi bin Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa.

1079 - 1662 (1072) İstanbul 9: 249a/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Karabaş Mahallesi'nin eski sakinlerinden merhum Ayşe Hatun, ölümünden önce adı geçen mahallede bulunan bir evini yaşadığı sürece kendisi, ölümünden sonra köleleri ve daha sonra da konut gereksinimi olan dürüst bir kişinin oturması koşuluyla vakfetmiştir. Bu evi vakfiye koşullarına uygun olarak kullanmakta olan Ayşe Hatun'un cariyesi Eğlence'nin ölümünden sonra ev boş kalmıştır. Mahkeme, şimdi yine vakfiye koşullarına uygun olarak evi konut gereksinimi olan Mustafa Efendi'ye verir.

The late Ayşe Hatun, a former resident of İstanbul's Karabaş neighborhood, had endowed a house in the above-stated neighborhood with the following stipulations. First she would reside in the house for life, to be followed by her slaves. Then it would be given to an honest person in need of a house. The house has been vacant since the death of Eğlence, Ayşe Hatun's concubine, who has been living in the house in accordance with the waqf deed (vakfiye). The court gives the house to Mustafa Çelebi who is in need of a house and meets the requirements of the waqf deed.

Mahmiye-i İstanbul'da Silivri Kapısı kurbünde Karabaş Mahallesi'nde sâkine iken bundan akdem vefât iden Ayşe Hatun ibnet-i [boş] hâl-i sıhhatinde mahalle-i merkûmede vâkî' bir tarafı Hadice Hatun mülkine bir tarafı Nalbant Yunus mülkine ve bir tarafı Emine Hatun mülkine ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî

iki bâb tahtânî odayı ve bi’r-i mâi müstemil menzilini evvela ken-
düye ba’d e vefâtihâ utekâsına ba’d e’l-inkırâz sulehâdan süknâya
muhtâc olan kimesneye vakf u şart eyledikten sonra menzil-i
mezkûrda vâkife-i mezkûrenin atîkasından Eğlence bint-i Abdul-
lah nam hatun sâkine iken vefât idüp şart-ı vâkife üzre âhar
kimesne olmamağın süknâya muhtâc olan sulehâdan Mustafa
Efendi ibnet-i Mehmed’e menzil-i mezkûr tevcih olunup kıbel-i
şer’den işbu hurûf yedine vaz’ ve teslim olundu fi’l-yevmi’l-hâmisi
min Cumâdelâhire li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi bin Mehmed, diğer Ahmed Efendi bin Hanefi,
Ali Ağa bin Oruc, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Şükrullah bin
Mustafa, Hüseyin bin Receb, Ahmed bin Abdülcebbar, Mustafa
Efendi bin Muharrem.

1080 - 1662 (1072) İstanbul 9: 249a/6 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Sahaf Süleyman Mahallesi sakinlerinden olup
Şah Sultan Vakfı’nın mütevellisi olan Ahmet Ağa, Süleyma-
niye Mahallesi’nin eski sakinlerinden merhum Kuşçu Mah-
mut Ağa’nın küçük çocuklarının vasisi ve anneleri olan Saliha
Hatun’un vekili ve aynı zamanda Kuşçu Mahmut Ağa’nın kız
kardeşinin oğlu Ahmet Bey karşısında mahkemeye çıkar. Davalı
vekili Ahmet Bey, daha önce merhum Kuşçu Mahmut Ağa’nın
Şah Sultan Vakfı’ndan 212.000 akçe alacağı olduğu gerekçesiyle
mütevelli Ahmet Ağa’yı dava etmiş, o da davacının savını kanıt-
lamasını beklemeden kendi parasından ona 182.000 akçe ödeme
yapmıştır. Daha sonra vakıf nazırı, vakfın muhasebesini incelemiş
ve mütevelli Ahmet Ağa’ya alacaklıların alacaklarını kanıtlama-
ları ve verilen 182.000 akçenin geri alınması gerektiğini bildir-
miştir. Mütevelli Ahmet Ağa, şimdi parasını davalı vekili Ahmet
Bey’den geri ister. Görüşü sorulan davalı Ahmet Bey, mütevelli
Ahmet Ağa’dan 182.000 akçe aldığını doğrular. Sonuçta mahke-
me, davalı Ahmet Bey’i 182.000 akçeyi mütevelli Ahmet Ağa’ya

Nicolas de Nicolay'in 1567 tarihli *Discours et histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages, faicts en la Turquie* başlıklı seyahatnamesinden sokakta kölesiyle Türk kadını.

Illustration of a Turkish lady with her slave from Nicolas de Nicolay's Discours et histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages, faicts en la Turquie (1567).

vermesi ve merhum Kuşçu Mahmut Ağa’nın alacağını vakıf nazırı huzurunda kanıtladıktan sonra tahsil etmesi yolunda uyarır.

Ahmet Ağa, mutawalli of the Şah Sultan Waqf and a resident of İstanbul’s Sahaf Süleyman neighborhood, sues Ahmet Bey, legal agent of Saliha, mother and guardian of the late Kuşçu Mahmut Ağa’s children. Ahmet Bey is also the nephew of Kuşçu Mahmut Ağa, a former resident of the Süleymaniye neighborhood. Earlier, the legal agent of the defendant Ahmet Bey sued the mutawalli Ahmet Ağa, claiming that the Şah Sultan Waqf owed 212,000 akçe to the late Kuşçu Mahmut Ağa. Ahmet Ağa paid the defendant 182,000 akçe out of his own pocket, without waiting for the defendant to prove the claim. Later, following an examination of the waqf books, the waqf minister (nazır) declared that the creditors must prove their claim and instructed the mutawalli to retrieve the 182,000 akçe. Now, the mutawalli Ahmet Ağa demands payment from Ahmet Bey, the legal agent of the defendant. Questioned by the court, Ahmet Bey admits that he received a 182,000 akçe payment from the plaintiff Ahmet Ağa. In conclusion, the court instructs the defendant Ahmet Bey to return the 182,000 akçe to Ahmet Ağa. It also states that in order to receive payment Ahmet Bey must prove the late Kuşçu Mahmut Ağa’s receivable before the waqf minister.

Mahmiye-i İstanbul’da Cağaloğlu Sarayı kurbünde Sahhâf Süleyman Mahallesi sükkânından olup merhûme Şah Sultan evkâfının bi’l-fi’l mütevellîsi olan işbu râfi’ü’l-kitâb Ahmed Ağa bin Abdullah dîvân-ı kâ’im-makâm-ı sadr-ı a’zamda ma’kûd-ı meclis-i şer’de mahmiyye-i mezbûrede Süleymaniye Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kuşçu Mahmud Ağa’nın evlâd-ı sığârının vasî-yi şer’îleri olan vâlideleri Saliha Hâtun ibnet-i Mehmed Efendi tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup nehc-i şer’î ve vech-i mer’î üzere vekâleti sâbit olan mezbûr Mahmud Ağa’nın kız karındâşı oğlu Ahmed bey nâm cündî mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrın mütevellîsi olduğım

Şah Sultan Vakfı'ndan iki yük on iki bin akçe hakkı vardır deyü meblağ-ı mezbûrı bundan akdem vekil-i mezbûr benden taleb eylediğinde muhâsebem görüldükde defter-i vakfa geçürmek ümîdi ile kable'l-isbât kendi malımdan vekîl-i mezbura yüz seksen iki bin akçe virmişdim hâlen vakf-ı mezbûr nâzırı olan dâru's-sa'âde ağası huzûrunda muhâsebem görüldükde varsın akçeni kime virdin ise ândan al müteveffâ-i mezbûr Mahmud Ağa'nın taraf-ı vakf-ı mezbûrda hakkı olduğunu vereseşi huzûrunda isbât eylesünler deyü mezbûr Ahmed Bey'e teslîm eylediğim yüz seksen iki bin akçemi muhâsebeye geçürmedikleri ecilden makbûzı olan meblağ-ı mezbûrı merkûm Ahmed Bey'den taleb iderin su'âl olun-sun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ahmed Bey cevâbında fi'l-vâki' mütevellî-i mezbûr yedinden minvâl-i muharrer üzre yüz seksen iki bin akçe ahz ü kabz eylediğini ikrâr eylemeğin 'alâ müceb-i ikrârihî makbûzı olan meblağ-ı mezbûrı evvelâ müdde'î-i mezbû-ra teslîm idüp ba'dehû nâzır-ı mumâ-ileyh huzûrunda müteveffâ-i mezbûrın taraf-ı vakıfda hakkı olduğunu isbât idüp almağa ten-bîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min Cumâdelâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa bin Mahmud, Musalli Bey bin Abdullah, Mehmed Bey bin el-cündî, Mehmed Ağa bin Ahmed ser-muhzırân, Ahmed Çavuş el-mübâşir, el-Hâc Ahmed Çavuş bin [boş].

1081 - 1662 (1072) İstanbul 9: 249b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Müftü Ali Çelebi Mahallesi'nde bulunan el-Hac İlyas Vakfı'nın mütevellisi Seyyit İbrahim, Sahaf Ahmet Efendi adlı kadı ile birlikte mahkemeye gelir. Merhum Ali, ölümünden önce vakfın adı geçen mahallede bulunan bir evini kiralamış, ölümünden sonra evin kullanım hakları bir oğlu ve iki kızına miras kalmış, sonra kızlardan birinin de ölmesiyle evin kullanım haklarının üçte birlik hissesi vakfa kalmıştır. Müteveli Seyyit İbrahim, evin üçte birlik hissesinin kullanım haklarını açık artırma yoluyla

satışa çıkardığında en yüksek peyi Sahaf Ahmet Efendi'nin verdiğini belirterek bu hisseyi 8666 akçeye ona devrettiğini ve parayı bütünüyle aldığını söyler. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Seyyit İbrahim, mutawalli of the el-Hac İlyas Waqf in İstanbul's Müftü Ali Çelebi neighborhood, appears in court with Sahaf Ahmet Efendi, a judge. The late Ali had rented a house from the waqf in the above-stated neighborhood. After his death, his son and two daughters inherited the usufruct rights of the house. Later, following the death of one of the daughters, a third-share of the house returned to the waqf. The mutawalli Seyyit İbrahim auctioned off the usufruct rights of that third-share. For 8666 akçe, he transferred the share to Sahaf Ahmet Efendi, the highest bidder. The mutawalli states that he has received payment. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Müfti Ali Çelebi Mahallesi'nde vâki' merhûm el-Hâc İlyas nâm sâhibü'l-hayrın evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan es-Seyyid İbrahim bin el-Hâc Zeyneddin meclis-i şer'î-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-kuzât Sahnâf Ahmed Efendi bin Halil mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve [takrîr-i kelâm] idüp mütevellîsi olduğım vakf-ı mezbûrdan olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Börekci Mehmed mülkine ve bir taraftan Hacı Yusuf tasarrufında olan vakıf menzile ve bir taraftan tarîk-ı hâssa ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehi olup dört bâb fevkânî odaları ve altlarında âhûr ve bi'r-i mâi müştemil menzil icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile bundan akdem mahalle-i mezbûrede vefât iden Ali bin Ahmed'in tasarrufunda olup ba'de vefatihî evlâd-ı sıgârı Mehmed ve Ayşe ve Hadîce'ye intikal eyledikten sonra sağîre-i mezbûre Hadîce dahi vefat idüp menzil-i mezbûrda olan üç sehimde bir sehim hisse-i şâyî'ası cânib-i vakf-ı mezbûra 'âid olmuştur el-hâletü hâzihi menzil-i mezbûrda olan sülüs şâyî-i hisse taraf-ı vakıfdan beyne't-tâlibîn ve'r-râgibîn nidâ ve müzâyede olundukda mecmû'-ı menzil-i mahdûdı mezbûr bedel-i

misli olan yirmi altı bin akçede karar idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itmemeğin tevliyet-i mahkiyem hasebiyle menzil-i mez-bûrun sülûs-i şâyî'asının hakk-ı tasarrufını mûmâ ileyh Ahmed Efendi'ye râyic-i fi'l-vakt sekiz bin altı yüz altmış altı akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin altı yüz altmış altı akçemi bi't-tamâm ve'l-kemâl tevliyetim hasebiyle mezbûr Ahmed Efendi yedinden vakf için alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun sülûs-i şâyî'i mezbûr Ahmed Efendi'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sânî min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Salih Efendi bin [silik], Mehmed Efendi el-müezzin, Abdül-kadir Efendi el-müezzin, Sarrâc Mustafa Bey, Mehmed Bey bin Ömer, Salih bin Mahmud Bey, Mehmed bin İbrahim.

1082 - 1662 (1072) İstanbul 9: 250b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Akseki Malıallesi'nin avarız vergisi giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Hasan, vakfın eski mütevellisi Ömer Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Hasan, halefinin görevden alınarak yerine kendisinin getirilmesinden sonra, Ömer Efendi'nin vakfın parasından 96,5 kuruş ile 17.125 akçeyi kişisel harcamaları için kullanmış olduğunu saptadığını ileri sürerek bu paraların geri ödenmesini ister. Görüşü sorulan davalı Ömer Efendi, davacı müteveli Hasan'ın ifadesini bütünüyle doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Ömer Efendi'yi bu paraları vakfa ödemesi yolunda uyarır.

Hasan, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of İstanbul's Akseki neighborhood, sues Ömer Efendi, former mutawalli of the waqf. Hasan claims

that, after Ömer Efendi was discharged from the mutawalli post and he was appointed in his place, he discovered that his predecessor had spent on himself 96.5 kuruş and 17,125 akçe out of the waqf funds. Now Hasan wants Ömer Efendi to return the sum. Questioned by the court, the defendant Ömer Efendi accepts the plaintiff's charge. In conclusion, the court instructs the defendant Ömer Efendi to pay his debt to the waqf.

Mahmiyye-i istanbul’da Akseki Mahallesi ‘avâzına mevkûf nükûdın bi’l-fi’l mütevellîsi olan râfi’ü’l-kitab Hasan bin Mahmud meclis-i şer’de mütevellî-i sâbık Ömer Efendi bin Osman mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelim idüp merkûm Ömer Efendi bundan akdem tevliyet-i merkumeden azl olunup yerine yeni mütevellî olmağla vakf-ı mezbûr mâlından yedişer dirhem doksan altı buçuk riyâlî gurûş ile on yedi bin yüz yirmi beş akçeyi kendi masârifine sarf ve istihlâk etmeğin zimmetinde deyn olmuşdur suâl olunup tevliyetim hasebiyle alivirilmek murâdımdır didikde gibbe’s-suâl merkûm Ömer Efendi cevâbında fi’l-vâki’ vakf-ı mezbûr mâlından mezbûru’n-na’t doksan altı buçuk gurûş ile on yedi bin yüz yirmi beş akçeyi masârifime sarf ile istihlâk etmekle zimmetimde deyn olmuşdur deyü bi-tav’ihî ikrar ve i’tirâf idicek edâsına tenbîhle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb’ine ve elf Şühûd

Yusuf Efendi el-imâm, İbrahim Çelebi bin Mustafa, Mehmed Efendi el-mü’ezzin, Mahmud Beşe mîr-i oda, Mehmed Çelebi, Hasan Beşe bin Mehmed, Şükrullâh bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan.

1083 - 1662 (1072) İstanbul 9: 253b/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul’daki Şah Sultan Vakfı’nın mütevellisi Ahmet Ağa, Süleymaniye Mahallesi’nin eski sakinlerinden merhum Kuşçu Mahmut Ağa’nın eşi ve varisi Saliha Hatun’un vekili Mehmet

Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Ahmet Ağa, daha önce vakfın muhasebe defterine dayanarak merhum Kuşçu Mahmut Ağa'nın vakıftan iltizam yoluyla devraldığı bir mukataanın iki yıllık ücreti olan 18.000 akçeyi vakfa ödeyemeden öldüğü gerekçesiyle varisi ve eşi Saliha Hatun'u dava etmiştir. Görülen mahkemede Saliha Hatun bu borcu reddetmiş olup Ahmet Ağa da borcu kanıtlayamamıştır. Müteveli Ahmet Ağa, şimdi borcu belgeleyen bir başka deftere dayanarak vakfın alacağını Kuşçu Mahmut Ağa'nın mirasından bütünüyle tahsil ettiğini söyler. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ahmet Ağa, mutawalli of the Şah Sultan Waqf in İstanbul, is in court with Mehmet Efendi, legal agent of Saliha Hatun, wife and heir of the late Kuşçu Mahmut Ağa, a former resident of the Süleymaniye neighborhood. Earlier mutawalli Ahmet Ağa sued Saliha Hatun for the decedent's 18,000 akçe debt to the waqf, which stemmed from the transfer of waqf-owned tax farming rights for two years. Saliha Hatun denied the debt, and Ahmet Ağa failed to present any evidence. Ahmet Ağa now states that he has found another waqf book that documents the debt adequately. On that basis he has collected the debt from Kuşçu Mahmut Ağa's estate. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Şâh Sultan Evkâfı'na hâlen müteveli olan Ahmed Ağa bin Abdullah el-bevvâb-ı sultânî meclis-i şer' de Süleymâniye'de sakin iken vefât iden Kuşcı Mahmud [Ağa'nın] muhallelâtına vâzi'atü'l-yed olan zevce-i metrûkesi Saliha bint-i Ahmed Çavuş nâm hâtun tarafından ikrâr-ı âtî'z-zikri tasdîka vekîl olup nehc-i şer'î-i mu'teber [üzre] vekâleti sâbit olan Mehmed Efendi bin Habib huzûrunda bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-i mezbûr Mahmud Ağa hâl-i sıhhatinde bin altmış [silik] mütevellîsi olduğım vakfın mukâta'asından iltizâm ile alup zabt eylediği Dağardı mukâta'ası mâlından yedinde olan mûmzâ muhâsebe defterinde iki senede dokuz bin akçeden cem'an mezbûr üzerinde on sekiz bin akçe olup ber-mûceb-i defter-i muhâsebe

meblağ [-ı mezbûru] tereke-i vâfiyesine vaz‘-ı yed iden müvekkile-i merkûmeden da‘vâ eyledükde mezbûr inkâr idüp ben dahi isbât idemeyüp ancak yedimde olan [silik] defterinde bulunmağla meblağ-ı mezbûrî müvekkile-i merkûme yedinde olan tereke-i vâfiyeden kabz eyledim min ba‘d meblağ-ı mezbûrdan müvekkile-i merkûmeden bir akçe ve bir habbe hakkım [kalmadı] didikde gıbbe’t-tasdîki’l-mu‘teber mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi bin el-Burûsî, Ahmed Efendi bin el-müderris, Abdülkadir Efendi bin el-Burûsî, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şukrullah bin Mustafa, Baba Resûl bin Rıdvan.

1084 - 1662 (1072) İstanbul 9: 255b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Akşemsettin Mahallesi’nin eski sakinlerinden merhum Alagöz Mehmet Efendi’nin kız kardeşi ve varisi Ayşe Hatun’un vekili Ali Çelebi, bir yeniçeri odasının giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Fazlı Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Alagöz Mehmet Efendi, ölümünden önce adı geçen vakıftan 100.000 akçe borç almış olup bu borcu ödemiştir. Buna karşın mütevellî Fazlı Beşe, merhumun borcunu ödemediği gerekçesiyle varisi Ayşe Hatun’u dava etmiş ve bu parayı ikinci kez tahsil etmiştir. Ayşe Hatun, daha sonra mütevellî Fazlı Beşe’yi dava ederek borcun iki kez tahsil edildiğini kanıtlamıştır. Ancak davayı kaybetmiş olmasına karşın Fazlı Beşe parayı geri vermeye yanaşmamıştır. Vekil Ali Çelebi, aracılardan yardımıyla Fazlı Beşe’nin Ayşe Hatun’a 70.000 akçe ödeyerek sulh yaptığını ve Ayşe Hatun’un paranın geri kalanından vazgeçtiğini söyler. Fazlı Beşe de Ayşe Hatun’la aralarında alacak verecek kalmadığını belirtir. Mahkeme, bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Ali Çelebi, legal agent of Ayşe Hatun, sister and heir of the late Alagöz Mehmet Efendi, who lived in İstanbul’s Akşemsettin

neighborhood, is in court with Fazlı Beşe, mutawalli of funds endowed for the expenses of a janissary squad. Alagöz Mehmet Efendi had taken out a 100,000 akçe loan from the waqf and paid it back before his death. Although the debt had been settled, Fazlı Beşe sued Ayşe Hatun, claiming the contrary; winning the case, he received payment for a second time. Later, Ayşe Hatun sued Fazlı Beşe, proving in court that the debt was repaid twice, and won the case. However, Fazlı Beşe did not make payment. Now the legal agent Ali Çelebi states that mutawalli Fazlı Beşe and Ayşe Hatun have reached an amicable settlement for 70,000 akçe and that Ayşe Hatun has agreed to forego the remainder. Fazlı Beşe states that he has no further issues with Ayşe Hatun. The court registers the settlement.

Mahmiye-i İstanbul'da Akşemseddin Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Alagöz Mehmed Efendi bin İsmail'in li-ebeveyn kız karındâşı ve hasren vârisesi Ayşe Hâtun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân İsmail Çelebi bin Mehmed ve Ömer Çelebi bin Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Evgioğlu [?] Ali Çelebi bin Arslan Çavuş meclis-i şer'de otuzuncı ağa bölüğüne mahsûs odanın odabaşısı ve oda-i mezbûrenin mühimmâtıçün mevkûfe olan nükûdın mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-kitâb Fazlı Beşe bin Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilemin [silik] müteveffâ-i mezbûr Alagöz Mehmed Efendi hâl-i hayâtında mezbûr Fazlı Beşe'den zikr olunan oda-i mezbûrenin nakid akçesinden yüz bin akçe alup yine hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûrî edâ ve teslîm eylemişken meblağ-ı mezbûrî müteveffâ-i mezbûrdan ahz ü kabz etmedim deyü ba'de'l-vefât mezbûr Fazlı Beşe tekrâr müvekkilemden ahz ü kabz itmişdir hâlen meblağ-ı mezbûrî müteveffâ-i mezbûr hâl-i hayâtında mütevellî-i mezbûra edâ ve teslîm eylediğini huzûr-ı hâkimü's-şer'de mütevellî-i mezbûr muvâçhesinde isbât idüp mezkûr Fazlı Beşe'den meblağ-ı mezkûr yüz bin akçenin müvekkileme redd ü teslîmine hükm-i şer' lâhuk olmuştur el-hâletü hâzihi istirdâdı lâzım gelen

meblağ-ı mezbûr yüz bin akçe müvekkilem mezbûre Ayşe mezbûr Fazlı Beşe’den taleb eyledikde beynlerinde münâza‘ât-ı kesîre cereyânından sonra vesâtat-ı muslihîn-i müslimîn ile müvekkilem mezbûre Ayşe ile da‘vâ-yı meşrûhasından yetmiş bin akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh eyledikde müvekkilem mezbûr Ayşe dahi sulh-ı mezbûr [kabûl] ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yetmiş bin akçeyi mezbûr Fazlı Beşe yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ü kabz idüp mâ‘adâsı da‘vâsından zimmetin ibrâ’-i âmm-ı kâtı‘u’n-nizâ‘la ibrâ’ ve iskât ve mezbûr Fazlı Beşe dahi husûs-ı mezbûra müte‘allık da‘vâdan müvekkilem mezbûrenin [zimmetini] ibrâ’-i âmm-ı kâtı‘u’n-nizâ‘la ibrâ ve iskat eyledi didikde gıbbe’t-tas-diki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sânî ‘aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Şaban Ağa bin Çorbacı, Mehmed Ağa bin Ali Çorbacı, Osman Çavuş bin Mehmed, Yusuf Beşe bin Abdullah, Mehmed Ağa bin Mehmed Çadırcı, Mehmed Efendi bin Ali el-mü‘ezzin, Hüseyin Beşe bin Abdullah, Mehmed Efendi bin İbrahim, Yunus Beşe bin Abaza, İshak Efendi bin Ahmed, İsmail Çelebi bin Mehmed Ağa, Mehmed Beşe bin Mustafa, Ivaz Beşe bin Abdullah, Şükrullah bin Mustafa, Abdullah bin [silik].

1085 - 1662 (1072) *İstanbul 9: 256b/1* Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Hasan Halife Mahallesi sakinlerinden Ali Çelebi, Hüseyin Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek adı geçen mahallede bulunup Mustafa Paşa Vakfı’ndan peşin kira ve aylık 15 akçeye kiralamış olduğu bir evi, müteveli izniyle 36.000 akçeye Hüseyin Beşe’ye devrettiğini ve parasını bütünüyle aldığını söyler. Hüseyin Beşe, Ali Çelebi’yi doğrular. Mahkeme de bu devir işlemini sicile kaydeder.

Ali Çelebi, a resident of İstanbul’s Hasan Halife neighborhood, is in court with Hüseyin Beşe. The former states that for

36,000 akçe he has transferred to Hüseyin Beşe a house in the above-stated neighborhood, which was rented from the Mustafa Paşa Waqf for an advance payment and 15 akçe per month. This transfer has taken place with the permission of the mutawalli. Ali Çelebi adds that he has received payment. Hüseyin Beşe corroborates Ali Çelebi's testimony. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Hasan Halife Mahallesi ahâlisinden Ali Çelebi bin Ahmed meclis-i şer' de hâfızü'l-kitâb Hüseyin Beşe bin Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Mustafa Paşa Vakfı'ndan icâre-i mu'accele ve her şehr on beş akçe ücret-i mü'eccele olup mahalle-i merkûmede vâkî' bir tarafı horasancı dükkânına ve bir tarafı mahalle-i mezbûre imâmına meşrûta vakf menzile ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehî iki bâb fevkânî oda ve iki bâb tahtânî oda ve bi'r-i mâi ve muhavvata [ve] mesîreyi müşt Emil mutasarrıf olduğım menzili mütevellîsi Şaban Efendi izni ile otuz altı bin akçe bedel mukâbelesinde mezbûra ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp bedel-i mezbûr otuz altı bin akçeyi mezbûr Hüseyin Beşe yedinden kabz eyledim min ba'd merkûm Hüseyin Beşe'nin hakk-ı müfevvezi olup emsâli mutasarrıf olduğu gibi mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûr Ali Çelebi'yi mezbûr Hüseyin Beşe vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'âşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Şaban Efendi İmâm mescid-i mahalle-i mezbûr, Abdullah Halife el-mü'ezzin Mescid-i mezbûr, Ahizâde Ahmed Efendi bin el-müderriş, Hüseyin Efendi bin Burûsî el-kâtib, Mahmud Bey bin Receb, Mehmed Bey bin Receb, Mustafa Efendi.

1086 - 1662 (1072) İstanbul 9: 256b/2 Dava / Adjudication

İstanbul'un Molla Fenari Mahallesi sakinlerinden Hüseyin Efendi, Mahmut Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Mahmut

Efendi, Bayrampaşa Vakfı'na bağlı olarak Molla Fenari Camisi ve Şahhuban Türbesi'nde günlük ikişer akçe karşılığında yaptığı Kur'an okuma görevlerini 3500 akçeye Hüseyin Efendi'ye devretmiştir. Davacı Hüseyin Efendi, şimdi bu devir işleminin iptal edilmesini isteyerek, söz konusu görevleri belgeleyen beratları Mahmut Efendi'ye geri vermek ve parasını da geri almak istediğini söyler. Görüşü sorulan davalı Mahmut Efendi, Hüseyin Efendi'nin ifadesini doğrulayarak isteğinin karşılanmasına razı olduğunu bildirir. Mahkeme de davalı Mahmut Efendi'yi iptal işlemini gerçekleştirmesi ve parayı geri vermesi yolunda uyarır. Ayrıca mahalle sakinlerinden Mehmet Efendi, Mahmut Efendi'nin borcunun on gün içinde ödeneceğine kefil olduğunu belirtir. Mahkeme, bu işlemleri sicile kaydeder.

Hüseyin Efendi, a resident of İstanbul's Molla Fenari neighborhood, sues Mahmut Efendi. For 3500 akçe, Mahmut Efendi has transferred to Hüseyin Efendi his post as the Quran reader for the Bayrampaşa Waqf at the Molla Fenari Mosque and the Şahhuban Tomb; the post yields 2 akçe per day. The plaintiff Hüseyin Efendi wants to annul the transfer, return the imperial appointments (berat) documenting the position to Mahmut Efendi, and retrieve his money. Questioned by the court, the defendant Mahmut Efendi corroborates Hüseyin Efendi's testimony and agrees to the annulment of the transfer. The court then instructs the defendant to annul the transfer and return the plaintiff's money. Mehmet Efendi, a resident of the neighborhood, guarantees that Mahmut Efendi will settle his debt within ten days. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Molla Fenâri Mahallesi'nde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin Efendi bin Hasan mahfil-i kazâda Mahmud Efendi bin Şaban mahzarında [silik] da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mahmud Efendi bundan akdem Bayrampaşa Vakfı'ndan olup mezbûr Molla Fenâri Câmi'-i Şerîfine ba'de'z-zuhûr yevmî iki akçe vazîfeyle tilâvet eylediği bir cüz'-i şerîf ve Lütüfpaşa Çar-

şusu kurbünde Şahhûbân Türbesi'nde vakt-i duhâda yevmî iki akçe vazîfe ile tilâvet eylediği bir cüz'-i şerîfi dahi bana üç bin beş yüz akçe bedel mukâbelesinde ferâğ idüp ve meblağ-ı mezbûrî yedinden tamâm ahz ü kabz etmişdir işbu yedimde olan berât-ların kendüye def' ve teslîm idüp meblağ-ı mezbûrî girü istirdâd murâdımdır hâlen suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mahmud Efendi cevâbında kazıyye bâlâda tafsîli mürûr itdüğü vech üzre olduğu ikrâr idicek 'alâ müceb-i ikrârîhî meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz akçemi müdde'î-i mezbûra edâya merkûm Mahmud Efendi'ye ba'de't-tenbîh mahalle-i mezbûr sükkânından Mehmed Efendi bin Hasan meclis-i şer'de müdde'î-i mezbûr mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûr Mahmud Efendi zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz akçeyi tarîh-i kitâbdan on güne mütecâviz müdde'î-i mezbûra edâ ve îfâya biz tarafından emr ve kabul-i hâviye-i kefâlet-i sahîha ile kefil oldum didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu fî Cumâdelâhir sene isne-ten ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Çelebi bin Hasan, Mahmud Efendi bin İmâm, el-Hâc Ömer, İbrahim bin Ahmed mü'ezzin, Hasan Bey bin Abdullah el-Yesârî, Eyüb Bey bin Hüseyin, Mustafa Bey bin Hasan Yesârî.

1087 - 1662 (1072) İstanbul 9: 257b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Yahudi Poltak Cemaati'nden Avraham, Yahudi Yako ile birlikte mahkemeye gelerek Yako'ya 10.000 akçe borcu olduğunu söyler. Avraham, borcuna karşılık olarak Balat'ta bulunup Seyyit Abdülkadir Efendi Vakfı'ndan kiralamış olduğu bir evini günlük 2 akçeye Yako'ya kiraladığını ve borç tamamlandıktan sonra evi geri alacağını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Avraham, a member of İstanbul's Poltak Jewish Congregation, is in court with Yako, another Jew. The former states that he

owes 10,000 akçe to Yako. In exchange for the debt, Avraham has rented to Yako at 2 akçe per day a Balat house that he had rented from the Seyyit Abdülkadir Efendi Waqf. He will reclaim the house once the debt is settled, Avraham adds. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Poltak cemâ'atinden Avraham veled-i Menteş nâm yahudi meclis-i şer' de işbu bâ'isü's-sifr Yako veled-i Mosi nâm yahudi muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yako'ya cihet-i karz-ı şer'iyeden zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ on bin akçe deynim olmuş idi mahmiyye-i mezbûrede Balat Kapısı dâhilinde Sultanhamamı kurbünde vâki' merhûm es-Seyyid Abdülkadir Efendi Evkâfı'ndan olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lumeteyn ile taht-ı tasarrufımda olup bir tarafı Berham nâm yahudi menziline ve bir tarafı benim âhar menzilime ve iki tarafı tarik-i âmma müntehi fevkânî bir bâb oda ve yanında bir matbah ve havlıyı müştemil olan menzilimi mezbûr Yako'ya deynim olan on bin akçemi eda idinceye dek yevmî ikişer akçe ücret ile icâr ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabul eyledi didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Abdi Çelebi bin Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa, Süleyman Çelebi bin Hasan.

1088 - 1662 (1072) İstanbul 9: 257b/5 Dava / *Adjudication*

Galata'ya bağlı Fındıklı Kasabası'nda bulunan Süheyl Bey Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Çelebi, Seyyit Hüseyin Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Seyyit Hüseyin Çelebi, daha önce adı geçen kasabanın İbrahim Efendi Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 290 kuruşa adı geçen vakfa satmış, daha sonra aynı evi yıllık 44 kuruşa vakıftan kiralamıştır.

Mütevelli Ahmet Çelebi, istiglal işlemini belgeleyen bir hücceti mahkemeye sunarak Seyyit Hüseyin Çelebi'nin vakfa söz konusu 290 kuruşla birlikte kira bedelinden toplam 4356 akçe borcu biriktiğini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı Seyyit Hüseyin Çelebi, bu borcu itiraf eder. Sonuçta mahkeme, davalı Seyyit Hüseyin Çelebi'yi borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Ahmet Çelebi, mutawalli of the Süheyl Bey Waqf in Galata's Fındıklı town, sues Seyyit Hüseyin Çelebi. Earlier Seyyit Hüseyin Çelebi took out a 290 kuruş mortgage (istiglal) on his house in Fındıklı's İbrahim Efendi neighborhood from the waqf. He then rented the same house from the waqf at 44 kuruş per annum. Presenting to court a hujjet documenting the mortgage, mutawalli Ahmet Çelebi claims that Seyyit Hüseyin Çelebi owes the waqf 290 kuruş for the initial loan and 4356 akçe as accrued rent. Questioned by the court, the defendant Seyyit Hüseyin Çelebi admits the debt. In conclusion, the court instructs the defendant to pay his debt to the waqf.

Mahmiyye-i Galata'ya tâbi' Fındıklı'da vâki' Süheyl Bey Vakfı'nın hâlen bi'l-fi'l mütevellîsi olan bâ'isü'l-vesîka Ahmed Çelebi bin Cuma nâm kimesne meclis-i şer' de Seyyid Hüseyin Çelebi bin Seyyid Hasan mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi kasaba-i mezbûrede İbrahim Efendi Mahallesi'nde vâki' hudûd [silik] hüccet-i istiglâlde mu'ayyen ve mübeyyen olduğu üzre mülk menzîlini mütevellî-i sâbık İbrahim Ağa nâm kimesneye iki yüz doksan riyâl gurûşa bey' ve teslim ol dahi asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûr ile bi-tarîki'l-istiglâl iştirâ ve kabûl eyledikten sonra ba'de't-tahliye ve't-tekâbüz mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi'ye be-her sene kırk dört riyâli gurûş ücret ile icâr ol dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eylemiştir hâlen meblağ-ı mezkûr iki yüz [doksan] gurûş ile ücret-i mezbûreden bâkî zimmetinde müctemi' dört bin üç yüz elli akçemi tevliyetim hasebiyle mezbûrdan taleb iderim suâl olunsun didik-de gibbe's-suâl mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi cevâbında vech-i

mübeyyen üzre asl-ı mâl-ı vakf-ı mezburdan zimmetinde iki [yüz] doksan riyâli gurûş ile ücret-i mezbûrdan bâkî dört bin üç yüz elli akçe olduğın i’tirâf itmekle i’tirâfı üzre meblağ-ı mezkûr iki yüz doksan gurûş ile ücret-i mezburdan bin üç yüz akçemi mütevellî-i mezbûr Ahmed Çelebi’ye edâ [ve teslîme] mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi’ye tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yev-mi’s-sânî ‘aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûd

el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Mahmud Çelebi bin Osman, Kösec Osman el-muhzır, Şükrullah bin Mustafa, Kassâb Mustafa Beşe bin Mehmed el-muhzır.

1089 - 1662 (1072) İstanbul 9: 258b/2 Dava / *Adjudication*

Üsküdar’daki Mustafa Ağa Vakfı’nın mütevellisi Feridun Çavuş, vakfın Balat yakınlarındaki Karabaş Mahallesi’nde bulunan bir Yahudihanesinde kiracı olan Hanula adlı Yahudi kadının kardeşi ve vekili Mosi karşısında mahkemeye çıkar. Söz konusu Yahudihaneyi, Hanula’nın ölen babası Matoz vakıftan peşin kira ve günlük 17 akçeye kiralamış, ölümünden sonra Yahudihananın kullanım hakları Matoz’un beş oğlu ve bir kızına miras kalmış, daha sonra erkek çocuklar hisselerini Hanula’ya devretmişlerdir. Davacı mütevellî Feridun Çavuş, evin günlük kira bedelinin 17 akçe olmasına karşın, Hanula’nın 7 akçe ödediğini ileri sürerek Hanula’nın günlük 17 akçe ödemesini ister. Görüşü sorulan davalı vekili Mosi, ölen babalarının evi günlük 17 akçeye kiralamış olduğunu doğrulamakla birlikte, babalarının ölümünden sonra evin yıkılmaya yüz tuttuğunu ve kullanılamaz hale geldiğini, kendilerinin ya günlük kira bedelinin düşürülmesini ya da kira bedelinden düşürülmesi koşuluyla evi kendi paralarıyla onarmayı vakfa önerdiklerini, ancak vakfın bu öneriyi kabul etmediğini ve kendilerinin de evden el çektiklerini söyler. Mosi, daha sonra mütevellî karşısında mahkemeye çıkarak evde keşif yapılmasını, evin genel durumunun ve günlük kira değerinin belirlenmesini istedik-

lerini, bilirkişilerin yaptıkları inceleme sonucunda ev yıkılmaya yüz tuttuğundan günlük kira değerinin en fazla 6 akçe olacağını saptadıklarını, bunun üzerine dönemin mütevellisinin evi yine de bir başkasına daha yüksek bir fiyata kiraya verebileceği gerekçeyle bir süre beklettiğini, ancak kiracı çıkmayınca evi 5000 akçe peşin kira ve 1 akçe de artırarak günlük 7 akçeye kardeşi Hanula'ya kiraladığını sözlerine ekler. Davalı vekil Mosi, mahkemeye şu dört belgeyi sunar: (1) Hanula'nın ev üzerine yaptıracağı her mülkün kendisine ait olacağını belgeleyen izin temessükü, (2) söz konusu keşif hücceti, (3) günlük kira değerinin 6 akçe olduğunu belgeleyen bir hüccet ve (4) mütevellinin evi Hanula'ya 5000 akçe peşin kira ve günlük 7 akçeye kiralamış olduğunu belgeleyen bir tezkire. Yeniden görüşü sorulan davacı müteveli Feridun Çavuş, evde sonradan bir keşif daha yapıldığını ve sonuç olarak günlük kira değerinin 14 akçe olarak saptandığını ileri sürerek savını belgeleyen keşif hüccetini mahkemeye sunar. Davalı vekili Mosi ise, ikinci keşfi reddeder. İkinci keşfi kanıtlayamayan müteveli Feridun Çavuş, Yahudilerin çoğunlukla Balat'ta oturdukları ve eve daha yüksek fiyatla talipli çıkabileceği gerekçeleriyle bir keşif daha yaptırılmasını ister. Mahkeme bu isteği uygun bularak bilirkişileri görevlendirir. Bu keşif işlemi sonucunda, evin günlük kira değeri 9 akçe olarak saptanır. Davalı vekili Mosi, bu ücreti kabul eder. Sonuçta, davalı Hanula'nın günlük 9 akçe kira ödeyerek söz konusu Yahudihaneyi kullanmayı sürdürmesine karar verilir.

Feridun Çavuş, mutawalli of the Mustafa Ağa Waqf in Üsküdar, sues Mosi, brother and legal agent of Hanula, a Jewish tenant of the waqf's Jewish quarter in the Karabaş neighborhood near Balat. Hanula's late father Matoz had rented the Jewish quarter in question from the waqf for an advance payment and 17 akçe per month. After his death, the usufruct rights of the quarter fell to Matoz's five sons and only daughter. Later her brothers transferred their shares to Hanula. Mutawalli Feridun Çavuş, the plaintiff, claims that, although the rent is 17 akçe per day, Hanula has been paying only 7 akçe per day. He wants her

to pay the full rent. Questioned by the court, the legal agent of the defendant Mosi confirms that their late father had rented the quarter at 17 akçe per day. However, he adds, after the death of their father the house became dilapidated and inhabitable. They proceeded to give the waqf a choice: either the daily rent would be reduced or they themselves would have the house repaired, with the expenses to be deducted from the rent. The waqf declined the offer and they released the house, Mosi says. He then sued the mutawalli, requesting an inquiry to determine the general condition of the house and the appropriate daily rent. Experts stated that the house was in poor condition and that the rent should not exceed 6 akçe per day. The mutawalli of the period held on to the house for a while in the expectation of a higher offer. Failing to find another interested tenant, the mutawalli rented the house to Hanula for a 5000 akçe advance payment and 7 akçe per day. Mosi presents to court four documents: (1) the promissory note (*temessük*) of the mutawalli, which states that Hanula would own any property erected on the house, (2) the *hujjet* of the above-mentioned inquiry, (3) another *hujjet* setting the rent as 6 akçe per day, and (4) a certificate (*tezkire*) documenting the rent contract for 5000 akçe advance payment and 7 akçe per day. Questioned again by the court, the mutawalli Feridun Çavuş, the plaintiff, claims that a second investigation set the appropriate daily rent as 14 akçe. He presents to court a *hujjet* documenting the second *hujjet*. For his part, the legal agent of the defendant Mosi rejects the second investigation. Failing to prove the second investigation, mutawalli Feridun Çavuş demands another investigation on the ground that since Balat is replete with Jews, in all likelihood another party will be willing to pay a higher rent. Approving the request, the court orders another investigation. Experts set the proper rent at 9 akçe per day. The legal agent Mosi accepts the new rent. In conclusion, the court decides that the defendant Hanula should continue to reside in the Jewish quarter at 9 akçe per day.

Muhâsebeci Efendi imzâsıyladır hüccet-i keşf

Medîne-i Üsküdar kazâsına tâbi‘ Ebru Deresi dimekle ma‘rûf karyede vâki‘ merhûm Mustafa Ağa binâ eylediği câmi‘-i şerîf ve [...] evkâfına bi‘l-fi‘l berât-ı âlî-şân ile mütevellî olan Feridun Çavuş bin Abdullah meclis-i şer‘de evkâf-ı mezbûreden mahmiyye-i İstanbul‘da Balat kapısı hâricinde Karabaş Mahallesi‘nde vâki‘ bir tarafı merhûm mi‘mâr Kemâl vakfı olup İsak veled-i İlya nâm yahûdî tasarrufunda olan vakf yahûdihâneye ve bir tarafı Haçikli oğlu Yasef nâm tabîb yahûdî mülküne ve bir tarafı sâhil-i bahre ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olan vakf menzilin müste‘ciresi Hanula bint-i Matoz nâm yahûdiye tarafından husûs-ı âti‘l-beyâna vekîl olup vekâleti sâbite olan li-ebeveyn karındaşı Mosi mahzarında takrîr-i kelâm idüp hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan menzil-i mezkûr mütevellîsi olduğum merhûm-ı mezkûr Mustafa Ağa’nın minvâl-i meşrûh üzre vakfı olup müvekkile-i mezbûrenin babası olup bundan akdem hâlik olan Matoz nâm yahûdînin icâre-i mu‘accele ve yevmî on yedi akçe mü‘eccele ile tasarrufunda olup ba‘de helâkihî bi-hasbîl-kânûn zikr olunan menzil hâlik-i mezbûrun sulbî oğulları Harun ve Mosi ve Manuel ve Tuva ve Süleyman’a ve mezkûr Hanula’ya intikâl eyleyüp tasarruflarına dâhil olduktan sonra mezkûrûn Harun ve Mosi ve Manuel ve Tuva ve Süleyman hisselerini müvekkile-i mezkûre Hanula’ya fâriğler olup mezkûre Hanula cemî‘-i menzili ferâğ ve intikâl cihetinden tasarruf idüp taraf-ı vakf için yevmî yedi akçe mü‘eccele virir minvâl-i meşrûh üzre on yedi akçenin on akçesini virmede imtinâ‘ ider su‘âl olunup alvirilmesini taleb iderim didikde gibbe’s-su‘âl vekîl-i mezbûr Mosi cevâbında fi‘l-hakîka babam hâlik-i mezbûr tasarrufunda olduğu hâlde menzil-i mezkûr ma‘mûr olmağla kâbil-i sükna olup ecr-i misli on yedişer mü‘eccele tahammüli olmağla yevmî on yedi akçe taraf-ı vakfa edâ olunur idi babam helâkinden sonra menzil-i mezkûr taraf-ı vakfdan ta‘mîr ve meremmet itmiyüp ve mu‘accesine mahsûb olmak üzre mütevellîsi cümlemize izn virmemekle menzil-i mezkûr adem-i meremmet ile günden güne harâbe-müşrif olup kâbil-i sükna olmaduğuna [...] karındaşlarum ve kız karındaşlarum mezkûrûn

bin altmış altı târihiyle vakf-ı mezbûra berât-ı âlî-şân ile mütevellî olan Dilâver Bey bin Abdullah taht-ı icâremizde olan menzil harâb oldu kâbil-i süknâ değildir yevmî on Beşer akçe icâre-i mü'eccele ecr-i mislinden ezyed ve evferdir ecr-i misli ile îcâr iderse bir dahi ecr-i misli ile kabûl idüp arsası üzerine binâ idemem ve harâb olan odalarını ve sâ'ir mevâzi'î bi'l-müzâyede meremmet ideriz bu minvâl üzre râzı olmaz ise âhara îcâr eylesün didiğimizde ol dahi harâb ve kâbil-i süknâ olmaduğuna mukırr olup ecr-i misli ile bize îcârdan imtinâ' idicek biz dahi kasr-ı yed idüp târih-i mezbûr Safe-rü'l-hayrın yirmi sekizinci günü Rumili Kâdıaskeri olan merhûm ve mağfûrûn-leh Kemâl Efendizâde İbrâhim Efendi kibelinden şer'iyâtçı hâlen İstanbul kuzâtından ma'zûl umdetü'l-ulemâi'l-kirâm Zamkî [?] Mustafa Efendi bin el-merhûm el-mağfûrûn-leh Mirza huzûrunda mütevellî-i mezkûr Dilâver Bey ile karındaşım mezkûr Harun asâleten ve beni asâleten dahi karındaşım Manuel ile kız karındaşlarım mezkûrât taraflarından vekâleten mürâfa'a oldığımızda mütevellî-i mezkûr minvâl-i meşrûh ile îcârdan imtinâ' idüp ve bizim dahi ziyâde ile adem-i kavlimizde mûmâ-ileyh şer'iyâtçı Zamkî Mustafa Efendi akd-i îcâr-ı menzil-i mezkûrî [silik] idüp menzil-i mezkûrî âhara îcâra mütevellî-i mezbûra emr itdikten sonra mütevellî-i mezkûr dahi âhara îcâra müddet arz idüp minvâl-i meşrûh üzre kâbil-i süknâ olmıyup ecr-i misli ancak yevmî beş altı akçe olup ziyâde olmamağla bir ferd istîcâra râgıb olmıyup bi'l-âhire âhara îcâr için ecr-i mislinin vukû'ı lâzım gelmeğın mev-lânâ-yı [müşârûn]-ileyh kendi tarafından Mehmed Efendi bin Veli Efendi ile hâssa mi'mârlarından üstâd [silik] Hasan Halîfe bin Ömer ve Üstâd Mehmed Halîfe ve üstâd Ali Halîfe ibn Abdullah nâm mi'mârlar bi'l-iltimâs menzil-i mezkûrun üzerine gönderüp anlar dahi mezkûr üzerine vardıklarında sâ'ir ehl-i vukûf müsîlimîn ile nazar ve müşâhede eylediklerinde menzil-i mezkûr takrîr eylediğim üzre harâb ve kâbil-i süknâ olmadığını müşâhede olunup âhara îcâr için işbu menzilin bu hâli üzre ecr-i misli ancak yevmî altı akçedir deyü bi'l-icmâ' ecr-i mislin takvîm eylediklerinde irsâl olunan mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ve ma'an irsâl olunan Ahmed bin Abdullah ve Mustafa bin Himmet gelüp şer'iy-

yâtcı-yı mûmâ-ileyh Zamkî Mustafa Efendi'ye mütevellî-i mezkûr Dilâver Bey mahzarında alâ vukû'ihî ihbâr idicek ol dahi takvîm-i mezkûr üzre [...] menzil-i mezkûrî âhara îcâra mütevellî-i mezkûra emr eyledikten sonra mütevellî-i mezkûr Dilâver Bey dahi yine müddet-i [...] menzil-i mezkûrî âhara îcâr için arz idüp âhar râgıb zuhûr itmiyüp mütevellî-i mezkûr ma'zûl olup yerine Osmân Çelebi bin Mustafa mütevellî oldukda ol dahi arz eyleyüp andan dahi [âhar] râgıb zuhûr itmiyüp kız karındaşım mezkûre Hanula takvîm olunan yevmî altı akçe ecr-i mislin üzerine yevmî bir akçe dahi ziyâde idüp yedi akçe mü'eccele ile ve beş bin akçe dahi mu'accele virüp kendi malıyla menzil-i mezkûrda her ne binâ ider ise mülki olmak üzre râgıb olunmak mütevellî-i sâni olan mezkûr Osmân Çelebi îcâr-ı mezkûr vakfa hayırlı olmak ile menzil-i mezkûrî müvekkilem mezbûr Hanula'ya yevmî yedi akçe ile icâre-i mü'eccele [ve beş] bin akçe mu'accele ile îcâr idüp mu'accel olunan beş bin akçeyi taraf-ı vakf için kabz eyledikten sonra menzil-i mezkûrda her ne binâ ider ise [mülki] olmak üzre müvekkilem mezbûre Hanula'ya izn ve yedine temessük vermişdir ve ber minvâl-i meşrûh üzre şer'iyâtçı olan mûmâ-ileyh Zamkî Mustafa Efendi'nin imzâ ve hatemi ve târih-i mezkûre ile müverrah hüccet-i keşf ve takvîm-i ecr-i misl hücceti ve bin altmış dokuz Ramazânü'l-mübâreki guresiyle müverrah mütevellî-i sâni olan mezkûr Osmân Çelebi'nin yevmî yedi akçe icâre-i mü'eccele ve beş bin mu'accele ile şart-ı mezkûr üzre Hanula'ya îcâr eylediğinin tezki-resini ibrâz idüp mütevellî-i mezbûr Feridun Çavuş muvâcehesinde kırâ'et olundukda mezkûr Feridun cevâbında fî'l-hakîka târih-i mezkûrda mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tarafından menzil-i mezbûr keşf olundukda yevmî altı akçe ecr-i misli olmak üzre keşf ve takvîm olunmuşdur lâkin mezbûr Dilâver Bey'den sonra mütevellî olan mezbûr Osmân Çelebi ol keşf ve takvîmde [...] idüp bin altmış dokuz Şabanü'l-mu'azzamının onuncu günü kibel-i şer'den keşf nâ'ibi olan mevlânâ Hasan Efendi bin Ali ile hâssa mi'mârlardan yine mezkûr üstâd Mehmed Halîfe bin Abdullah ve üstâd Ali Halîfe bin Abdullah menzil-i mezkûr üzerine getirüp tekrâr keşf ve takvîm-i ecr-i misl itdükde mi'mârân-ı mezkûrân menzil-i mezbû-

run yevmî on dörder akçe ecr-i misli olduğu takvîm eylemişlerdir deyü nâ’ib-i keşf olan mûmâ-ileyh Hasan Efendi imzâ ve hatemi ile mûmzât ve mahtûm hüccet-i keşf ibrâz idicek ba’de’l-kırâ’et vekîl-i mezkûr Mosi keşf-i sâni ve takvîm-i sâniyi inkâr idüp ecr-i misli-i menzil-i mezkûr ba’dehâ takvîm olunan yevmî altı akçedir deyü mütevellî-i mezkûr Feridun Çavuş keşf-i sâniyi isbât eylemi-yüp hâlen tâ’ife-i yahûd Bağçekapusunda muhterik olan menâzili binâdan men’ olunup ekser yahûdî Balat semtinde sâkin olmak ihtiyâr itmekle hâlen olan ragebât-ı nâss üzre menzil-i mezkûrun ecr-i misli takvîm olunsun didikde mütevellî-i mezkûrun iltimâs-ı meşrûhı meşrû’ olmağın kibel-i şer’den mevlânâ [...] Mustafa Efendi ile hâssa mi’mârlardan el-Hâc Hasan Halife ve üstâd Ali Halife irsâl olunup anlar dahi ebniye ve sukûfa ittılâ’ı olan müs-limîn ile menzil-i mezkûr üzerine varup nazar ve müşâhede ve takvîm eylediklerinde mi’mârân-ı mezkûrân ve sâ’ir ehl-i vukûf müs-limîn mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda işbu vekîl-i mezbûr Mosi mahzarında el-hâletü hâzihi menzil-i mezkûr yevmî dokuz akçe ücrete tahammülü vardır deyü takvîm eylediklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba’dehu ma’an irsâl olunan Hasan bin Ali ve Şaban bin Abdullah nâm kimesneler ile meclis-i şer’a gelüp alâ vukû’ihî inhâ ve takrîr itmeğın takvîm-i meşrûhı vekîl-i mezbûr Mosi tasdik idicek vech-i meşrûh üzre yevmî dokuz akçe ecr-i misli-i menzil-i mezkûr ta’yîn olunup müvekkile-i mezbûre üzerine edâya hükm olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ‘aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf Şühûdü’l-hâl

İbrâhim bin Abdullah, el-Hâc Ali ekserci, Süleyman Ağa, Receb Çelebi bin Nasûh, el-Hâc Ali bin Abdurrahman.

1090 - 1662 (1072) İstanbul 9: 260a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kâtip Mustafa Çelebi Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Mehmet’in küçük oğlu Hüseyin’in annesi ve vasisi olan Sayime Hatun ile merhumun büyük kızı Rahime Hatun, Ahmet ile birlik-

te mahkemeye gelirler. Hüseyin ile Rahime'nin giderlerinin karşılanması amacıyla merhumun Siyavuş Paşa Vakfı'ndan kiraladığı bir odanın kullanım hakkını devretmek için bir müzayede düzenlenir. Bu müzayedede 3750 akçelik en yüksek teklifi Ahmet verir. Sayime ile Rahime Hatun, söz konusu odayı Ahmet'e müteveli izniyle devreder. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Sayime Hatun is the mother and guardian of Hüseyin, younger son of the late Mehmet, a resident of the Kâtip Mustafa Çelebi neighborhood. Sayime and Rahime Hatun, elder daughter of the decedent, are in court with Ahmet. The usufruct rights of a room that the decedent had rented from the Siyavuş Paşa Waqf are auctioned off to provide alimony for Hüseyin and Rahime Hatun. For 3750 akçe, Sayime and Rahime Hatun transfer the usufruct rights to Ahmet, the highest bidder, with the permission of the mutawalli. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul'da Kâtip Mustafa Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin İslam nâm kimesnenin sulbi sağîr oğlu Hüseyin'in vasî-yi şer'iyesi ve vâlidesi Sayime bint-i Ahmed nâm hâtun vesâyeten ve kebîre sulbiye kızı Rahime hâtun asâleten meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed bin Dilaver nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Siyavuş Paşa Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede Yenibağçe kurbünde vâki' vâkıfına intimâ ile tecdîd ve tavsîfden biri birine muttasıl müte'ehhilîn odalarından bir bâb tahtânî oda icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile müteveffâ-i mezbûr tasarrufunda olup ba'de vefâtihî oğlu sağîr-i mezbûr ile kızı mezbûre Rahime'ye intikâl-i 'âdî ile intikâl eylemişidi lâkin sağîr-i mezbûrın zarûret-i nafaka-i kisvesiyçün oda-i mezbûrda iki sehinden bir sehm hissennin âhara tefvîzi lâzım gelmeğın bundan akdem ba'de'l-izni's-şer'î oda-i mezbûre beyne't-tâlibîn nidâ ve müzâyede olundukda mecmû'-ı oda-i mezbûre bedel-i mislî olan üç bin yedi yüz elli akçede mezbûr Ahmed üzerine karâr idüp ziyâde bir akçe ile âhar tâlib zuhûr itmemeğın oda-i mezbûrenin

hakk-ı tasarrufını asâleten ve vesâyetimiz hasebiyle izn-i mütevellî ile mezbûr Ahmed’e bedel-i mislî olan üç bin altı yüz kırk akçeye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz-i mezkûrdan her birimizin hissesine isâbet iden bin sekiz yüz yetmiş sekiz akçeyi mezbûr Ahmed yedinden tamâmen alup kabz eyledük ba’de’l-yevm zikri mürûr iden odayı bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didüklerinde gibbe’t-tasdîki’s-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis ‘aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Ali Beşe bin Yahya, Mehmed Efendi bin el-imâm, Ahmed Efendi el-mü’ezzin, el-Hâc İbrahim bin Abdülkerim, Mahmud bin İsmail, Ömer Efendi bin [boş]

1091 - 1662 (1072) İstanbul 9: 260b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Eyüp sakinlerinden Dilaver Ağa, Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Dilaver Ağa, Ferruh Kethüda Vakfı’ndan günlük 10 akçeye kiraladığı bir arsa üzerindeki yanmış evinin enkazını Hasan Efendi’ye 700 kuruşa satar. Bu işleme ek olarak Dilaver Ağa, söz konusu arsayı da mütevellî izniyle yine Hasan Efendi’ye 200 kuruşa devreder. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Dilaver Ağa, a resident of Eyüp, is in court with Hasan Efendi. For 700 kuruş, Dilaver Ağa sells to Hasan Efendi the ruins of his house built on a plot rented from the Ferruh Kethüda Waqf for 10 akçe per day. For another 200 kuruş, Dilaver Ağa transfers to Hasan Efendi the plot, with the permission of the mutawalli. The court registers the sale and transfer.

Medîne-i Hazret-i Ebâ Eyyüb Ensârî’de Kurukavak Mahallesi’nden Dilaver Ağa bin Abdülkerim meclis-i şer’-i nebevî ve mahfil-i dîn-i münif-i mustafvîde işbu kitâb-ı sıhhat-i nisâbın

sâhibi ‘umdetü’l-müderresîni’l-kirâm zübdetü’l-muhakkıkîni’l-fihâm Hasan Efendi bin el-merhûm Monlazâde Mehmed Efendi mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer’î ve i’tiraf-ı sarîh-i mer’î kılub ‘arsası merhûm Ferruh Kethüdâ Vakfı’ndan icâre-i mu’accele-i ma’lûme ve yevmî on akçe ücret-i mü’eccele ile taht-ı tasarrufımda ve üzerine mevcûd enkâzı mülkim olup mahmiyye-i İstanbul’da Monla Fenârî Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı ba’zan müşârün-ileyh Hasan Efendi menziline ve ba’zan el-Hâc Ali mülkine ve üç tarafı tarik-i ‘âmma müntehi muhterik menzil ‘arsası üzerinde mevcûd enkâzı yedi yüz kıt’a riyâli gurûşa bâten mûmâ-ileyh Hasan Efendi’ye bey’ ve teslim ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra ‘arsa-i mezbureyi dahi müşârün-ileyh Hasan Efendi’ye ma’rifet-i mütevellî-i mezbur ile meblağ-ı mezbûr iki yüz kıt’a riyâli gurûş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvûz ve kabul eyledikten sonra semen-i mezbûr yedi yüz gurûş ve bedel-i mezkur iki yüz gurûş ki cem’an dokuz yüz guruş müşârün-ileyh Hasan Efendi yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ü kabz eyledim ba’de’l-yevm zikr olunan enkâzı mülki ve ‘arsa-i mesfûra hakk-ı müfevvezi olmuştur didikde gıbbe’t-tas-dîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâdis ‘aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Fahrü’l-müderresîni’l-kirâm Şaban Efendi, ‘umdetü’l-e’âlî Osman Ağa ser-kapûdân-ı dergâh-ı ‘âlî, fahrü’l-müderres İbrahim Efendi bin el-Hâc Mehmed, ‘umdetü’l-a’yân Mehmed Ağa bin Habib, Mehmed Efendi bin Mehmed, Osman Efendi bin Arslan Çelebi.

1092 - 1662 (1072) İstanbul 9: 261b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hacca giderken vefat eden Mehmet Ağa’nın mirası annesi Sayime’ye, oğlu İbrahim Ağa’ya ve kızları Saliha, Safiye, Ayşe ile Fatma’ya kalır. Merhumun çocuklarının vekili Mehmet Efendi,

Derviş Ağa ile birlikte mahkemededir. Mehmet Efendi, merhumdan miras kalan Alibeyköy'deki bir değirmeni 28.000 akçe karşılığında Derviş Ağa'ya satar. Mehmet Efendi, yine merhumdan İbrahim Ağa'ya miras kalan Alibeyköy'deki tarlayı toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle 2000 akçe karşılığında Derviş Ağa'ya devrettiğini söyler. Derviş Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

The estate of Mehmet Ağa, who died on a pilgrimage to Mecca, fell to his mother Sayime, his son İbrahim Ağa, and his daughters Saliha, Safiye, Ayşe and Fatma. Mehmet Efendi, legal agent of the decedent's children, is in court with Derviş Ağa. For 28,000 akçe, Mehmet Efendi sells to Derviş Ağa a mill in Alibeyköy that the decedent bequeathed. For another 2000 akçe, he transfers to Derviş Ağa a plot in Alibeyköy that İbrahim Ağa inherited from his father, with the permission of the landowner (sâhib-i arz). Derviş Ağa corroborates Mehmet Efendi's testimony. The court registers the sale and transfer.

Bundan akdem tarîk-ı Hacc-ı şerîfde fevt olan Mehmed Ağa bin Muslihiddin Ağa'nın verâseti vâlidesi Sayime bint-i Hasan Ağa'ya ve sulbi kebîr oğlu İbrahim Ağa'ya ve sulbiye kebîre kızları Saliha ve Safiye ve Ayşe ve Fatıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûrûn İbrahim Ağa ve Sayime ve Saliha ve Safiye ve Ayşe ve Fatıma taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Mustafa Bey bin Hüseyin ve Hasan Bey bin Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi bin İbrahim meclis-i şer'-i kavîmde işbu kitâb-ı sıhhat-i nisâbın sâhibi 'umdetü'l-a'yân zübdetü'l-erkân Derviş Ağa bin Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp Havâss-ı Aliyye muzâfâtından Küçükçekmece'ye tâbi' Ali Bey nâm karyede vâki' bir tarafı müştêr-i mûmâ-ileyh değirmenine ve bir tarafı zikri âtî tarlaya ve iki tarafı beylik çayıra muntehî nehir üzerinde dâyrir bir göz değirmeni müteveffâ-i mezburun ile'l-vefât mülki ve yine karye-i mezburede vâki' iki tarafı zikr

olunan değirmen harkına ve iki tarafı beylik çayıra müntehi bir müd tohum istî'âb ider tarla dahi hakk-ı müfevvezi olup ba'de vefâtihî zikr olunan değirmeni müvekkillerim mezbûrûnın mecmû'ına isâbet ve intikâl ve sâlifü'z-zikr tarla ancak mezbûr İbrahim Ağa'ya intikâl-i 'âdî ile intikâl etmişidi el-hâletü hâzihî müvekkillerim mezbûrûn zikr olunan değirmeni müşârun-ileyh Derviş Ağa'ya bâten yirmi sekiz bin akçeye bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra zikr olunan tarlamı dahi merkûm İbrahim Ağa mezbûr Derviş Ağa'ya iki bin akçe bedel mukâbelesinde ma'rifet-i sâhib-i arz ile ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl ve kabz eyledikden sonra semen-i mezbûr yirmi sekiz bin akçe ve bedel-i merkum iki bin akçeyi müvekkillerim mezbûrûn merkûm Derviş Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledikde ba'de'l-yevm mezbûr Derviş Ağa'nın zikr olunan değirmen mülk-i müşterâsı ve sâlifü'z-zikr tarla hakk-ı müfevvezi olmuştur keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didiler gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevm 4 min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

el-Hâc Osman bin Abdullah suyolcu, Ahmed Çelebi bin Osman, Şaban Efendizâde bin Abdullah Efendi, İbrahim Bey bin Abdullah, Hasan Bey, Mustafa Bey bin Hasan, Şükrullah bin Mustafa, Resul bin Rıdvan.

1093 - 1662 (1072) İstanbul 9: 262b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eğin Kazası'nın Muradlar (?) Köyü sakinlerinden olup ölen Şahin adlı Ermeni'nin mirası, oğulları Serkiz ile Ohan'a kalır. Çocukların vasisi Todori, Ali Beşe ile birlikte mahkemededir. Todori, çocukların nafaka gereksinimi için Şahin'den miras kalan bir tarlayı müzayedede satışa sunar. Bu müzayedeyi 45 kuruş tek-lif eden Ali Beşe kazanır. Todori de söz konusu tarlayı 45 kuruşa Ali Beşe'ye toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle devreder.

The estate of the late Şahin, an Armenian resident of the Muradlar (?) village in the Eğin district, fell to his sons Serkiz and Ohan. Todori, guardian of the children, appears in court with Ali Beşe. The guardian auctions off an inherited field to provide alimony for the children. For 45 kuruş, Todori transfers the field to Ali Beşe, the highest bidder, with the permission of the landowner (sâhib-i arz).

Vilâyet-i Anadolu'da Eğin Kazâsı'na tâbi Muradlar (?) nâm karyede sâkin iken bundan [akdem] hâlik olan Şahin nâm zimminin sulbî sağır oğulları Serkiz ve Ohan nâm zimmîler kıbel-i şer'den mansûbe vasîleri olan Todori veled-i Asvador nâm zimmî meclis-i şer'de dergâh-ı âlî yeniçerilerinin 27 cemâ'atine mahsûs odada hâlen odabaşı olan fahrû'l-akrân bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Ali Beşe bin Mehmed Beşe tarafından husûs-ı âti'l-beyânı tasdîka şer'an sâbitü'l-vekâle vekîli olan Halil Beşe bin İbrahim mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki bir tarafdand Zerdenpi (?) Deresi'ne ve bir tarafı Mehmed Beşe tarlası ve bir tarafdand Keser nâm zimmî tarlası ve bir tarafdand tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir kıt'a tarla hâlik-i mezbûrun tasarrufında olup ba'de helâkihî intikâl-i âdî ile oğulları sağırân-ı mezbûrâna intikâl eylemişdir lâkin sağırân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağın zikr olunan tarlayı zarûreten nafakaları için âhara tefvîzi lâzım gelmeğın bundan akdem ba'de'l-izni's-şer'î tarla-yı mezbûr beyne't-tâlibîn mezâd olundukda kırk beş 'aded riyâlî guruşa karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib olmamağın tarla-yı mezbûrî ma'rifet-i sâhib-i arz ile müvekkil-i mezbûr el-Hâc Ali Beşe'ye kırk beş kıt'a riyâlî guruş bedeli mukâbelesinde vesâyetim hasebiyle ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedeli olan meblağ-ı mezbûr kırk beş kıt'a riyâlî guruş müvekkil-i mezbûr el-Hâc Ali yedinden temâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan tarlayı mahallinde zabt ve tasarrufa müvekkil-i mezbûr el-Hâc Ali Bey'e taslît eyledim didikde gibbe't-tasdîk mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' 'aşer min Cumâdelâhire li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mahmud Beş bin Abdullah, Ali bin Abdullah, İbrahim Beşe bin Abdullah, Bekir Çelebi bin Mustafa, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Mehmed bin Ramazan, Veli bin Mahmud, Hızır bin Mehmed.

1094 - 1662 (1072) İstanbul 9: 263a/1 Tescil işlemi / Registration

El-Hac Süleyman, kurduğu vakfa müteveli atadığı el-Hac Dilaver ile birlikte mahkemeye çıkar. El-Hac Süleyman daha önce evini şu koşullarla vakfettiğini söyler. Söz konusu evi önce el-Hac Süleyman ve onun soyundan gelenler, El-Hac Süleyman'ın soyunun tükenmesinden sonra da ilim adamları kullanacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra, söz konusu evin çıkan bir yangında yıprandığını belirten el-Hac Süleyman, vakfiye koşullarını değiştirmek istediğini söyler. Bu değişikliğe göre evi yine el-Hac Süleyman ve onun soyundan gelenler kullanacaktır. El-Hac Süleyman'ın soyunun tükenmesi sonrasında ise ev, kiraya verilecek ve elde edilen gelirin bir kısmı evin onarımına, kalanı da mahalle halkının avarız vergisi giderlerine harcanacaktır. El-Hac Dilaver önceki vakfiyeyi mahkemeye sunar. Sonuç olarak eski vakfiyeyi inceleyen mahkeme, vakfiye koşullarını el-Hac Süleyman'ın isteği doğrultusunda değiştirir.

El-Hac Süleyman is in court with el-Hac Dilaver, the mutawalli that he has appointed to his own waqf. El-Hac Süleyman states that some time ago he endowed his house with the following stipulations. First el-Hac Süleyman, then his line are to use the house, to be followed by scholars after the end of el-Hac Süleyman's line. Noting that the waqf-owned house was destroyed in a fire, el-Hac Süleyman now wants to alter the waqf deed (vakfiye). Under the new arrangement, el-Hac Süleyman and his line will use the house initially. After the end

of his line, the house will be rented out and its rental revenue will support the maintenance of the house and the payment of the neighborhood's extraordinary (avarız) tax. El-Hac Dilaver presents to court the old waqf deed. Examining the old waqf deed, the court modifies it in accordance with el-Hac Süleyman's demands.

[el-hamdü li-veliiyhî] ve'salâtü 'alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ecma'în emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahririne bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul'da [silik] Mahallesi'nden sâhibü'l-hayrât el-Hâc Süleyman bin Abdullah meclis-i şer' de takrîr-i kelim idüp bin yetmiş senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının on beşinci [günü] mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Medine-i Münevvere Vakfı'na ve bir tarafı Abdullah Çelebi mülkine ve bir tarafı Kürkcibaşı Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-ı 'amma müntehî büyüti hâvî mülk menzilimi hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki mâdamki hayâtda olam menzil-i mevkûf-ı mezbûrda evvelâ kendim sakin olup vefâtımdan sonra zevcem Sayime bint-i Abdullah sâkin ve mutasarrıf ola ba'de vefâtihâ kendü 'utekâ ve 'atîkâtım [silik] tasarruf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları ba'de'l-inkırâz zevcem mezbûrenin 'utekâ ve 'atîkâtı sâkin [ve] mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlad-ı 'ulemâdan ehl-i 'ilm meskene muhtâc bir recül-i sâlih sâkin ve mutasarrıf ola ve vakf-ı mezbûrun tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ yedimde ola mürûr-ı eyyâmla şerâyit-i mezkûreye ri'âyet mümkün olmazsa menzil-i mezkûrun gallesi mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü menzil-i mezbûrî fâriğân 'anî's-şevâğil ba'de't-tescîl mütevellî nasb eylediği el-Hâc Dilaver bin Abdullah nam kimesneye teslîm ol dahi kabz ve tesellüm ve sâyir mütevellîler evkâfda tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledikten sonra ben mütevellî-i mezbûr ile târih-i mesfûrda mahmiyye-i mezbûrda hilâfeten mütevellî olan mefharü'l-müderresini'l-kirâm Mahmud Efendi huzûrunda

ikrâr ve takrir-i da‘ve’r-rucû‘ hâkim-i mûmâ ileyh tescîl-i şer‘ ve vakfiyete hükm etdikden sonra menzil-i mezbûr bin yetmiş bir senesi Zilhiccesinin on altıncı gününde vâki‘ harîkda bi’l-küllîye muhterik olmağla menzil-i mezbûr ke’l-evvel vakf için tecdîd itmişidim el-hâletü hâzihî şurût-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri merraten ba‘de uhrâ yedimde olmağla şurût-ı mezkûrenin ba‘zı-sından rucû‘ idüp tekrâr şöyle şart eyledim ki menzil-i mezbûrda hayâtta oldukça kendim sâkini olup vefâtımdan sonra zevcem Sayime bint-i Abdullah sâkin olup ba‘de vefâtihâ kendü ‘utekâ ve ‘atîkâtım sâkin ve mutasarrıf olalar ba‘de’l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları ba‘de’l-inkırâz zevcem mezbûrenin ‘utekâ ‘atîkâtı sâkin ve mutasarrıf olalar ba‘de’l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları sâkin ve mutasarrıf olalar ba‘de’l-inkırâzı’l-kül-lî menzil-i mezbûr ancak ücret-i mü‘eccele-i misli ile îcâr olunup hâsıl olan ücreti ile ‘imâret ve meremmet olunup fazlası ‘avârız mütevellîsi yediyle mahalle-i mezbûr ‘avârızına sarf oluna ve ahâlî-i mahalle-i mezbûr vakf-ı mezbûra hasbî nâzır olalar ve sâyir şurût kemâkân ibkâ oluna deyü şart ve ta‘yîn eyledim ba‘de’l-yevm şart-ı sâni ile ‘amel olunmak üzere tescîl olunması murâdımdır didikde fi’l-vâki‘ yerinde olup târîh-i mezbûr ile müverrah ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin imzâsıyla mûmzât ve hatemi ile mahtûm vakfiye-i ma‘mûlün-bihâ ve ma‘mûlün-‘aleyhâsında şurûtının tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba‘de uhrâ yedinde olduğu musarrah olduğundan mâ‘adâ zeyl-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan ahhâr-ı müslimîn ve sikât-ı muvahhidîn ihbârları ile müte‘ayyin ve sâbit olmağın ba‘de’l-yevm şart-ı sâni ile ‘amel olunmak üzere hükm olunup mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi evâsıtı Cumâdelûlâ sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûd

İbrahim Çelebi Kuyumcı, Kenan Bey bin Abdullah, Mehmed bin Hasan Beşe, Abdullah Efendi el-imam, el-Hâc Yusuf bin Abdullah, Mehmed Yazıcı, Osman Çelebi bin el-Hâc Safer, Ahmed Çelebi el-mü’ezzin, el-Hâc Mehmed, Hasan Çelebi bin Hüseyin.

1095 - 1662 (1072) İstanbul 9: 263b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Cafer Çelebi Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Şerife Ümmühan'ın vasisi olan eski kocası Ahmet Çelebi, birinci üvey oğlu ve Kars muhafızı Seyyit Yusuf Paşa'nın vekili Mehmet Bey ve ikinci üvey oğlu Seyyit Ahmet Efendi ile birlikte mahkemededir. Ahmet Çelebi, merhumenin ölmeden önce şöyle vasiyet ettiğini söyler: Merhumenin mirasından 360 kuruş yıllık yüzde 15 faizle (istirbâh ve istiglâl olunup biçiminde ifade ediliyor) işletilmesi koşuluyla vakfedilecektir. Elde edilen gelirden günlük 2'şer akçe Cafer Mesciti'ndeki din görevlilerine Şerife Ümmühan için her gün dua okumaları karşılığında verilecektir. Vakıf mütevellisi Ahmet Çelebi olacak ve bu görevi karşılığında vakıf gelirinden günlük 2 akçe alacaktır. Mahkemeye konuya ilişkin bir hüccet de sunan Ahmet Çelebi, durumun bir de üvey oğullarına sorulmasını ve vasiyetin hayata geçirilmesini ister. Vekil Mehmet Bey ile üvey oğul Seyyit Ahmet Efendi söylenilenleri doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme yapılan vasiyetin doğru olduğuna karar verir.

Ahmet Çelebi, guardian and ex-husband of the late Şerife Ümmühan, a resident of the Cafer Çelebi neighborhood, is in court with Mehmet Bey, legal agent of Seyyit Yusuf Paşa, his first step-son and a guard of Kars, and his second step-son Seyyit Ahmet Efendi. Ahmet Çelebi states that according to the decedent's will, 360 kuruş of her estate will be endowed with the goal of making loans at an annual interest rate (istirbâh ve istiglâl olunup) of 15 percent. Out of the revenue, 2 akçe per day will be paid to the religious officers at the Cafer Mosque in exchange for daily prayers for Şerife Ümmühan's soul. Ahmet Çelebi will serve as the waqf mutawalli with a salary of 2 akçe per day. Presenting to court a hujjet about the waqf, Ahmet Çelebi wants the decedent's sons questioned about the matter and demands execution of the will. Mehmet Bey and Seyyit Ahmet Efendi corroborate his testimony. In conclusion, the court approves the will.

Hamd-i bî-hadd ve şükri lâ-yü'ad ol hayy-i bâkî dergâhına ref' olunur ki vasiyeti [...] yevm-i mî'âd eyledi ve salât ü selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i havâss ü 'avâm hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarlarına ihdâ olunur ki ümmet-i 'âlî-himmetini sırât-ı müstakîme da'vet ve hayrât ü müberrât ile vasiyet eyledi ve bakıyye-i nakıyye-i selâm âl ü evlâd-ı kirâm ve ashâb ü ahhâb-ı fihânlarının merâkîd-i 'aliyyelerine nisâr olunur ki her biri hayrâta sâ'î ve tarîk-i hakka dâ'ilerdir rıdvân-ü'llâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve ba'd dâ'i-yi tahrîr-i kitâb ve müceb-i tastîr-i hitâb budur ki mahmiyye-i İstanbul'da Sultân Selim kurbünde Tevkî'i Cafer Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Şerife Ümmühanı hâtun ibnet-i Seyyid Mahmud'un zikr-i âtî vasiyetini tenfîze vasî-yi muhtârı olan işbu kitâbın sâhibi zevc-i metrûkî Ahmed Çelebi bin Mustafa meclis-i şer'-i hatîrde müteveffât-ı mezbûrenin ammi oğlu ve usûbet-i nesebiyye cihhetinden vârisi olup hâlen Kars muhâfızı olan emîr-ül-ümerâi'l-kirâm zü'lkadri'l-ihtirâm es-Seyyid Yusuf Paşa bin Ebubekir tarafından husûs-ı câi'z-zikre vekîl olup Hasan Efendi bin Mustafa ve İbrahim Efendi bin Yusuf şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite hâssa-i helvâciyân zümresinden Mehmed Bey bin Abdullah ve müteveffât-ı mezbûrenin âhar ammi oğlu 'usûbet-i nesebiyye cihhetinden vârisi olan 'umdetü'l-müderresî'l-kirâm zübdetü'l-müdekkikîni'l-fihâm es-Seyyid Ahmed Efendi bin es-Seyyid Yahya mahzarlarında bi'l-vesâye takrir-i kelâm idüp zevcem müteveffât-ı mezbûre hâl-i hayât ve kemâl-i 'akl ü sıhhatinle işbu [yedimde] olan vasiyet hücceti nâtika olduğu üzre silk-i mülkinde olan nükûd ve halı ve esvâb ve esâs-ı beytim bârâdetullâhü'l-meliki'l-müte'âl bu dâr-ı fenâdan sarây-ı 'ukbâ-ya irtihâl eylediğimden sonra sûk-ı Sultâniye'de semen-i misilleri ile bey' olup semenlerinden tâmmü'l-vezn ve sahihu'l-'ayâr râyic fi'l-bilâd ve'l-emsâr üç yüz altmış ri'yâli gurûşu vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ve habs-i sarîh-ı muhalled ile vakf olup meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile onı onbir buçuk ziyâde olmak üzre istirbâh ve istiglâl olup ribh ve gallesinden beş eczâ-i şerîfe iştirâ zikr olunan Tevkî'i Cafer Mescidi'nde vaz' olunduk-

dan sonra her gün ba'de salâti's-subh bir cüz'-i şerîf mescid-i mezbûr imâmı Mustafa Efendi bin Mehmed ve bir cüz'-i şerîf dahi sulbi oğlu Abdullah Çelebi ve bir cüz'-i şerîfi dahi İbrahim bin Yusuf ve birini dahi mü'ezzin Hasan ve birini Seyyid Ivaz tilâvet idüp sevâbını rûhıma ihdâ idüp mukâbelesinde her biri ribh-i mezbûrdan yevmî ikişer akçe vazîfeye mutasarrıf olalar ve yevmî iki akçe dahi cihet-i tevliyet ola ve vakf-ı mezbûrın tevliyeti hayâtda oldukça zevcim Ahmed'e meşruta olup ba'de vefât her kim mahalle-i mezbûrede imâm olursa ol mütevellî ola ve eczâ'-i mezbûreden biri mahlûl oldukda re'y-i hâkimü'ş-şer' ile mütevellîsi bir müstahikka vire ve mesfûr Mehmed Bey hasbî nâzır ola deyü ta'yîn-i şurût-ı mezkure idüp tenfîze beni vasî-yi muhtâr nasb ve ta'yîn ben dahi kabûl ve 'alâ ru'ûsi'l-işhâd ikrâr ve [...] beyân olunan vech üzre vefâtına değin bi'd-defe'ât müslimîn işhâd ve mukırretün 'alâ ikrârihâ vefât eyledükden sonra vakf-ı mezbûrî mâ-ba'd mevtine muzâf olmak vechi üzre mevtine ta'lik ve mevti ile vakf lâzım ve müvekkilân-ı mezbûrân dahi vakf-ı mezbûrî tecvîz eylemişlerdir hâlen husûs-ı kazıyye vekîlân-ı mezbûrândan suâl olunup takrîrleri tahrîr olunmak bi'l-vesâye matlubımdır didikde gıbbe's-suâl vekîlân-ı mezbûrân es-Seyyid Ahmed Efendi ve Mehmed Bey cevâblarında fi'l-vâki' müvekkelleri paşâ-yı mûmâ-ileyh ve es-Seyyid Mustafa Çelebi mûriseleri müteveffât-ı merkûme minvâl-i muharrer üzre bi-tarîki'l-vasiyye [boş] eylediği vakf-ı mezbûrî tecvîz eylediklerini her biri bi'l-vekâle ikrâr eylediklerinde mezbûr Ahmed'in vesâyetine ve meblağ-ı mezbûrın vakfına ve zımnında olan şurût-ı mezkûrenin sıhhatine hükm olunup mâ-vaka'a ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Umdetü'l-müderresî'l-kirâm Seyyid Ahmed Efendi bin Seyyid Yahya, Mustafa Efendi bin Mehmed el-imâm, Hasan bin Bayram, Hasan bin Mustafa, Çorbacı Mehmed Ağa bin Süleyman, Abdullah bin Mustafa, İbrahim bin Mustafa, İbrahim bin Yusuf el-kayyim, Abdi bin Hüseyin, el-Hâc Musalli bin [boş], Ramazan bin Ali, Mustafa Bey bin Veli.

1096 - 1662 (1072) İstanbul 9: 264b/4 Dava / Adjudication

Tophane’de bulunan Cemşidî Hatun Vakfı’nın mütevellisi Mehmet Bey, Seyyit Hüseyin Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Bey’e göre iki yıl önce Hüseyin Çelebi evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla vakfın eski mütevellisi Mirza Bey’e 200 kuruşa satmış, sonra da aynı evi yıllık 20 kuruştan kiralamıştır. Elinde bu işlemleri belgeleyen hüccet olduğunu da belirten Mehmet Bey, şimdi ana para olan 200 kuruşun Hüseyin Çelebi’den alınmasını ister. Hüseyin Çelebi söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda Hüseyin Çelebi’yi uyarır.

Mehmet Bey, mutawalli of the Cemşidi Hatun Waqf in Tophane, sues Seyyit Hüseyin Çelebi. Mehmet Bey claims that two years earlier Hüseyin Çelebi took out a 200 kuruş mortgage (istiglal) on his house from Mirza Bey, former mutawalli of the waqf. He then rented the same house for 20 kuruş per annum. Noting that he holds a hujjet documenting the transactions, Mehmet Bey demands from Hüseyin Çelebi the initial loan of 200 kuruş. Hüseyin Çelebi corroborates his testimony. The court instructs Hüseyin Çelebi to settle his debt.

Mahmiyye-i Galata’ya tâbi‘ Tophane’de vâki‘ Cemşidî Hâtun Vakfı’nın hâlen mütevellîsi olan râfi‘ü’l-vesîka Mehmed Bey bin Abdullah nâm kimesne meclis-i [şer‘de] Seyyid Hüseyin Çelebi bin Seyyid Hasan mahzarında da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan iki buçuk sene mukaddem mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi kasaba-i Fındıklı’da İbrahim [silik] Mahallesi’nde vâki‘ hudûd-ı hüccet-i istiglâlde mu‘ayyen ve mütebeyyin mülk menzili mütevellî-i sâbık Mirza Bey bin Kemaleddin nâm kimesneye iki yüz riâyî [gurûşa] bey‘ ve teslîm ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile bi-tarîki’l-istiglâl iştirâ ve kabûl eyledikten sonra ba‘de’t-tahliye ve’t-tekâbuz mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi senede yirmi riâyî gurûşa îcâr ol dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eylemiştir hâlen asl-ı mâl-ı vakf-ı [mezbûr] zimmetinde olan

meblağ-ı mezkûr iki yüz riyâli gurûş mezbûr Hüseyin Çelebi'den tevliyetim hasebiyle vakıf içün taleb iderim suâl [olunsun] didik-de gibbe's-suâl mezbûr Seyyid Hüseyin cevâbında fi'l-vâki' asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan zimmetinde iki yüz gurûş olduğunu ikrâr [silik] 'alâ mûceb-i ikrârihî meblağ-ı mezkûr iki yüz riyâli gurûş mütevellî-i mezbûr Mehmed Bey'e edâ ve teslîme mezbûr Seyyid Hüseyin Çelebi'ye tenbîh birle bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî 'aşer min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Abdi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa, Kassâb Mustafa bin Mehmed, Baba Resul bin Rıdvan.

1097 - 1662 (1072) İstanbul 9: 265b/1 Dava / Adjudication

Bakkalzade Mehmet Efendi Vakfı'nın mütevellisi Şaban Çelebi, Rahime Hatun'un babası ve vekili olan Şaban Efendi karşısında mahkemededir. Şaban Çelebi'ye göre Rahime Hatun'un merhum kocası Mustafa yaşamında vakıftan bir ev kiralamıştır. Mustafa'nın vefatı üzerine söz konusu ev oğlu Ahmet'e kalmıştır. Ancak daha sonra Ahmet de vefat etmiştir. Mustafa'nın başka varisi olmadığı için de söz konusu evin vakfa kaldığını öne süren davacı Şaban Çelebi, Rahime Hatun'un eve haksız yere el koymasından şikâyetçi olur. Mahkeme vekil Şaban Efendi'ye görüşünü sorar. Vekil Şaban Efendi, altı yıl önce merhumun söz konusu evi Rahime Hatun'a devrettiğini öne sürer. Davacı Şaban Çelebi söylenilenleri reddeder. Davacı vekili Şaban Efendi de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, kanıtı olmadan dava açmaması konusunda davacı Şaban Çelebi'yi uyarır.

Şaban Çelebi, mutawalli of the Bakkalzade Mehmet Efendi Waqf, is in court with Şaban Efendi, father and legal agent of Rahime Hatun. Şaban Çelebi claims that Rahime Hatun's late husband Mustafa had rented a house from the waqf. Upon his

death, his son Ahmet inherited the waqf-owned house. Later Ahmet died, too. Since Ahmet had no legal heirs, the house fell to the waqf, Şaban Çelebi claims, proceeding to complain that Rahime Hatun has unlawfully taken over the house. Questioned by the court, the legal agent Şaban Efendi counters that six years earlier the decedent transferred the house to Rahime Hatun. The plaintiff Şaban Çelebi rejects his testimony. The defendant’s agent then proves his claim through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the plaintiff Şaban Çelebi to refrain from filing another lawsuit without further evidence.

Mahmiye-i İstanbul’da Mimar Sinan Mahallesi’nde vâki’ merhûm Bakkalzâde Mehmed Efendi Vakfı’na hâlen mütevellî olan Şaban Çelebi bin Abdülkâdir meclis-i [şer’de] Rahime Hâtun’un babası ve tarafından zikr-i âtî da’vâda husûmet ve redd-i cevâba vekîli olup mezbûrenin zâtını ma’rifet-i şer’iye [silik] olan Salih Efendi bin Mehmed ve Mustafa bin Şaban nâm kimesneler şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan Şaban Efendi bin Hasan mahzarında bi’l-vekâle takrîr-i da’vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı Fatma Hâtun tasarrufunda olan vakf [silik] bir tarafı Bakkalzâde Mescidi’ne ve bir tarafı tarîk-i ‘âmma müntehi büyüti hâvî menzil icâreteyn-i ma’lûmeteyn ile mezbûre Rahime’nin zevci ile [silik] Hüseyin nâm kimesnenin tasarrufunda olup vefât eyledikde sulbi oğlu Ahmed nâm sağîre intikâl-i ‘âdî ile intikâl idüp [silik] sağır-ı mezbûr dahi vefât eyledükde menzil-i mezbûr cânib-i vakfa intikâl itmişiken mezbûr Rahime nâ-hakk vaz’-ı yed ider mesfûra suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi’t-tevliye murâdımdır didikde gıbbe’s-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında fi’l-vâki’ [mezbûr] menzil icâreteyn-i ma’lûmeteyn ile mezbûr Mustafa’nın taht-ı tasarrufunda olup lâkin bin altmış altı Muharremi gurresinde vakf-ı mezbûr Mustafa’nın izn ve ma’rifetiyle zevcesi müvekkilem mezbûre Rahime’ye meccânen menzil-i mezbûrî ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve

kabûl [silik] âna binâ'en vaz'-ı yed ider deyü def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr vekîl-i mezbûr Şaban Efendi'den [silik] mübeyyin beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrede Aşık Paşa Mahallesi'nden Musa bin Mahmud ve Hüseyin Çelebi bin Eyyüb nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Mustafa vakf-ı mezbûrdan icâreteyn-i ma'lûmeteyn [silik] tasarrufında olup Mimar Sinan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Fatma Hâtun tasarrufında olan menzile ve iki tarafı Bakkalzâde Mescidi'ne ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehi menziline bin altmış altı Muharremi gurreinde vakf-ı mezbûr mütevellisi Mustafa'nın izni ve [ma'rifeti ile] zevcesi Rahime'ye bizim huzûrımızda meccânen ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl ve kabz eyledi biz bu husûsa [bu vech üzre] şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ'-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle [olmağın] mücebince müteveffâ-i mezbûr mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurrei Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Şükrullah bin Mustafa, Şeyh Ivaz Efendi, Abdi bin Hüseyin, Mehmed Çelebi Hamâmî, Hasan bin Bayram, Mustafa Efendi el-kâdı, Mehmed bin Ramazan, Süleyman Efendi el-imâm, Abdülkadir bin [silik] el-mü'ezzin.

1098 - 1662 (1072) İstanbul 9: 267a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Molla Gürânî Mahallesi sakinlerinden Musa Efendi, Yusuf Çelebi ile birlikte mahkemededir. Merhume Gülfiraz'ın bir ilim adamının kullanması için vakfettiği bir evde oturan Musa Efendi, mahkemeye sunduğu bir hüccette de yazdığı gibi, söz konusu evi 15.000 akçeye içindeki eşyalarıyla birlikte Yusuf Çelebi'ye devrettiğini söyler. Yusuf Çelebi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Musa Efendi, a resident of the Molla Gürani neighborhood, is in court with Yusuf Çelebi. Musa Efendi has been living in a house that the late Gülfiraz had endowed for the use of a scholar. As documented in a hüjjet he presents to the court, for 15,000 akçe, Musa Çelebi transferred to Yusuf Çelebi the waqf-owned house, along with its furnishings. Yusuf Çelebi corroborates his testimony. The court registers the transfer.

Mahmiye-i İstanbul’da Molla Gürânî Mahallesi sükkânından Musa Efendi bin Abbas meclis-i şer‘-i hatîrda işbu râfi‘ül-kitâb Yusuf Çelebi bin Abdullah mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mahalle-i mezbûrede vâki‘ merhûm Gülfirâz nâm sâhibetü’l-hayr vakf ve süknâsını sülehâdan bir recüle şart ve ta’yîn eylediği bir tarafı Medine-i Münevvere Vakfı’na ve bir tarafı Hadice Hâtun mülkine ve bir tarafı Turşucu Mehmed Vakfı’na ve bir tarafı tarîk-i ‘âmma müntehi tahtânî bir oda ve bir sofa ve bir matbah ve bi’r-i mâ’ ve cenîne ve iki dükkânı hâvî olup tevcîh-i hâkimü’ş-şer‘le ber-mûceb-i şart-ı vâkıf tasarrufında olan vakf menzilin içinde vâki‘ ve mevcûd olan işbu tahmîn ve takvîm hücceti nâtika olduğu ebniye-i memlûkemi bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık mezbûr Yusuf Çelebi’ye on beş bin fiddî râyic fi’l-vakt akçeye bâten bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledükden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrdan beş bin akçemi tamâmen yedinden ahz ü kabz idüp menzil-i mevkûf-ı mezbûrda olan hakk-ı süknâmı dahi mezkûr Yusuf Çelebi’ye fârîğ oldum ba‘de’l-yevm ebniye-i memlûkede ve menzil-i mezbûrda hakk ve alâkam kalmadı didikde gibbe’t-tasdîk menzil-i mevkûf-ı mezkûr mezbûr Yusuf Çelebi’ye kibel-i şer‘den tevcîh olunmağın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fis’sâbi‘ ve’l-‘işrîn min Cumâdelâhir sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

el-Hâc İsmail Çelebi bin Mehmed Efendi, Ahmed Efendi bin İbrahim el-imâm, Ali Efendi bin Süleyman el-imâm, Ahmed Çelebi bin Ahmed, Ali Bey bin İsmail, Çelebi bin Süleyman, Şaban Efendi bin, İsa Çelebi bin Sinan, Rıdvan Beşe Abdullah.

1099 - 1662 (1072) İstanbul 9: 268b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Koğacıdede Mahallesi sakinlerinden Gülistan'ın vekili Yusuf Beşe, Timurhan Hatun'un vekili ve eşi olan Ali Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Yusuf Beşe, Gülistan'ın Mehmet Çelebi Vakfı'ndan aylık 30 akçeye kiraladığı bir arsa üzerindeki evini Timurhan Hatun'a 4000 akçeye satar. Timurhan Hatun ödemeyi yapar. Bu işlemin ardından Yusuf Beşe, söz konusu arsayı mütevellinin izniyle yine Timurhan Hatun'a devreder. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Yusuf Beşe, legal agent of Gülistan, who lives in the Koğacıdede neighborhood, is in court with Ali Beşe, husband and legal agent of Timurhan Hatun. For 4000 akçe, Yusuf Beşe sells to Timurhan Hatun Gülistan's house, which was built on a plot rented from the Mehmet Çelebi Waqf at 30 akçe per month. Timurhan Hatun makes the payment. Yusuf Beşe then transfers to Timurhan Hatun the plot of the house, with the permission of the mutawalli. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Koğacıdede Mahallesi'nde sâkine Gülistân bint-i Abdullah nâm tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olup zâtını ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân mahalle-i merkume sükkânından Mehmed Çelebi bin Mustafa ve Ebubekir bin Ahmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbit olan Yusuf Beşe bin Hüseyin meclis-i şer'de yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden bâ'isetü'l-kitâb Timurhan bint-i Abdullah nâm hâtunun zevci ve tarafından ikrâr-ı câ'i'z-zikri tasdîka sâbitü'l-vekâle vekîli olan Ali Beşe bin Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrir-i kelâm idüp mahalle-i merkûmede vâki' merhum Mehmed Çelebi bin Ivaz nâm sâhibü'l-hayr gallesini mahalle-i merkûme mü'ezzinine şart ve ta'yîn eylediği bir tarafı vakf-ı mezbûra bir tarafı Bülbül Hâtun Vakfı'na bir tarafı Osman Ağa mülkine bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî vakf-ı mezbûra be-her şehir otuz akçe icâre-i mü'eccelesi olup binâ zirâ'ıyla tûlen ve

arzan bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz on iki zira‘ vakf arsa üzerinde mebnâ merkûm Osman Ağa cânibinde vâki‘ bir bâb tahtânî sağîr oda ve nısf cenîne ve kenîf ve müşterek zukak kapusu müvekkilem mezbûre Gülistan’ın mülk-i müşterâsı olup ve tarîk-ı hâssa cânibinde vâki‘ bir bâb tahtânî kebîr oda ve önünde sofa ve cenînenin nısfı ve kenîf ve müşterek zukak kapusını müşteriye-i merkûme Timurhan’ın mülk-i müşterâsı olup bu âna değin iştirâken mutasarrıf idi hâlen müvekkilem mezbûre Gülistan enniyye-i memlûkesi olup zikri mürûr iden tahtânî sağîr oda ve nısf cenîne ve kenîf ve müşterek zukak kapusını bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık müvekkile-i mezbûre Timurhan’a dört bin nakd râyic fi’l-vakt akçeye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl ve kazb ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr dört bin [akçeyi] müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledükden sonra ‘arsasını dahi ma’rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile mezbûre Timurhan’a meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvûz ve kabûl eyledi didikde gıbbe’t-tasdik mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî 24 min Cumâdelâhir sene 1072

Şühûd

es-Seyyid Mehmed Efendi bin es-Seyyid Ali el-kâdı, es-Seyyid Salih Çelebi bin es-Seyyid [...], el-Hâc Ebubekir bin Ahmed, Ahmed Efendi bin Hanifi, Mehmed Efendi bin Abdülkadir, Abdi bin Hüseyin.

1100 - 1662 (1072) İstanbul 9: 269b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Dua okuması karşılığında bir hayırsevere verilmesi için merhum Hasan Bey tarafından vakfedilen evde oturan Ali Çelebi vefat etmiştir. Mahkeme de söz konusu evi, yılda bir kez Kur’an okuması koşuluyla eve gereksinimi olan Mehmet Çelebi’ye verir.

Ali Çelebi has been residing in a house endowed by the late Hasan Bey for the use of a philanthropist in exchange for prayer

reading. Upon Ali Çelebi's death, the court assigns the house to Mehmet Çelebi, who needs a home, in exchange for Quran reading once a year.

Mahmiye-i İstanbul'da Etmekcioğlu Mahallesi'nde vâki' merhûm Hasan Bey bin Abdullah [nâm] sâhibü'l-hayrın vakf ve süknâsını rûhiyçün senede bir hatm-i şerîf tilâveti mukâbelesinde süknâyâ muhtâc olan kimesneye şart ve ta'yîn eylediği bir taraftan Kâtib Hüseyin Efendi Vakfı'ndan olan menzil ve bir taraftan Osman Çelebi mülki ve bir taraftan Kadri Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-ı hâss ile mahdûd bir bâb fevkânî ve bir tahtânî köhne odaları muhtevî olan menzilde ber-mûceb-i şart-ı vâkıf [sâkin olan] Ali Çelebi bin Mustafa nâm kimesne fevt olup süknâ-yı menzil-i mevkûf-ı mezbûr mahlûl olmağın işbu hâfızü'l-vesîka yine mezbûrın sulbî oğlu Mehmed Çelebi nâm kimesne süknâyâ muhtâc olduğunu sikât ihbâr itmekle ber-mûceb-i şart-ı vâkıf be-her sene bir hatm-i şerîf tilâvet ve sevâbını rûh-ı vâkıf-ı mezbûra ihdâ itmek üzere süknâ-yı menzil-i mezbûr merkûm Mehmed Çelebi'ye kıbel-i şer'den tevcîh olunup tasarrufiçün işbu temessük ketb ve yedine def' olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

el-Hâc İsmail Efendi bin Mehmed bin Veli, Mustafa Çelebi bin Ahmed, es-Seyyid İbrahim Efendi bin el-kâdı, Latif Çelebi bin Musalli, Mehmed Çelebi kethüdâ-yı bezzazistân-ı atik, Musalli Çelebi ser-bâzârân, Ahmed Efendi nâib.

1101 - 1662 (1072) İstanbul 9: 269b/5 Dava / Adjudication

Cağaloğlu Sarayı yakınındaki Sahaf Süleyman Mahallesi sakinlerinden olup Şah Sultan Evkafı'nın mütevellisi olan Ahmet Ağa, Süleymaniye Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Kuşçu Mahmut Ağa'nın çocuklarının vasisi ve merhumun eşi Saliha Hatun'un vekili Ahmet Bey karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet

Ağa'ya göre daha önce Ahmet Bey, merhumun vakıftan 212.000 akçe alacağı olduğunu belirterek bunu Ahmet Ağa'dan istemiştir. Ahmet Ağa da vakıf parasından alırım düşüncesiyle kendi cebinden 182.000 akçe ödeme yapmış ve bunu vakfın muhasebe defterine kaydetmiştir. Daha sonra vakfın muhasebesini inceleyen vakıf nazırı dârüssaade ağası, merhumun vakıftan alacağı varsa varislerinin bunu mahkemede kanıtlamasını ve Ahmet Ağa'nın cebinden yaptığı ödemeyi kime verdiyse ondan almasını (kime virdün ise andan al) belirtmiştir. Bu nedenle Ahmet Ağa, ödemiş olduğu parayı Ahmet Bey'den almak istediğini söyler. Ahmet Bey söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme, kabul ettiği borcunu Ahmet Ağa'ya ödemesi ve merhumun vakıftan alacağı varsa bunu vakıf nazırının da bulunduğu bir davada kanıtlaması konusunda Ahmet Bey'i uyarır.

Ahmet Ağa, mutawalli of the Şah Sultan Waqf and a resident of the Sahaf Süleyman neighborhood located near the Cağaloğlu Palace, sues Ahmet Bey, legal agent of Saliha, wife of the late Kuşçu Mahmut Ağa, a resident of the Süleymaniye neighborhood and the guardian of decedent's children. According to Ahmet Ağa Ahmet Bey asked him to pay 212,000 akçe, on the ground that the waqf owed that amount to the decedent. Ahmet Ağa paid 182,000 akçe out of his own pocket in the expectation of reimbursement from the waqf. He then registered this transaction in the waqf book for reimbursement. Examining the waqf books, the waqf minister (nazır), who serves also as the chief black eunuch of the palace (dârüssaade ağası), states that if the waqf owes money to the decedent his heirs should prove this in court. The waqf minister adds that Ahmet Ağa should seek reimbursement from whomever he paid (kime virdün ise andan al). Hence, Ahmet Ağa wants Ahmet Bey to return his prior payment. Ahmet Bey corroborates his testimony. In conclusion, the court instructs Ahmet Bey to settle the debt that he has admitted and to prove in court the decedent's receivable from the waqf in the presence of the waqf minister.

Cağaloğlu semtine adını veren İtalyan asıllı Cigala-oğlu Mehmed Paşa, Giacarno'nun 1596 basımı resminde.

Gioacorno's 1596 portrait of Cigala-oğlu Mehmed Paşa, an Italian renegade, whose name lives on as the Cağaloğlu district in downtown Istanbul.

Mahmiye-i İstanbul’da Cağaloğlu Sarayı kurbünde Sahhâf Süleyman Mahallesi sükkânından olup merhûme Şah Sultan Evkâfî’nin bi’l-fi’l mütevellîsi olan işbu râfi’ü’l-kitâb Ahmed Ağa bin Abdullah dîvân-ı kâ’im-makâm-ı sadr-ı a’zamîde ma’kûd meclis-i şer’de mahmiyye-i mezbûrede Süleymaniye Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kuşcı Mahmud Ağa’nın evlâd-ı sıgârının vasî-yi şer’îleri olan vâlideleri Saliha Hâtun ibnet-i Mehmed Efendi tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup nehc-i şer’î ve vech-i mer’î üzre vekâleti sâbite olan mezbûr Mahmud Ağa’nın kızkarındâşı oğlu Ahmed Bey nâm cündî mahzarında üzerine da’vâ idüp müteveffâ-i mezbûrın mütevellîsi olduğım Şâh Sultân Vakfı’nda iki yük on iki bin akçe hakkı vardır deyü meblağ-ı mezbûrî yedinden bundan akdem vekîl-i mezbûr benden taleb eylediğinde muhâsebem görüldükde defter-i vakfa geçürilmek ümîdi ile kaydû’l-isbât kendi mâlımdan vekîl-i mezbûra yüz seksen iki bin akçe virmişdim hâlen vakf-ı mezbûr nâzırı olan dârü’s-sa’âde ağası huzûrunda muhâsebem görüldükde varsın akçeni kime virdün ise andan al müteveffâ-i mezbûr Mahmud Ağa’nın taraf-ı vakf-ı mezbûrda hakkı olduğunu vereseşi huzûrunda isbât eylesünler deyü mezbûr Ahmed Bey’e teslim eylediğim yüz seksen iki bin akçemi muhâsebeye geçürmedikleri ecilden makbûz olan meblağ-ı mezbûrî merkûm Ahmed Bey’den taleb iderin su’âl olunsun didikde gıbbe’s-su’âl mezbûr Ahmed bey cevâbında fi’l-vâki’ mütevellî-i mezbûr yedinden minvâl-i muharrer üzre yüz seksen iki bin akçe ahz ü kabz eylediğini ikrâr eylemeğin ‘alâ müceb-i ikrârihî makbûzı olan meblağ-ı mezbûrî evvelâ müdde’î-i mezbûra teslim idüp ba’delhû nâzır-ı mumâ-ileyh huzûrunda müteveffâ-i mezbûrın taraf-ı vakfa hakkı olduğunu isbât idüp almağa tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis min Cumâdelâhir li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Mustafa Çavuş bin Zülfikar, Mehmed Efendi bin Habib, Mustafa bin Mahmud kâtib-i vakf-ı mezbûr, Musallî Beşe bin Hüseyin, Ahmed bin Mustafa, Hoca Ahmed Efendi, Bakkâl Mehmed Beşe, Mustafa bin Mahmud, Mustafa Bey bin Abdullah, Mehmed Bey el-Cündî, Mehmed Ağa bin Ahmed.

1102 - 1662 (1072) İstanbul 9: 272b/4 Dava / Adjudication

Emin Nureddin Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Çelebi, el-Hac Osman karşısında mahkemeye çıkar. Üç yıl önce vakıf parasından el-Hac Osman'a 7,50 kuruşu faiz (kürk satışı olarak belirtiliyor) olmak üzere toplam 56,50 kuruş borç verdiğini belirten Mustafa Çelebi, şimdi bu paranın alınmasını ister. El-Hac Osman söylenilenleri reddeder. Bunun üzerine mahkeme Mustafa Çelebi'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda davalı el-Hac Osman'ı uyarır.

Mustafa Çelebi, mutawalli of the Emin Nureddin Waqf, sues el-Hac Osman. Mustafa Çelebi claims that three years ago he loaned to el-Hac Osman 56.5 kuruş on behalf of the waqf. Of this amount, 7.5 kuruş represented interest (mentioned as the price of fur). Mustafa Çelebi now demands payment. El-Hac Osman rejects Mustafa Çelebi's testimony. The court then asks Mustafa Çelebi to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant el-Hac Osman to pay the debt.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Emin Nureddin Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Çelebi bin Mehmed meclis-i şer' de el-Hâc Osman bin Hüdâverdi mahzarında üzerine bi't-tevliye da'vâ ve takrir-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem asl-ı mâl vakf-ı mezbûrdan mezbûr el-Hâc Osman'a tevliyetim hasebiyle kırk dokuz riyâli kebîr gurûş def' ve teslîm ve yedi buçuk riyâli gurûşa dahi ma'lûmü'l-vasf bir kürk bey' ve teslîm ol dahi meblağ-ı mezbûr ile zikr olunan kürki yedimden ahz ü kabz ve tesellüm eylemeğin hâlen meblağ-ı mezbûr ile semen-i mezkurı vakf içün mezbûrdan taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-suâl ve'l-inkâr mütevellî-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olup zikr olunan mahalle-i mezbûre sükkânından Ahmed Efendi bin

Mehmed el-imâm ve Receb bin Mehmed nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' mezbûr el-Hâc Osman'a mütevellî-i mezbûr vakf-ı mezbûrın asl-ı mâlından olmak üzere târih-i kitâbdan üç sene mukaddem bizim huzûrımızda kırk dokuz riyâli kebîr gurus def' ve teslîm ve yedi buçuk riyâli gurusâ dahi ma'lûmü'l-vasf bir kürk bey' ve teslîm ol dahi meblağ-ı mezbûr ile zikr olunan kürki mütevellî-i mezbûr yedinden alup kabz eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbe ri'âyet şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince meblağ-ı mezbûr mütevellî-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûr el-Hâc Osman'a tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî ve'l-'işrîn min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Veli bin Mahmud, Ali bin Muharrem, Mehmed bin Ramazan, Mustafa bin İsa, Resul bin Rıdvan.

1103 - 1662 (1072) İstanbul 9: 274b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Sefer Bey'in dürüst bir kişinin oturması koşuluyla vakfettiği evde yaşayan Karasuhta, başka bir bölgeye gideceği gerekçesiyle vakfiye koşullarına aykırı olarak söz konusu evi 4000 akçeye Mansur'a devretmiştir. Canbaziye Mahallesi'nden kimi Müslüman kişiler bu durumu mahkemeye bildirirler. Bunun üzerine mahkeme, vakfiye koşulları gereği evi Mansur'dan alarak dürüst bir kişi olan Şaban Dede'ye kullanması için verir.

Karasuhta, who has been residing in a house that Sefer Bey endowed for the use of an honest person, has breached the waqf deed (vakfiye) by transferring the house to Mansur for 4000 akçe on the ground that he himself would relocate. Some Muslim residents of the Canbaziye neighborhood have informed the court

about the situation. The court evicts Mansur from the house and assigns it to Şaban Dede, an honest person who fulfills the requirements of the waqf deed.

Mahmiye-i İstanbul'da Canbâziye Mahallesi'nde vâki' Sefer Bey nâm sâhibü'l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf idüp süknâsını bir recül-i sâliha şart eyledikde bir taraftan İsmail Dede tasarrufında olan menzile ve bir taraftan Hacı Mehmed nâm kimesne mülkine ve iki taraftan tarîk-i 'âmma müntehi menzile tevcîh-i hükm-i hâkimü'ş-şer'le bundan akdem mutasarrıf olan Karasuhta nâm kimesne âhar diyâra gider oldukda hilâf-ı şart-ı vâkıf dört bin akçeye Mansur nâm kimesneye fâriğ olduğu mahalle-i mezbûre ahâlîsinden olup zeyl-i sahîfede esâmîleri mestûr olan müslimîn ve sikât-ı muvahhidîn ihbâr eyledüklerine ferâğ-ı mezbûr mu'teber olmamağın menzil-i mezbûrdan merkûm Mansur ihrâc olunup 'alâ şartı'l-vâkıf menzil-i mezkûr hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ-lehû ve hüsne me'ab hazretleri sulehâdan olup süknâyâ eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olan işbu bâ'isü'l-vesîka Şaban Dede bin Gazanfer'e cânib-i şer'den tevcîh idüp işbu hurûf li-eclî't-temessük bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rece-bi'l-ferd sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi bin İsmail el-müderris, Ali Efendi bin Musa, Mehmed Çelebi bin Yusuf, Ahmed bin Mehmed, Ahmed bin Abdullah, Mehmed Çelebi bin Hüseyin, Osman bin [boş].

1104 - 1662 (1072) İstanbul 9: 275b/1 Tescil işlemi / Registration

Kabasakal Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Abdülkerim Ağa'nın mirası eşine, babası el-Hac Ali ile annesi Belkıs'a ve küçük yaştaki oğlu Mehmet Çelebi'ye kalır. Abdülkerim Ağa'dan sonra vefat eden el-Hac Ali'nin mirası ise eşi Belkıs ile çocukları Mehmet Ağa, Ahmet Ağa, Ümmühanu ve Canfeda'ya kalır. Mehmet Ağa, Mehmet Çelebi'nin vasisi el-Hac Mustafa ile birlikte

mahkemeye gelir. Abdülkerim Ağa’nın varisleri, merhumun Haremeyn-i Şerifeyn Vakfı’ndan yıllık 360 akçeye mukataalı olarak kiraladığı evi kendi aralarında bölüşmüşlerdir. Bu bölüşümden sonra Ahmet Ağa ile Belkıs’ın hisselerini de satın alan Mehmet Ağa, şimdi kendi hissesini 155.025 akçeye Mehmet Çelebi’ye satar. Vasi el-Hac Mustafa ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

The estate of the late Abdülkerim Ağa, a resident of the Kabasakal neighborhood, fell to his wife, his father el-Hac Ali, his mother Belkıs, and his young son Mehmet Çelebi. The estate of el-Hac Ali, who died after Abdülkerim Ağa, fell to his wife Belkıs, and his children Mehmet Ağa, Ahmet Ağa, Ümmühanu, and Canfeda. Now Mehmet Ağa appears in court with el-Hac Mustafa, guardian of Mehmet Çelebi. The heirs of Abdülkerim Ağa have distributed among themselves a house that the decedent had rented (mukataa) from the Haremeyn-i Şerifeyn Waqf at 360 akçe per annum. After the distribution, Mehmet Ağa bought the shares of Ahmet Ağa and Belkıs. Now, he sells his share to Mehmet Çelebi for 155,025 akçe. Guardian el-Hac Mustafa pays for this share. The court registers the sale.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahriri iltimâs olunmağın savb-ı şer’-i mutahhardan Bâb Mahkemesi’nde nâ’ibü’ş-şer’ olan mevlânâ Mehmed [silik] irsâl olunup ol dahi dârü’l-hilâfeti’l-‘aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyyede Ayasofya-i Kebîr Câmi’-i Şerîfi kurbünde Kabasakal Mahallesi’nde [silik] fahrü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed Ağa bin el-Hâc Ali’nin menziline varub zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr müslimîn huzûrunda ‘akd-i [meclis-i şer’-i] hatîr eyledikde mahalle-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem vefât iden Abdülkerim Ağa bin el-Hâc Ali’nin verâseti zevce-i metrûkesi [silik] bint-i Abdullah ve babası mezbûr el-Hâc Ali bin Osman ve vâlidesi Belkıs bint-i Abdullah ve sulbi sağır oğlu Mehmed Çelebi’ye [silik] kable’l-kısme mezbûr el-Hâc Ali dahi vefât idüp verâseti zevce-i metrûkesi mezbûre Belkıs ve sulbi

kebîr oğulları Mehmed Ağa ve Ahmed Ağa [silik] ve Ümmühanî'ye münhasıra olup kable'l-kısme mezbûre Canfeda dahi vefât idüp verâseti zevce-i metrûkı İshak Ağa'ya ve [mezbûr] Mehmed Çelebi'ye münhasıra olduğu ve müteveffâ-i evvel-i mezbûr Abdülkerim Ağa'nın metrûkâtından olup [silik] vâkı' olup 'arsasının Haremeyn-i Şerîfeyn fukarâsı evkâfına senevî üç yüz altmış akçe mukâta'ası olup bir [tarafdan] ağalar mülkine ve bir tarafdan mü'ezzin Ahmed Halife ve Osman ibn Şemseddin tasarruflarında olan vakf menzile ve bir tarfdan ba'zan [silik] veresei mülklerine ve ba'zan İsmail Ağa veresei mülklerine ve bir tarfdan tarîk-i 'âmma müntehî olup dâhiliyyesi tabaka-i [silik] nîm sofalı bir bâb kebîr odayı ve bir sağîr odayı ve zıkr olunan odalar üzerinde bir sağîr odayı ve dehlizi ve âbdest-hâne ve kenîfi ve tahta-pûşu ve[...] bir kileri ve bir sağîr kahve odası ve sofa ve kenîfi ve matbahı ve bir kebîr muslıgını ve havlıyı ve bir su kuyusunu ve hâriciyyesi tabaka-i 'ulyâda nîm sofalı bir kebîr odayı ve bir sağîr kahve odasını ve sofayı ve bir ocaksız sağîr odayı ve âbdest-hâneyi [silik] iki bâb odalı ve kenîfi ve âhûrı ve tahta arpa anbarını ve samanlığı müştamil olan menzil bi-tarîki'l-münâsahati'l-[mezkûr yüz on] sekiz sehm i'tibâr olup sihâm-ı mezbûrdan doksan sehm-i mezbûr Belkıs ve yirmi sekiz sehm mezbûrân Mehmed Ağa ve Ahmed Ağa dört sehmî mezbûr Ümmühani'ye ve on beşer sehmî mezbûr İshak Ağa'ya ve üç yüz beş sehmî sağîr-i mezbûr Mehmed Çelebi'ye intikâl ve [silik] eylediği şer'an zâhir olduktan sonra fahrûl-akrân mezbûr Mehmed Ağa meclis-i mezbûrda işbu râfi'ü'l-kitâb merkûm Mehmed Çelebi'nin [silik] olan dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin yirmi beş ağa bölüğü ahâlisinden el-Hâc Mustafa bin Durmuş mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm [idüp] [bundan] akdem mezbûrân Ahmed Ağa ve Belkıs Hâtun menzil-i mahdûd-ı mezbûrda bi-tarîki'l-münâsahati'l-mezkûr yüz on sekiz sehm hisse-i [silik] semen-i ma'lûma bana bey' ve teslîm ve ben dahi iştirâ ve tesellüm itmekle menzil-i mezkûrın yirmi sekiz sehmî irsen ve yüz on sekiz [silik] olmuşidi el-hâletü hâzihi menzil-i mezkûrda irsen ve şirâ'en mülkim olan yüz otuz altı sehm hisse-i şâyi'amı vasî-yi mezbûr el-Hâc [silik] bi-cümleti't-

revâbi‘ ve’l-levâhık ve kâffeti’l-menâfi‘ ve’l-mürâfık yüz elli beş bin yirmi beş akçeye bey‘ ve teslîm ol dahi semen-i [silik] sihâm-ı mezkûrenin semeni mislinden enfa‘ olup her vech ile şîrâ’ sağır-i mezkûr hakkında hayr-ı muhâz olmağın sağır-i mezbûr [silik] yine sağır içün iştirâ ve teslîm ve kabûl eyledükden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrî bi’t-tamâm vasî-yi mezbûrdan alup kabz eyledim ba‘de’l-[yevm] [irsen] ve şîrâ’en menzil-i mezkûrda olan hisse-i şâyî‘am sağır-i mezkûrın mülk-i müşterâsıdır benim ‘alâka ve medhalim yoktur didikde gıbbe’t-[tasdîki]’ş-şer‘î mevlânâ-yı mezbûr vâki‘ hâli mahallinde tahrîr ba‘dehû ma‘an meclis-i şer‘a gelüp ‘alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğın [mâ-vaka‘a bi’t-taleb] ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî min şehri Recebi’l-ferd sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Fahrü’l-akrân Ahmed Ağa bin Mahmud Çorbacı, Hüseyin Beşe bin Abdullah ser-oda, fahrü’l-e’imme Hüseyin Efendi bin Mustafa, Mehmed Ağa bin el-Hâc Sefer el-helvâyî, Mehmed Ağa bin Kasım, Mehmed Çelebi bin Yahya, İsmail Çelebi, [silik] Mehmed Beşe bin Hüseyin vekîl-i harc, Ahmed Ağa bin el-Hâc Ali, el-Hâc Osman bin Ali, Ali Beşe bin Hüseyin, Osman Ağa bin Kasım, Abdullah bin [silik]

1105 - 1665 (1075) İstanbul 16: 1b/4 Tescil işlemi / Registration

Abdülkerim, Hacı Sinan Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek arsasını Ayasofya-i Kebir (Büyük Ayasofya) Vakfı’ndan yıllık 40 akçeye kiralamış olduğu yalısı ile hemen karşısında bulunan ve arsasını aynı vakıftan yıllık 20 akçeye kiralamış olduğu evini 2087 kuruşa Hacı Sinan Beşe’ye sattığını söyler. Abdülkerim, vakfa ait arsaların devri için mütevelliden izin aldığını da belirtir. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Abdülkerim goes to court with Hacı Sinan Beşe. He states that he has sold to Hacı Sinan Beşe his waterside residence (yalı) and

the adjacent house for 2087 kuruş. The two structures are built on plots of land that Abdülkerim had rented from the Ayasofya-i Kebir (Big Ayasofya) Waqf for 40 akçe and 20 akçe per annum, respectively. Abdülkerim adds that he obtained the mutawallî's permission for the transfer of the waqf lands. The court registers this transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebir Mahallesi'nde sâkin fahrû'l-eşbâh Abdülkerim ibnü'l-merhûm Musa Paşa meclis-i şer' de bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Sinan Beşe ibn Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtînin sudûruna değin yedimde hakkım olup mahmiyye-i mezbûre hısnı ebvâbından Cebe Ali Kapusu hâricinde olan iskele kurbünde vâkî' arsası senede Ayasofya-i Kebir Vakfı'na kırk akçe mukâta'alû binâsı mülküm olup bir taraftan tâcü'l-mestûrât Gevher nâm sultân mülküne ve bir taraftan el-Hâc Mehmed Ağa mülküne ve bir taraftan sâhil-i bahra ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî bir bâb fevkânî kubbelü orta ve zokak tarafında bir bâb fevkânî kebîr oda ve nîm-sofalu bir bâb sağır oda ve bir bâb fevkânî hıdmetkâr odası ve matbah ve kiler ve tahtânî bir sağır oda ve kayıkhâne ve üzerinde bir sağır oda ve kayıkhâneye muttasıl bir sağır oda ve bir su kuyusunu müştemil yalı ta'bîr olunur menzilimin mülk binâsı ile menzil-i mezbûr mukâbelesinde iki kule beyninde vâkî' bir taraftan kal'a divârı ve iki taraftan [silik] ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î iki yüz seksen altı zirâ' mecmû' arsasının vakf-ı mezbûra senede yirmi akçe mukâta'ası ve binâsı mülküm olup birer bâb odayı müştemil menzilimin mülk binası bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-murâfık mezbûr el-Hâc Sinan Beşe'ye tarafeynden icâb ve kabûli hâvî bey'-i kat'î ile bi-safkatın vâhîde iki bin seksen yedi guruşa bey' ve teslîm ve arsalarını dahi vakf-ı mezbûr mütevellîsi izniyle mezbûr el-Hâc Sinan Beşe'ye meccânen ferâğ ve tefvîz ve teslîm ol dahi iştirâ ve tefevvûz ve kabûl ve tesellüm itdükden sonra semen-i mezbûr iki bin seksen yedi guruş mer-kûm-ı hâzır Sinan Beşe yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledüm

min ba’d menzileyn-i mezbûreynin binâları mezbûr-ı hâzır Sinan Beşe’nin mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min Zilhicceti’ş-şerîfe li-sene hamse ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali bin Mehmed bin Hasan, İbrahim Çelebi bin Ali, Mehmed Çelebi bin Osman, Sadık Çelebi bin Ahmed, Kıyas bin Abdullah, Mehmed Ağa bin Ali, Ali Çavuş bin Abdullah.

1106 - 1665 (1075) İstanbul 16: 2a/3 Dava / *Adjudication*

Hatip Muhyittin Mahallesi’nin avarız vergisi için vakfedilen paranın mütevellisi Mahmut Efendi, Mehmet Dede’nin karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Mahmut Efendi, söz konusu vakfa ait olan bir evi Mehmet Dede’nin yıllık 300 akçeye kiraladığını, ancak son iki yıla ait kira bedeli olan 600 akçeyi ödemediğini ileri sürer. Mehmet Dede, Mahmut Efendi’nin ifadesini doğrular. Mahkeme, davacı müteveli Mahmut Efendi lehine karar verir.

Mahmut Efendi, mutawalli of the funds endowed for the payment of extraordinary tax (avarız) of the Hatip Muhyittin neighborhood, sues Mehmet Dede. Mutawalli Mahmut Efendi claims that Mehmet Dede had rented a waqf-owned house for 300 akçe per annum. He adds that Mehmet Dede owes him 600 akçe for the last two years of rent. Questioned by the court, Mehmet Dede confirms Mahmut Efendi’s account. The court decides on behalf of the plaintiff, mutawalli Mahmut Efendi.

Mahmiye-i İstanbul’da Hatib Muhyiddin Mahallesi avârızına mevkûfe nukûdun hâlen mütevellisi olan işbu bâ’isü’r-rakîm Mahmud Efendi ibn Yusuf meclis-i şer’de Mehmed Dede ibn el-Hâc Mustafa mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Dede’nin taht-ı tasarrufunda olup mahalle-i

mezbûrede vâki' bir tarafı Şaban Ağa mülküne ve bir tarafı el-Hâc Hüseyin mülküne ve bir tarafı Hızır bin Ali mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî menzilin [...] Hatib Muhyiddin Mahallesi avârızına bağlı olup kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince mezbûr Mehmed Dede be-her sene üçer yüz akçe hâne avârızını edâ ider iken bin yetmiş dört ve yetmiş beş senelerinde lâzım gelen üçer yüz akçeden altı yüz akçe hâne avârızını edâdan imtinâ ider suâl olunup alivirilmesi murâdıdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Mehmed Dede kazıyye bâlâda mürûr itdiği vech üzre olduğunu bi-tav'ihî mu'terif olmağın mücebince ba'de'l-hükm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene hamse ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Abdullah, Resul bin Rıdvan, Abdi bin Hamza, Bayram bin Hasan.

1107 - 1665 (1075) İstanbul 16: 4a/2 Tescil işlemi / Registration

Meyhaneci Dimitri, bahçe bostancılarına vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Ömer Bey'in vekili Ahmet Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Dimitri, evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 150 kuruşa mütevellî vekili Ahmet'e sattığını söyler. Dimitri, daha sonra evi 1 yıl için 22.5 kuruşa kiraladığını sözlerine ekler. Mahkeme, bu işlemi onaylar.

Barkeeper (meyhaneci) Dimitri arrives in court with Ahmet Bey, legal agent of Ömer Bey, who is the mutawalli of the funds endowed for vegetable gardeners. Dimitri states that he took out a 150 kuruş mortgage (istiglal) on his house from Ahmet, the mutawalli's legal agent. Dimitri then rents the same house for 22.5 kuruş for one year. The court registers the transaction.

Meyhâneci tâifesinden olup mahmiyye-i İstanbul'da Mirahor Mahallesi sükkânından Dimitri veled-i Penapot nâm zimmi

meclis-i şer‘-i hatîrde hadîka bostancılarının derzi odası ahâlisi mühimmâtına mevkûfe nukûdun bi’l-fi’l mütevellisi olan Ömer Bey ibn Abdülmennan nâm kimesne tarafından husûs-ı âti’l-beyâna nehc-i şer‘î ve tarîk-i mer‘î üzre sâbitü’l-vekâle vekîl olan Ahmed Bey ibn Abdülmennan nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki‘ iki taraftan Yani veled-i Kiryako mülki ve bir taraftan Arslan veled-i Oruc mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve tabaka-i ulyâsında iki oda ve bir sofa ve dehliz ve tabaka-i vustâsında bir oda ve bir matbah ve kenîf ve tabaka-i süflâsında bir matbah ve bir sofa ve bir âhûr ve bir kuyu ve bir kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve hadîkayı ve bir attâr dükkânını müştemil mülk menzilimi cem‘-i tevâbi‘ ve levâhıkı ile bi-tarîki’l-istiglâl mezbûr ahmed Ağa’ya bey‘ ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile bi’l-vekâle iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr yüz elli esedî guruş mezbûr Ahmed Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledüğimden sonra mezbûr Ahmed Ağa’ya vekâlet-i mahkiyesi hasebiyle menzil-i mezbûr ba‘de’t-tahliyeti’ş-şer‘iyye ve’t-tekâbuzi’l-mer‘î târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin yirmi iki buçuk kıt’a esedî guruşa bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledüm didikde gibbe’t-tasdîku’l-mu‘teber mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ‘aşer min Zil-hiceti’l-harâm sene 1075

Şühûdü’l-hâl

Muharrem Bey ibn İsmail, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Mustafa Çelebi ibn Ahmed, Hasan ibn Mehmed.

1108 - 1665 (1075) İstanbul 16: 4a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Andon adındaki Ermeni, ölen Gazanfer Ağa için Kur’an okutulması amacıyla vakfedilen paranın mütevellisi İsmail Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Andon, evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 200 kuruşa İsmail Çelebi’nin mütevellisi olduğu vakfa satmış, daha sonra evi 1 yıl için 30 kuruş karşılığında İsmail Çele-

bi'den kiralamıştır. Söz konusu 200 kuruşa üç Ermeni'nin kefil olmasından sonra mahkeme işlemi onaylar.

Andon, an Armenian, arrives in court with İsmail Çelebi, mutawalli of the funds endowed to finance Koran reading for the late Gazanfer Ağa's soul. Andon states that he took out a 200 kuruş mortgage (istiglal) on his house from the waqf that İsmail Çelebi serves as mutawalli. Andon then rents the house from İsmail Çelebi for 30 kuruş for a year. Three Armenians serve as sureties for the 200 kuruş. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Şeyh Ferhad Mahallesi'nde sâkin Andon Papas veled-i Manas nâm Ermeni meclis-i şer' de Galata Sarayı'nda iç oğlanları tilâvet itmek üzere merhûm Gazanfer Ağa nâm sâhibü'l-hayrın rûhiyçün eczâ-i şerîfeye mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu bâ'isü'r-rakîm İsmail Çelebi ibn Hasan mahzarında ikrâr idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Murad veled-i Kirkor mülkine ve bir tarafı ba'zan Ömer Beşe ibn Abdullah ve ba'zan Aleksandıra mülklerine ve bir tarafı Haçator mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî büyüti hâvî mülk menzîlim mezbûr İsmail Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiglâl iki yüz esedî guruşa bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl itdükden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz esedî guruş mütevellî-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp menzîl-i mahdûd-ı mezbûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mütevellî-i mezbûrdan otuz esedî guruşa istîcâr ve kabûl idüp ol dahi vech-i muharrer üzere îcâr ve teslim eyledi didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î meblağ-ı mezbûr iki yüz esedî guruşa mahmiye-i mezbûrede Keçeci Hatun Mahallesi ahâlîsinden [silik] ve Karabet veled-i Dîmo ve Sefer veled-i Murad nâm Ermeniler her biri emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha ile kefiller olup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Zilhicceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Receb Çelebi bevâbü's-sultânî, el-Hâc Mehmed boğaçacı, Süleyman Efendi el-imâm, Abdullah bin Hüseyin.

1109 - 1665 (1075) İstanbul 16: 7b/3 Tescil işlemi / Registration

Ölen Mehmet'in kızı Raziye, Ali ile birlikte mahkemeye gelir. Raziye, babasından kendisine ve kardeşi Hüseyin'e kalan evin mülkiyetinin Kibar Ali Paşa Vakfı'na ait olup babası tarafından ayda 40 akçeye kiralandığını söyler. Şimdi Raziye, söz konusu evin kendisine ait olan yarı hissesini Ali'ye 8000 akçe karşılığında devreder. Hüseyin'in annesi ve vasisi olan Saime de oğluna ait olan yarı hisseyi 8000 akçe karşılığında yine Ali'ye devreder. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Raziye, the late Mehmet's daughter, and Ali arrive in court. Raziye states that she and her brother Hüseyin inherited from their father a house belonging to the Kibar Ali Paşa Waqf, which he had been renting from the waqf at 40 akçe per month. Raziye transfers her half share of the house to Ali for 8000 akçe. Saime, Hüseyin's mother and guardian, then states that she, too, is transferring to Ali her son's half share for 8000 akçe. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Yeni Bağçe kurbünde Hüseyin Paşa odalarında sâkin iken vefât iden Mehmed bin İslam nâm kimesnenin sulbiye kebîr kızı Raziye nâm reşide meclis-i şer' de râfi'ü'l-kitâb Ali bin Abdülkerim nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Kibâr Ali Paşa Evkâfından olup babam müteveffâyı mezbûrdan intikâl-i âdî ile bana ve li-ebeveyn er karındaşım Hüseyin nâm sağîre intikâl itmekle ale'l-iştirâki's-seviy icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda kırk akçe ücret-i mü'ecceleyle tasarufumuzda olup mahmiyye-i mezbûrede Hoca Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan umdetü'l-eşbâh Kızlar Ağası [boş] Ağa Sarayı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odayı müştemil menzilden nısıf hissenin hakk-ı tasarrufunu vakf-ı mezbûr mütevellisi izni ile sekiz bin akçe bedel mukâbelesinde mezbûr Ali'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr sekiz

bin akçeyi mezbûr Ali yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledüm min ba'd menzil-i mezbûrun nısf-ı şâyi'î mezbûr Ali'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk sağır-i mezbûrun vâlidesi ve taraf-ı şer'iden mansûbe vasîsi olan Sayime bint-i Ahmed nâm hâtun meclis-i şer'de merkûm Ali ile mezbûre Raziye mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mezbûr küçük olup sağır-i mezbûrun hissesi kâbil-i intifâ' olmamakla sağır-i mezbûrun hissesi bedel-i misli ile tefvîz olunup bedeli sağır-i mezbûr için istirbâh olunmak sağıra nef' olmağın menzil-i mezbûrdan sağır-i mezbûrun nısf-ı şâyi'asının hakk-ı tasarrufunu izn-i mütevellî ve sekiz bin akçe bedel-i mukâbili ile merkûm Ali'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin akçeyi yedinden ahz ü kabz itdüm min ba'd menzil-i mezbûrdan sağır-i mezbûrun hissesi merkûm Ali'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli [gibi] mutasarrıf olsun ve mukaddemâ izn-i mütevellî ile menzil-i mezbûrda mâlım ile istediğim emti'aya müte'allik da'vâdan mezbûre Raziye'yi ve sağır-i mezbûr ile merkûm Ali'yi ibrâ'i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât eyledüm didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Abdi bin Hasan, Mehmed Çelebi ibn Abdullah, Şükrullah Bey ibn Mustafa, Veli beşe bin Mahmud, Mehmed bin Rıdvan.

1110 - 1665 (1075) İstanbul 16: 9a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ramazan Ağa, Hasan Bey'in vekili Osman Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ramazan Ağa, Sultan Selim Camisi Vakfı'na ait olan Akkırman'a bağlı bölgelerin bir yıllık mukataasını (vergi geliri), Osman Beşe ve Mustafa Beşe adındaki vekilleri aracılığıyla vakıf mütevellisinden satın aldığını söyler. Şimdi Ramazan Ağa adı geçen vekilleri görevden alarak söz konusu mukataayı 600.000 akçeye Hasan Bey'e satmış, kendisine bir de hüccet vermiştir. Ramazan Ağa'nın sözleri sicile kaydedilir.

Ramazan Ağa arrives in court with Osman Ağa, the legal agent of Hasan Bey. Ramazan Ağa states that he has bought from the waqf mutawalli one year's tax farming (mukataa) revenues of regions tied to Akkerman, which belongs to the Sultan Selim Camisi waqf. He does so through his legal agents Osman Beşe and Mustafa Beşe. Ramazan Ağa adds that he is dismissing the two legal agents and selling the tax farming revenues to Hasan Bey for 600,000 akçe. He is also giving Hasan Bey a hujjet documenting this transaction. The court registers Ramazan Ağa's testimony.

Mahmiye-i İstanbul'da Mirahor Mahallesi'nde sâkin Ramazan Ağa ibn Yahya meclis-i şer' de bâ'isü'r-rakîm Hasan Bey ibn Ömer tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka hasbe'l-vekâle vekîl olan mefharü'l-a'yân Osman Ağa ibn Ali mahzarında ikrâr ve itirâf idüp merhûm ve mağfiret-nişân Sultan Selim Hân Cami'-i şerîfi imâretleri evkâfından olup Vilâyet-i Rumili'nde Akkirman ve tevâbi'i mukâta'asının yetmiş beş senesinde vâki' Mart'dan bin yetmiş altı senesinde vâki' Mart'a değin vakf-ı mezbûr mütevellisinden bedel-i ma'lûm-ı medfû'a ta'ahhüd ve iltizâm idüp mukaddemâ zikr olunan mukâta'ayı zabta tarafımdan Osman Beşe ve Mustafa Beşe'yi vekîl itmişidim el-hâletü hâzihî mezbûrânı azl idüp mukâta'a-i mesfûreyi mezbûr Hasan Bey'e altı yük akçeye der'uhde idüp ol dahi iltizâmı ta'ahhüd ve kabûl idüp yedine hüccet-i şer'iyye virmişidim kat'â mezbûrân Osman Beşe ve Mustafa Beşe'nin alâkaları yokdur didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâlis ve'l-'işrîn min Zilhiceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mehmed bin Abdullah, Ali Bey bin Abdullah, Osman Çelebi, Ahmed Bey Bevvâb-ı Sultânî.

1111 - 1652 (1062) İstanbul 16: 9b/1 Dava / Adjudication

Rıdvan Beşe, vakfına müteveli tayin ettiği Hasan ile birlikte mahkemeye gelerek sahibi olduğu evi vakfettiğini söyler. Rıdvan

Beşe, yaşadığı sürece evde kendisinin, ölümünden sonra karısı Mülâyim Hatun ve soyundan gelenlerin, daha sonra müteveli Hasan ve soyundan gelenlerin, onlardan sonra da söz konusu evin hemen bitişiğinde bulunan Rıdvan Beşe'nin daha önce vakfettiği evde oturanların bu evde oturacağını vakfiye koşulları olarak sıralar. Rıdvan Beşe, evde oturanların gerektiğinde evin onarımını kendi paralarıyla yapmaları gerektiğini, daha sonra evin kiraya verilmesini ve kira gelirlerinin kullanılacağı işleri de vakfiye koşullarına ekler. Rıdvan Beşe, Hasan'dan sonra özgür bıraktığı kölesi Yusuf'un müteveli olmasını, mahalle halkının da vakfa nazır (gözetici) olmasını ister. Bütün bu işlemlerin tamamlanmasından sonra Rıdvan Beşe iki İslam hukukçusunun görüşlerine dayanarak vakfının geçersiz olduğunu ileri sürer. Müteveli Hasan ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçerli olduğunu savunur. Mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfın geçerli olduğuna karar verir.

Rıdvan Beşe goes to court with the mutawalli of his waqf, Hasan, and states that he endowed his house. According to the waqf deed (vakfiye), Rıdvan Beşe is to live in the house until the end of his life. After him, his wife Mülâyim Hatun and her descendants, then mutawalli Hasan and his descendants, and after them the occupants of a neighboring house, which Rıdvan Beşe had endowed earlier, are to live in the house. The occupants of the house are to keep it in good repair out of their own pockets. Rıdvan Beşe also lists how rent revenues will be used when the house is rented out. He asks that his emancipated slave Yusuf be the mutawalli after Hasan, and also that the neighborhood residents will act as superintendents (nazır) of the waqf. After the registration of these conditions, Rıdvan Beşe moves to annul the waqf, based on views of two Islamic jurists. For his part, mutawalli Hasan claims that waqf is valid, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court registers the waqf deed.

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cumhûr hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bâr-gâh-ı mukad-deslerine ref' olunur ki hallâk-ı âlem ve rezzâk-ı benî Âdem ve salâtü selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i hâss ü âmm hazretle-rinin merkad-i mu'attar ve meşhed-i münevverlerine olsun ki ümmetine turuk-ı hayrâtı beyân ü 'ayân eyledi ve dahi âl ü evlâd ü ashâb ü ahyârlarına olsun ki her biri mütevellî-i cihât-ı dîn ve nâzır-ı şer'-i mübîn idiler rıdvânu'llâhi te'âlâ aleyhim ecma'in emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul'da Sofılar Mahallesi'nde sâkin sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Rıdvan Beşe bin Abdülmennan meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihu'l-erkânda vakf-ı âti'z-zikre li-eclî't-tescîl mütevellî nasb eylediği Hasan bin Piyâle nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülk-i sahihimde münselik olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan ba'zan el-Hâc Mehmed Subaşı mülki ve ba'zan Abdurrahman Çelebi'ye meşrûta vakıf menzil ve bir taraftan Bali Bey vakfı olan odalar ve bir taraftan âhar vakıf menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz yetmiş altı zirâ' arsa üzerinde mebnî bir bâb tahtânî oda ve bir sofa ve dehliz ve bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve yine bir bâb tahtânî oda ve bir odunluk ve bir nerdübân ve zokak kapısı üstünde bir bâb oda ve sofa ve bir nerdübân ve bir sâde ocak ve dehliz ve bir kenîf ve müşterek bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve zokak kapusını müştemil olan menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık hasbeten li'llâh vakf-ı sahîh-i müeyyed ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki mâdâm ki hayâtta olam menzil-i mezbûrda evvelâ kendim sâkin olup vefâtımdan sonra hâlen taht-ı nikâhımda olan zevcem Mûlayim bint-i Abdullah Hâtun sâkine ola ba'dehâ mesfûre Mûlayim'in evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı sâkin olalar ba'dehüm rebîbim Hasan bin Piyale sâkin ola ba'dehû mezbûr Hasan'ın evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı sâkin olalar ba'dehüm menzil-i mezbûra muttasıl mukaddemâ vakf eylediğim menzile meşrûtun-lehümden kim bulunursa menzil-i mezbûra dahi mutasarrıf ola ba'de inkırâzi'l-

küll icâre-i mu'tâde ile icâr olunup hâsıl olan ücreti Haremeyn-i Muhteremeyn fukarâsına irsâl oluna ve meşrûnun-lehûmden her biri meûnet-i süknâlarına menzil-i mevkûf-ı mezbûrı kendi mâlları ile imâret idüp vakfa teberru' ve her gün üç Sûretü'l-İhlâs kırâ'et idüp sevâbını rûhuma ihdâ ideler ve menzil-i mezbûr huyûtda oldukca ben mütevellî olup ba'dehû mezbûr Hasan mütevellî ola ba'dehû utekâmdan Yusuf bin Abdullah mütevellî ola ba'de vefâtihî Haremeyn-i Şerifeyn mütevellîsi mütevellî ola ve mahalle-i mezbûre ahâlisi hasbî nâzır olalar ve mürûr-ı eyyâm ile şerâyit-i mezkûreye ri'âyet müte'azzire olursa mutlaka fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü menzil-i mezbûrı fâriğan ani's-şevâğil mütevellî-i mezkûra teslim ol dahi kabz ve tesellüm ve kabûl ve mütevellîlerin evkâfına tasarrufları gibi tasarruf eyledi didikde gibbe't-tasdik vâkıf-ı merkûm inân-ı kelâmını semt-i rücû'a âtıfet olup vakf-ı akâr eğerçi İmâm-ı Azam ve hüâm-ı akdem Ebu Hanife el-Kûfî cûziye hayru'l-cezâ ve kûfiye hazretleri mezheb-i hayrâtda sahîh ve câizdir lâkin menzile âriyetde olmağla şeref-lüzûmı câyiz olmayup husûsan vâkıf-ı menâfi' vakfı nefsine şart etmekle Âlim-i Rabbânî İmam Muhammed bin el-Hasan eş-Şeybânî re'y-i zerrînleri üzre vakf-ı merkûm bâtıl olup rücû'-ı emr-i meşrû' olmağın rücû' ile menzil-i merkûmun mülkime idhâl olunmak matlûbumdur didikde gibbe'l-istintâk mütevellî-i mezbûr cevâba âzim olup eğerçi hâl sebt olunan minvâl üzredir lâkin Fâzıl-ı Samedânî İmâm Ebu Yusuf eş-şehîr bi'l-imâm-ı sâni re'y-i münîrleri üzre vakf-ı mezkûr şart-ı mezkûra musâdif olursa da vâkıf mücerred vakaftü dimekle lüzûm-ı ifâde idüp istirdâd muhâl olmuşdur deyü reddetme imtinâ' ve fasl ü hasma tâlibân olduklarında sadr-ı kitâb-ı müstetâbda tevkî-i refî' vâkı' olan hâkim-i hâsim-i fâzıl âlim-i âmil-i bîmu'âdil yenbû'l-fezâyil metbû'l-efâzıl hazretleri dahi edille-i cânibeyne nazar ve mennâ'u'l-hayr olmakdan hazer idüp alâ kavli men-yerâhu vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm itmeğın min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli adîmü'l-ihimâl oldu fe-men beddelehû ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un

alîm ve icra’l-vâkıf ale’l-hayyi’l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi’l-
yevmi’l-hâmis ‘aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve sittîne
ve elf

Şühûdü’l-hâl

Zahru’l-müderrisîni’l-kirâm Bedri Efendi, fahrü’l-e’imme
Abdüllatif Efendi, el-Hâc Mehmed bin Hasan, fahrü’l-cüyûş Sefer
Çavuş, Musa Bey ibn Hızır, İbrahim Çelebi bin Kalender, Abdi
bin Hasan, Mehmed bin İbrahim, Mehmed Beşe bin Abdullah,
ve gayruhum.

1112 - 1652 (1062) İstanbul 16: 10a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Rıdvan Beşe, vakfetmek istediği evinde keşif yapılması için
mahkemeden istekte bulunur. Mimar Hacı Hasan da yanına
aldığı bir grup şahitle keşif işlemini gerçekleştirir. Evin özellikleri
mahkemeye bildirilir. Mahkeme, bu işlemi onaylar.

*Rıdvan Beşe requests from the court an investigation of a
house he is planning to endow. Architect Hacı Hasan does so
with a group of witnesses and informs the court about the featu-
res of the house. The court registers the information.*

Dâru’l-hilâfeti’l-‘aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyye mahallâtın-
tından Sofılar Mahallesi sâkinlerinden Rıdvan Beşe bin Abdülmen-
nan meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i
ani’l-merâm idüp mahalle-i mezbûrede vâkî‘ bir taraftan ba‘zan
el-Hâc Mehmed Subaşı mülki ve ba‘zan Abdurrahman Çelebi
meşrûtası vakıf menzili ve bir taraftan Baki Bey odaları vakfı ve
bir taraftan kendi vakıf menzili ve bir taraftan tarîk-i ânım ile
mahdûd olan mülk menzili vakfiyet murâd iderim hâlâ üzerine
varılup arsâmı mesâha ve ta‘yîn ve ebniye ve müştemilâtı tahrîr
olunmak matlûbumdur didikde bu fakîr zeyl-i rakîmde muhar-
rerü’l-esâmî olan müslimîn ve hâssa mi‘mârlardan Üsdad el-Hâc
Hasan bin Ömer ile üzerine varılup mesâha olundukda tûlen ve

arzan bi-hesâb-ı terbî'î iki yüz yetmiş altı zirâ' arsa üzerine mebnî bir bâb tahtânî oda ve bir sofa ve bir dehlîz ve bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve yine bir bâb tahtânî oda ve bir odunluk mahzen ve bir nerdübân ve bir sâde ocak ve mikdâr eşcâr-ı müsmiresiyle cenîneyi ve bir zokak kapısı ve dehliz ve bir kenîfi müştemil olduğu mi'mâr-ı mezbûr ma'rifetiyle huzûr-ı müsliminde keşf ve tahrîr olundu mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve sittine ve elf Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Çelebi bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Nurullah, el-Hâc Osman bin Abdurrahman, Süleyman Ağa bevîb-ı sultânî, el-Hâc Hasan bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Abdullah er-râcil, el-Hâc Abdülgani bin Ali ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

1113 - 1665 (1075) İstanbul 16: 12a/3 Tescil işlemleri / Registration

Hasan Çavuş, Ebülfazl Mahmut Efendi Medresesi Vakıflarının mütevellisi Cafer Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Hasan Çavuş, yanmış olan evinin arsası ile yıllık 400 akçe kira bedeli karşılığında kullandığı bir evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla Cafer Çavuş'un mütevellisi olduğu vakfa toplam 535 kuruşa satar. Satıcı Hasan Çavuş, daha sonra aynı evi bir yıllığına 81 kuruşa vakıftan kiralar. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Hasan Çavuş arrives in court with Cafer Çavuş, the mutawalli of the Ebülfazl Mahmut Efendi Medresesi (school) waqf complex. The former takes out a 535 kuruş mortgage on the land of his fire-destroyed house and another house he has been renting for 400 akçe per annum from Cafer Çavuş's waqf. Then Hasan Çavuş rents the same house from the waqf for 81 kuruş for a year. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Yusuf irsâl olunup

ol dahi bi'l-fi'l Edirne Kâdısı olan umdetü'l-mevâliyi'l-izâm Bakizâde Mehmed Seydi Efendi'nin Mahmiye-i İstanbul'da Muhtesib Karagöz Mahallesi'nde vâki' menziline varup zeyli rakîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer' eyledükde mahmiyye-i mezbûrede Mimar Ayas Mahallesi'nde sâkin Hasan Çavuş ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mahmiyye-i mezbûrede merhûm Ebülfazl Mahmud Efendi Medresesi Evkâfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan [silik] Cafer Çavuş ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan Mi'mâr Ayas Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Peruzad Hatun tasarrufunda olan vakıf menzil ve bir taraftan Mustafa Halife tasarrufunda olan vakıf menzil ve bir taraftan ba'zan Arabacılar Kethüdası Mehmed Bey menzili ve ba'zan Frenk Ali Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-i ânım ile mahdûd muhterik mülk menzirim arsasını ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Şükrullah Efendi Vakfı ve bir taraftan imâma meşrûta menzil ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd senede dört yüz akçe mukâta'ası olup müceddeden binâ eylediğim fevkânî ve tahtânî iki bâb odayı müştemil menzili bi-safkatin vâhidetin mütevellî-i mezbûra bi-tarîki'l-istiglâl yedişer dirhem gelür beş yüz otuz beş riyâlî guruşa mütevellî-i mezbûra bey' ve teslim idüp ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semen-i mezkûr beş yüz otuz beş guruş mezbûr Cafer Çavuş yedinden tamâmen alız ü kabûl eylediğimden sonra menzil-i mersûmı ba'de't-tahliyeti's-şer'iyeye ve't-tekâbuzi'l-mer'î mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş yine bana târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin seksen bir guruşa icâr ve teslim ben dahi istîcâr ve tesellüm eyledüm didikde gıbbe't-tasdîk vâki' hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'a gelüp inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Zilhiccetî's-şerîfe sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

1114 - 1665 (1075) İstanbul 16: 13b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Vakıf kurucusu Mahmut Çelebi'nin vekili Mehmet Efendi, vakfın mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye çıkar. Mehmet Efendi, Mahmut Çelebi'nin evini şu koşullarla vakfettiğini söyler: Evde, yaşadığı sürece Mahmut, ölümünden sonra karısı Siyavuş, ondan sonra özgür bıraktığı cariyesi Mülayim oturacak, onun da ölümünden sonra ev kiraya verilecek ve geliri evin bulunduğu mahallenin bekçilerine ya da yoksullarına verilecektir. Mehmet Efendi, Mahmut Çelebi'nin bu şartlarla evi mütevellî Mehmet Çelebi'ye verdiğini söyler. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra Mehmet Efendi, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçersiz olduğunu ileri sürer. Mütevellî Mehmet Çelebi ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçerli olduğunu belirtir. Sonuçta, mahkeme mütevellînin görüşü doğrultusunda vakfın geçerli olduğuna karar verir.

Mehmet Efendi, legal agent of waqf founder Mahmut Çelebi, goes to court with waqf mutawalli, Mehmet Çelebi. Mehmet Efendi states that Mahmut Çelebi endows his house with the following stipulations. Mahmut is to reside in the house for the rest of his life. After his death, his wife Siyavuş and then his emancipated slave Mülayim, are to reside in the house. After Mülayim's death, the house is to be rented, and the proceeds are to be spent on the guards or poor of the neighborhood. Mehmet Efendi states that Mahmut gave the house to mutawalli Mehmet Çelebi under these conditions. After the registration of these conditions Mehmet Efendi claims, based on the views of an Islamic jurist, that the waqf is invalid. Mutawalli Mehmet Çelebi, based on the views of another Islamic jurist, counters that the waqf is valid. Agreeing with the mutawalli, the court registers the waqf.

Elhamdü li-veliiyyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ecma'in ve ba'd dâ'i-yi tahrîr-i kitâb budur ki dârü's-sa'âdet-i aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Dervîş Ali

Mahallesi’nde sâkin sâhibü’l-hayrât ve’l-hasenât Mahmud Çelebi ibn Ahmed tarafından vakf-ı âti’z-zikri ikrâra ba’dehû da’vâ-yı rücû’a vekîl olduğu Hüseyin Çelebi bin Ali ve Ali Efendi ibn Hızır şehâdetleri ile sâbit olan mefharü’l-e’imme Mehmed Efendi ibn Abdullah meclis-i şer’-i hatîrde vakf-ı câi’z-zikre li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb olan Mehmed Çelebi ibn Hızır mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilimin silk-i mülkünde olup mahalle-i mezbûrede vâki’ iki tarafı Solak Ali Çelebi menziline ve bir tarafı ba’zan İsmihan Hatun mülküne ve ba’zan mahalle-i mezbûre avârizına mevkûfe menzile ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehâ bir bâb tahtânî oda ve tahta bendi ve bir matbahı ve havlıyı müştemil cemî’-i menzilini hasbeten li’llâhi te’âlâ vakf-ı sahîh-i mü’eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledi ki menzil-i mezbûra huyûtda oldukda ben sâkin ve mutasarrıf olup vefâtımdan sonra zevcem Siyavuş bint-i Abdullah sâkine ve mutasarrıfa ola ba’de vefâtihâ mu’tekam Mülayim bint-i Abdullah sâkine ve mutasarrıfa ola ba’de vefâtihâ menzil-i mezbûre mütevellî ile icâr olunup hâsıl olan gallesi mahalle-i mezbûrede bekçi olanlara meşrûta ola ve menzil-i mezbûrun tevliyeti mahalle-i mezbûre mütevellîsinden her kim olursa ol mütevellî ola ve şerâyit-i mezbûreye ri’âyet mümkün olmazsa mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü şart idüp menzil-i mezbûrî fâriğan ani’ş-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslîm idüp ol dahi tesellüm eyledi didikde gıbbe’t-tasdîk vekîl-i mezbûr semt-i vifâkdan tarîk-i şikâka âzim olup vakf-ı akâr egerçi e’imme-i muhtâr İmâm-ı Azam Ebu Hanîfe el-Kûfî cûziye hayru’l-cezâ ve kûfiye hazretleri kâtında mümkün ve câizdir lâkin menzil âriyetde olmağla şeref-lüzûm-ı câyiz olmayup husûsan Âlim-i Rabbânî İmam Muhammed el-Hasen eş-Şeybanî hazretleri katında vâkıf-ı menâfi’ vakfı nefesine şart itmekle vakf-ı mezbûr bâtil olup rücû’ meşrû’ olmağın bi’l-vekâle rücû’ ile menzil-i mezbûrî kemâ-kân müvekkilimin mülkine istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba mevsûl olup fi’l-hakîka hâl sebt olunan minvâl üzredir lâkin Fâzıl-ı Hemedâni Ebu Yusuf eş-şehîr bi-İmâmî’s-Sânî re’y-i şerîfinde vakf-ı mezbûr şart-ı mezkûra musâdif olursa da

vâkıf mücerred vakaftü dimekle lüzûm ifâde idüp istirdâd muhâl olmuşdur deyü reddet imtinâ' ve husûmet ve nizâ' idüp i'lâm-ı kitâbî ve tevkî'-i müstetâbî ile muvakka' olan hâkim-i hâsim huzûrunda müterâfî'ân ve husûs-ı fakıyyede fasl ü hasma tâlibân olduklarına hâkim-i müşârün-ileyh dahi tarafeynin kelâmına nazaran ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp cânib-i vâkıfı evlâ gördükde alâ kavli men yerâhu vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmına hükm itmeğin min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli muhâl olmağın fe-men beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm cerâ zâlik fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilhicceti's-Şerife sene 1075

Şühûdü'l-hâl

Hasan Çavuş ibn Abdullah, Ali Çelebi ibn İlyas, Hasan bin Mahmud, Mustafa Çelebi bin İbrahim Bey, Hasan Çelebi ibn Mustafa, Mustafa Çelebi bin Veli Berber.

1115 - 1665 (1075) İstanbul 16: 15a/2 Tescil işlemi / Registration

Fatma Hatun ve Ayşe Hatun adlı kardeşler, Veli Ağa ile birlikte mahkemeye gelirler. Fatma Hatun ve Ayşe Hatun, mülkiyeti Zekeriya Efendi Vakfı'na ait olan evin 24 hissesinden 19 hissesinin kendilerinin, geri kalan 5 hissenin ise kardeşleri Mustafa Çavuş'un olduğunu söylerler. Evi peşin kiraya ek olarak aylık 2 akçe karşılığında vakıftan kiralamışlar, daha sonra hisselerin tamamını 600 kuruşa Veli Ağa'ya satmışlardır. İki kız kardeş, kendi hisselerinin ücreti olan 450 kuruşun daha önce 400 kuruşunu aldıklarını, şimdi ise geri kalan 50 kuruşu da aldıklarını ve dolayısıyla Veli Ağa'dan alacakları kalmadığını belirtirler. Mahkeme, bu işlemi onaylar.

Sisters Fatma Hatun and Ayşe Hatun go to court with Veli Ağa. The sisters state that they own 19 of the 24 shares of their house belonging to the Zekeriya Efendi waqf. The remaining 5

shares belong to their brother Mustafa Çavuş, they add. They rented the house from the waqf for 2 akçe per month in addition to a down payment. Then they sold their shares to Veli Ağa for 600 kuruş. Fatma Hatun and Ayşe Hatun note that they had already received 400 kuruş of the 450 kuruş, which is their share of the sale price. Now they have received the remaining 50 kuruş, so Veli Ağa no longer owes them anything. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Seferyakoz [Seferikoz] Mahallesi sâkî-nelerinden Fatıma ve Ayişe bint-i Şaban nâm hâtunlar meclis-i şer’i şerîfde bâ’isü’l-kitâb umdetü’l-eşbâh Veli Ağa ibn Murad nâm bostânî mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Zekeriya Efendi Evkâfı’ndan olup mahmiyye-i merkûme hısnı ebvâbından Cebe Ali Kapısı hâricinde vâkî’ bir taraftan sâhil-i bahr ve bir taraftan Hacı Harbizâde Yalısı ve bir taraftan Ayasofya-i Kebir Evkâfından olan menzil ile mahdûd hâricen ve dâhilen fevkânî ve tahtânî beş bâb oda ve bir bakkâl dükkânı ve kenîf ve tahta-pûşu müştemil yirmi dört sehimden on dokuz sehmi ale’l-iştirâki’s-seviyy bizim ve beş sehmi li-ebeveyn karındaşımız Mustafa Çavuş’un icâre-i mu’accele-i ma’lûme ve ayda iki akçe ücret-i mü’eccele ile ale’l-iştirâk tasarrufumuzda olan menzilden mukaddemâ hissemizin hakk-ı tasarrufunu dört yüz elli esedî guruşa biz ve mezbûr Mustafa Çavuş dahi hissesinin hakk-ı tasarrufunu yüz elli guruşa mûmâ-ileyh ağaya izn-i mütevellî ile ferâğ ve tefvîz ve teslîm ol dahi tefevvüz ve kabûl ve tesellüm itdikden sonra hissemizin ferâğı bedeli olan dört yüz elli esedî guruşın dört yüz esedî guruşını yedinden ahz ü kabz idüp elli esedî guruşu mûmâ-ileyh Veli Ağa’nın zimmetinde kalmış idi hâlen bedel-i mezbûrdan bâkî elli esedî guruşu dahi mûmâ-ileyh Veli Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan menzile ve bedel-i mezbûra müte’allika da’vâdan mûmâ-ileyh Veli Ağa’nın zimmetini ibrâ’-i âmm-ı kâtı’u’n-nizâ’ ile ibrâ’ ve iskât eyledik min ba’d menzil-i mezbûr mûmâ-ileyh Veli Ağa’nın hakk-ı müfevvezidir emsâlî gibi mutasarrıf olsun didüklerinde gıbbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-taleb

ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-îşrîn min Zilhicceti'l-harâm sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-Müderrisîn Mehmed Emin Efendi el-kassâm, Umde-tü'l-Kuzât Ağazâde Mehmed Efendi, Musa Çavuş ibn Abdullah, Ahmed Çavuş ibn Abdülkerim, Ömer Çavuş ibn Ebi Bekir.

1116 - 1665 (1075) İstanbul 16: 15a/3 Dava / *Adjudication*

Osman Bey, oturmakta olduğu evi Mustafa Efendi Vakfı'ndan kiralamış olduğunu, bitişikteki evin de Yusuf ve Safa çifti tarafından aynı vakıftan kiralanmış olduğunu söyler. Osman Bey'e göre Yusuf ve Safa kendi evinin duvarının dibine atık sularını dökmüşler, bunun sonucunda evine su girmiştir. Osman Bey, keşif yapılmasını ve durumun düzeltilmesini mahkemeden ister. Mahkeme görevlisi Hasan Efendi, mimar Ahmet, vakfın mütevellisi olan Seyyit Ahmet Çelebi ve bir grup şahitle birlikte söz konusu evlerde inceleme yapar. Mimar Ahmet, duvarın çimentoyla (horasan) kaplanmasıyla sızıntının önlenebileceğini söyler. Bu durum, mahkemeye iletilir. Mahkeme, Yusuf ve Safa'yı mimarın görüşü doğrultusunda, duvarı onarımları için uyarır.

At court, Osman Bey states that he has been residing in a house rented from the Mustafa Efendi Waqf. He adds that his next door neighbors, Yusuf and Safa reside in another house belonging to the same waqf. Osman Bey claims that Yusuf and Safa have emptied their sewage by his wall, and water has seeped into his house. Osman Bey asks the court to investigate and remedy the situation. Court officer Hasan Efendi, architect Ahmet, waqf mutawalli Seyyit Ahmet Çelebi, and a group of witnesses jointly examine the house. Architect Ahmet informs the court that seepage can be prevented by covering the wall with cement (horasan). Based on the architect's account, the court instructs Yusuf and Safa to repair the wall.

Mahmiye-i İstanbul'da İbrahim Paşa Mahallesi'nde sâkin Osman Bey ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer' de takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp mahalle-i mezbûrede vâkî Nevhat Mustafa Efendi nâm sâhibü'l-hayrın vakfından olup icâre-i mü'eccele ve mu'accele-i ma'lûmeteyn ile taht-ı tasarufumda olan menzilimin divârı dibine câr-ı mülâhıkım olup vakf-ı mezbûrdan icâre-i mü'eccele ve mu'accele-i ma'lûmeteyn ile menzile mutasarrıfân olan Yusuf bin Abdullah ve zevcesi Safiye bint-i Abdullah nâm kimesneler çirkâb dökmekle sızup menzilim tarafına çıkup zarar-bînî olmağla cânib-i şer'den üzerine varılup ba'de'l-mu'âyene ve'l-müşâhede zararı def' ve men' olunmak murâdıdır didikde savb-ı şer'den mevlânâ Hasan Efendi ibn Hüseyin irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan Üstad Ahmed ibn Ahmed ve vakf-ı mezbûr mütevellisi es-Seyyid Ahmed Çelebi ve zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile zikr olunan menzilin üzerine varup mezbûrân Yusuf ve Safa muvâcehelerinde mu'âyene ve müşâhede itdiklerinde mezbûrân Yusuf ve Safa'nın vech-i muharrer üzre merkûm Osman Bey'in menziline zikr olunan divarın dibine dökdükleri çirkâb sızup zarar-bîn olduğunu mu'âyene ve müşâhede itdiklerinden sonra mi'mâr-ı mezbûr divâr-ı merkûmun dibine horosani ile kayegan yapılmak ile zarar-bînî def' olunur didikde husûs-ı mezbûr mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan İbrahim Çelebi ibn Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mezbûrân Yusuf ve Safa'ya zikr olunan divârın dibine horosani ile kayegan döşeyüp vech-i muharrer üzre zararını def' etmek üzre ba'de't-tenbîh mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Zilhicceti'l-harâm li-sene 1075

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Efendi ibn Resul, Muharrem Halife ibn Abdurrahman, Mehmed Efendi ibn Zülfikar, Ali Beşe bin Musa, Mehmed Beşe ibn Hamza.

1117 - 1652 (1062) İstanbul 16: 17a/1 Dava / Adjudication

Rıdvan Beşe, vakfının mütevellisi olan Hasan karşısında mahkemeye çıkar. Rıdvan Beşe, evini şu koşullarla vakfettiğini söyler: Bu evde öncelikle Hatice ve onun soyundan gelenler, sonra Hatice'nin kocası İsmail ve onun soyundan gelenler, sonra kendi karısı Nali'nin özgür bıraktığı cariyesi Canfeda ve onun soyundan gelenler, sonra özgür bıraktığı kendi kölesi Yusuf ve ondan sonra da söz konusu evin bitişiğinde bulunup daha önce vakfetmiş olduğu evde bulunanlar oturacaktır. Bütün bu kişilerin soyu tükendikten sonra da ev kiraya verilecek, geliri Haremeyn (Mekke, Medine) yoksullarına gönderilecektir. Evde oturanlar evin bakım ve onarımını üstlenecektir. Rıdvan Beşe, yaşadığı sürece kendisinin vakfın mütevellisi olacağını söyler, kendisinden sonra sırayla adı geçen Hasan ve Yusuf'un onlardan sonra da Haremeyn Vakıfları'nın mütevellisinin bu görevi yürütmesini ister. Rıdvan Beşe, bu koşulların zamanla bozulması durumunda, gelirlerin yoksul Müslümanlara verilmesini ister. Bütün koşulların kaydedilmesinden sonra, Rıdvan Beşe bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçersiz olduğunu ileri sürerek vakfiyeyi iptal etmek ister. Müteveli Hasan ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını söyler. Mahkeme, mütevellinin görüşü doğrultusunda vakfiyenin geçerli olduğuna karar verir.

Rıdvan Beşe appears in court with Hasan, mutawalli of his waqf. Rıdvan Beşe states that he endows his house with the following conditions. Hatice, Hatice's husband İsmail, Rıdvan Beşe's wife's emancipated concubine Canfeda, and Rıdvan Beşe's emancipated slave Yusuf are to live in the house until the end of their lines, in the stated order. Then, the residents of the next door house, which Rıdvan Beşe had endowed before, are to use the house. After the end of their line, the house will be rented out, and the rent revenues will be spent for the poor in Mecca and Medina (Haremeyn). The residents of the house will be respon-

sible for repairs and maintenance of the house. Rıdvan Beşe states that he will be the mutawalli of the waqf as long as he lives. After him, Hasan, Yusuf, and the mutawalli of Haremeyn waqfs are to assume the job, in that order. If these conditions are no longer met, the revenue of the house will be given to poor Muslims of Haremeyn (Mecca, Medina). After the registration of these conditions, Rıdvan Beşe wants to annul the waqf, based on the views of an Islamic jurist. For his part, mutawalli Hasan claims that the waqf is valid, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf deed (vakfiye) is valid.

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cümhûr hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bâr-gâh-ı mukad-deslerine ref’ olunur ki hallâk-ı âlem ve rezzâk-ı benî âdemdir ve salât ü selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i hâss u âmm hazretlerinin merkad-ı mu’attar ve meşhed-i münevverlerine olsun ki ümmetine turuk-ı hayrâtı beyân ü ayân eyledi ve dahi âl ü evlâd ü ashâb ü ahfâdlarına olsun ki her biri mütevellî-i cihât-ı dîn ve nâzır-ı şer’-i mübîn idiler rıdvânü’llâhi te’âlâ aleyhim ecma’in emmâ ba’d işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul’da Sofılar Mahallesi’nde sâkin sâhibü’l-hayrât ve’l-hasenât Rıdvan Beşe ibn Abdülmennan meclis-i şer’-i şerîf-i şâmihu’l-erkânda vakf-ı âti’z-zikre li-ecli’t-tescîl mütevellî nasb eylediği Hasan bin Piyale nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan fahrü’l-akrân Abdi Çavuş mülki ve bir taraftan el-Hâc Mehmed Subaşı mülki ve bir taraftan âhar vakıf menzirim ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî yüz dört zirâ’ arsa üzerine mebnî bir bâb tahtânî oda ve bir bâb fevkânî oda içinde bir kiler ve kenîf ve müşterek bir mâi ve bir zokak kapusunu müştamil mülk menzilimi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık hasbeten li’llâhi’s-Samed vakf-ı sahîh-i mü’eyyed ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledüm ki menzil-i mezbûrda evvelâ Hadice bint-i Osman nâm hâtun sâkine olup ba’delhâ

mezbûre Hadice'nin evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı sâkin olalar ba'dehüm mezbûre Hadice'nin zevci İsmail Bey ibn Abdullah nâm cündî sâkin ola ba'dehû mezbûr İsmail Bey'in evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı sâkin olalar ba'dehüm zevcem olup mukaddemâ vefât iden Nali nâm hâtunun atıkası Canfeda bint-i Abdullah sâkine ola ba'dehâ mezbûre Canfeda'nın evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı sâkin olalar ba'dehüm mu'takım Yusuf bin Abdullah sâkin ola ba'dehû menzil-i mezbûra muttasıl mukaddemâ vakf eylediğim menzilde meşrûtlarımdan kim bulunursa menzil-i mezbûra dahi mutasarrıf ola ba'de inkırâzî'l-küll icâre-i mu'tâde ile icâr olunup hâsıl olan ücreti Haremeyn-i Şerîfeyn fukarâsına irsâl oluna ve meşrûtlarımdan her biri nevbet-i süknâlarında menzil-i mevkûf-ı mezbûrı kendi mâlları ile imâret idüp vakfa teberru' ve her gün üç Sûretü'l-İhlâs kırâ'et idüp sevâbını rûhuma ihdâ ideler ve menzil-i mevkûf-ı mezbûra huyûtda oldukça ben mütevellî olup ba'dehû mezbûr Hasan mütevellî ola ba'dehû mezbûr Yusuf mütevellî ola ba'de vefâtihî Haremeyn-i Muhteremeyn mütevellîsi ola ve mahalle-i mezbûre ahâlîsi hasbî nâzır olalar ve mürûr-ı eyyâm ile şerâyit-i mezkûreye ri'âyet müte'azzire olursa mutlaka fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü menzil-i mezbûrı fâriğan ani's-şevâğil mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi kabz ü tesellüm ve mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eyledi didikde gıbbe't-tas-dîki's-şer'î vâkîf-ı merkûm inân-ı kelâmını semt-i rücû'a âtîf olup vakf-ı akâr eğerçi muhtâr-ı e'imme-i ahyâr olan İmâm-ı Azam ve hümmâm-ı efram Ebu Hanife el-Kûfî cûziye hayru'l-cezâ ve kûfiye hazretleri mezheb-i hatîrinde sahîh ve câyizdir lâkin menzilde âriyetde olmağla şeref-lüzûmı câiz olmayup husûsan vâkîf vakıf-dan nefsine nef'i şart itmekle âlim-i Rabbânî İmâm Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî re'y-i zerrînleri üzre vakf-ı merkûm bâtil olup rucû' emr-i meşrû' olmağın mezbûr rucû' eyledüm menzil-i mezbûr mülkûme idhâl olunmak murâdımdır didikde gıbbe'l-istintâk mütevellî-i mezkûr cevâb-ı bâ-savâba âzim olup eğerçi hâl fasl olunan minvâl üzredür lâkin fâzıl-ı samedâni İmâm Ebu Yusuf eş-şehîr bi'l-İmâmî's-Sânî re'y-i hayırları üzre vakf-ı mezkûr

şart-ı mezkûra musâdîf olursa vâkîf mücerred vakf itdüm dimekle lüzûm-ı ifâde idüp istirdâ' muhâl olmuşdur deyü reddin imtinâ' ve husûs-ı kazıyyede fasl ü hasma tâlibân olduklarında sadr-ı kitâb-ı müstetâbda tevkî-i refî'i vâkî' olan hâkim-i hakem-i âdil âlim-i âlem-i bî-mu'âdil yenbû'î'l-fezâyil metbû'î'l-efâzıl hazretleri dahi ol cânibe nazar ve mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer idüp alâ kavli men yerâhu vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmına hükm itmeğin min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli adîmü'l-ihtimâl oldı fe-men beddelehû ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfı ale'l-hayyi'l-cevvâdî'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve sittîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mefharü'l-müderresîni'l-kirâm Bedri Efendi, fahrü'l-e'imme Abdülatîf Efendi, Mehmed Efendi ibn Nureddin, el-Hâc Mehmed bin Hüseyin, fahrü'l-cüyûş Ahmed Çavuş, Ali Ağa el-cündî, Musa Bey ibn Ahmed, Mehmed Beşe ibn Murad, Ahmed ibn Hasan, Mehmed Dede el-kayyım, İbrahim Çelebi ibn Kasım.

1118 - 1665 (1075) İstanbul 16: 18a/2 Dava / *Adjudication*

Molla Fenari Mahallesi'nde oturan bir grup mahkemeye gelir. Mahalleli, Mehmet Çavuş'un Molla Şerefettin Vakfı'ndan kiralamış olduğu dükkânları yıktırıp yerlerine bozahane yaptırdığını söylerler. Mehmet Çavuş bu bozahane dükkânını mahkemede bulunmayan İsa'ya devretmiş, dükkân daha sonra eşkıyanın toplanma yerine dönüşmüş, yakınlarda Mehmet adlı biri yakılarak öldürülmüş halde bulunmuştur. Mahallelilere göre, bu olay üzerine bozahane dükkânı padişah tarafından yıktırılmış, ancak aynı yerde birkaç kişi daha öldürülmüştür. Şimdi de İsa, söz konusu arsa üzerine mütevellinin de iznini alarak yeniden bozahane yaptırmaya yeltenmektedir. Mahalleliler, bozahanenin yaptırılmaması konusunda mütevellinin uyarılması ve bu konuda

kendilerine hüccet verilmesini mahkemeden isterler. Mahkeme, bundan sonra söz konusu arsa üzerine bozahane yaptırılmaması konusunda mütevelliyi uyarak mahalleliye bu durumu belgeleyen bir hüccet verir.

Residents of the Molla Fenari neighborhood appear in court. They state that Mehmet Çavuş demolished the stores he had rented from the Molla Şerafettin Waqf and built boza production facilities instead. They add that Mehmet Çavuş then transferred the store to İsa, who is not present in court. Under İsa's watch, the store turned into a gathering place for bandits, and the residents even found the body of a person called Mehmet, who had been burnt to death. The same location subsequently witnessed the death of other persons. The residents state that in response to these conditions the Sultan ordered the store's demolition. Now, İsa intends to build a new boza production facility on the plot, with the permission of the mutawalli. The residents ask that the opening of a new store be banned and that the residents be provided a hujjet documenting the ban. The court instructs the mutawalli not to allow the construction of a new boza production facility on the land. It also gives the neighborhood residents the hujjet that they requested.

Mahmiye-i İstanbul'da Monla Fenari Mahallesi ahâlisinden Müezzîn el-Hâc Ahmed bin Veli ve Hasan Beşe ibn Osman ve Solak Mustafa Bey ibn Mehmed ve el-Hâc Yusuf bin Ali ve el-Hâc Hasan bin Abdullah ve İmam Abdullah Efendi ibn Mahmud ve İmam Mahmud Efendi ibn Şaban ve Yusuf Beşe ibn Abdullah ve el-Hâc Mustafa ibn Musalli ve Müezzîn İbrahim bin Derya ve Ali Dede ibn Ramazan ve Bektaş Bey ibn Yusuf ve Müezzîn Hüseyin bin Hasan ve el-Hâc Ali ve Salih Çelebi ibn Hasan ve İbrahim Çelebi ibn Mahmud ve Mehmed bin Hasan ve Ali bin Hüseyin ve Mehmed Süleyman ve Ahmed bin Mehmed ve Ali Beşe ibn Hüsrev ve Hasan bin Ali ve Halil bin Ali ve Sefer bin Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde

merhûm Monla Şerefüddin Vakfı’ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki‘ beyne’l-ahâlî ma‘lûmetü’l-hudûd dükkânları mukaddemâ mutasarrıf olan Mehmed Çavuş ba‘de’l-hedm arsaları üzerine bozahane binâ ve ihdâs idüp tedâvül-i şer‘î ile gâyib anî’l-meclis İsa nâm kimesne tasarrufuna dâhil oldukdan sonra mecma‘-ı eşkiyâ olmağla bu yakında içinde Mehmed Beşe nâm kimesne mahrûkan maktûl bulunmağla zikr olunan bozahâne taraf-ı şehriyârîden hedm olunmuş idi lâkin mukaddemâ dahi bir kaç kimesne içinde maktûl bulunup mecma‘-i eşkiyâ olup gelüp giden [...] ve eşkiyânın fesâdlarından müte‘ezzîler olup ve mezbûr İsa dahi mütevellîsi hâzır bi’l-meclis Mahmud Efendi ibn Hasan’ın izni ile yine bozahâne ihdâs itmek murâdı olmağla mütevellî mezbûr Mahmud Efendi ber-vech-i muharrer üzre binâya izin virmemek üzre tenbîh olunup yerine bozahâne ihdâs olunmamak için yedimize hüccet virilmek murâdımızdır didüklerinde def‘î [silik] Müslimîn için mezbûr Mahmud Efendi’ye vech-i muharrer üzre yerine bozahâne binâ ve ihdâsına izin virmemek için tenbîh olunup ba‘de’l-yevm zikr olunan bozahâne yerine yine bozahâne ihdâs olunmamak üzre mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-‘işrîn min Zilhicceti’ş-Şerîfe sene 1075

Şühûdü’l-hâl

fahrü’l-müderresîn Ebubekir Efendi ibn eş-Şeyh Mehmed, fahrü’l-müderresîn Mustafa Efendi ibn Şemseddin, Abdurrahman Çelebi ibn Ali.

1119 - 1665 (1075) İstanbul 16: 18a/3 Dava / *Adjudication*

Hasan, Osman Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Hasan, Osman Efendi’ye borç verdiği 86 kuruşun 80 kuruşunu almıştır. Ayrıca Osman Efendi’nin vakfa olan 50 kuruşluk borcunun 30 kuruşunu kendisi ödediğinden Osman Efendi’den toplam 36 kuruş alacağı birikmiştir. Osman Efendi’ye görüşü sorulduğunda, 36 kuruşluk borcu doğrudur. Ancak kira geliri kendisine ait olup mütevellisi olduğu vakfa bağlı iki odanın kiralarnı toplaması için

Hasan'ı vekil tayin etmiştir. Hasan söz konusu odalardan 4 sene boyunca günde 10'ar akçe almış, dolayısıyla borcunun kapanmasının ötesinde kendisinin Hasan'dan 9140 akçe alacağı birikmiştir. Hasan, Osman Efendi'nin savını yalanlar. Osman Efendi'den kanıt istenildiğinde, mahkemeden mühlet ister, mahkeme de birkaç kez mühlet verir. Ne var ki, Osman Efendi mahkemeye kanıt sunamaz. Sonuçta Osman Efendi, Hasan'a olan 36 kuruşluk borcunu ödemesi yolunda mahkemece uyarılır.

Hasan sues Osman Efendi on the ground that he received only 80 kuruş of the 86 kuruş he had lent to Osman Efendi. Hasan claims that he had paid 30 kuruş to a waqf on behalf of Osman Efendi. Thus, Osman Efendi's total debt to him is 36 kuruş. Questioned by the court, Hasan admits his 36 kuruş debt. However, he had appointed Osman Efendi as his legal agent to collect the rent of two rooms belonging to a waqf that he serves as mutawalli. Hasan received 10 akçe per day for 4 years from the mentioned rooms, he says. Accordingly, not only has his debt been repaid, Hasan owes him 9140 akçe. Hasan rejects Osman Efendi's claim. Asked to bring evidence, Osman Efendi requests an extension several times in succession, and the court agrees. Yet, Osman Efendi fails to bring evidence. In the end, the court instructs Osman Efendi to pay his 36 kuruş debt to Hasan.

Mahmiye-i İstanbul'da Kapu Ağası Mahallesi'nde sâkin Hasan bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer' de Osman Efendi ibn Abdülkerim nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Osman Efendi zimmetinde karz-ı şer'iden hakkım olan seksen altı riyâlî guruşun seksen guruşunu mukaddemâ alup bâkî altı guruşu zimmetinde kalmağla altı guruşun ve mezbûr Osman Efendi'nin saray-ı cedîd-i sultânide Cami'-i Şerîf-i Han Vakfı'na deyni olan elli guruşun otuz guruşunu emri ile edâ itmekle otuz guruşun alıvirilmesi murâdımdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Osman Efendi cevâbında vech-i muharrer üzre bâkî altı ve emri ile edâ itdüğü otuz guruş deynim idi lâkin

tevliyet ve gallesi bana meşrûta vakf olup mahalle-i mezbûrede vâki’ hudûdı beynimizde ma’lûm iki bâb odanın müste’cirlerinden icâresini ahz ve tarafımdan mezbûrı vekîl idüp dört sene günde onar akçe ahz ü kabz idüp deyn-i mezbûrı istîfâ itdükden ma’âda zimmetinde dokuz bin yüz kırk akçe hakkım vardır deyücek gibbe’s-suâl ve’l-inkâr mezbûr Osman Efendi’den takrîr-i meşrûhuna beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istimhâl olunmakla bir kaç def’a mehl-i şer’î ile imhâl olundukda her def’ada ikâmet-i beyyine idemeyüp [silik] dahi virme-meğin mücebince meblağ-ı mezbûr otuz altı guruş müdde’î-i mezbûr Hasan’a edâya merkûm Osman Efendi’ye tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min Zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene 1075

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Nasuh, Abdullah bin Mehmed, Abdi Çelebi bin Hasan, İbrahim Çelebi ibn Ahmed.

1120 - 1665 (1075) İstanbul 16: 19a/2 Tescil işlemi / Registration

Amine Hatun, İstanbul’daki Koğacı Dede Mahallesi’nin avarız vergisini karşılamak için vakfedilen paranın mütevellisi Hasan Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Amine Hatun, evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla 130 kuruşa Hasan Ağa’nın mütevellisi olduğu vakfa satmış, daha sonra aynı evi bir yıl için 13 kuruşa vakıftan kiralamıştır. Amine Hatun’un babası Mehmet, kızına kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi onaylar.

Amine Hatun goes to court with Hasan Ağa, mutawalli of the funds endowed to pay the extraordinary tax (avarız) of the Koğacı Dede neighborhood in İstanbul. She takes out a 130 kuruş mortgage (istiglal) on her house from Hasan Ağa’s waqf. Then, she rents the same house from the waqf for 13 kuruş for a year. Amine Hatun appoints her father Mehmet as her surety. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Aksaray kurbünde Koğacı Dede Mahallesi sâkinelerinden Amine ibnet-i el-Hâc Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre avâzına mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan Ağa ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ayişe Hatun mülki ve bir taraftan Fatıma Hatun mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî odalar ve muhavvatayı müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbî ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-murâfık mütevellî-i mezbûr Hasan Ağa'ya her biri sekizer dirhem gelür yüz otuz kıt'a riyâlî kebîr guruşa bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi yedinde olan mâl-i vakf-ı mezbûr ile vech-i muharrer üzre iştirâ ve kabz ve tesellüm idüp semen-i mezbûrı tamâmen yedinden ahz ü kabz itdiğimden sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mezkûrı ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına dek on üç kıt'a mârü'l-vasf riyâlî kebîr guruşa bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabz ve tesellüm eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î meblağ-ı mezbûra ve menzil-i mezkûrun derkine ve ücret-i merkûmesine mukırra-i mezbûrenin babası işbu hâzır bi'l-meclis merkûm el-Hâc Mehmed bin Mirza nâm kimesne emr ve kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil oldum didikde mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ ketb ve kayd olundu fi's-sâdis ve'l-işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah Bey ibn Mustafa, Abdurrahman bin Hüseyin, İbrahim Çelebi ibn Hızır, Mehmed Bey ibn Mustafa, Veli Bey ibn Mahmud, Ahmed Bey ibn Mehmed, ve gayrum.

1121 - 1665 (1075) İstanbul 16: 20a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yorgancı Abdullah Çelebi, Abdülkadir Efendi Vakfı'nın mütevellîsi Mahmut ile birlikte mahkemeye gelir. Abdullah Çelebi, adı geçen vakfa 26,25 kuruşu faiz (kürk parasından) olmak üzere

toplam 376,25 kuruş borçlanmıştı. Bu borca mahkemede bulunan üç kişi kefil olur. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Quilt maker (yorgancı) Abdullah Çelebi goes to court with Mahmut, mutawalli of the Abdülkadir Efendi Waqf. Abdullah Çelebi states that he owes the waqf 376.25 kuruş, including 26.25 kuruş in interest (the price of fur). Three persons in court serve as sureties for the debt. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın taraf-ı şer'-i hatîrden irsâl olunan Mevlana İbrahim Efendi ibn eş-Şeyh Hızır Efendi sâbıkâ Rumili Kadı'askeri olan a'lemü'l-'ule-mâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'u'l-fezâil ve'l-me'âlî metbû'u'l-efâzıl ve'l-e'âlî hallâlül'-müşkilâtı'd-dîniyye keşşâfü'l-mufasssalâtı'l-yakîniyye Abdülkadir Efendi Hazretleri'nin dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye'de Kadı Çeşme kurbünde vâki' sa'âdethânelerine varup zeyl-i kitâbda muharre-rü'l-esâmî olan müslimîn mahzarlarında akd-i meclis-i şer'-i mübîn itdükde yorgancı tâifesinden olup mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Tophâne'ye tâbî' Kasaba-i Fındıklı'da Mehmed Ağa Cami'i kurbünde sâkin Abdullah Çelebi ibn Mehmed nâm kimes-ne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda müşârün-ileyh Abdülkadir Efendi Hazretleri'nin evkâfi mütevellisi olup kethüdâları olan umdetü'l-emâsil ve'l-a'yân Mahmud Ağa ibn Receb Efendi mahzarında ikrâr ve takrî-i kelâm idüp cihet-i karzdan mûmâ-ileyh Mahmud Ağa yedinden makbûz asl-ı mâl-i vakıfdan zimmetimde üç yüz elli esedî guruş ve semeni târîh-i kitâbdan altı ay tamâmına değin mü'eccel mûmâ-ileyh mûmâ-ileyh Mahmud Ağa yedinden müşterâ ve makbûz yeşil semur kürk semeninden yirmi altı tamâm ve bir rub' esedî guruş ki cem'an vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ zimmetimde üç yüz yetmiş altı tamâm ve bir rub' esedî guruş deynim vardır didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î tâife-i mezbûreden olup mahmiyye-i mezbûrede Haydarhane Mahallesi'nde sâkin el-Hâc Süleyman bin Mehmed ve Gül Cami'i Mahallesi'nde sâkin es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn es-Seyyid Mahmud ve Debbağ Yunus Mahallesi

sâkinlerinden Mustafa Çelebi bin Hüseyin nâm kimesnelerden her biri tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile deyn-i mezbûrun cümlesine kefil olduklarından sonra husûs-ı mezbûrı mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan İbrahim Çelebi ibn Ahmed ile meclis-i şer'-i hatîre gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb ve imlâ olundu tahrîren fi's-sânî ve'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-müderresini'l-kirâm Ömer Efendi kâtib-i vakf-ı mezbûr, Yorgancı İbrahim Çelebi ibn İsmail, Memi Efendi ibn Mustafa, Mustafa Çelebi ibn Mehmed Efendi, ve Musallı bin Ahmed.

1122 - 1665 (1075) İstanbul 16: 20b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Musallı Hüsrev Kethüda Vakfı'nın mütevellisi Mustafa Efendi, Ümmühani Hatun'un vekili Mehmet Çelebi ile birlikte mahkeme-ye gelir. Mustafa Efendi, mütevellisi olduğu vakfa ait olan hamamı Mehmet Beşe'ye günlük 31 akçeye kiralamış olduğunu, şimdi kira süresinin dolduğunu söyler. Ümmühani Hatun söz konusu hamamı günlük 50 akçeye kiralamak istemiş, kendisi de hamamı üç yıllığına, günlük 50 akçeden Ümmühani Hatun'a kiralamıştır. Mustafa Efendi, bir yıllık kira bedeli olan 18.000 akçeyi peşin olarak aldığını söyler. Mahkeme de bu kiralama işlemini onaylar.

Mustafa Efendi, mutawalli of the Musallı Hüsrev Kethüda Waqf, goes to court with Mehmet Çelebi, Ümmühani Hatun's legal agent. Mustafa Efendi states that previously he had rented a bathhouse belonging to the waqf that he serves as mutawalli to Mehmet Beşe for 31 akçe per day. The rent period is now over. Ümmühani Hatun has asked to rent the bathhouse for 50 akçe per day, and he has agreed to these terms for a three-year period. Mustafa Efendi adds that he has received one year's rent, 18,000 akçe, in advance. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Musalli Hüsrev Kethüda Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan umdetü’l-a’yân Mustafa Efendi ibn Derviş Çavuş meclis-i şer’-i şerîf-i Nebevî ve mahfil-i dîn-i münîf-i mustafvîde bâ’isetü’r-rakîm Ümmühani Hâtun ibnet-i [boş] tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl olup mezbûrenin zâtını ma’rifet-i şer’iyye ile ârifân olan İbrahim Çelebi ibn Mehmed ve Mustafa Çelebi bin Hasan şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi ibn Abdullah mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mütevellîsi olduğım Hüsrev Kethüda Vakfı’ndan olup mahrûsa-i Galata muzâfâtından Ortaköy nâm karyede vâki’ çifte hammâmın yevmî otuz bir akçe ile müste’cir olan Mehmed Beşe nâm kimesnenin müddet-i icâresi tamâm olduğundan gayrı mezbûre Ümmühani Hâtun yevmî on dokuz akçe ücret dahi ziyâde idüp tâlibe olmağla ben dahi vakfa enfa’ olduğu ecilden zikr olunan çifte hammâmı mezbûre Ümmühani’ye yevmî ellişer akçe ücret ile târîh-i kitâbdan üç sene tamâmına değin diğer kavlim hasebiyle icâr ve teslîm ol dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve tesellüm eyledikden sonra bir senede lâzım gelen on sekiz bin akçe ücretini peşîn mezbûre Ümmühani yedinden ahz ü kabz eyledim didikde gibbe’l-karzi’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmî’s-sâbi’ ve’l-işrîn min Zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene hamse ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Umdetü’l-müderresîni’l-kirâm Abdullah, Mustafa Ağa bin Mahmud, İbrahim bin Ahmed, Hasan bin Hızır, ve gayruhum mine’l-hâzırîn.

1123 - 1665 (1076) İstanbul 16: 22a/2 Dava / *Adjudication*

Fatma Hatun, Ebaze adındaki Hristiyan marangoz karşısında mahkemeye çıkar. Fatma Hatun, Ebaze’ye 200 kuruş değerinde bir çift altın küpeyi emanet olarak verdiğini ve şimdi geri istediğini söyler. Ebaze ise, Fatma Hatun’un küpeleri bir kişiye rehin vermesini ve karşılığında kendisiyle oğlu için akçe almasını istediğini belirtir. Küpelerin tekini Defterdar Camisi Vakfı’nın mütevellisi

Hacı Mehmet'e rehin olarak vererek karşılığında 30 kuruş almış, diğerini de yeniçeri odası giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Hasan'a verip karşılığında 63 kuruş almıştır. Ebaze, 30 kuruşu Fatma Hatun'a verdiğini, diğer vakıftan aldığı 63 kuruşa kendi cebinden 61 kuruş ekleyip bu toplamı da Fatma Hatun'un oğluna verdiğini, daha sonra da kendi parası olan 61 kuruşu geri aldığını ileri sürer. Fatma Hatun, Ebaze'yi yalanlar. Ebaze'den kanıt istenildiğinde mahkemeye kanıt sunamaz. Fatma Hatun'dan yemin etmesi istenir, o da yemin eder. Sonuç olarak mahkeme, Ebaze'yi aldığı küpeleri geri vermesi yolunda uyarır. Ebaze'nin kardeşi, Haçir kendisine kefil (zamin/damin) olur. Hacı Mehmet de Ebaze ve Haçir'e kefil olur. Mahkeme, bu işlemleri onaylar.

Fatma Hatun sues Ebaze, a Christian carpenter. She claims that she entrusted a pair of golden earrings worth 200 kuruş to Ebaze. Now she wants them back. For his part, Ebaze claims that Fatma Hatun gave him the earrings to be pawned in exchange for akçe for herself and her son. Ebaze states that he pawned one of the earrings to Hacı Mehmet, mutawalli of Defterdar Mosque waqf, for 30 kuruş. He pawned the other to Hasan, mutawalli of funds endowed for janissary barracks (yeniçeri odası), for 63 kuruş. Ebaze claims that he gave the 30 kuruş to Fatma Hatun, and the 63 kuruş, augmented by 61 kuruş out of his own pocket, to Fatma Hatun's son. He adds that he got back his 61 kuruş. Fatma Hatun rejects Ebaze's claims. Asked to bring evidence, Ebaze fails to do so. The court asks Fatma Hatun to state her claims under oath and she does so. In the end, the court instructs the defendant Ebaze to return Fatma Hatun's earrings. Ebaze's brother Haçir becomes his surety (zamin/damin). Hacı Mehmet serves as Ebaze and Haçir's surety. The court registers the transactions.

Mahrûsa-i Galata'da Arakçı Musa Mahallesi sâkinelerinden bâ'isü'r-rakîm Fatıma bint-i Mustafa nâm hâtun meclis-i şer'-i hatîrde dülger tâifesinden Ebaze veled-i Melekşe nâm zimmi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan

bir sene mukaddem ikişer ayaklı zümrüd taşlı iki yüz guruş kıymetlü bir çift altun küpemi mezbûr Ebaze’ye idâ’ ve teslim ol dahi istîdâ’ ve kabz itmiş idi suâl olunup mevcûd olmağla bana teslimi tenbîh olunmak murâdımdır didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Ebaze müdde’iyye-i mezbûre zikr olunan küpeleri bir kimesneye rehin vaz’ idüp kendime ve oğlum Abdi Çelebi’ye akçe alıvir deyü bana teslim ben dahi alup birini Tophane’de Defterdar Cami’i Vakfı mâlından aldığım otuz guruş mukâbelesinde mütevellîsi Mehmed Efendi’ye ve birini dahi dergâh-ı âlî yeniçerilerinden doksan sekizinci cemâ’atine mahsûs oda mühimmâtıyçün mevkûfe nukûddan aldığım altmış üç guruş mukâbelesinde mütevellîsi Hacı Hasan’a deyn ve teslim ânlar dahi irtihân ve kabz itdüklerinden sonra otuz guruş müdde’iyye-i mezbûreye ve zikr olunan oda vakfından aldığım altmış üç guruş ve kendü mâlımdan olan altmış bir guruş müdde’iyye-i mezbûrenin oğlu merkûm Abdi Çelebi’ye def’ ve teslim eylediğimden sonra kendi mâlım olan altmış bir guruş merkûm Abdi Çelebi’den kabz idüp bâkî zimmetlerinde kalmış idi deyücek gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr mezbûr Ebaze’den takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf itmeğin zikr olunan küpeleri vech-i muharrer üzre bir kimesneye deyn virüp kendüye ve oğlu mezbûr Abdi Çelebi’ye akçe alıvirmek için Ebaze’ye teslim itmeyüp ve mezbûr Ebaze’den otuz guruş ikrâz ve kabz itmedüğüne müdde’iyye-i mezbûreye yemîn teklîf olundukda ol dahi alâ vefki’l-mes’ûl yemîni bi’llâhi’l-‘aliyyi’l-a’lâ itmeğin mücebince zikr olunan küpeleri ba’det-tahlîs müdde’iyye-i mezbûreye teslimi mezbûr Ebaze’ye tenbîh olundukdan sonra merkûme Ebaze’nin li-ebeveyn karındaşı olup mahrûsa-i mezbûrede Karaköy Kapusu kurbünde sâkin Haçır nâm zimmî zikr olunan küpeleri teslimi şer’an kıymetlerini daman lâzım olursa kıymetlerini müdde’iyye-i mezbûreye edâya ve mahrûsa-i merkûmede Emekyemez Mahallesi sükkânından Hacı Mehmed bin Abdullah nâm kimesne mezbûrân Ebaze ve Haçır’in ve eğer zikr olunan küpelerin kıymetlerin daman lâzım olup mezbûrân Ebaze ve Haçır firâr iderlerse kıymetlerini müdde’iyye-i mezbûreye edâya kefiller olmağın mâ-vaka’a bi’t-taleb

ketb olundı fî gurrei Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne
ve elf

Şühûdü'l-hâl

Veli Bey bin [boş], Hasan Çelebi bin Ahmed, Ahmed Çavuş
ibn [boş], Mustafa Çelebi bin Hızır, Muharrem Çelebi bin [boş],
Papaz Manol bin Rasoli.

1124 - 1665 (1075) İstanbul 16: 22b/1 Dava / Adjudication

Dizdariye Camisi'nin imamı Mehmet Efendi, Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Efendi'ye göre, Büyük Baba Vakfı'na ait olan evde vakıf şartnamesine göre Dizdariye Camisi'nde imamlık yapanların oturması gerekmektedir. Söz konusu ev, 1660 (H. 1070) yılındaki yangında yanmıştır. Şimdi Mehmet Efendi, Mehmet Çelebi'nin evin arsasını ele geçirip üzerine bina yaptığını ileri sürerek mahkemeden arsanın kendisine verilmesini ister. Mehmet Çelebi'ye görüşü sorulduğunda, yanan evinin arsasına bina yapımına vakfın izin vermediğini belirtir. Bunun üzerine, önceki mütevelli Ebubekir Efendi'ye 8000 akçe peşin kira bedeli ve günlük 3 akçe de ertelenmiş kira ve tazminat (ecr-i misil) bedeli ödeyerek arsayı kiralamış, Ebubekir Efendi de kendisine bu işlemi belgeleyen bir temessük vermiştir. Mehmet Efendi, bu ifadeyi ve temessükü reddeder. Mehmet Çelebi'nin mahkemeye çağırdığı şahitler, onun ifadelerine ve temessüke şahit olduklarını bildirirler. Mahkeme, şahitlerin güvenilirliğini saptamak amacıyla şahitlerin oturdukları mahallelere bir grup görevli gönderir. Görevliler, şahitlerin güvenilir olduğunu mahkemeye bildirirler. Sonuçta, davalı Mehmet Çelebi davayı kazanır.

Mehmet Efendi, prayer leader (imam) of Dizdariye Mosque, sues Mehmet Çelebi. Mehmet Efendi states that, according to a waqf stipulation, the prayer leader of Dizdariye Mosque is to live in a house belonging to the Büyük Baba Waqf. He claims that the waqf house in question was destroyed in the fire of 1660

(AH 1070); subsequently Mehmet Çelebi confiscated the land of the house and erected a building on it. Now Mehmet Efendi wants the court to return to him the plot of land. Questioned by the court, Mehmet Çelebi states that the waqf did not allow the rebuilding of a structure on the land. So he rented the land from the former mutawalli of the waqf, Ebubekir Efendi, for 8000 akçe advance payment plus a postponed rent of 3 akçe per day, and compensation (ecr-i misil). Ebubekir Efendi gave him a promissory note (temessük) documenting this transaction. Mehmet Efendi rejects this testimony and argues that the promissory note in question is inauthentic. For his part, Mehmet Çelebi calls witnesses to court, who corroborate his testimony and attest to the document’s validity. The court appoints officers to visit the neighborhood to account for the reliability of the witnesses. The officers report affirmatively. In the end, the defendant Mehmet Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul’da Dizdariye Cami’-i şerîfi imâmı ve zikri câî menzil arsasının mütevellîsi Mehmed Efendi ibn Mahmud meclis-i şer’de zikri âtî menzile vâzî’u’l-yed olduğu şer’an sâbit olan işbu bâ’isü’r-rakîm Mehmed Çelebi ibn Mustafa mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mezbûrun mahallesinde vâkî’ bir tarafı [boş] Vakfı’na ve bir tarafı Ahmed Çavuş mülküne ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî büyüti hâvî menzil mülki olan Büyük Baba nâm sâhibü’l-hayr vakfı tevliyet ve gallesini mezbûre cami’-i şerîfinde imâm olanlara şart ve ta’yîn ve ber-mûceb-i şart-ı vâkîf imâm olmağla mutasarrıf iken bin yetmiş senesinde vâkî’ harîk-i kesîrde bi’l-küllîye muhterik olup arsası kalmış iken mesfûr Mehmed Çelebi fuzûlî zabt ve üzerine ebniye ihdâs itmişdir suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdındır didikde gibbe’s-suâl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında arsa-i muhterika-i mezbûreyi cânib-i vakıfıdan binâyâ müsâ’ade olmamağla bi’l-izni’ş-şer’î bin yetmiş beş senesi Muharremü’l-harâm’ının evâyilinde mezbûr Mehmed Efendi’den mukaddem berât-ı şerîf-i âlî-şân ile câmi’-i mezbûrda imâm olan Ebubekir

Efendi sekiz bin akçe icâre-i mu'accele makbûzına ve ecr-i misli olan yevmî üç akçe ücret-i mü'eccele ile bi't-tevliye îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve tesellüm eyledüğimden sonra icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere binâya ba'de'l-izn yedime hat ve hatemini hâvî temessük virmişdir deyü târîh-i mezbûr ile muverrah olmak üzere binâya ba'de'l-izn yedime hat ve hatemini hâvî temessük virmişdir deyü târîh-i mezbûr ile muverrah ve mütevellî-i mezbûrun imzâsıyla mümzâ ve hatemi ile mahtûm temessük ibrâz ve mezbûr Mehmed Efendi muvâcehesinde feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda mezbûr Mehmed Efendi mazmûn-ı temessûki inkâr idicek mezbûr Mehmed Çelebi'den mazmûn-ı temessûke beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrede Esirci Kemal Mahallesi'nde sâkin Ömer bin Mehmed ve Çadırcı Ahmed Mahallesi'nde sâkin İsa bin Yusuf nâm kimesne li-eclîş-şehâde meclis-i şer'a hâzır olup gibbe'l-istişhâd fi'l-vâki' bin yetmiş beş Muharrem'i evâyilinde câmi'-i mezbûrda imâm ve bermûceb-i şart-ı vâkıf arsa-i mezbûrenin mütevellîsi olan mezbûr Ebubekir Efendi arsa-i mesfûreyi bi'l-izni's-şer'î sekiz bin akçe icâre-i mu'accele makbûzına ve ecr-i misli olan yevmî üç akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr Mehmed Çelebi bizim huzûrımızda îcâr ve teslîm ol dahi istîcâr ve tesellüm eyledikden sonra vech-i muharrer üzere icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere binâya dahi ba'de'l-izn yedine hat ve hatemini hâvî işbu temessûki virdi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde şâhidân-ı mezbûrânı mahalleleri ahâlîsinden tezkiye için câhib-i şer'den mevlâ Mehmed Efendi irsâl olunup ol dahi şâhidân-ı mezbûrânın mahallelerine varup ahâlî-i mahalleden el-Hâc Nasuh Efendi ibn Yusuf ve Ahmed Çelebi ibn Nasuh ve es-Seyyid Ahmed ve Receb bin Yusuf ve Abdülmümin bin Yusuf ve Abdülbaki Çelebi ibn İsa ve mefharü'l-a'yân Ömer Ağa ibn Müeyyed ve el-Hâc Ali bin Mustafa ve Ömer Çelebi bin el-Hâc Mustafa nâm kimesnelerden şâhidân-ı mezbûrânın keyfiyet-i hâllerini suâl eyledikde şâhidân-ı mezbûrân adl ve makbûlü's-şehâdedir deyü her biri haber virmeğin vâki' hâli mevlâ-yı mezbûr mahallinde kayd

ba‘dehû ma‘an irsâl olunan Mustafa bin İbrahim ile meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğîn şehâdetleri makbûle olmağîn mücebince mezbûr Mehmed Efendi mu‘ârazadan men‘ olunup mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâbi‘ ve’l-‘işrîn min Zilhicceti’ş-şerîfe li-sene hamse ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Ağa ibn Hızır Beşe, Ahmed bin Mustafa Efendi, Hamza Çelebi bin Sefer, İbrahim bin Sefer, Muharrirü’l-hurûf Ahmed Beşe

1125 - 1665 (1075) İstanbul 16: 23a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hüseyin Ağa, mahkemeye gelerek geliri Mihrişah Hatun Vakfı’na bağlı olan Koca Mustafa Paşa yakınlarındaki mescitte aktarılan hamamı ertelenmiş kira ile kiralayarak işletmekte olduğunu, ancak hamamın yandığını söyler. Mütevelli izni ve mahkeme kararıyla hamamı onarmış, onarım giderlerini de kendi cebinden karşılamıştır. Hüseyin Ağa, daha sonra hamamı üç yıllığına toplam 69.000 akçeye kiralamıştır. Ancak, vakfın nâzırı olan mahalle halkı, hamamın yangından önce yıllık 36.000 akçeye kiralandığı, şimdi ise daha düşük bir fiyata kiralandığı gerekçesiyle mahkemeye gider. Bunun üzerine, hamamın yeniden açık artırma yoluyla kiralınmasına karar verilir. Mütevelli Mehmet Ağa, hamamı vakfın Hüseyin Ağa’ya olan onarım borcuyla birlikte yeniden açık artırmaya çıkarır. Ali Beşe, hamamın borcuna ek olarak üç yıllığına yıllık 36.000 akçe vererek kiralamak ister. Hüseyin Ağa da yıllık 36.000 akçeye üç yıllığına hamamı kiralayacağını söyler. Sonuçta, mütevelli Mehmet Ağa, hamamı yıllık 36.000 akçeye Hüseyin Ağa’ya kiralar. Hüseyin Ağa, vakıftan alacağı olan onarım bedeli düşüldükten sonra, üç yıllık kira bedeli olarak vakfa 108.000 akçe öder. Hüseyin Ağa, elindeki kira işlemi kanıtlayan temessükü mahkemeye sunup kendisine hüccet verilmesini ister. Mahkeme, temessükü inceler ve Hüseyin Ağa’ya bir hüccet verir.

In court, Hüseyin Ağa states that he had been operating a bathhouse through postponed rent, when it burnt down. The revenue of the bathhouse had been directed to a mosque in Koca Mustafa Paşa belonging to the Mihrişah Hatun Waqf. Hüseyin Ağa adds that he repaired the bathhouse out of his own pocket, with the permission of the court and the waqf mutawalli. Then, he rented the bathhouse for 3 years for a total of 69,000 akçe. However, the neighborhood residents, who are the superintendents of the waqf, go to court on the ground that the current rent falls short of the 36,000 akçe per annum charged previously. The court decides that the bathhouse should be auctioned off for rent. Mutawalli Mehmet Ağa auctions off the bathhouse once again, with the stipulation that the winner would have to cover the waqf's debt to Hüseyin Ağa for repair costs. Ali Beşe proposes to rent the bathhouse for 3 years at 36,000 akçe per annum, and to pay the repair cost. Hüseyin Ağa, too, applies to rent the bathhouse for the same yearly amount for three years. Mutawalli Mehmet Ağa opts to rent the bathhouse to Hüseyin Ağa for 36,000 akçe per annum. After deducting repair costs, Hüseyin Ağa pays the waqf 108,000 akçe to cover three years' rent. Presenting to court a promissory note (temessük) documenting the rent contract, he requests a hujjet. The court examines the promissory note and gives Hüseyin Ağa a hujjet documenting the transaction.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin Ağa nâm kimesne meclis-i şer'de takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp sâhibetü'l-hayrât merhûme Hâce Mihrişah Hâtun'un mahmiyye-i İstanbul'da Koca Mustafa Paşa kurbünde binâ eylediği mescid-i şerîfi vakfından olup mahmiyye-i mezbûrede Küçükpazar kurbünde Hızır Bey Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd çifte hammâm ücret-i mü'eccele ile taht-ı idâresinde iken harîkda muhterik oldukda kıst ve icâresinden hesâblaşmak üzre hammâm-ı mezbûrî izn-i mütevellî ve re'y-i hâkim ile ta'mir idüp kadr-i ma'rûf [silik] dört bin dört yüz altmış bir akçesi vakıfda iken

mütevellîsi üç senesi ber-tahvîl olup senede kıstı yirmi üç bin akçe olmak üzere bin yetmiş dört Cumâdelâhiresi guresinden bin yetmiş yedi Cumâdelûlâsı gâyetine değin altmış dokuz bin akçeye bana îcâr itdiğinden sonra mürtezika-i vakf ve âhâlî-i mahalle-i mezbûre nâzırı olmağla harîkdan evvel senede otuz altı bin akçeye îcâr olunur idi şimdi ecr-i mislinden noksan îcâr olunmuşdur ecr-i misli tekmîl olunsun deyü hâlen mahmiyye-i mezbûre kâdısı olup nâzırı olan fazîletlü Bali Efendi Hazretleri’ne i’lâm itmekle ol dahi mütevellîsine tekrâr müzâyede idüp ecr-i misli ile îcâr eyle deyü tenbîh itdükden sonra mütevellîsi olan Mehmed Ağa hammâm-ı mezbûrı deyn-i mezbûr ile müzâyede itdükde Sarrâcbaşî Ali Beşe deyn-i mezbûr ve kıst-ı sâbıkı olan senede otuz altı bin akçe icâre ile tâlib oldukda mütevellî-i mezbûr zilyed olduğım ecilden nâzırı ma’rifetiyle bana ecr-i misli tahmîl ile vâlâda mezbûr Ali Beşe’ye îcâr iderim didikde ben dahi üç senesi ber-tahvîl olup senede ücreti otuz altı bin akçe olmak üzere kabûl iderim didiğimde ziyâde ile mezbûr Ali Beşe ve âhardan kimesne tâlib olmayup senede otuz altı bin akçe ecr-i misli olmağla mütevellî-i mezbûr hammâm-ı mezbûrı her senede kıst ve icâresi otuz altı bin akçe olup kadîmden olı geldiği üzere senede altışar bin akçe dolab harcına ve içecek suya harc olup vakfa otuz bin akçe virüp üç sene ber-tahvîl olmak üzere târîh-i kitâb şehri guresinden bin yetmiş sekiz Zilhiccesi gâyetine varınca üç senesini icâresi deynime mahsûb olup senesine [...] mahsûb olduğu mertebe şerh virilüp sinîn-i mezbûrede vâkî’ olan meremmete cânib-i vakıfdan olmak üzere bana yüz sekiz bin akçeye îcâr ve teslim ve yedime temessük virmişidi ba’de’n-nazar cânib-i şer’den li-ecli’l-istihkâm hüccet virilmek murâdımdır deyü mütevellî-i mezbûrun hat ve hatemini hâvî ve târîh-i mezbûr ile muverrah mazmûnı min külli’l-vücûh takrîr-i meşrûhını nâtık ibrâz itdüğü temessûki mücebince cânib-i şer’-i enverden bu vesîka ketb ve terkîm olunup yedine def’ olundu fî selhi Zilhicceti’ş-şerîfe li-sene hamse ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi şeyh-i hânkâh, Mustafa Efendi İmâm-ı mes-cid-i mezbûr, Ahmed Efendi ibn Ömer Hattât, Ali Beşe bin Serrac Beşe, Mustafa bin Mehmed Müezzîn, Mehmed bin Hamza, Mustafa Halife bin Mehmed.

1126 - 1665 (1075) İstanbul 16: 24a/1 Dava / *Adjudication*

Ahmet Çelebi, vakfına mütevellî tayin ettiği İshak Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Çelebi vakfettiği 10.000 akçe-nin, her 10 akçesinin 11,5 akçe karşılığında faizle işletilmesini ister ve elde edilecek faiz gelirinin kullanılacağı yerleri de sıralar. Daha sonra Ahmet Çelebi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyeyi bozmak ister. Mütevellî İshak Çelebi ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Ahmet Çelebi tekrar söz alarak yine bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyeyi bozmak ve mütevelliden parasını geri almak ister. Mütevellî İshak Çelebi ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak Ahmet Çelebi'nin ikinci savını da çürütür. Sonuçta, mahkeme mütevellinin ifadesini benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Ahmet Çelebi arrives in court with İshak Çelebi, the appointed mutawalli of his waqf. Ahmet Çelebi endows 10,000 akçe to be lent at 10 to 11.5 interest. He also lists how the interest revenues are to be used. After the registration of these conditions, Ahmet Çelebi seeks to annul the waqf, based on the views of some Islamic jurists. Mutawalli İshak Çelebi, based on the views of another Islamic jurist, claims that the waqf cannot be annulled. For a second time, Ahmet Çelebi tries to annul the waqf and take his money back from the mutawalli, based on an Islamic jurist's opinion. Once again, mutawalli İshak Çelebi falsifies Ahmet Çelebi's claim, based on another Islamic jurist. In the end, the court agrees with the mutawalli and decides that the waqf deed (vakfiye) cannot be annulled.

El-hamdü li-veliyihî ve’s-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ecma’în emmâ ba’d işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî budur ki dârü’l-hilâfeti’l-‘aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyye’de Öksüzce Mahallesi’nde sâkin sâhibü’l-hayrât ve’l-hasenât Ahmed Çelebi ibn Sinan meclis-i şer’-i şerîf-i nebevî ve mahfil-i dîn-i münîf-i mustafvîde vakf-ı âti’z-zikri li-eclî’t-tescîl nasb ve ta’yîn eylediği İshak Çelebi ibn Ahmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer’î ve i’tirâf-ı sarîh-i mer’î kılup niyet-i hâlisâ ile mâlîmdan on bin akçe ikrâr ve hasbeten li’llâhi te’âlâ vakf-ı sahîh-i mü’eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile onı on bir buçuk hesâbı üzre rehn-i kavî ve kefil-i melî ile istirbâh olunup hâsıl olan nemâdan yevmî bir akçe Öksüzce Mescid-i Şerîfi’nde her kim imâm olursa âna virilüp mukâbelesinde vakt-i mağribde üç İhlâs-ı Şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ eyleye ve buçuk akçesi mescid-i mezbûrda mü’ezzin olanlara virilüp ânlar dahi vakt-i subhda üç İhlâs-ı şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ eyliyeler ve buçuk akçesi ile mûm iştirâ olunup mescid-i mezbûrda ikâd oluna ve buçuk akçe ile Molla Fenari Mahallesi İmamı Abdullah Efendi ibn [boş] mütevellî ola ve ribh-i mezbûrdan fazla kalan ile mescid-i mezbûr için hasır iştirâ oluna ve vakf-ı mezbûra mahmiyye-i mezbûrede her kim kâdı olursa hasbî nâzır ola ve mürûr-ı eyyâm ile şerâit-i mezkûreye ri’âyet mümkün olmaz ise ribh-i mezbûr mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü meblağ-ı mezbûr bundan akdem mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi vakfiyet üzre kabz ve tesellüm eyledüm didikde gıbbe’t-tasdîk vâkıf-ı mezbûr inân-ı kelâmını semt-i rücû’a âtîf olup vakf-ı nukûd e’imme-i selâse [...] re’y-i münîrleri üzre bâtıl ve zımnında olan şürût ve kuyûd celb-i sıhhatden âtıl olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû’ idüp meblağ-ı mezbûr ve mütevellî-i mezbûrun cihet-i tevliyet deyü aldığı meblağın ecr-i mislinden zâyidi mütevellî-i mezbûrdan istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâba mütesaddî olup fi’l-hakîka vakf-ı nukûd inde’l-e’immeti’s-selâse bâtıldır lâkin imâm-ı mu’teber

hümâm-ı cennet-makar hazret-i imâm Züfer'den imâm Ensârî rivâyeti üzre sahîh ve câyizdir deyü binâ'en alâ zâlik meblağ-ı mevkûf-ı mezbûrî reddin imtinâ' idüp a'lâ-yı kitâbı mevkî'-i refî'-i müstetâb ile muvakkâ' olan hâkim-i hâsim huzûrunda müterâfî'ân ve fasl ü hasma tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh dahi cânib-i vakfa nazar idüp re'y-i merkûm üzre vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve ecr-i mislinden ziyâde makbûzı olan meblağdan berâet ve [...] hükm itdikden sonra vâkıf-ı müşârün-ileyh lâ-zâle beyne emsâluhû müşârün-ileyh rucû'da âhar yüzden tulû' idüp eğerçi hükm-i hâkim ile cümle e'imme kavilleri üzre vakfa sıhhat hâsıl oldu lâkin pîşvâ-yı külli zamân sebîl-i İmâm-ı A'zam ve ekrem hümâm-ı akdem ve efham Ebu Hanife el-Kûfî Hazretleri katında sıhhat müstelzim-i lüzûm olmayup rucû' meşrû' olmağın vakf-ı mezbûrdan tekrâr rucû' eyledüm meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i mezbûrdan taleb iderim didikde mütevellî-i mezbûr tekrâr cevâba tasaddî idüp eğerçi İmâm-ı A'zam Hazretleri katında sıhhat lüzûm ifâde itmediği ganiyyün ani'l-beyândır lâkin imâmeyn-i hümâmeyn hazretleri katlarında sıhhat ve lüzûm [...] olup hükm-i sâbık ile vakf-ı mezbûra sıhhat hâsıl oldukda ânların re'y-i şerîfleri üzre lüzûm dahi hâsıl olmuşdur lüzûmuna dahi hükm taleb iderim deyü hükm-i hâkim-i müşârün-ileyh dahi teşyîd-i mebânî vakfı evlâ ve uhrâ görüp meblağ-ı mevkûf-ı mezbûrun imâmeyn-i hümâmeyn kavli üzre lüzûmuna dahi hükm ve hükm-i sâbıkı ihkâm itmekle min ba'd mezbûrân e'imme kavilleri üzre sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîl adîmü'l-ihimâl olup fe-mien beddelehu ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdî'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi's-sâmin ve'l-ışrîn min Zilhicce li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-müderrişin Ali Efendi, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Ahmed Halife el-müezzin, Ali Beşe ser-oda, Ahmed Efendi bin İbrahim el-imâm, Muharrirü'l-Hurûf Ahmed.

1127 - 1665 (1076) İstanbul 16: 26a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yahya Efendi, mahkemeye gelip Haydarhane Mahallesi'nde vakıftan kiraladığı evi, 1660 (H. 1070) yılındaki yangında yanması üzerine, vakfa geri verdiğini söyler. Vakfın mütevellisi Ali Ağa, evin arsasını, üzerine yapılacak binanın peşin kiraya sayılacağı koşuluyla açık artırmaya çıkarmış, ancak alıcı çıkmamıştır. Yahya Efendi, Ali Ağa'nın üzerine yapılacak evin kiracının mülkü olması koşuluyla arsayı ikinci kez açık artırmaya çıkardığını, kendisinin 2000 akçe peşin kira ve yıllık 120 akçeye arsayı kiraladığını ve Ali Ağa'dan bir de temessük aldığını sözlerine ekler. Şimdi Yahya Efendi, elindeki temessükü mahkemeye sunarak kendisine hüccet verilmesini istemektedir. Mahkeme, temessükü inceleyerek istenen hücceti verir.

In court, Yahya Efendi testifies that in 1660 (AH 1070) a house in the Haydarhane neighborhood that he had rented from a waqf burnt down. He then returned the house to the waqf. The waqf's mutawalli Ali Ağa auctioned off the land of the house on condition that the cost of building a new house on the land would be counted toward the rent payment. Alas, there were no bidders. Yahya Efendi adds that Ali Ağa auctioned off the land again, this time on condition that the erected house would belong to the renter. Then Yahya Efendi rented the land for 2000 akçe advance payment and a yearly rent of 120 akçe. He also received from Ali Ağa a promissory note (temessük) documenting the transaction. Now, Yahya Efendi presents the promissory note to court to be given a hujjet. Examining the document, the court prepares a hujjet in line with Yahya Efendi's request.

İşbu râfi'ü'l-kitâb umdet-i ashâbi't-tahrîr ve'l-kalem Yahya Efendi meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Sarrâchâne kurbünde Haydarhane Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mehmed Ağa mülki ve iki taraftan benim mülküm ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd sâhibü'l-hayrât merhûme Hadice nâm hâtunun gallesi mahalle-i mezbûrede

imâm olanlara meşrûta vakfı olup tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î binâ zirâ'ı ile iki yüz zirâ' arsası olan menzil bundan akdem icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile tasarrufumda iken bin yetmiş Zilka'de'sinde vâki' harîkde muhterik olup arsa sırfa kaldıkda arsa-i mezbûreden kasr-ı yed idüp mütevellîsi olan Ali Ağa'ya teslim itdükden sonra arsa-i mezbûreyi icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tâlibîne arz itdükde icâreteyn-i mezbûreteyn ve üzerine ideceği binâ mu'accelesine mahsûb olmak üzre istîcâra kimesne tâlib olmayup zamân-ı kesîr şöyle kalup vakfa bir nesne olmamağla hâlen vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan ali Ağa arsa-i mezbûreyi iki bin akçe icâre-i mu'accele ve senevî yüz yirmi akçe mukâta'a üzerine idicek binâ mülki olmak için izin vermek üzre tâlibîne arz itdükde icâre-i mu'accele-i mezbûre ve senede yüz yirmi akçe mukâta'a ile benim üzerime karâr idüp ziyâde ile tâlib bulunmayup mukâta'a-i mezbûre arsa-i merkûmenin mukâta'a-i misli olmağın mütevellî-i mezbûr arsa-i mezbûreyi ecr-i misli iki bin akçe icâre-i mu'accele ve senede yüz yirmi akçe mukâta'a ile bin yetmiş üç senesi Rebi'ulevvelinin yirmi yedinci günü bana îcâr ve teslim ve üzerine mülküm olmak üzre binâya izin virüp yedime temessük virmiş idi nazar olunup mücebince li-eclî'l-istihkâm cânib-i şer'den hüccet virilmek murâdımdır deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhunu nâtik [silik] mezbûre ile [silik] mütevellî-i mezbûrun hat ve hatemini cârî ibrâz itdüğü temessük mücebince li-eclî'l-istihkâm cânib-i şer'den bu hurûf ketb ü terkîm olunup yedine def' olundu fî gurreti'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Bey ibn Hasan el-yesârî, Çukadar Yahya Efendi ibn Mustafa, Halil bin Abdülkadir, Musallî Çelebi ibn Ali Efendi el-müezzîn, Umdetü'l-müderresîni'l-kirâm Mehmed Çelebi.

1128 - 1665 (1076) İstanbul 16: 27b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ahmet Ağa, Fatma Hanım'ın kocası ve vekili Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Ağa İstanbul'un Mimar Sinan Mahallesi'nde bulunan bir evini 200.000 akçeye Fatma Hanım'a

satmış olup bu evin bitişiğinde bulunan ve Sinan Paşa Vakfı’ndan peşin kiraya ek olarak aylık 40 akçeye kiralamış olduğu evini de 45.000 akçeye Fatma Hanım’a devretmiştir. Ahmet Ağa, söz konusu 245.000 akçeyi Fatma Hanım’dan almıştır. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Ahmet Ağa goes to court with Ahmet Efendi, husband and legal agent of Fatma Hanım. He states that for 200,000 akçe he sold to Fatma Hanım a house in Istanbul’s Mimar Sinan neighborhood. He also transferred to Fatma Hanım a neighboring house, rented from the Sinan Paşa Waqf for 40 akçe per month in addition to advance rent, for 45,000 akçe. Ahmet Ağa adds that he has received from Fatma Hanım the 245,000 akçe in full. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Bali Paşa Mahallesi’nde sâkin Ahmed Ağa ibn Abdurrahman meclis-i şer’-i hatîrde işbu kitâbın sâhibesi umdetü’l-muhadderât Fatıma Hanım [ibnet-i] Ali Efendi tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl-i müsecceli olan zevci umdetü erbâbi’t-tahrîri ve’l-kalem zübdetü ashâbi’t-tasdîri ve’r-rakam Ahmed Efendi ibn Mustafa Ağa mahzarında ikrâr ve i’tirâf idüp mahmiyye-i mezbûrede Mimar Sinan Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Sinan Paşa Vakfı’na ve üç tarafı el-Hâc Sefer mülkine müntihî iki bâb fevkânî oda ve iki sofa ve bir tahtânî oda ve bir matbah ve bir kiler ve bir mahzen ve bir su kuyusu ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı müstemil dâhiliyye ta’bîr olunur mülk menzilimi cemî’-i tevâbi’ ve levâhıkı ile müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fatıma Hânım’a bâten iki yük akçeye bey’ ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra merhûm Sinan Paşa Vakfı’ndan icâre-i mu’accele-i ma’lûme ve beher şehir kırk akçe ücret-i mü’eccele ile taht-ı tasarrufumda olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı müvekkile-i mezbûreye bey’ eylediğim menzil-i mezbûra ve bir tarafı Yusuf Paşa Vakfı’na ve bir tarafı Sinan Paşa Vakfı’na ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî iki bâb fevkânî oda ve bir sofa ve tahtında bir âhûrî müstemil

hâriciyye ta'bîr olunur menzili ma'rifet-i mütevellî ile müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fatıma Hanım'a kırk beş bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezbûr iki yük akçe ve bedel-i mezkûr kırk beş bin akçe min haysi'l-mecmû' iki yük kırk beş bin akçemi müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fatıma Hânım yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledüm ba'de'l-yevm zıkr olunan dâhiliyye mülk-i müşterâsı ve hâriciyye hakk-ı müfevvezi olmuştur keyfe-mâ-teşâ ve tahtâr mutasarrıfa olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâdis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdüllatif Efendi el-imâm, Müezzin Hasan Çelebi, el-Hâc Mustafa, İsmail Çelebi bin Ahmed, İsmail bin Mehmed, el-Hâc Sadi bin Abdullah, Mustafa bin İbrahim, İbrahim Çelebi ibn Abdülgani.

1129 - 1665 (1076) İstanbul 16: 28a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Ağa'nın kardeşi ve vekili Ahmet Ağa, Fatma Hanım'ın kocası ve vekili Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Ağa, Mustafa Ağa'nın Yusuf Paşa Vakfı'ndan peşin kiraya ek olarak aylık 40 akçeye kiralamış olduğu, İstanbul'da Mimar Sinan Mahallesi'nde bulunan evini, 60.000 akçeye Fatma Hanım'a devretmiştir. Ahmet Ağa, söz konusu 60.000 akçenin tamamını Fatma Hanım'dan almıştır. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Ahmet Ağa, brother and legal agent of Mustafa Ağa, goes to court with Ahmet Efendi, husband and legal agent of Fatma Hanım. Ahmet Ağa transfers to Fatma Hanım a house in the Mimar Sinan neighborhood of İstanbul, rented from the Yusuf Paşa Waqf for 40 akçe per month, in addition to an advance payment of 60,000 akçe. He has received the 60,000 akçe from Fatma Hanım in full. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Macuncı Mahallesi’nde sâkin Mustafa Ağa ibn Abdurrahman tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekil olduğu Fazlullah Efendi ibn Sefer ve Osman Ağa ibn Abdullah şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan li-ebeveyn karındaşı Ahmed Ağa meclis-i şer’-i şerîf-i nebevî ve mahfil-i dîn-i mustafvîde işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibesi fahrü’l-muhadderât Fatıma Hânım ibnet-i Ali Efendi tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekil-i müsecceli olan zevci umdetü erbâbi’t-tahrîri ve’l-kalem zübdetü ashâbi’t-tasfîri ve’r-rakam Ahmed Efendi ibn [Mustafa] Ağa mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezbûr Mustafa Ağa merhûm Yusuf Paşa Vakfı’ndan icâre-i mu’accele-i ma’lûme ve be-her şehir kırkar akçe ücret-i mü’eccele ile taht-ı tasarrufunda olan mahmiye-i mezbûrede Mimar Sinan Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Sinan Paşa Vakfı’na ve bir tarafı sarrâchâneye ve bir tarafı Yusuf nâm kimesne tasarrufunda olan vakıf menzile ve bir tarafı tarîk-ı hâssa müntehî iki bâb tahtânî oda ve bir sofai ve kiler ve bir matbah ve hâriciyyede tûlen ve arzan [silik] zirâ’ arsayı hâvî menzili ma’rifet-i mütevellî ile müvekkile-i mûmâ-ileyhâya altmış bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezbûr altmış bin akçeyi müvekkile-i mezbûre yedinden bi’t-tamâm ahz ü kabz itdüm ba’d-e’l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûme Fatıma Hânım’ın hakk-ı müfevvezi olmuşdur emsâli gibi mutasarrıfa olsun didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâdis mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Abdüllatif Efendi el-imâm, Müezzin Hasan Çelebi, Müezzin Musa Çelebi, el-Hâc Mustafa, Müezzin İsmail, el-Hâc Hasan.

1130 - 1611 (1020) İstanbul 16: 28b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İbrahim’in vekili Sinan, İbrahim’in Hüseyin Ağa Mahallesi’ndeki evini şu koşullarla vakfetmiştir. Evde öncelikle kendisi

ve soyu tükenene kadar kendi soyundan gelenler oturacak, sonra ev kiraya verilecek, kira geliri çeşitli hayır işlerinde kullanılacak, vakfın mütevellisi de Üstad Nebi olacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra vekil Sinan, Ebu Hanife'nin görüşüne dayanarak vakfın geçersiz olduğunu ve söz konusu evin İbrahim'in mülkiyetinde kalması gerektiğini ileri sürer. Müteveli Nebi ise, iki İslam hukukçusunun görüşlerine dayanarak vakfın bozulamayacağını belirtir. Mahkeme, mütevellinin görüşü doğrultusunda vakfın bozulamayacağına karar verir.

Sinan, İbrahim's legal agent, states that İbrahim endowed a house in the Hüseyin Ağa neighborhood with the following stipulations. He and his descendents are to reside in the house until the end of his line. Then, the house is to be rented and the rental income used for charity. Üstad Nebi is to serve as the first mutawalli. After the registration of these conditions the legal agent Sinan claims, based on the views of Ebu Hanife, that the waqf is invalid and that the house should return to İbrahim's possession. Based on the views of two other Islamic jurists, mutawalli Nebi counters that the waqf cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf cannot be annulled.

[Orijinal metin Arapçadır. / *The original text is in Arabic.*]

1131 - 1665 (1076) İstanbul 16: 30a/1 Dava / *Adjudication*

Cümdi Hürrem Bey Vakfı'nın görevden alınmış olan eski mütevellisi Hasan Beşe, görevdeki müteveli Mustafa Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Hasan Beşe, mütevellilik görevini yürüttüğü dönemde, adı geçen vakfın mülkü olan bir çeşmeyle bu çeşmenin yakınlarında bulunan Cümdi Hürrem Bey'in türbesinin yıkılmaya yüz tuttuğunu, ancak bu dönemde vakfın onarım yapacak parası ve geliri olmadığını söyler. Bu onarımı kendi parasıyla gerçekleştirmek için mahkemeye başvurmuş, mahkeme de yaptığı keşif

sonucunda onarıma izin vererek vakıf gelire kavuştuktan sonra onarıma harcadığı parayı geri alabileceğini belirtmiştir. Bunun üzerine Hasan Beşe, 10.270 akçe harcayarak onarımı gerçekleştirmiştir. Hasan Beşe, vakıf gelire kavuştuktan sonra parasını almak için aynı mahkemeye baş vurduğunu, bilirkişilerce yapılan keşif sonucunda giderin 10.270 akçe olduğunun saptandığını ve bilirkişilerin kendisine bir de keşif hücceti verdiğini söyler. Ancak Hasan Beşe, parasını alamadan görevden alınır. Hasan Beşe dönemin mütevellisi Mustafa Çelebi'den parasını istediğinde, Mustafa Çelebi kendisine 7070 akçe verir. Hasan Beşe, daha sonra Mustafa Çelebi'nin de görevden alındığını, onun yerine müteveli olan ikinci Hasan Beşe ile mahkemeye çıktıklarını, geri kalan 3200 akçesini istediğinde kendisinden kanıt istenildiğini, elindeki keşif hüccetinde şahit olarak isimleri geçenleri mahkemeye çağırıp savını kanıtladığını ve mahkemenin kendisine geri kalan parasını alması gerektiğine ilişkin bir hüccet verdiğini sözlerine ekler. Hasan Beşe, şimdi bu hüccete dayanarak görevdeki müteveli Mustafa Ağa'dan parasını ister. Mustafa Ağa, hücceti kabul etmez. Hasan Beşe'den ek kanıt istenir, o da elindeki hüccette şahit olarak isimleri geçenleri mahkemeye çağırır. Şahitler, Hasan Beşe'nin savı doğrultusunda görüş bildirir. Sonuçta mahkeme, Hasan Beşe'nin alacağı olan 3200 akçenin vakıf gelirinden ödenmesine karar verir.

Hasan Beşe, the recalled former mutawalli of the Cümdi Hürrem Bey Waqf, sues the incumbent mutawalli, Mustafa Ağa. Hasan Beşe states that during his office as the mutawalli, a fountain belonging to the waqf and a nearby tomb of Cümdi Hürrem Bey fell into disrepair. Alas, the waqf did not have the funds for the repair. Hasan Beşe applied to court for permission to finance the repair out of his own pocket. After an investigation, the court allowed the repair, telling Hasan Beşe to reimburse himself once the waqf starts to earn revenue. Hasan Beşe went on to spend 10,270 akçe on repairs. After the waqf started to earn revenue, Hasan Beşe applied to the same court for reimbursement. Fol-

lowing an investigation, the experts decided that the expenses were 10,270 akçe and gave Hasan Beşe an investigation hujjet documenting this. However, Hasan Beşe was recalled before he could get reimbursed. According to Hasan Beşe, his successor Mustafa Ağa paid him only 7070 akçe for his expenses. Subsequently, Mustafa was also recalled and replaced by a second Hasan Beşe. Hasan Beşe went to court with mutawalli Hasan Beşe II to receive the remaining 3200 akçe. Asked to provide evidence, Hasan Beşe brought to court the witnesses mentioned in the investigation hujjet, and proved his case. The court gave him a hujjet stating that he should be paid the remaining amount. Hasan Beşe presents to court this last hujjet and asks the current mutawalli Mustafa Ağa to make the payment. Mustafa Ağa rejects the hujjet's authenticity. The court asks Hasan Beşe to provide additional evidence. Hasan Beşe calls to court the witnesses mentioned in the last hujjet. They confirm his testimony. In the end, the court decides the 3200 akçe be paid to Hasan Beşe out of waqf revenues.

Mahmiye-i İstanbul'da Altımermer kurbünde Kâtip Muslihuddin Mahallesi'nde merhûm Cündibaşı Hürrem Bey Vakfı'na bundan akdem mütevellî olup tevliyetden ma'zûl işbu râfi'û'l-kitâb Hasan Beşe ibn Abdullah meclis-i şer'-i hatîrde hâlen berât-ı âlîşân ile vakf-ı mezkûra mütevellî olan top arabacıbaşı Mustafa Ağa ibn Mehmed mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem merhûm Cündibaşı Hürrem Bey'in menzili olup üzerinde cüz'-i şerîf tilâveti için musakkaf mahalle-i mezbûrede vâki' türbesi kurbünde vâki' vakıf musluğu mürûr-ı eyyâm ile harâb olup türbe-i mezkûre içinde tilâvet-i eczâ-i şerîfe kırâ'etine imkân olmayup ve zikr olunan musluk dahi harâbe-müşrif olmağla âyende ve revende istîfâ' itmek mümkün olmaduğundan bin yetmiş dört senesinde ben vakf-ı mezkûra mütevellî olduğım hâlde vakf-ı mezkûrun ta'mîrine türbe-i mezkûre ve musluğa galesi ve mâlî olmayup ben kendi mâlîmdan ta'mîr ve meremmet idüp ba'dehû hîn-i zaferinden galle-i vakfa mürâca'at idüp masrûfı almak üzre

târîh-i mezkûrda mahmiyye-i İstanbul Kâdısı olup ba’delhû Şeyhü’l-İslâm olan a’lemü’l-ulemâi’l-izâm hallâlü’l-müşkilât keşşâf-ü’l-mufasssalât Bolevi Mustafa Efendi Hazretleri’nden istîzân idüp ol dahi zikr olunan türbe ve musluğun takrîr-i meşrûh üzere harâbe olup min külli’l-vücûh ta’mîr ve meremmete eşedd-i ihtiyâcı olduğunu ba’del-keşf âlim ve ol hinde galle-i vakf olmadığına ba’del-muhâsebe câzim olıcak bana minvâl-i meşrûh üzere kendi mâlımdan zikr olunan türbeyi ve musluğu ta’mîr ve meremmet itmek ve hîn-i zaferde galle-i vakfa mürâca’at idüp masrûfumı ahz ve istîfâya emr-i sahîh ve izn-i sarîh virdüğünden sonra ben dahi kendi mâlımdan zikr olunan türbe ve musluğu ta’mîr ve meremmet eyleyüp cümlelerin ta’mîr ve meremmetine mâlımdan on bin iki yüz yetmiş akçe harc ve infâk ve sarf olup ba’del-tekmîli’l-meremmeti ve’t-ta’mîr tahkîk-i masrûfum için târîh-i mezkûrun Ramazan-ı şerîfinin sekizinci günü mûmâ-ileyh Mustafa Efendi Hazretleri’nin kibel-i şerîflerinden ebniye ve sukûf keşfine keşşâf olan mevlânâ Abdurrahman Efendi ibn [boş] bi’l-iltimâs zikr olunan türbe ve müsluk üzerine gelüp hâssa mi’mârlardan Üstâd Mustafa ve Üstâd Şaban mesâhaları ile ve mezkûrânın ve sâir ebniye ve sukûf ahvâline muttali’ bî-garaz müslimîn takvîm-i sahîh ile türbe-i mezkûre ve musluk-ı mezkûra eyledüğim ta’mîr ve meremmeti tahmîn-i enîk ile tahmîn ve takvîm eylediklerinde takrîr ve tahmîn eyledüğim üzere masrûfum on bin iki yüz akçeye ancak olur deyü tahmîn eylediklerini keşşâf-ı mûmâ-ileyh tahrîr ve yedime hüccet-i tahmîn virdüğünden sonra zikr olunan masrûfumı galle-i vakıfdan zafer bulmayup istîfâ eylemezden mukaddem ma’zûl olup yerime vakf-ı mezbûra berât-ı âlî-şân ile mütevellî olup galle-i vakfa vâzı’-ı yed iden Seyyid Mustafa Çelebi yedinden masrûfum olan meblağ-ı mezbûr on bin iki yüz yetmiş akçenin yedi bin yetmiş akçesini galle-i vakf-ı mezbûrdan mütevellî-i mezbûr Seyyid Mustafa Çelebi yedinden ahz ü kabz itdüm bâkî rakabe-i vakıfdan istîfâ olunmadık üç bin iki yüz akçe hak-kım kalıcak mezkûr Seyyid Mustafa Çelebi dahi tevliyet-i mezkûreden ma’zûl bin yetmiş bir senesinde vakf-ı merkûma berât-ı âlî-şân ile mütevellî olan Hasan Beşe ibn İsmail’den rakabe-i

vakfdan masrûf-ı meşrûhdan bâkî kalan üç bin iki yüz akçe hakkımı talep eylediğimde ol dahi benim türbe-i meşrûhamı ve bende olan musluk-ı mezbûrî ta'mîr ve meremmet eyledüğüm ve minvâl-i meşrûh üzre mâlimdan on bin iki yüz yetmiş akçe harc ve sarfı ve minvâl-i meşrûh üzre mâlimdan on bin iki yüz akçe harc ve sarfı ve minvâl-i meşrûh üzre ta'mîr ve masrûfum keşf olunduğunu ba'de'l-muhâsamati's-şer'iyeye bin yetmiş bir Şevvâli'l-Mükerrrem'inin yirminci gününde nâibi olan umdetü'l-müderresini'l-kirâm Mehmed Efendi ibn Ahmed huzûrunda inkâr idicek müdde'â-yı meşrûhumı mübeyyine beyyine talep olundukda minvâl-i meşrûh üzre hüccet-i keşfin zeylinde mestûr udûl-i fuhûl-i müslimînden İmâm Ömer Efendi ibn Musa ve Ahmed Beşe ibn Abdülaziz nâm kimesneler minvâl-i meşrûh üzre zikr olunan türbe ve musluk harâb olup ta'mîre ihtiyâc-ı küllî ile ihtiyâcları oluncak vakf-ı mezbûrun galle-i mevcûdesi olmamağla ben kendi mâlimdan ta'mîr ve meremmete harc ve infâk ve sarf idüp ba'dehû hîn-i zaferde masrûfumı galle-i vakıfdan rücû' ve ahza izn-i şer'î sudûrundan sonra minvâl-i meşrûh üzre on bin iki yüz yetmiş akçe türbe-i mezbûrenin ve musluk-ı mezbûrun ta'mîr ve meremmetine masrûfumı keşşâf-ı ebniye olan müşârün-ileyh Abdurrahman Efendi huzûrunda hâssa mi'mârlar olan mezbûr Üstâd Mustafa ve Üstâd Şaban ile ba'de'l-mesâha sâir ebniye sukûfuna ıttılâ' ve vukûfı bî-garaz udûl-i müslimîn takvîm-i sahîh ile takvîm ve tahmîn eylediklerinde biz ol meclisde tahmîn ve keşifde hâzır idük ve benim için işbu mütevellî Hasan Beşe'nin işbu türbe ve musluka olan ta'mîr ve meremmet masrûfını da'vâ eylediği üzre ancak on bin iki yüz yetmiş akçe ile olur noksan ile olmaz deyü bizim huzûrımızda tahmîn ve takvîm eylemiştir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl mütevellî-i mezbûr Hasan Beşe ibn İsmail muvâcehesinde minvâl-i meşrûh üzre olan şehâdetleri müterâfî'un-ileyh olan Mehmed Efendi ibn Ahmed kabûl idüp zikr olunan da'vâ-yı ta'mîr ve da'vâ ve hurûfun sıhhatine ve benim ba'de'l-ahz bâkî masrûfum olan üç bin iki yüz akçenin bana galle-i vakf-ı mezkûrdan edâ olunmasına hükm-i

sahîh-i şer’î ile yedime hüccet-i şer’iyye virmiştir hâlen vakf-ı mezkûra berât-ı âlî-şân ile işbu mütevellî olan Mustafa Ağa’dan bâkî-i meşrûh istifâ olan [...] galle-i vakf-ı mezkûra vâzı’u’l-yed eylemiştir suâl olunup vaz’-ı yed eylediği galle-i vakıfıdan bâkî kalan üç bin iki yüz akçe hakkım alıvirilmesi murâdımdır suâl olunsun deyü minvâl-i meşrûh üzre müterâfî’ün-ileyh olan mev-lânâ Mehmed Efendi ibn Ahmed imzâsıyla müzmât ve hatemi ile mahtûm ve ba’dehû yetmiş bir Şevvâlî’l-Mükerrrem’inin yirminci günü ile müverrah takrîr-i meşrûhuna ve tâyi’aten ve muvâfakaten hüccet-i şer’iyye ibrâz ibrâz idüp hasm-ı mezkûr Mustafa Ağa huzûrunda kırâ’et olundukda mütevellî-i mezbûr Mustafa Ağa galle-i vakf-ı mezbûra vaz’-ı yed eylediğini ikrâr idüp mazmûn-ı hüccet-i meşrûhayı inkâr idicek müdde’î-i mezbûr Hasan Beşe ibn Abdullah’dan zikr olunan hüccet-i şer’iyyenin ve mazmûnunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müs-limînden olup mûmâ-ileyh Mehmed Efendi imzâsıyla müzmât olan hüccetin zeylinde isimleri mestûr olan Kırıcı Derviş Beşe ibn Mahmud ve İmâm Mustafa Efendi ibn Şaban ve Mehmed Halife ibn Mehmed el-müezzîn ve Kalender Beşe ibn Abdullah nâm kimesneler li-eclî’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırûn olup gibbe’l-istiş-hâd her biri zikr olan Cündibaşı Hürrem Bey Vakfı’na mütevellî olan mezkûr Mustafa Ağa muvâcehesinde şehâdet idüp fi’l-hakî-ka işbu müdde’î Hasan Beşe bin yetmiş bir târihinde zikr olunan Cündibaşı Hürrem Bey Vakfı’na berât-ı âlî-şân ile mütevellî olan Hasan bin İsmail mahzarında bin yetmiş bir Şevvâl’inde mahmiyye-i İstanbul’da Bâb Nâibi olan Mehmed Efendi ibn Ahmed huzûrunda da’vâ idüp ben bin altmış dört târihinde zikr olunan Cündibaşı Hürrem Bey Vakfı’na mütevellî olduğımda mahmiyye-i İstanbul’da Altımermer kurbünde Kâtib Muslihuddin Mahalle-si’nde vâkî’ mezkûr Hürrem Bey’in medfûnı olup eczâ-i şerîfe tilâveti için musakkaf olan türbesi harâb olup ve türbe yanında vakf-ı mezkûrdan âyende ve revende istifâsiyçün vaz’ olunan musluk harâb olmağla ta’mîr ve meremmete vakfın mâlî olmayup kendi mâlîmdan türbe-i mezkûre ile musluk-ı mezbûrî ta’mîr ve meremmet eyleyüp ba’de’z-zafer galle-i vakf-ı mezkûrdan ahz ve

istîfâ üzre zamân-ı tevliyetimde hâkim-i şer'-i şerîf olan Bolevi Mustafa Efendi izin ve emr ile merhûm-ı mezkûr Hürrem Bey Türbesi'ni muslukunu mâlîm ile ta'mîr ve meremmet idüp mâlîm-dan on bin iki yüz yetmiş akçe harc ve sarf eyledüm ve harc ve sarf eylediğim on bin iki yüz yetmiş akçe masrûfı tahkîk için bin altmış dört târîhinde yine mûmâ-ileyh Bolevi Mustafa Efendi kibelinden keşşâf-ı ebniye-i sukûf olan mevlânâ Abdurrahman Efendi bi'l-iltimâs türbe-i mezbûre üzerine varup zikr olunan türbe ve musluğa olan ta'mîr ve meremmeti müşâhede eyledüğünde hâzır ve mi'mârlardan Üstâd Mustafa ve Üstâd Şaban zikr olunan ta'mîr ve meremmet olunan mevâzi'î mesâha idüp sâir ehl-i vukûf-ı udûl-i müslimîn ile zikr olunan ta'mîr ve meremmet için on bin iki yüz yetmiş akçeye olur noksanla olmaz deyü takvîm-i sahîh eylediklerinde meclis-i keşf-i mezkûrda hâzır olup hüccet-i keşifte isimleri mestûr udûl-i müslimînden Ömer Efendi ibn Musa ve Ahmed Beşe ibn Abdülaziz nâm kimesneler bin yetmiş bir Şevvâl'inde mahmiyye-i İstanbul'da Bâb Naibi olan Mevlana Mehmed Efendi ibn Ahmed huzûrunda ve târîh-i mezkûrda mütevellî-i vakf-ı mezkûr olan Hasan Beşe ibn İsmail mahzarında ve bizim huzûrımızda minvâl-i meşrûh üzre ba'de'l-izni'ş-şer'iy-yi'l-mu'teber işbu müdde'î Hasan Beşe zamân-ı tevliyetinde kendi mâlî ile merhûm Cündibaşı Hürrem Bey'in mahmiyye-i İstanbul'da Altımermer nâm mevzi'de Kâtib Muslihuddin Mahallesinde vâki' türbe ve musluğunu on bin iki yüz yetmiş akçeye ta'mîr ve meremmet eyledüğünden sonra keşşâf-ı müşârün-ileyh Abdurrahman Efendi huzûrunda mi'mârân-ı mezbûrân Üstâd Mustafa ve Üstâd Şaban ba'de'l-mesâha ve sâir ehl-i vukûf ve udûl-i müslimîn işbu türbe ve musluğun ta'mîr ve meremmeti ancak on bin iki yüz yetmiş akçeye olur noksanla olmaz deyü olan takvîm ve tahmînlerine şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe ri'âyeti şerâ-yiti'l-kabûl müterâfi'ün-ileyh olan mevlânâ-yı mezbûr Mehmed Efendi ibn Ahmed dahi bizim huzûrumuzda zikr olunan da'vâ-yı ta'mîrin ve da'vâ-yı masrûfun sıhhatine işbu müdde'î Hasan Beşe masrûfundan bundan akdem galle-i vakfından yedi bin yetmiş

akçe ahzı olup bâkî kalan üç bin iki yüz akçe masrûf-ı hakkını galle-i vakf-ı mezkûrdan almak üzere zamân-ı mürâfa'ada mütevellî olan mezkûr Hasan Beşe ibn İsmail muvâcehesinde ve bizim huzûrumuzda hükm-i sahîh-i şer'î eyledi hâkim-i müterâfi'ün-ileyh olan mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ibn Ahmed'in minvâl-i meşrûh üzere ba'de'l-istimâ'î'd-da'vâ ve'l-beyyineti'l-mezkûre itdûğî hükm-i meşrûhına şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra şehâdet-i mezkûre mûcebince hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb dahi şerâyiti hükmi kemâ-yenbağî mürâ'î ve mes'ûl fi'l-hükm olduğı hâlde vakf-ı mezkûra mütevellî olan mezkûr Mustafa Ağa mahzarında hükm-i meşrûhun ve müdde'î-i mezbûr Hasan Beşe'ye masrûfundan bâkî olup rakabe-i vakf-ı mezbûrdan olan üç bin iki yüz akçe hakkını galle-i vakf-ı mezkûrdan edâ eylemek üzere hükm-i sahîh ve kazâ-i sarîh eyleyüp mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' min Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer Efendi ibn Musa, Ahmed bin Abdülaziz el-müezzîn, Mustafa Efendi ibn Şaban el-imâm, Derviş bin Mahmud, Mehmed bin Mehmed el-müezzîn, Ali Beşe er-râcil, Hasan bin Mehmed, Kalender Beşe er-râcil, Hüseyin bin Mustafa, Mustafa bin Mehmed el-müezzîn ve gayruhum.

1132 - 1665 (1076) İstanbul 16: 32a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Fatma Hatun, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek Büyük Ayasofya Vakfı'ndan yıllık 12 akçeye kiraladığı bir arsayı 15.000 akçeye ve Kameri Hatun Vakfı'ndan yıllık 120 akçeye kiraladığı bir arsayı 4500 akçeye mütevellilerinin izniyle Mehmet'e devreder. Mehmet Efendi, toplam 19.500 akçeyi Fatma Hatun'a öder. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

[Yıllık kira bedeli olarak belirtilen 12 ve 120 akçenin, 12.000 ve 120.000 akçe olma olasılığı vardır. Bir yazım hatası olabilir.]

Fatma Hatun goes to court with Mehmet Efendi. She transfers to Mehmet a plot of land she has rented from the Büyük Ayasofya Waqf at 12 akçe per annum for 15,000 akçe, and another plot rented from the Kameri Hatun Waqf at 120 akçe per annum for 4500 akçe, with the permission of the mutawallis. Mehmet Efendi pays a total of 19,500 akçe to Fatma Hatun. The court registers the transaction.

[The 12 and 120 akçe mentioned as annual rent are probably 12,000 and 120,000 akçe. There might be a recording error.]

Mahmiye-i İstanbul'da Alaca Mescid Mahallesi'nde sâkine Fatıma bint-i Mustafa Efendi nâm hâtun meclis-i şer' de bâ'isü'l-kitâb Mehmed Efendi ibn Rüstem nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp senede Ayasofya-i Kebir Vakfı'na on iki akçe mukâta'a-i kadîmesi olup mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kameri Hatun Vakfı olan arsa ve üç taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup tasarrufumda olan arsanın hakk-ı tasarrufunu mütevellîsi ma'rifeti ile mezbûr Mehmed Efendi'ye on beş bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ve merhûm Kameri Hâtun Vakfı'na senede yüz yirmi akçe mukâta'ası olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hasan Halife Vakfı ve bir taraftan [silik] Vakfı ve bir taraftan ba'zan Hacı İshak ve ba'zan Hüseyin Dede mülkleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ve bir taraftan arsa-i mahdûde-i mezbûre ile mahdûd ve tasarrufumda olan tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'i beş yüz dört zirâ' arsamın tasarrufunu mütevellîsi ma'rifeti ile mezbûr Mehmed Efendi'ye dört bin beş yüz akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz mezbûr Mehmed Efendi dahi vech-i muharrer üzre arsateyn-i mezbûreteyni bedeleyn-i mezbûreyn ile tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedeleyn-i mezbûreyn on dokuz bin beş yüz akçeyi mezbûr Mehmed Efendi yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledüm min ba'd arsateyn-i mahdûdeteyn mezbûr Mehmed Efendi'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli gibi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Mehmed el-imâm, Mehmed Efendi ibn Veli el-imâm, Mehmed Efendi ibn Mehmed el-müezzin, Pir Mehmed Çelebi ibn Ahmed, Mahmud Çavuş ibn Nasuh, el-Hâc Mustafa bin Receb.

1133 - 1665 (1076) İstanbul 16: 32b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Sekbanbaşı Mehmet Ağa, kurduğu para vakfının mütevellisi Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Ağa, 40.000 akçesini, her 10 akçesinin 11,5 akçe faizle işletilip kârının çeşitli hayır işlerinde kullanılması koşuluyla vakfetmiştir. Şimdi Mehmet Ağa, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak bu vakfın geçersiz olduğunu ve paranın yeniden kendi mülkiyetine geçmesi gerektiğini ileri sürer. Müteveli Mehmet Beşe ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçerli olduğunu ileri sürer. Sonuçta mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfın geçerli olduğuna karar verir.

Sekbanbaşı (military chief) Mehmet Ağa goes to court with Mehmet Beşe, the mutawalli of a cash waqf that he has founded. Mehmet Ağa has donated 40,000 akçe with the stipulation that it is to be invested at 10 to 11.5 interest and the revenue spent for charity. Now, based on the views of an Islamic jurist, Mehmet Ağa claims that the waqf is invalid and, hence, that the money should be returned to him. For his part, Mutawalli Mehmet Beşe claims the waqf is valid, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf is valid.

Şükr ü spâs ve hamd-i bî-kıyâs ol vâkîf-ı ahvâl ve etvâr ve dâni-i zamâ'ir ve esrâr hazret-i Hakk ve Feyyâz-ı mutlak der-gâh-ı akdes ve bâr-gâh-ı mukaddeslerine mahsûr ve garar-ı salât ü selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i hâss u âmm resûl-i ekrem

[illegible]

İstanbul 16 numaralı sicil defterinde 32b/2 kodlu hüküm.

Facsimile of case 32b/2, Istanbul court register 16.

mezbûr ahâlisine it'âm olmağa ve eğer fazla kalursa oda-i merkûm ahâlîsinin kumanyalarına harc oluna ve oda-i merkûmda odabaşı olup zikr olunan oda ahâlîsinin fukarâsına mevkûfe sâir nukûda mütevellî olan vakf-ı mezbûruma dahi mütevellî ola deyü meblağ-ı mezbûrî târîh-i mezbûrda mütevellî-i merkûma teslîm ol dahi kabz ve tesellüm idüp sâir mütevellîler evkâfda tasarruf eyledikleri gibi tasarruf itmiş idi didikde gibbe't-tasdikü'l-mu'te-

ber vâkıf-ı müşârün-ileyh [...] allâhü te'âlâ hüve'l-mevâkıfû aleyh mütevellî-i mezbûr Mehmed Beşe muvâcehesinde takrîr-i da'vâ ve tasvîr-i müdde'â idüp vakf-ı nukûd ve zımnında olan şurût ve kuyûd inde'l-e'immeti's-selâse bâtil ve sıhhatden âtil olmağın meblağ-ı mezbûrı istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba mutasaddî olup imâm-ı mu'teber ve hümâm-ı cennet-makar hazret-i İmâm Züfer rahimehû rabbühü'l-ekberden İmâm Ensârî aleyhi rahmeti'l-bârî rivâyeti üzre sıhhat-i vakf-ı nukûd ve zımnında olan şurût ve kuyûd emr-i mukarrerdir deyü teslîmden imtinâ' idüp hâkim-i mevkî-i i'lâ-yı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb huzûrunda müterâfi'ân ve fasl ü hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh esbağ'allâhü te'âlâ ni'amehû aleyh dahi cânib-i vakfa nazar ve mübtıl-ı hayr olmakdan hazer idüp [...] evkâf beyne'l-eslâf vakf-ı mezbûrun imâm-ı merkûm aleyhi rahmeti'l-meliki'l-kayyûm re'y-i şerîfi üzre evvelâ sıhhatine ve sâniyen imâameyn-i hümâameyn kavilleri üzre lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer'î vakf-ı sarîh-i mer'î kılup galle-i vakf-ı mezbûr bi'l-ittifâk sahîh ve lâzım ve devâm ve te'eyyüdi müstelzim ola fermen beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi'l-yevmi's-sânî mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârîm Samsuncıbaşı Abdi Ağa, fahrü'l-Akrân Mustafa Ağa Anadolu Ağası, Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Zağarcıbaşı Hasan Ağa, fahrü'l-eşbâh Hüseyin Ağa Çorbacı Cemâati 14.

1134 - 1665 (1076) İstanbul 16: 34b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Fatma Hatun, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek sahibi olduğu arsasını 15.000 akçeye Mehmet Efendi'ye sattığını bildirir. Fatma Hatun, Fahri Hatun Vakfı'ndan 120 akçeye kiralamış olduğu bir diğer arsasını da vakıf mütevellisinin izniyle 4500

akçeye Mehmet Efendi'ye devretmiştir. Fatma Hatun, toplam 19.500 akçeyi Mehmet Efendi'den aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Fatma Hatun goes to court with Mehmet Efendi. She states that she sold a field of hers to Mehmet Efendi for 15,000 akçe. For an additional 4500 akçe, and with the permission of the waqf mutawalli, she also transferred to Mehmet Efendi another field that she had rented from the Fahri Hatun Waqf at 120 akçe per annum. Fatma Hatun adds that she has received from Mehmet Efendi a total of 19,500 akçe. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Alaca Mescid Mahallesi'nde sâkine Fatıma bint-i Mustafa Efendi nâm hâtûn meclis-i şer' de bâ'isü'l- kitâb Mehmed Efendi ibn Rüstem nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtînin sudûrına dek yedimde mülküm olup mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Fahri Hatun Vakfı olan arsa ve üç taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd arsamı mezbûr Mehmed Efendi'ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı kat'î ile on beş bin akçeye bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm itdikden sonra merhûm Fahri Hatun Vakfiyesi'nden yüz yirmi akçe mukâta'ası olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hasan Halife Vakfı ve bir taraftan ba'zan Hafız İbrahim ve ba'zan Hüseyin Dede mülkleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan arsa-i mahdûde-i memlûke-i mezbûre ile mahdûd olup icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile tasarrufumda olan tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î yüz dört zirâ' arsamın hakk-ı tasarrufunu mütevellîsi mûmâ-ileyh mezbûr Mehmed Efendi'ye dört bin beş yüz akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz mezbûr Mehmed Efendi dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl itdükden sonra semen-i mezbûr on beş bin akçe ile bedel-i mezbûr dört bin beş yüz akçeyi mezbûr Mehmed Efendi yedinden tamâmen ahz ü kabz ve eyledüm min ba'd arsa-i memlûke-i mahdûde- i mezbûre hakk-ı müfevvezidir emsâli gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-

tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Mehmed el-imâm, Mehmed Efendi ibn Mehmed el-müezzin, Pir Mehmed Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Çavuş ibn Nasuh, el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Veli, Osman Beşe bin Abdullah.

1135 - 1665 (1076) İstanbul 16: 35a/1 Dava / *Adjudication*

Sekbanbaşı Mehmet Ağa, kurduğu bir vakfın mütevellisi olan Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Ağa, Karaman'da bulunan hamamını şu koşullarla vakfetmiştir. Hamamın gelirleri hamamın bakım ve onarımına harcanacak, bulunduğu kasabanın camisinin imamı aynı zamanda vakfın da mütevellisi olacaktır. Şimdi Mehmet Ağa, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfın geçersiz olduğunu söyler ve hamamın kendi mülkiyetine geçirilmesini ister. Müteveli Mehmet Beşe ise, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Sekbanbaşı (military chief) Mehmet Ağa goes to court with Mehmet Beşe, mutawalli of a waqf that he has founded. Mehmet Ağa has donated a bathhouse in Karaman with the following stipulations. The revenue of the bathhouse is to be spent on its repair and maintenance, and the prayer leader (imam) of the mosque in its neighborhood is to be the waqf's mutawalli. After the recording of these stipulations, Mehmet Ağa claims that the waqf is invalid, based on the views of an Islamic jurist. He wants the bathhouse returned to him. For his part, the mutawalli Mehmet Beşe claims that, according to the views of another Islamic jurist, the waqf charter cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf charter cannot be annulled.

El-Hamdü li'llâhi'l-meliki'l-müte'âl el-vâkıf ale'l-ahvâl ve's-sâlâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ Muhammed el-mevsûf bi-ehâsini'l-halâl ve mehâsini'l-hısâl ve alâ âlihî ve ashâbihî hayru'l-ashâb ve'l-âl emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdî budur ki dâr-ı hilâfet-i aliyye-i Kostantiniyye-ti'l-mahmiyyede Hoşkadem Mahallesi ahâlîsinden olup mahmiyye-i mezbûra hâlen dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerileri ağası kâyım-makâmı olup bi'l-fi'l sekbânbaşı olan tâlibü'l-hayrât ve'l-hasenât ve râgibü's-sadakât ve'l-müberrât umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim zü'lkadri'r-refî' ve'l-câhi'l-menî' el-Hâc Mehmed Ağa ibn Muslihuddin Ağa meclis-i şer'î şerîf-i şâmihu'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu'l-evtâdda vakf-ı mezbûra li-eclî't-tescîl ve'l-itmâm-ı emruhu'l-cezîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği fahrü'l-ekfâ Mehmed Beşe ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Vilâyet-i Anadolu'da Karaman Sancağı'nda Yayat Kasabası'nda binâ eylediğim ma'lûmü'l-hudûd mülk hammâmı bundan akdem vakf-ı muhalled ve habs-i mü'eyyed ile şöyle şart eyledim ki hammâm-ı mezbûrun ribh ve nemâsından bi-fazli'llâhi te'âlâ her ne hâsıl olursa yed-i mütevellî ile hıfz olunup lâzım geldiği hammâm-ı merkûmun imâret ve meremmetine harc olunâ ve hasbî tevliyeti kasaba-i mezbûrede sâkin olup câmi'inde imâm olan el-Hâc Mehmed Efendi huyûtda oldukça vakf-ı mezbûruma mütevellî olup vefâtından sonra câmi'-i mezbûrda her kim imâm olursa ol mütevellî ola deyü hammâm-ı mezbûrı fâriğan ani's-şevâgil mukaddemâ mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi kabz ve tesellüm idüp sâir mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf eylesün didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâkıf-ı mûmâ-ileyh esbağa'llâhü te'âlâ ni'amuhû aleyhi vakf-ı mezbûrundan rücû' ve ibtâli mukaddemâ [...] şürû' idüp vakf-ı akâr muktedâ-i e'imme-i ahyâr olan İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı akdem Ebu Hanife Kûfi cûziye hayru'l-cezâ ve kûfiye katında sahîh olur lâkin lâzım olmayup kâbil-i rücû' ve mülkiyete istirdâd meşrû' olur binâ'en alâ zâlik hammâm-ı mezbûrı mülkûme red ve idhâl olunmak matlûbum-

dur didikde mütevellî-i mezbûr mütesaddî-i cevâb-ı bâ-savâb olup eğer ki vakf-ı akâr imâm-ı kebîr ve hüâm-ı hatîr Hazret-i İmâm Ebu Hanife aleyhi rahmeti'l-melikî'l-kadîr katında sahîh lâkin gayr-ı lâzımdır İmâm-ı Âlim-i Rabbânî İmâm-ı Mehmed bin Hasan eş-Şeybânî aleyhi'r-rahme katında teslim-i ile'l-mütevellî bulmağla sahîh ve lâzım olup kavî-i [...] üzre lüzûm sıhhatden gayr-ı münfekk olduğına ekser e'imme-i Hanefiyye âriflerdir husûsan Âlim-i Hemedânî İmâm Ebu Yusuf eş-şehîr bi'l-İmâmî's-Sânî aleyhi'r-rahme katında vâkıf mücerred vakaf-tü demekle hüccet ve lüzûm-ı vakf emr-i mukarrerdir deyü red-den imtinâ' idüp sıhhat ve lüzûm-ı vakfa hükm-i şer'î talebiyle işbu kitâb-ı müşkîn-nikâbı ihtiyât kalemi ile terşîh ve hitâb-ı müstetâbî şemât-ı tevkî' ile tevşîh iden hâkim-i fâzıl ve hâsim-i bî-mu'âdil alemü'l-'ilm ve'l-hüdâ menârü'l-fazl ve't-takiy hazretlerinin huzûrlarında iltimâs-ı hasm-i nizâ' idüp müterâfî'ân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh lâ-zâle'l-hakk câriyen beyne yedeyhi dahi [...] vakf tarafını tercîh ve ibkâ-i hayrâtı tashîhi kâsd idüp âlimen bi'l-hilâf min mesâilî'l-evkâf beyne'l-eslâf evvelâ vakf-ı mezbûrun sıhhatine sâniyen lüzûmuna hükm-i sarîh-i şer'î ve kazâ-yı sahîh-i mer'î kılmağla vakf-ı mezbûr bi'l-ittifâk sahîh ve lâzım ve devâm ve te'yîdi müstelzim olup min ba'd nakz ve tebdîl ve tağyîr ve tahvîli şer'an muhâl ve mümteni'ü'l-ihtimâl olup fe-men beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfû ale'l-hayyî'l-cevvâdî'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Zağarcıbaşı Hüseyin Ağa, Zübdetü'l-emâcid ve'l-ekârim mefharü'l-mehâmid ve'l-mekârim Samsuncıbaşı Abdi Ağa, fahrü'l-akrân ve'l-ekfâ Anadolî Ağası Mustafa Ağa, fahrü'l-akrân Acemi Çorbacı Hüseyin Ağa.

1136 - 1659 (1069) İstanbul 16: 36b/1 Dava / Adjudication

Eski Rumeli Kazaskeri İbrahim Efendi'nin eşi Ayşe Hatun'un vekili Mehmet Efendi, Ayşe Hatun'un kurduğu vakfın mütevellisi Mehmet Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Mehmet Efendi, Ayşe Hatun'un 1500 altınını şu koşullarla vakfettiğini söyler. Her 10 altın 11,5 altın karşılığında faizle işletilecek, Ayşe Hatun yaşadığı sürece vakfın mütevellisi olacak, ölümünden sonra oğlu Ahmet müteveli olacak, Ayşe Hatun'un çocuklarından biri vakfın muhasebesini tutacak, vakfın faiz gelirleriyle çeşitli hayır işleri yapılacak, gelir getiren bir taşınmaz bulunursa vakıf için satın alınacak ve bu şartlar bir gün bozulursa vakıf gelirleri tamamen yoksullara aktarılacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra vekil Mehmet Efendi bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ve söz konusu altınların yeniden Ayşe Hatun'un mülkiyetine geçmesi gerektiğini ileri sürer. Müteveli Mehmet Bey ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir. Vekil Mehmet Efendi, 1665 (H. 1076) yılında, bir kez daha mahkemeye başvurup vakfiye koşullarına göre vakfın hayır işleri için ayrılan bütçesinde değişiklik yapılmasını ister. Mahkeme, vakfiyede belirtilen koşulların dışına çıkılamayacağına karar vererek bu isteği reddeder.

Mehmet Efendi, legal agent of Ayşe Hatun, who is the wife of the former chief military judge (kazasker) İbrahim Efendi, goes to court with Mehmet Bey, mutawalli of Ayşe Hatun's waqf. Legal agent Mehmet Efendi states that Ayşe Hatun donates 1500 gold coins with the following stipulations. The coins are to be invested at 10 to 11.5 interest; Ayşe Hatun is to be the waqf's mutawalli for life; after her death, her son Ahmet is to take over; one of Ayşe Hatun's children is to do the waqf's accounting; the interest revenue is to be spent on charity; if an income-bearing real estate is to be found, it is to be bought on behalf of the waqf; and finally, if

at any time these conditions are unmet, waqf revenues are to be transferred to the poor. After the recording of these stipulations, legal agent Mehmet Efendi claims that the waqf charter is invalid based on the views of an Islamic jurist. He thus wants the coins to be returned to Ayşe Hatun. For his part, Mutawalli Mehmet Bey claims the waqf charter cannot be annulled, citing the views of another Islamic jurist. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the waqf charter cannot be annulled. Legal agent Mehmet Efendi applies to court for a second time in 1665 (AH 1076). He asks for a revision in the waqf's charity budget. On the grounds that this would violate the charter, the court rejects the request.

[Dua] Sâbıkan Rumili Kâdıaskeri merhûm ve mağfûr dâric-i medâric rahimehû er-Rabbü'l-Gafûr Kemal Efendizâde İbrahim Efendi halîle-i celîlesi dâr-ı saltanat-ı aliyye-i mahmiyye-i Kostantiniyye'de merhûm ve mağfûr-un-leh Ebû'l-Feth Sultan Mehmed Hân tâbe serâhu hazretleri câmi'-i şerîfi semtinde merhûm Molla Ahi Çelebi Mahallesi'nde sâkine sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât râğıbetü's-sadakât ve'l-müberrât fahrü'l-muhadderât zahru'l-muvakkarât afifetü'z-zât safiyyetü's-sıfât Ayşe Hâtun ibnet-i el-merhûm el-mezbûr İsmail Ağa dâmet ismetühâ ve iffetühâ taraflarından zikri âtî vakfı ikrâra ba'dehû li-eclî'l-ibrâm da'vâ-yı rücû'a vekîl olup vekâleti sadrî necl-i mükerremleri umdetü'l-müderrişini'l-izâm kıdvetü'l-muhakkikîni'l-fihâm câmi'u'l-fezâyil makbûli'l-efâzıl Ahmed Efendi ve Yahya Efendi şehâdetleri ile bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an sâbite olan üsvetü'l-müderrişin zübdetü'l-muhakkikîn Mehmed Efendi ibn Süleyman meclis-i şer'-i şerîf-i kaviyyi'l-erkân ve mahfil-i dîn-i münîf-i celiyyü'l-bürhânda müvekkile-i mûmâ-ileyhâ ahsena'llâhu ileyhâ vakf-ı câi'z-zikrine li-eclî'd-da'vâ ve't-tescîl ve'l-itmâm-ı emruhu'l-cezîl mütevellî nasb ve ta'yîn idüp tevliyeti kabûl iden fahrü'l-akrân zahru'l-ihvân Mehmed Bey ibn Abdullah el-cündî mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve itirâf-ı sarîh-i mer'î kılub müvekkile-i müşârün-ileyhâ en'ama'llâhü aleyhâ hazretleri bâlâda bast olunan

mukaddemâtı tefekkür ve iz'ân ve zikr olunan kazâyâyı tedebbür ve ittikân idüp izâ-mâte ibn Âdem inkata'a ameluhû illâ an selâs ilmun yentefi'un-bih ev veledün sâlih yed'û-leh ev sadakatin câriye fehvâsınca sadaka-i câriyetü'l-ücûrı ihtiyâr ve mâ tükaddimû illâ enfüseküm min hayrin tecidûhu inde'llâh muhzıran ma'nâ-yı sa'âdet-ihtivâsında sarîh olan hayrı gûş-ı hûşunda gûş-vâr idüp ber-mazmûn-ı len-tenâlü'l-birra hattâ tünfikû mimmâ tühıbbûn atyeb-ı mâl ve enfes-i menâlınden te'kîden li'l-asl ve tavzîhan li'l-küll nısfı mezbûr elli aded ider cem'an bin beş yüz seksen eşrefiyye ahmeriyye altun ifrâz ve kemâl-i imtiyâz ile memlû kılup hasbeten li'llâhi'l-azîm ve ittibâ'an li-merzâtı'r-rabbi'r-rahîm yevme lâ-yenfe'u mâlün ve lâ benûn illâ men eta'llâhü bi-kalbin selîm şurût-ı âtiyesi üzre vakf ü tesbîl ve habs ü sadaka vü te'bîd idüp şöyle şart eylediler ki zikr olunan bin beş yüz altun yed-i mütevellî ile rehn-i kavî ve kefil-i melî ve lede'z-zarûre her bir altun onı on bir buçuk hesâbı üzre alâ vechi'l-helâl istirbâh ve istiglâl oluna ve hâsıl olan ribh ve galle ve ribh-i fazlasına vâkıfe-i mûmâ-ileyhâ [...] libâs-ı hayâtı lâbise ve erîke-i sıhhate câlise oldukça mutasarırfa ve vakfa mütevellîye olup ba'de vefâtihâ [...] huyûtihâ galle-i mezkûreden yevmî sekiz akçe ve tabaka ile sadrî veled-i mükerrerleri mûmâ-ileyh Ahmed Efendi mütevellî ola ba'dehû vazîfe-i mezkûre ile bir sâlih ve reşîd aklı sedîd kimesne re'y-i nâzır ile mütevellî ola yevmî dört akçe vazîfe ile dahi bir mukdim ve müte-deyyin salâhı müte'ayyin bir kimesne câbî olup tahsîl-i mürâbaha idüp teslim-i mütevellî eyleyüp müstehikk-ı vazîfe ola ve yine yevmî dört akçe vazîfe ile kaleme kâdir hesâba mâhir bir kimesne kâtib olup mukarrerât-ı ebrâr ve masrafı eyyâm-ı şuhûr ile defter eyleyüp müstahikk-i vazîfe ola ve yine şöyle şart eyledi ki vakf-ı mezkûr üzerine evlâd-ı emcâdı mâ-te'âkibû ve tenâsilû nâzır olup her sene vakf-ı mezkûrun muhâsebesini [...] olan umûr-ı vakfı göreler ba'de'l-inkırâz [...] nezâret-i vakfa mezkûr mahmiyye-i mezkûrede hâkim-i şer'î şerîf olanlara müfevvez ola ve yine vâkıfe-i mûmâ-ileyhâ şöyle şart eylediler ki galle-i mezkûreden yevmî on beş akçe vazîfe ile bir ehl-i ilm sâhib-i hilm fûnûn-ı şettâda mahâreti nümâyân husûsan ulûm-ı nakliyyede zü-ittikân mah-

miyye-i mezkûrede vâki' merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Selim Hân Hazretlerinin câmi'-i şerîf ve ma'bed-i münîfinde eyyâm-ı [...] yevm-i sebt ve yevm-i isneyn ve yevm-i erba'ada kable'z-zuhr tekbîr idüp talebe-i ulûma ebvâb-ı fûnûnı küşâde ve isti'dâd-ı ezhâna göre ifâde eyliye ve yine yevmî on beş akçe vazîfe ile mah-miyye-i mezkûrede merhûm ve mağfûrûn-leh Ebü'l-Feth Sultan Mehmed Han câmi'-i şerîfinde ba'de salâti'l-asr yevm-i isneyn ve yevm-i hamsde bir âlim [...] kimesne kâ'id-i kürsî olup cemâ'at-i müslimîne hâvî-i mesâi'l-i salât olan Münyetü'l-Musallî üzerine olan İbrahim Çelebi'nin Şerh-i Kebîr'ini nakl ve beyân eyliye ve yine şöyle şart eylediler ki ehl-i kurâdan üç nefer kimesneler her biri yevmî dörder akçe vazîfe ile her gün birer kerre Sûre-i Yâsîn-i Şerîf tilâvet idüp birinin sevâbı fahr-i âlem seyyid-i benî-âdem Muhammed el-Mustafa aleyhi mine's-salevâti mâ-hüve'l-evfâ hazretlerinin rûh-ı pür-fütûhlarına ihdâ oluna ve birinin sevâbı dahi sâir enbiyâ-i izâm ve asfiyâ-i kirâm hazerâtının ervâh-ı tay-yibelerine ihdâ oluna ve birinin sevâbı dahi vâkife-i müşârûn-ileyhânın rûh-ı latîfine ihdâ oluna ve [...] Kur'ân'dan bir sâlih kimesne dahi yevmî iki akçe vazîfe ile her gün bir kerre Sure-i Nebe' tilâvet idüp sevâbını vâkife-i müşârûn-ileyhâ rûhuna ihdâ eyliye ve yine şöyle şart ve ta'yîn eylediler ki ba'de'l-masârifi meş-rûha bâkî kalan fazlaya evlâd-ı emcâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin karnen isri karnin [...] ile'l-inkırâz mutasarrıf olup her biri Ramazan-ı Şerîf'te birer hatm-i Kuran-ı Azîm idüp sevâbını vâkife-i müşârûn-ileyhâ rûhuna ihdâ eyleye ve yine şöyle şart eylediler ki meblağ-ı mevkûf-ı mezkûrun gallesine mu'âdil mülk-i hâlis akâr ve arsa bulundukda mâl-i mevkûf-ı mezkûr ile vakf için iştirâ olunup mâl-i mevkûf-ı mezkûr mekânına it'âf oluna ve yine şöyle şart eylediler ki şürût-ı vakıfda tebdîl ve tağyîr ve taklîl ve teksîr yedinde ola ve yevmen mine'l-eyyâm meşrûhanın ri'âyeti müte'azzire olur ise galle-i vakf-ı mezkûr mutlak fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyü meblağ-ı mezbûr târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem mütevellî-i mezbûr teslîm ol dahi vakfiyet üzre kabz ve tasarruf eyledi didikde vekîl-i müşârûn-ileyhin ikrâr-ı meşrûhunu mütevellî-i mezkûr vicâhen ve

şifâhen tasdik ve tahkik eyledüğinden sonra vekîl-i pâk nihâd mahzar-ı mütevellîde der-i da'vâ-yı rücû'ı küşâde idüp vakf-ı nukûd ve müteferri' olan şurût ve kuyûd e'imme-i selâse [silik] müştehir uluvv-i şân imâmeyni'l-hümâmeyn katlarında bâtil ve ameli âtıl olduğundan gayrı İmâm Mehmed bin el-Hüseyin eş-Şeybânî katında vâkîf menâfi'-i vakfı nefesine şart itmekle mutlaka vakf bâtil olmağın bi'l-vekâle vakf-ı mezkûrdan rücû' eyledüm mütevellî-i mezbûr vakf-ı mezkûrdan kasr-ı yed idüp müvekkile-i mûmâ-ileyhâ el-yevm meblağ-ı mezbûrî ve günde sekizer akçeden altı ayda kabz eylediği bin dört yüz kırk akçeden beş yüz akçesi ecr-i mislinden zâid olmağla zâid-i merkûmı bana teslim eylesün deyü istirdâd idicek mütevellî-i reşîd cevâb-ı sedîd virüp vakf-ı nukûdü'z-zikr e'imme-i selâse katlarında butlân üzre idüğü vech-i mesrûd üzredir lâkin imâm-ı zî-re'y-i evfer hazret-i imâm Züfer aleyhi rahmeti'l-ekber sıhhat vakf-ı derâhim ve denânîre vâcib olduğu ashâbından tilmîz-i hâssı İmâm Abdullah Ensârî aleyhi rahmeti'l-bârî rivâyet idüp rivâyet-i mezkûre üzre vakf-ı mezkûr sahîh ve şart-ı mezbûr dahi İmâm Ebu Yusuf Hazretleri katında câyizdir deyü meblağ-ı mezbûrî ve ecr-i mislinden zâid ahz eylediği beş yüz akçeyi reddeden imtinâ' ve bu vechile def' ile mübâşir-i tescîl ve ahkâm ve mübâdir-i te'bîd ve ibrâm olup işbu kitâb-ı müstetâbı reşehât kalemi ile terşîh ve bu hitâb-ı müşkîn-nikâbı veşehât kalemi tevkî' ile tevşîh iden hâkim-i fâzıl ve hâsim-i bîmu'âdil âlimü'l-ilm ve'l-hedy menârü'l-fazl ve't-takiy hazretlerinin huzûr-ı sâmilerinde murâfa'a olunduklarında hâkim-i müşârün-ileyh dâme beyne'l-enâm müşârün-ileyh hazretleri dahi tarafeynin kelâm-ı vâzıhasını isgâ ve mâyl-i hayr olmağla bürhân-ı mütevellîyi evlâ görüp mes'ûlün fi'l-hükm olduğu hâlde evvelâ vakf-ı mezbûrun rivâyet-i mezkûre üzre sıhhatine ve ba'dehû şerr-i mezkûrun alâ re'y-i men yerâhû ve sâir şerâyitinin cevâzına mütevellî-i merkûmun mabkûzı olan zâ'id-i merkûmdan berâ'et-i zimmetine hükm-i sahîh-i şer'î vakf-ı sarîh-i mer'î kıldıkdan sonra vekîl-i mûmâ-ileyh ahsena'llâhu ileyh def'-i âhara şurû' idüp eğerçi vakf-ı mezkûr hükm-i merkûm ile cümle e'imme katlarında sıhhat-pezîr idüğü gayr-ı [...] ammâ inde'l-İmâmü'l-A'zam ve'l-

hümâmü’l-efham sirâcü’l-e’imme tâcü’l-e’imme Ebu Hanife Numan bin Sabit aleyhi rahmetullâhi bi-‘adedi [...] katında sıhhat ve lüzûmdan ârî olduğu [...] kelâmıdır pes vakf-ı merkûmdan rücû‘ emr-i meşrû’dur deyü tekrâr da’vâ ve istirdâdı ısdâr idicek mütevellî-i pür-übbeheth-me’âb müteveccih-i cevâb-ı bâ-savâb olup fi’l-hakîka kasd vech-i meşrûh üzre olduğu kütüb-i mu‘teberede musarrahdır lâkin imâmeyn-i hümâmeyn-i bedreyn-i münîreyn-i a’nâ Ebâ Yusuf Yakub ibn İbrahim ve Mehmed ibn el-Hasan eş-Şeybânî aleyhimâ rahmetullâhi te‘âlâ seb‘u’l-mesânî katlarında sıhhat ve lüzûm mütelâzımân idüğü ganiyyün ani’l-beyândır öyle olıcak vakf-ı mezkûr hükm-i merkûma binâ’en libâs-ı sıhhati iktisâ ile imâmeyn-i hümâmeyn-i müşârün-ileyhimâ hazretleri mezhepleri üzre lüzûm dahi hâsıl olmuştur deyü bi’l-münâza’a yine hâkim-i mûmâ-ileyh dâmeti’l-ahkâm-i nâfizehû beyne yedeyhi hazretleri huzûr-ı me‘âlî ve nûrlarına mürâfa’a olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh en‘ama’llâhü te‘âlâ aleyh itmâm-ı emr-i vakfa kasd ve ibrâm ve ahkâmına ahd idüp imâmeyn-i müşârün-ileyhimâ nasb-ı şerîf ve re’y-i münîfleri üzre vakf-ı mezkûrun lüzûmuna dahi hükm-i sahîh-i şer’î ve kazâ-i sarîh-i mer’î idüp hükm-i sâbıkını kazâ-i lâhik ile ihkâm ve vakf-ı mezkûr bi’l-hükm sahîh ve lüzûmuna ibrâm idüp min ba’d vakf-ı mezkûr [...] vakf-ı sahîh ve lâzım olup ikrâr-ı âferideden bir ferde nakz ve tahvîl ve tağyîr ve tebdîl şer’an muhâl ve mümteni’u’l-ihimâl oldu fe-men beddelehû ba’de mâ-semi’ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddîlühne inne’llâhe semî’un alîm ve icra’l-vâkıfu ale’l-hayyi’l-cevvâdi’l-kerîm cerâ zâlik ve hurrire ve vaka’a’l-işhâd aleyh ve kefâ bi-hî şehîden fi’l-hâmis min Recebi’l-ferd li-sene tis’a ve sittîne ve elf min hicre men lehü’l-izzü ve’s-şeref

Şühûdü’l-hâl

Umdetü’l-vâ’izin Mehmed Efendi ibn Şeyhülislâm Abdurrahim Efendi el-kâdî bi-medîneti Selanik sâbikan, Umdetü’l-müderrişini’l-fihâm Mehmed Efendi el-med’uv bi-Ahizâde el-müderriş bi-Medreseti Zal Paşa, Umdetü’l-müderrişin Habib Efendi el-müderriş bi’l-Medreseti [...], fahrü’l-müderrişin Mehmed Sipahi Efendi ibn el-Hâc Mustafa, fahrü’l-kuzât Mehmed Efendi ibn Mustafa

Efendi, Umdetü'l-müderresîn Safer Efendi ibn Bilal el-müderres bi-Medreseti [...].

[Derkenar: 37b-38a] El-Hamdü li'llâhi zi'l-kudreti ve'l-celâl el-münezzeh ani'tağyîr ve't-tebdîl ve'z-zevâl ve's-salâtü ve's-selâm alâ nebiyyihî Muhammed el-mevsûf bi-mekârimi'l-ahlâk ve ekârimi'l-hisâl ve alâ âlihî ve ashâbihî [...] bi-'izzeti ve'l-kemâl emmâ ba'd işbu vakfiye-i sahiha-i şer'iyenin havâmişine bu hurûf-ı sıhhat-zurûfun tahrîr ve tenmîkinin bâ'isi budur ki vakfiye-i mezbûrede olan nukûdun vâkıfesi olan umdetü'l-muhadderât zübdetü'l-muvakkarât Ayşe Hatun ibnet-i el-merhûm İsmail Ağa tarafından vech-i âtî üzre husûs-ı âtî'l-beyânı ikrâra vekîl olduğu zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Süleyman bin Süleyman ve Osman Efendi ibn Ahmed Efendi nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan fahrû'l-eşbâh Mehmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihu'l-'imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu'l-evtâdda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp müvekkile-i mûmâ-ileyhâ esbağa'llâhü te'âlâ ni'metuhû aleyhâ vakf eylediği nukûd-ı mezbûrenin rub' ve galle ve ribh ve fazlasını vakfiye-i mezbûre nâtık olduğu üzre ta'yîn eylediği vezâyifden fazla kalan galleyi evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına batnen ba'de batnin şart ve ta'yîn idüp tebdîl ve tağyîri yedinde olâ deyü şart ve ta'yîn itmiş idi el-hâletü hâzihî vech-i muharrer üzre fazlanın cümlesini evlâdına şartından rücû' idüp hâlen şöyle şart eyledi ki zevâid-i vakf-ı mezbûrdan yevmî on akçe vazîfe ile Mahmiye-i İstanbul'da Ördek Kasab Mahallesi'nde vâkî' merhûm Defterdâr İbrahim Efendi Zâviyesi'nde seccâde-nişîn olan umdetü's-sâlikîn Himmet Efendi zâviye-i mezbûrede vâzî' olunan kürsîde şenbe günlerinde müslimîne va'z u nasîhat eyliye vefâtından sonra va'z-ı mezbûreye oğlu Abdurrahman Çelebi mutasarrıf ola ânın dahi vefâtından sonra zâviye-i mezbûrede her kim seccâde-nişîn olup va'za kâdir olursa âna meşrûta ola eğer zâviye-i mezbûrede seccâde-nişîn olan va'za kâdir olmasa re'y-i hâkime tefevvüz ola ve vakf-ı mezbûrun ribhinin masârif-i mu'ayyenesinden fazlasının va'ziyete ta'yîn olunan yevmî onar akçeden ziyâdesine vakfiye-i mezbûrede şart ve ta'yîn

olunduğı üzere vâkıf-ı mûmâ-ileyhânın evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba‘de batnin ile’l-inkırâz mutasarrıflar olup bâkî şurût vakfiye-i mezbûrede tasrîh olunduğı üzere ola deyü şart ve ta’yîn eyledi hâlen işbu vakfiye-i ma‘mûlün-bihâya nazar olunup işbu şart ile amel olunmak için bi’l-vekâle hükm taleb iderim didikde ba‘de’n-nazar vech-i muharrer üzere tebdîl ve tağyîri vâkıfe-i mûmâ-ileyhânın yedinde olduğı musarrah bulunmağın ba‘de’l-yevm işbu şartı ile amel olunmak için ba‘de’l-hükm mâ-vaka‘a bi’l-ibtigâ ketb ve [...] olundu fi’l-yevmi’s-sâmin min Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb‘îne ve elf

1137 - 1665 (1076) İstanbul 16: 39b/1 Dava / *Adjudication*

Ayşe Hatun’un vekili Belkıs Hatun, Ayşe Hatun’un kurduğı vakfın mütevellisi Abdi Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Belkıs Hatun mahkeme tarihinden bir ay önce Ayşe Hatun’un 5 odasını şu koşullarla vakfettiğini söyler: Odaların her biri peşin kiraya ek olarak aylık 60 akçe karşılığında kiraya verilecek; bu geliri yaşadığı sürece kendisi alacak; yine yaşadığı sürece vakfın mütevellisi, câbisi ve odabaşısı kendisi olacak; ölümünden sonra bu görevler ve vakfın gelirleri Ayşe Hatun’un kızı Hatice Hatun’la onun oğlu Mustafa’ya kalacak, soyu tükendikten sonra ise görev ve gelirler kadiya kalacak ve gelirler kadı tarafından yoksullara dağıtılacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra vekil Belkıs Hatun, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Müteveli Abdi Efendi ise bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını ileri sürer. Sonuçta mahkeme, mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Ayşe Hatun’s legal agent Belkıs Hatun goes to court with Abdi Efendi, the mutawalli of a waqf founded by Ayşe Hatun. Belkıs Hatun states that a month before the court date Ayşe Hatun donated 5 rooms with the following stipulations. Each room is

to be rented for 60 akçe per month in addition to the advance payments. Belkıs Hatun is to collect the revenues and act for life as the mutawalli, treasurer (câbi), and janitor (odabaşı) of the waqf. After her death, these duties and the revenue of the rooms are to pass to her daughter Hatice Hatun and her son Mustafa. When her line is over, the duties and revenue of the rooms are to be transferred to the local judge (kadı), who will distribute the revenue to the poor. After the registration of these conditions, Ayşe Hatun claims, invoking the views of an Islamic jurist, that the waqf is invalid. For his part, mutawalli Abdi Efendi holds that the waqf is valid, invoking the views of another Islamic jurist. In conclusion, the court adopts the view of the mutawalli and decides that the waqf cannot be annulled.

El-Hamdü li-veliyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve ashâbihî ecma'in emmâ ba'd işbu vakfiye-i şer'iyenin bâ'isesi ve sahîfe-i mer'iyyenin hâfızası olup mahmiyye-i İstanbul'da Şirmerd Çavuş Mahallesi'nde sâkine olan umdetü'l-muhadderât Ayşe bint-i Ayaş Ağa nâm hâtunun vâlidesi ve tarafından vakf-ı âti'z-zikrin ikrâr ve itmâmı ve tescîl ve ihkâm-ı ber-sebîl için da'vâ-yı rücû'a vekîl olduğu zâtını ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân Mehmed bin Osman Halife ibn Ali ve Hasan bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Belkıs bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde vakf-ı câi'z-zikre li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn Abdi Efendi ibn Yahya nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Ayşe vakf-ı câi'z-zikrin sudûruna değin yedinde mülki ve hakkı olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan merhûm Mustafa Ağa veresesi mülkleri ve bir taraftan merhûm [boş] vakfı olan menzil ve bir taraftan müvekkile-i mezbûrenin âhar mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd beş bâb tahtânî müte'ehhilîn odalarını vakf-ı sahîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki mârû'z-zikr odaların her biri yed-i mütevellî ile icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda altmışar akçe ücret-i mü'eccele ile icâr olunup bi-lutfi'llâhi te'âlâ hâsıla

olan rub‘ ve gallesine hayâtda oldukça kendi mutasarrıfa ola vefâtından sonra icâre-i mu‘acceleden hâsıla olan yevmî on akçeden günde iki akçe vazîfemiz ile mahalle-i mezbûre mescidinde imâm olanlar her gün Kurân-ı Azîmü’ş-şândan bir cüz’-i şerîf tilâvet idüp sevâbını Resûl-i Ekrem sallallâhü aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı mutahharlarına ihdâ eyliyeler ve günde iki akçe vazîfe ile mescid-i mezbûrda mü’ezzin olanlar kezâlik bir cüz’-i şerîf tilâvet idüp sevâbını vâlideyni rûhuna ihdâ eyliyeleler ve yevmî iki akçe vazîfe ile mescid-i mezbûrda kayyım olanlar kezâlik bir cüz’-i şerîf tilâvet idüp sevâbını kendi rûhuna ihdâ eyliyeler ve yevmî iki akçe vazîfe ile mescid-i mezbûrda bir kimesne odabaşı olup mu’tâd üzre zokak kapusunu açup kapaya ve yevmî bir akçe vazîfe bir kimesne câbî olup mâh-be-mâh zıkr olunan odaların icâresini cem‘ ve tahsîl idüp mütevellisine teslim eyliye ve yevmî iki akçe vazîfe ile bir kimesne mütevellî ola ve zıkr olunan odaların mu‘ahhedât ve ferâğât ve intikâlâtından her ne hâsıl olursa evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına virile hayatda oldukça vakf-ı mezbûruna kendi mütevellîye ve câbîye ve odabaşı ola vefâtından sonra kızı Hadice Hâtun mütevelliyesi ve mezbûre Hadice’nin oğlu Mustafa Çelebi câbî ve odabaşı ola ve mezbûrân Hadice ve Mustafa’dan her kangısı mukaddem vefât iderse âna meşrûta olana hayâtda olan mutasarrıf ola ikisinin vefâtından sonra ile’l-inkırâz vakf-ı mezbûruna kendi evlâdının ve evlâd-ı evlâdının ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdının aslahı mütevellî ve câbî ve odabaşı ola ve ba‘de’l-inkırâz re’y-i hâkim-i vakfda mütefevviz ola ve vakf-ı mezbûrun tebdîl ve tağyîri merraten ba‘de uhrâ yedinde olup mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a‘vâm ile şürût-ı mezkûreye ri‘âyet müte‘azzire olursa galle-i vakf mutlaka fukarâ-yı müslimîne virile deyü zıkr olunan odaları târîh-i kitâbdan bir ay mukaddem mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi ba‘de’t-teslîm sâir mütevellîler evkâfda tasarruf itdikleri gibi tasarruf idüp vazîfe-i tevliyet deyü bir ayda altmış akçe kabz eyledi didikde gibbe’t-tasdîk vekîl-i mezbûr kelâmını semt-i âhara sârif olup gerçi vakf-ı akâr muktedâ-yı e’imme-i kibâr Ebu Hanife el-Kûfî cûziye hayru’l-cezâ ve kûfiye katında sahîhdir lâkin lâzım olmayup husûsan vâkîf-ı menâfi‘ vakfı kendi nefsine

şart itdiği sûretde inde'l-imâmü's-sâlis bâtil olduğına binâ'en vakf-ı mezbûrdan bi'l-vekâle rücû' iderim mütevellî-i mezbûr menzil-i mezbûrdan kasr-ı yed ve ecr-i mislinden zâidini bana teslîm eylesün didikde isrû'l-istintâk mütevellî-i mezbûr cevâb virüp eğer hâl bast olunan minvâl üzredir lâkin tilmîz evvel hazret-i İmâm Yusuf kavli-şerîfi üzre vakf-ı akâr şart-ı mezkûra musâdîf dahi olursa sahîh ve sıhhat ise ânın kavli-şerîfi üzre mufârik ani'l-lüzûm olmayup müs-telzim-i lüzûmdur deyü redd ve teslîmden imtinâ' üzre olduğu altmış akçeden berâ'et-i zimmetini iddi'â idüp hâkim-i mevki'-i a'lâ-yı kitâb hazretlerine vech-i muharrer üzre müterâfi'ân vusûlleri müb-tegâsınca fasl ve hükme tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh en'ama'llâhü te'âlâ ni'amehû aleyh hazretleri dahi fikr-i dakîk ve te'emmül-i enîk idüp taraf-ı vakfı evlâ ve husûsan mesâ'il-i evkâfda fetvâ-yı İmâm-ı Sâni kavli-şerîfi üzre olduğu kütüb-i mu'ayyenede mestûr ve mu'ayyen olduğına binâ'en âlimen bi'l-hilâfi'l-mezkûre ve âmiren bi-kavli'l-İmâmî's-Sâni vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmu-na ve mütevellî-i mezbûrun berâ'et-i zimmetine hükm idüp vekîl-i mezbûr vech-i muharrer üzre mu'ârazadan men' itmeğin min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup tebdîl-i vakfiyesine mecâl muhâ-lû'l-imkân fe-men beddelehû ba'de mâ-semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdî'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü's-sâlikîn Mehmed Efendi Vâ'iz-i Süleymaniye, Umde-tü'l-vâ'izîn eş-Şeyh Mehmed Efendi eş-Şehîr bi-Kalaycızade, Umde-tü'l-eşbâh Mehmed Efendi ser-muhzırân, Ahmed Ağa ibn Ayas Ağa, Mehmed Çelebi bin Abdullah kethüdâ-yı muhazırân, Koyuncu Ali Çelebi bin [boş] Mustafa bin el-Hâc Ahmed ve gayruhum.

1138 - 1665 (1076) İstanbul 16: 43a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçeri Halil Beşe, bağlı olduğu yeniçeri odasına vakfedilen paranın mütevellisi olan Hasan Beşe'nin vekili Mehmet ile birlikte

mahkemeye gelir. Halil Beşe, bahçesini 90 gün içinde geri alabilme koşuluyla (bey‘-i bi‘l-vefâ) 72 kuruşa mütevellî Hasan Beşe’ye satıp parasını aldığını söyler. Halil Beşe, 90 gün sonunda parayı Hasan Beşe’ye geri ödeyemezse, Habib Beşe adındaki yeniçerinin bahçeyi kesin olarak satmaya vekil olduğunu bildirir. Habib Beşe elde edeceği paranın 72 kuruşunu mütevellî Hasan Beşe’ye, kalanını da kendisine verecektir. Mahkeme, Halil Beşe’nin sözlerini sicile kaydeder.

The janissary Halil Beşe goes to court with Mehmet, legal agent of Hasan Beşe, the mutawalli of the funds endowed for janissary barracks. Halil Beşe states that he sold his garden to Hasan Beşe for 72 kuruş, with an option to buy it back within 90 days (bey‘-i bi‘l-vefâ). He has been paid. Halil Beşe adds that if he fails to pay the amount within the 90-day period, his legal agent, a janissary named Habib Beşe, will sell the garden. Habib Beşe will pay mutawalli Hasan Beşe 72 akçe and the remainder to him. The court registers Halil Beşe’s statement.

Fi‘l-asl Vilâyet-i Anadolu’da Kütahya Sancağı’nda Günyüzi Kazâsı’nda Perviz nâm karye ahâlîsinden olup dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi‘l-me‘âlî yeniçerilerinin kırk ikinci cemâ‘atine mahsûs oda ahâlîsinden Halil Beşe ibn Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîrde zikr olunan kırk ikinci cemâ‘ate mahsûs oda ahâlîsinin fukarâsına mevkûfe nukûdun bi‘l-fi‘l mütevellîsi olan Hasan Beşe ibn Mustafa nâm kimesne tarafından husûs-ı âti‘l-beyâna vekîl olduğu Hamza bin Osman ve Habib Beşe ibn Pir Dede şehâdetleriyle şer‘an sâbit olan Mehmed Beşe ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan Ramazan nâm kimesne bâğçesi ve bir taraftan karındaşım Ayişe bâğçesi ve bir taraftan İlyas Beşe bâğçesi ve bir taraftan değirmen çarhı ile mahdûd otuz sıra kürûmı ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemile hadîkamı bey‘-i bi‘l-vefâ tarîki ile müvekkil-i mezbûr Hasan Beşe’ye târîh-i kitâbdan doksan gün tamâmına dek yetmiş iki esedî guruşa bey‘

idüp ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezbûr yetmiş iki esedî guruşu tamâmen yedin-den alup kabz idüp hadîka-i mezkûreyi mahallinde müvekkil-i mezbûr Hasan Beşe'yi taslît eyledüm didikde gibbe't-tasdîku'l-mu'teber mezbûr Halil Beşe meclis-i şer' de mezbûr Habib Beşe mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp eğer meblağ-ı mezbûrî târîh-i kitâbdan doksan gün tamâmında müvekkil-i mezbûr Hasan Beşe'ye edâ idemezsem hadîka-i mezkûreyi semen-i misli ile bey'-i kat'î ile bey'a ve semeninden meblağ-ı mezbûr yetmiş iki guruşu mezbûr Hasan Beşe'ye edâya ve bâkîsini bana îsâle ve teslîme azl ve in'izâlden masûn vekâlet-i devriye ile merkûm Habib Beşe'yi vekîl eyledüm didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya te'ahhüd itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhzırân, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, İbrahim Çelebi ibn Sefer, Mehmed Bey ibn Ramazan ve gayruhum.

1139 - 1665 (1076) İstanbul 16: 44a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Arpa Emini Süleyman Ağa'nın vekili Abdülehad Efendi, Hatice bint-i Kasım Ağa Vakfı'nın mütevellisi Nefise Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Abdülehad, mülkiyeti adı geçen vakfa ait olup 1660 (H. 1070) yılındaki yangında yanan dükkânların arsası üzerine mülkiyeti kendisine ait olmak koşuluyla bir bina yaptırdığını, kira bedeli olarak da vakfa 46.000 akçe ödediğini söyler. Abdülehad, müteveli Nefise Hatun'un kendisine bu durumu belgeleyen bir de temessük verdiğini belirterek bu temessük incelendikten ve Nefise Hatun'a da sorulduktan sonra kendisine bir hüccet verilmesini mahkemeden ister. Nefise Hatun, Abdülehad'ın sözlerini doğrular. Söz konusu temessükün incelenmesinden sonra mahkeme Abdülehad'a istediği hücceti verir.

Barley officer Süleyman Ağa’s legal agent Abdülehad Efendi goes to court with Nefise Hatun, mutawalli of the Hatice bint-i Kasım Ağa waqf. The waqf owned several stores that burnt down in the year 1660 (AH 1070). Abdülehad states that he erected a building on the plot of these stores, on the condition that he would own the construction. He pays 46,000 akçe rent to the waqf for the land. Abdülehad adds that mutawalli Nefise Hatun gave him a promissory note (temessük) documenting the transaction. Now he wants the court to examine the promissory note and then issue him a hujjet with Nefise Hatun’s approval. Nefise Hatun corroborates Abdülehad’s statement. After the temessük is examined, the court issues a hujjet to Abdülehad.

Mahmiye-i İstanbul’da bi’l-fi’l arpa emîni olan umdetü erbâ-bi’t-tahrîri ve’l-kalem Süleyman Ağa tarafından husûs-ı âti’l-beyâ-na vekîl olduğu bi-mâ hüve tarîki’s-sübût şer’an sâbit olan Abdülehad Efendi ibnü’l-merhûm Şeyh Osman Efendi meclis-i şer’de takrîr-i kelâm ve ta’bîri anî’l-merâm idüp merhûme Hadice bint-i Kasım Ağa nâm hâtun vakfından olup mahmiyye-i mezbûrede olan Laleli Çeşme kurbünde Kuyumcibaşı Mahallesi’nde vâki’ bir taraftan Laleli Çeşme ve bir taraftan Müşahide nâm hâtun vakfı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve üç bâb dükkân ve on mahzen bin yetmiş senesinde vâki’ harîkde muhterik olup arsa sırfa kaldıkda vakfdan binâya müsâ’ade olmamağla evlâd-ı vâkıfdan meşrûtiyet üzre mütevellîye olan hâzır bi’l-meclis Nefise Hâtun arsa-i mezbûreyi üzerine idiceği binâ icâre-i mu’accelesine mahsûb olmak üzre icâre-i mu’accele ve mü’eccele ile îcâr murâd itdikde kimesne tâlib olmayup niçe zamân hâlî ve mu’attal kalup vakfa bir nesne hâsıl olmamağla arsa-i mezbûre üzerine ideceği binâ mülki olmak üzre mukâta’a ile îcâr olunmak lâzım olmağla mezbûre Nefise arsa-i mezbûreyi mûmâ-ileyhe istîcâr itdikden sonra bedel-i mezbûr kırk altı bin akçeyi vakf için yedinden kabz idüp üzerine ideceği binâ mülki olmak üzre izn ve yedine temessük virmişidi mezbûre Nefise’den suâl ve yedinde olan temessûke ba’de’n-nazar mücebince li-ecli’l-istihkâm cânib-i şer’den hüccet

taleb iderim deyücek mezbûre Nefise'den suâl olundukda arsa-i mezbûreyi vech-i muharrer üzre müvekkil-i müşârün-ileyh kırk altı bin akçeye îcâr [silik] vakf için [silik] kabz idüp üzerine ideceği binâ mülki olmak üzre binâya izin virdiğini ikrâr ve vekîl-i mezbûrun ibrâz itdiği temessükün mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhunu nâtık ve târîh-i mezbûr ile muverrah zîrinde ise mezbûrenin hat ve hatemini hâvî bulunmağla mücebince li-eclî'l-ihkâm cânib-i şer'den bu hurûf ketb olunup yed-i tâlibe def' olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhzırân, Abdi bin Hüseyin, Bekir Beşe bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Veli bin Mahmud, İbrahim Çelebi bin Ahmed.

1140 - 1662 (1072) İstanbul 16: 45b/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Abdülhay Bey'in mirası, Mehmet Ağa'nın çocukları Süleyman Ağa, Halil Ağa, Osman Ağa ve Nimetullah Hatun'a kalır. Varislerden Halil Ağa, vasileri olan Şeyh Mustafa Efendi karşısında mahkemeye çıkıp Şeyh Mustafa Efendi'nin mirastan haksız yere 140.000 akçeye el koyduğunu ve bu paradan hakkını istediğini söyler. Şeyh Mustafa Efendi'ye görüşü sorulduğunda, ölen Abdülhay Bey'in ölmeden önce malının üçte birini vakfettiğini ve kendisini de vakfına müteveli atadığını söyler. Şeyh Mustafa Efendi'ye göre Abdülhay Bey, vakfettiği paranın yarısıyla köle ve cariyelerine bir ev alınmasını, kalan paranın da müteveli tarafından işletilmesini, gelirinden köle ve cariyelerine günlük beşer akçe, kendisine beş akçe ve kapıcı Mehmet'e de üç akçe verilmesini istemiştir. Abdülhay Bey, söz konusu evde oturanlardan biri ölürse, evin müteveli tarafından konut ihtiyacı olan birisine verilmesini de koşullarına eklemiştir. Şeyh Mustafa Efendi, daha önce de bu konuda Halil Ağa ile mahkemelik olduklarını, kendisinin savını şahitlerle kanıtlayarak davayı kazandığını ve bu

konuda mahkemedен kendisine hüccet verildiğini sözlerine ekler. Halil Ağa, gerek Şeyh Mustafa Efendi'nin savını gerekse hücceti reddeder. Şeyh Mustafa Efendi'den kanıt istenildiğinde, mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Şeyh Mustafa Efendi'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davalı Şeyh Mustafa Efendi davayı kazanır.

The deceased Abdülhay Bey's inheritance falls to Mehmet Ağa's children Süleyman Ağa, Halil Ağa, Osman Ağa, and Nime-tullah Hatun. One of the inheritors, Halil Ağa, goes to court against their guardian Şeyh Mustafa Efendi, claiming that Şeyh Mustafa Efendi confiscated 140,000 akçe of the estate. He demands that Şeyh Mustafa Efendi pay back this amount. Questioned by the court, Şeyh Mustafa Efendi claims that before his death, Abdülhay Bey had donated one-third of his wealth to a waqf and appointed him as the mutawalli. Abdülhay Bey wanted half of the capital to be used to purchase a house for his slaves and concubines. The rest of the endowment would be managed by the waqf. Of the accruing revenue, 5 akçe per day would be paid to each of his slaves and concubines, 5 akçe daily to Abdülhay Bey himself, and 3 akçe to doorman (kapıcı) Mehmet. Şeyh Mustafa Efendi adds that Halil Ağa has already sued him regarding the same issue, and he (Mustafa Efendi) won the case. Consequently, the court had issued him a hujjet. Halil Ağa rejects both Şeyh Mustafa Efendi's claims and the validity of the hujjet. Asked to prove his statement, Şeyh Mustafa Efendi calls witnesses to court, who confirm his statement. In the end, the defendant Şeyh Mustafa Efendi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Keçeci Piri Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kâdızâde dimekle ma'rûf Abdülhay Bey ibn Mustafa'nın verâseti zî-rahm cihetinden vârisleri olan li-ebeveyn Câbî Mehmed Ağa ibn Hasan nâm kimesnenin sulbî kebîr oğulları Süleyman Ağa ve Halil Ağa ve Osman Ağa'ya ve sulbiye kebîre kızı Nimetullah nâm hâtuna münhasıra olduğu

şer'an mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Halil Ağa meclis-i şer'-i hatîrde zikri âtî vesâyâyı tenfîze vasî-yi muhtâr olmağa meblağ-ı câî'l-beyâna vâzı'u'l-yed olan işbu râfî'ü'l-kitâb Şeyh Mustafa Efendi bin Yusuf mahzarında bi'l-verâse üzerine tak-rîr-i da'vâ idüp müteveffâ-yı mezkûrun terekesinden mezkûr Şeyh Mustafa Efendi bi-gayr-ı hak yüz kırk bin akçe ahz ü kabz itmişdir hâlen hisse-i şer'iiyemi taleb iderin suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûr Şeyh Mustafa Efendi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr hâl-i marazında mâ-ba'di mevtihi rızâ'en huzûrımızda cemî'-i mâlının sülüsünü vakf idüp meblağ-ı mezbûrun nısfıyla mu'tak ve mu'takalarımından Belkıs ve Siyavuş ve Mihribân Usta ve Bedremi Latife Usta içün bir menzil iştirâ ve iskân olunup bâkî kalan nısf-ı meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ileistirbâh olunup ribhinden mezkûrûndan her birine yevmî beşer akçe ve bana beş akçe ve Kapûcî Mehmed Dede yevmî üç akçe vazîfe virilüp mukâbelesinde zevcim içün günde üçer İhlâs-ı Şerîf tilâvet idüp rûhuma ihdâ oluna ve sâbıkâ başmuhâsebeci olan umdet-i erbâ-bi'l-inşâ ve'l-intişâr zübdetü'l-ekârim ve'l-emâcid zü'r-re'yi'r-reşid ve'l-fikri's-sedîd Mehmed Efendi hasbî nâzır ola ve mezkûrûndan her kangısı fevt olursa nâzır-ı mûmâ-ileyh Mehmed Efendi re'y ve ma'rifetiyle süknâ-yı menzil ve vazîfesi sulehâdan meskene muhtâc olan bir kimesneye tevcih oluna ve vazîfe-i tevliyet iki akçe ola ve nasb-ı mütevellî nâzır ma'rifetiyle ola deyü ta'yîn-i şürût idüp beni tenfîzine vasî nasb ve ihtiyâr idüp ben dahi ba'de kabûli'l-vesâyâ mezbûr Abdülhay Bey'e musırın fevt olup cemî'-i terekesini mezbûr Halil Ağa kabz etmekle bin yetmiş senesi Zilhiccesinin evâhîrinde mahmiyye-i mezbûrede kassâm-ı askerî olan Molla Abdülhalim Efendi huzûrunda müteveffâ-yı mezbûrun cemî'-i mâlının sülüsünü mezbûr Halil Ağa'nın tarafından sâbitü'l-vekâle vekîl Mehmed Efendi üzerine da'vâ ol dahi inkâr etmekle vech-i muharrer üzre müdde'âmı Mehmed Efendi ibn Mustafa ve Abdullah Çelebi ibn Abdullah ve Zülfikar Bey nâm kimesneler şehâdetleri ile isbât ve teslîmine hükm-i şer'î lâhik olduğu ecilden müteveffâ-yı mezbûrun cemî'-i mâlının sülüsü yüz kırk bin akçe olmağa bana teslîm olunup hattâ kassâm-ı mûmâ-ileyh yedime

şer’iyye virmişdir deyü târîh-i mezbûr ile müverraha ve mevlânâ-yı mezbûrun imzâsıyla mümzât ve hatemi ile mahtûme hüccet-i şer’iyye ibrâz idüp mezbûr Halil Ağa muvâcehesinde feth ve kırâ’et ve istintâk olundukda husûs-ı mezbûrî bi’l-küllîye inkâr idicek mezbûr Şeyh Mustafa Efendi’den sıdk-ı makâlîne beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olup mahalle-i mezbûreden Ali Çelebi ibn Mehmed ve Sarıgöz kurbünde sâkin Abdullah bin Mehmed ve Ahmed bin Mehmed ve Şaban bin Nasuh ve Yusuf bin Mehmed ve Ali bin Şaban ve Mustafa bin Mehmed ve Ali bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup isrû’l-istişhâd fi’l-vâki’ müteveffâ-yı mezbûr hâl-i marazında mâ-ba’di mevtihî rızâ’en huzûrımızda cemî’-i mâlının sülüsünü vakf idüp meblağ-ı mezbûrun nısfıyla mu’tak ve mu’takalarımından Siyavuş ve Mihriban Usta ve Belkıs Usta ve Bedremi Latife Usta için menzil iştirâ ve iskân olunup bâkî kalan nısf-ı meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile istirbâh ribhinden mezbûrundan her birine yevmî beşer akçe ve Kapucı Mehmed Dede’ye yevmî üç akçe ve mezbûr Şeyh Mustafa Efendi’ye yevmî beş akçe vazîfe virilüp her biri yevmî üçer İhlâs-ı Şerîf tilâvet idüp sevâbını rûhuma ihdâ ideler ve mûmâ-ileyh Mehmed Efendi hasbî nâzır ola ve mezkûrundan her kangısı fevt olursa hisse-i süknâ-yı menzil nâzır-ı mezbûr Mehmed Efendi ma’rifeti ile sulehâdan miskin ve vazîfeye muhtâc olan birer kimesneye tevcîh oluna ve vazîfe-i tevliyet iki akçe olup nasb-ı mütevellî nâzır-ı mezkûr ma’rifetiyle ola deyü ta’yîn-i şürût ve tasrîh-i kuyûd idüp mezbûr Şeyh Mustafa Efendi’yi tenfizine vasî nasb ve ihtiyâr idüp ol dahi ba’d-e’l-kabûl mezbûr Abdülhay Bey’e musırran fevt olup cemî’-i terekisini kabz iden mezkûr Halil Ağa’nın tarafından sâbitü’l-vekâle vekîli olan mezbûr Mehmed Efendi üzerine târîh-i mezbûrda mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda cemî’-i tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun sülüsünü da’vâ ve muvâcehesinde mezbûrdan Mehmed Efendi ve Abdullah Çelebi ve Zülfikar Bey şehâdetleriyle huzûrımızda isbât ve mevlânâ-yı mezbûr hükm idüp ve cemî’-i mâlının sülüsü olan yüz kırk bin akçe vasî-yi mezbûra teslîm olunup işbu hüccete vasîmiz Şeyh Mustafa Efendi’ye virmişdir biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz

şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hükm mezbûr Halil Ağa bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' ve'l-işrîn min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmudzâde Ahmed Efendi, Mustafa Efendi, Mustafa Çelebi, Abdi Çelebi, Ali Çelebi, Mehmed Çelebi, Mustafa Ağa, Ahmed Bey.

1141 - 1664 (1075) İstanbul 16: 47b/2 Tescil işlemi / Registration

Fatma, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Fatma, arsasını 15.000 akçeye Mehmet Efendi'ye satmış, arsanın bitişiğinde bulunup Mihri Hatun Vakfı'ndan yıllık 120 akçeye kiralamış olduğu bir başka arsayı da mütevellinin izniyle 4500 akçeye Mehmet Efendi'ye devretmiştir. Fatma, Mehmet Efendi'den toplam 19.500 akçe aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Fatma goes to court with Mehmet Efendi. She has sold a plot of land to Mehmet Efendi for 15,000 akçe. With the permission of the mutawalli, she has also transferred an adjoining plot, which she had rented from Mihri Hatun waqf for an annual rent of 120 akçe, to Mehmet Efendi for 4500 akçe. Fatma states that she received a sum of 19,500 akçe from Mehmet Efendi. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Alaca Mescid Mahallesi'nde sâkine Fatıma bint-i Mustafa Efendi nâm hâtun meclis-i şer'de bâ'isü'l-kitâb Mehmed Efendi ibn Rüstem el-imâm mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp akd-i âtî sudûrına değin mülkümde olup mahmiyye-i mezbûrede Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kamer Hâtun Vakfı olan arsa ve üç taraftan tarîk-i âmm ile mah-

dûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört yüz altmış dört zirâ' arsamı tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on beş bin akçeye merkûm Mehmed Efendi'ye bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikden sonra merhûme Mihri Hâtun Vakfına senede yüz yirmi akçe mukâta'a ile tasarrufumda olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hasan Halife Vakfı ve bir taraftan ba'zan el-Hâc İbrahim ve ba'zan Hüseyin Dede mülkleri ve bir taraftan mârû'z-zikr arsa-i memlûke ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî seksen iki zirâ' arsanın hakk-ı tasarrufunu ma'rîfet-i mütevellî ile dört bin beş yüz akçe bedel mukâbelesinde mezbûr Mehmed Efendi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezbûr ile bedel-i müfevvezi olan cem'an on dokuz bin beş yüz akçeyi merkûm Mehmed Efendi yedinden kabz eyledüm mârû'z-zikr arsa-i memlûke mülk-i müşterâsı ve arsa-i mevkûfe dâhil-i taht-ı tasarrufıdır didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Mustafa Efendi ibn Mehmed el-imâm, el-Hâc Mustafa ibn Nasuh, Mehmed Efendi ibn Hamza, Mustafa Çelebi ibn Rüstem, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Osman ibn Abdullah, Mahmud Çelebi bin Nasuh.

1142 - 1665 (1076) İstanbul 16: 49b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Abdülhay Bey'in vakfettiği paranın mütevellisi olmadığı için mahkeme tarafından mütevellî atanması gerekmektedir. Abdülhay Bey'in özgür bıraktığı kölelerinden Siyavuş, mahkeme tarafından mütevellîliğe uygun bulunur. Siyavuş görevi kabul eder. Mahkeme işlemi onaylar.

The cash endowment established by the late Abdülhay Bey has no mutawalli. So it falls on the court to appoint a mutawalli. The court offers the post to Siyavuş, one of Abdülhay Bey's

emancipated slaves. Siyavuş accepts the post. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Keçeci Piri Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Abdülhay Bey ibn Mustafa'nın bi-tarîki'l-vasiyye vakfı olan nukûdun mütevellisi olmayup taraf-ı şer'-i mutahhardan bir mütevellî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım olmağın merhûm-ı mezbûrun utekâsından olup tevliyyete ehil ve müstakîm olan râfi'ül-kitâb Siyavuş bin Abdullah nâm kimesne vakf-ı mezbûra mütevellî nasb ve ta'yîn olunup ol dahi tevliyyet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hûve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb ve imlâ olundu fi's-sâdis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-e'imme Yusuf Efendi, Mehmed Efendi ibn Yusuf el-müezzin, Şeyh Mustafa Efendi ibn Yusuf, Mustafa Bey ibn Abdülcelil, Zülfikar Bey ibn Osman, Hasan Beşe ibn Abdullah.

1143 - 1665 (1076) İstanbul 16: 50a/1 Dava / *Adjudication*

Abdülhay Bey'in vasiyeti gereğince miras olarak bıraktığı paranın yarısıyla köle ve cariyelerinin oturması için bir ev alınır. Paranın diğer yarısı da faizle işletilerek geliri köle ve cariyelerine verilmek üzere vakfedilir. Vakfedilen paranın mütevellisi Siyavuş, vakfın nazırı olup ölen Bolevi Mehmet'in oğlu Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Siyavuş, Mehmet Çelebi'nin vakıftan 83.500 akçe borç aldığını ve paranın 10.000 akçesini ödemediğini ileri sürer. Mehmet Çelebi'ye görüşü sorulduğunda, 83.500 akçenin tamamını ödediğini söyler. Mehmet Çelebi'den kanıt istenir, o da mahkemeye çağırdığı şahitlerle savını kanıtlar. Sonuçta, davalı Mehmet Çelebi davayı kazanır.

In accordance with the will of the late Abdülhay Bey, half of the cash in his estate is used to buy a house for his slaves and

concubines. The other half is endowed as an interest-bearing cash waqf, with the income to be spent on his slaves and concubines. Siyavuş, mutawalli of donated funds, sues Mehmet Çelebi, son of the waqf's late minister (nazır) Bolevi Mehmet. Siyavuş claims that Mehmet Çelebi borrowed 83,500 akçe from the waqf funds and failed to pay back 10,000 akçe of this amount. Questioned by the court, Mehmet Çelebi claims that he settled the 83,500 akçe in full. Asked to bring evidence, Mehmet Çelebi proves his claim through witness accounts. In the end, the defendant Mehmet Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Keçeci Piri Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Abdülhay Bey ibn Mustafa'nın bi-tarîki'l-vasiyye nısfı ile utekâ ve utekâtı sâkin olmak için menzil iştirâ ve nısf-ı âharı istirbâh olunup gallesi utekâ ve utekâtına virilmek üzere meşrûta vakfı olan nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olup müteveffâ-yı mezbûrun utekâsından olan Siyavuş Bey ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'de vakf-ı mezbûrun nâzırı olup bundan akdem vefât iden Bolevi Mehmed Efendi ibn Mustafa'nın kebîr oğlu ve vasî-yi muhtârı olan es-Seyyid Mehmed Çelebi mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Efendi hayâtında mâl-i vakf-ı mezbûrdan makbûzı olup hıfzında olan yüz kırk bin akçenin otuz bir bin akçesi ile merhûm-ı mezbûrun vasiyeti üzere utekâ ve utekâtı sâkin olmak için mahmiyye-i mezbûrede Kabakulak Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzili mâlikinden iştirâ ve meblağ-ı bâkîden yirmi beş bin beş yüz akçesini bi'd-defe'ât bana teslîm idüp ba'dehû fevt oldukça bâkî seksen üç bin beş yüz akçesini mezbûr Mehmed Çelebi karz itdükden sonra bir def'a dört bin akçesini ve bir def'a dahi altmış bin akçesini ve bir def'a dahi dört bin beş yüz akçesini bana teslîm idüp bâkî on bin akçesini bi-gayr-ı vech teslîmden imtinâ' ider suâl olunup bana teslîme tenbîh olunmak murâdımdır didikde gibbe's-suâl vasî-yi mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi cevâbında vech-i muharrer üzere makbûzum olan seksen üç bin beş yüz akçeden mütevellî-i mezbûrun vech-i muharrer üzere yedimden

bir def'a ahzını i'tirâf itdiği altmış beş bin akçe ve bir def'a dahi dört bin akçe ve bir def'a dahi dört bin beş yüz akçeden mâ'adâ mütevellî-i mezbûra bir def'a dört bin akçe ve bir def'a dahi altı bin akçe cem'an makbûzım olan seksen üç bin beş yüz akçemi mütevellî-i mezbûra vech-i meşrûh üzre teslim ol dahi yedimden alız va kabz itmişidi deyü def'le mukâbele idicek gıbbe's-sual ve'l-inkâr merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'den def'-i mezbûrunu mübeyyine beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrede Hâce Üveys Mahallesi sükkânından eş-Şeyh Mustafa Efendi ibn Yusuf ve Kasap İlyas Mahallesi sükkânından Mehmed Halife ibn Yusuf nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olduklarında fi'l-hakîka vasî-yi mezbûr vech-i muharrer üzre makbûzı olan seksen üç bin beş yüz akçenin altmış beş bin akçesini bir def'a ve dört bin akçesini dahi bir def'a ve altı bin akçesini dahi bir def'a ve dört bin akçesini dahi bir def'a ve dört bin beş yüz akçesini dahi bir def'a mütevellî-i mezbûr Siyavuş'a bizim huzûrımızda def' ve teslim ol dahi yedinden kabz ve tesellüm itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mütevellî-i mezbûr vech-i muharrer üzre mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi ibn Mehmed, Mustafa bin Abdülkerim, Ömer Bey ibn Abdurrahman, Süleyman Çelebi bin Abdullah, Davud bin Mustafa.

1144 - 1665 (1076) İstanbul 16: 50b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hüseyin Beşe'nin vekili Ali Beşe, Hasan ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Beşe, Hüseyin Beşe'nin Şeyh Alaeddin Vakfı'ndan yıllık kırk akçeye kiraladığı bir arsanın üzerindeki binanın yandığını söyler. Ali Beşe, Hüseyin Beşe'nin yine Şeyh Alaeddin Vakfı'na

concubines. The other half is endowed as an interest-bearing cash waqf, with the income to be spent on his slaves and concubines. Siyavuş, mutawalli of donated funds, sues Mehmet Çelebi, son of the waqf's late minister (nazır) Bolevi Mehmet. Siyavuş claims that Mehmet Çelebi borrowed 83,500 akçe from the waqf funds and failed to pay back 10,000 akçe of this amount. Questioned by the court, Mehmet Çelebi claims that he settled the 83,500 akçe in full. Asked to bring evidence, Mehmet Çelebi proves his claim through witness accounts. In the end, the defendant Mehmet Çelebi wins the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Keçeci Piri Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Abdülhay Bey ibn Mustafa'nın bi-tarîki'l-vasiyye nısfı ile utekâ ve utekâtı sâkin olmak için menzil iştirâ ve nısf-ı âharı istirbâh olunup gallesi utekâ ve utekâtına virilmek üzere meşrûta vakfı olan nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olup müteveffâ-yı mezbûrun utekâsından olan Siyavuş Bey ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer' de vakf-ı mezbûrun nâzırı olup bundan akdem vefât iden Bolevi Mehmed Efendi ibn Mustafa'nın kebîr oğlu ve vasî-yi muhtârı olan es-Seyyid Mehmed Çelebi mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Efendi hayâtında mâl-i vakf-ı mezbûrdan makbûzı olup hıfzında olan yüz kırk bin akçenin otuz bir bin akçesi ile merhûm-ı mezbûrun vasiyeti üzere utekâ ve utekâtı sâkin olmak için mahmiyye-i mezbûrede Kabakulak Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzili mâlikinden iştirâ ve meblağ-ı bâkîden yirmi beş bin beş yüz akçesini bi'd-defe'ât bana teslim idüp ba'dehû fevt oldukça bâkî seksen üç bin beş yüz akçesini mezbûr Mehmed Çelebi karz itdükden sonra bir def'a dört bin akçesini ve bir def'a dahi altmış bin akçesini ve bir def'a dahi dört bin beş yüz akçesini bana teslim idüp bâkî on bin akçesini bi-gayr-ı vech teslimden imtinâ' ider suâl olunup bana teslim tenbîh olunmak murâdımdır didikde gibbe's-suâl vasî-yi mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi cevâbında vech-i muharrer üzere makbûzum olan seksen üç bin beş yüz akçeden mütevellî-i mezbûrun vech-i muharrer üzere yedimden

bir def'a ahzını i'tirâf itdiği altmış beş bin akçe ve bir def'a dahi dört bin akçe ve bir def'a dahi dört bin beş yüz akçeden mâ'adâ mütevellî-i mezbûra bir def'a dört bin akçe ve bir def'a dahi altı bin akçe cem'an makbûzım olan seksen üç bin beş yüz akçemi mütevellî-i mezbûra vech-i meşrûh üzre teslim ol dahi yedimden ahz va kabz itmişidi deyü def'le mukâbele idicek gıbbe's-sual ve'l-inkâr merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'den def'-i mezbûrunı mübeyyine beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrede Hâce Üveys Mahallesi sükkânından eş-Şeyh Mustafa Efendi ibn Yusuf ve Kasap İlyas Mahallesi sükkânından Mehmed Halife ibn Yusuf nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olduklarında fi'l-hakîka vasî-yi mezbûr vech-i muharrer üzre makbûzı olan seksen üç bin beş yüz akçenin altmış beş bin akçesini bir def'a ve dört bin akçesini dahi bir def'a ve altı bin akçesini dahi bir def'a ve dört bin akçesini dahi bir def'a ve dört bin beş yüz akçesini dahi bir def'a mütevellî-i mezbûr Siyavuş'a bizim huzûrımızda def' ve teslim ol dahi yedinden kabz ve tesellüm itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mütevellî-i mezbûr vech-i muharrer üzre mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi ibn Mehmed, Mustafa bin Abdülkerim, Ömer Bey ibn Abdurrahman, Süleyman Çelebi bin Abdullah, Davud bin Mustafa.

1144 - 1665 (1076) İstanbul 16: 50b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hüseyin Beşe'nin vekili Ali Beşe, Hasan ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Beşe, Hüseyin Beşe'nin Şeyh Alaeddin Vakfı'ndan yıllık kırk akçeye kiraladığı bir arsanın üzerindeki binanın yandığını söyler. Ali Beşe, Hüseyin Beşe'nin yine Şeyh Alaeddin Vakfı'na

ait olan evin bitişiğinde bir evinin olduğunu, bu evin de yandığını ve kendisinin evin arsasını, üzerindeki yıkıntıyla birlikte 20.000 akçeye Hasan’a sattığını sözlerine ekler. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Hüseyin Beşe’s legal agent, Ali Beşe, goes to court with Hasan. Ali Beşe states that Hüseyin Beşe has been renting a plot of land belonging to the Şeyh Alaeddin Waqf for 40 akçe per annum, and that the structure on this land was destroyed in a fire. Ali Beşe adds that Hüseyin Beşe has another house adjoining the house belonging to the Şeyh Alaeddin Waqf. This house burnt down, too. Hüseyin Beşe sold this plot of land and the ruins to Hasan for 20,000 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Kaliçeciler Köşki kurbünde Monla Fenari Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin Beşe ibn Kenan nâm kimesne tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl olduğu mahalle-i mezbûre müezzini Hafız Osman Efendi ibn Ömer ve pazarcı Yusuf Beşe ibn Receb nâm kimesneler şehâdetleri ile şer’ân sâbit olan Ali Beşe ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer’-i şerîf-i şâmihu’l-‘imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu’l-evtâdda işbu bâ’isü’l-kitâb Hasan bin İbrahim nâm kimesne mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp arsasının merhûm Şeyh Alaeddin Vakfı’na senede kırk akçe ber-mukâta’a-i kadîmesi olup etrâf-ı erba’asından olan taş divâr ve sâir üzerinde mevcûd olan nukzı bey’-i âti’z-zikrin sudûrına dek müvekkilim mezbûr Hasan Beşe’nin mülki olup mahmiyye-i mezbûrede Sofılar Mahallesi’nde vâki’ bir taraftan Şeyh Alaeddin Zâviye’sinde Şeyh olanlara meş-rût vakıf menzili ve bir taraftan Siyavuş Bey nâm mülki ve iki taraftan tarîk-i hâs ile mahdûde binâsı muhterik menzil arsasını üzerinde olan nukz-ı mevcûdı ile bi-safkatin vâhidetin mezbûr Hasan’a nakd râyic fi’l-vakt yirmi bin akçeye bi’l-vekâle bey’ ve teslim idüp ol dahi iştirâ vü kabûl ve kabz ü tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi bin akçeyi merkûm Hasan yedinden tamâmen alup kabz eyledüm ba’d-e’l-yevm arsa-

i mahdûde-i mezbûre cemî'-i müştemilâtı ve üzerinde mevcûd nukzı ile mezbûr Hüseyin'in mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdikî'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâmin 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdüllatif Efendi el-imâm, el-Hâc Mehmed Efendi ibn Nurullah el-müezzin, Ali Ağa Hazînedâr, Şaban Efendi ibn Ahmed el-imâm, Mehmed Dede el-kayyım, Mustafa Efendi el-cündî.

1145 - 1665 (1076) İstanbul 16: 51b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Çelebi, Mehmet Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Çelebi, Mehmet Ağa'dan kendi parası olan 250 kuruş ek olarak Hamza Paşa Vakfı'nın parasından 100 kuruş borç almıştır. Mustafa Çelebi, bu borçlarına karşılık olarak Mehmet Ağa'ya birtakım ev eşyasını rehin olarak verdiğini ve toplam borcu olan 350 kuruşu da zamanla Mehmet Ağa'ya ödediğini belirtir. Daha önce söz konusu ev eşyalarını geri almak için Mehmet Ağa'dan davacı olduğunda, Mehmet Ağa alacağı olan 350 kuruşun 100 kuruşunu almadığını ve eşyaların da yangında yandığını ileri sürmüştür. Mustafa Çelebi, daha sonra aracılardan devreye girmesiyle 32.000 akçe üzerine sulh yaptıklarını ve söz konusu paranın tamamını Mehmet Ağa'dan aldığını belirtir. Mahkeme de bu sulh işlemini onaylar.

Mustafa Çelebi goes to court with Mehmet Ağa. The former states that he borrowed 250 kuruş from Mehmet Ağa's personal funds, and 100 kuruş out of the Hamza Paşa Waqf's funds. In exchange for his debt, he pawned some goods to Mehmet Ağa, and paid back his total debt of 350 kuruş to Mehmet Ağa over time. Mustafa Çelebi states that on a previous occasion he sued Mehmet Ağa to retrieve his pawned goods; Mehmet Ağa claimed that 100 kuruş of the debt remained unpaid and also that the

pawned goods were destroyed in a fire. Now, upon mediation, the two sides have reached an amicable settlement for 32,000 akçe. Mustafa Çelebi testifies that he has received this sum in full from Mehmet Ağa. The court registers the amicable settlement.

Mahmiye-i İstanbul’da Baklacı Mahallesi sükkânından Mustafa Çelebi ibn Mahmud nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde bâ‘isü’l-kitâb Mehmed Ağa ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Mehmed Ağa yedinden kendi mâlından iktirâz ve kabz itdiğim iki yüz elli guruş ve merhûm Hamza Paşa Vakfı mâlından iktirâz ve kabz itdiğim yüz guruş cem‘an üç yüz elli guruş deynimi bi’d-defe‘ât mezbûr Mehmed Ağa’ya edâ ol dahi istifâ itdiğinden sonra deyn-i mezbûr mukâbelesinde yedinde rehnim olan her biri ellişer guruş kıymetlü yedi [...] tabak ve her biri on beşer guruş kıymetlü on fağfûrî kâse ve her biri otuz guruş kıymetlü beş fağfûrî tabak ve biri seksen dirhem ve biri elli dirhem iki sîm gülâbdan ve biri yüz elli beş dirhem biri yüz kırk dirhem iki sîm buhurdân ve yüz elli üç dirhem bir sîm kahve ibriği mezbûrdan taleb eylediğimde bâna vormeyüp ba‘dehû istihlâk itmişidi deyü bundan akdem da‘vâ itdiğimde ol dahi meblağ-ı mezbûrun yüz guruşını aldığını inkâr ve vech-i muharrer üzre buhurdânlar ve gülâbdânlar ile kahve ibriğini bey‘ini ikrâr idüp rihân-ı mezbûreden bâkî yedimde iken bilâ-kasd ve lâ taksîr harîk-i gâlibde muhterik olmuşidi demekle beynimizde nizâ‘-ı küllî vukû‘ından sonra muslihûn tavassut idüp mezbûr Mehmed Ağa ile beynimizde otuz iki bin akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh itdiklerinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr otuz iki bin akçeyi yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte‘allika da‘vâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ‘-i âmm-ı kâtî‘u’n-nizâ‘lâ ibrâ’ ve iskât eyledük didikde gibbe’t-tasdik mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sânî ‘aşer mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

fahrü’l-eşbâh Ömer Ağa ibn Mustafa, fahrü’l-küttâb Mustafa Efendi kâtib-i [...], fahrü’l-eşbâh İsmail Çelebi ibn Şaban.

1146 - 1665 (1076) İstanbul 16: 52b/2 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Hacı Evliya Mahallesi'nin avarız vergisi için vakfedilen paranın mütevellisi Mehmet Efendi'nin ölümü üzerine, mahalleli yeni mütevellî tayini için mahkemeye başvurur. Mahalleli aralarında yeni mütevellî olarak Mahmut Efendi'yi seçtiklerini söyler. Mahmut Efendi'nin de bu görevi kabul ettiğini belirtmesi üzerine mahkeme işlemi onaylar.

Upon the death of Mehmet Efendi, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary tax (avarız) of İstanbul's Hacı Evliya neighborhood, the neighborhood residents apply to court to appoint a new mutawalli. The neighborhood residents state that they have chosen Mahmut Efendi as the new mutawalli. Mahmut Efendi testifies that he accepts the post. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da el-Hâc Evliya Mahallesi avâırına mevkûfe müteferrika nukûdun mütevellîsi olan Mehmed Efendi vefât idüp yeri mahlûle olmağın işbu bâ'isü'l-vesîka Mahmud Efendi ibn Muharrem ahâlî-i mahallenin muhtârı olup tevliyet-i mezbûre uhdesinden gelmeğë kâdir ve her vechile dindâr ve müs-takîm olmağla mezbûr Mahmud Efendi kıbel-i şer'den mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hîdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi's-sâlis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

[Silik]

1147 - 1665 (1076) İstanbul 16: 54a/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri Mustafa Çelebi, bağlı olduğu yeniçeri odasına vakfe-dilen paranın mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye

gelir. Mustafa Çelebi, evini istiglal (rehin, ipotek) yoluyla Mehmet Çelebi’nin mütevellisi olduğu vakfa 700 kuruşa satar, sonra da aynı evi bir yıllığına 105 kuruşa kiralar. Hüseyin ve Ahmet, Mustafa Çelebi parayı ödemezse söz konusu evin boşaltılmasına kefil olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Janissary Mustafa Çelebi goes to court with Mehmet Çelebi, mutawalli of funds endowed for his barrack. Mustafa Çelebi takes out a 700 kuruş mortgage (istiglal) on his house from Mehmet Çelebi’s waqf. Then he rents the same house for 105 kuruş for a year. Hüseyin and Ahmet serve as sureties that the house will be vacated in the event that Mustafa Çelebi fails to settle the debt. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri için gıbbe iltimâs kibel-i şer’-i mutahhardan mevlânâ Keşfî Mustafa Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul’da dergâh-ı âlî dâme merce’an li’l-e’âlî yeniçerilerinin altmış sekizinci cemâ’atine mahsûs odaya varup zeyl-i rakîmde muharrerü’l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer’-i şerîf eyledikde yine oda-i mezbûre ahâlîsinden olup mahmiyye-i mezbûrede sâkin Mustafa Çelebi ibn Yusuf meclis-i ma’kûd-ı mezbûrda hâlen zikr olunan odanın nukûd-ı mevkûfesine mütevellî olan işbu bâ’isü’l-kitâb fahrü’l-akrân Mehmed Çelebi ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir tarafı merhûm Ebûsuud Efendi Vakfı’na ve bir tarafı merhûm Şükri Ağa veresesi mülklerine ve bir tarafı ba’zan Receb Çorbacı mülkine ve ba’zan Ayişe bint-i Mehmed nâm hâtun mülkine ve ba’zan benim âhar mülkime ve bir tarafı tarîk-ı âmma müntehî bir bâb tahtânî oda ve bir kilârı ve bir mahzen ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâviye bâğçemi müştemil mülk menzilimi bi-cümleti’t-tevâbî ve’l-levâhık ve kâffeti’l-menâfi’ ve’l-murâfık yedi yüz kıt’a esedî guruşa mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi’ye bi-tarîki’l-istiglal bey’ ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı merkûm ile iştirâ vü kabûl ve kabz ü tesellüm itdiğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr

yedi yüz kıt'a esedî guruşî mütevellî-i merkûm Mehmed Çelebi yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğinden sonra menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye ve't-tekâbuzî'l-mer'î târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına dek mütevellî-i merkûm Mehmed Çelebi'den yüz beş kıt'a esedî guruşa istîcâr ve kabûl idüp ol dahi vech-i muharrer üzre îcâr ve teslîm eyledi didikde gıbbe't-tasdîk yine mahalle-i mezbûre sükkânından fahrü'l-akrân Hüseyin Çelebi ibn Kenan ve Ahmed Çelebi ibn Mustafa nâm kimesneler menzil-i mahdûd-ı mezbûrun derkine kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile kefil olduk didiklerinde vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa Çelebi ibn İbrahim ve muhızır Halil bin Mustafa ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi's-sâdis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-akrân Mehmed Çelebi ibn Yunus, Sinan Beşe bin Hasan [...], Vekîl-i Harc Derviş bin Mehmed, Hüseyin Çelebi bin Mehmed, Hasan bin Murad.

1148 - 1665 (1076) İstanbul 16: 54b/2 Dava / *Adjudication*

Ayşe Hatun'un annesi ve vekili olan Belkıs Hatun, Ayşe Hatun'un kurduğu vakfın mütevellisi Abdi Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Belkıs Hatun, Ayşe Hatun'un sahibi olduğu beş odayı, bir ay önce şu koşullarla vakfettiğini söyler: Odaların her biri aylık 30 akçeye kiraya verilecek, bu geliri yaşadığı sürece Ayşe Hatun alacak, ölümünden sonra çeşitli hayır işlerinde kullanılacak, Ayşe Hatun'un soyundan gelenler soyları tükeninceye kadar vakfın mütevellisi olacaklar, onlardan sonra mahkeme kadısı mütevellî olacak, vakıf koşulları bozulursa gelirler yoksul Müslümanlara verilecektir. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra vekil Belkıs Hatun, bir İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Mütevellî Abdi Efendi'ye

görüşü sorulduğunda, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçerli olduğunu söyler. Sonuçta, mahkeme mütevellinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin geçerli olduğuna karar verir.

Ayşe Hatun’s mother and legal agent Belkıs Hatun goes to court with Abdi Efendi, mutawalli of Ayşe Hatun’s waqf. Belkıs Hatun states that Ayşe Hatun had endowed five rooms one month ago, with the following stipulations. Each room is to be rented for 30 akçe per month. Ayşe Hatun is to collect the revenue as long as she lives. After her death, the revenue is to be used for charity. Ayşe Hatun’s descendents are to be the mutawalli until the end of her line. After that point is reached, the judge is to become the mutawalli. If ever the waqf conditions cannot be met, the revenue is to be spent on poor Muslims. After the recording of these conditions, the legal agent Belkıs Hatun claims that the waqf charter (vakfiye) is invalid, based on the views of an Islamic jurist. Asked for his opinion, mutawalli Abdi Efendi states that the waqf is valid, based on the views of another Islamic jurist. In the end, the court agrees with the mutawalli and decides that the waqf charter is valid.

El-Hamdü li-veliiyyihî ve’s-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî sahbihî ecma’in emmâ ba’d işbu vakfiye-i şer’iyyenin bâ’ise-si ve sahîfe-i mezbûrenin hâfızası olup Mahmiye-i İstanbul’da Et Meydanı kurbünde Tahtaminare Mahallesinde sâkine olan umdetül-muhadderât Ayşe bint-i Ayas nâm hâtunun vâlidesi ve tarafından husûs-ı âti’z-zikri ikrâr ve itmâm-ı emri’t-tescîl ihkâm-ı ahkâm-ı ber-sebîl için da’vâ-yı rücû’a vekîl olduğu zâtını ma’rifet-i şer’iyye ile ârifân mahalle-i mezbûre sükkânından Müezzin Osman Halife ibn Ali ve Hamza bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile şer’an sâbit olan Belkıs bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer’i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde vakf-ı câi’z-zikre li-eclî’t-tescîl mütevellî nasb ve ta’yîn olan Abdi Efendi ibn Yahya nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre

Ayişe vakf-ı câi'z-zikrin sudûrına değin yedinde mülki ve hakkı olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan merhûm Mustafa Ağa vereseşi mülkleri ve bir taraftan merhûm Takyeci Vakfı olan menzil ve bir taraftan müvekkile-i mezbûrenin âhar mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd beş bâb tahtânî müte'ehhilîn odalarını vakf-ı sahîh-i muhalled ve habs idüp şöyle şart eyledim ki mârû'z-zikr odaların her biri yed-i mütevellî ile icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda otuzar akçe ücret-i mü'eccele ile icâr olunup bilutfi'llâhi te'âlâ hâsıla olan ribhi ve gallesine hayâtda oldukça kendi mutasarrıfa ola vefâtından sonra icâre-i mü'ecceleden ayda hâsıla olan yüz elli akçeden günde kırk akçe vazîfe ile mahalle-i mezbûre mescidinde imâm olanlar her gün Kurân-ı azimü's-şândan bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp sevâbını Resûl-i Ekrem sallâllâhu aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı mutahharlarına ihdâ eyleye ve ayda kırk akçe vazîfe ile mescid-i mezbûrda müezzin olanlar kezâlik bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp sevâbını vâlideyn-i zevcine ihdâ eyliyeler ve yine kırk akçe vazîfe ile mescid-i mezbûrede kayım olanlar kezâlik bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp sevâbını kendi zevcine ihdâ eyliyeler ve ayda otuz akçesi cihet-i tevliyet ola ve zikr olunan odaların mu'accelât ve ferâgât ve intikâlâtından her ne hâsıl olursa evlâdına ve evlâd-ı evlâdına evlâd-ı evlâd-ı evlâdına virile hayâtda oldukça vakf-ı mezbûrına kendi mütevellîye ola vefâtından sonra kızı Hadice Hâtun mütevellîye ve mezbûre Hadice'nin vefâtından sonra ile'l-inkırâz vakf-ı mezbûrına kendi evlâdının ve evlâd-ı evlâdının ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdının her biri mütevellî ola ve ba'de'l-inkırâz re'y-i hâkimü'l-vakta mahsûs ola ve vakf-ı mezbûrun tebdîl ve tağyiri merraten ba'de uhrâ yedinde olup mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile şürût-ı mezkûreye ri'âyet müte'azzire olursa galle-i vakf mutlak fukarâ-yı müslimîne virile deyü zikr olunan odaları târîh-i kitâbdan bir ay mukaddem mütevellî-i mezbûra teslim ol dahi ba'de't-teslîm sair mütevellîler evkâfda tasarruf itdikleri gibi tasarruf idüp vazîfe-i tevliyet deyü bir ayda otuz akçe kabz eyledi didikde gıbbe't-tasdik vekîl-i mezbûr kelâmını semt-i âhara sârif olup gerçi vakf-ı akâr muktedâ-yı e'imme-i kibâr Ebu Hanif el-Kûfî cûziye hayru'l-cezâ ve kûfiye katında sahîhdir lâkin lâzım olmayup husûsan vâkıf

menâfi’-i vakfı kendi nefesine şart itdiği sûretde inde’l-imâmî’s-sâlis bâtıl olduğına binâ’en vakf-ı mezkûrdan bi’l-vekâle rücû‘ eyledüm mütevellî-i mezbûr menzil-i mezbûrdan kasr-ı yed ve ecr-i mislin-den zâyidini bana teslîm eylesün didikde isrû’l-istintâk mütevellî-i mezbûr cevâb virüp eğerçi hâl sebt olunan minvâl üzredir lâkin Tilmîz-i Evvel Hazret-i İmâm Ebu Yusuf kavlı-i şerîfi üzre vakf-ı akâr şart-ı mezkûra musâdîf dahi olursa sahîh ve sıhhat ise ânın kavlı-i şerîfi üzre mufârik anı’l-lüzûm olmayup müstelzim-i lüzûmdur deyü redd ve teslîmden imtinâ‘ iderim ve vech-i muharrer üzre aldığı otuz akçeden berâ’et-i zimmetini iddi’â idüp hâkim-i mevki’-i a’lâ-yı kitâb hazretlerine müterâfi’ân ve her biri muktezâsınca fasl ü hükme tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh en’ama’llâhü te’âlâ aleyh hazretleri dahi fikr-i dakîk ve te’emmül-i enîk idüp taraf-ı vakfı evlâ ve husûsan mesâ’il-i evkâfda fetevâ-yı İmâm-ı Sâni kavlı-i şerîfi üzre olduğu kütüb-i mu’teberede mestûr ve mübeyyen olduğına binâ’en âlimen hilâfi’l-mezkûr ve âmilen kavli’l-İmâmî’s-Sâni vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna ve mütevellî-i mezbûrun berâ’et-i zimmetine hükm idüp vekîl-i mezbûrı vech-i muharrer üzre mu’arazadan men‘ itmeğin min ba’d vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup tebdîl ve tağyîrine mecâl muhâlül-i ihtimâl fe-men beddelehû ba’d de mâ-semî’ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûneh inne’llâhe semî’ûn âlîm ve icra’l-vâkıfu ale’l-hayyi’l-cevvâdi’l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fi’l-yevmi’s-sâmin mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

[...] Mehmed Efendi Vâ’iz-i Süleymaniye, Umdetü’l-vâ’izin Şeyh Hamdullah eş-şehîr bi-Felâhî, Mehmed Ağa ser-muhzırân, Ahmed Ağa ibn Ayas Ağa, Mehmed Çelebi ibn Abdullah, Helvacı Ali Çelebi ibn Mustafa Çelebi.

1149 - 1665 (1076) İstanbul 16: 56a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hasan Beşe, eskiden turnacıbaşı olan Ahmet Ağa’nın vekili Hüseyin ile birlikte mahkemeye gelir. Hasan Beşe, arsasını Şeyh

Alaeddin Vakfı'ndan yıllık 186 akçeye kiralamış olduğu bahçesini 550 kuruşa Ahmet Ağa'ya sattığını ve parasını bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Hasan Beşe goes to court with Hüseyin, legal agent of the former head of the 73rd regiment of the Janissaries (turnacıbaşı) Ahmet Ağa. Hasan Beşe states that he has sold a garden that he has been renting from the Şeyh Alaeddin Waqf for 186 akçes per annum to Ahmet Ağa in return for 550 kuruş. He adds that he has received the payment in full. The court registers the transaction.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Sofılar Mahallesi sâkinlerinden Hasan Beşe ibn İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâbıkan turnacıbaşı olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Benli Ahmed Ağa ibn Mehmed tarafından ikrâr-ı âti'l-beyânı tasdîka vekîl olup bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Yazıcı Hüseyin Çelebi ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan Ahmed Çelebi Vakfı ve bir taraftan Sırıklar Hammâmı külhânı ve bir taraftan Şeyh Alaeddin Türbesi ve kubûr-ı müslimîn ile mahdûd tahtânî iki köhne odayı ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâviye arsasının merhûm Şeyh Alaeddin Vakfı'na senede yüz seksen altı akçe mukâta'ası olup tûlen ve arzan bi-hesâb-ı şatrancî üç yüz seksen dört zirâ' arsası olan bâğçemi cemî'-i tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkı ile tarafeynden icâb ve kabûli hâvî şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı kat'î-i sarîh-i şer'î ile müvekkil-i müşârün-ileyh Ahmed Ağa'ya beş yüz elli esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl ve kabz eyledikten sonra semen-i mezbûr beş yüz elli esedî guruş müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinden tamâmen alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm zikr olunan bâğçe müvekkil-i mûmâ-ileyh Benli Ahmed Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

fahrü’l-müderrişin Mehmed Efendi ibn Murad, fahrü’l-müderrişin Ahmed Efendi ibn Ahmed, el-Hâc Mehmed Çelebi ibn Sükrullah, Tusî Mustafa Efendi ibn Mehmed, Ali bin Mustafa, Mehmed Efendi ibn Mustafa.

1150 - 1665 (1076) İstanbul 16: 56a/3 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Çelebi, eskiden turnacıbaşı olan Ahmet Ağa’nın vekili Hüseyin Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Çelebi, arsasını Şeyh Alaeddin Vakfı’ndan yıllık 280 akçeye kiralamış olduğu bahçesini 600 kuruşa Ahmet Ağa’ya sattığını, parasının da tamamını aldığını belirtir. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Mehmet Çelebi goes to court with Hüseyin Çelebi, legal agent of the former head of the 73rd regiment of the Janissaries (turnacıbaşı) Ahmet Ağa. Mehmet Çelebi states that he has sold a garden that he has been renting from the Şeyh Alaeddin Waqf for 280 per annum to Ahmet Ağa for 600 kuruş. He adds that he has been paid in full. The court registers the transaction.

Dârü’l-hilâfeti’l-aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyye mahallâtından Sofılar Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali meclis-i şer’-i şerîf-i şâmihu’l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu’l-evtâdda sâbikan turnacıbaşı olan mefharü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi’u’l-mehâmid ve’l-mekârim Benli Ahmed Ağa ibn Mehmed Ağa tarafından ikrâr-ı âti’l-beyânı tasdîka nehc-i şer’î ve tarîk-i mer’î üzre bi’l-vekâle vekil olan Yazıcı Hüseyin Çelebi ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Defterdâr Ahmed Çelebi Vakfı ve bir taraftan müvekkil-i müşârün-ileyh Ahmed Ağa mülki ve iki taraftan merhûm eş-Şeyh Alaeddin Vakfı ile mahdûd beş yüz altmış zirâ’ arsasının senede merhûm-ı mezbûr Şeyh Alaeddin Vakfı’na iki yüz seksen akçe mukâta’ası olup tahtânî bir köhne

oda ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve kanevât-ı memlûke ile cârî acı suyu ve [...] müstemile hadîkamı cemî'-i tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkı ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkil-i müşârün-ileyh Benli Ahmed Ağa'ya altı yüz kıt'a esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikden sonra semen-i mezbûr altı yüz kıt'a esedî guruşu müvekkil-i mûmâ-ileyh Benli Ahmed Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledüm ba'de'l-yevm hadîka-i mahdûde-i mezbûre müvekkil-i mûmâ-ileyh Benli Ahmed Ağa'nın mülk-i müşterâları olmuştur keyfe-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

1151 - 1665 (1076) İstanbul 16: 57a/2 Tescil işlemi / Registration

Hundi Hatun ve Şirinbola Vakıflarına ait olup üzerlerindeki binaları 1660 (H. 1070) yılındaki yangında yanmış olan iki arsa altı yıldır boş durmaktadır. Adı geçen vakıfların söz konusu arsalar üzerine yeniden bina yapmalarına izin verilmediği için Mustafa Efendi, mülkiyeti vakıfta kalmak koşuluyla, arsalar üzerine bina yapıp kullanmak için mahkemeden izin ister. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler arsalarda keşif yaptıktan sonra, bina yapması için Mustafa Efendi'ye izin verilir.

The structures on two lands belonging to the Hundi Hatun and Şirinbola waqfs have were destroyed in the fire of the year 1660 (AH 1070). The lands have been vacant for 6 years. Since the waqfs in question bar the building of new structures on these lands, Mustafa Efendi requests the court's permission to erect new buildings on these lands, with the waqfs holding ownership and him the usufruct rights. Upon an examination of the lands

by court-appointed experts, the court allows Mustafa Efendi to erect new buildings.

Merhûm Hundi Hâtun nâm sâhibetü'l-hayr vakf ve süknâsı ulemâdan bir recül-i sâliha şart eyledüğü mahmiyye-i İstanbul'da Kassâb İlyas Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Şirinbola Vakfı ve bir taraftan Ahmed Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûde Şirinbola Vakfı ile müşterek su kuyusunu müstemile binâsı muhterik menzil arsası ile âna muttasıla olup merhûme Şirinbola nâm sâhibetü'l-hayrın vakf ve süknâsını ulemâdan bir recül-i sâliha şart itdüğü bir taraftan İskender Dede Vakfı ve bir taraftan Mahmud Çelebi mülki ve bir taraftan mezbûre Hundi Hâtun Vakfı ve bir taraftan tarîk-ı hâs ile mahdûde Hundi Hâtun Vakfı ile müşterek su kuyusunu müstemile binâsı muhterik menzil arsası vakıflarına binâyâ müsâ'ade olmamağla bin yetmiş Zilka'de'sinde vâki' harîk-ı gâlîden bu âna gelince şöyle harâbe ve hâliye kalmağla ulemâdan olan işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân ve'l-ekfâ Mustafa Efendi ibn Hasan Ağa vakfeyne teberru'an binâ idüp vakfı ihyâ itmek şartıyla kendüye tevcih olunmasına tâlib olup ba'de'l-keşf ve't-ta'yîn vech-i muharrer üzre kendüye tevcih olunmak bâbında fermân-ı âlî irâd itmeğin imtisâlen-leh cânib-i şer'-i celîl-i lâzîmü't-tebcîlden Mevlana Ömer Efendi ibn İsmail irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan Üstad Mustafa Bey ibn Ali ve Üstad Ali bin Abdullah el-Bolâtî ile arsateyn-i mezbûreteynin hasbî mütevellîsi olan Selim Bey ibn Ali Bey mahzarlarında mi'mârân-ı mezbûrân mesâha itdükde mezbûr Hundi Hâtun Vakfı olan arsa bi-hesâb-ı terbî'î beş yüz yirmi sekiz zirâ' olup merkûme Şirinbola Vakfı olan arsa bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz on iki zirâ' olduğu müte'ayyin olduktan sonra vâki' hâli mahallinde tahrîre ba'dehû ma'an irsâl olunan [...] ile meclis-i hatîre gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr-i kelâm itmeğin vech-i muharrer üzre teberru'an binâ ve vakfeyn-i mezbûreyni ihyâ itmek üzre arsateyn-i mahdûdeteyn-i mezbûreteyn merkûm Mustafa Efendi'ye tevcih olunup tasarru-fiychün işbu hurûf terkîm olunup yedine virilmiştir fi's-sâdis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn Ahmed Çelebi, Mustafa Çelebi bin Hüseyin, Ali Bey ibn Davud Paşa, Sinan Bey ibn Süleyman, Yusuf Bey ibn İbrahim, Korkut Halife ibn Halil, Ahmed bin Ali, Mehmed Bey ibn Ali.

1152 - 1665 (1076) İstanbul 16: 60a/2 Tescil işlemi / Registration

Kasap Ivaz Mahallesi sakinlerinden Seyyit Mehmet, merhum Abdülhay'ın vakfettiği paranın mütevellisi Siyavuş ile birlikte mahkemededir. Mehmet, 70.000 akçe borçtan ve 5250 akçe de faiz (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere, mütevellîye toplam 75.250 akçe borçlandığını söyler. Mehmet'in bu borçlanmasına iki kişi kefil olur. Yapılan işlem sicile kaydedilir.

Seyyit Mehmet, a resident of the Kasap Ivaz neighborhood, is in court with Siyavuş, mutawalli of funds endowed by the late Abdülhay. Mehmet states that he owes the mutawalli a total of 75,250 akçe, 70,000 akçe initial debt and 5250 akçe for interest (expressed as the price of broad cloth). Two persons serve as surety for Mehmet's debt. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Kassâb Ivaz Mahallesi'nde sâkin es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Bolevî Mehmed Efendi meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Abdülhay Bey'in utekâsından olup bi-tarîki'l-vasiyye vakfı olan nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan Siyâvuş Bey ibn Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mütevellî-i mezbûr yedinden makbûz asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan zimmetimde râyic fi'l-vakt yetmiş bin akçe ve mütevellî-i mezbûr yedinden müşterâ ve makbûz semeni târih-i kitâbdan altı ay tamâmına değin mü'eccel beynimizde ma'lûm çuka bahâsından dahi beş bin iki yüz elli akçe cem'an vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ yetmiş beş bin iki yüz

elli akçe deynim vardır didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mahalle-i mezbûre sükkânından hâzırân-ı bi’l-meclis Ahmed Çelebi ibn Mehmed Efendi ve es-Seyyid Hasan Çelebi ibn Mehmed Efendi nâm kimesnelerden her biri tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer’iye ile müslimeyn-i mezbûreyne kefil olmağın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’l-‘işrîn mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibn Yusuf, Mustafa Bey ibn Abdülcelil, Zülfikar Bey ibn [silik], Ali Beşe, [silik] ibn Yusuf.

1153 - 1665 (1076) İstanbul 16: 61a/2 Tescil işlemi / Registration

Merhum Ahmet Ağa’nın vakfettiği paranın mütevellisi Çorbacızade Mustafa Çelebi, Rumeli’nin Dimetoka kasabasında oturan Hüseyin Ağa’nın vekili Ali Ağa ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çelebi, vakıf parasından faiziyle (mürabaha) birlikte Hüseyin Ağa’da olan toplam 130.000 akçe alacaktan 50.000 akçesini daha önce aldığını, geriye kalan 80.000 akçeyi de vekil Ali’den şimdi tahsil ettiğini söyler. Mahkeme de Mustafa Çelebi’nin sözlerini tescil eder.

Çorbacızade Mustafa Çelebi, mutawalli of funds endowed by the late Ahmet Ağa, is in court with Ali Ağa, legal agent of Hüseyin Ağa, who resides in the town of Dimetoka, in western Thrace (now in Greece). Mustafa Çelebi states that he had already received 50,000 akçe of Hüseyin Ağa’s 130,000 akçe debt to the waqf, including interest (mürabaha). Now, he has received the remaining 80,000 akçe from legal agent Ali. The court registers Mustafa Çelebi’s testimony.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri içün bi’l-iltimâs savb-ı şer’den irsâl olunan mevlânâ Hasan Efendi ibn Hüseyin mahmiyye-i İstanbul’da Kalenderhâne Mahallesi’nde vâki’ el-Hâc Ali Ağa

ibn Mehmed'in menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî olan Müslimîn huzûrunda akd-i meclis itdikde Veli birâderi [silik] merhûm Ahmed Ağa nam sâhibü'l-hayrın vakfı olan nükûda bi'l-fi'l mütevellî olan Çorbacı-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda fi'l-asl mahalle-i mezbûre ahâlisinden olup hâlen vilâyet-i Rumili'nde kasaba-i Dimetoka'da sâkin fahrü'l-emâsil ve'l-a'yân Hüseyin Ağa ibn Mehmed tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Hasan Beşe bin Abdullah ve Ali Çelebi bin Osman nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan mezbûr el-Hâc Ali Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan müvekkil-i mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa zimmetinde olan yüz otuz bin akçeden elli bin akçesini mukaddemâ müvekkil-i mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa yedinden ve seksen bin akçesini dahi hâlen vekîl-i mezbûr el-Hâc Ali Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim min ba'd asl-ı mâl-ı vakf ve [mü]râbahasından müvekkil-i mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î husûs-ı mezbûrı mevlânâ-yı merkûm mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa Çelebi bin İbrahim ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin bi't-taleb ketb olundı hurrire fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn.

1154 - 1665 (1076) İstanbul 16: 64b/2 Dava / Adjudication

Mehmet Çelebi, mülkiyeti bir vakfa ait olup içinde kiracı olduğu bir dükkânı, Bekler isimli bir Hıristiyana günlük 1'er akçeden kiraya verir. Mehmet, Bekler'in dükkânda 4350 gündür kiracı olduğunu belirterek bu sürede birikmiş olan 4350 akçeden 300 akçeyi aldığını söyler. Şimdi ise geriye kalan 4050 akçenin alınmasını ister. Mahkeme Bekler'e görüşünü sorar. Bekler söylenilenleri doğrular. Mahkeme de kalan kira borcunu ödemesi konusunda Bekler'i uyarır.

Mehmet Çelebi has been renting a store belonging to a waqf. He rents this store to Bekler, a Christian, for 1 akçe per day. Mehmet states that Bekler has been a tenant in the store for 4350 days and that he has received 300 akçe of the 4350 akçe rent accrued over this time. Now, he wants Bekler to pay the remaining 4050 akçe. Questioned by the court, Bekler corroborates Mehmet's statement. The court instructs Bekler to pay his rent debt.

Mahmiye-i İstanbul'da Sühte Sinan Mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çelebi bin Osman nâm kimesne mahfil-i kazâda Bekler veled-i Menas nam zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp [boş] Vakfı'ndan olup mahmiyye-i mezbûrede Koca Mustafapaşa kurbünde vâki' icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûme ile taht-ı tasarrufımda olup beynimizde ma'lûm olan [...] dükkanını bin altmış üç Zilhiccesi guresinden merkûm Bekler yedinde birer akçeye icâr ve teslim ol dahi ba'de'l-isticâr dört bin üç yüz elli gün zabt itdikden sonra zimmetinde müctemi' olan dört bin üç yüz elli akçenin üç yüz akçesini bana virüp bâkî dört bin elli akçesi zimmetinde kalmışidi su'âl olunup alıvirilmesi murâdımdır didikde gıbbe'l-istintâk mezbûr Bekler vech-i muharrer üzre cihet-i mezbûreden zimmetinde müdde'î-i mezbûra dört bin elli akçe deyni olduğunu ikrâr idüp mücebince meblağ-ı bâkî-i mezbûr dört bin elli akçeyi müdde'î-i mezbûra edâya merkûm Bekler'e tenbîh olundukdan sonra mahalle-i mezbûre sükkânından Solak Mehmed Çelebi ibn Ramazan nâm kimesne meblağ-ı mezbûra tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi bin Mehmed, Mehmed bin Ramazan, Resül bir Rıdvan, Veli bin Mahmud ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1155 - 1665 (1076) İstanbul 16: 65a/1 Tescil işlemi / Registration

Mahmut Efendi adlı hayırseverin, geliri Seyran Efendi Tekkesi'nde Kur'an okunması amacıyla vakfettiği paranın mütevellilik

görevini Ahmet Efendi yürütmektedir. Eski mütevellî Feyzullah Efendi, vakıf parasından merhum İsmail Paşazade'ye 800 riyali kuruş vermiş, Mustafa Beşe adlı kişi de İsmail'e kefil olmuştur. Ahmet Efendi mahkemede, Mustafa'nın bu borca kefil olduğunu daha önce şahitler desteğiyle kanıtladığını belirterek Mustafa'dan söz konusu alacağı tahsil ettiğini söyler. Artık ne İsmail'in ne de kefil Mustafa'nın vakıf malından ya da faizinden borcu kalmamıştır.

Mahmut Efendi, a philanthropist, has donated funds whose revenue is to support Quran reading at Seyran Efendi dervish lodge (tekke). Ahmet Efendi is the mutawalli of these funds. The former mutawalli Feyzullah Efendi had lent the late İsmail Paşazade 800 riyali kuruş out of waqf funds. Mustafa Beşe had served as the surety for İsmail's debt. In court, Ahmet Efendi states that he had previously proved Mustafa's suretyship through witness accounts, and now he has collected the payment from Mustafa. Neither İsmail nor his surety Mustafa is due anything as either principal or interest.

Mahmiye-i İstanbul'da Dırnakcızâde Mahmûd Efendi nam sâhibü'l-hayrın gallesi merhûm cennet-mekân Seyrân (?) Efendi Tekyesi'ne eczâ-yı şerîfe tilâvet olunmak üzere meşrûta vakfı olan nükûdın bi'l-fi'l mütevellîsi olan Ahmed Efendi ibn Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer' de bâ'isü'l-kitâb Mustafa Beşe bin Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem sefer-i hümayûnda vefât iden İsmail Paşazâde Ali Efendi'nin hayâtında vakf-ı mezbûra benden akdem mütevellî olan Feyzullah Efendi yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan iktirâz ve kabz itdiği her biri yedi yüz dirhem gelür sekiz yüz riyâlî gurusâ emri ile mezbûr Mustafa Beşe kefil olduğunu mukaddemâ hâkimü's-şer' huzûrunda şühûd-i udûl ile isbât itdikden sonra meblağ-ı mezbûr için kefâletine binâ'en mezbûr Mustafa Beşe yedinden her biri yüz otuz akçeye [silik] yüz elli beş buçuk esedî gurusâ ahz ü kabz eyledim min ba'd asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan ve ribh-i şer' iyyeden mezbûr Mustafa Beşe zimmetinde bir akçe ve bir

habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb
ketb olundu fi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Muharremi'l-harâm li-sene
sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-meşâyihi'l-kirâm Abdülbâki Efendi ibn eş-Şeyh
Abdülhamîd Efendi, Abdurrahman Efendi el-imâm, Mehmed
Çelebi bin Mustafa kâtib-i vakf, Mehmed Çelebi bin Ahmed
Efendi, Mehmed Dede bin Bayram.

1156 - 1665 (1076) İstanbul 16: 69b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Çelebi, yeniçerilerin 28. Cemaati yoldaşlarına mahsus oda ahalisinin eşyaları için vakfedilen paranın mütevellisi Yakup Beşe ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çelebi, Seydi Bey Mahallesi'ndeki evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla Yakup Beşe'ye 100 esedi kuruşa satar. Bu işlemin ardından Yakup Beşe satın aldığı evi Mustafa'ya bir yılığına 15 esedi kuruşa kiraya verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çelebi is in court with Yakup Beşe, mutawalli of funds endowed for the provision of the goods of the 28th Community janissary barracks. Mustafa Çelebi takes out a 100 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house in the Seydi Bey neighborhood from Yaku Beşe. Then he rents the same house from Yakup Beşe for 15 esedi kuruş for one year. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Seydî Bey Mahallesi sâkinlerinden Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerilerinin Yirmisekizinci Cemâ'ati yoldaşlarına mahsûs oda ahâlisinin mühimmâtları için mevkûfe nûkûdın bi'l-fi'l mütevellisi olan Yakub Beşe ibn Pîrî nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâkî' bir taraftan âhar

mülkim ve bir taraftan Süleyman Ağa mülki ve bir taraftan Mehmed Çelebi mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî bir oda ve tahtânî iki oda ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmire cenîne ve kenîfi müştemil mülk menzilimi cemî'î tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ile bi-tarîki'l-istiglâl mütevellî-i mezbûr Yakub Beşe'ye yüz kıt'a esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi yedinde olan mâl-ı vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz kıt'a esedî guruşı yedinden tamâmen alup kabz eylediğimden sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mezkûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye ve't-tekâbüzi'l-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına dek on beş kıt'a esedî guruşa bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabz ve tesellüm eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn İbrahim C. 28, Mustafa Beşe ibn Mehmed C. 28, Zülfikar Beşe ibn Mustafa C. 53, Halil Beşe ibn Abdullah C. 75.

1157 - 1665 (1076) İstanbul 16: 70b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Merhume Emine'nin vakfettiği bir ev vardır. Emine'nin soyu tükendiği için vakfiye şartına göre bu evi, Hüseyin Çavuş Mes-cidi'nin imam ve müezzini ortak kullanmaktadır. Ancak bu ev zamanla yıprandığından onarılması gerekmektedir. Müteveli olan İmam Ahmet Efendi ile Müezzin Mehmet Efendi, söz konusu evi müzayede ile kiraya vermeye ve onarım masraflarını kiracıdan gelecek parayla karşılamaya karar verirler. Yapılan müzayede sonucunda en yüksek teklif (peşin kira 8000 akçe, aylık kira 20'şer akçe) İbrahim Beşe ile eşi Selime Hatun'dan gelir. Daha sonra İbrahim ile eşi mahkemeye gelerek müteveli Ahmet Efendi ile Mehmet Efendi'nin imza ve mühürlerini içeren ve evin kiralandığını belgeleyen temessükü mahkemeye gösterirler. Şimdi

İbrahim Beşe ve eşi, bu belgenin referans alınarak söz konusu işlemin mahkemece tescil edilmesini ve hüccetinin de kendilerine verilmesini isterler. Mahkeme de istenilen işlemi tescil ederek belgesini taraflara verir.

The late Emine had endowed a house. In accordance with the waqf deed (vakfiye), following the end of Emine’s line, the prayer leader (imam) and prayer caller (muezzin) of the Hüseyin Çavuş Mosque have been jointly using the house. The house has fallen into disrepair over time and now needs repair. Mutawalli İmam (prayer leader) Ahmet Efendi and Müezzın (prayer caller) Mehmet Efendi want to rent out the house through auction, and cover repair expenses with rent revenue. At auction, İbrahim and his wife Selime Hatun make the highest offer: 8000 akçe advance payment and 20 akçe per month. Later, İbrahim Beşe and his wife go to court and present a promissory note (temessük) bearing the signatures and stamps of mutawalli Ahmet Efendi and Mehmet Efendi, regarding the rental procedure. Now, based on this promissory note, İbrahim Beşe and his wife want the court to register the rental agreement and prepare a hujjet. The court registers the rental agreement and provides both sides with a hujjet regarding the transaction.

İşbu râfi‘ü’l-kitâb İbrahim Beşe bin Abdullah nâm kimesne ile zevce-i menkûhası Selîme bint-i Oruc nam hatun meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü’t-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i anî’l-merâm idüp merhûme Emine bint-i Abdullah nam sâhibetü’l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf ve tasarrufını evvelâ kendi nefsine ba‘dehâ Ömer Reis ibn-i Mustafa nâm kimesneye ba‘dehû Fatıma bint-i Musa nam hatuna ba‘dehâ evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba‘de’l-inkırâz gallesini mahmiyye-i İstanbul’da Arabacı Bayezid Mahallesi’nde vâki Hüseyin Çavuş mescid-i şerîfinde imâm ve müezzın olanlara şart ve ta‘yîn eyledüğü mahalle-i mezkûrede vâki ma‘lûmü’l-hudûd menzil mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a‘vâm ile müşrif-harâb olup imâret ve meremmete eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olup ve meşrûnun-lehüm olan imâm

ve müezzine gelince mutasarrıflar olmağın icâreteyn-i ma'lûmeteyn ve imâret ve meremmete sarf eylediği gallesine mahsûb olmak üzere tâlibîne arz olundukda sekiz bin akçe icâre-i mu'accele ve ayda yirmiştir akçe icâre-i mü'eccele ile üzerimizde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar bulunmayup ve ücret-i mezbûre menzil-i mezkûrun ecr-i misli olmamağın menzil-i merkûma bi'l-fi'l hasbî mütevellîler olan İmam Ahmed Efendi ve Müezzin Mehmed Efendi ale'l-iştirâk alup vech-i muharrer üzere sekiz bin akçe icâre-i mu'accele ile yirmiştir akçe icâre-i mü'eccele ile sene hamse ve seb'îne ve elf Şevvâli gurreinde bize icâr idüp biz dahi istîcâr ve kabûl eylediğimizde yedimize işbu temessûki virmişler idi nazar olunup mücebince li-ecli'l-istihkâm cânib-i şer'-i mutahhardan hüccet virilmek murâdımızdır deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhlarını nâtık bu târih-i mezbûr ile müverrah ve mütevellîleri mezbûrân İmam Ahmed Efendi ve Müezzin Mehmed Efendi'nin imza ve hatemlerini hâvî temessük ibrâz itmeğın mücebince li-ecli'l-istihkâm cânib-i şer'-i kavîmden bu hurûf ketb ü terkîm olunup yedine virilmiştir fi'l-yevmi's-sânî min Saferi'l-muzaffer li-sene sitte ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Abdullah kethüdâ-yı muhzırân, abdi Çelebi bin Hüseyin, Baba Resûl bin Rıdvan, Hasan Çelebi bin Bayram ve gayruhum.

1158 - 1665 (1076) İstanbul 16: 70b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhume Huriye Hatun'un (?) vakfettiği bir ev vardır. Bu ev, 1659 (H. 1070) tarihinde çıkan yangından sonra boş kalarak yıpranmış, geriye yalnızca boş arsası kalmıştır. Mustafa Efendi söz konusu vakıf arsasının kullanım hakkının, üzerine yeniden ev inşa etmek için kendisine verilmesini ister. Mustafa Efendi, mahkemeye bir de isteğini destekleyen ferman sunar. Mahkeme, arsayı ölçüp incelemesi için iki mimar görevlendirir. Mimarlar yapılan keşfin sonucunu mahkemeye bildirir. Sonuç olarak mahkeme, bu arsayı kullanması için Mustafa'ya izin verir.

The late Huriye Hatun had endowed a house. This house has been vacant since a fire in the year 1659 (AH 1070), and it has fallen apart to the point that only the empty land remains. Mustafa Efendi wants the usufruct rights of the waqf-owned land to be transferred to him to build a new house on it. He also presents to court an imperial order (ferman) supporting his request. The court appoints two architects to measure and investigate the land. The architects inform the court about their findings. In the end, the court transfers the usufruct rights of the land to Mustafa.

Merhûme Huriye [?] Hâtun nam sâhibetü'l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf ve süknâsını ulemâdan bir recül-i sâliha şart eyledüğü mah-miyye-i İstanbul'da Kassab İlyas Mahallesi'nde vâkı'a bir taraftan Beşir bin Bola Vakfı ve bir taraftan Ahmed Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan hâss ile mahdûde Beşir bin Bola Vakfı ile müşterek su kuyusını müştemil binâsı muhterik menzil arsası vaktinde binâyâ müsâ'id olmamağla bin yetmiş Zilka'de-si'nde vâki harîk-i gâlîden bu âna gelince şöyle harâbe ve hâliye kalmağla ulemâdan olan işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Mustafa Efendi ibn Hasan Ağa binâ idüp vakfı ihyâ eylemek şartıyla kendüye tevcih olunmasına tâlib olup ba'de'l-keşf ve't-ta'yîn kendüye tevcih olunmak bâbında fermân-ı âlî irâd itmeğin imtisâlen-leh cânib-i şer'-i celîl-i lâzımü't-tescîlden mevlânâ Ömer Efendi ibn İsmail irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan Üstâd Mustafa Bey bin Ali ve Üstâd Ali bin Abdullah el-Balâtî ile üzerine varup zeyli rakîmde isimleri terkîm olunan ile vakf-ı mezbûrın taraf-ı şer'-i hatîrden mensûb mütevellîsi olan Selim Bey bin Ali Bey mahzarlarında mi'mârân-ı mezbûrân mesâha itdikde bi-hesâb-ı terbî'i beş yüz yirmi sekiz zirâ' olduğu mu'ayyen olduktan sonra mevlânâyı mezbûr vâki'ü'l-hâli mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Hasan Çelebi bin Bayram ile meclis-i şer'-i hatîre gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itdikde fermân-ı âlî mücebince arsa-i mahdûde-i mezbûre merkûm Mustafa Efendi'ye tevcih olunup tasarrufı [içün] işbu hurûf terkîm olunup yedine virilmiştir fi'l-yevmi'l-'aşir min Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mahmud Çelebi bin Hasan Çelebi, Mustafa Çelebi bin Hasan, Ali Bey bin Bali, Ahmed bin Ali, Şaban Bey bin Süleyman, Yusuf bin İbrahim, Mehmed Bey bin Ali Bey.

1159 - 1665 (1076) İstanbul 16: 72b/3 Dava / Adjudication

Kız Ali Ağa ve Atik Mahmut Ağa Vakıflarının mütevellisi Mehmet Efendi ile Mehmet Ağa birlikte mahkemeye gelirler. Müteveli Mehmet Efendi'ye göre bu vakıfların eski mütevellisi olan Hüseyin, Mehmet Ağa'ya vakıf mallarından 10'a 11,5 faiz hesabıyla 170,5 esedi kuruş borç vererek temessük belgesini Mehmet Ağa'dan almıştır. Mehmet Efendi, yıllık 29 kuruştan 9 yılda biriken toplam 101 kuruşu Mehmet Ağa'dan ister. Mehmet Ağa ise, 170,5 kuruş borç aldığını doğrulamakla birlikte faizinin 101 kuruş olduğunu kabul etmez. Sonrasında müteveli Mehmet Efendi savını kanıtlayamaz, Mehmet Ağa da tezini doğrulamak için yemin etmez. Bunun üzerine aracılardan yardımlarıyla taraflar faiz borcunun 59,5 kuruş olduğunda birleşerek sulh yaparlar. Böylece Mehmet Ağa'nın borcu $170,5 + 59,5 = 230$ kuruş olur. Ancak, Mehmet Ağa borcunu hemen ödeyecek durumda değildir. Mehmet Efendi, bu borcu her üç ayda 40 kuruş ödenmesi şartıyla taksitlendirir.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Kız Ali Ağa and Atik Mahmut Ağa Waqfs, goes to court with Mehmet Ağa. According to mutawalli Mehmet Efendi, the former mutawalli of these waqfs, Hüseyin, had lent Mehmet Ağa 170.5 esedi kuruş from waqf funds, at 11.5 for 10 interest. He received from Mehmet Ağa a promissory note (temessük). Now Mehmet Efendi wants Mehmet Ağa to pay 101 kuruş debt accrued over 9 years, 29 kuruş per year. Though admitting that he borrowed 170.5 kuruş, Mehmet Ağa denies that the interest is 101 kuruş. Mutawalli Mehmet Efendi cannot prove his claim. For his part, Mehmet Ağa refuses to take an oath to prove his claim. Upon mediation, the sides

agree amicably to settle for 59.5 kuruş, for the debt arising from interest. It turns out that Mehmet Ağa is unable to settle the whole amount immediately. Mutawalli Mehmet Efendi agrees that Mehmet Ağa should pay the debt in installments of 40 kuruş every 3 months.

Merhûm Kız Ali Ağa ve Atîk Mahmud Ağa Vakıfları’nın bi’l-fi’l mütevellisi olan Mehmed Efendi ibn Osman nâm kimesne meclis-i şer’de bâ’isü’l-kitâb Mehmed Ağa ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm mukaddemâ vakf-ı mezbûra mütevellî olan Hüseyin Ağa’nın vakfeyn-i mezbûreyn mâlından bin altmış yedi Muharremi’nde mezbûr Mehmed Ağa’ya ikrâz ve teslîm idüp ve yedinden deyn temessûki aldığı yüz yetmiş buçuk esedî guruş ve târih-i mezbûrdan târih-i kitâb senesi Muharremi gurrasine gelince onı on bir buçuk hesâbı üzre hissesine mezbûr Mehmed Ağa üzerine ilzâm olunan yirmi dokuz guruşdan dokuz senede müctemi’ olan yüz bir guruş mezbûr Mehmed Ağa’dan taleb eylediğimde mezbûr Mehmed Ağa vech-i muharrer üzre mütevellî-i mezbûr Hüseyin Ağa’dan târih-i mezbûrda yüz yetmiş buçuk esedî guruş ikrâz ve kabz itdîğini ikrâr lâkin vech-i muharrer üzre dokuz senede üzerine yüz bir guruş ribh ilzâm olunduğunu inkâr idüp ben dahi ityâna kâdir olmayup mezbûr Mehmed Ağa’nın dahi yemîninden adem-i nükûlî mukarrer olup ribh-i mezbûr da’vâsından sulh her vechile vakfa enfa’ olmağın muslihûn tavassut idüp ribh-i mezbûr da’vâsından mezbûr Mehmed Ağa ile beynimizde elli dokuz buçuk esedî guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediğimizde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl itdîğimden sonra mezbûr Mehmed Ağa’nın vech-i muharrer üzre asl-ı mâl ve bedel-i sulhdan cem’an deyni olan iki yüz otuz esedî guruş vakfa edâya iktidârı olmayup te’cile tâlib olmağın ben dahi târih-i kitâbdan on beş ay tamâmına değin her üç ayda kırk esedî guruş virüp ba’dehû üç ay mürûrında dahi otuz esedî guruş virüp edâ itmek üzre te’cîl eyledim didikde gıbbe’t-tasdik mâ-vaka’a ketb olundu fi’t-tâsi’ min Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb’îne ve elf Şühûd

Osman Çavuş el-mübaşir, Mehmed Ağa bin Hasan, Hasan Bey bin Yusuf Bestânî, Hasan Bey bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Oruc, Musallî Bey bin Murad Bestânî, Baltacı Abdülmennan.

1160 - 1665 (1076) İstanbul 16: 74a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Merhume Hayrunnisa Hatun'un vakfettiği, ancak yanarak yok olan evin arsasına, hâkim ve mütevellinin de iznini alan Ali Efendi kendi parasıyla yeni bir ev yaptırır. Şimdi Ali Efendi, yeni eve harcadığı masrafın mahkeme tarafından belirlenmesini ister. Mahkeme bölgeye, inceleme yapması için bir naip (kadı yardımcısı) ve iki mimar gönderir. Bilirkişilerin yaptığı keşif sonrasında söz konusu evin en az 92.530 akçeye yapılabileceği öğrenilir. Mahkeme de bu işlemi tescil eder.

The late Hayrunnisa Hatun had endowed a house, which has burnt down. With the permission of the judge and the waqf mutawalli, Ali Efendi builds a new house on the plot of the destroyed house, using his own funds. Now Ali Efendi wants the court to calculate his expenses on the new house. The court sends out a substitute judge (naip) and two architects for an examination. The experts decide that it would take at least 92,530 akçe to build the house. The court registers this finding.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından Oruc Gazi Mahallesi ahâlisinden umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Ali Efendi ibn Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihü'l-'imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü'l-evtâdda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp merhûme Hayrunnisâ Hâtun nam sâhibetü'l-hayrın süknâsı ulemâdan bir recül-i sâliha meşrûta vakf olup tevcih-i hâkimü's-şer' ile tasarrufımda olan mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Medîne-i Münevvere Vakfı ve iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan süknâsı ulemâyâ meşrûta Abdülhalil Efendi nâm kimesne tasarrufında olan menzil ile mahdûd binâsı muhte-

rik menzil arsası üzerine re'y-i hâkim ve izn-i mütevellî ile nefsim için mülk olmak üzere kendi malım ile bir menzil binâ itmişidim hâlen savb-ı şer'-i mutahhardan üzerine varılıp masrûfım tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve takvîm olunmak matlûbımdır didikde cânib-i şer'-i celîl-i lâzımü't-tescîlden mevlânâ Ömer Efendi ibn İsmail irsâl olunup ol dahi hâssa mimârlardan üstâd Hacı Hasan bir Ömer ve üstâd Mustafa Bey bin Ali ile menzil-i mezbûrın üzerine varup ebniye ve sukûf ahvâline ittılâ'-ı tâmm ve kemâl-i vukûfı olup zeyl-i rakîmde isimleri terkîm olunan müslimîn ile vakf-ı mezbûrın bi'l-fi'l mütevellîsi olan umdetü's-sâlikîn zübdetü'n-nâsihîn eş-Şeyh Hasan Efendi ibn Ömer mahzarlarında mimârân-ı mezbûrân ba'de'l-mesâha takvîm itdiklerinde tûlen on yedi kadden altı bi-hesâb-ı terbî'i yüz iki zirâ' taş duvarın her zirâ'ı [silik] akçeden altı bin yüz yirmi akçe ve tûlen on bir kadden beş bi-hesâb-ı merkûm elli beş zirâ' frengî duvarın her zirâ'ı kırkar akçeden iki bin iki yüz akçe ve mevâzi'-i adîdede vâki bi-hesâb-ı mezkûr iki yüz elli sekiz zirâ' dolma duvarın her zirâ'ı altışar akçeden on beş bin dört yüz seksen akçe ve geçme (?) camları ile dokuz aded pencerenin her biri bin akçeden dokuz bin akçe ve yedi aded toplı ağaç pencerenin her biri üçer yüz akçeden iki bin yüz akçe ve bir mükemmel masandıra beş bin akçe ve [...] fenerli dört dolabın her biri altışar yüz akçeden iki bin dört yüz ve korkuluğu ile mükemmel bir oda ocağı iki bin akçe ve bir çift altı yüz akçe ve yedi aded [silik] her birisi sekizer akçeden beş yüz altmış akçe ve sekiz adet billur camın her birisi ikişer yüz [silik] beşer akçeden bin yedi yüz altmış akçe ve sekiz adet billur camın her birisi ikişer yüz yirmişer akçeden yedi yüz altmış akçe ve on bir aded astar camın her birisi yüz ellişer akçeden bin altı yüz elli akçe [silik] oda kapısı altı yüz akçe ve bir mükemmel masandıra bin akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr seksen sekiz zirâ' teneke [silik] her zirâ'ı sekiz akçeden dokuz yüz altmış akçe ve bi-hesâb-ı merkûm seksen sekiz [silik] tahta döşemenin her zirâ'ı yetmişer akçeden altı bin yüz altmış akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr elli sekiz ağaç sofalar döşemesinin her zirâ'ı kırkar akçeden iki bin üç yüz yirmi akçe ve bir sâde oda kapısı iki yüz akçe ve iki trabazan dört yüz akçe ve cunbalı bir merdeban iki bin akçe ve bir ocak altı yüz

akçe ve kaygan döşemeli bir âbdest-hâne ma'a kenîf dört bin ve iki dolab beş yüz akçe ve bir dolma dolab beş yüz akçe ve iki eğri destek iki yüz kırk akçe ve bi-hesâb-ı mezkûr otuz altı zirâ' tahta perdenin her zirâ'ı otuzar akçeden dokuz yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz yetmiş zirâ' sakfın her zirâ'ı sekizer akçeden on üç bin altı yüz akçe ve bir orta kapu beş yüz akçe ve bir zukak kapusu yedi yüz akçe cem'an doksan iki bin beş yüz otuz akçe ile ancak olur noksan ile binâ mümkün değildir meblağ-ı mezbûrdan ba'dehû tahmîn olunmuş olan bin akçe nukzı ihrâc olundıkda doksan bir bin beş yüz otuz akçe kalur deyü mimârân-ı mezbûrân ile müslimîn-i mezkûrîn ictimâ' ve ittîfâk itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Hasan Çelebi bin Bayram ile meclis-i şer'-i hatîre gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-hüve'l-vâkı bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî min Saferî'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-emâcid ve'l-eşbâh Ali Ağa İstanbul Ağası hâlen, fahrü'l-akrân Hacı Mehmed Ağa bin Abdurrahman, umdetü'l-eşbâh İbrahim Çelebi bin Hacı Mehmed Ağa, Ali Efendi ibn Selim el-imam, Mehmed Efendi el-müezzîn, Abdi Çelebi el-...]

1161 - 1665 (1076) İstanbul 16: 76a/2 Tescil işlemi / Registration

Hatice Hatun'un, mülkiyeti Ferruh Kethüda Vakfı'na ait olup mütevellî izniyle kocası Hacı Mehmet'ten devralmış (tefviz edilmiş) olduğu bir ev vardır. Hatice Hatun'un vekili Mehmet Çelebi, şimdi bu evi Mehmet Ağa'ya 400 esedi kuruşa devreder (tefviz eder). Böylece evin kullanım hakkı Mehmet Ağa'ya geçmiş olur.

A house belonging to the Ferruh Kethüda Waqf has been transferred to Hatice Hatun by her husband Hacı Mehmet, with the permission of the mutawalli. Now, Hatice Hatun's legal agent Mehmet Çelebi transfers the house to Mehmet Ağa for 400 esedi kuruş. The usufruct of the house thus passes to Mehmet Ağa.

Mahmiye-i İstanbul'da Monla Şeref Mahallesi'nde sâkine Hâdice bint-i Mustafa nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu zâtını ma'rifet-i şer'îye ile ârifân İmam Ömer Efendi ibn Ali ve Ali bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan Mehmed Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'de bâ'isü'l-kitâb Mehmed Ağa ibn Kasım nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Ferruh Kethüdâ vakfından olup mahmiyye-i mezbûre hısnı ebvâbından Balat Kapısı dâhilinde merhûm-ı mezbûrun mahallesinde vâki bir taraftan müezzinine meşrûta vakf menzil ve üç taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd üç bâb fevkânî oda ve bir sofa ve tahtânî matbah ve bir havluyu ve kenîfi müştemil olup müvekkilem mezbûre Hadice'nin mukaddemâ zevci olan Hacı Mehmed nâm kimesneden izn-i mütevellî ile hakk-ı tasarrufını tefevvüz itmekle icâre-i mu'accele ve ayda otuzar akçe ücret-i mü'eccele ile tasarrufunda olan menzilin hakk-ı tasarrufunu dört yüz esedî guruş bedel mukâbelesinde ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'ü'r-rağbe izn-i mütevellî ile mezbûr Mehmed Ağa'ya bedel-i misli dört yüz esedî guruş mukâbelesinde bi'l-vekâle ferâğ ve tefvîz ve teslim ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr dört yüz esedî guruş mezbûr Mehmed Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim min ba'd menzil-i mahdûd-ı mezbûr merkûm Mehmed Ağa'nın hakk-ı müfevvezidir [silik] gibi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

[silik] Efendi ibn Şaban el-imam, İbrahim Halife ibn el-müezzin, Hamamcı Hacı Ali bin Hasan, Ali Dede ibn Ramazan.

1162 - 1665 (1076) İstanbul 16: 76b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Osman Çelebi ile kız kardeşi İsmihan, mülkiyeti Hoca Hayrettin ve Hacı Sinan Vakıflarına ait olup yıllık 100 akçe mukataalı (kira kastediliyor) bir evi ortak kullanmaktadırlar. Osman Çelebi, kendi hissesini söz konusu vakıfların mütevellilerinin izniyle Hüseyin

Ağa'ya 41.000 akçe karşılığında devreder (tefviz eder). Bu işlemin ardından İsmihan'ın vasisi Şehbaz, İsmihan'ın nafakaya ihtiyacı olduğu gerekçesiyle İsmihan'ın hissesini de aynı paraya yine Hüseyin Ağa'ya devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Osman Çelebi and his sister İsmihan have been jointly using a house belonging to the Hoca Hayrettin and Hacı Sinan Waqfs. The rent has been 100 akçe per annum. Osman Çelebi transfers his share of the house to Hüseyin Ağa for 41,000 akçe, with the permission of the waqf mutawallis. Then, under the pretext that İsmihan needs alimony, İsmihan's guardian Şehbaz transfers İsmihan's share to Hüseyin Ağa, for the same amount. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Baba Hasan Alemlî Mahallesi'nde sâkin Osman Çelebi bin Ali meclis-i şer' de hâlen zağarcıbaşı olan umdetü'l-emâcid Hüseyin Ağa bin Şaban tarafından ikrâr-ı âti'l-beyânı tasdîka vekîl olup ber nehc-i sübût şer'an vekâleti sâbit olan Yazıcı İbrahim Çelebi ibn Mustafa mahzarında ikrâr ve itiraf idüp mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Mehmed Ağa Vakfı ve bir taraftan Yusuf [silik] Mehmed Ağa [silik] Ali Bey vereseşi mülkleri ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd Hâce Hayreddin ve Hacı Sinan Vakıfları'na senede yüz akçe mukâta'ası olup tûlen kırk altı zirâ' ve arzan yirmi sekiz zirâ' [silik] bi-hesâb-ı şatrancî bin iki yüz doksan dokuz buçuk zirâ' arsanın nısfı benim ve nısf-ı âharı li-ebeveyn kız karındaşım olan İsmihan nam sağırenin tasarrufında olup hâlen arsa-i mezbûrede tasarrufımda olan nısfını vakfeyn-i mezbûreyn mütevellîleri izinleri ile kırk bir bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe mukâbelesinde müvekkil-i müşârün-ileyh Hüseyin Ağa'ya ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl ve kabz eyledikten sonra bedel-i merkûm kırk bir bin akçeyi müvekkil-i müşârün-ileyh Hüseyin Ağa yedinden bi't-tamam alup kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîki'l-mer'î sağıre-i mezbûrenin [silik] kibel-i şer'den mansûbe vasîsi olan Şehbaz bint-i Abdullah tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân

olan Ali Efendi bin Şaban ve İsmail Efendi bin Abdülatif şehâdetleri ile şer‘an vekâleti sâbite olan Yusuf Çelebi bin Abdullah meclis-i mezbûrda vekîl-i mezbûr Yazıcı İbrahim Çelebi mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp sağıre-i mezbûrenin karındaşı mezbûr Osman Çelebi arsa-i mezbûrenin nısfını müvekkil-i mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa’ya ferâğ ve tefvîz itmekle sağıre-i mezbûrenin hissesi olan nısf-ı âharı müntefi‘ bahâ olmadığından gayrı sağırin nafakaya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğına binâ‘en arsa-i mezbûrede sağıre-i mezbûrenin hissesi olan nısf-ı şâyî‘ini müvekkil-i merkûma vakfeyn-i mezbûreyn mütevellîleri izinleri ile bedel-i meblağ olan kırk bir bin akçe bedel mukâbelesinde vesâyetim hasebiyle müvekkil-i müşârün-ileyh Hüseyin Ağa’ya ferâğ ve tefvîz eylediğimde ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i merkûm kırk bir bin akçeyi müvekkil-i mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa yedinden bi’t-tamam ahz ü kabz eyledim didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘îyyü’l-mu‘teber bedel-i merkûm arsa-i [silik] bedel-i misli ve sağıre-i mezbûrenin nafakaya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğunu sıkât ihbâr itdiklerinde mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’r-râbi‘ aşer min Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi bin [silik], Mehmed Çelebi bin Ali, Mehmed Bey bin Abdullah, Hüseyin Halife bin Abdülkadir el-müezzin, Mustafa Beşe bin Abdullah, Hasan bin Mahmud, Mehmed Beşe bin Hanefi ve gayruhum.

1163 - 1582 (990) İstanbul 16: 78a/1 Dava / *Adjudication*

İskender Çavuş kimi mülklerini vakfetmek için mahkemeye gelir. Öncelikle bir ahır, bir bahçesi ve iki dükkânı kapsayan bir mülk ile bu mülkün tam karşısında olup benzer özelliklere sahip ve Hüma Hatun Vakfı’yla ortak duvarı olan başka bir mülkünü şu şartlarla vakfeder: Bu mülkler kiraya verilecek ve elde edilen gelirlerle hayır amacıyla bir çeşme yapılacaktır. Ayrıca Hüma Hatun’un ruhuna her gün bazı dualar okumak şartıyla dindar

Melchior Lorichs'in çizgileriyle bir çeşme ve su terazisi (16. yy.)

A public fountain and a water scale in the sixteenth century, by Melchior Lorichs.

ve temiz kalpli bir kişiye günlük 2,5 akçe verilecektir. Bu işlemin ardından İskender Çavuş, Edirne'de bulunan bir mülkünü de vakfeder. Bu vakfiyenin şartlarına göre ise Lalezar ile İskender'in kızı Zülfi yaşamları boyunca söz konusu mülkün bir bölümünü, İskender Çavuş'un hür ettiği eski kölesi Mihriban da başka bir bölümünü kullanabilecektir. Evin dışındaki ahır da Lalezar, Zülfi ve Mihriban ortak kullanacaktır. Onların ölümünden sonra kullanım hakkını kendi çocukları sürdürecektir. Bu kişilerin soyları tükendiğinde ise, Feraz Salih Mescidi'nin müezzinleri yılda bir kez İskender'in ruhuna dua okumak şartıyla bu mülkü kullanabileceklerdir. Bu vakıfların nazırları ise öncelikle İskender'in oğlu Mehmet sonra da onun çocukları olacaktır. İskender Çavuş, şimdilik Mahmut'u müteveli yapar. Ancak Mahmut'un ölümün-

den sonra oğlu Mehmet sonra da onun çocukları mütevellilik görevini yürütecektir. İskender Çavuş, bu koşulların kaydedilerek vakfın kurulmasından sonra kararından caydığını söyler. Müteveli Mahmut ise, kimi din âlimlerinin görüşüne göre vakfiyenin artık bozulamayacağını belirtir. Sonuç olarak mahkeme yapılan vakfiyeyi tescil eder.

İskender Çavuş goes to court to donate some of his properties. First, he endows a property comprising a stable, a garden and two stores, and another property right across the first one, with similar components, which has a common wall with a property belonging to the Hüma Hatun Waqf. The stipulations are as follows. The properties are to be rented, and the revenue is to be used to build a fountain for public use. A religious and good person is to be given 2.5 akçe per day to pray for Hüma Hatun daily. After this transaction, İskender Çavuş endows another property in Edirne. The condition of the waqf deed (vakfiye) is that Lalezar and İskender's daughter Zülfi are to use some portion of the property as long as they live. İskender's emancipated slave Mihriban is to use the other portion of the property. Lalezar, Zülfi and Mihriban are to jointly use the stable outside the house. After their death, the usufruct rights are to pass to their children. When the lines of the mentioned persons end, the prayer callers (müezzin) of Feraz Salih Mosque are to use the property upon the condition that they pray for İskender Çavuş's soul once a year. The minister (nazır) of these waqfs is to be İskender's son Mehmet, and after him his children. For the time being, İskender Çavuş appoints Mahmut as mutawalli. After Mahmut's death İskender's son Mehmet is to become the mutawalli. Mehmet's sons are to succeed him as mutawalli. After the property has been endowed, İskender changes his mind and wants to annul the waqf. Based on the views of certain Islamic jurists, the mutawalli Mahmut states that the waqf deed cannot be annulled. In the end, the court registers the waqf deed.

[Dua] emmâ ba'd bu sahîfe-i sahîha-i şer'îye ve nemîka-i mer'îye inşâsına bâdî budur ki fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân ve zah-rü'l-emâsil ve'l-akrân el-vâsik bi-mezîd-i inâyeti'l-melikî'l-ilâh İskender Çavuş ibn Abdullah vaktâ ki mecâzî umûrunda [silik] mebâdî umûr mâlinda tedebbür idüp idüp ve bu çarh-ı karâr-ı gec-reftâra nazar idüp her tulû'un üfûli ve her su'ûdun nüzûli [silik] idüğün ayne'l-yakîn bilüp himmet-i vâlâ-ehemmiyeti âna munsarif oldu ki işbu hadîs-i nebevî leyse leke min dünyâke illâ mâ-ekelte fe-efneyte ev lebiste fe-ebleyte ev tesaddakte fe-ebkayte muktezâsınca a'mâlinin meddi münkâtı' olmayup sadakât-ı câri-ye dâyimü'l-istimrârı sa'âdet-i âhirelerine muktazî olup suhufât-ı rûzgarda zuhûr bulan [silik] sebep zikr-i cemîl ve bâ'is [silik] ola binâ'en alâ zâlik mûmâ-ileyh İskender Çavuş meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup şöyle ikrâr ve i'tiraf eyledi ki mahrûsa-i İstanbul'da To[p] Kapısı kurbünde Bayezid Ağa Mahallesi'nde vâki olup biri ocaklı ikisi ocaksız [silik] ve önlerinde birer sofalı ve bir tahtânî eş öni ve bir âhûrı ve bir mikdâr bâğçeyi ve iki dükkanları müş-temil olup bir taraftan Fâtıma Hatun Vakfı ile ve bir taraftan Baba Çelebi Vakfı ile ve iki tarafından tarîk-i âmm ile mahdûd olan menzilin ve menzil-i mezbûr mukâbelesinde yol aşuresinde vâki olup üzerlerinde başka başka odaları olan dört bâb dükkanları giriz divarlarıyla ortalarında Hümâ Hâtun müşterekdir ve bunların hudûdı bir taraftan [silik] İskender mülkine ve bir taraftan mezbûre Hümâ Hatun mülkine ve iki tarafından tarîk-i âmma münteheidir ve bu cümle menzil ile dükkanları ve odaları cemî' tevâbi' ve levâhıkı ile hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf ve habs eyledim ve şöyle şart eyledim ki bu zikr olunan mevkûfât icâreye virilüp ücretinden bir gâyet mahal ve ziyâde münâsib olan yerde bir çeşme-i zîbâ binâ ve inşâ oluna çeşmenin binâsı tâm olup suyu tamâm cârî olduğundan sonra zikr olunan merkûmânın mahsû-lünden bir sâlih ve mütedeyyin ve ehl-i [...] olan kimesneye yevmî iki buçuk akçeye virile ol dahi her gün sabâh namazından sonra bir kerre sûre-i Yâsîn ve üç ihlâs ve bir kerre mu'avvizeteyn ve bir kerre sûre-i Fâtiha tilâvet eyleye ve her haftada Çehârşenbe gün tilâvet itdüğü sûrelerin sevâbını Hümâ Hâtun rûhına hîbe ide bâkî

günlerde itdüğü tilâvetin sevâbını bu vâkıf-ı muhtâc rûhına hîbe ide ve mezbûre Hümâ Hatun huyûtda oldukca ol dıvarı Hümâ Hâtun ile müşterek olan dükkân kirâsından yevmî bir akçeye mutasarrıf ola vefât itdüğünde ol bir akçe girü vakf için zabt oluna ve bundan mâ’adâ mahrûsa-i Edirne’de Feraz Sâlih Mahallesi’nde vâki olup iki evleri ve önlerinde sofaları ve bâğçeyi ve âb-hâne ve âhûrı müştemil olup bir taraftan kendi mülkine ve bir tarafı [silik] mülkine ve bir tarafı imâm-ı mahalleye vakf olan menzile ve bir tarafı mescid ve bir tarafı Fâtıma Hatun mülkine ve bir tarafı Sena Hatun mülkine müntehî olan menzili dahi vakf u habs eyledim ve şöyle şart eyledim ki zikr olunan menzilde benim mülküm cânibi-ne gelen oda önünde sofasıyla ve hallâba gelince olan bâğçesiyle Lâlezâr ile kızı Zülfi ile ma’an huyûtda oldukça oturalar bir evi önünde sofasıyla ve bir mikdâr bâğçesiyle Mihribân bint-i Abdullah nam mu’tekama vakf eyledim huyûtda oldukça mutasarrıfe olalar ve dışarda olan âhûrı üçü ber vech-i iştirâk mutasarrıf olalar onlardan sonra evlâdları dahi mutasarrıflar olup evlâd-ı ve evlâd-ı evlâdları dahi ile’l-inkırâz mutasarrıflar olalar bunlar münkariz oldukdan sonra her kim Feraz Salih Mescidi’ne müezzin olursa ol mutasarrıf olup yılda bir kerre rûhım için kelâm-ı kadîmi hatm ide ve her Cuma gicesi üç İhlâs ve bir mu’avvizeteyn ve bir kerre Fâtiha sûresini okuya ve oğlım Mehmed ve evlâd-ı evlâdları ile’l-inkırâz vakfa nâzır olup yevmî beşer akçeye mutasarrıf olalar ve otuz altı akçe mukâta’asın İstanbul’da olan vakıfdan vireler ve zikr olunan dükkânların ev evlerin ve çeşmenin meremmâtına yevmî bir akçe vireler ve ben hayâtda iken mütevellî yevmî yarım akçe [silik] gitduğimden sonra oğlım Mehmed kezâlik mütevellî olup ba’delhû evlâdı ve evlâd-ı evlâdı ile’l-inkırâz mütevellî olup yevmî bir akçeye mutasarrıf ola ve tevliyet ve tebdîl ve tağyîr aslında ve şartında ba’dê âharı yedimde ola ve bu cümle mevkûfâtımı mütevellî nasb eylediğim Mahmud ibn Abdullah’a teslîm eyledim [ol dahi] tesellüm ve kabz eyledi didikde mukırr-ı mezbûrı mezkûr mütevellî bi’l-muvâcehe tasdik itdüğinden sonra vâkıf-ı mezbûr vakf-ı meşrûhından rücû’a şürû’ itdi ki kıdvê-i e’imme-i dîn ve umdet-i ulemâ-i yakîn [silik] hazretleri katında vakf-ı mezbûrın

adem-i lüzûmı mu'ayyen olup rücû'ı câiz ve [silik] emr-i şer' den gayr mücâviz olmağın vakf-ı mezbûrdan rücû' ideyim ve silk-i mülkime kemâ-kân [silik] itdim deyüp mütevellî-i mezbûrdan istircâ' ve istirdâd itdikde mütevellî-i mesfûr cevâbında imâmeyn-i hü mâmeyn kavllerinde vakfa lüzûm lâzım deyü sadr-ı kitâbda tevkî'i vâki olan [silik] mürâfa'a olup hükm taleb itdikde hâkim-i mûmâ-ileyh icrâ [silik] el-hakk beyne yedeyhi tarafeynin kelâm [silik] isgâ ve cânibeynin merâmını istifsâ itdikden sonra vakfda olan müctehidîne vâkîf ve [silik] âlim ve ârif iken cânib-i lüzûm-ı vakfı evlâ ve ma'mûlün-bih olmak mâ-aleyhi't-takvâ olmağın [sihhat-i] vakfa ve lüzûmına hükm idüp tescîl itdi hükmen sahîhan şer' iyyen ve tescilen sarîhan mer' iyyen cerâ zâlik ve hurrire fî evâ-yılı şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene tis'îne ve tis'a mie

Şühûdü'l-hâl

Hızır Bey ibn Abdullah, Cafer bin Mehmed el-müezzîn, Ahmed Bey ibn Abdullah Mehmed bin Musallî, Mustafa Bey ibn Abdullah, mevlânâ Şaban ibn [silik] el-hatîb bi-câmi'-[silik], Hüseyin bin Ferhad, Hüsrev Bey ibn Abdullah el-mütevellî, Ali Bey ibn el-marûf bi-Savafî, Mehmed Çavuş ibn Mustafa defter-i çavuş, Cafer bin Abdullah ve Kanber ibn Abdullah.

1164 - 1665 (1076) İstanbul 16: 78b/2 Tescil işlemi / Registration

Merhum Mehmet Bey'in, içinde oturan kişinin günde bir defa Yasin duası okuyup sevabını Hz. Muhammed'in ruhuna hediye etmesi şartıyla vakfettiği bir ev vardır. Evi kullanan Osman Efendi evden çıkar ve yerine Mustafa Efendi'yi tavsiye eder. Mahkeme de söz konusu evi, kullanması için Mustafa Efendi'ye verir.

The late Mehmet Bey had endowed a house on the condition that the resident say the Yasin prayer once a day for the soul of the Prophet Muhammed. The current resident Osman Efendi vacates the house and recommends Mustafa Efendi as his replacement. The court assigns the house's usufruct rights to Mustafa Efendi.

Merhûm Mehmed Bey bin Ömer nam sâhibü'l-hayrın vakfiye-i ma'mûlün-bihâsı nâtıka olduğu üzre [silik] günde bir sûre-i Yâsin-i şerîf tilâvet idüp sevâbını Resûl-i Ekrem sallallâhü aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı pür-fütûhlarına ihdâ itmek üzre süknâsı kârî ve mütedeyyin ve müteşerri' bir recûl-i sâliha meşrûta vakfı olup mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Sağır Mahallesi'nde vâki etrâf-ı erba'adan Mehmed ibn Bektaş ve Yakut Ağa ibn Abdullah mülkleri ve tarîk-i hâss ile mahdûd bir beyt-i ulvî ve bir beyt-i süflî ve zille ve sofayı ve kenîf ve muhavvatayı müştemil menzili ber müceb-i şart-ı vakf tevcîh-i hâkim ile mutasarrıfı [silik] Osman Efendi ibn Hasan ihtiyârıyla kârî ve mütedeyyin ve müteşerri' olan bâ'isü'r-rakîm Mustafa Efendi ibn [silik] fâriğ olup kasr-ı yed itmeğin süknâ-yı menzil-i mahdûd-ı mezbûr ber müceb-i şart-ı vâkıf taraf-ı şer'den mezbûr Mustafa Efendi'ye tevcîh olunup tasarrufiye bu vesîka-i enîka mâ-hüve'l-hakîka ketb ve yedine def' olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Saferi'l-hayr sene 1076

Şühûd

Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhzırân, Şükrullah Bey ibn Mustafa, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Resûl bin Rıdvan.

1165 - 1665 (1076) İstanbul 16: 79a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gülbahar isimli hayırseverin vakfettiği evin mütevellisi olmadığı için mahkeme, Seyyit Ahmet'i mütevellî tayin eder.

A house endowed by a philanthropist named Gülbahar does not have a mutawalli. The court appoints Seyyit Ahmet as its mutawalli.

Mahmiye-i İstanbul'da [silik] Gülbahar nam sâhibetü'l-hayrın vakfından olup mahmiyye-i mezbûrede [silik]başı Mahallesi'nde vâki bir tarafı mülkine bir tarafı Ana Hatun Vakfı'na ve bir tarafı Şahzâde Hatun mülkine ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd menzilin mütevellîsi olmayup bir mütevellî nasb olunmak lâzım ve

mühim olmağın işbu bâ'isü'l-vesîka es-Seyyid Ahmed Efendi ibn Mehmed her vechile tevliyet uhdesinden gelmeğe kâdir olmağın mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi kibel-i şer'den mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Saferi'l-hayr sene 1076

Şühud

İmam Mehmed Efendi ibn Osman, Resûl bin Rıdvan, Abdi bin Hüseyin, Mehmed bin Rıdvan.

1166 - 1665 (1076) İstanbul 16: 79a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Feyzullah Efendi Vakfı'nın mütevellisi Sefer Efendi, eski müteveli merhum Selim Efendi'nin çocuklarının vasisi olan Ahmet ile mahkemededir. Sefer Efendi, vakıf malından olup merhum Selim Efendi'de kalan 75 kuruşu, vasi Ahmet'ten teslim alır. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Sefer Efendi, mutawalli of the Feyzullah Efendi Waqf, comes to court with Ahmet, the guardian of the waqf's former mutawalli the late Selim Efendi's children. Guardian Ahmet hands over to Sefer Efendi 75 kuruş belonging to the waqf, which was in possession of the late Selim Efendi. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Feyzullah Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l müteveli olan Sefer Efendi ibn Ahmed meclis-i şer'de vakf-ı mezbûrın sâbıkan mütevellisi iken vefât iden Selim Efendi'nin evlâd-ı sığârı Mustafa ve Abdurrahim ve Abdüsselam'ın kibel-i şer'den mansûbe vasîleri olan bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Osman nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mâl-ı vakf-ı mezbûrdan müteveffâ-yı mezbûrun yedinde olup vefâtından sonra vasî-yi mezbûrun kabz itdiği yetmiş beş esedî guruşu vasî-yi mezbûr yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim min ba'd vasî-yi mezbûr yedinde bir akçe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-

Merhûm Mehmed Bey bin Ömer nam sâhibü'l-hayrın vakfiye-i ma'mûlün-bihâsı nâtika olduğu üzre [silik] günde bir sûre-i Yâsin-i şerîf tilâvet idüp sevâbını Resûl-i Ekrem sallallâhü aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı pür-fütûhlarına ihdâ etmek üzre süknâsı kârî ve mütedeyyin ve müteşerri' bir recûl-i sâliha meşrûta vakfı olup mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Sağır Mahallesi'nde vâki etrâf-ı erba'adan Mehmed ibn Bektaş ve Yakut Ağa ibn Abdullah mülkleri ve tarîk-i hâss ile mahdûd bir beyt-i ulvî ve bir beyt-i süflî ve zille ve sofayı ve kenîf ve muhavvatayı müştemil menzili ber mûceb-i şart-ı vakf tevcîh-i hâkim ile mutasarrıfı [silik] Osman Efendi ibn Hasan ihtiyârıyla kârî ve mütedeyyin ve müteşerri' olan bâ'isü'r-rakîm Mustafa Efendi ibn [silik] fârîğ olup kasr-ı yed itmeğin süknâ-yı menzil-i mahdûd-ı mezbûr ber mûceb-i şart-ı vâkıf taraf-ı şer'den mezbûr Mustafa Efendi'ye tevcîh olunup tasarrufiyçün bu vesîka-i enîka mâ-hüve'l-hakîka ketb ve yedine def' olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Saferi'l-hayr sene 1076

Şühûd

Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhzırân, Şükrullah Bey ibn Mustafa, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Resûl bin Rıdvan.

1165 - 1665 (1076) İstanbul 16: 79a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gülbahar isimli hayırseverin vakfettiği evin mütevellisi olmadığı için mahkeme, Seyyit Ahmet'i mütevellî tayin eder.

A house endowed by a philanthropist named Gülbahar does not have a mutawalli. The court appoints Seyyit Ahmet as its mutawalli.

Mahmiye-i İstanbul'da [silik] Gülbahar nam sâhibetü'l-hayrın vakfından olup mahmiyye-i mezbûrede [silik]başı Mahallesi'nde vâki bir tarafı mülkine bir tarafı Ana Hatun Vakfı'na ve bir tarafı Şahzâde Hatun mülkine ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd menzilin mütevellîsi olmayup bir mütevellî nasb olunmak lâzım ve

mühim olmağın işbu bâ'isü'l-vesîka es-Seyyid Ahmed Efendi ibn Mehmed her vechile tevliyet uhdesinden gelmeğe kâdir olmağın mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi kibel-i şer'den mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Saferi'l-hayr sene 1076

Şühud

İmam Mehmed Efendi ibn Osman, Resûl bin Rıdvan, Abdi bin Hüseyin, Mehmed bin Rıdvan.

1166 - 1665 (1076) İstanbul 16: 79a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Feyzullah Efendi Vakfı'nın mütevellisi Sefer Efendi, eski mütevellî merhum Selim Efendi'nin çocuklarının vasisi olan Ahmet ile mahkemededir. Sefer Efendi, vakıf malından olup merhum Selim Efendi'de kalan 75 kuruşu, vasi Ahmet'ten teslim alır. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Sefer Efendi, mutawalli of the Feyzullah Efendi Waqf, comes to court with Ahmet, the guardian of the waqf's former mutawalli the late Selim Efendi's children. Guardian Ahmet hands over to Sefer Efendi 75 kuruş belonging to the waqf, which was in possession of the late Selim Efendi. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Feyzullah Efendi Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Sefer Efendi ibn Ahmed meclis-i şer'de vakf-ı mezbûrın sâbikan mütevellisi iken vefât iden Selim Efendi'nin evlâd-ı sığârı Mustafa ve Abdurrahim ve Abdüsselam'ın kibel-i şer'den mansûbe vasîleri olan bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Osman nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mâl-ı vakf-ı mezbûrdan müteveffâ-yı mezbûrun yedinde olup vefâtından sonra vasî-yi mezbûrun kabz itdiği yetmiş beş esedi guruşu vasî-yi mezbûr yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim min ba'd vasî-yi mezbûr yedinde bir akçe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-

vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’r-râbi‘ aşer min Saferi’l-hayr sene 1076

Şühûd

Osman Efendi ibn Abdülhak el-müezzın, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Hasan Beşe ibn Abdullah Çukadar, İsmail Çelebi ibn Mustafa, Ramazan Çelebi bin Ali, Haffâf Salih.

1167 - 1665 (1076) İstanbul 16: 79b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçeri Ali Beşe, yeniçerilerin 60. Ağa Bölüğü’ne özel oda için vakfedilen paranın mütevellisi olup vefat eden Hüseyin Beşe’nin çocuklarının vasisi olan Ahmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Beşe, merhum Hüseyin Beşe’ye vakıf malından 16,5 kuruş, çocukların mallarından da 57 kuruş borçlanmış olduğunu belirtir. Ayrıca Ali Beşe, çuka bahasından (faiz kastediliyor) 11 kuruş daha borçlanmıştı. Sonuç olarak Ali Beşe, vakıf malından ve çocukların malından Ahmet Beşe’ye toplam 84,5 kuruş borçludur. Mahkeme, Ali Beşe’nin sözlerini tescil eder.

Janissary Ali Beşe goes to court with Ahmet Beşe, the guardian of the children of late Hüseyin Beşe, who was the mutawalli of the funds endowed for a room reserved for the janissaries’ 60th Ağa squad. Ali Beşe states that he owed Hüseyin Beşe 16.5 kuruş on behalf of the waqf, and 57 kuruş on behalf of the children. In addition, he owes 11 kuruş for interest (expressed as the “price of broad cloth”). Thus, he owes Ahmet Beşe a total of 84.5 kuruş on behalf of the waqf and children. The court registers Ali Beşe’s testimony.

Dergâh-ı âlî dâme merce‘an li’l-e‘âlî yeniçerilerinin elli yedinci ağa bölüğüne mahsûs oda neferâtından Ali Beşe ibn Abdullah meclis-i şer‘de altmışıncı ağa bölüğüne mahsûs odanın odabaşısı ve oda-i mezbûre mühimmâtiyçün mevkûfe nükûdın mütevellîsi ve mahmiyye-i İstanbul’da el-Hâc Muhyiddin Mahallesi’nde sâkin

iken bundan akdem vefât iden Hüseyin Beşe'nin sulbiyye sağîre oğlu Ali ve sağîre kızı Fâtıma'nın kibel-i şer'den mansûb vasîleri ve ammileri işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed Beşe ibn Bali mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp mâl-ı vakf olmak üzere mütevellî-i mezbûrdan istikrâz ve kabz eylediğim on altı buçuk esedî gurus ve sağîrân-ı mezbûrân malları olmak üzere mütevellî-i mezbûrdan kezâlik istikrâz ve kabz eylediğim elli yedi esedî gurus ve mütevellî-i mezbûr yedinden müşterâ ve makbûz semen târîh-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına mü'eccel ve mev'ûd çuka semeninden on bir esedî gurus ki cem'an mâl-ı vakf-ı mezbûr ile sağîrân-ı mezbûrân mallarından seksen dört buçuk gurus zimmetimde deynimdir didikde gibbe't-tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Saferi'l-hayr li-sene sitte [ve seb'îne ve elf]

Şühûd

Ali Beşe ibn [boş], Mustafa Beşe ibn Semerci, İsmail Beşe bin Semerci, Osman Beşe bin Semerci.

1168 - 1665 (1076) İstanbul 16: 80a/1 Dava / *Adjudication*

Hüsna vakfettiği mülkün mütevellisi Recep ile mahkemeye gelir. Hüsna, Murat Paşa Mahallesi'ndeki evini şu şartlarla vakfettiğini söyler: Yaşamı boyunca evi kendisi, ölümünden sonra kocası Yahya, ondan sonra soyları tükeninceye kadar çocukları, Hüsna ile Yahya'nın soylarının tükenmesinden sonra da Hüsna'nın hür ettiği kölesi Mahmut ve onun çocukları kullanacaklardır. Mahmut'un soyu tükenince de söz konusu ev hayırsever ve dindar bir kişiye kullanması için verilecektir. Evde oturanlar, evin bakım ve onarım işlerini üstleneceklerdir. Sonuç olarak mahkeme Hüsna'nın yaptığı vakfiyeyi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak tescil eder.

Hüsna goes to court with Recep, mutawalli of the property she has endowed. She states that she has endowed her house in Murat Paşa neighborhood with the following stipulations. She is to use

the house as long as she lives; after her death, her husband Yahya is to use the house. Subsequently, their children are to use the house until the end of their line. When Hüsna and Yahya’s line ends, Hüsna’s emancipated slave Mahmut and his descendants are to use the house. When Mahmut’s line ends, the usufruct rights of the house are to be given to a devout philanthropist. The residents of the house are to be responsible for its upkeep and repairs. The court registers Hüsna’s waqf deed (vakfiye), based on the views of Islamic jurists.

[Oriijinal metin Arapçadır. / *The original text is in Arabic.*]

1169 - 1665 (1076) İstanbul 16: 81a/2 Tescil işlemi / Registration

Sekbanbaşı Mehmet Ağa’nın vekili İbrahim Ağa ile Hüseyin Ağa birlikte mahkemeye gelirler. İbrahim Ağa, müvekkilinin İzmir’de bir vakıf arsası üzerinde bulunan hanını 3000 kuruşa Hüseyin Ağa’ya satar. Bu işlemin sonrasında İbrahim Ağa, yıllık vakfa 80 akçe mukataası (kira kastediliyor) olan hanın arsasını da vakıf mütevellisinin izniyle Hüseyin Ağa’ya devreder. Mahkeme, yapılan işlemleri tescil eder.

Janissary chief (sekbanbaşı) Mehmet Ağa’s legal agent İbrahim Ağa goes to court with Hüseyin Ağa. İbrahim Ağa sells his client’s inn (han) built on a waqf land in İzmir to Hüseyin Ağa for 3000 kuruş. After this transaction, with the approval of the mutawalli, İbrahim Ağa transfers to Hüseyin Ağa the above mentioned waqf land, which the waqf rents for 80 akçe per annum. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Hoşkadem Mahallesi’nden olup hâlen sekbanbaşı olan umdetül-emâcid ve’l-ekârim Mehmed Ağa ibn Muslihiddin tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekil olduğu Halil Beşe ibn Mustafa ve Salih bin Hüseyin şehâdetleri ile şer’an sâbit olan

fahrü'l-eşbâh İbrahim Ağa ibn Abdülmennan meclis-i şer' de işbu bâ'isü'l-kitâbın sâhibi Hüseyin Ağa ibn el-Hâc Yusuf tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka sâbitü'l-vekâle vekîl olan el-Hâc İbrahim bin Hüseyin mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Ağa medîne-i İzmir mahallâtından Eski Câmi' Mahallesi'nde vâki bir tarafı Mustafa Çelebi mülkine ve bir tarafı Ahmed Beşe mülkine ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî yirmi altı bâb tahtânî ve yirmi dokuz bâb fevkânî hucurâtı ve bir âhûrî ve [...] olduğu ve kanevât-ı mahlûleyi hâvî olup arsasının senede merhûm hânın vakfına seksen akçe mukâta'ası olan hânın mülk-i sarîhim olan binâsını cemî' tevâbi' ve levâhıkı ile müvekkil-i mezbûr Hüseyin Ağa'ya üç bin kıt'a esedî guruşa bâten bey' idüp ol dahi vech-i mübeyyen üzre iştirâ ve kabûl eyleyüp semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin kıt'a esedî guruş mezbûr Hüseyin Ağa yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledikten sonra hân-ı mezbûrın arsasını dahi vakf-ı mezbûr mütevellîsi ma'rifetiyle müvekkil-i mezbûr Hüseyin Ağa'ya meccânen ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi tefevvüz ve kabûl itmeğin meblağ-ı mezbûr ile arsa-i mezbûreyi mahallinde kabz ve tasarrufa müvekkil-i mezbûr Hüseyin Ağa'yı taslît eyledi didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'ine ve elf Şühûd

Hüseyin Ağa bin Mehmed, Mehmed Çavuş bin [boş], Murad Bey bin [boş], Yusuf el-müezzin, Mehmed Ağa bin [boş].

1170 - 1665 (1076) İstanbul 16: 85a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Vefat eden Mustafa Beşe'nin mirası kızları Kerime Hatun ile Saliha'ya kalır. Mülkiyeti Bayezit Bey Vakfı'na ait olup merhum Mustafa Beşe'nin kullandığı bir ev vardır. Varisler bu evi gereksinimlerinden dolayı satmak isterler. Kerime Hatun, söz konusu evin üçte birini Hacı Mustafa'ya, üçte ikisini de Mustafa Efendi'ye, mütevellinin izniyle toplam 15.700 akçeye devreder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

The late Mustafa Beşe’s inheritance falls to her daughters, Kerime Hatun and Saliha. Mustafa had usufruct rights of a house belonging to the Bayezit Bey Waqf. Now Mustafa Beşe’s inheritors want to sell the house due to financial problems. With the permission of the mutawalli, Kerime Hatun transfers a one-third share of the house to Hacı Mustafa and the remaining two-thirds to Mustafa Efendi, for a total of 15,700 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul’da Gül Câmi’i Mahallesi’nde sâkin iken vefât iden Mustafa Beşe ibn Ali’nin kebîr kızı Kerime Hatun kendi tarafından asâleten ve müteveffâ-yı mezbûrın sağîre kızı Saliha’nın kıbel-i şer’den mansûbe vasîsi olmağla vesâyeten meclis-i şer’de kendü tarafından asîl olup umdetü’l-kuzâtî’l-islâm zübdet-i vülâtî’l-enâm el-Hâc Mustafa Efendi ibn Halil tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl olduğu Mehmed Beşe ibn Sinan ve Hacı Musa ibn Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile şer’an sâbit olan el-Hâc Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Bayezid Bey Vakfı’ndan olup mahmiyye-i mezbûrede Aya Kapısı kurbünde vâki iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Hacı Mahmud mülki ve bir taraftan Yemenlioğlu Mehmed Çelebi mülki ile mahdûd müvekkil-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi ile mezbûr Hacı Mustafa’nın icâre-i mu’accele ve mü’eccele-i ma’lûmeteyn ile tasarruflarında olan âhûr ve üzerinde vâki müteveffâ-yı mezbûrın icâre-i mu’accele ve mü’eccele-i ma’lûmeteyn ile tasarrufunda olup vefât itdikde intikâl-i âdî ile bana ve sağîre-i mezbûreye intikâl iden iki oda ve bir tahta-pûş ve kenîf harâb olup kâbil-i intifâ’ olmayup ücret-i mü’eccelesinden sağîrenin hissesi üzerine deyn olmağla sağîrenin hissesini bedel-i misli ile ferâğ idüp bedeli sağîre-i mezbûre için istirbâh olunmak sağîre-i mezbûreye enfa’ olmağın zikr olunan odalardan sağîre-i mezbûrenin hissesinin hakk-ı tasarrufını bedel-i mislinden ziyâde dokuz bin akçe bedel mukâbelesinde ve kendi hissesi dahi altı bin akçe bedel mukâbelesinde sülûsi mezbûr Hacı Mustafa’nın ve sülûsânı müvekkil-i mûmâ-ileyh Hacı Mustafa Efendi’nin olmak üzre bundan akdem müvekkil-i mûmâ-ileyh ile mezbûr Hacı

Mustafa'ya izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile ferâğ ve tefvîz ve teslîm anlar dahi vech-i muharrer üzre tefevvûz ve kabûl itdikle-
rinden sonra bedeleyn-i mezbûreteyn cem'an on beş bin yedi yüz
akçeyi yedlerinden tamâmen ahz ü kabz eyledim ba'dehû zıkr
olunan odaların sülüsânı müvekkil-i mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa
Efendi'nin ve sülüsü mezbûr Hacı Mustafa'nın hakk-ı müfevvez-
leridir emsâli gibi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î
mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'âşir min Saferi'l-
hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Ağa ser-muhzırân, Mehmed Çelebi bin Abdullah, el-
Hâc Fazlullah bin Mustafa, fahrü'l-eşbâh Ahmed Ağa ibn Receb,
el-Hâc Musa bin Osman.

1171 - 1665 (1076) İstanbul 16: 86a/1 Tescil işlemleri / *Registration*

Ahmet Ağa, İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa Çelebi ile birlikte
mahkemeye gelir. Ahmet Ağa, Haremeyn-i Şerifeyn Vakfı'na yıllık
120 akçe mukataası (kirası) olan ev arsasını, üzerindeki harabeyle
birlikte İbrahim Ağa'ya 1800 kuruş karşılığında satar. Mahkeme
de yapılan işlemi onaylar.

*Ahmet Ağa goes to court with İbrahim Ağa's legal agent,
Mustafa Çelebi. He sells to İbrahim Ağa the usufruct rights of a
plot of land rented from the Haremeyn-i Şerifeyn Waqf at 120
akçe per annum, along with the dilapidated house on it, for 1800
kuruş. The court registers the transaction.*

Mahmiye-i İstanbul'da Murâd Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde
sâkin fahrü'l-akrân Ahmed Ağa ibn Ali meclis-i şer'-i hatîr-i
lâzımü't-tevkîrde işbu kitâb-ı sıhhat-nisâb yed-i kerîmelerine
vusûl ile şeref-yâb olup hâlen dergâh-ı âlî dâme merce'an li'l-e'âlî
yeniçerileri zümresine bi'l-fi'l kethüdâ beg olan mefharü'l-ekâ-
bir ve'l-ekârim mecma'ü'l-mehâsin ve'l-mekârim zü'l-kadri'r-refî'

ve’l-câhül-menî‘ İbrahim Ağa ibn Mehmed tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl olduğu İmam Mehmed Efendi ibn İbrahim ve Mustafa Beşe ibn Hasan şehâdetleri ile şer’an sâbit olan fahrü’l-a’yân Serrâc Mustafa Çelebi ibn Yusuf mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikri âti bey’in sudûrına değin silk-i mülk-i sahîhinde münselik olup mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan otuz iki bölüğün çorbacısı İbrahim Ağa mülki ve bir taraftan ba’zan Esirî Mehmed Ağa mülki ve ba’zan Haremeyn-i Şerîfeyn Vakfı’ndan olup mukâta’a-i mâ’lûme ile taht-ı yedimde olan arsa ve bir taraftan ba’zan tarîk-i âmm ve ba’zan vakf menzil ve bir taraftan ba’zan yine vakf menzil ve ba’zan tarîk-i âmm ile mahdûd ve bir hammâm ve bir mahzen ve üç su kuyusu ve mûmâ-ileyh Esirî Mehmed Ağa tarafından Haremeyn-i Şerîfeyn Vakfı ile mahdûd olup Haremeyn’e senede yüz yirmi akçe mukâta’a-i misliyesi olan binâ zirâ’ıyla bi-hesâb-ı terbî’i dört yüz doksan sekiz buçuk zirâ’ arsa-i mevkûfeyi muhtevî menzil yerini dahi cemî’-i nukz-ı mevcûd ile müvekkil-i müşârün-ileyh İbrahim Ağa’ya bin sekiz yüz esedî guruşa tarafından îcâb ve kabûli hâvî bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ ve teslîm ol dahi vech-i mübeyyen üze iştirâ ve kabz ve tesellüm itdikden sonra semen-i merkûm bin sekiz yüz esedî guruş müvekkil-i müşârün-ileyh İbrahim Ağa yedinden tamâmen alup kabz eyledim ba’d-e’l-yevm arsa-i mahdûde-i mezbûre üzerinde enkâz-ı mevcûdesiyle müvekkil-i müşârün-ileyh İbrahim Ağa’nın mülk-i müşterâsıdır keyfe yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-’işrîn min Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb’îne ve elf Şühûd

Abdullah Ağa bin Mehmed, Mehmed Ağa bin Abdülkerim, Mehmed Yazıcı bin Osman, fahrü’l-akrân Mehmed Ağa.

1172 - 1665 (1076) İstanbul 16: 86a/3 Tescil işlemi / *Registration*

İmam Mehmet Efendi, Emin Nurettin Vakfı’nın mütevellisi Mustafa Efendi’ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 110 kuruşa

satar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 22 kuruşa kiralar. Yapılan işlemler mahkemece tescil olunur.

Prayer leader (imam) Mehmet Efendi takes out a 110 kuruş mortgage (istiglal) on his house from Mustafa Efendi, mutawalli of the Emin Nurettin Waqf. Then, he rents the same house from the mutawalli for 22 kuruş for a period of one year. The court registers he transactions.

Havâs-ı Aliyye Kazâsı muzâfâtından kasaba-i Hasköy mahal-lâtından Hacı Ahmed Çelebi Mahallesi'nin imamı Mehmed Efendi ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde merhûm Emîn Nûreddin Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellisi olan Mustafa Efendi ibn Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Ahmed Çelebi Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Rukiye Hanım ibnet-i Musa Paşa mülki ve bir taraftan Amine Hâtun ibnet-i Abdullah mülki ile mahdûd büyût-ı adîdeyi müştemil mülk menzili cemî' tevâbi' ve levâhıkı ile müteveli-i mezbûr Mustafa Efendi'ye bi-tarîki'l-istiglal yüz on kıt'a esedî guruşa bey' ve teslim idüp ol dahi yedinde olan mâl-ı vakf-ı mezkûr ile iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz on kıt'a esedî guruşı tamâmen yedinden ahz ü kabz eylediğimden sonra menzil-i mahdûd-ı mezkûr gıbbe't-tahliyeti's-şer'iiye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına dek yirmi iki kıt'a esedî guruşa mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi bana icâr ve teslim ben dahi istîcâr ve kabûl ve kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

İbrahim Çelebi Bezzâz, Ahmed Çelebi Bezzâz, Receb Ağa Bezzâz, Osman Ağa Bezzâz, Mehmed Efendi, Şükrullah Bey bin [boş].

1173 - 1665 (1076) İstanbul 16: 87a/1 Dava / Adjudication

Recep Çelebi bir evini vakfetmek amacıyla, müteveli olarak atayacağı Hacı Hasan ile birlikte mahkemeye gelir. Recep Çelebi, evini önce kendisi, sonra karısı, ondan sonra da çocukları, neslin tükenmesinden sonra ise geliri Medine şehrinin yoksullarına harcanması şartıyla vakfeder. Recep Çelebi yaşamı boyunca isterse vakfiye şartını değiştirebilecektir. Vakfiye işlemi gerçekleştikten sonra Recep, yaptığı vakfiyeyi bozmak ve mütevelliden evi geri almak ister. Müteveli Hacı Hasan ise, Hanefi imamların görüşlerine göre vakfiyenin artık bozulamayacağını belirtir. Kadı, mütevellinin görüşüne katılarak vakfiyenin bozulamayacağına karar verir. Sonuç olarak mahkeme bu vakfiyeyi onaylamış olur.

Recep Çelebi goes to court with Hacı Hasan, whom he is about to appoint mutawalli, to endow his house. Recep Çelebi endows the house on condition that he himself, his wife, and his children are to use the house, in that order. After the end of his line, revenues of the house are to be spent on the poor in Medina. Recep Çelebi is to be entitled to change the waqf deed (vakfiye) during his lifetime. Once the waqf deed is registered, Recep Çelebi decides to annul the waqf and take the house back from the mutawalli. Mutawalli Hacı Hasan counters, based on the views of Hanafi jurists, that the waqf cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the judge decides that the waqf deed cannot be annulled. In the end, the court registers the waqf deed.

Fâtiha-i makâl ve matla' [...] hüda-yı müte'âl celle ani'l-ezdâd ve'l-emsâl hazretine hamd ü senâ ile ve seyyidü'l-enbiyâ Hazret-i Muhammed Mustafa aleyhi ve alâ âlihî ve ashâbihî efdalü't-tahiyye ve's-senâ ba'de salâtü selâm ile tahsîn olundıktan sonra bu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve tastîrine bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul mahallâtından Debbâğ Yunus Mahallesi'nde sâkin sâhibü'l-hayrât ve tâlibü'l-müberrât Receb Çelebi ibn Şaban meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde vakf-ı âti'l-beyâna li-ecli't-

tescîl mütevellî nasb eylediği el-Hâc Hasan bin Abdullah mahzarında ikrâr ve i'tiraf idüp mahalle-i mezbûrede vâki olup silk-i mülk-i sahîhime münselik bir taraftan Mehmed Çelebi ibn Halil mülki ve bir taraftan el-Hâc Yusuf Vakfı ve bir taraftan Sefer Çelebi Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan cemî' menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-mürâfık vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve habs eyleyüp menzil-i mezbûrın süknâsı evvelâ kendü nefsim ba'de'l-vefât zevcem Saliha Hatun ibnet-i Mehmed ba'de vefâtihâ evlâdına ve evlâd-ı evlâdına neslen ba'de neslin ve fer'an gıbbe aslin ve ba'de'l-inkırâz hasbe'l-mu'tâd îcâr ve hâsıl olan gallesi Medîne-i Münevvere [...] fukarâsına sarf olunup mâdâm ki libâs-ı hayâtı lâbis olam tebdîl-i rû ve tegayyür-i şürût yedimde ola deyü şart ve tensîb idüp menzil-i mahdûd-ı mezbûr fâriğan anî'ş-şevâgil mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahi sâir mütevellîler gibi kabz ve tesellüm eyledim didikde mütevellî-i mezbûr dahi vâkıf-ı müşârün-ileyhin cemî' kelimât-ı meşrûhasını vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk eyleyüp emr-i vakf tamâm ve hâl-i sebt itmâm bulmağın vâkıf-ı mezbûr inân-ı kelâmı semt-i âhara atf idüp vakf-ı akâr İmâm-ı A'zâm Kûfi cûziye bi'l-hayr ve kûfiye katında sahîh ve lâkin gayr-i lâzım olmağla adem-i lüzûmına binâ'en menzil-i mezbûrın vakfiyesinden rücû' idüp mülkûme istirdâd iderim deyücek mütevellî-i mezbûr dahi imâmeyn-i hüâmeyn katlarında sıhhat ve lüzûm mülâzımân olmasıyla ictihâd idüp reddeden imtinâ' itmeğın beynlerinde münâza'a ve mu'âraza olup mevki-i sadr-ı kitâb olan hâkim-i hâsim huzûrunda mürâfa'a olundıklarında hâkim-i müşârün-ileyh esbağallâhü ni'amuhû aleyh dahi imâmeyn-i hüâmeyn kavlleri üzre vakf-ı mezbûrın sıhhat ve lüzûmına hükm itmeğın vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup min ba'd nakz ve ibtâline mecâl-i muhâl oldu fermen beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'ûn alîm ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm vaka'a't-tahrîr [...] fî evâ'ili Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderresîni'l-kirâm Abdullah Efendi, Fahrü'l-kuzât

Mahmud Efendi el-kâdı, fahrü’l-müderrişin Feyzullah Efendi, fahrü’s-sâdât es-Seyyid Cafer Çelebi Sahhâf.

1174 - 1665 (1076) İstanbul 16: 88a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Muharrem Beşe, Müneccim Sadi Mahallesi’nin avarız vergisinin ödenmesi için vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Mustafa Çelebi’ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 60 riyali kuruşa satar. Bu işlemin ardından Muharrem aynı evi mütevelliden bir yıllığına 900 akçeye kiralar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Muharrem Beşe takes out a 60 riyal kuruş mortgage (istiglal) on his house from Mustafa Çelebi, mutawalli of funds endowed to pay the extraordinary tax (avarız) of the Müneccim Sadi neighborhood. Then, Muharrem rents the same house from the mutawalli for 900 akçe for a year. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Mağnisalı Çelebi Mahallesi sâkinlerinden Muharrem Beşe ibn Ahmed nâm kimesne meclis-i şer’de mahmiyye-i mezbûrede Müneccim Sadi Mahallesi’nin avârızına mevkûfe nükûda bi’l-fi’l mütevellî olan bâ’isü’l-kitâb Mustafa Çelebi ibn Yusuf mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp yedimde mülküm olup mahalle-i mezbûre Müneccim Sadi Mahallesi’nde vâki bir taraftan müezzinine meşrût vakf menzil ve bir taraftan imâmına meşrût vakf menzil ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve büyût-ı adîdeyi müştemil menzilimi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhıkı mütevellî-i mezbûr Mustafa Çelebi’ye bi-tarîki’l-istiglâl tâmmü’l-vezn ve sahîhü’l-‘ayâr altmış kıt’a riyâlî guruşa bey’ ve teslîm ol dahi mütevellî-i mezbûr Mustafa Çelebi yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezbûr gibbe’t-tahliyyeti’ş-şer’iyye ve’t-tekâbüzi’l-mer’î menzil-i mezbûrî târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin dokuz yüz nakd râyic fi’l-vakt akçeye bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve tesellüm ve kabûl

eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi ibn Yusuf el-imam, Musallî Çelebi ibn Musa, Ali Çelebi ibn Hüseyin er-râcil, Halil Çelebi ibn Mustafa el-kâtib, Abdullah bin Yusuf Beşe.

1175 - 1665 (1076) İstanbul 16: 89a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçeri ocağının kethüda beyi olan İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa Çelebi ile ikinci İbrahim birlikte mahkemeye gelirler. İkinci İbrahim'in, Hasna Hatun Vakfı arsası üzerinde bir evi vardır. İkinci İbrahim bu evin binasını vekil Mustafa Çelebi'ye 37.825 akçeye satar. Yapılan işlem mahkemece de onaylanarak tescil edilir.

Mustafa Çelebi, legal agent of colonel (kethüda beyi) of the janissary corps İbrahim Ağa, goes to court with İbrahim II. İbrahim II has a house built on a plot of land belonging to the Hasna Hatun Waqf. İbrahim II then sells the house to legal agent Mustafa Çelebi for 37,825 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Murad Paşâ-yı Atîk Mahallesi sükkânından on dört yaşında olup bülûğünü mu'terif olan İbrahim bin Mehmed nam emred meclis-i şer' de dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerileri ocağında hâlen kethüdâ beyi olan umdetü'l-emâsil ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâsin ve'l-mekârim İbrahim Ağa ibn Mehmed tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu bi-mâ-hüve tarîki's-sübût şer'an sâbit olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çelebi ibn Yusuf mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp arsası merhûme Hasnâ Hâtun Vakfı ve binâsı mülkim olup mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Osman Yazıcı mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ve iki taraftan müvekkil-i müşârün-

ileyh hazretleri mülki ile mahdûd beynimizde ma‘lûm büyü-
adîdeyi müştemil menzilin mülkim olan binâsını mezbûr Mustafa
Çelebi’ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şürût-ı müfsideden ârî
bey’-i bât-ı kat’î ile otuz yedi bin sekiz yüz yirmi beş akçeye bey’
ve teslîm ol dahi müvekkil-i müşârün-ileyh hazretleri için iştirâ
ve tesellüm idüp semen-i mezbûrî yedinden tamâmen ahz ü kabz
eyledim min ba’d ebniye-i menzil-i mezbûr müvekkil-i müşârün-
ileyh İbrahim Ağa hazretlerinin mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ
yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î
mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-‘işrîn min
Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi ibn Emrullah, Mehmed Efendi ibn İbrahim,
Ahmed Efendi ibn Derviş, Salih Çelebi bin Mehmed el-imam.

1176 - 1665 (1076) İstanbul 16: 89b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Cemal Hayrettin Vakfı’nın mütevellisi Hasan şehir dışına
çıkacağı için mütevellilik görevini bırakır. Boşalan mütevellilik
görevine imam Ahmet Efendi tayin olunur.

*Hasan, mutawalli of the Cemal Hayrettin Waqf resigns from
his post, as he will be leaving the city. Prayer leader (imam)
Ahmet Efendi is appointed as the new mutawalli.*

Mahmiye-i İstanbul’da Murad Paşâ-yı Atîk Mahallesi’nde
vâki merhûm Cemâl Hayreddin Vakfı’nın tevcîh-i hâkim ile hasbî
mütevellisi olan Hasan âhar diyâra gidüp zamân-ı kesîr-i meks ve
terk-i hıdmet idüp tevliyet-i mezbûre mahlûle olmağın tevliyet-i
mezbûra her vechile mahal ve müstahikk olup merhûm-ı mez-
bûrın mescidinde imam olan Ahmed Efendi ibn Derviş’e tevcîh
olunup ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesin
edâya taahhüd itmeğın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yev-
mi’s-sânî ve’l-‘işrîn min Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb’îne ve elf

1177 - 1665 (1076) İstanbul 16: 90a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Fatma Hatun ile oğlu Mehmet Çelebi'nin Fatma Sultan Vakfı'ndan aylık 60 akçe kira ile yarı yarıya ortak kullandıkları bir evleri vardır. Fatma Hatun, bu evdeki yarım hissesini oğlu Mehmet Çelebi'ye mütevellî izniyle 150 kuruşa devreder (tefviz eder). Fatma Hatun ayrıca oğluna 150 kuruş borcu olduğunu belirtir ve alacağı parayla borcunu takas eder. Yapılan işlemler mahkemece tescil olunur.

Fatma Hatun and her son Mehmet Çelebi are equal partners in a house they rent from the Fatma Sultan Waqf for 60 akçe per month. Fatma Hatun transfers her half-share to Mehmet Çelebi with the permission of the mutawalli in return for 150 kuruş. She states that she owed 150 kuruş to her son, adding that the transfer clears her debt. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri için gibbe'l-iltimâs kibel-i şer'-i mutahhardan mevlânâ Keşfî Mustafa Efendi irsâl olup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Çırâğî Hamza Mahallesinde imâmzâde Mehmed Çelebi ibn Mehmed Efendi'nin sâkin olduğu menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mezbûr Mehmed Çelebi'nin vâlidesi olup zâtı Halil Beşe ibn Yusuf ve Mehmed Çelebi ibn Mehmed ta'rifleri ile mu'arrefe olan Fâtîma bint-i Süleyman nâm hâtun meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Mehmed Çelebi mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûme Fâtîma Sultan Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki iki taraftan Yusuf Efendi mülki ve bir taraftan Mehmed Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd iki bâb fevkânî ve iki bâb tahtânî odaları hâvî müştemil menzil icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her şehr altmış akçe mü'eccel ile oğlim mezbûr Mehmed Çelebi'ye ale'l-iştirâki's-seviyy taht-ı tasarrufımızda olmağla hâlen menzil-i mezbûrda olan nisf hisse-i şâyi'amı oğlim mezbûr Mehmed Çelebi'ye

ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile yüz elli kıt'a riyâlî guruş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i mezkûr yüz elli riyâlî guruşu mukaddemâ merkûm Mehmed Çelebi'ye cihet-i karz-ı şer'îden zimmetimde deynim olan yüz elli riyâlî guruşa takâs idüp ol dahi mukâsa ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûrın mecmû'ı merkûm Mehmed Çelebi'nin dâhil-i taht-ı tasarrufı olup benim kat'â alâka ve medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa bin İsa ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Süleyman Efendi ibn el-Hâc, Abdülkâdir Halife, Ebâbekr Hasan Beşe, Yusuf Çelebi.

1178 - 1665 (1076) İstanbul 16: 91b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Serkis'in vekili ve eşi olan Zümrüd, kocası ve kendi adına olmak üzere, İsrayil isimli Yahudi ve İskender isimli Ermeni ile mahkemeye gelir. Zümrüd ile Serkis'in Süleyman Paşa Vakfı'na ait ve aylık 20 akçe kira ile ortak kullandıkları bir evleri vardır. Zümrüd, mütevellî izniyle bu evin yarısını İsrayil'e 45.000 akçeye, diğer yarısını da İskender'e 43.000 akçeye devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Zümrüd goes to court with İsrayil, a Jew, and İskender, an Armenian, representing herself and her husband Serkis. Zümrüd and Serkis have been jointly renting a house from the Süleyman Paşa Waqf for a monthly rent of 20 akçe. With the permission of the mutawalli, Zümrüd transfers a half-share of the house to İsrayil for 45,000 akçe, and the other half-share to İskender for 43,000 akçe. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mîrâhor Mahallesi'nde sâkine olup kendi tarafından asıl ve zevci Serkis veled-i [boş] nam zimmî tarafından husûs-ı âti'l-beyâna sâbitü'l-vekâle vekîl olan Zümrüd bint-i Daniyel nâm nasrâniyye meclis-i şer'de İsrail veled-i Şemdil nam yahudi ile İskender veled-i Kalender nam Ermeni muvâcehelerinde ikrâr ve i'tiraf idüp merhûm Süleyman Paşa Vakfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her şehir yirmi akçe ücret-i mü'eccele ile zevcim mezbûr Serkis ile ale'l-iştirâki's-seviyy taht-ı tasarrufımızda olup mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Vartan nam zimmî mülkine ve bir tarafı hammâm cânibine ve bir tarafı alacacı Sekmos mülkine ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî büyüti hâvî menzilin nısfını mezbûr İsrail'e kırk beş bin akçeye nısf-ı âharını merkûm İskender'e kırk üç bin akçeye ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile ferâğ ve tefvîz anlar dahi ale'l-iştirâk tefevvüz ve kabûl eylediklerinden sonra bedel-i ferâğları olan cem'an seksen sekiz bin akçeyi mezbûrân yedlerinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledik didikde gıbbe't-tasdîk mezbûrân İsrail ve İskender meclis-i mezbûrede merkûm Zümrüd muvâcehesinde ikrâr ve i'tiraf merkûm Zümrüd ile müvekkili mezbûr Serkis târih-i kitâba gelince beynimizde câri olan hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika da'vâdan mezbûrân Serkis ve Zümrüd'ün zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ ile ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûd

Şükrullah bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Abdi bin Hüseyin, Baba Resûl bin Rıdvan.

1179 - 1665 (1076) İstanbul 16: 93a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hüsna Hatun Vakfı'na ait bir evin yönetim işleri için bir müteveli tayin edilmesi gerekmiştir. Mahkeme tarafından bu göreve uygun görülen Hasan Çelebi, müteveli tayin edilir.

A mutawalli needs to be appointed to manage a house belonging to the Hüsna Hatun Waqf. The court appoints Hasan Çelebi to this post.

Merhûme Hasnâ Hâtun nâm sâhibetü'l-hayrın vakfı olup dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Murâd Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd menzile bir mütevellî nasb olunmak ehemmiyâtü lâzım ve işbu bâ'isü'l-kitâb Hammâmî Hasan Çelebi ibn Hamza nâm kimesne diyânet ile mevsûf istikâmet ile ma'rûf olup umûr-ı tevliyet uhdesinden gelmeğe kemâ yenbağî kâdir idüğü ihbâr-ı müslimîn ile lede's-şer'i'l-mutahhar zâhir ve mukarrer olmağın menzîl-i mezbûra taraf-ı şer'-i mübînden merkûm Hasan Çelebi hasbî mütevellî nasb ve ta'yîn olundıkda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hîdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hüve'l-vâki bi'l-ibtigâ ketb ü imlâ olundı fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-akrân Ahmed Ağa ibn Ali, Mahmud Efendi ibn İbrahim, Ahmed Beşe ibn Ali, Salih Efendi ibn Memi, Musa Beşe ibn Ahmed.

1180 - 1665 (1076) İstanbul 16: 94a/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri ocağında kethüda beyi olan İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa, Musallî Çelebi Vakfı'nın sahiplerinden olan Mustafa Çelebi ve kız kardeşi Ümmühani Hatun ile birlikte mahkemeye gelirler. Musallî Çelebi Vakfı'na ait bir ev 1659 (H. 1070) yılında yangında yanmış ve arsası boş kalmıştır. İki kardeş bu arsanın bir bölümü üzerine bir çivici (ekserci) dükkânı yaptırırlar. Kardeşler, yeterli paraları olmadığı için arsanın geriye kalan bölümüne herhangi bir mülk yaptıramazlar. Bu nedenle bu arsayı üzerindeki çivici dükkânıyla birlikte kiraya vermek isterler. Yapılan müzayedede ilgili kiracı çıkmaz. Aradan bir süre zaman geçer ve kardeş-

ler bu arsayı tekrar kiraya vermek isterler. Bu kez İbrahim Ağa, arsa ile üzerindeki dükkâna 10.000 akçe peşin, yıllık 1080 akçe de ertelenmiş kira karşılığında ve ayrıca arsa üzerine yapılacak mülkün kendisine ait olması şartıyla arsayı vakıftan kiralar. Şimdi İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa, kardeşlerin, İbrahim Ağa'ya verdikleri söz konusu işleme ilişkin temessük belgesini mahkemeye sunarak işlemin tescil edilmesini ve hüccetinin kendisine verilmesini ister. Mahkeme de sunulan temessük belgesini inceledikten sonra yapılan işlemi tescil eder ve belgesini vekil Mustafa'ya verir.

Mustafa, legal agent of colonel (kethüda beyi) of the janissary corps İbrahim Ağa, appears in court with the owners of the Musalli Çelebi Waqf, Mustafa Çelebi and his sister Ümmühani Hatun. A house belonging to the Musalli Çelebi waqf burnt down in a fire in the year 1659 (AH 1070). For a while the land remained vacant. The two siblings then built a nail store (ekserci) on some portion of the land. They did not erect any other structures due to lack of funds. They then decided to rent the plot, along with the nail store on it. They organized an auction but it did not yield any interested renters. After a while, the siblings tried once again to rent out the land. This time, İbrahim Ağa rented the land for an advance payment of 10,000 akçe, in addition to a postponed rent of 1080 akçe per annum, on condition that he would be the owner of the structures built on the land. Now, İbrahim Ağa's the legal agent Mustafa presents to court a promissory note (temessük) that the siblings gave to İbrahim Ağa, documenting the transaction. He requests that the court register the transaction and provide both sides with its hujjet. The court examines the promissory note, registers the transaction, and gives the legal agent Mustafa the pertinent documentation.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerileri ocağında bi'l-fi'l kethüdâ beyi olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim İbrahim Ağa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı atî'l-beyâna nehc-i şer'î ve tarîk-i mer'î üzere

sâbitü'l-vekâle vekîl olan fahrü'l-akrân Mustafa Çelebi ibn Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostanti-niyyeti'l-mahmiyyede Murâd Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bi-hesâb-ı terbî'i üç yüz zirâ' arsa üzerine mebnî menzili merhûm şîruğancı Musallî Çelebi nam sâhibü'l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf ve galle ve tevliyetini evvelâ nefsine ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkirâz Medîne-i Münevvere fukarâsına şart ve ta'yîn idüp evlâd-ı vâkıf-ı mezbûrdan nevbet-i tasarruf Mustafa Çelebi ibn Ahmed ile kız karındaşı Ümmühani Hâtuna isâbet itdikde bin yetmiş senesinde vâki' harîk-i gâlîde menzil-i mezkûr bi'l-küllîye muhterik arsa-i sırfa kaldıkda mezbûrân Mustafa Çelebi ve Ümmühani Hâtun arsa-i mezbûrenin bir mikdârı üzerine ancak bir ekserci dükkânı binâ idüp bakıyyesini binâya kudretleri olmamağın arsa-i mezbûreyi müştemile olduğı ekserci dükkânı ile icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tâlibîne arz itdiklerinde icâreteyn-i mezbûreteyn ve üzerine ideceğı binâ mu'accelesine mahsûb olmak üzre istîcâra kimesne tâlib olmayup ilâ hâze'l-ân şöyle mu'attala kalup vakfa bir nesne hâsıl olmamağla hâlen arsa-i mezbûreyi dükkân-ı mezkûr ile on bin akçe icâre-i mü'eccel ve senevî mukâta'a ve üzerine ideceğı binâ mülki olmak için izn virilmek üzre tâlibîne arz itdiklerinde icâre-i mu'accele-i ma'lûmeye ve senevî bin seksen akçe mukâta'a ile müvekkilim mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretlerinin üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar bulunmayup ve mukâta'a-i mezbûre arsa-i mezkûrenin mukâta'a-i misli olmağın mezbûrân Mustafa Çelebi ve Ümmühani Hâtun tevliyet-i mahkiyeleri hasebiyle arsa-i mezkûreyi müştemile olduğı ekserci dükkânı ile târih-i kitâb şehrinin yirmi beşinci günü müvekkil-i müşârün-ileyh İbrahim Ağa hazretlerine icâr ve teslîm idüp yedine işbu temessûki virmişlerdir nazar olunup mücebince li-eclî'l-istihkâm taraf-ı şer'î mutahhardan dahi hüccet virilmek bi'l-vekâle murâdımdır deyü ibrâz eyledüğü temessûke nazar olundukda mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhını nâtık ve mezbûrân Mustafa Çelebi ve Ümmühani Hatun'un imzâ ve hatemlerini havî bulunmağın

mûcebince li-ecli'l-istihkâm işbu hurûf terkîm olunup yedine def' olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min Saferi'l-muzaffer li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Ali Efendi ibn Mehmed, Mustafa Efendi ibn Mehmed, Mehmed Efendi ibn Hasan, Mehmed Efendi ibn Mehmed.

1181 - 1665 (1076) İstanbul 16: 94b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçerilerin 20. Ağa Bölüğü'ne ayrılmış bir odanın odabaşısı ve bu oda için vakfedilmiş paranın mütevellisi Musalli Beşe'nin vekili Abdullah Beşe, Ali Beşe ile birlikte mahkemededir. Abdullah Beşe, Musalli Beşe'nin Ali Beşe'ye vakıf malından 800 esedi kuruş borç verdiğini ve altı yılda bu 800 kuruşun biriken faizinin 550 esedi kuruşu bulduğunu belirttikten sonra, Ali Beşe'nin 1350 kuruşluk toplam borcunu ödediğini söyler. Mahkeme Abdullah Beşe'nin sözlerini tescil eder.

Abdullah Beşe, janitor of a room reserved for the 20th Janisary Squad and legal agent of Musalli Beşe, mutawalli of funds endowed for these barracks, is in court with Ali Beşe. Abdullah Beşe states that Musalli Beşe had lent Ali Beşe 800 esedi kuruş out of waqf funds. In 6 years, the accrued interest on this loan reached 550 esedi kuruş. He adds that he received a total of 1350 kuruş from Ali Beşe, including 800 kuruş for the principal and 550 kuruş for the interest. The court registers Abdullah Beşe's testimony.

Dergâh-ı âlî dâme merce'an li'l-e'âlî yeniçerilerinin yirminci ağa bölüğüne mahsûs odanın odabaşısı ve oda-i mezbûre mühimmâtına mevkûfe nûkûdun bi'l-fi'l mütevellisi olan Musalli Beşe tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Mustafa Beşe ibn Abdullah ve Mehmed Beşe ibn Mustafa şehâdetleriyle

şer'an sâbit olan Abdullah Beşe ibn Mustafa meclis-i şer'de işbu bâ'isü'r-rakîm Ali Beşe ibn Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tiraf idüp müvekkilim mezbûr Musallî Beşe merkûm Ali Beşe zimmetinde asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan sekiz yüz esedî guruş ve altı senede devr-i şer'î ile ilzâm olunan ba'de külli hesâb beş yüz elli esedî guruş ki cem'an bin üç yüz elli esedî guruşu merkûm Ali Beşe yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledi min ba'd asl-i mâl-i mürâbahadan merkûm Ali Beşe zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurrei şehri Rebi'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdullah Beşe ibn Mustafa, Mustafa Beşe ibn Abdullah, Osman Beşe ibn Mehmed, Mustafa Beşe ibn Süleyman, Osman Beşe ibn Mehmed, Mahmud Beşe ibn Mustafa, İsmail Beşe ibn Mehmed, Mustafa Beşe ibn Mehmed, Mahmud bin Mehmed, Yusuf Beşe ibn Mehmed ve gayruhum.

1182 - 1665 (1076) İstanbul 16: 97a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Merhume Ayşe Hatun'un vakfettiği paranın geliri vakfiye şartı gereğince, Karaki Hüseyin Çelebi Mescidi'nde Kur'an okuma hizmeti veren imam Ömer Efendi ile müezzin Halil Efendi'ye verilmektedir. Vakfedilen bu paranın gelirinin artması üzerine günlük 8 akçe karşılığında hizmet veren Ömer Efendi ile Halil Efendi'nin ücretleri mahkeme tarafından günlük 13'er akçeye çevrilir.

The deed of a waqf assigns the revenue obtained from the funds endowed by the late Ayşe Hatun to the payment of the wages of the prayer leader (imam) Ömer Efendi, who reads Quran in the Karaki Hüseyin Çelebi Mosque, and prayer caller (muezzin) Halil Efendi. The waqf's revenue rises. In response, the court orders the daily wages paid to Ömer Efendi and Halil Efendi to be raised from 8 to 13 akçe.

Merhûme Aîşe nam sâhibetü'l-hayrın vakf itdiği akârının cümle gallesini mahmiyye-i İstanbul'da Karaki Hüseyin Çelebi Mescid-i Şerîfî'nde imam olan Ömer Efendi bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp ve mescid-i mezbûrede mü'ezzin olan Halil Efendi bir cüz'-i şerîf tilâvet idüp mezbûr Ömer Efendi tilâvet itdiği cüz'-i şerîfin sevâbını hazret-i resûl-i ekrem sallallâhü te'âlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin rûh-ı şerîflerine ve merkûm Halil Efendi'nin tilâvet itdiği cüz'-i şerîfin sevâbını kendi rûhına ihdâ itmek üze şart ve vakfiye-i ma'mûlün bihâsında ta'yîn ve ta'rîf idüp mezbûrân Ömer Efendi ve Halil Efendi galle-i vakf-ı mezbûrdan yevmî sekiz akçe ile birer cüz'-i şerîf tilâvet iderler iken hâlen galle-i vakf-ı mezbûr beşer akçe dahi zâyid olmağla ol zâyid olan beşer akçeyi dahi ber müceb-i şart-ı vâkıfe mezbûrân Ömer Efendi ve Halil Efendi mutasarrıflar olmak üze işbu vesîka ketb ve yedlerine def' olundu fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûd

Mustafa Ağa ser-muhzırân, Hasan Beşe ibn Çukadar, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan

1183 - 1665 (1076) İstanbul 16: 98a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Cafer Ağa'nın, gelirini hizmetlilerine ve mütevellilik görevini de hocalarına verilmesi şartıyla vakfettiği bir muallimhane vardır. Bu muallimhanenin içinde günlük 4 akçe kirayla Mahmut Ağa'nın kullanımında olan bir de ev vardır. Bu ev, 1659 (H. 1070) yılındaki yangında yanar. Ne vakfın ne de Mahmut Ağa'nın bu evi onartacak parası yoktur. Dolayısıyla evin arsası müzayedeye çıkarılır. Ancak istenen fiyata arsayı devralmak isteyen çıkmaz. Bunun üzerine söz konusu okulun mütevellisi Hoca Ahmet Efendi'nin vekili olduğu hüccetle belirlenmiş olan Mehmet Efendi, kimi Müslümanlarla birlikte arsanın günlük 2 akçeye kiraya verilmesini, peşin kira bedelini de (hava parası) arsayı kiralayacak kişinin üzerine ev yapması koşuluyla almamayı karar-

laştırırlar. Mahkemeden bu konuda hüccet alan Mehmet Efendi, arsa için tekrar müzayede yaptırır. Müzayede sonucunda İbrahim Ağa arsa için teklif verir. Sonrasında İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa ile müteveli vekili Mehmet Efendi, arsayla ilgili devir teslim işlerini hallederler. Mustafa, Mehmet Efendi'den devir işlemiyle ilgili aldığı temessükü mahkemeye sunarak İbrahim Ağa için hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de yapılan işlemi tescil edip hüccetini de Mustafa'ya verir.

The late Cafer Ağa had donated a school (muallimhane), whose revenue was endowed for the payment of wages of the school personnel. According to the same waqf deed, the teachers of the school were to serve as mutawallis of the waqf. Located in the schoolyard is a house rented to Mahmut Ağa for 4 akçe a day. This house burnt down in 1659 (AH 1070). Neither the waqf nor Mahmut Ağa has funds to repair the house. Hence, they auction off the land of the house. It turns out, however, that no one wants to pay the rent asked by the waqf. Then, a Muslim group led by Hoca Ahmet Efendi's legal agent Mehmet Efendi decides to rent the land for a daily rent of 2 akçe; there will be no advance payment, provided the tenant builds a house on the land. They receive a hujjet from the court along these lines and auction off the land once again. This time, İbrahim Ağa makes an offer for the land. İbrahim Ağa's legal agent Mustafa and the legal agent of the mutawalli Mehmet Efendi perform the transfer procedures. Mustafa submits the promissory note he received from Mehmet regarding the transaction to the court and asks the court to issue a hujjet for İbrahim Ağa. The court registers the transaction and issues a hujjet to Mustafa.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerileri ocağında bi'l-fi'l kul kethüdâsı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim İbrahim Ağa hazretleri tarafından husûs-ı âti'l-beyâna nehc-i şer'î üzre sâbitül'vekâle vekil olan fahrül-akrân Mustafa Çelebi ibn Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i

şâmihu'l-imâd ve mahfilü'd-dîn-i münîf-i râsih-i evtâdda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp merhûm Cevher Ağa nâm sâhibü'l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf idüp gallesini utekâsına ba'dehum dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından Murâd Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde binâ eyledüğü muallim-hânenin mürtezikasına ve tevliyetini dahi zikr olunan muallim-hâne hâce olanlara şart ve ta'yîn idüp vâkıf-ı mezbûrın utekâsı münkariza olmağla gallesi zikr olunan muallim-hânenin mürtezikasına isâbet itmiş olan mahalle-i mezbûrede vâki tarafeynden müvekkil-i müşârün-ileyh İbrahim Ağa hazretleri mülki ve tarafeynden tarîk-i âmm ile mahdûd ve bi-hesâb-ı terbî'i beş yüz altmış dört zirâ' arsa üzerine mebnî olan menzil icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî dört akçe icâre-i mü'eccele ile Mahmud Ağa nâm kimesnenin tasarrufında iken bin yetmiş Zilka'desinde vâki harîk-i kebîrde muhterik olup arsa sırfa kaldıkda cânib-i vakıf dan binâyâ müsâ'ade ve mutasarrıf mezbûr Mahmud Ağa dahi kudret olmamağın ücret-i mü'eccele-i mezbûr ve üzerine ideceği binâ mu'accelesine mahsûb olmak üzre tâlibîne arz olundıkda ücret-i mezbûre ecr-i mislinden ezyed olmağın kimesne tâlib olmayup vakfa bir nesne hâsıl olmamağla zikr olunan muallim-hânenin bi'l-fi'l hâcesi olup arsa-i merkûmenin meşrûtiyet üzre mütevellîsi olan Ahmed Efendi'nin hüccet-i şer'iyye ile kâyim-makâmı olan Mehmed Efendi nâm kimesne bundan akdem arsa-i merkûmenin ecr-i mislini tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdikde icâre-i mü'eccele misli ancak yevmî iki akçe olduğu ittifâk-ı müslimîn ile şer'an sâbit olmağın yevmî ikişer akçe mü'eccele ile icâre kendüye taraf-ı şer'-i mutahhardan izn virilüp yedine hüccet-i şer'iyye virildikden sonra arsa-i mesfûre yevmî ikişer akçe icâre-i mü'eccele ve üzerine ideceği binâ mu'accelesine mahsûb olmak üzre tâlibîne arz olundıkda müvekkilim müşârün-ileyh İbrahim Ağa hazretleri tâlib olmağın merkûm Mahmud hakk-ı tasarrufını bedel-i ma'lûma müvekkilim mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretleri kâyim-makâm-ı mütevellî mezbûr Mehmed Efendi'nin izniyle târih-i kitâb şehri guresinde ferâğ ve tefvîz itdikde ol dahi üzerine ideceği binâ mu'accelesine mahsûb olmak üzre yevmî ikişer akçe icâre-i mü'eccele ile tefev-

vüz ve kabûl itmeğin mezbûr Mahmud Ağa'nın yedinde olan temessük zâyî olmuş olmağla ferâğ-ı mezbûr için müceddeden temessük tahrîr olunmak lâzım gelmeğle kâim-makâm-ı mütevellî olan mezbûr Mehmed Efendi işbu temessüki tahrîr idüp müvekkilim müşârün-ileyh İbrahim Ağa hazretlerine virmişdir nazar olunup mücebince li-ecli'l-istihkâm taraf-ı şer'-i mutahhardan dahi hüccet virilmek murâdımdır deyü ibrâz eyledüğü temessüke nazar olundukda mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık ve târih-i mezbûr ile müverrah ve kâim-makâm-ı mütevellî mezbûr Mehmed Efendi'nin imzâsıyla mûmzâ ve hatemi ile mahtûm bulunmağın mücebince işbu hurûf li-ecli'l-istihkâm terkîm olunup yedine virildi fi'l-yevmi'r-râbî' min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-akrân Ahmed Ağa bin Ali, Mahmud Efendi ibn İbrahim, Hamza Beşe ibn Ali, Musa Beşe ibn Ahmed, Mustafa Çelebi ibn müezzîn Abdullatif, Yusuf Beşe ibn Abdullah

1184 - 1665 (1076) İstanbul 16: 98b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Atik Murad Paşa Mahallesi'nde Trabzonlu merhum Ahmet Ağa'nın vakfettiği bir vakıf evi vardır. Bu vakıf evini kullanan Hüseyin Çavuş, evi yeniçeri kethüdası İbrahim Ağa'ya devretmek için İbrahim Ağa'nın vekili 1. Mustafa Çelebi ve vakıf mütevellisi 2. Mustafa Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Çavuş, mütevellî 2. Mustafa Çelebi'nin izniyle evi İbrahim Ağa'ya devreder (tefviz eder, miktar yazılmamış). Mütevellî 2. Mustafa Çelebi de devir işlemine ilişkin bir temessükü vekil 1. Mustafa Çelebi'ye verir. Vekil 1. Mustafa Çelebi de bu temessükü mahkemeye sunarak devir işleminin yapıldığı ev ve arsasının ölçülmesini ve kendisine hüccetinin verilmesini ister. Mahkeme ev ve arsasını ölçmesi için bilirkişileri bölgeye gönderir. Son olarak yapılan ölçümü içeren tescil belgesi, vekil 1. Mustafa Çelebi'ye verilir.

There is a waqf house in İstanbul's Atik Murad Paşa neighborhood endowed by the late Ahmet Ağa from Trabzon. The tenant of the house, Hüseyin Çavuş, wants to transfer the house to colonel of the janissary corps (yeniçeri kethüdâsı) İbrahim Ağa. Hence, he goes to court with the legal agent of İbrahim Ağa, Mustafa Çelebi I, and the mutawalli of the waqf, Mustafa Çelebi II. With the approval of the mutawalli Mustafa Çelebi II, he transfers (tefviz) the house to İbrahim Ağa (amount not mentioned). Mutawalli Mustafa Çelebi II submits a promissory note (temessük) confirming the transaction to the legal agent Mustafa Çelebi I. The latter then submits the promissory note to court and requests a hujjet after the house and its land are measured. The court has experts measure the property. Finally, the requested hujjet is given to the legal agent Mustafa Çelebi I.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde keşf ü tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrden bu fakîr merhûm Trabzonî Ahmed Ağa nam sâhibü'l-hayrın mahmiyye-i İstanbul'da Murad Paşa-yı Atik Mahallesi'nde binâ eylediği sebîli evkâfından olup mahalle-i mezbûrede vâki taraf-ı selâseden dergâh-ı âlî-i âlem dâme merce'an li'l-e'âlî yeniçerileri ocağında bi'l-fi'l kul kethüdâsı olan umdetül-êmâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim İbrahim Ağa hazretleri mülki ve bir taraftan vakf-ı mezbûrdan ba'zan İsmihan Hatun ve ba'zan Cennet Hatun tasarruflarında olan menziller ve ba'zan tarîk-i âmm ile mahdûd dâhiliyyesi bir fevkânî oda ve bir tahtânî oda ve bir matbah ve bir su kuyusını ve hâriciyyesi binâdan hâliye bir mikdâr arsayı hâviye menzilin üzerine varup zeyl-i rakîmde isimleri terkîm olunan müs-limîn mahzarlarında akd-i meclis-i şer'-i mübîn itdikde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden fahrül'eşbâh Hüseyin Çavuş nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda müşârün-ileyh kul kethüdâsı İbrahim Ağa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şerefelerinden husûs-ı âti'l-beyâna nehc-i şer'î ve tarîk-i mer'î üzre sâbitü'l-vekâle vekîl olan fahrül-akrân Mustafa Çelebi ibn Yusuf nâm kimesne ile vakf-ı mezbûrın bi'l-fi'l mütevellîsi olan diğerk Mustafa Çelebi mahzarlarında ikrâr

ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mahdûd-ı mezbûr târih-i kitâb şehri gurrasine dek hakk-ı müfevvezim olup tasarrufımda olmağla târih-i kitâb şehri gurrasinde menzil-i mezkûrı bedel-i ma’lûm-ı makbûza müvekkil-i müşârûn-ileyh kul kethüdâsı İbrahim Ağa hazretlerine mütevellî-i mezbûr diğer Mustafa Çelebi’nin izniyle ferâğ ve tefvîz itdiğimde ol dahi tefevvüz ve kabûl itdikden sonra mütevellî-i mezbûr vech-i muharrer üzre ferâğ-ı mezbûrî nâşi temessük tahrîr idüp müvekkil-i mûmâ-ileyh hazretlerine virmişlerdir hâlen taraf-ı şer’-i enverden üzerine varılup arsası mesâha olunup mikdârı ma’lûm oldukdan sonra hüccet olunup müvekkilim mûmâ-ileyh hazretlerine virilmek murâd ider didikde gıbbe’t-tasdikî’l-mu’teber şer’-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde tarafeynden bu fakîr hâssa mimârlarından üstâd Mustafa Bey ibn Ali ve zeyl-i rakîmde isimleri terkîm olunan müslimîn ile üzerine varup mimâr-ı mezbûr menzil-i mezkûr arsası mütevellî-i merkûm muvâcehesinde mesâha itdikde dâhiliyyesinin arsasını bi-hesâb-ı terbî’i binâ zirâ’ıyla üç yüz doksan altı zirâ’ ve hâriciyyesinin arsası altmış bir zirâ’ altı parmak dâhiliyye ve hâriciyyesinin mecmû’ arsası dört yüz elli yedi zirâ’ altı parmak olduğu lede’s-şer’î’l-mutahhar sâbit ve mukarrer olmağın mâ-hüve’l-vâki bi’l-ibtigâ ketb olundı fi’l-yevmi’s-sâlis min şehri Rebî’ilevvel li-sene sitte ve seb’ine ve elf

Şühûd

Umdetü’l-eşbâh Hasan Çelebi ibn Hamza Hamamî, Mustafa Efendi bin Mehmed el-müezzin, Mehmed Efendi bin Hasan el-kayyim, Mehmed Efendi bin Mehmed el-imam.

1185 - 1665 (1076) İstanbul 16: 98b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Rabia Hatun, Ali Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Rabia Hatun’un Yavaşça Mehmet Ağa Vakfı’na ait olup ayda 25 akçeye kiracı olarak kullandığı bir ev vardır. Rabia Hatun, bu evi devredererek parasıyla önce borçlarını ödemesi ve geriye kalanı da kendisine getirmesi için Ali Beşe’yi vekil tayin eder. Ödenecek borçlar

eşi Ali Çelebi'ye 1700 akçe, söz konusu vakfa 600 akçe ve Ali Beşe'nin kendisine 300 akçedir.

Rabia Hatun goes to court with Ali Beşe. Rabia Hatun has been renting a house belonging to the Yavaşca Mehmet Ağa Waqf for a monthly rent of 25 akçe. She appoints Ali Beşe as her legal agent to sell the usufruct rights of the house, pay her debts, and hand her the remainder. Ali Beşe is to pay 1700 akçe to Rabia Hatun's husband Ali Çelebi, 600 akçe to the waqf, and keep 300 akçe as repayment for his own loan.

Mahmiye-i İstanbul'da Kâtib Muslihiddin Mahallesi'nde sâki-ne Râbi'a bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'de bâ'isü'l-kitâb Ali Beşe ibn Yahya mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mer-hûm Yavaşca Mehmed Ağa Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki Dede [silik] menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve ayda yirmi beş akçe icâre-i mü'eccele ile mutasarrıf olduğım vakf menzilimin hakk-ı tasarrufını izn-i mütevellî ve icâre-i mu'accele-i misli ile âhara ferâğ ve tefvîz ve bedelini kabz ve kabûlinden zevcim Ali Çelebi ibn Mehmed'e deynim olan bin yedi yüz akçeyi vakf-ı mezbûra deynim olan altı yüz akçeyi ve Ali Beşe nâm kimesneye deynim olan üç yüz akçeyi îfâya ve bâkî kalursa bâkîyi bana îsâle ve mahalle-i mezbûrede sâkin imamzâde Ömer Çelebi'de olan hakkımı ve mezbûr Ali Çelebi'nin vâlidesi Zeyneb Hatunda olan tepsimi ve Aişe nam hatunda olan sahanı taleb ve da'vâya ve ahz ü kâbza ve bana îsâle ve kabz u îsâle mütevakkıf olduğu umûrın küllîsine tarafımdan mezbûr Ali Beşe'yi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn idüp ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd eyledi didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûd

Mehmed bin Ali, Mehmed Çelebi ibn Ali, Mustafa Ağa ibn [boş] Mehmed bin Ramazan, Şükrullah Bey ibn Mustafa.

1186 - 1665 (1076) İstanbul 16: 101a/1 Dava / *Adjudication*

Muytab Şuca, Hayrettin Bey, Hüseyin Çelebi ve Sarı Kethüda Vakıflarının mütevellisi olan Hacı Ali, 1. Dadir'den davacı olur. Hacı Ali, daha önce 2. Dadir ve Mardiros'da vakıf mallarından 760 kuruş alacağı olduğunu, 1. Dadir'in de bu kişilere kefil olduğunu belirterek söz konusu parayı 1. Dadir'den ister. Mahkeme 1. (kefil) Dadir'e görüşünü sorar. 1. Dadir Hacı Ali'nin ifadesini reddeder. Bunun üzerine mahkeme Hacı Ali'den kanıt ister. Hacı Ali mahkemeden kendisine süre verilmesini ister, ancak süre bitiminde herhangi bir delil getiremez. Mahkeme son olarak Hacı Ali'ye yemin teklif eder. Hacı Ali yemin etmez, böylece davayı kaybeder.

Hacı Ali, mutawalli of the Muytab Şuca, Hayrettin Bey, Hüseyin Çelebi, and Sarı Kethüda waqfs, sues Dadir I. Hacı Ali claims that, previously, he has lent Dadir II and Mardiros 760 kuruş out of waqf funds. Dadir I agreed to serve as their surety. On that basis, Hacı Ali wants him to pay the debt. Questioned by the court, Dadir I rejects the claim. The court asks Hacı Ali to bring evidence. Hacı Ali requests an extension, yet in the end he fails to bring evidence. As a final option, the court asks Hacı Ali to take an oath. Hacı Ali refuses to take an oath and loses the case.

Mahmiye-i İstanbul'da Mûytâb Şucâ ve Hayreddin Bey ve Hüseyin Çelebi ve Sarı Kethüda evkâflarına mütevellî olan el-Hâc Ali bin Abdullah meclis-i şer' de Dadir veled-i Banik muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp gâibân-ı anî'l-meclis Dadir veled-i Yorgi ve Mardiros veled-i Azel nam zimmîler zimmetlerinde evkâf-ı mezbûre mallarından yedi yüz altmış riyâlî guruş olup meblağ-ı mezbûrın yüz guruşını asîlen mezbûrândan ahz ü kabz idüp bâkî üç yüz guruşına mezbûr Dadir târih-i kitâbdan on sene mukaddem emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer' iye ile kefil olmağın hâlen meblağ-ı mezbûrî merkûm Dadir'den bi-hükmi'l-kefâle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl ve akîbû'l-inkâr mütevellî-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyine için istimhâl itmeğın mehl-i şer' i ile imhâl olundıktan sonra ityân-ı beyyine idemeyüp yemîn dahi virmemeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

ve'l-mekârim İbrahim Ağa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflelerinden husûs-ı âti'l-beyâna nehc-i şer'î ve tarîk-i mer'î üzere sâbitü'l-vekâle vekîl olan Mustafa Çelebi bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmi hü'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü'l-evtâdda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede vâki merhûm [...] Alâeddin Evkâfî'n-dan Aksaray'da Dört yol Ağzı'nda vâki iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Hasan Çelebi dükkânı ve bir taraftan yine Hasan Çelebi mülki iki mahdûd bir yer dükkânı birinin icâre-i mu'accele-i malûmeye ve ayda on akçe icâre-i mü'eccele ile mutasarrıf olan Evan bin Ağya nam zimmi bedel-i malûm-ı makbûza bi'l-fi'l mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Ahmed bin Şeyh Mehmed nâm kimesnenin izniyle müvekkilim mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretlerine ferâğ ve tefvîz ve teslîm müvekkilim müşârün-ileyh hazretleri dahi tefevvüz ve kabûl ve kabz idüp mütevellî-i merkûma vech-i muharrer üzere ferâğını [...] tezkire tahrîr itdürüp müvekkilim mûmâ-ileyh hazretlerinin yedlerine virmişidi ba'de'n-nazar mücebince kibel-i şer'-i enverden dahi hüccet virilmek bi'l-vekâle matlûbımdır deyü târih-i kitâb şehri gurre siyle müverrah ve mütevellî-i mezbûrın imzâ ve hatemiyle mûmzâ ve mahtûm tezkire ibrâz idüp nazar olundıkda takrîr-i meşrûhına muvâfık bulunmağın mücebince savb-ı şer'-i mutahhardan işbu hurûf ketb ve terkîm olunup yedine def' olundu fi'l-hâmis min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Ağa bin Ali, Mahmud Efendi bin İbrahim, Hamza Beşe bin Ali, Musa Beşe bin Ahmed, Salih Efendi bin Yahya.

1188 - 1665 (1076) İstanbul 16: 105a/1 Tescil işlemi / Registration

Hatice Hatun'un eşi ve vekili olan Mehmet Çelebi, üzerindeki bina Hatice Hatun'a ait olup arsası ise Ali Ağa Vakfı'ndan yıllık 80 akçeye kirali (mukataalı) olan evi, Mehmet Ağa'ya 82 esedi kuruşa satar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Çelebi, Hatice Hatun's husband and legal agent, sells Hatice Hatun's house built on a land rented from the Ali Ağa Waqf for 80 akçe per annum, to Mehmet Ağa for 82 esedi kuruş. The court registers the transaction.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından Molla Şeref Mahallesi sâkinlerinden Hâdice Hâtun ibnet-i Abdurrahman Efendi'nin zevci ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu zâtı ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân müezzin İbrahim Efendi ibn Derviş ve takyeci Mehmed Çelebi bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan Mehmed Çelebi bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa ibn Hasan mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bey'-i âti'z-zikrin sudûrına değin müvekkil-i merkûmenin mülki ve hakkı olup mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Nalcı Solak mülki ve bir taraftan ta'limhâne odası yoldaşlarına vakf bostan ve bir taraftan Molla Şeref Câmî'-i şerîfi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir tahtânî oda ve bir sofa ve bir kenîf ve bir su kuyusını müştamil olup arsasının senede merhûm Ali Ağa Vakfı'na seksen akçe mukâta'a-i kadîmesi olan menzili tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şürût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile seksen kıt'a esedî guruşa mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledim didikde semeni olan meblağ-ı mezbûr seksen iki kıt'a esedî guruş tamâmen yedinden alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'nın mülk-i müştêrâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûd

Mahmud Efendi ibn İsmail el-imam, Hasan Çelebi bin İsmail, Abdurrahman Çelebi bin Ahmed, el-Hâc Ali bin İsa, Mustafa Çelebi bin Hasan.

1189 - 1665 (1076) İstanbul 16: 107b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Sultan Bayezid-i Veli Vakfı mütevellisi Abdi Ağa mahkemeye gelerek, vakfın yangında yanan bir imaretini, kendi kaynaklarını kullanarak onarttığını belirtir. Abdi Ağa'nın yaptığı masrafların

keşfedilmesini istemesi üzerine mahkeme, iki mimar ile sözüne güvenilir kimi kişileri bölgeye gönderir. Bilirkişilerin yaptığı keşif sonucunda Abdi Ağa'nın bu imareti en az 249.839 akçe ile onartabileceği anlaşılır.

Abdi Ağa, mutawalli of the Sultan Bayezid-i Veli Waqf, states in court that using his personal funds he has repaired the soup kitchen (imaret) of the waqf, which was destroyed in a fire. He requests a determination of his expenses. The court then sends two architects and trustworthy persons to the region for an investigation. Following the inquiry, the experts state that it would take at least 249,839 akçe to repair the soup kitchen.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Bayezid-i Velî Evkâfî'na hâlen mütevellî olan umdetü'l-a'yân Abdi Ağa ibn Abdurrahman meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp merhûm-ı mezbûrın imâretinde vâkî harîkde muhterik olup hâlen mâl-ı vakf ile bi'l-izni'ş-şer'î sakflarını ve kurşunını ve önünde olan sundurma sakflarını ve pencerelerini ve divarlarını ve sıvalarını ve medresesinin etrâfında olan divarlarının [...] imâret eyledim savb-ı şer'den mevlânâ Mehmed Çelebi ibn Mahmud irsâl olunup ol dahi hâssa mimârlardan üstâd el-Hâc Hasan bin Ömer ve Mustafa bin Ali ve zeyl-i sahîfede isimleri mestûr olan müslimîn ile mahall-i mezbûrın üzerine varılup ba'de'l-keşf ve'n-nazar mimârân-ı mezbûrân mesâha ve takvîm eylediklerinde tûlen otuz iki ve arzan on sekiz buçuk bi-hesâb-ı şatrancî beş yüz doksan iki zirâ' kebîr sakfın zirâ'ı kırk beşer akçeden yirmi altı bin altı yüz kırk akçe ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr üç yüz doksan zirâ' tavanın zirâ'ı kırkar akçeden on beş bin akçe ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr def'aten altmış beş zirâ' sakfın ve zirâ'ı kırk beşer akçeden iki bin dokuz yüz yirmi beş akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr def'aten elli altı zirâ' sakfın zirâ'ı kırk beşer akçeden iki bin beş yüz yirmi akçe ve beş hâme ma'a kürsî direk her biri üçer yüz akçeden bin beş yüz akçe ve üç kebîr taban her biri beşer yüz akçeden bin beş yüz

akçe ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı mezbûr yetmiş beş zirâ' nîm şîşeli tahta perdenin zirâ'ı kırk akçeden üç bin akçe ve on bir [...] tahtasından oturak tahtası her biri yüz ellişer akçeden bin altı yüz elli akçe ve dokuz pencere üç yüz akçeden bin sekiz yüz akçe ve tûlen def'aten bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz seksen zirâ' dıvar sıvası içün kirec her zirâ'ı sekizer akçeden iki bin iki yüz kırk akçe ve bir kebîr sokak kapısı bin beş yüz akçe ve iki müvekkel kapısı her biri beşer yüz akçeden bin akçe ve dört taş pencere ma'a [...] üçer yüz akçeden bin iki yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz elli zirâ' def'a sakfın zirâ'ı on beşer akçeden iki bin iki yüz elli akçe ve bi-hesâb-ı mesfûr on zirâ' taş dıvar seddi altışar akçeden yedi yüz seksen akçe ve dört kebîr direk ma'a kürsî üçer yüz akçeden bin iki yüz akçe ve def'a dört direk yüz ellişer akçeden dört yüz elli akçe ve beş kebîr tabân direği üçer yüz akçeden bin beş yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr kırk iki zirâ' dıvarın zirâ'ı altmışar akçeden iki bin beş yüz yirmi akçe ve [...] içün ber vech-i tahmîn ücret bin iki yüz akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz zirâ' cedîd kaldırımın zirâ'ı beşer buçuk akçeden bin akçe ve dört bin yedi yüz seksen dokuz vakıyye kurşunun be-her vakıyyesi yirmi birer buçuk akçeden yüz elli bin dokuz yüz altmış üç akçe ve def'a iki bin altı yüz yirmi bir vakıyye cedîd kurşunun be-her vakıyyesi yirmi iki akçe ve bir polos (?) elli sekiz bin üç yüz on yedi akçe ve vakfın iki bin beş yüz vakıyye kurşununu tecdîdi içün üstâdiye beş bin dokuz yüz kırk dokuz akçe ve kurşunun hammâliye ve kantâriyesi içün dokuz yüz elli beş akçe ve medrese dıvarının köşesinde vâki kirec ile binâ olunan dört zirâ' dıvarın be-her zirâ'ı sekiz akçeden üç yüz yirmi akçe ve medrese-i merkûmenin etrâfında olan bi-hesâb-ı mezbûr yedi yüz otuz altı zirâ' dıvarların hâme-püşesi tamîri onar akçeden yedi bin üç yüz altmış akçe min haysî'l-mecmû' iki yüz kırk dokuz bin sekiz yüz otuz dokuz akçe ile ancak binâ mümkündür deyü mimârân-ı mezbûrân ve sâyir bî-garaz müslimîn ictimâ' ve ittifâk itdiklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa bin Hasan ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâdis min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûd

Mehmed Efendi bin kâtib-i [silik] evvel, Mehmed Efendi bin Davud kâtib-i rûznâmçe, Mehmed Çelebi bin Ahmed kâtib-i [...], el-Hâc Ömer bin kâtib-i kethüdâ, Ahmed Çelebi bin Seydi Çavuş.

1190 - 1665 (1076) İstanbul 16: 108a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Şebinkarahisar Sancağı’nın arpalık olarak vergisini toplamaya yetkili olan Mustafa Paşa, Maden Ahmet Efendi Vakfı’nın mütevellisi Recep Ağa’ya vakıf malından 4125 esedi kuruş ve faizi olarak (çukaya kabil bir semmur kürk semeninden) 622,5 esedi kuruş borcu olduğunu söyler. Mahkeme de Mustafa Paşa’nın bu sözlerini tescil eder.

Mustafa Paşa, collector of the tax of the Şebinkarahisar province as source of income (arpalık), states that he owes the mutawalli of the Maden Ahmet Efendi Waqf, Recep Ağa, 4125 esedi kuruş out of waqf funds and 622,5 kuruş for interest (expressed as the price of fur). The court registers Mustafa Paşa’s testimony.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri için gıbbe’l-iltimâs kibel-i şer’-i mutahhardan mevlânâ-yı keşf Mustafa Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul’da Yarhisar Mahallesi’nde bi’l-fi’l merhûm Maden Ahmed Efendi Vakfı’na mütevellî olan fahrü’l-a’yân bâ’isü’l-kitâb Receb Ağa bin Ali’nin sâkin olduğu menziline varup akd-i meclis-i şer’-i şerîf eyledikte Şebinkarahisar Sancağı’na sâbikan ber vech-i arpalık mutasarrıf olan âmirü’l-ümerâ’il-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm Mustafa Paşa bin Hasan meclis-i ma’kûd-ı mezbûrda mütevellî-i mûmâ-ileyh Receb Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr malından olmak üzere hüccet-i dîn-i şer’iyeden dört bin yüz yirmi beşer kır’a esedî guruş ve târih-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına dek mü’eccel ve mev’ûd yedimden müşterâ ve makbûz münakkaş çukaya kâbil bir semmûr kürk semeninden

altı yüz yirmi iki buçuk esedî guruş ki cem'an dört bin yedi yüz kırk yedi buçuk esedî guruş vakf-ı mezbûra zimmetimde vâci-bû'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynimdir didikde gibbe't-tasdiki's-şer'î vâki hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ma'an irsâl olunan Mustafa bin İbrahim ve Hasan bin Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi aşer min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Efendi bin Abdüllatif, Şaban Efendi bin Halil el-imam, Ali Efendi bin Abdülbaki, Abdi Efendi el-müderris, Ahmed Çelebi bin Abdullah, Receb bin Yusuf, Mehmed Bey bin Abdül-vahhab.

1191 - 1665 (1076) İstanbul 16: 109a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kales adlı Ermeni, Müstedam Çavuş Vakfı mütevellisi Mehmet Çelebi'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 300 riyali kuruşa satar, sonra da aynı evi mütevelliden yıllık 30 riyali kuruştan olmak üzere üç yıllığına kiralar. Kales vakfa olan toplam borcu riyali 390 kuruş için beş Ermeni'yi kefil gösterir. Yapılan işlemler mahkemece tescil edilir.

Kales, an Armenian, takes out a 300 riyali kuruş mortgage (istiglal) on his house from Mehmet Çelebi, mutawalli of the Müstedam Çavuş Waqf. Then, Kales rents the same house from the mutawalli for 3 years at 30 riyali kuruş per annum. Kales appoints five Armenians as sureties for his 390 riyali kuruş debt to the waqf. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Kâtib Kâsım Mahallesi'nde sâkin Kales [?] bint-i Dadik nam Ermeniyye meclis-i şer'de merhûm Müstedâm Çavuş Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'r-rakîm Mehmed Çelebi bin Kenan Çavuş mazharında ikrâr ve i'tiraf

idüp mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı Şahin Ermeni mülkleri ve bir tarafı Kirkor Ermeni mülkleri ve bir tarafı Avanos Papas mülkine ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî büyü-tü müte'addideyi hâvî mülk menzilimi mezbûr Mehmed Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiglâl dokuz dirhem üç yüz kıt'a riyâlî guruşa bey' ve teslîm ol dahi [silik] kabûl ve kabz ve tesellüm itdikden sonra semen-i mezbûr üç yüz riyâlî [silik] vakf için [bir satır silik] menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye ve't-tekâbüzi'l-mer'î târih-i kitâbdan üç sene tamâmına dek be-her sene otuz riyâlî guruşa mütevellî-i mezbûrdan istîcâr ve kabûl ve kabz idüp ol dahi îcâr ve teslîm eyledi didikde gıbbe't-tasdîk mahalle-i mezbûre sükkânından işbu hâzır bi'l-meclis Asvador veled-i Murat ve Şahin veled-i Begos ve Toros veled-i Avanos ve diğer Toros veled-i Yagob ve Serkis veled-i Hacador nam Ermenilerden her biri semen-i mezbûr üç yüz riyâlî guruş ile ücret-i mezbûre doksân kıt'a guruş ki cem'an üç yüz doksân riyâlî guruşa emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile kefiller olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-âşir min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Efendi bin Mehmed el-imam, Osman Efendi bin Memi el-müderriş, Mustafa bin Ali el-mevlâ, İbrahim Çelebi bin Hasan, Mustafa bin Hamza, es-Seyyid Sunullah bin Mehmed.

1192 - 1665 (1076) İstanbul 16: 111a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Aslan, Lalezar Mehmet Efendi Vakfı'nın mütevellisi Seyyit Mehmet Efendi'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 130 esedi kuruşa satar, sonra da aynı evi Seyyit Mehmet Efendi'den bir yıllığına 16,25 esedi kuruşa kiralar. Aslan vakfa olan borcuna iki Hristiyanı kefil gösterir. Yapılan işlem mahkemece tescil olunur.

Aslan takes out a 130 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from Seyyit Mehmet Efendi, mutawalli of the Lalezar Sey-

yit Mehmet Efendi Efendi Waqf. Then Aslan rents the same house from Seyyit Mehmet Efendi for 16.25 esedi kuruş for a year. Two Christians are appointed as sureties of Aslan's debt to the waqf. The court registers the transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da Mîrâhor Mahallesi'nde sâkin Aslan veled-i Kablan nam zimmî mahfil-i kazâda merhûm Lâlezâr Mehmed Efendi Vakfı'na mütevellî olan mefharü'l-emâsil ve'l-a'yân es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid Hasan mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp yedimde mülkim olup mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan âhar mülki ve bir taraftan Duka veled-i Toroş mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-mürâfık bi-tarîki'l-istiglâl mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye yüz otuz esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm idüp semen-i mezbûrî mütevellî-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendi vakf-ı mezbûr malından bana teslîm ben dahi ahz ü kabz itdığımden sonra mütevellî-i mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Efendi menzil-i mezbûrî ba'de't-tahliyeti'ş-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin on altı tam ve bir rub' esedî guruşa bana îcâr ve teslîm ben dahi veçh-i muharrer üzre istîcâr ü kabûl ve kabz ü tesellüm eyledim didikde gıbbe't-tasdîk mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Papa Sadit veled-i Papa Divari ve Tanrıvirmiş veled-i Divari nam zimmîler her biri menzil-i mezbûrın derkine ve ücret-i mezbûreye kefiller olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Halil bin Mustafa Hacı, es-Seyyid Abdurrahman Çelebi ibn [boş], es-Seyyid Ali kâtib-i vakf-ı mezbûr, imam es-Seyyid Abdullah, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, Şükrullah Bey ibn Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Baba Resûl bin Rıdvan ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1193 - 1665 (1076) İstanbul 16: 112a/1 Dava / Adjudication

Hasan Beşe, yeniçerilerin 61. Ağa Bölüğü’ne özel oda için vakfedilen paranın mütevellisi Mehmet Çelebi’den davacı olur. Hasan Beşe, daha önce Mehmet Çelebi’den 94 riyali kuruş borç aldığını, karşılığında da bir çift altın bileziği Mehmet Çelebi’ye rehin bıraktığını söyler. Hasan Beşe borcunu ödediğini belirterek, rehin bıraktığı bileziğin Mehmet Çelebi’den alınıp kendisine verilmesini ister. Mahkeme Mehmet Çelebi’ye görüşünü sorar. Mehmet Çelebi bileziği rehin aldığını doğrulamakla birlikte daha sonra bileziği Hasan Beşe’ye teslim ettiğini, Hasan Beşe’nin de bu bileziği satarak borcunu ödediğini ileri sürer. Mahkeme davalı Mehmet Çelebi’den savını desteklemesini ister. Mehmet Çelebi de getirdiği şahitlerin desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak davacı Hasan Beşe açtığı davayı kaybeder.

Hasan Beşe sues Mehmet Çelebi, mutawalli of funds endowed for the barracks of the 61st Janissary Squad. Hasan Beşe claims that he had borrowed 94 riyali kuruş from Mehmet Çelebi and pawned a couple of golden bracelets in exchange. Now that he has paid back the loan, he wants Mehmet Çelebi to return the bracelets. Questioned by the court, Mehmet Çelebi admits that he took the bracelets. He adds, however, that he returned the bracelets to Hasan Beşe, who sold them to pay his debt. The court asks the defendant Mehmet Çelebi to prove his claim. Mehmet Çelebi supports his claim through witness accounts. In the end, the plaintiff Hasan Beşe loses the case.

Mahmiye-i İstanbul’da Kethüdâ Hâtun Mahallesi sükkânından Hasan Beşe ibn Hacı Murad nâm kimesne meclis-i şer’-i şerîfde dergâh-ı âlî yeniçerilerinden altmış birinci ağa bölüğü neferâtına mahsûs odanın mühimmâtıyçün mevkûfe nükûda bi’l-fi’l mütevellî olan bâ’isü’l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Şaban nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Rukıyye bint-i Mehmed Efendi nâm hâtundan

istîfâ ve kabz itdiğim kırk sekiz miskâl ve bir dirhem beynimizde ma'lûm bir çift altun bileziği mâl-ı vakf-ı mezbûrdan merkûm Mehmed Çelebi yedinden istidâne ve kabz itdiğim her biri altışar dirhem doksan dört riyâlî gurus mukâbelesinde mezbûr Mehmed Çelebi'ye tamâmen edâ ve teslîm ol dahi yedimden ahz ü kabz ve istîfâ itdiğinden sonra rehn-i mezbûr yedinde kalmı-şidi suâl olunup rehn-i mezbûrın bana teslîme tenbîh olunmak murâdımdır didikde gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr cevâbında müdde'î-i mezbûr vech-i muharrer üzre vakf-ı mezbûra deyni olan meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde bana rehn ve teslîm itdiği kırk sekiz miskâl bir dirhem bir çift altun bileziği müdde'î-i mezbûra mukaddemâ zıkr olunan odada teslîm ol dahi yedimden ahz ü kabz itdiğinden sonra bey' idüp semeninden deyn-i mezbûrı edâ itmişidi deyü def'le mukâbele idicek gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr mütevellî-i mezbûrdan def'-i mezbûrını mübeyyine beyyine taleb olundıkda medîne-i Ebâ Eyyüb'de Kızıl Mescid Mahallesi sükkânından olup mârû'z-zıkr oda yoldaşlarından olan Mehmed Çelebi bin Hacı Osman ve medîne-i mezbûrede Ölçer Baba Mahallesi sükkânından mârû'z-zıkr oda yoldaşlarından olan Hacı İbrahim bin Sefer nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi müdde'î-i mezbûrdan deyn-i mezbûrı için rehn aldığı mârû'z-zıkr bileziği bizim huzûrımızda zıkr olunan odada müdde'î-i mezbûra teslîm ol dahi tesellüm itdikden sonra bey' idüp semeni ile deyn-i mezbûrı edâ itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olup mücebince hükm olundıkdan sonra müdde'î-i mezbûr Hasan Beşe husûs-ı mezbûra ve târih-i kitâba gelince sâir hukûk-ı ma'lûma ve mersûmeye müte'allika cemî' da'vâdan mütevellî-i mezbûrın ve odabaşı Hüseyin Beşe'nin zimmetlerini ibrâ'-i âmm-ı kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Osman Beşe bin Cafer el-mübâşir, Derviş Beşe bin Hasan, Mehmed Çelebi bin Osman, Hacı Hüseyin bin Hasan, Musa Beşe bin Hasan, Eyüb Ağa bin Abdullah, Hasan Beşe bin Ali, Abdurrahman, Gazanfer bin Tevekkül, Mustafa Ağa ser-muhzırân.

1194 - 1665 (1076) İstanbul 16: 113a/2 Tescil işlemi / Registration

Eski Medine kadısı Mehmet Efendi’nin vekili Mehmet Çelebi, Mahmut Efendi Medresesi için vakfedilen paranın mütevellisi Cafer Çavuş ile mahkemeye gelir. Vekil Mehmet, müvekkilinin İstanbul Monla Ahi Mahallesi’ndeki bir evini, Cafer Çavuş’a istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 1665 riyali kuruşa satar. Bu işlemin ardından vekil Mehmet, aynı evi mütevelliden müvekkili Mehmet Efendi için iki yıllığına 500 kuruşa (yıllık 250 kuruş) kiralar. Yapılan işlemler mahkemece tescil olunur.

Mehmet Çelebi, legal agent of Mehmet Efendi, the former judge of Medina, goes to court with Cafer Çavuş, mutawalli of the funds endowed for the Mahmut Efendi theological school (medrese). Legal agent Mehmet takes out from Cafer Çavuş a 1665 riyali kuruş mortgage (istiglal) on a house belonging to his client. Then he rents the same house from the mutawalli, on behalf of his client, for 2 years for 500 kuruş (250 kuruş per annum). The court registers these transactions.

Sâbıkan Medîne-i Münevvere kâdısı olan a’lemü’l-ulemâi’l-izâm İlâhîzâde demekle şehîr Mehmed Efendi tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekil olduğu Mehmed Çelebi bin el-Hâc Süleyman ve el-Hâc Ali Çelebi bin Mustafa şehâdetleri ile şer‘an sâbit olan kethüdâları el-Hâc Ramazan Çelebi bin Veli meclis-i şer‘-i şerîf-i nebevî ve mahfil-i dîn-i münîf-i mustafvîde merhûm ve mağfûr-un-leh Ebülfazl Mahmud Efendi Medresesi’nin nükûd-ı mevkûfesine bi’l-fi’l mütevellî olan bâ’isü’r-rakîm Cafer Çavuş ibn Mehmed mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim

1605 dolaylarına tarihlenen *Nadiri Divanı*'ından, Gazanfer Ağa kurduğu medreseyi ziyaret ediyor.

Gazanfer Ağa visiting his medrese (Islamic college), from Divan of Nadiri, ca. 1605.

mûmâ-ileyh mahmiyye-i İstanbul'da Monla Ahî Mahallesi'nde vâki bir tarafı ba'zan Mustafa Ağa mülkine ve ba'zan âhar menziline ve bir tarafı Osman Paşa odalarına ve bir tarafı ba'zan merhûm Şeyhzâde Efendi vereseşi mülklerine ve ba'zan Süleyman Efendi odalarına ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî büyût-ı müte'addide ve bi'r-i mâ ve cenîneyi hâvî mülk menzilini mezbûr Cafer Çavuş'a her biri yedişer dirhem bin altı yüz altmış beş riyâlî guruşa bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr bin altıyüz yetmiş beş riyâlî guruş mütevellî-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledikten sonra müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Efendi menzil-i mahdûd-ı mezbûrî târih-i kitâbdan iki sene tamâmına be-her şehir ikişer yüz ellişer guruşa olmak üzere beş yüz kır'a riyâlî guruşa mütevellî-i mezbûrdan ba'de't-tahliyeti'ş-şer'iyye istîcâr ve kabûl eyleyüp ol dahi vech-i muharrer üzere îcâr ve teslim eyledi didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-hâmis min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdet-i fezâil-i İslâm zübdet-i vülâtî'l-enâm Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin, Mehmed Efendi el-bevvâbî, Ali Ağa bin [boş], emîrû'l-kuzât İbrahim Efendi, Şeyh Ali Efendi bin Abdurrahman, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Mehmed, Muharrem Çavuş bin Nasrullah Bey.

1195 - 1665 (1076) İstanbul 16: 115b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Müstedam Çavuş Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çelebi, ölen Toros'un vasisi Şahin ile mahkemeye gelir. Mehmet Çelebi, Toros'un ölümünden önce bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla vakfa 9 dirhem 300 kuruşa sattığını, sonrasında da aynı evi vakıftan bir yıllığına 9 dirhem 30 kuruşa kiraladığını belirtir. Mehmet Çelebi, Toros'un ölümü dolayısıyla vakfın alacağı olan 330 kuruş karşılığında vasi Şahin'den söz konusu evi alır. Sonuç olarak ipotek edilen ev artık vakfın mülkü olur.

Mehmet Çelebi, mutawalli of the Müstedam Çavuş Waqf, goes to court with Şahin, guardian of Toros' heirs. He states that previously Toros had taken out a 9 dirhem 300 kuruş mortgage (istiglal) from the waqf. Then he had rented the same house from the waqf for 9 dirhem 30 kuruş. Upon Toros' death, Mehmet Çelebi takes the house from guardian Şahin, to cover Toros' 330 kuruş debt to the waqf. In the end, the mortgaged house becomes the waqf's property.

Mahmiye-i İstanbul'da Merhûm Müstedâm Çavuş Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan Mehmed Çelebi ibn Kenân Çavuş meclis-i şer' de mahmiyye-i İstanbul'da Kâtib Kasım Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Toros veled-i Zirak nâm Ermeninin sulbî sağır oğulları Kesed ve Seter ve Simadin ve sulbiyye sağır kızı [silik] tesvîye-i umûrlarına kibel-i şer' den mansûb vasîleri olan Şahin veled-i Befos muvâcehesinde ikrâr ve itirâf idüp hâlik-i mezbûr Toros huyûtında mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı vasî-yi mezbûr Şahin mülkine ve bir tarafı Kirkor mülkine ve bir tarafı Avanos Papas mülkine ve bir tarafı tarîk-i 'âmma müntehî büyüti hâvî mülk menziline bin senesinde bana bi-tarîki'l-istiglal dokuz dirhem üçyüz riyâlî guruşa bey' u teslim ben dahi iştirâ ve kabûl ve def'-i semen itdikden sonra yine târih-i mezbûrdan bir sene temâmına değin ba'de't-tahliye dokuz dirhem otuz kıt'a riyâlî guruşa benden isticâr ve kabûl ben dahi vech-i muharrer üzre icâr ve teslim idüp kable'l-edâ'i'd-deyn hâlik olmağla zimmetinde kalmışidi el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr üç yüz otuz kıt'a riyâlî guruşa vasî-yi mezbûr Şahin hâlik-i mezbûrın zevcesi işbu hâzıra-i bi'l-meclis Malak bint-i Davik'den bana havâle-i sahiha-i şer'iyye ile havâle idüp ben dahi havâle-i mezbûreyi kabûl ve menzil-i mezbûr vasiyyeten mülk eyledim didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi, Osman Efendi el-müezzin, Mustafa bin Ali el-müezzin.

1196 - 1665 (1076) İstanbul 16: 115b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hayrünnisa Hatun Vakfı’nın mütevellisi Hasan Çelebi, eski mütevellî Hafız Osman Çelebi’de vakıf malından kalan 106,33 kuruşu aldığını söyler. Mahkeme de Hasan Çelebi’nin sözlerini tescil eder.

Hasan Çelebi, mutawalli of the Hayrünnisa Hatun Waqf, states that he received from the former mutawalli Hafız Osman Çelebi 106.33 kuruş belonging to the waqf. The court registers Hasan Çelebi’s testimony.

Mahmiye-i İstanbul’da merhûm Hayrünnisâ Hâtun Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan Hasan Çelebi ibn İbrahim nâm kimesne meclis-i şer’de vakf-ı mezbûra sâbıkan mütevellî olan işbu bâ’isü’l-kitâb Hâfız Osman Çelebi bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr malından merkûm Osman Çelebi yedinde olan yüz altı esedî gurus ile bir sülüs esedî gurusı mezbûr Osman Çelebi yedinden tevliyetim hasebiyle alup kabz eyledim didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâvaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’s-sâlis ‘aşer min şehri Rebî’ilevvel li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûd

Mehmed Efendi bin Nurullah, Abdüllatif Efendi bin Receb, el-Hâc Hüseyin bin [...] Ahmed, Attar el-Hâc Cafer, Hammâmcı el-Hâc Himmet, Muharrem Çelebi bin Hüseyin.

1197 - 1665 (1076) İstanbul 16: 116a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Sultan Mehmet Han Vakfı’nın mütevellisi Ebubekir Ağa’nın vekili Mehmet Efendi, Hüseyin Ağa ile mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, müvekkili Ebubekir Ağa’nın Üsküdar’daki bir evini Hüseyin Ağa’ya 300.000 akçeye satar. Yapılan işlem mahkemece tescil olunur.

Mehmet Efendi, legal agent of Ebubekir Ağa, mutawalli of Sultan Mehmet Efendi Han Waqf, goes to court with Hüseyin Ağa. Mehmet Efendi sells a house of his client Ebubekir Ağa, which is located in Üsküdar, to Hüseyin Ağa for 300,000 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da cennet-mekân-ı firdevs-âşiyân Ebü'l-feth Sultan Mehmed Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretlerinin evkâf-ı şeriflerine bi'l-fi'l mütevellî olan umdetül-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâsin ve'l-mekârim Ebûbekir Ağa ibn Murad taraf-ı bâhirlerinden husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu İbrahim Ağa ibn Mehmed ve Mustafa Bey ibn Abdullah şehâdetleri ile şer'an sâbit olan Mehmed Efendi ibn Fethullah nâm kimesne meclis-i şer'de fahrül-akrân Hüseyin Ağa ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtinin sudûrına değin müvekkilim mûmâ-ileyh Ebûbekir Ağa'nın yedinde mülki ve hakkı olup medîne-i Üsküdar mahallâtından Hamza Fakih Mahallesi'nde vâki bir taraftan ba'zan Rahime Hâtun Vakfı ve ba'zan keresteci Halil Çelebi Vakfı ve ba'zan Kadı Mehmed Efendi mülki ve bir taraftan Emirzâde Mustafa Çelebi mülki ve bir taraftan Belkîszâde Mustafa Çelebi mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd muhavvata-i hâriciyyesi fevkânî iki bâb odaları ve bir sofayı ve kenîfi ve iki âhûrî ve yine fevkânî ve tahtânî iki bâb odaları ve muhavvata-i dâhiliyyesi bir bâb tahtânî odayı ve bir bâb fevkânî küçük odayı ve bir sofa ve tahta-pûşu ve yine tahtânî bir bâb odayı ve bir sofayı ve bir bâb mâtbah odasını ve sofayı ve âna muttasıl bir havzı ve matbah üstünde bir oda ve sofayı ve kenîf ve üç aded su kuyularını ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı müştemil menziline mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa'ya tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı kat'î ile üç yük akçeye bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr üç yük akçeyi tamâmen yedinden alız ü kabz eyledi min ba'd menzil-i mahdûd-ı mezbûr mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î

mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’s-sâdis ‘aşer min Rebî‘ilevvel li-sene sitte ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Vefâyî Mehmed Efendi mütevellî-i evkâf-ı Ebâ Eyyüb el-Ensârî, el-Hâc Mustafa Ağa vekîl-i harc-ı evkâf-ı Sultan Ahmed, es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Mehmed Çelebi, Sipahi Mehmed Efendi kâtib-i evkâf-ı Sultan Mehmed Han, El-Hac Ali vekîl-i harc-ı evkâf-ı Sultan Mehmed Han, Receb Efendi [...] evkâf-ı mezbûre.

1198 - 1665 (1076) İstanbul 16: 116b/2 Tescil işlemi / Registration

Ölen Ümmühanu Hatun’un mirası eşi Süleyman Beşe ile babası Yahya Beşe’ye kalır. Yahya Beşe, kendi adına ve Süleyman Beşe’nin vekili olarak Koca Mustafa Paşa Vakfı’nın mütevellisi Ahmet Ağa ile mahkemeye gelir. Yahya Beşe, Ümmühanu Hatun’un daha önce vakıftan bir pazarcı dükkânını, peşin 60.000 akçe ve buna ek olarak aylık 45 akçe ertelenmiş kira ödemek şartıyla kiraladığını söyler. Peşin kirayı ödeyen Ümmühanu Hatun, dükkânda iki sene kiracı olduktan sonra vefat eder. Bunun üzerine Yahya Beşe, aylık 300’er akçeden iki yılda biriken 7200 akçenin peşin kiradan çıkarılarak geriye kalan 52.000 akçenin mütevelliden alınıp kendisine verilmesini ister. (Buradaki hesaba göre Ümmühanu Hatun bu dükkânda 200 ay kiracı olacaktı). Ancak aracılardan yardımıyla Yahya Beşe ile Ahmet Ağa 29.500 akçeye anlaşarak sulh yaparlar. Yahya Beşe bu tutarı Ahmet Ağa’dan alır. Yapılan işlem mahkemece tescil edilir.

The inheritance of the late Ümmühanu Hatun falls to her husband Süleyman Beşe and her father Yahya Beşe. Yahya Beşe goes to court with the mutawalli of the Koca Mustafa Paşa Waqf, Ahmet Ağa, representing himself and Süleyman Beşe. He states that Ümmühanu Hatun had rented a store from the waqf for a 60,000 akçe advance payment and a postponed rent of 45 akçe per month. Ümmühanu Hatun, who made the advance payment,

died after a two-year tenancy in the store. Now, Yahya Beşe requests that the 7200 akçe accrued in two years at 300 akçe per month to be deducted from the down payment and the remaining 52,000 akçe to be returned to him. (It appears that Ümmühanu Hatun was to rent the store for 200 months). Upon mediation, Yahya Beşe and Ahmet Ağa reach an amicable settlement for 29,500 akçe. Yahya Beşe receives the settlement amount from Ahmet Ağa. The court registers the transaction.

Mahmiye-i İstanbul'da Edhem Paşa Mahallesi'nde sâkine iken bundan akdem vefât iden Ümmühâni Hatun ibnet-i Yahya Beşe'nin verâseti zevc-i metrûkı Süleyman Beşe bin Abdullah'a ve babası mezbûr Yahya Beşe'ye münhasıra olduğu şer'an sâbit olduktan sonra mezbûr Yahya Beşe kendi tarafından asâleten ve mezbûr Süleyman tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Ahmed Ağa ibn Ramazan ve Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an sâbit olduktan sonra vekâleten meclis-i şer'de merhûm Koca Mustafa Paşa Evkâfı mütevellîsi olan bâ'isü'l-kitâb Ahmed Ağa bin Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i mezbûrede Darbhâne-i Amire kurbünde vâki hudûdı beynimizde ma'lûm bir bâb bâzarcı dükkânını sâbıkan vakf-ı mezbûrın mütevellîsi olan Mehmed Çelebi müteveffât-ı mezbûre Ümmühâni'ye hayâtında altmış bin akçe icâre-i mu'accele ve ayda kırk beş akçe ücret-i mü'eccele ile îcâr ve teslîm ve mu'accesini olan meblağ-ı mezbûr altmış bin akçeyi yedinden ahz ü kabz ve masârif-i vakfa sarf idüp mezbûre Ümmühâni dahi ba'de'l-istîcâr dükkân-ı mezbûrı zabt üzre iken icâre-i mu'accesini ecr mislinden istîfâ itmedin [...] kalîl yirmi dört ay mürûrında bilâ-veled vefât idüp mütevellî-i mezbûr dahi dükkân-ı mezbûrı vakf için zabt ve îcâr itmeğın mezbûre Ümmühâni'nin icâre-i mu'accele deyü virdiği altmış bin akçeden dükkân-ı mezbûrı yirmi dört ay zamân-ı tasarrufında ayda ecr-i misli olan üç yüz kırk beş akçeden her ay taraf-ı vakfa virilen kırk beş akçe ücret-i mü'eccelesinden mâ'adâ ayda üçer yüz akçesini yirmi dört ayda istîfâ itdiği yedi bin ikiyüz akçeden

bâkî elli iki bin sekiz yüz akçeyi müvekkilim ile mütevellî-i mezbûrdan yedinde olan galle-i vakfdan vir deyü da‘vâ itdiğimizde kaziyye minvâl-i muharrer üzre olduğunu mukırr olup sulh her vechile vakfa enfa‘ olmağla muslihûn tavassut idüp mütevellî-i mezbûr ile beynimizde yirmi dokuz bin beş yüz akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh itdiklerinde biz dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yirmi dokuz bin beş yüz akçeyi mütevellî-i mezbûr Ahmed Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte‘allika da‘vâdan taraf-ı vakfı ibrâ eyledik didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sânî aşer min Rebî‘ilevvel li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûd

Umdetü’s-sâdât Mustafa Beşe bin es-Seyyid Alâeddin Efendi, Derviş bin Bayram, Abdülbaki Çelebi, Ahmed Ağa bin Ramazan, Mehmed bin Hüseyin, Hasan bin Mehmed.

1199 - 1665 (1076) İstanbul 16: 118a/3 Dava / *Adjudication*

Saime Hatun’un vekili ve aynı zamanda eşi olan Ahmet Çelebi, Dimo’dan davacı olur. Dimo’nun, mülkiyeti Defterdar Mehmet Efendi Vakfı’na ait olup aylık 20 akçe kirayla kullandığı bir kazancı dükkânı vardır. Ahmet Çelebi, daha önce Dimo’nun bu dükkânı müteveli izniyle müvekkiline 7300 akçeye devrettiğini, Saime Hatun’un da Dimo’ya 675 akçeyi peşin verdiğini söyler. Ahmet Çelebi, müvekkilinin şimdi Dimo’ya kalan ödeme olan 6625 akçeyi verip dükkânı teslim almak istemesine karşın Dimo’nun dükkânı vermeye yanaşmadığını belirtir. Mahkeme Dimo’ya görüşünü sorar. Dimo söylenilenleri kabul eder. Mahkeme de Dimo’yu kalan parayı alıp dükkânı teslim etmesi konusunda uyarır.

Ahmet Çelebi, husband and legal agent of Saime Hatun, sues Dimo. Dimo has a boiler store rented from the Defter Mehmet Efendi Waqf for 20 akçe per month. Ahmet Çelebi claims that

Dimo had transferred this store to his client for 7300 akçe, with the permission of the mutawalli, and Saime Hatun paid Dimo 675 akçe in advance. Now, Ahmet Çelebi says, Saime Hatun wants to pay the remaining 6625 akçe and take over the store; alas, Dimo will not give up the store. The court asks Dimo for his opinion. Dimo accepts the testimony. The court instructs Dimo to accept the remainder of the sale price and then transfer the store.

Mahmiye-i İstanbul'da Sultan Selim Hân Câmî'-i Şerîfi kur-bünde sâkine bâ'isetü'l-vesîka Sâime bint-i Mustafa nâm hârunın zevci ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân Mustafa Çelebi bin el-Hâc Ahmed ve Halil Çelebi bin Mehmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Çelebi bin Muharrem mahfil-i kazâda merhûm Defterdâr Mehmed Efendi Vakfı'nın mütevellisi [boş] huzûrunda kazgancı tâifesinden Dimo veled-i Rado nam zimmi muvâcehesinde üzerine bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Dimo mahmiyye-i mezbûrede Çehârşenbe Pazarı kurbünde vâki merhûm mezbûr Defterdâr Mehmed Efendi Evkâfı'ndan olup üç tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî icâre-i mu'accele ve ayda yirmi akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufında olan bir bâb kâzgancı dükkanını mütevellî-i mezbûr ma'rifetiyle yedi bin üç yüz akçe bedel mukâbelesinde müvekkilem merkûme Sâime'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl ve bedel-i mezkûrdan altı yüz yetmiş beş akçesini def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz itmişken bedel-i mezbûrdan bâkî altı bin altı yüz yirmi beş akçeyi müvekkilemden ahz ve dükkân-ı mezbûrî teslîmden imtinâ' ider suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Dimo cevâbında zikr olunan dükkanı vech-i muharrer üzre izn-i mütevellî ile bedel-i mezbûr yedi bin üç yüz akçeye müvekkile-i mezbûre Saime'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûrdan altı yüz yetmiş beş akçesini vekîl-i mezbûr Ahmed Çelebi yedinden ahz ü kabz eylediğini ikrâr itmeğin mücebince bedel-i bâkî altı bin altı yüz yirmi beş akçeyi ba'de'l-ahz dükkân-ı mezbûrî vekîl-i merkûm Ahmed Çelebi'ye

teslîme merkûm Dimo’ya tenbîh-i birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb
olundu [1 satır silik]

Şühûd

Abbas Efendi bin el-Hâc Ali, [silik], [silik]

1200 - 1665 (1076) İstanbul 16: 118b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Salih Efendi ile Mehmet birlikte mahkemeye gelirler. Salih Efendi’nin Osman Ağa Vakfı arsası üzerinde bir evi vardır. Salih Efendi, bu evi Mehmet’e 22 altına satar, ayrıca aylık 30 akçe kira ödemesi olan evin arsasını da mütevellî izniyle Mehmet’e devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Salih Efendi and Mehmet go to court. The former has a house built on the land of the Osman Ağa Waqf. He sells this house to Mehmet for 22 gold coins. He also transfers to Mehmet the underlying land, which was rented from a waqf at 30 akçe per month, with the permission of the mutawalli. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul’da Elvanzâde Mahallesi sükkânından Salih Efendi ibn Nu’mân meclis-i şer’de Mehmed bin Sefer nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp arsasının galesi merhûm Osman Ağa’nın ulemâyâ meşrûta vakf ve binâsı mülküm olup mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Mustafa nâm kimesne tasarrufunda olan oda ve bir taraftan tarîk-i hâss ve bir taraftan Medîne-i Münevere Vakfı ile mahdûd bir bâb tahtânî oda ve bir sofa ve kenîfi müştemil olup arsasının ayda otuz akçe icâre-i mü’eccelesi olan menzilimin mülk binası yirmi iki şerîf altuna mezbûr Mehmed’e bey’ ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm idüp semen-i mezbûrî yedinden tamâmen ahz ü kabz itdiğimden sonra arsasını dahi izn-i mütevellî ile mezbûr Mehmed’e meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz eyledi didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-

taleb ketb olundu fi's-sâmin 'aşer min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-emâcid Mustafa Ağa-yı İstanbul sâbıkan, Aşçıbaşı-zâde Mehmed Efendi, Cafer Efendi ibn el-imam, Musa Efendi el-müezzin, Hüseyin Beşe bin süvâr-ı sultân.

1201 - 1665 (1076) İstanbul 16: 118b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Salih Efendi'nin Osman Ağa Vakfı'nın arsası üzerinde bir evi vardır. Salih Efendi, bu evi Mustafa Çelebi'ye 5000 akçeye satar, ayrıca aylık 30 akçe kira ödemesi olan evin arsasını da mütevellî izniyle Mustafa Çelebi'ye devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Salih Efendi has a house built on the land of the Osman Ağa Waqf. The former sells this house to Mustafa Çelebi for 5000 akçe. He also transfers to Mustafa Çelebi the underlying land, which is rented from a waqf at 30 akçe per month, with the permission of the mutawalli. The court registers these transactions.

Mezbûr Salih Efendi meclis-i şer' de mahalle-i mezbûrede vâki bir taraftan Hasan Bey menzili ve bir taraftan Mehmed Çelebi menzili ve bir taraftan Medîne-i Münevvere Vakfı ve bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd ve bir bâb tahtânî oda ve bir sofa ve kenîfi müstemil olup arsasının ayda otuz akçe icâre-i mu'accesini olan menzilimin mülk binâsı Mustafa Çelebi nâm kimesneye beş bin akçeye bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm idüp semen-i mezbûr yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğinden sonra arsasını dahi izn-i mütevellî ile mezbûr Mustafa Çelebi'ye meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz eyledi didikde gibbe't-tasdik fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

Es-sâbıkûn

1202 - 1665 (1076) İstanbul 16: 119b/1 Dava / Adjudication

Baklalı Mescidi Vakfı’nın mütevellisi Abdülbaki, vakfın Baklalı Mahallesi’ndeki evinde aylık 45 akçeye kiracı olan Süleyman’dan davacı olur. Abdülbaki, Süleyman’ın bu evde yaklaşık 6 yıldır kira vermeden oturduğunu belirterek bu sürede biriken kira tutarı olan 2880 akçenin Süleyman’dan alınmasını ister. Mahkeme Süleyman’a görüşünü sorar. Süleyman toplam kira borcunu kabul etmekle birlikte bu paranın 1080 akçesini vakfın eski mütevellisine ödediğini ileri sürer. Mahkeme Süleyman’dan kanıt ister. Süleyman kanıt getirmek için süre ister. Sonuç olarak mahkeme hem Süleyman’a süre verir hem de kabul ettiği 1800 akçelik borcunu ödemesini söyler.

Abdülbaki, mutawalli of the Baklalı Mescidi Waqf, sues Süleyman, who has been residing in a waqf house in the Baklalı neighborhood at a monthly rent of 45 akçe. Abdülbaki claims that Süleyman has not paid rent for 6 years. He wants Süleyman to pay the 2880 akçe rent accrued over this period. The court asks Süleyman for his opinion. Süleyman admits the total debt. By the same token, he claims that he has paid 1080 akçe of this amount to the former mutawalli of the waqf. In conclusion, the court grants Süleyman an extension, but also instructs him to pay the 1800 akçe debt that he has admitted.

Mahmiye-i İstanbul’da Baklalı Mahallesi mescidinin evkâfı mütevellisi olan Abdülbâki bin Yunus meclis-i şer’de vakf-ı mezbûrdan olup mahalle-i mezbûrede vâki ma’lûmü’l-hudûd menzilin icâre-i mu’accele ve ayda kırk beş akçe ücret-i mü’eccele ile mutasarrıfı olan Süleyman bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Süleyman menzil-i mezbûrın icâre-i mü’eccelesinden bin yetmiş senesi Zilka’detü’ş-şerîfe ibtidâsından târih-i kitâba gelince müctemi’ olan iki bin sekiz yüz seksen akçeyi vormeyüp zimmetinde olmağla suâl olunup alivirilmek murâdımdır didikde gıbbe’s-suâl mez-

bûr Süleyman cevâbında sinîn-i mezbûrede müctemi‘ olan iki bin sekiz yüz seksen akçenin bin seksen akçesini sâbıkan vakf-ı mezbûra mütevellî olan Hacı Süleyman nâm kimesneye def‘ ve teslîm ol dahi yedimden alız ü kabz idüp ancak zimmetimde bin sekiz yüz akçe kalmışdır deyücek gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr mezbûr Süleyman’dan takrîr-i meşrûhına beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyine içün istimhâl itmeğın mehl-i şer‘î virildikden sonra ikrârı mertebesi olan bin sekiz yüz akçeyi mütevellî-i mezbûra teslim mezbûr Süleyman’a ba‘de’t-tenbîh mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min Zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene sitte ve seb‘ine ve elf

Şühûd

Mehmed Efendi el-müderriş, Yazıcı-zâde Mustafa Çelebi, Abdülkerim Çelebi bin Musa Efendi, Mustafa Çelebi bin [boş] Efendi, Mehmed Çelebi bin Hacı Sefer, Ahmed Beşe bin Mustafa.

1203 - 1665 (1076) İstanbul 16: 121a/2 Dava / *Adjudication*

Haydar Paşa Mahallesi’nde oturan Hacı Osman Ağa, Hacı Ahmet ile birlikte mahkemeye gelir. Osman Ağa, 100 esedi kurusunun, 10’a 11 hesabıyla (%10) faizle işletilip gelirinden ayda 75 akçesinin mahallenin mescitindeki görevli imama her sabah namazı sonrasında Yasin sûresini okuyup sevabını ruhuna hediye etmesi ve 100 akçesini de vakfın mütevellisine verilmesi şartlarıyla vakfeder. Osman Ağa bu vakıf için Ahmet’i mütevellî tayin eder. Bu işlemlerin bitirilmesinden sonra Osman Ağa, yaptığı vakfiyenin üç İslam hukukçusunun görüşlerine göre geçersiz olduğunu ileri sürerek mütevellî Ahmet’i dava eder ve vakfiyenin bozulmasını ister. Mütevellî Ahmet ise, İslam hukukçusu İmam Ensari’ye göre vakfiyenin geçerli olduğunu savunarak Osman Ağa’nın savını reddeder. Mahkeme, Ahmet’in savını doğru bulur. Ancak Osman Ağa tekrar davacı olur ve bu sefer bir başka İslam hukukçusu Ebu Hanife’nin görüşlerine göre vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Mütevellî Ahmet, farklı iki İslam hukukçu-

sunun görüşlerine göre vakfiyenin geçerli olduğunu savunarak Osman Ağa'nın görüşünü yine reddeder. Sonuç olarak mahkeme, yapılan vakfiyenin bozulamayacağına karar verir.

Hacı Osman Ağa, a resident of the Haydar Paşa neighborhood, goes to court with Hacı Ahmet. Osman Ağa donates 100 esedi kuruş to be invested at 10 to 11 (10%) interest. The interest revenue is to be spent as follows: 75 akçe per month is to be paid to the prayer leader (imam) of the neighborhood mosque on condition that he will pray for his soul after morning prayer every day, and 100 akçe per month is to be paid to the waqf mutawalli. Osman Ağa appoints Ali as the mutawalli of his waqf. Subsequently, Osman Ağa claims, based on the views of three Islamic jurists, that the waqf is invalid; and suing the mutawalli Ahmet, he asks the court to annul the waqf charter (vakfiye). Rejecting Osman Ağa's claim on the basis of the views of İmam Ensari, the mutawalli Ahmet Ağa defends the validity of the waqf charter. The court accepts Ahmet's claim. Osman Ağa then sues Ahmet again, this time claiming the invalidity of the waqf, based on the views of Islamic jurist Ebu Hanife. Ahmet rejects Osman Ağa's claim once again, based on the views of two Islamic jurists. The court decides that the waqf cannot be annulled.

Elhamdü li'llâhi'l-vâkıfu alâ külli hâl el-muttali' âlâ [...] âli-mü'l-gayb ve's-şehâdeti'l-kebîrî'l-müte'âl ve's-salâtü ve's-selâmü alâ resûlihî Muhammed el-mevsûf bi-ekremi'l-hisâl ve alâ âlihî ve ashâbihî hayru'l-ashâb emmâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ'is ve bâdi budur ki dârü'l-hilâfeti's-seniyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından Haydar Paşa Mahallesi ahâlisinden sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât râğıbetü'l-müberrât ve's-sadakât umdetü'l-emâsil ve'l-a'yân Hacı Osman Ağa ibn Pîri nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu mahalle-i mezbûre imâmı Mehmed Efendi ibn Hızır ve ahâlisinden Hasan Beşe ibn Musa nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan fahrü'l-akrân Hacı Süleyman bin Hacı Said nâm kimesne mec-

lis-i şer‘-i şerîf-i şâmi hü’l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü’l-evtâdda vakf-ı âti’z-zikre li-ecli’t-tescîl ve’l-itmâm-ı emruhü’l-cezîl mütevellî nasb olunan fahrü’l-eşbâh Hacı Ahmed bin Abdülazîz nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûr Hacı Osman Ağa atyeb-i mâl ve ahsen-i mâlinden yüz kıt’a esedî guruşa ifrâz ve sâir emlâkinden mümtâz kılup vakf-ı sahîh-i muhalled ve habs-i sarîh-i mü’eyyed ile vakf idüp şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile onı onbir hesâbı üzre alâ vechi’l-helâl istirbâh ve istiglâl olunup bi-fazlillâhi te’âlâ hâsıl olan ribh ve nemâsından ayda yetmiş beş akçesine mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfine her kim imâm olursa ol mutasarrıf olup mukâbelesinde her sabah namazı akabinde mihrâbda tecvîd ve tertîl ile hasran Yâsin-i Şerîfi tilâvet idüp sevâbını rûhına ihdâ eyleye ve yüz akçesine dahi sıhhat-i tevliyet-i vakf-ı mezbûra mütevellî olan kimesne mutasarrıf ola ve eğer mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a’vâm ile şürût-ı mezkûreye ri’âyet müte‘azzire olursa mutlakâ fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü meblağ-ı mezbûrı mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahi kabz ve tesellüm idüp sâir mütevellîler evkâfda tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyleye didikde gibbe’t-tasdîki’l-mu‘teber vekîl-i mezbûr mütevellî-i merkûm Hacı Ahmed muvâcehesinde takrîr-i da’vâ ve tasvîr-i müdde’â idüp vakf-ı nükûd ve zımnında olan şürût ve kuyûd inde’l-e’immeti’s-selâse bâtil ve [...] sıhhatden âtil olmağın meblağ-ı mezbûrı istirdâd iderim didikde mütevellî-i reşîd cevâb-ı sedîde mutasaddî olup imam-ı mu‘teber ve fihâm-ı cennet-makarr hazret-i İmâm Züfer aleyhi rahmetullâhi’l-ekberden İmâm Ensârî aleyhi’r-rahmeti’l-bârî rivâyeti üzre sıhhat-i vakf-ı nükûd zımnında olan şürût ve kuyûd emr-i mukarrerdir deyü teslîmden imtinâ’ idüp hâkim-i mevki’-i a’lâyı kitâb-ı tûbâ lehû ve hüsne me’âb huzûrunda müterâfi’ân ve fasl u hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh esbağa’llâhü te’âlâ aleyhi’n-ni‘me hazretleri dahi cânib-i vakfı evlâ görüp vakf-ı mezbûrın imâm-ı merkûm aleyhi’r-rahmeti’l-meliki’l-kayyûm re’y-i şerîfi üzre sıhhatine hükm eyledikde velâkin mezbûr tekrâr nizâ’ idüp eğer nükûdın vakfı hükm-i hâkim ile sahîh oldu lâkin imâm-ı akdem hümâm-ı efham

Ebû Hanîfe Kûfî cûziye hayrû'l-cezâ ve kûfiye hazretleri katında sıhhat müstelzim-i lüzûm olmamağla vakıfıdan rücû'a miknet ve fesh ve ibtâle kudret ve dirâyeti dahi muhakkak olmağın vakf-ı mezbûrdan bi'l-vekâle rücû' itdim deyücek mütevellî-i mezbûr tekrâren mütesaddî-i cevâb-ı bâ-savâb olup eğerçi imâm-ı mûmâ-ileyh kavl-i şerîfi üzre sıhhat-i lüzûmı müstelzim değildir lâkin imâmeyn-i hüâmeyn kavlleri üzre lüzûm sıhhatden mufârik değildir pes anların kavlleri üzre vakfın lüzûmına dahi hükm taleb iderim didikde hâkim-i müşârün-ileyh sehhelellâhü te'âlâ [...] vakf tarafını tercîh idüp ve ibkâ-i hayrâtı tashîh-i kasd idüp imâmeyn-i hüâmeyn kavlleri üzerine lüzûmına dahi âlimen bi'l-hilâfi'l-cârî beyne'l-eşrâf fî mesâ'il-i evkâf hükm-i sahîh-i şer'î vakf-ı sarîh-i mer'î kılup vakf-ı merkûm bi'l-ittifâk sahîh ve lâzım ve devâm ve te'yîdi müstelzim oldu fe-men beddelehû ba'demâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh inne'llâhe semî'un âlim ve icra'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm cerâ zâlik ve hurrîre fî'l-hâmis 'aşer min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hacı Salim bin Cuma, Hacı İsa bin Abdülmümin, Fakih Yusuf [boş] Börekci Hacı Mustafa, Yusuf Beşe bin Abdullah, Mehmed Çelebi bin Ali, Mehmed Efendi bin Sinan, Hacı Ali bin Said el-müezzin, Hacı Ahmed bin Said ve gayruhum.

1204 - 1665 (1076) İstanbul 16: 125b/2 Dava / *Adjudication*

Yeniçerilerin 37. Ağa Bölüğü'ne özel oda yoldaşları için vakfedilen paranın mütevellisi Ali Çelebi, Alaman Cemaati'nden Hayim isimli Yahudi'den davacı olur. Ali Çelebi, Hayim'in kardeşi Mosî'ye vakıf parasından 400 esedi kuruş borç verdiğini bu paranın 200 kuruşuna da Hayim'in kefil olduğunu belirtir. Şimdi Ali Çelebi, kefaleti dolayısıyla 200 kuruşun Hayim'den tahsil edilmesini istemektedir. Mahkeme Hayim'e görüşünü sorar. Hayim söylenenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme, kefaletten dolayı olan borcunu ödemesi konusunda Hayim'i uyarır.

Ali Çelebi, mutawalli of the funds endowed for the barracks of the 37th Janissary Squad, sues Hayim, a Jew belonging to the Alaman Community (Alaman=German, meaning Ashkenazim). Ali Çelebi claims that he has lent 400 esedi kuruş to Hayim's brother Mosi out of waqf funds. He adds that Hayim agreed to serve as surety for 200 kuruş of this debt. Now Ali Çelebi wants Hayim to pay the 200 kuruş due to his suretyship. Questioned by the court, Hayim accepts the claim. In conclusion, the court instructs Hayim to pay the debt arising from his suretyship.

Mahmiye-i İstanbul'da dergâh-ı âlî yeniçerilerinin otuz yedinci ağa bölüğüne mahsûs oda yoldaşlarının vakf düzen akçelerine mütevellî olan Ali Çelebi ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de Alamân cemâ'atinden Hayim veled-i Barok nam Yahûdi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mârû'z-zikr oda yoldaşlarının düzen akçesinden mezbûr Hayim'in li-ebeveyn karındaşı gâ'ib ani'l-meclis Mosi nam Yahûdiye ikrâz ve teslîm itdiğim dört yüz esedî gurusın iki yüz esedî gurusını mezbûr Mosi'nin emri ile merkûm Hayim kefil-i bi'l-mâl olmuştur suâl olunup alıvirilmek murâdımdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Hayim cevâbında vech-i muharrer üzre müdde'î-i mezbûra yedinden makbûz cihet-i kefâletden iki yüz esedî gurusı deyni olduğunu ikrâr itmeğin mûcebince meblağ-ı mezbûr müdde'î-i mezbûra edâya merkûm Hayim'e ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Osman Beşe bin Urân, Mustafa Beşe bin Eyyûb, Mahmud Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Abdullah, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

1205 - 1665 (1076) İstanbul 16: 127b/2 Tescil işlemi / Registration

Mehpare Hatun'un Altı Boğaç Mahallesi'nde bahçeli bir evi vardır. Bu evin arsasının bir bölümü Emir Buhari Vakfı, diğer

bir bölümü de Altı Boğaç Vakfı’ndan kiralıdır. Mehpâre Hatun, vekili ve aynı zamanda eşi olan Ebubekir Efendi aracılığıyla bu evi Fatma’ya 3300 kuruşa satar. Mehpâre Hatun, evin Emir Buhari ve Altı Boğaç Vakıflarına ait olan arsasını da mütevellilerin izniyle yine Fatma’ya 20’şerden toplam 40 kuruşa devreder (tefviz). Ebubekir Efendi, toplam miktarın 3100 kuruşunu peşin olarak tahsil eder. Ebubekir Efendi geriye kalan 240 kuruşu Mehpâre Hatun’un Fatma’dan satın almış olduğu bir cariye bedeliyle takas eder. Yapılan işlemler mahkemece tescil olunur.

Mehpare Hatun owns a house with a garden in the Altı Boğaç neighborhood. A portion of the land of this house has been rented from the Cerrahzade Hatunu Waqf, another portion from the Emir Buhari waqf, and yet another from the Altı Boğaç Waqf. Mehpâre Hatun sells this house to Fatma for 3300 kuruş through her husband and legal agent Ebubekir Efendi. She also transfers (tefviz) the land of the house to Fatma for 40 kuruş (20 kuruş for each portion), with the permission of the mutawallis. Ebubekir Efendi receives 3100 kuruş of the total price in cash. The remaining 240 kuruş is exchanged for the price of a concubine that Mehpâre Hatun purchased from Fatma. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîr[i] iltimâs olunmağın savb-ı şer’-i celîl-i lâzımü’t-tescîlden mevlânâ Ömer Efendi ibn İsmail irsâl olunup ol dahi dârü’l-hilâfeti’l-‘aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyye mahallâtından Altı Boğaç Mahallesi’nde zikri âti menzile varup zeyl-i rakîmde isimleri terkîm olunan müslimîn mahzarlarında akd-i meclis-i şer’-i kavîm itdikde mahalle-i mezbûre sâkinelerinden fahrü’l-muhadderât Mehpâre Hâtun ibnet-i Abdullah’ın zevci ve tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl olduğu zâtını ma’rifet-i şer’iye ile ârifûn mahmiyye-i mezbûrede Hızır Bey Mahallesi ahâlisinden Mustafa Efendi ibn İbrahim nâm kimesne ile medîne-i Kâsım Paşa mahallâtından Küçük Piyâle Paşa Mahallesi sâkinelerinden Hadîce bint-i Abdullah ve zikr olunan

Altı Boğâca Mahallesi sâkinelerinden Server bint-i Abdullah nâm hâtunlar şehâdetleriyle şer'an sâbit olan umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Ebûbekr Efendi ibn Îsâ Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda bâ'isetü'l-kitâb umdetü'l-muhadderât Fâtıma Hânım ibnet-i İskender Paşazâde Mehmed Bey nâm hâtunun zevci ve tarafından husûs-ı câ'i'z-zikre vekîl olduğu zâtını ma'rifet-i şer'îye ile ârifûn şâhidûn-ı mezbûrûn şehâdetleriyle şer'an sâbit olan mefharü'l-akrân ve'l-ekfâ Altı Boğâce-zâde dimekle ma'rûf İbrahim Ağa ibn Mahmûd Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bey'-i âti'z-zikrin sudûrına dek müvekkile-i mezbûre Mehpâre Hâtun'ın yedinde mülki ve hakkı olup zikr olunan Altı Boğâca Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Abdülvehhâb-zâde Efendi veresesi mülkleri ve bir taraftan ba'zan Süleyman Çelebi ve ba'zan Hacı Yusuf mülkleri ve bir taraftan ba'zan tarîk-i hâss ve ba'zan Mehmed Çelebi mülki ve ba'zan Cerrâh-zâde hâtunı vakfından Altı Boğâca Câmi'-i şerîfi imâmı Yahya Efendi tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd muhavvata-i dâhiliyyesi fevkânî dört oda ve iki sofa ve bir kiler ve bir kenîf ve tahtânî bir oda ve iki sofa ve iki demür kapulu bir kârgîr mahzen ve bir kenîf ve bir matbah ve bir kiler ve bir su kuyusu ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire-i cenîne ve muhavvatai binâ-i dâhiliyyesi tabaka-i ulyâsında iki oda ve bir sofa ve bir kiler ve bir kımmiyeli tahta-puş ve tabaka-i vustâsında iki oda ve bir kiler ve bir kenîf ve tabaka-i süflâsında bir âhûr ve bir oda ve bir kenîf ve bir samanhanê ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire-i hadîkayı müştemil olup arsasının Cerrâh-zâde Hâtunı Vakfı tarafından olan tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'i seksen zirâ' birinin merhûm Emir Buhârî aleyhi'r-rahmeti'l-bârî Vakfı'na senede üç yüz altmış akçe mukâta'ası ve tarîk-i âmm tarafında vâki' tûlen ve arzan bi-hesâb-ı mezbûr üç yüz zirâ' birinin merhûm Altı Boğâca Vakfı'na ayda doksan akçe icâresi ve mâ'adâ arsası ile mecmû' binâ ve eşcârı mülki olan menzilin mülk olan arsa ve mecmû' binâ ve eşcârını cemî' tevâbi' ve levâhıkı ve kâffetü hukûk ve mürâfıkı ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şürût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fâtıma

Hanım'a üç bin üç yüz kır'a esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra merhûm Emîr Buhârî ve merhûm Altı Boğâca vakıflarından olan mârû'z-zikr arsaların hakk-ı tasarruflarını mütevellîleri izniyle yirmi-şer kır'a esedî guruş bedel-i ferâğ mukâbelesinde müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fâtîma Hanım'a ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr üç bin üç yüz kır'a esedî guruş ile bedeleyn-i merkûmeyn kırk esedî guruş ki cem'an üç bin üç yüz kırk esedî guruşın üç bin yüz kır'a esedî guruşını yedinden nakden alız ü kabz idüp bâkî iki yüz kırk kır'a esedî guruşını müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fâtîma Hanım'ın yedinden müşterâ ve makbûza orta boylı kara gözli kara kaşlı Rûsiyetü'l-asl Mu'ammer bint-i Abdullah nam câriye semenine müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Mehpâre Hâtun zimmetinde hakkı olan iki yüz kırk kır'a esedî guruşa takâs ol dahi mukâsa ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrın mülk olan arsası ile cemî' bâğçe ve eşcârı müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Fâtîma Hanım'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-teşâ ve tahtâr ve vakf olan arsateyn-i mezbûreteyn hakk-ı müfevvezidir emsâlî gibi mutasarrıfa olsun didikde gıbbe't-tasdîki'l-mu'teber vâki'ü'l-hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed Bey ibn Ramazan ve Hüseyin Çelebi ibn Şa'bân ile meclis-i şer'-i hatîre gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ ketb ü imlâ olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Solak Mehmed Bey ibn Hüseyin, Ali Efendi ibn Osman, Hüseyin Çelebi ibn Hasan, Yahya Efendi el-imâm, Receb Çelebi el-müezzin, Şaban Çelebi el-müezzin, Derzi Yusuf Beşe, Solak Mehmed Çelebi kâtib-i Mî'mâr Ağa, fahrü'l-a'yân Receb Ağa ibn Ali, Ahmed Ağa ibn Abdülmu'în, Mustafa Çelebi ibn Receb Çelebi el-müezzin, Kapucı Mehmed Bey ibn Hasan, Dellâk Bayram Beşe, Dellâk Hüseyin, umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Aynî Mustafa Ağa ser-bevvâbân-ı dergâh-ı âlî, İsmail Çelebi birâder-i Mustafa Ağa.

1206 - 1665 (1076) İstanbul 16: 130a/2 Tescil işlemi / Registration

Saliha Hatun'un vakfettiği, binası yanmış evin arsasının mütevellisi olmaması nedeniyle bu vakıf arsasının işlerini yürütmesi için Mustafa Halife müteveli tayin edilir.

Saliha Hatun has endowed land holding a fire-destroyed building. At present, the endowment lacks a mutawalli. Mustafa Halife is appointed as the mutawalli of this waqf.

Mahmiye-i İstanbul'da Murâd Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' merhûme Sâliha bint-i Abdi nâm hâtunun vakfı olup üç taraftan Medîne-i Münevvere alâ münevverihâ efdalü't-tahıyye vakfı ve bir taraftan tarîk-i ânım ile mahdûd binâsı muhterik menzil arsasının mütevellisi olmayup hasbî mütevellî nasb olunmak lâzım ve mühim olmağın işbu bâ'isü'r-rakîm Mustafa Halîfe ibn [silik] arsa-i mezbûreye kıbel-i şer'den hasbî mütevellî nasb olundıkda ol dahi kabûl ve hıdmet-i lâzimesin edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi ibn Hamza, İbrahim bin Mehmed, Mehmed el-kayyim, Yusuf bin Abdullah, Mehmed Efendi el-kâtib, Keşfi Mustafa Efendi.

1207 - 1665 (1076) İstanbul 16: 131a/1 Dava / Adjudication

Yusuf Halife, merhum Mustafa'nın kızı ve varisi olan Fatma ile merhum Ahmet'in yeğeni ve varisi olan Ali'den davacı olur. Yusuf, Mustafa ile Ahmet'in hayatta iken ortak olarak satın alıp sonrasında vakfettikleri bir kazandan bahseder. Yusuf, Fatma ile Ahmet'in şimdi bu kazanı alıp başka bir yere götürmeye çalıştıklarını belirterek söz konusu vakıf kazanının davalılardan

alınmasını ister. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalılar söylenilenleri reddeder. Mahkeme Yusuf’tan savını kanıtlamasını ister. Yusuf mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, davacı Yusuf lehine karar verir.

Yusuf Halife sues Fatma, daughter and heir of the late Mustafa, and Ali, nephew and heir of the late Ahmet. Yusuf speaks of a cauldron that Mustafa and Ahmet had jointly bought and then endowed during their lifetime. Now, claims Yusuf, Fatma and Ali are trying to relocate the cauldron. Yusuf thus wants the waqf cauldron to be taken away from the defendants. Questioned by the court, the defendants reject the claim. The court asks Yusuf to prove it. He does so through witness accounts. In conclusion, the court decides in favor of the plaintiff, Yusuf.

Mahmiye-i İstanbul’da Baba Hasan Ali Mahallesi ahâlisinden olup vech-i âtî üzre da’vâya me’zûn olan Yusuf Halife ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i şer’de mahalle-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Hacı Mustafa bin İsmail’in kızı ve hasren vârisi olan Fâtıma ile mahalle-i mezbûrede sâkin iken vefât iden Ahmed bin Emirhan’ın karındaşı oğlu ve hasren vârisi olan Ali bin Hasan’ın vâlidesi ve tarafından husûs-ı âtî’l-beyâna vekîl olduğu Hacı Dâvud bin Bayrâm ve Hüseyin Çelebi ibn Mehmed şehâdetleri ile şer’an sâbit olan Melîke bint-i Abdullah nâm hâtunlar mahzarlarında üzerlerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûre Fâtıma ile müvekkil-i mezbûrın yedlerinde olan işbu [boş] vakıyye kazanı bin kırk dokuz senesinde müteveffiyân-ı mezbûrân ale’l-iştirâki’s-seviyy mâlından semen-i ma’lûma iştirâ ve kabz eylediklerinden sonra vakf-ı mezbûra Fâtıma ile müvekkil-i mezbûr zikr olunan kazgânı hilâf-ı şart-ı vâkıf âhar diyâra götürüp gitmek murâd ider suâl olunup ihkâk-ı hâkk olunmak murâdımdır didikde gibbe’s-su’âl mezbûretân Fâtıma ve Melîke cevâblarında zikr olunan kazgân müteveffiyân-ı mezbûrânın terekkesinden olup vech-i muharrer üzre vakf olduğunu bi’l-külliye inkâr itdiklerinde müdde’î-i mezbûrdan müdde’âsını mübeyyine beyyine

[illegible]

taleb olundıkda udûl-i ricâlden mahalle-i mezbûreden Hacı Dâvud bin Bayrâm ve Kutlu bint-i Mîrsultan ve medîne-i Üsküdar’da Kefce Mahallesi sâkinelerinden Râziye bint-i Veli nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırûn olup istişhâd olundıklarında fi’l-hakîka müteveffiyân-ı mezbûrân hâl-i hayâtlarında işbu [silik] vakıyye kazgânı bin kırk dokuz senesinde malından ale’l-iştirâki’s-seviyy semen-i ma’lûma iştirâ ve kabz itdiklerinden sonra vakf-ı sahîh ve lâzım ile vakf idüp isti’mâlini mahalle-i mezbûre ahâlisine şart itmişler idi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iye itdiklerinde gıbbe ri’âyeti şerâ’iti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba’de’l-hükm mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-‘işrîn min şehri Rebî’ilevvel li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ebûbeker Efendi ibn Ivaz el-imâm, Abdûlbâki bin Abdülcabbâr, Hüseyin Çelebi ibn Mehmed, Salih Çelebi ibn el-Hâc Ahmed.

1208 - 1665 (1076) İstanbul 16: 134a/1 Dava / *Adjudication*

Aksaray yöresindeki Atik Murat Paşa Vakfı’nın imamlık, hocalık, müezzinlik, kapıcılık, dua okuyuculuk vb. hizmetlerinde görevli olanların hepsi birlikte mahkemeye gelerek vakıf mütevellisi Hasan Efendi’den davacı olurlar. Davacılar, vakfa ait bir cami ile hamamın 1659 (H. 1070) yılında çıkan bir yangında yandığını belirtirler. Vakfın bu mülklerin onarımına harcanacak parası olmadığı için mütevellî Hasan borç para bulmuştur. Onarımdan sonra alınan borcun ödenmesi için vakıf hizmetlilerinin ödemeleri, daha sonra vakıf geliri yeterli olduğunda ödenmek kaydıyla (rukba/rakabe) ertelenmiştir. Şimdi davacılar, altı yıldır hizmetleri karşılığında biriken ödemelerini mütevellinin ödemeye yanaşmadığını belirterek vakfın gelir ve giderlerini gösteren muhasebe defterini mahkemeye sunarlar. Mahkeme Hasan’a görüşünü sorar. Hasan, söylenenleri kabul eder. Sonuç olarak mahkeme, vakıf hizmetlilerine ödemelerini yapması konusunda Hasan’ı uyarır.

The personnel of the Atik Murat Paşa waqf in Aksaray (prayer leader, hodja, prayer caller, doorman, etc.) sue the mutawalli of the waqf, Hasan Efendi. The plaintiffs state that a waqf-owned bathhouse and mosque burned down in 1659 (AH 1070). Since the waqf lacked sufficient funds, the mutawalli Hasan took a loan for the repair of these structures. Following the repair, the payment of the waqf personnel wages was postponed in order to enable repayment of the loan; the personnel were to be paid when the waqf acquired enough funds (rukba/rakabe). The plaintiffs argue that the mutawalli has avoided paying their wages for the last six years. They present to court accounting books of the waqf, which illustrate both the revenues and the expenses. Questioned by the court, Hasan accepts the claims. The court then instructs Hasan to pay the employees their accrued wages.

Mahmiye-i İstanbul'da Aksaray kurbünde medrese ve imâret ve hammâm câmi'i olan Murâd Paşâ-yı Atîk Evkâf'ından yevmî on iki akçe vazîfe ile devr-hân olan Hâfız Hasan Efendi ve dokuz akçe vazîfe devr-hân olan Hâfız Siyâvuş Halîfe ve altı akçe ile na't-hân olan Osman Çelebi ve on dokuz akçe ile vakf mü'ezzini olan Ahmed Çelebi ve on akçe vazîfe ile dahi vakf mü'ezzini olan Himmet Halîfe ve yedi akçe ile hâlen mü'ezzini olan Hacı Yusuf ve on yedi akçe ile kayyim olan Mahmûd Çelebi ve on akçe ile ders-i âmm olan Ali Efendi ve on sekiz akçe vazîfe ile kayyim olan Mehmed ve on bir akçe vazîfe ile câbî-i süvâri olan [boş] ve on akçe vazîfe ile imâretde işçi olan Mehmed Halîfe ve beş akçe vazîfe ile bevvâb olan Hüseyin ve yevmî iki akçe vazîfe ile du'â-gûy olan Mûsâ bin Nasuh ve beş akçe halîfe ile du'â-gûy olan A'mâ Ali Efendi ve üç akçe vazîfe ile du'â-gûy olan A'mâ Aîşe Hâtun ve bir akçe vazîfe ile du'â-gûy olan Fâtıma Hâtun ve bir akçe vazîfe ile du'â-gûy olan Mehmed Dede ve birer akçe vazîfe ile du'â-gûy olan Yusuf bin Receb ve İsmail ve iki akçe vazîfe ile du'â-gûy olan Şeyh Ömer ve yedi akçe vazîfe ile dâniş olan Hâfız Mustafa ve yedi akçe vazîfe ile şeyh olan Abdullah Efendi ve beş akçe ve bir akçe vazîfe ile sarrâf olan Hasan Bey ve üç akçe vazîfe

ile [...] olan Ahmed Çelebi ve yevmî [boş] akçe vazîfe ile Katırhanı dimekle ma'rûf hânda vâki' mescidde imâm olan Ali Efendi ve beş akçe vazîfe ile cüz'-hân olan Mustafa Çelebi ve dört akçe vazîfe ile cüz'-hân olan Abdurrahman Çelebi ve yevmî ikişer akçe vazîfe ile birer cüz-i şerîf tilâvet iden Mehmed bin Yusuf ve Ahmed Efendi ve Osman Çelebi ve Abdurrahman ve İbrahim Çelebi ve Mehmed bin Ahmed ve Mahmud ve Mehmed nâm kimesnelerden her biri meclis-i şer'-i şerîfde vakf-ı mezbûrın bi'l-fi'l mütevellîsi olan umdetü'l-a'yân Hasan Efendi mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem câmi'-i mezbûr ile hammâm-ı mezbûr bin yetmiş senesinde vâki' harîkde muhterik oldukda ta'mîrine vakf-dan müsâ'ade olmamağla mütevellî-i mezbûr re'y-i hâkim ile vakf için istidâne itdiği ma'lûmü'l-mikdâr akçe ile ta'mîr ve meremmet itdikden sonra deyn-i mezbûr galle-i vakfdan edâ olunmak üzere vazîfelerimiz rakabe olunmuş idi hâlen târih-i kitâb şehri gurre-sine gelince îrâd ve masârif hesâb olunup yedimizde olan muhâsebe defteri mücebince vakf-ı mezbûrın îrâdı deyn-i mezbûr ile rakabe vechi üzere masârif-i ihâta idüp gurrei şehri mezbûrdan beri vakfdan müsâ'ade olmamağla mütevellî-i mezbûrdan vazîfelerimizi tamâmen yedinde olan galle-i vakfdan taleb itdiğimizde bi-gayr-ı vech tamâmen virmekden imtinâ' ider su'âl olunup galle-i vâfiye-i vakf-ı mezbûrdan vazîfelerimizi tamâmen bize teslîme mütevellî-i mezbûra tenbîh olunmak murâdımızdır didiklerinde gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr kaziyye bâlâda tafsîl olduğu üzere olup deyn-i mezbûr tamâmen edâ olunup yedinde olan galle-i vakf-ı mezbûr masârif-i vakfa vefâ itdiğini ikrâr vech-i mübeyyen üzere olduğu lede's-şer' zâhir ve müte'ayyin olmağın mücebince mütevellî-i mezbûra gurrei şehri mezbûrdan müdde'ıyyûn-ı mezbûrûnın vazîfelerini yedinde olan galle-i vakf hesâbından tamâmen virmek üzere tenbîh birle bi't-taleb ketb olundı fi's-sâbi' ve'l-işrîn min Rebî'ilevvel li-sene 1076

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Abdullah kethüdâ-yı muhızrân, Abdi Çelebi bin Hasan, Şükrullah Bey bin Mustafa, Baba Resûl bin Rıdvân, Mehmed bin Ramazan.

1209 - 1665 (1076) İstanbul 16: 134b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gazi Atik Murat Paşa Vakfı'na ait olup, yıllık 34.000 akçe ile Abdurrahman Çelebi'nin kullanımında olan Çiftehamamın kira süresi dolar. Vakıf görevlisi Hasan Efendi de bu hamamı tekrar kiraya vermek için müzayede düzenler. Eski kiracı Abdurrahman en yüksek peyi vererek yıllık 50.000 akçe teklifiyle hamamı yine üç yıllığına kiralar. Hamamın dolabını çeviren at ile bu atı süren kişinin masrafını Abdurrahman karşılayacak ve mütevellîye ayda 4167 akçe ödeyecektir. Mütevellî de bunlar dışındaki masrafların vakfa ait olduğuna söz verir ve sözü belgeleyen temessükü Abdurrahman'a verir. Bu temessükü mahkemeye sunan Abdurrahman mahkemeden, işlemin tescil edilerek hüccetinin kendisine verilmesini ister. Temessükü inceleyen mahkeme, işlemi tescil eder ve belgesini de Abdurrahman'a verir.

The rent contract of the Çiftehamam bathhouse belonging to the Gazi Atik Murat Paşa waqf is over. The previous renter was Abdurrahman Çelebi, who paid 34,000 akçe per annum. Waqf officer Hasan Efendi arranges an auction to rent the bathhouse. The former tenant Abdurrahman offers the highest bid of 50,000 akçe per annum. Accordingly, he rents the bathhouse for three more years. Abdurrahman promises to pay for the expenses of the horse turning the treadmill of the bathhouse and the person riding the horse; and to pay the mutawalli 4167 akçe per month. The mutawalli promises that the waqf will pay for other expenses, and he gives Abdurrahman a promissory note (temessük) documenting the agreement. Abdurrahman presents the promissory note to court, requesting registration of the transaction and a hujjet to document it. The court examines the promissory note, registers the transactions and gives Abdurrahman the requested documentation.

İşbu bâ'isü'l-kitâb Abdurrahman Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp merhûm

Gâzi Murâd Paşâ-yı Atîk Evkâfı’ndan olup mahmiyye-i İstanbul’da Aksaray Çarşusu’nda vâki‘ senede otuz dört bin akçe ücretle taht-ı icâremde olan çifttehammâmın bir müddet icâresi tamâm olmağla kirâren ve mirâren mevlânâ umdetü’l-a’yân Hasan Efendi tâlibîne arz ve müzâyede itdikde senede ecr-i misli olan otuz dört bin akçede benim üzerime karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar bulunmadığından mâ’adâ senede ecr-i mislinden ziyâde on altı bin akçe ile ben kabûl itdiğimde mütevellî-i mezbûr dahi hammâm-ı mezbûrî vakfın mürtezika ve nâzırları ve zâbitleri ma’rifeti ve re’y-i hâkim ile bin yetmiş altı Rebî’ilevveli guresinden bin yetmiş sekiz Saferi gâyetine varınca bana üç senesini yüz elli bin akçeye icâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabûl itdikden sonra hammâm-ı mezbûrın dolabının bârgiri ve bârgirin nafakası ile bârgir süvarının ücretini ben kendi malımdan görüp ecr-i mezbûreden her ayda dört bin yüz altmış yedi akçesini mütevellî-i mezbûra virmeğe ben ta’ahhüd idüp bundan mâ’adâ haracı taraf-ı vakıfdan olmak üzere mütevellî-i mezbûr yedime temessük virmişidi nazar olunup mücebince cânib-i şer‘den li-ecli’t-tescîl hüccet taleb iderim deyü mazmûnı min külli’l-vücûh takrîr-i meşrûhını nâtık ve mütevellî-i mezbûrın hatt ve hatemini hâvî ve târih-i mezbûr ile müverrah temessük ibrâz itmeğin mücebince li-ecli’l-istihkâm taraf-ı şer‘den ketb ü terkîm olunup yedine def‘ olundu fi’t-târihi’l-mezbûr

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbıkûn

1210 - 1665 (1076) İstanbul 16: 136b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Kudüs’teki Ermeni taifesinden orduya yazılan dilekçeye göre, İran tarafındaki Revan’da Üc Menarin (?) Manastırı’nın baş metropolidi olan Agop, her yıl Kudüs ve civarına belgeli rahipler göndererek buradaki Ermenilerden ayın için kullanılan vaftiz yağı parası (bir çeşit vergi olabilir) bahanesiyle beş altı bin kuruş para toplatmakta ve bu paraları İran tarafına getirtmektedir. Bu neden-

le Kudüs'teki manastır ve kilise vakıfları zarar görmektedir. Ermeni taifesi, bölgelerindeki manastır ve kilise vakıflarına nazır olan Ağyazar Gınadifos adlı rahibin vaftiz yağı parası olarak hazineye yıllık 15.000 akçe ödemeye her yönden uygun olduğunu belirterek Ağyazar'a berat verilmesini rica ederler. Yazılan bu dilekçeden dolayı, Kudüs'teki vaftiz yağı parasını sadece Ağyazar'ın toplayabileceğini ve başka yerlerden gelen rahiplerin de engellenmesi gerektiğini bildiren berat.

According to a petition sent to the military by the Armenian community in Jerusalem, Agop, the chief bishop (metropolit) of Üc Menarin Monastery in Revan near Iran, has been sending certified priests to the Jerusalem region and collecting 5000-6000 kuruş from the Armenians as "baptism oil money" (probably a type of tax), and bringing the money to the Iran region. The monasteries and church waqfs in Jerusalem are adversely affected. The Armenian community states that Ağyazar Gınafidos, a priest acting as the minister (nazır) of the region's monastery and church waqfs, is capable of, and suitable for paying 15,000 akçe per annum to the treasury as baptism oil money. The Armenians demand that an imperial appointment (berat) be issued for Ağyazar. This is the impèrial appointment in response to the above-mentioned petition stating that only Ağyazar is entitled to collect baptism oil money in Jerusalem and that priests from other regions should be prevented from collecting money.

Ermeniyân tâifesinden hâlen ordu-yı hümayûnıma arzihâl idüp Acem diyârında Revan kurbünde olan Üc Menarin [?] nâm manastırın baş metropolidi olan Agob nam [...] her sene mektûbla Kuds-i Şerîf ve sâ'ir etrâflara karabaşlar gönderüp âyin-i âtilamız üzre vaftis yağın üleşdirmek bahânesiyle Ermeni tâifesinden beş altı bin guruş cerr idüp Acem diyârına götürdiklerinden gayrı manastırlarımızın ve kiliselerimizin vakıfların telef ve dâ'imâ rencîdeden hâlî olmamaları ile küllî gadrleri olmağın ol makûle râhib-i mezbûr tarafından mektûbla gelen karabaşlar men'

olunup hâlen Kuds-i Şerîf’de olan manastırlarımızın evkâfına ve evânlarına ma’rifet-i şer’le nâzır olan Ağyazar Gnadifos [?] nam râhib her vechile ma’kûl ve müstahikk olmağla her sene cânib-i mîrîye on beş bin akçe teslîm-i hazîne eylemek şartıyla zikr olunan vaftis yağın mezbûr Ağyazar Gnadifos yedinden re’âyâyâ akçesiz olıgeldüğü üzre tevzî’ olunmak bâbında berât-ı âlî-şân virilmek ricâ eyledikleri ecilden bin yetmiş altı Saferinin onuncı gününden Kabro nam zimmî yedinden ber vech-i nakd on beş bin akçe teslîm-i hazîne eylemeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak üzre bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki mezbûr Ağyazar nam râhib varup her sene ta’ahhüdi üzre on beş bin akçe maktû’ın mîrîye edâ itmek şartla âyin-i âtılaları üzre Ermeni tâ’ifesine tevzî’ olunugelen vaftis yağın olıgeldüğü üzre tevzî’ idüp mâdâm ki her sene mal-ı maktû’ın cânib-i mîrîye edâ idüp kusûrı olmadıkça zikr olunan vaftis yağ tevzî’ine Üç [silik] râhib tarafından gelen kara-başlar ve âhardan kimesneye dahl ve ta’arruz itdirilmeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-‘işrin min şehri Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb’ine ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyyeti’l-mahmiyye

1211 - 1665 (1076) İstanbul 16: 137b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Kudüs’teki Ermeni taifesinden yazılan dilekçeye göre, Kudüs’teki Ermenilerin ayinleri dolayısıyla vakfettikleri para ve eşyalarına Ağyazar isimli rahip nazır seçilmiştir. Bu konuda daha önce gönderilen ferman ve Kudüs Kadısı’nın sicil defterine yaptığı kayıta da değinilir. Kudüs Ermenileri, vakfettikleri para ve eşyalarına Ağyazar dışında, başka yerden gelmiş patrik ya da belgeli din adamlarının müdahale etmemesini rica ederler. Padişah tarafından konuya ilişkin olarak Şam Kadısı’na yazılmış ferman.

According to a petition sent by Jerusalem’s Armenian community, Ağyazar, a priest, has been appointed as the minister (nazır)

of the funds and goods endowed for the religious ceremonies of local Armenians. This document makes reference to a former imperial order (ferman) and court registry of the judge of Jerusalem regarding this issue. The Armenian community requests that only Ağyazar have authority over the endowed money and goods; it wants to exclude patriarchs and certified religious clerks from other regions. This is the imperial order sent by the Sultan to the judge of Damascus regarding Armenian community's petition.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nazzâmü'l-âlem müdeb-
bir-i umûri'l-cümhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâm-
mi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mü'essis-i bünyânî'd-devle ve'l-ikbâl
müseddid-i erkânî's-sa'âde ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sünûf-i avâ-
tîfî'l-meliki'l-a'lâ Şâm iline mutasarrıf olan vezîrim [boş] Paşâ
edâma'llâhü te'âlâ iclâlühü ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-
yı vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk
ale'l-halk ecma'in vâris-ı ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtass
bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Şâm-ı Şerîf kâdısı
zîdet fezâilühü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola
ki Ermeni tâ'ifesi ordu-yı hümayunıma arzihâl idüp hâlen Kuds-
i Şerîf'de berât-ı âlî-şân ile cümle Ermeni fukarâsına âyinimiz
üzre vaftis yağı tevzî'ine me'mûr olan Ağyazar nam râhib Kuds-i
Şerîf'de olan manastırlarımıza âyin-i âtılamız üzre vakf eyledüğü-
miz nükûd ve sâ'ir eşyâlarımıza patrik olanlara ve tevâbi'lerine
ve taşradan gelen Ermeni keşişlerinden kimesneye fuzûlî dahl ve
ta'arruz itdirilmeyüp ve bir nesne zâyi' ve telef olmamak üzre
cümlemizin rızâsıyla nâzır olup mukaddemâ divân-ı hümayûn
tarafından emr-i şerîf virildüğü Kuds-i Şerîf Mahkemesi'nde sicillât
defteri mestûr olmağın mukaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince
mezbûr Ağyazar[a] vech-i meşrûh üzre kemâkân nâzır olmak
üzre mâliye tarafından dahi emr-i şerîfim virilmek ricâ eyledikleri
ecilden imdi âyinleri üzre Kuds-i Şerîf'de olan vakıflarına patrik
olanlar mektûbıyla vakf şeylerinden şey talep iderler ise bir kimes-
neye ta'arruz itdirilmeye deyü fermânım olmuşdır buyurdum ki
hükm-i şerîfimde mezbûr Ağyazar nam râhib vardıkda [silik]

sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi Ermeni tâ'ifesinin Kuds-i Şerîf'de olan manastırlarında âyin-i âtılaları üzre vakf eyledikleri nükûd ve sâ'ir eşyâlarına cümle Ermeni tâ'ifesinin rızâları ile mes-fûr Ağyazar nam râhib nâzır olup patrik olanlara ve tevâbi'lerine ve taşradan gelen keşiş tâ'ifesine [silik] dahl ve ta'arruz itdirmeyüp âyinleri üzre vakf eyledikleri eşyâların kimesneye [silik] zâyi' ve telef itdirmeyesiz şöyle bilesiz def'atü'n-nazar bu hükm-i hümayûn [silik] alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız fi'l-hâmis ve'l-'işrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyyeti'l-mahmiyye

1212 - 1683 (1094) Galata 130: 2a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Yusuf'un Kasımpaşa'daki Kadı Mehmet Efendi Camisi için vakfettiği paranın mütevellisi Hacı İbrahim, vakfın eski mütevellisi Hacı Mustafa'nın kızı ve vekili olan Fatma Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Hacı İbrahim, halefinin elinde vakfın parasından 430 esedi kuruş bulunduğunu, bu paranın Hacı Mustafa'nın kendi döneminde vakıf parasından vermiş olduğu borçların faiziyle birlikte toplamı olduğunu söyler. Hacı İbrahim, Hacı Mustafa'nın elindeki vakıf muhasebe defterine uygun olarak 430 esedi kuruşun tamamını kendisine verdiğini sözlerine ekler. Eski müteveli Hacı Mustafa'nın kızı Fatma Hatun, Hacı İbrahim'i doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hacı İbrahim, mutawalli of funds endowed by the late Yusuf for the Kadı Mehmet Efendi Mosque in Kasımpaşa, is in court with Fatma, daughter and legal agent of the waqf's former mutawalli Hacı Mustafa. Mutawalli Hacı İbrahim states that the former mutawalli Hacı Mustafa is in possession of 430 esedi kuruş belonging to the waqf. The sum includes the money he lent out during his tenure and interest on the loans. He adds that Hacı Mustafa has transferred the 430 esedi kuruş to him, thus conforming to the waqf's account books. The former mutawalli's

daughter Fatma Hatun corroborates Hacı İbrahim's account. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasım Paşa'da vâki' Kâdı Mehmed Efendi Cami'-i Şerîfi merhûm Abacı Hacı Yusuf nâm sâhibü'l-hayrın vakf eylediği nukûda berât-ı sultânî ile hâlen mütevellî nasb olunan el-Hâc İbrahim bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer' de nukûd-ı mezbûreye sâbıkâ mütevellî olan işbu râfi'ü'l-vesika el-Hâc Mustafa bin Hüseyin nâm kimesnenin sulbiye kebîre kızı ve tarafından tasdik-i âti'l-beyâna vekil-i şer'isi olan Fatıma nâm hâtun mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr el-Hâc Mustafa merhûm-ı mezbûrun vakfı mâlından dört yüz otuz kıt'a esedî guruşa yed vaz' idüp târih-i kitâba gelince bi't-tevliye i' mâl itmeğin hâlen tevliyetim hasebiyle câmi'-i mezbûrun hayrâtı olup vakf-ı mezbûrun mürtezikası olan kimesneler ve cemâ'at-i müslimîn huzûrlarında mezbûr el-Hâc Mustafa'nın asl-ı mâl-i vakf-ı mezbûrdan ve ribhinden makbûzı ve masârif-i vakfa masrûfunu ma'rifet-i şer'le muhâsebe itdiğimde asl-ı mâl-i merkûm dört yüz otuz guruş zimem-i nâsda bulunmakla rihânını ashâbı muvâcehelerinde mezbûr el-Hâc Mustafa bana def' ve teslim ve meblağ-ı merkûmı zimem-i nâsdan havâle ve ribh-i mezbûrdan makbûzını ve masârif-i lâzimeye masrûfunu yedinde olan muhâsebe defterleri mücebince beyân idüp ben dahi rihânı kabz ve tesellüm ve havâle-i merkûmeyi kabûl eyledüm min ba'd asl-ı mâl-i vakf-ı mezbûrdan ve ribh-i şer'isinden mezbûr el-Hâc Mustafa'nın yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayup nukûd-ı mezbûreye ve ribhine ve ziyâde-i mezbûreye müte'allika mütevellî-i sâbık-ı mezbûr el-Hâc Mustafa ile da'vâ ve nizâ'ım dahi yokdur didikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' fi 21 mine'l-Muharremi'l-harâm sene 1094

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-e'imme Ömer Efendi ibn Himmet el-imâm, İbrahim Efendi ibn Yusuf, Mehmed Efendi ibn Ömer Efendi, es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn es-Seyyid Kemaleddin, Abdülbaki Efendi ibn Yusuf.

1213 - 1683 (1094) Galata 130: 3b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Kadifeci esnafı için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Hacı Mehmet, ölen eski müteveli Mehmet Çelebi'nin mirasını elinde bulunduran eşi Halime ve kızları Meryem ve Tayyibe hatunların vekili İbrahim Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Hacı Mehmet, eski müteveli Mehmet Çelebi'nin vakıf parasından 100 esedi kuruş alıp harcadığını ve ödemediğini söyler. Mehmet, daha önce bu parayı mirastan almak için mahkemeye başvurmuş olup, mahkemeden bu konuda bir hüccet almıştır. Hacı Mehmet, vekil İbrahim Efendi'nin parayı ölen mütevellinin mirasından kendisine verdiğini, dolayısıyla vakfın mirastan alacağı kalmadığını söyler. Vekil İbrahim Efendi müteveli Hacı Mehmet'i doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hacı Mehmet, mutawalli of the funds endowed for the velvet tradesmen, is in court with İbrahim Efendi, legal agent of the former mutawalli Mehmet Çelebi's heirs, his wife Halime and his two daughters Meryem and Tayyibe. Hacı Mehmet states that the former mutawalli Mehmet Çelebi borrowed 10 esedi kuruş out of the waqf funds, used it, and passed away before paying the money back. He adds that earlier he applied to court for the debt to be paid out of the estate, and the court issued him a pertinent hujjet. Now, Hacı Mehmet says, legal agent İbrahim Efendi has paid the money out of the estate, thus balancing their accounts. Legal agent İbrahim Efendi corroborates mutawalli Hacı Mehmet's account. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata'da kadifeci tâyifesine mevkûfe olup âti'z-zikr olan nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan Hacı Mehmed bin Budak nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde nukûd-ı mezbûrenin sâbıkan mütevellîsi olup mahrûsa-i mezbûre dâhilinde Alaca Mes-cid Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehmed Çelebi ibn Mustafa'nın veresesi ve terekesine vâzî'atü'l-yed olan zevce-i metrûkesi Halime bint-i Ali ve sulbiye kebîre kızları Mer-

yem ve Tayyibe nâm hâtunlar taraflarından vekîl-i müseccel olan işbu râfi'ü'l-kitâb İbrahim Efendi ibn Receb mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Çelebi vakf-ı mezbûr li'l-asl mâlî olan yüz kıt'a esedî gurusı tevliyeti hasebiyle ahz ü kabz ve kendü masrûfuna sarf idüp kable'l-edâ vefât itmekle zimmetinde kalup hattâ meblağ-ı mezbûrî terekesinden bi't-tevliye taleb eylediğimde edâsına hükm-i şer'î lâhik olup yedime hüccet-i şer'iyye virilmişidi el-hâletü hâzihî vekîl-i mezbûr İbrahim Efendi meblağ-ı merkûmı müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bana edâ ve teslîm idüp ben dahi vakf için alup tamâmen ahz ü kabz eyledüm min ba'd meblağ-ı mevkûf-ı mezbûr yüz guruşdan müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde bir akçe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hacı Ali bin Musa, Meydancıoğlu Hacı Mustafa, el-Hâc Kenan bin Abdullah, Ahmed Efendi ibn Mehmed Efendi, Hacı İbrahim bin Mustafa, Abdullah Çelebi ibn Ali, İsa Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Hacı Siyavuş bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Piri, İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1214 - 1683 (1094) Galata 130: 4b/4 Dava / *Adjudication*

Perizat Hatun'un Galata'daki Fındıklı Kasabası'nda bulunan vakıf zaviyesinin mütevellisi olan Saliha Hatun'un vekili Halil Ağa beraberindeki şahitlerle mahkemeye gelir. Halil Ağa, adı geçen zaviyede şeyh olan Hüseyin Efendi'nin yaşadığı odada gereğinden fazla ateş yaktığını, bu nedenle zaviyeye ve etrafına zarar verme olasılığının yüksek olduğunu ileri sürer. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler olay yerinde keşif yaparlar. Bilirkişiler, Halil Ağa ve şahitlerin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, gereğinden fazla ateş yakmaması konusunda Hüseyin Efendi'yi uyarır.

Halil Ağa, legal agent of Saliha Hatun, who is the mutawalli of the Perizat Hatun Waqf’s dervish lodge (zaviye) located in Fındıklı, Galata, goes to court with some witnesses. He claims that Hüseyin Efendi, sheikh of the zaviye, has been lighting unusually large fires in his room, exposing the lodge and its surroundings to danger. Court-appointed experts conduct an investigation in the area and then corroborate the accounts of Halil Ağa and the witnesses. In conclusion, the court instructs Hüseyin Efendi to refrain from lighting unreasonably big fires.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer’-i şerîf-i enverden Hafız Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi merhûme Perizat Hâtun nâm sâhibe-tü’l-hayrın mahrûsa-i Galata’ya tâbi‘ Kasaba-i Fındıklı’da vâki‘ zâviyesi’ne vârup zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî olan müs-limîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer’-i şerîf eylediklerinden sonra zâviye-i mezbûrenin bi’l-fi’l mütevelliyesi olan râfi‘atü hâze’l-kitâb Saliha bint-i Abdullah nâm hâtun tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl olup bi-mâ hüve nehci’s-sübût şer’an vekâleti sâbite olan Halil Ağa ibn Mustafa nâm kimesneden meclis-i ma’kûd-ı mezkûrda vech-i âti üzre istihbâr-ı şer’î sudûrundan sonra udûl-i müs-limînden olup kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Receb Efendi ibn Mehmed ve Mehmed Çelebi ibn Sinan ve Mustafa Çelebi ibn Mehmed ve diğer Mustafa Çelebi ibn Mustafa ve Ali bin Halil ve Mehmed Ağa ibn Receb nâm kimesneler li-eclî’l-ihbâr meclis-i mezbûra hâzırûn olup istihbâr olunduklarında hâlen zâviye-i mezbûrede Şeyh olan Hüseyin Efendi bin Abdurrahman nâm kimesne zâviye-i mezbûre dâhilinde sâkin olduğu odada cemî’i zamânda tahammûlinden ve mu’tâddan ziyâde âteş yapmakla zâviye-i mezbûreye ve kurbünde olan kimesnelere zarar olmak muhtemeldir men’ ve tenbih olunması lâzımdır deyü her biri alâ tarîki’ş-şehâde haber virdiklerinde mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba’delhû ma’an irsâl olunan çukadâr İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed ile meclis-i şer’a gelüp her biri alâ vukû’ihî inhâ ve takrîr itmeğın mücebiyle mu’tâddan ziyâde âteş yakmamak üzere

mezbûr Hüseyin Efendi'ye tenbih olunup mâ-hüve'l-vâki' fî 28 mine'l-Muharremi'l-harâm sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mehmed Efendi ibn Hamza, fahrü'l-hâdimîn Mehmed Efendi ibn Mehmed Efendi, Abdülbaki Efendi ibn Şaban, Mustafa Efendi ibn Mehmed, Mustafa Çelebi ibn Ahmed.

1215 - 1683 (1094) Galata 130: 6b/1 Tescil işlemi / Registration

Rahime Hatun'un kızı ve vekili olan Fatma Hatun mahkemedir. Fatma, Cennet Hatun'un salıverdiği köleleriyle onların çocuklarına vakfettiği evin yıkılmaya yüz tuttuğunu ve kullanılmaz halde olduğunu, ancak söz konusu vakfın da evi onaracak parası olmadığını belirtir. Fatma, vakfın mütevellisi olan Emine Hatun'un evin yıkıntısını annesi Rahime'ye 3600 akçeye sattığını ve arsasını da aylık 10 akçeye kiraladığını söyler. Müteveli Emine, arsa üzerine yeni bina yaptırması için Rahime'ye izin verdiğini, bu izni bir temessükle belgelediğini de sözlerine ekler. Fatma, şimdi mahkemeden, müteveli Emine'den almış olduğu temessük belgesini de sunarak annesi Rahime'nin yeni bina yapımına harcadığı parayı belirlemesi için bilirkişiler gönderip keşif yaptırılmasını istemektedir. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişilerle şahitler, söz konusu binanın en az 36.680 akçeye yaptırılmış olabileceğini mahkemeye bildirirler. Mahkeme bilirkişi ve şahitlerin ifadelerini sicile kaydeder.

Fatma Hatun, daughter and legal agent of Rahime Hatun, is in court. Fatma states that a house that Cennet Hatun had endowed for her emancipated slaves and their children is in disrepair. Alas, the waqf lacks funds to repair the house. She adds that mutawalli Emine Hatun sold the ruins of the house to her mother for 3600 akçe and rented its land for 10 akçe per month. Mutawalli Emine also gave her mother a promissory note (temessük) allowing her

to build a new house on the land. Presenting to the court the promissory note, Fatma now asks the court to send experts to determine the amount her mother Rahime spent on building the house. Court-appointed experts and witnesses inform the court that the building of the new structure would cost at least 36,680 akçe. The court registers the testimonies of the experts and witnesses.

Mahmiyye-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Kasım Paşa mahal-lâtından Cami'-i Kebir Mahallesi'nde sâkine râfi'ü'l-vesika Rahime Hâtun ibnet-i Musa'nın sadriye kızı ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Fatıma bint-i el-Hâc Mustafa nâm hâtun meclis-i şer' de bi'l-vekâle takrîr-i kelâm idüp merhûme Cennet Hâtun nâm sâhibetü'l-hayrın utekâ ve evlâd-ı utekâsına meşrûta vakfı olup yine kasaba-i mezbûre mahallâtından el-Hâc Ferhad Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Kassam Mehmed Bey Vakfı olan menzile ve üç tarafı [boş] müntehî olan menzil bundan akdem harâb ve mâyl-i türâb olup kâbil-i intifâ' olmayup ve binâyâ dahi taraf-ı vakıfdan bir akçe ve bir habbe olmadığından mâ'ada masrûfı ücretine mahsûb olmak üzere binâ ider kimesne bulunmamağın evlâd-ı utekâdan olup tevliyetine hüccet-i şer'iyye ile ve ücretine meşrûtiyet üzere hâlen mutasarrıfa olan Amine bint-i Mehmed nâm hâtun menzil-i mezbûrun nukzunu ba'de't-takvîm müvekkile-i mezbûre Rahime Hâtun'a kıymet-i misli olan üç bin altı yüz cedîd ve ceyyid akçeye ma'rifet-i şer'-i şerîf ile bi't-tevliye bey' ve arsasını küllü şehir on akçe ücret-i mü'eccele ile icâr ve teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm ve istîcâr ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm üç bin altı yüz akçeyi vakf için mütevellîye-i mezbûre Amine Hâtun tamâmen alup kabz idüp arsa-i mevkûfesi üzerine mülk-i müşterâsı olan nukzunu ve mâlîyla mülki olmak üzere müceddeden binâyâ müvekkilem mezbûreye izin birle yedine temessük virmeğın müvekkilem mezbûre dahi arsa-i mezbûre üzerine ber-vech-i muharrer müceddeden binâ ve ta'mîr itmîşidi el-hâletü hâzihî menzil-i mezbûrun üzerine ebniye-i cedîdesi keşf ve mu'âyene ve müvekkilem mezbûrenin masrûfı tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve takvîm olundı mahallinde

tahrîr olunmak matlûbumdur deyü mazmûnı takrîrine mutâbık ve mütevellîye-i mezbûre Amine Hâtun'un isim ve hatemini hâvî temessük ibrâz itmekle savb-ı şer'den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârândan Üstâd Receb Çelebi ibn Veli ve Mehmed Çelebi ibn Mustafa nâm kimesneler ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olup ebniye ve sukûf ahvâline vukûfı olan bî-garaz müslimîn ile menzil-i mezbûrun üzerine varup fi'l-vâki' arsa-i mevkûfe-i mezbûre üzerine ulvîde iki oda ve bir sofa ve bir dehlîz ve vustâda kezâlik iki sofa ve bir dehlîz ve tahtânî bir oda ve bir kenîf bi'l-küllîye müceddeden binâ ve ihdâs olunduğın mütevellîye-i mezbûre mahzarında mu'âyene ve müşâhede olundukdan sonra mi'mârân-ı mezbûrân mesâha eylediklerinde evvelâ menzil-i mezbûrun bi-hesâb-ı terbî'î yüz altmış iki zirâ' ve sakfının her zirâ'ı otuz beşer akçeden beş bin altı yüz yetmiş ve mecmû'ı iki yüz otuz altı zirâ' tahta döşemesinin her zirâ'ı kırkar akçeden dokuz bin dört yüz kırk akçe ve yüz beş zirâ' taş divârlarının her zirâ'ı altmış akçeden altı bin üç yüz akçe ve yüz doksan zirâ' tolma divârlarının her zirâ'ı yirmi beşer akçeden ve dört bin yedi yüz altı ve ulyâda bir odanın iki aded ağaç pencereleri yüz yirmi beşer akçeden iki yüz kırk akçe ve bi-hesâb-ı merkûm kırk iki zirâ' tavanın her zirâ'ı otuzar akçeden bin iki yüz altmış akçe ve bir masandra üç yüz akçe ve iki sarkıtma ocak bin akçeden iki bin akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr on dokuz zirâ' ve her zirâ'ı on beşerden iki yüz seksen beş akçe ve sekiz aded sağır câmların mecmû'ı iki yüz kırk akçe ve iki oda kapısı yüzer akçeden iki yüz akçe ve iki kıt'a nerdübân üçer yüz akçeden altı yüz akçe ve tahtânîde vâki' bir ocak dört yüz akçe ve bir yük bezi yüz akçe ve altı aded tobac direk yüz yirmişer akçeden yedi yüz yirmi akçe ve üç aded akçe be-her direği yirmi beşer akçeden yetmiş beş akçe ve bir kenîf beş yüz akçe ve bi-hesâb-ı şatrancî yüz seksen beş zirâ' tahta perdenin her zirâ'ı yirmişer akçeden üç bin yedi yüz akçe ki min haysi'l-mecmû' otuz altı bin altı yüz seksen akçe ile ebniye-i mezbûr ancak olmuşdur bir akçe noksan ile olmak mümkün değildir deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve müslimîn-i mezkûrîn icmâ' ve ittifâk eylediklerini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû

ma'an irsâl olunan İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed ve Hacı Siyavuş bin Abdullah ile mahfil-i kazâya gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer Efendi ibn Ahmed el-imâm, Mehmed Efendi ibn Mehmed el-müezzin, Abdülcebbar Çelebi ibn Mahmud el-müezzin, Mehmed Efendi ibn Mustafa, Süleyman Kapudan ibn Mehmed, Ahmed Çelebi ibn Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Ali, Ali Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Çelebi ibn Hasan, Ahmed Çelebi ibn Mehmed, Mehmed Çelebi ibn Sinan Reis, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Yusuf Efendi ibn Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

1216 - 1683 (1094) Galata 130: 7a/3 Tescil işlemleri / Registration

Somi Anna adlı Hristiyan kadının oğlu ve vekili Kostantin, Medreseteyn-i Cedideteyn (iki yeni medrese) vakıfları için Mustafa Ağa'nın vakfettiği paranın mütevellisi Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Kostantin, annesine ait olan bir evi istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 330 kuruşa vakfa sattığını söyler. Kostantin, daha sonra aynı evi bir yıllığına 33 akçeye annesi adına vakıftan kiraladığını belirtir. Kostantin ve kardeşi Corci, annelerinin parayı ödememesi durumunda söz konusu 330 kuruşun ödenmesine ya da evin vakfa teslim edilmesine kefil olduklarını söylerler. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Kostantin, son and legal agent of Somi Anna, a Christian woman, is in court with Ömer Çelebi, mutawalli of funds endowed by Mustafa Ağa for the Medreseteyn-i Cedideteyn (two new colleges) waqfs. Kostantin states that he took out a 330 kuruş mortgage (istiglal) on a house belonging to his mother. Then, on behalf of his mother, he rented the house from the waqf for 33 akçe for one year. Kostantin and his brother Corci serve as

sureties to pay the 330 kuruş or hand the house over to the waqf in case their mother fails to settle the debt. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Santa Marka nâm karye sâki-nelerinden Somi Anna bint-i Prafka nâm nasrâniyye'nin oğlu ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîli olduğu yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Osman Bey ibn Hüseyin ve mahrûsa-i mezbûre tevâbi'inden Kasaba-i Beşiktaş'da Maçoka Mahallesi'nde sâkin Hüseyin Bey ibn Hüseyin el-Attâr şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'ide sâbit olup sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Kostantin veled-i Paska nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde mahrûsa-i mezbûre hâricinde vâki' Medreseteyn-i Cedideteyn Evkâfı'ndan merhûm Karakapanî Mustafa Ağa Vakfı olan nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan fahrû'l-akrân râfi'ü hâze'l-vesîka Ömer Çelebi ibn Anber el-müezzin mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti sudûrına değin müvekkilem mezbûre Somi Anna'nın yedinde mülk ve hakkı olup karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mirik veled-i [boş] nâm Ermeni mülki ba'zan ve ba'zan Kirkor veled-i Murat nâm Ermeni mülki ve bir tarafı Yamandi veled-i Mihal mülki ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup üç bâb fevkânî oda ve bir sofâ ve iki mahzen ve bir matbah ve bir su kuyusu ve bir kenîf ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâviye hadîkamı müştemil menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiglâl üç yüz otuz kıt'a esedî guruşa bi'l-vekâle bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile bi't-tevliye vakf için ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semen-i mer-kûm üç yüz otuz kıt'a esedî guruşu mütevellî-i mezbûr yedinden tamâmen alup kabz eylediğimden sonra yine mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi menzil-i mahdûd-ı mezbûrî gıbbe't-tahliyeti's-şer'iy-ye ve't-tekâbuzı'l-mer'î târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin otuz üç kıt'a guruşa bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi vâlidem mezbûre için minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eyledüm didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vekîl-i mezbûr Kostantin ve li-ebeveyn

karındaşı Corci nâm zimmî meclis-i mezkûrda asl-ı mâl-i merkûm
 üç yüz kır’a esedî gurusâ ve menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-
 i lâzîmesine tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i
 şer’iyye ile her birimiz kefil olduk didüklerinde mâ-vaka’a fî 6
 Saferi’l-hayr li-sene 1094

Şühûdü’l-hâl

Süleyman Usta bin Mustafa, Abdullah Hâce bin Mahmud,
 İbrahim Efendi bin Mehmed el-imâm, Mustafa Çelebi el-Attâr,
 Ramazan Beşe bin Berber, Osman Çelebi Berber, İsa bin Yusuf.

1217 - 1683 (1094) Galata 130: 7a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ayşe Hatun’un eşi ve vekili olan Ahmet Çavuş, Galata’daki Eyyühüm Efendi Camisi Vakfı’nın mütevellisi Piri Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Çavuş, eşi Ayşe’nin evinin vakfa ait olan boş bir arsanın bitişiğinde bulunduğunu, Ayşe’nin evinin bahçe sınırlarını genişleterek vakfa ait olan arsanın bir bölümünü kendi bahçesine kattığını söyler. Bir gün önce mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, söz konusu bölgeye gidip keşif yapmışlar ve boş vakıf arsası ile evin sınırlarını yeniden belirlemişlerdir. Ahmet Çavuş, bu konuda vakıf ile aralarında herhangi bir anlaşmazlık kalmadığını bildirir. Mahkeme, Ahmet Çavuş’un ifadesini sicile kaydeder.

Ahmet Çavuş, husband and legal agent of Ayşe Hatun, is in court with Piri Mehmet, mutawalli of the Eyyühüm Efendi Mosque Waqf in Galata. Ahmet Çavuş states that his wife Ayşe’s house is next to a vacant plot of land belonging to the waqf. She enlarged her garden to include a portion of the waqf land. Ahmet Çavuş adds that a day ago court-appointed experts visited the area to conduct an investigation and reset the boundaries of the vacant waqf land and the house. Ahmet Çavuş notes that no disputes remain between them and the waqf. The court registers Ahmet Çavuş’s testimony.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Kasım Paşa'da Eyyühüm Efendi Mahallesi'nde sâkine Ayişe Hâtun ibnet-i Mehmed'in zevci ve tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîli olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Kenan Beşe ibn Abdullah ve Kayyım Mehmed Dede ibn Durmuş nâm kimesneler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'ide sâbit olan Ahmed Çavuş ibn Musallî nâm kimesne meclis-i şer'de mahalle-i mezbûrede vâki' merhûm Eyyühüm Efendi Cami'i mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâc Piri Mehmed bin Eyyühüm mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp yine vakf-ı câmi'-i mezbûrdan olup mahalle-i mezbûrede vâki' iki tarafı câmi'-i mezbûr havlısı ve bir tarafı imâma meşrûr vakıf menzil ve bir tarafı Kerime nâm hâtun tasarrufunda olan vakıf menzil ile mahdûd olup ma'lûmü'l-müştemilât menzilin cânib-i şarkisinde câmi'-i mezbûr havlısından tûlen on beş zirâ' ve arzan cânib-i cenûbîsi bir buçuk ve taraf-ı şimâlîsi iki buçuk zirâ' bi-hesâb-ı şatrancî otuz zirâ' arsa ile yine zikr olunan musluk cânibinden dahi tûlen beş zirâ' ve arzan [silik] bi-hesâb-ı merkûm bir zirâ' altı barmak arsayı ki min hayisî'l-mecmû' otuzar zirâ' olup [silik] câmi'-i mezbûr evkâfından olup [silik] hâliye olduğu hâlde müvekkilem mezbûre fuzûlen menzil-i mahdûd-ı mezbûrun kendi havlısı içine alup bu âna gelince bi-gayr-ı hak mutasarrıfa idi el-hâletü hâzihî taraf-ı şer'den bir gün mukaddem üzerine varılıp hâssa mi'mârândan Üstad Receb Çelebi Çelebi bin Veli ve cemâ'at-i müslimîn ile keşf ve mu'âyene olduğu ve mesâha tarafeynden olunup alâmet vaz' olunduğu üzre zikr olunan otuz bir zirâ' altı parmak arsayı müvekkilem mezbûre menzil-i mezbûrun tarafından taşra bıragup câmi'-i mezbûr havlısından olmak üzre tahdîd eyledi min ba'd zikri mürûr iden otuz zirâ' arsa câmi'-i mezbûrun havlısı olan arsa-i hâliyeye mülhak olmağla müvekkilem mezbûrenin alâkası kalmayup husûs-ı mezbûra müte'allika mütevellî-i mezbûr ile da'vâ ve nizâ' dahi yokdur didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 5 min Safer sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Kapudan bin Ahmed, İsmail Efendi ibn Hasan, İbrahim Çelebi bin Abdi Kapudan, Himmet Efendi bin [boş], Ahmed Çelebi bin Ali, İbrahim Çelebi bin Hasan, Hasan Çelebi bin Ali, el-Hâc Ömer bin Ahmed, Halil Efendi bin Receb, Ali Çelebi bin Ahmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed ve gayruhum.

1218 - 1683 (1094) Galata 130: 8a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Safiye Hatun'un mirasının bir çeyreği eşi Mustafa Efendi'ye, kalan dörtte üçü de oğlu Abdurrahman Çelebi'ye kalır. Abdurrahman Çelebi, Osman Çelebi ve Ali Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek arsası Kılıç Ali Paşa Vakfı'ndan yıllık 2000 akçeye kiralanmış olup annesinden kendisine dörtte üçü miras kalan evdeki hisselerini Osman Çelebi ve Ali Çelebi'ye 900 esedi kuruşa sattığını söyler. Abdurrahman, evi ortaklaşa satın alan Osman Çelebi ve Ali Çelebi'den parasının tamamını almıştır. Mahkeme bu işlemi onaylar.

A quarter-share of the inheritance of the late Safiye Hatun falls to her husband Mustafa Efendi and the remaining three-quarters to her son Abdurrahman Çelebi. Abdurrahman Çelebi goes to court with Osman Çelebi and Ali Çelebi. He states that for 900 esedi kuruş he has sold to Osman Çelebi and Ali Çelebi his three-quarters of an inherited house built on a plot rented from the Kılıç Ali Paşa Waqf for 2000 akçe per annum. He has collected payment in full from Osman Çelebi and Ali Çelebi, the joint buyers. The court registers the sale.

Mahmiyye-i Galata hâricinde Kasaba-i Tophane mahallâtından Etmekcibaşı Mahallesi'nde sâkine iken bundan akdem fevt olan Safiye Hâtun ibnet-i Abdullah ibn Abdurrahman'ın verâseti zevc-i metrûki Mustafa Efendi'ye ve sadrî kebîr oğlu Abdurrahman Çelebi'ye münhasıra ve tashîh meselesi dört sehinden olup rub'ı mezbûr Mustafa Efendi ve bâkîsi mezbûr

Abdurrahman Çelebi'ye isâbet ve intikâl eylediği şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Abdurrahman Çelebi meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-vesîka es-Seyyid Osman Çelebi ibn es-Seyyid Ramazan ve Ali Çelebi ibn Abdullah mahzarlarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müverrisem müteveffât-ı mezbûrenin terekesinden olmağla sülûse-i erbâ'ı akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin yedinde mülk-i mevrûsum olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan ba'zan Hadice Hâtun ibnet-i Sefer mülki ve ba'zan Kara Hasan Ağazâde Mustafa Ağa tasarrufunda olan vakıf menzil ve bir taraftan Fethullah ibn İbrahim mülki ve bir taraftan cidâr-ı medrese ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd beşi ocaklı ve biri ocaksız altı bâb fevkânî odalı ve üç bâb tahtânî mahzeni ve bir dükkân ve bir kenîfi müştemil olup arsa-i merkûmesinin senede merhûm Kılıç Ali Paşa Vakfı'na senede iki bin akçe mukâta'ası olan menzilden hisse-i şâyi'a-i mevrûse-i mezkûremi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-murâfık mezbûrân es-Seyyid Osman Çelebi ve Ali Çelebi'ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i kat'î ile dokuz yüz kır'a kâmil esedî guruşa bey' ve teslîm ve temlîk idüp ânlar dahi ale'l-iştirâki's-seviyye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûmı mezbûrân es-Seyyid Osman Çelebi ve Ali Çelebi yedlerinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz ve kabûl eyledüm ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûrun sülûse-i erbâ'ı müşteriyân-ı mezbûrânın ale's-seviyye mülk-i müşterâlarıdır keyfe-mâ-teşâ ve tahtâr mutasarrıfân olalar didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Hüseyin bin İbrahim, Veli Beşe ibn Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin Mehmed, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, Mehmed Çelebi ibn Ali, İsa bin Tevekkül, Mehmed Efendi bin Ahmed, Mustafa Efendi bin Abdurrahman, İbrahim Beşe ibn Mehmed, Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1219 - 1683 (1094) Galata 130: 8b/4 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Çelebi, Ayşe Hatun'un Tophane'deki el-Hac Memi Mahallesi Mescidi için vakfettiği paranın mütevellisi Hacı Hüseyin Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Çelebi, önce dükkânını istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 50 esedi kuruşa vakfa satar, sonra da aynı dükkânı bir yıllığına 7,5 kuruşa vakıftan kiralar. Ömer Çelebi, paranın ödenmemesi durumunda parayı ödemeye ya da dükkânı boşaltıp vakfa teslim etmeye kefil olduğunu mahkemeye bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Mehmet Çelebi goes to court with Hacı Hüseyin Efendi, mutawalli of funds Ayşe Hatun had endowed for the mosque (mescid) in the el-Hac Memi neighborhood in Tophane. Mehmet Çelebi takes out a 50 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his store from the waqf. Then he rents the same store from the waqf for 7.5 kuruş for one year. Ömer Çelebi serves as surety to pay the money or have the store vacated in the event that the debt is not paid back. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Tophane'de el-Hâc Memi Mahallesi'nde sâkin Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Yusuf nâm kimesne meclis-i şer' de merhûme Ayşe Hâtun nâm sâhibetü'l-hayrın mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfi kıymeti vazîfesiycün vakf eylediği nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Hüseyin Efendi ibn el-Hâc Mustafa mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlen yedimde mülküm ve hakkım olup mahrûsa-i mezbûre hısnı ebvâbından Balık Pazarı Kapusu hâricinde vâki' bir taraftan el-Hâc Mehmed veresesi mülkleri ve bir taraftan İbrahim Ağa veresesi mülkleri ve bir taraftan hisâr divârı ve bir taraftan tarîk-i ânım ile mahdûd olup bir bâb fevkânî odayı müştemil olan dükkânımı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-murâfık mütevellî-i mezbûr el-Hâc Hüseyin Efendi'ye elli kıt'a esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglal bey' ve teslim ol dahi nukûd-ı mezbûre ile ber-vech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm idüp semen-i merkûm elli guruşu yedinden tamâmen alup

kabz eylediğimden sonra mütevellî-i mezkûr dükkân-ı mezbûrî gıbbe't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin yedi buçuk gurus ücretle yine bana îcâr ve teslim idüp ben dahi istîcâr ve kabûl eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î yine mah-rûsa-i mezbûreye tâbi' Kasaba-i Kasım Paşa mahallâtından Kurd Çelebi Mahallesi'nde sâkin İbrahim Çelebi ibn Ömer nâm kimes-ne meclis-i mezkûrda dükkân-ı mezbûrun derkine ve ücret-i mezbûreye ve asl-ı mâl-ı merkûma tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile kefil oldum didikde mâ-vaka'a fî 21 Saferi'l-hayr li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Es-Seyyid Ahmed, el-Hâc Mehmed ibn el-Hâc Şaban, Usta Mustafa ibn Şaban, Mehmed Çelebi ibn Derviş, Mehmed Beşe ibn Mustafa, Kara Mustafa Beşe er-râcil, Hüseyin Çelebi ibn İplikçi, el-Hâc Mehmed ibn [...].

1220 - 1683 (1094) Galata 130: 9a/3 Tescil işlemleri / Registration

Ölen Hasna Hatun'un özgür bıraktığı cariyesi olan Nefise Hatun'un çocuklarına vakfettiği evin binası yanmıştır. Nefise'nin oğlu Mustafa Çelebi, evi kız kardeşleri Saliha ve Senihan hatunlar ile ortaklaşa kullanmaktaydı. Mustafa Çelebi, Saliha'nın oğlu ve vekili Abdurrahman Çelebi ile Senihan'ın damadı ve vekili Eyüp ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Çelebi, bir başka yere gideceği için söz konusu arsada olan hissesini diğer ortaklara devrettiğini söyler. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

A house that the late Hasna Hatun had endowed for the children of her emancipated concubine Nefise Hatun was destroyed in a fire. Mustafa Çelebi, Nefise's son, had been jointly using the house with his sisters Saliha and Senihan. Mustafa Çelebi goes to court with Abdurrahman Çelebi, Saliha's son and legal agent, and Eyüp, Senihan's son-in-law and legal agent. He states that, because he is moving, he has transferred his share in the land to the other partners. The court registers the transaction.

Merhûme Hasna Hâtun’un atıkası Nefise Hâtun’un evlâdına meşrûta vakfı olup mahmiyye-i İstanbul’da Un Kapanı Kapusu dâhilinde Haraçcı Mehmed Mahallesi’nde vâki’ bir taraftan Hoca Tursun vakfı olan menzil ve bir taraftan Haraçcı Mehmed vakfı olan menzil ve bir taraftan Dilber Hâtun vakfı olan ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan menzilin ebniye-i mevkûfesi muhterika olmağla arsa-i sırfasına mezbûre Nefise Hâtun’un evlâdından olmağla Saliha bint-i Mustafa ve Senihan bint-i Mustafa nâm hâtunlar ile ale’l-iştirâki’s-seviyy mutasarrıf olan Mustafa Çelebi ibn Musa nâm kimesne meclis-i şer’-i şerîfde mezbûre Saliha Hâtun’un oğlu ve tarafından tasdîk-i âti’l-beyâna vekîli olup bi-mâ-hüve tarîki’s-sübût şer’an sâbit olan Abdurrahman Çelebi ibn eş-Şeyh Ahmed ve mezbûre Senihan’ın damadı ve tarafından ikrâr-ı âti’l-beyânı tasdîka vekîl olduğu bi-mâ-hüve nehci’s-sübût şer’an sâbit olan Eyyüb Çelebi ibn Receb nâm kimesneler mahzarlarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp arsa-i mezbûre târîh-i kitâba gelince meşrûtamız olduğına binâ’en mezbûretân Saliha ve Senihan ile ale’l-iştirâki’s-seviyy tasarrufumuzda idi ve lâkin ben hâlen âhar diyâra gitmek üze azîmet idüp ihtiyârıyla arsa-i mevkûfe-i mezkûreden bi’l-küllîye kasr-ı yed eyledüm min ba’d arsa-i mahdûde-i mezbûre mezbûretânın ale’l-iştirâki’s-seviyy yedlerinde ve tasarruflarındadır benim alâkam kalmamışdır didikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer’î mâ-vaka’a fi 23 Saferi’l-hayr sene 1094

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Mustafa Çelebi ibn Receb, Mustafa ibn Eşref, Mustafa Efendi ibn Şaban, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed ibn Abdullah, el-Hâc Siyavuş bin Abdullah.

1221 - 1683 (1094) Galata 130: 10a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Nasıha Hatun’un vekili Ali Efendi, Nasıha’nın eşi Hüseyin Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Ali, Nasıha’nın Ferhat Ağa Vakfı’ndan kiralamış olduğu evi, mütevellinin izniyle 300

esedi kuruşa eşi Hüseyin Çelebi'ye devrettiğini (tefviz) söyler. Vekil Ali, söz konusu 300 kuruşu, Nasıha'nın eşi Hüseyin Çelebi'ye borcu olan 300 kuruş takas ettiklerini sözlerine ekler. Nasıha, 6000 akçe olan mehir ücretinden ve nafakasından vazgeçmiş olup Hüseyin Çelebi'ye 250 esedi kuruş ödemek koşuluyla ondan boşanmıştır. Vekil Ali, Hüseyin Çelebi'nin boşanma bedeli olan 250 esedi kuruşu aldığını ve Nasıha ile aralarında hiçbir ilişki kalmadığını söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ali Efendi, Nasıha Hatun's legal agent, is in court with her husband Hüseyin Çelebi. Ali states that Nasıha Hatun transfers (tefviz) to her husband Hüseyin Çelebi a house rented from the Ferhat Ağa Waqf for 300 esedi kuruş, with the permission of the mutawalli. The amount is counted toward Nasıha's 300 kuruş debt to her husband. Forsaking her 6000 akçe bride's money (mehir) and alimony, and paying Hüseyin Çelebi 250 esedi kuruş, Nasıha has divorced him. Hüseyin Çelebi has received the 250 esedi kuruş divorce money and acknowledged their divorce. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den irsâl olunanı mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali mah-rûsa-i Galata dâhilinde Cami'-i Kebir Mahallesi'nde sâkin Osman Çelebi ibn el-Hâc Yusuf'un menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde fi'l-asl mahrûsa-i mezbûre sâkinelerinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Mercan Ağa Mahallesi'nde sâkine Nasıha Hâtun ibnet-i Kefevî Ahmed bin Abdurrahman tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân mahalle-i mezbûre Mercan Ağa sâkinlerinden es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn es-Seyyid Hasan Efendi ibn es-Seyyid Ahmed şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'î-i câhid-i câi'z-zikrde şer'an sâbit olup sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Ali Efendi ibn Eyyüb meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda müvekkile-i mezbûrenin zevci Edhemoglu dimekle ma'rûf râfi'ü hâze'l-vesîka Hüseyin

Çelebi ibn Edhem mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre tefvîz-i âti'l-beyânın sudûrına değin taht-ı yedinde ve tasarrufunda ve merhûm Ferhad Ağa Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûre Cami'-i Kebir'de hendek odaları dâhilinde kâyin üç taraftan vakf-ı mezbûr ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd ma'lûmü'l-müştemilât olan menzili zevci mezbûr Hüseyin Çelebi'ye üç yüz kıt'a esedî gurusu bedel mukâbelesinde ma'rifet-i mütevellî ile ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi ber-vech-i muharrer tefevvüz ve kabûl itmişidi el-hâletü hâzihî bedel-i mezbûr üç yüz gurusu mezbûr Hüseyin Çelebi'nin mukaddemâ fevt olan vâlidesi Hürremçe nâm hâtundan mevrûs mülki olup müvekkilem mezbûre fuzûlen ahz ü kabz ve itlâf eylediği eşyâ-i ma'lûme kıymetlerinden yüz gurusu ve bir sülüs altun bilezik ve bir çift küpe ve bir pirûze yüzükden bir na'çe mücevher ön kuşak kıymetlerinden dahi yüz gurusu ve cihet-i deyn-i şer'î ki cem'an müvekkilem mezbûrenin merkûm Hüseyin Çelebi'ye zimmetinde lâzımü'l-edâ deyni olan üç yüz esedî gurusu bi'l-vekâle takâs eylediğimde ol dahi mukâsa ve kabûl eylediğinden sonra müvekkilem mezbûrenin mezbûr Hüseyin Çelebi zimmetinde mukarrer ve ma'kûdün-aleyh olan altı bin akçe mehr-i mü'ecceli üzerine ve nafaka-i iddet-i ma'lûme ve meûnet-i süknâsı kendi üzerine olmak üzere ve müvekkilem mezbûrenin mâlından emri ile işbu mecliste mezbûr Hüseyin Çelebi yedine bedel-i hul' olmak üzere def' ve teslîm eylediğim iki yüz elli esedî gurusu üzerine ben bi'l-vekâle mezbûr Hüseyin Çelebi ile hul' eylediğimde ol dahi hul'-ı mezkûrî kabûl eylediğinden sonra hukûk-ı zevciyete ve bedel-i hul' olan iki yüz elli gurusu ve târîh-i kitâba gelince beynlerinde cârî olan ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ ve kâffe-i hukûk-ı ma'lûme ve mehcûleye müte'allika âmme-i da'vâ ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan ben vekâletim hasebiyle mezbûr Hüseyin Çelebi'nin zimmetini ibrâ' ve iskât eyledüm ol dahi ber-vech-i muharrer müvekkilem mezbûre Nasîha Hâtun'un zimmetini ibrâ' ve iskât eyledi min ba'd mezbûrân Nasîha Hâtun ve Hüseyin Çelebi'den her birinin âhar ile bi-vechin mine'l-vücûhi's-şer'iyye ve bi-sebebin mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ı yokdur zuhûr iderse

dahi lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a makbûle olmaya didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Hacı Cafer bin Yakub ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a fî 27 Saferî'l-hayr li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ömer Efendi ibn Mehmed, Mehmed Beşe ibn Haydar, el-Hâc Mustafa Beşe ibn Ahmed, Osman Çelebi ibn Yusuf el-mezbûr, Mustafa Çelebi ibn Osman Çelebi, el-Hâc Mustafa ibn Edhem, Ömer Çelebi ibn Abdurrahman, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Burhanüddin, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Hüseyin Çelebi ibn Abdullah, Hüseyin Beşe ibn Ali, Mehmed Beşe ibn Abdullah.

1222 - 1683 (1094) Galata 130: 11a/2 Tescil işleri / Registration

Recep Çelebi, Galata'daki Okçu Musa Mescidi için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Recep Çelebi, Şahkulu Mahallesi'ndeki evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 150 esedi kuruşa vakfa sattığını, sonra da aynı evi bir yıllığına 22,5 esedi kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. Bereketzade Mahallesi'nden Usta Şaban, Recep Çelebi'nin parayı ödememesi durumunda parayı ödemeye ya da evi boşaltıp vakfa teslim etmeye kefil olduğunu söyler. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Recep Çelebi is in court with Mehmet Çelebi, mutawalli of funds endowed for the Okçu Musa Mosque (mescid) in Galata. Recep takes out a 150 esedi kuruş mortgage (istiglal) from the waqf on his house in the Şahkulu neighborhood. Then he rents the same house from the waqf for 22.5 esedi kuruş for a period of one year. Usta Şaban, a resident of the Bereketzade neighborhood, serves as surety to pay the money or have the house vacated and returned to the waqf in case Recep fails to pay back his debt. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Kule Kapısı hâricinde Şahkulu Mahallesi'nde sâkin Receb Çelebi ibn Abdülkerim nâm kimesne meclis-i şer'î hatîrde mahrûsa-i mezbûre dâhilinde merhûm Okçî Musa Mescid-i Şerîfi nukûd-ı mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan râfi'ü hâze'l-vesîka Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûruna değin yedimde mülküm ve hakkım olup mârû'z-zıkr Şahkulu Mahallesi'nde vâki' bir taraftan kız karındaşım İsmihan Hâtun mülki ve bir taraftan şerbetçi Ahmed Çelebi mülki ve bir taraftan imâma meşrût vakıf menzil ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd dâhiliyyesinde bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve dehliz ve kenîf bir mâbeyn odası ve bir mikdâr havlı ve tahtânî bir kenîf ve hâriciyyesinde kezâlik şehnişinli kebîr oda ve tahtânî bir kenîfi müştemil menzili cemî'î tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i menâfi' ve murâfıkı ile mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi'ye yüz elli kıt'a esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile vakf için bervech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semen-i merkûmı tamâmen yedinden alup kabz eylediğimden sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı mezkûrî ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin yirmi iki buçuk esedî guruş ücretle bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi vech-i meşrûh üzre istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledüm didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î yine mahrûsa-i mezbûre dâhilinde Bereketzâde Mahallesi sâkinlerinden Usta Şaban bin Mustafa nâm kimesne meclis-i mezkûrda asl-ı mâl-i merkûm yüz elli guruş ve menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i lâzîmesine tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile ben kefil oldum didikde mâ-vaka'a fî 24 Saferi'l-hayr li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Efendi ibn Mehmed el-müezzîn, el-Hâc Yusuf ibn Mustafa, Mustafa Çelebi ibn Ahmed, Hasan Beşe ibn Zülfikar, Ahmed Çelebi ibn Şaban, Musa Çelebi ibn Receb, Mehmed Çelebi ibn Osman.

1223 - 1683 (1094) Galata 130: 11a/3 Tescil işlemi / Registration

Ölen Cerrah Mahmut'un yaptırmış olduğu vakıf camisinin müezzini İbrahim Halife, Hasan Halife ile birlikte mahkemeye gelir. İbrahim Halife, bilimsel çalışmalar yürüttüğü için (tâlibü'l-ilm olduğuma binâ'en) söz konusu camide sürekli olarak bulunmadığını, bu yüzden vakıf şartnamesine uygun olarak yerine günlük 10 akçeye Hasan Halife'nin görevlendirilmesini ister. Hasan Halife de günlük 10 akçe karşılığında müezzinlik görevini yürütebileceğini mahkemeye bildirir. Mahkeme, Hasan Halife'yi görevini aksatmaması konusunda uyararak bu görev değişikliğini onaylar.

İbrahim Halife, prayer caller (muezzin) of a waqf mosque built by the late Cerrah (surgeon) Mahmut, is in court with Hasan Halife. The former states that, because of his research activities, he is frequently absent from the mosque. In accordance with the waqf charter, he appoints Hasan Halife in his place at 10 akçe per day. Hasan Halife informs the court that he accepts the prayer caller duty at the stated salary. Instructing Hasan Halife not to neglect his duty, the court registers the appointment.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Büyük Dere nâm karyede vâki' merhûm Cerrah Mahmud nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği câmi'-i şerîfde vazîfe-i mu'ayyene ve berât-ı sultânî ile müezzin olan İbrahim Halife ibn Mehmed meclis-i şer'-i hâtirde râfi'ü hâze'l-vesîka Hasan Halife ibn Receb mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ben tâlibü'l-ilm olduğuma binâ'en mahmiyye-i İstanbul'da sâkin olup [...] mezbûrede cemî'-i evkât-de bulunmayup edâ-i hıdmet idemedüğüm ecilden zikr olunan câmi'de ber-müceb-i şart-ı vâkıf kâyim-makâm olup edâ-i hıdmet itmek üzre tarafımdan bi'l-izni's-şer'î mezbûr Hasan Halife'yi vakf-ı mezbûrdan vazîfe-i mu'ayyenemin yevmî on akçesiyle nasb ve ta'yîn eyledüm didikde mezbûr Hasan Halife dahi mezbûr İbrahim Halife kibelinden câmi'-i mezkûrda yevmî on akçe ile

müezzin-i kâyım-makâmı olup kemâ-yenbağî edâ-i hîdmet itmek
üzre ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mezbûr İbrahim Halife'ye tâlib-
i ilm-i şer'î içün mahmiyye-i mezbûrede sâkin olmak üzre [izn]
virilüp mezbûr Hasan Halife'ye dahi edâ-i hîdmet-i mezkûrede
kemâ-yenbağî itmâm itmek üzre ba'de't-tenbih mâ-vaka'a fî 28
Saferi'l-hayr li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Abdülbaki Efendi bin Yusuf,
İsa Beşe ibn Yusuf, İbrahim Beşe ibn Mehmed, Mustafa ibn Eşref,
Mehmed Efendi el-imâm, Ahmed Efendi el-imâm, Mahmud Efen-
di el-imâm, Mustafa Çelebi ibn Ali, el-Hâc Mehmed ibn el-müte-
velli, Eyüb Çelebi ibn Mustafa.

1224 - 1683 (1094) Galata 130: 12a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Süleyman Ağa, Medreseteyn-i Cedideteyn (iki yeni medrese)
Vakıfları için ölen Gazanfer Ağa'nın vakfettiği paranın mütevellisi
Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Süleyman Ağa, evini
istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 150 esedi kuruşa vakfa sattığını,
daha sonra da aynı evi bir yıllığına 15 kuruşa vakıftan kiraladığı-
nı belirtir. Mehmet Çelebi, Süleyman Ağa'nın parayı ödememesi
durumunda, parayı ödemeye ya da evi boşaltıp vakfa teslim etme-
ye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

*Süleyman Ağa is in court with Ömer Çelebi, mutawalli of
funds endowed for the Medreseteyn-i Cedideteyn waqfs (two
new colleges [medreses]) by the late Gazanfer Ağa. Süleyman Ağa
takes out a 150 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from
the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 15
kuruş for one year. Mehmet Çelebi acts as Süleyman Ağa's surety
to pay the money, or else have the house vacated and returned to
the waqf. The court registers these transactions.*

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Tophane mahallâtından
Cihangir Mahallesi ahâlîsinden olup hâlen dergâh nişâncıla-

rı kethüdâsı olan Süleyman Ağa ibn Hüseyin meclis-i şer‘-i hatîrde mahrûsa-i mezbûre hâricinde Medreseteyn-i Cedide-teyn Evkâfî’ndan merhûm Gazanfer Ağa vakfı olan nukûda bi’l-fi’l mütevellî olan fahrû’l-akrân râfî’ü hâze’l-vesîka Ömer Çelebi ibn Abdülmümin mahzarında bi-tav’ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti’l-beyân sudûrına değin yedimde mülküm ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan Saliha bint-i Ahmed nâm hâtun mülki ve bir taraftan Fatıma bint-i Mustafa Reis nâm hâtun mülki ve bir taraftan Kâtib Ahmed Çelebi mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ulyâda iki bâb oda ve bir şehnişini ve vustâda bir bâb oda ve bir sofayı ve süflide iki bâb oda ve kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâviye hadîkayı müştemil menzilimi bi-cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık ve kâffeti’l-menâfi‘ ve’l-murâfık mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi’ye bi-tarîki’l-istiglâl yüz elli kıt’a esedî guruşa bey‘ ve teslîm idüp ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile bi’t-tevliye vakf için ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüp semen-i merkûm yüz elli kıt’a esedî guruşı mütevellî-i merkûm yedinden tamâmen alup kabz eylediğimden sonra yine mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi menzil-i mahdûd-ı mezbûrî gibbe’t-tahliyeti’s-şer‘iyye ve’t-tekâbuzi’l-mer‘î târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin on beş guruşa bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl eyledüm didikde gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î kasaba-i mezbûrede Firuz Ağa Mahallesi’nde sâkin Mehmed Çelebi ibn Ömer Ağa nâm kimesne meclis-i mezkûrda asl-ı mâl-i merkûm yüz elli guruşa ve menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i lâzîmesine tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer‘iyye ile ben kefil oldum didikde gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vaka‘a fî 8 Saferi’l-hayr sene 1094

Şühûdü’l-hâl

Hüseyin Çelebi ibn Mustafa, İsmail Çelebi ibn Mehmed, Hacı Ali bin Musa, Mustafa Çelebi ibn Ömer, Ahmed Efendi ibn Mehmed Efendi, Mustafa Beşe ibn Hasan, İsa Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed ibn Abdullah.

1225 - 1683 (1094) Galata 130: 12b/3 Tescil işlemi / Registration

Ölen İbrahim Ağa’nın varisleri olan beş kızının vekili Havva Hatun ve oğlu Hacı Mustafa, Halil Çelebi ile birlikte mahkemeye gelirler. Varisler, babalarının Ekmekçibaşı Ali Ağa Vakfı’ndan aylık 20 akçeye kiralamış olduğu arsayı, mütevellinin izniyle 80 esedi kuruşa Halil Çelebi’ye devrettiklerini (tefviz) ve paranın tamamını Halil Çelebi’den aldıklarını belirtirler. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Havva Hatun, legal agent of the late İbrahim Ağa’s five daughters and heirs, the decedent’s son Hacı Mustafa, and Halil Çelebi appear in court. The inheritors state that, with the permission of the mutawalli, they have transferred (tefviz) to Halil Çelebi for 80 esedi kuruş a plot of land that their father had rented from the Ekmekçibaşı Ali Ağa Waqf for 20 akçe per month. Halil Çelebi has paid them in full. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata’ya tâbi‘ Kasaba-i Beşiktaş’da Muhsine Hâtun Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem fevt olan İbrahim Ağa nâm müteveffânın sulbiye kebîre kızları Hadice ve Emetullah ve Ayişe ve Fatıma ve Rukiye nâm hâtunların taraflarından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl olup mezbûrânın zâtlarının ma’rifet-i şer’iyye ile ârifân Mustafa Çelebi ibn İbrahim ve Mehmed Çelebi bin Halil nâm kimesne şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer’de câhid-i şer’an vekâleti sâbite olan Havva bint-i Mehmed nâm hâtun vekâleten sulbî kebîr oğlu el-Hâc Mustafa nâm kimesne asâleten meclis-i şer’i hatîr-i lâzımû’t-tevkîrde işbu râfi’ü’l-kitâb Halil Çelebi ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Etmekcibaşı Ali Ağa nâm sâhibü’l-hayrın evkâfından olup be-her şehîr yirmi üç akçe icâre-i mü’eccele ile babamız müteveffâ-yı mezbûrun hesâbında tasarrufunda olup ba’de vefâtihî intikâl-i âdî ile bize intikâl idüp mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan mescid-i mezbûr ve bir taraftan ba’zan asîl-i merkûm el-Hâc Mustafa mülki ve

bir taraftan ba‘zan sâbıkan nakîbü'l-eşrâf olan Esadzade Efendi Hazretleri'nin mülki ve bir taraftan Etmekcibaşı Ali mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd müşterek bi'r-i mâî hâvî vakıf arsa-i hâliyemizin hakk-ı tasarrufun ma'rifet-i mütevellî ile seksen kıt'a esedî gurus bedel mukâbelesinde mezbûr Halil Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr seksen kıt'a esedî gurusı müşterî-i mezbûr Halil Çelebi yedinden bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ahz ü kabz eyledük ba'de'l-yevm arsa-i mezbûre merkûm Halil Çelebi'nin dâhil-i taht-ı tasarrufunda olmuştur keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-akrân Mustafa Ağa ibn Mehmed, Mustafa Efendi ibn Hüseyin, el-Hâc Siyavuş bin Abdullah, İsa Beşe ibn Yusuf.

1226 - 1683 (1094) Galata 130: 13a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Recep Bey, Hüseyin Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Recep Bey, Hüsrev Bey Vakfı'nın mütevellisi Hüseyin Ağa'dan almış olduğu 35 kuruşa karşılık olarak birtakım eşyasını rehin bırakmıştır. Recep Bey, eşyalarını açık artırma yoluyla pazarda satması, vakfa olan borcunu ödemesi ve kalan parayı da kendisine ulaştırması için Hüseyin Çelebi'yi vekil tayin etmiştir. Hüseyin Çelebi vekâleti kabul eder. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Recep Bey is in court with Hüseyin Çelebi. The former states that, in exchange for 35 kuruş that he had borrowed from Hüseyin Ağa, the mutawalli of the Hüsrev Bey Waqf, he pawned some of his goods. Now he appoints Hüseyin Çelebi as his legal agent to auction off these goods, pay his debt to the waqf with the proceedings and bring the remainder to him. Hüseyin Çelebi accepts the agency. The court registers the appointment.

Mahrûsa-i Galata’ya tâbî‘ Kasaba-i Beşiktaş’da Sinan Paşa Mahallesi’nde sâkin Receb Bey ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde işbu râfî‘ü’l-kitâb Hüseyin Çelebi ibn el-Hâc Himmet nâm kimesne mahzarında bi-tav‘ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Hüsrev Bey Vakfı’na bi’l-fi’l mütevellî olan Hüseyin Ağa nâm kimesne yedinden istidâne ve kabz eylediğim otuz beş gurus mukâbelesinde eşyâ-i memlûkemden bir havlı [...] ve bir incüli saçak ve bir askı ve bir sîm gülâbdân ve bir sîm buhûr-dânımı mütevellî-i mezbûr yedine rehin vaz’ itmişidim hâlen rihân-ı mezkûreyi sûk-ı sultânîde mütevellî-i mezbûr huzûrunda âhara bey’ ve semeninden deyn-i merkûmı edâya ve kabza ve kalursa bana îsâle ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mezbûr Hüseyin Çelebi’yi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledüm didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta’ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâni min şehri Rebî‘ilevvel li-sene erba’a ve tis’ine ve elf Şühûdü’l-hâl

Mustafa Çelebi bin Abdülkerim, İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa Efendi ibn Şaban, Ali bin [...], Süleyman bin Hasan, el-Hâc Mehmed ibn Abdullah.

1227 - 1683 (1094) Galata 130: 14a/1 Tescil işlemi / Registration

İsmail Çelebi, Medreseteyn Vakıfları için Gazanfer Ağa’nın vakfettiği paranın mütevellisi olan Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. İsmail Çelebi, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 600 esedi kuruşa vakfa sattığını, daha sonra aynı evi bir yıllığına 60 esedi kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. İmam İbrahim Efendi, İsmail Çelebi’nin parayı ödememesi durumunda, parayı ödemeye ya da evi boşaltıp vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

İsmail Çelebi is in court with Ömer Çelebi, mutawalli of funds Gazanfer Ağa had endowed for the Medreseteyn waqfs. İsmail

Çelebi takes out a 600 esedi kuruş mortgage (istiglal) from the waqf on his house. Then he rents the same house from the waqf for 60 esedi kuruş for a period of one year. İmam İbrahim Efendi serves as his surety to pay the debt, or else have the house vacated and returned to the waqf. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzade Mahallesi sâkinlerinden haffâf İsmail Çelebi ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de mahrûsa-i mezbûre hâricinde kâyin sâbıkan saray şehriyârı olup hâlen Medreseteyn olan hadîka-i ma'lûme evkâfından merhûm Gazanfer Ağa vakf eylediği nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan râfi'ü hâze'l-vesîka Ömer Çelebi ibn Abdülmümin mahzarında bi't-tav'i's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp akd-i âti sudûrına değin yedimde mülküm ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan haffâf Yusuf bin Abdullah ve iki taraftan Mustafa Odabaşı Hüseyin nâm kimesneler mülkleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd dört bâb fevkânî oda ve iki sofa ve bir köşk ve iki kenîf ve bir matbah ve mahzen ve bir mikdâr mütevellî-i mezbûr odabaşı ile müşterek divarı müştemil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi'ye altı yüz kıt'a esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglal bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm idüp semen-i merkûmı yedinden bi't-tamâm alup kabz eylediğimden sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mezbûrî ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin altmış kıt'a esedî guruş ücretle yine bana icâr ve teslîm idüp ben dahi vech-i meşrûh üzre istîcâr ve kabûl eyledüm didikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î mahrûsa-i mezbûre hısnı ebvâbından garb kapısı dâhilinde Alaca Mescid Mahallesi'nde sâkin İbrahim Efendi ibn Receb el-imâm meclis-i mezkûrda derk-i menzil-i mahdûd-ı mezbûra ve ücret-i lâzimesine ve asl-ı mâl-i merkûm altı yüz guruşa tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile ben kefil ve dâmin oldum didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Odabaşı ibn Hüseyin, el-Hâc Sefer Ağa bin Ömer, Hüseyin Çelebi bin Mustafa, Mehmed Bey bin Osman, Ahmed Çelebi ibn Mehmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Mahmud Bey bin Mehmed, el-Hâc Mustafa bin Mehmed, Mustafa Efendi el-imâm, Hasan Efendi ibn Hüseyin, İsa Beşe ibn Yusuf ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1228 - 1683 (1094) Galata 130: 15b/2 Dava / *Adjudication*

Galata'da, Şahkulu Mahallesi'nde bulunan bir evini vakfettikten sonra ölmüş olan Fatma Hatun'un kızı Vasfi, kız kardeşinin oğlu Mehmet ile kızının oğulları Mustafa ve Ahmet karşısında mahkemeye çıkar. Vasfi, elinde bulunan vakfiyeye göre evin iç bölümünün kullanım haklarının kendisine, dış bölümünün ise davalılar Mehmet, Mustafa ve Ahmet'e ait olduğunu söyler. Davalılar, vakfiye belgesine aykırı olarak evin iç bölümünden hisse istemektedir. Görüşleri sorulduğunda Mehmet, Mustafa ve Ahmet vakfiye belgesinde yazılanları kabul ettiklerini söylerler. Sonuçta mahkeme, evin iç bölümünün kullanım hakkının yaşadığı sürece davacı Vasfi'ye ait olduğuna karar verir.

Vasfi, daughter of the late Fatma Hatun, who has died after endowing a house in the Şahkulu neighborhood in Galata, sues her nephew Mehmet and grandsons Mustafa and Ahmet. Vasfi states that, according to the waqf deed (vakfiye), the usufruct rights of the interior of the house belong to her, and those of the exterior to the defendants Mehmet, Mustafa and Ahmet. Contrary to the waqf deed, the defendants have demanded shares of the interior of the house. Questioned by the court, Mehmet, Mustafa and Ahmet state that they accept the waqf deed. In conclusion, the court decides that the usufruct rights of the interior of the house belong to Vasfi as long as she lives.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve tahrîri için fermân-ı âlî vârid olmağın imtisâlen-leh savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali irsâl olunup ol dahi merhûme Fatıma Hâtun ibnet-i Cafer nâm sâhibetü'l-hayrın vakfı olup mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Kulekapısı hâricinde Şahkulı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kassâb Mehmed Çelebi ibn Ali Vakfı ve bir taraftan Mustafa Bey ibn Abdullah veresesi mülkleri ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan târik-i ânım ile mahdûd hâriciyyesi bir bâb fevkânî oda ve bir fırın ve dâhiliyyesi dört bâb fevkânî oda ve dört bâb tahtâni mahzen ve zât-ı eşcâr-ı müsmire hadîka ve bir kuyuyu müştemil olan menzile varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde evlâd-ı vâkıfeden olmağla menzil-i mahdûd ve mezbûra vech-i âti üzre müte'arrife olan işbu râfi'atü'l-vesîka Vasfi bint-i Mehmed Beşe nâm hâtun meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda li-ebeveyn kız karındaşı İsmihan nâm hâtunun sadrî kebîr oğlu Mehmed nâm kimesne ile sadriye kebîre kızı Sultan nâm hâtunun oğulları Mustafa ve Ahmed nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vâlidem vâkıfe-i mezbûre Fatıma Hâtun işbu menzil-i mahdûd-ı mezbûr işbu yedinde olan vakfiye-i ma'mûlün-bihâsı mûcebince vakf-ı sahîh ile vakf idüp hâriciyyesinin süknâsı olan babam mezbûr Mehmed Beşe'ye ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına ile'l-inkırâz ve ba'de'l-inkırâz hâriciyye ve dâhiliyyesinin süknâsı bana ve li-ebeveyn karındaşlarım İbrahim ve Ali ve mezbûre İsmihan Hâtun'un evlâdına ile'l-inkırâz ve ba'de'l-inkırâz utekâsına ve evlâd-ı utekâsına şart ve ta'yîn ve tefvîz itdiğinden sonra hâlen mezbûrûn Mehmed Beşe ve İbrahim ve Ali ve İsmihan vefât itmeleriyle dâhiliyye-i mezbûrenin süknâsı vâkıfe-i mezbûrenin sadriye kızı olduğuma binâ'en ancak bana intikâl idüp ve hâriciyye-i mezkûrenin süknâsı bana ve sadriye kızım Adile nâm hâtuna ve mezbûre Adile'nin sadriye kızı Ayişe nâm sağıreye ve kız karındaşım mezbûre İsmihan'ın oğlu mezbûr Mehmed ile kızı Sultan nâm hâtuna ve mezbûr Sultan'ın oğulları mezbûrân Mustafa ve Ahmed'e meşrûta olup dâhiliyye-i mezbûrun huyûtda olduğımca âharın bir vecihle alâkası olmayup

ve mezbûrûn Mehmed ve Mustafa ve Ahmed ale'l-iştirâk meşrû-tamız olan hâriciyye-i mezkûreden hisselerine mutasarrıflar iken hilâf-ı şart-ı vâkıfe dâhiliyye-i mezkûreden hisse talebiyle bana mu'ârazadan hâlî değiller suâl olunup bî-vech mu'ârazadan men' olunmaları matlûbumdur deyü bin kırk üç senesi Cumâdelûlâsı gurre siyle muverrah ve mazmûn-ı takrîr-i meşrûhuna mutâbık vakfiye-i ma'mûlûn-bihâ ibrâz idüp ba'de'l-feth ve'l-kırâ'et ve gibbe's-suâl mezbûrûn Mehmed ve Mustafa ve Ahmed'den her biri mazmûn-ı vakfiyeyi mukırr ve mu'terif olmağın alâ-mûceb-i i'tirâfihim menzil-i mezbûrun dâhiliyye-i mezkûresinden mezbûr Vasfi Hâtun huyûtunda hilâf-ı şart-ı vâkıfe hisse talebiyle bî-vech mu'ârazadan mezbûrûn Mehmed ve Mustafa ve Ahmed men' birle vâki' hâlî mevlânâ-yı mezkûr mahallinde tahrîr ba'dehû irsâl olunân Çukadar İbrahim Beşe ibn Mehmed ve Muhzır Mehmed bin Eşref nâm kimesneler ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi ibn Mustafa el-imâm, Mehmed Efendi ibn Mustafa, Dilaver Bey ibn Abdullah, Mehmed Beşe ibn Abdullah, Ali Beşe ibn Abdullah, Hüseyin Çelebi ibn Taşcı, İsmail bin Yahya, Osman Halife el-kayyım ve gayruhum.

1229 - 1683 (1094) Galata 130: 16a/1 Dava / Adjudication

Ali ve Mehmet adlı kardeşler, Habib ve İsmail adındaki kardeşler karşısında mahkemeye çıkarlar. Ali ve Mehmet, dedeleri Cafer'in soyundan gelenler için vakfetmiş olduğu evi Habib ve İsmail'e yıllık 360 akçeye kiraladıklarını, ancak adı geçen kardeşlerin üç yıllık kira bedeli olan 1080 akçeyi ödemediklerini ileri sürerler. Görüşleri sorulduğunda Habib ve İsmail, davacıların savını doğrularlar. Sonuçta mahkeme, davalı kardeşleri üç yıllık kira borçları olan 1080 akçeyi ödemeleri konusunda uyarır.

Brothers Ali and Mehmet sue two other brothers, Habib and İsmail. Ali and Mehmet state that they have rented to Habib and İsmail a house their grandfather Cafer had endowed for their line at 30 akçe per annum. They claim that Habib and İsmail have failed to pay rent for the last three years; thus, they owe them 1080 akçe. Questioned by the court, the defendants Habib and İsmail corroborate the account of the plaintiffs. The court instructs the two defendants to pay their 1080 akçe rent debt.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve tahrîri için savb-ı şer' den mevlânâ Mehmed Efendi me'zûnen irsâl olunup ol dahi mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasım Paşa'da Süruri Efendi Mahallesinde vâki' râfi'i hâze'l-vesîka Mehmed ve Ali ibn Mustafa nâm kimesneler ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları menzile varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mezbûrân Ali ve Mehmed meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda menzil-i mezbûrda hâlen sâkinler olan Habib ve İsmail ibn Hasan nâm kimesneler üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu bir taraftan Devlet bint-i Abdullah nâm hâtun mülki ve iki tarafından Hasan bin Hüdaverdi nâm kimesne veresesı mülkleri ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd ma'lûmü'l-müştemilât olan menzil ceddımız el-Hâc Cafer bin Abdullah nâm sâhibü'l-hayrın evlâdına meşrût vakfı olmağla evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mutasarrıf olduğımız hâlde menzil-i mezbûr mezbûrân Habib ve İsmail senevî üç yüz altmış akçe ücret ile icâr ve teslîm-i mezbûreden ânlar dahi istîcâr ve kabûl ve târîh-i kitâba gelince ale'l-iştirâk mutasarrıf olmalarıyla ücret-i mezbûreden üç senede müctemi' olan bin seksen akçeyi mezbûrân Habib ve İsmail'den talep eylediğimizden teslîmden imtinâ' iderler suâl olunup mezbûrânın takrîrleri tahrîr ve ücret-i mezbûreyi bize teslîme tenbîh olunmak matlûbumuzdur didüklerinde gibbe's-suâl mezbûrân Habib ve İsmail cevâblarında fi'l-vâki' menzil-i mahdûd-ı mezbûr müdde'ıyyân-ı mezbûrân cedleri mezbûr el-Hâc Cafer'in evlâdına meşrûta vakfı olmağla mezbûrân Mehmed ve Ali'nin hakk-ı meşrûtaları olup ve senevî üç yüz altmış akçe ücretle taht-ı idâ-

relerinde olmağla ücret-i mezbûreden üç senede müctemi'a olan bin seksen akçe müdde'ıyyân-ı mezbûrâna zimmetlerine lâzımü'l-edâ deynleri olduğunu her biri ikrâr ve i'tirâf itmekle alâ müceb-i i'tirâfihimâ meblağ-ı merkûm bin seksen akçeyi müdde'ıyyân-ı mezbûrân Mehmed ve Ali'ye teslîme mezbûrân Habib ve İsmail'e tenbîh birle vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa bin Eşref ile mahfil-i kazâya gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ilevvel sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Şaban el-imâm, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn es-Seyyid Derviş, Hacı Hüseyin bin İlyas, Hacı Yusuf bin Abdullah, Mehmed Beşe ibn Şükrullah, Ali Beşe ibn Hacı Yusuf, Hüseyin bin Hamza ve gayruhum.

1230 - 1683 (1094) Galata 130: 16a/4 Tescil işlemi / Registration

Ölen Fatma Hatun'un Galata'daki Şahkulu Mahallesi'nde vakfetmiş olduğu evin mütevellisi olan Mehmet Beşe ölür. Ölümünden sonra yeni mütevellinin atanması gecikmiştir. Vakfiyeye göre, mütevellî tayini bütünüyle kadıya bırakılmıştır. Söz konusu evde ise kullanım haklarının bir bölümünü elinde bulunduran Vasfi'nin damadı Veli Beşe oturmaktadır. Mahkeme, güvenilir kişilerden aldığı bilgiler doğrultusunda Veli Beşe'nin mütevellilik görevi için uygun olduğuna karar verir. Veli Beşe söz konusu görevi kabul ettiğini mahkemeye bildirir. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mehmet Beşe, mutawalli of a house located in the Şahkulu neighborhood in Galata and endowed by the late Fatma Hatun, dies. After his death, a new mutawalli cannot be appointed immediately. According to the waqf deed (vakfiye), the judge must appoint the next mutawalli. Currently, Veli Beşe, son-in-law of Vasfi who holds certain usufruct rights of the house, is residing in the house. In accordance with the testimonies of trustworthy

individuals, the court decides that Veli Beşe is suitable for the mutawalli post. Veli Beşe informs the court that he accepts the post. The court registers the appointment.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Şahkulı Mahallesi'nde vâki' mer-hûm Fatıma Hâtun ibnet-i Hızır'ın evlâdına meşrûta vakfı olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan menzilin meşrûtiyet üzere mütevellîsi olan Mehmed Beşe'nin vefâtından sonra bu âna değin mütevellî nasb olunmayup ve vâkife-i mezbûre men-zil-i mezbûrun tevliyetini re'y-i hâkime tefvîz eylediği vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında mestûr ve mukayyed olup ve hâlen menzil-i mezbûrun dâhiliyyesine müstakilleten ve hâriciyyesine iştirâken meşrûtiyet üzere mutasarrıfa olan Vasfi nâm hâtunun damadı olmağla menzil-i mezbûrda sâkin ve dindar ve müstakîm ve tevli-yete her vechile ehil ve mahal olduğu sikât ihbârlarıyla mütehakkık olan râfi'-i hâze'l-vesîka Veli Beşe ibn Seydi nâm kimesne rızâ ile tâlib olmağın mezbûr Veli Beşe menzil-i mevkûf-ı mezbûra kıbel-i şer'den hasbî mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya müte'ahhid ve iltizâm itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'âşir min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi ibn Mustafa, Mehmed Efendi ibn Mustafa, Dilaver Ağa ibn Abdullah, Mehmed Beşe ibn Abdullah, Ali Beşe ibn Abdullah, Hüseyin Çelebi Taşcı, İsmail Beşe ibn Yahya, Osman Halife ibn el-Kayyım, Mustafa bin Eşref, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, İsa Beşe ibn Yusuf, Mustafa Beşe bin Hüseyin ve gayruhum.

1231 - 1683 (1094) Galata 130: 17a/4 Tescil işlemi / Registration

Ölen Yusuf'un bir bilim adamının oturması için vakfetmiş olduğu evde kadı kararıyla oturan ve vakfın mütevellîsi olan Abdülbaki mahkemeye gelir. Abdülbaki, evin kimi bölümlerinin

onarılması gerektiğini, ancak vakfın parası olmadığı için onarımı kendi parasıyla yaptırıp evi mülkiyetine geçirmeyi amaçladığını belirterek, bunun için mahkemeden keşif yapıp kendisine izin verilmesini ister. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler, evin onarılması gereken bölümlerini belirlerler. Mahkeme, daha sonra Abdülbaki’nin evi onarmasına ve onardığı bölümleri kendi mülkiyetine geçirmesine izin verir.

Abdülbaki, who by court decision resides in a house endowed by the late Yusuf for the use of a scholar, and, also serves as mutawalli of the waqf, is in court. He states that although the house is dilapidated, the waqf lacks sufficient funds for the repair. Accordingly, he wants the court to conduct an investigation and to give him permission to do the repairs out of his own pocket and claim ownership of the property. Court-appointed experts determine which parts of the house need repair. The court then allows Abdülbaki to repair the house and claim ownership of the parts he has repaired.

Merhûm el-Hâc Yusuf bin Abdullah nâm sâhibü’l-hayrın süknâsı ulemâdan bir recül-i sâliha meşrûta vakfı olup mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından garb kapısı dâhilinde el-Hâc A’mâ Mahallesi’nde vâki’ iki taraftan Ayişe Hânım mülki ve bir taraftan Ayişe Hâtun vakfı olan menzil ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd ma’lûmetü’l-müştemilât menzilin tevliyet ve süknâsına revcîh-i hâkimü’ş-şer’ ile bi’l-fi’l mutasarrıf olan işbu râfi’ü’l-kitâb Abdülbaki ibn Yusuf meclis-i şer’-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp menzil-i mezbûrun ba’zı mevâzi’i harâb olup ta’mîre ve ba’zı mevzi’i müceddeden binâyâ muhtâc olup lâkin cânib-i vakıfda ta’mîri için mevkûf bir akçe ve bir habbe olmamağın mâlûmla mülküm olmak üzere ta’mîr ve termîme kibel-i şer’den bana izin virilüp ve üzerine varılup harâb olan mevâzi’i keşf ve mu’âyene olunmak matlûbumdur didikde savb-ı şer’den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali irsâl olunup ol dahi mi’mârândan Üstâd Mehmed Beşe ibn Abdullah ve zeyl-i kitâbda mestûru’l-esâmi olan müslimîn varup

nazar eylediklerinde fi'l-vâki' menzil-i mezbûrun fevkânide vâki' matbahın iki kapısı ve penceresi ve câmları ve yine fevkânide vâki' küçük odasının kapısı ve sofanın iki penceresi çârçeveleri ve cânib-i garbında vâki dolma dîvârları ve nerdübânı ve kepenki ve sımmasının çardağı ve sakfının kiremidi ve tahtânî iki bâb odaları beyninde vâki' dolma divârı ve kapuları harâb olup ta'mîre eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağın ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede vâki' hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Davud bin Süleyman ile gelüp meclis-i şer'de alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mücebiyle menzil-i mezbûrun harâb olan mevzi'in mâliyle mülki olmak üzre ta'mîr ve termîme ve iktizâ iden mahallini müceddeden binâya mütevellî-i mezbûra cânib-i şer'den izin virilüp mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve tis'îne ve elf Sühûdü'l-hâl

Ömer Efendi ibn Bali el-imâm, Musa Efendi ibn el-Hâc Mehmed el-vâiz, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Hacı Osman ibn Hacı Mehmed, Abdülbaki Ağa bin Hüseyin, İsa Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mehmed Efendi tâbi-i Uşşâkî [...], Mustafa bin Eşref, Mustafa bin Osman, Mustafa Efendi el-bevvâb, Mehmed Efendi İmâmzâde.

1232 - 1683 (1094) Galata 130: 21b/1 Dava / Adjudication

Şakire Hatun, Erzurum valisi iken ölen Halil Hasan Paşa'nın Kasımpaşa'da Eyyühüm Efendi Mahallesi'ndeki vakıf sarayının mütevellisi Şahi Bey karşısında mahkemeye çıkar. Şakire, vakfiye belgesine göre sarayın kullanım haklarının ölen paşanın özgür bıraktığı köle ve cariyelerine ait olduğunu, kendisinin de ölen paşanın cariyesi olduğunu öne sürer. Ancak mütevellî Şahi Bey, sarayın kullanımı konusunda kendisine engel olmaktadır. Görüşü sorulduğunda mütevellî Şahi Bey, vakfiye belgesinin içeriğini doğrulamakla birlikte Şakire'nin ölen paşanın cariyesi olmadığını ileri sürer. Mahkeme Şakire'den savını destekleyen kanıt ister.

Şakire de mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Şakire'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Mahkeme, mütevellî Şahi Bey'i Şakire'ye engel olmaması konusunda uyarır. Sonuçta, davacı Şakire davayı kazanır.

Şakire Hatun sues Şahi Bey, mutawalli of a waqf palace located in Kasımpaşa's Eyyühüm Efendi neighborhood and belonging to Halil Hasan Paşa, who died during office as the governor of Erzurum. She states that, according to the waqf deed (vakfiye), the usufruct rights of the palace belong to the emancipated concubines and slaves of Halil Hasan Paşa. Moreover, even though she is among these emancipated concubines, Şahi Bey has been preventing her from using the palace. Questioned by the court, Şahi Bey corroborates the waqf deed. By the same token, he denies that Şakire is a concubine of the late Pasha (general). Asked to prove her claims, Şakire brings witnesses to court, who corroborate her account. The court instructs mutawalli Şahi Bey to allow Şakire to use the palace. In the end, the plaintiff Şakire wins the case.

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasım Paşa'da Sahhaf Muslihuddin Mahallesi'nde sâkine işbu râfi'atü'l-vesîka Şakire bint-i Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'de zikr-i âtî vakıf menziline bi'l-fi'l mütevellî olan Şahi Bey ibn Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp sâbıkan Arzırum vâlisi iken bundan akdem dâr-ı bekâya intikâl iden mevlâm merkûm Halil Hasan Paşa'nın Vakfı olup kasaba-i mezbûrede Eyyühüm Efendi Mahallesi'nde vâki' merhûm-ı mezbûra intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan sarâyın süknâsı vakfiye-i ma'mûlün-bihâsı mücebince merhûm-ı mezbûrun utekâ ve atikâtına meşrûta olup ve ben merhûm-ı mezbûrun atikâtından iken sarây-ı mezkûrda sair meşrûtun-lehüm olan kimesneler gibi sâkine olmak murâd eylediğimde mütevellî-i merkûm bi-gayr-ı vech-i şer'î mâni' olmağın suâl olunup sarây-ı mevkûf-ı mezbûrda beni iskân itmek üzre mütevellî-i merkûma tenbih olunmak

matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki' mütevellisi olduğım sarây-ı mezkûrun süknâsı merhûm-ı mezbûrun utekâ ve atîkâtına ale's-seviyye meşrûta olduğunu ikrâr lâkin müdde'îyye-i mezbûre merhûm-ı mezbûrun atîkası olduğunu inkâr idicek müdde'îyye-i mezbûreden müdde'âsına beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden olup yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed Çavuş ibn Mustafa ve Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrûl-ı istişhâd fi'l-vâki' merhûm-ı mezbûr huyûtunda işbu müdde'îyye-i mezbûreyi yedinde mülki ve hakkı olduğu hâlde bizim huzûrumuzda i'tâk ve tahrîr itmekle müdde'îyye-i mezbûre merhûm-ı mezbûrun atîkâtından olduğına biz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdükde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde'îyye-i mezbûreyi sarây-ı mezbûrda ber-müceb-i şart-ı vâkıf iskân itmek üzre mütevellî-i mezbûr Şahi Bey'e tenbih olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Mehmed el-imâm, Piri bin İbrahim, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Ali, Hüseyin Beşe ibn Ali, İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa Çelebi bin Receb, Hüseyin bin Hasan.

1233 - 1683 (1094) Galata 130: 21b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçeri yiyeceklerinin karşılanması için vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Derviş Beşe, Mustafa Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mütevellî Derviş Beşe, Mustafa Beşe'ye vakıf parasından 700 esedi kuruş borç verdiğini ve karşılığında istiglal (rehin, ipotek) yoluyla evini rehin aldığını söyler. Derviş Beşe, evin gerçek değeri olan 500 kuruş ve faizi olan 96 kuruş ile birlikte toplam 596 kuruş için, Mustafa Beşe'den her biri 2,5 esedi kuruş değerinde olan 238 esedi kuruş ve 1 kuruş alarak evin üzerindeki

rehini kaldırdığını söyler. Derviş Beşe, geriye kalan 200 kuruş karşılığında da rehin olarak Mustafa Beşe’nin eşi Ayşe Hatun’dan bir kuşak aldığını sözlerine ekler. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Derviş Beşe, mutawalli of funds endowed for the provision of food for the janissaries, is in court with Mustafa Beşe. Mutawalli Derviş Beşe states that Mustafa Beşe took out a 700 esedi kuruş mortgage (istiglâl) from the waqf and pawned his house in exchange. The actual price of the house is 500 kuruş and the interest is 96 kuruş. For the 596 kuruş, Derviş Beşe collects from Mustafa Çelebi 238 esedi kuruş each worth 2.5 esedi kuruş, plus 1 kuruş, and releases the house from pawn. He notes that for the remaining 200 kuruş, Mustafa Beşe’s wife Ayşe Hatun has pawned a belt. The court registers these transactions.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin kırk altıncı cemâ’atına mahsûs oda ahâlîsinin ta’âmiyyelerine mevkûf nukûda bi’l-fi’l mütevellî olan el-Hâc Derviş Beşe bin Ali meclis-i şer’de mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzade Mahallesi’nde sâkin işbu râfi’ü’l-vesîka Mustafa Beşe ibn Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi’t-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Beşe mâl-i vakf-ı mezbûr-dan benim yedimden bin doksan bir senesi Şa’bânü’l-mu’azzam-ının yirmi ikinci günü istidâne ve kabz eylediği yedi yüz kır’a esedî guruşun beş yüz guruşı mukâbelesinde yedinde mülk ve hakkı olup mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan yine mezbûr Mustafa Beşe’nin âhar mülki ve bir taraftan arsası vakfın olup hâlen taht-ı tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan merhûm Hasan Ağa’nın mu’takı Haffâf Yusuf Beşe bin Abdullah mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve zokak tarafında kâyin biri sağîr ve biri kebîr iki bâb fevkânî oda ve bir sofa ve bir dehlîz ve bir künk ve bir kenîf ve arsası vakfa olan menzil-i mezkûr tarafında kâyin iki bâb fevkânî oda ve bir mağsel ve bir matbah ve tahtında bir mahzeni ve bir mikdâr dolabı ve kenîfi müştemil menziline bi-tarîki’l-istiglâl rehin vaz’ ve teslîm idüp ben dahi irtihân ve tesellüm ve kabz itmişidim el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm yedi yüz

esedî gurusun menzil-i mezbûra mukâbil olan beş yüz gurusunu ve mürâbaha-i şer'îyyesinden zimmetinde müctemi' olan doksan altı gurusu ki min haysi'l-mecmû' beş yüz doksan altı gurusu almak üzere hâlen her biri iki buçuk esedî gurusu râyic iki yüz otuz sekiz esedî gurusu ile bir esedî gurusu mezbûr Mustafa Beşe işbu meclisde bana def' ve teslîm idüp ben dahi yedinden vakf için tamâmen alup kabz idüp menzil-i merhûn-ı mezbûr bi't-tevliye rehinden fekk eyledüm min ba'd mezbûr Mustafa Beşe zimmetinde meblağ-ı bâkî iki yüz esedî gurusu asl-ı mâl-ı vakıfdan gayrı murâbahasından ve meblağ-ı merkûm beş yüz gurusundan ve murâbahasından bir akçe bâkî kalmayup menzil-i mahdûd-ı mezbûrda mütevellisi olduğım vakf-ı mezbûrun alâkası kalmamıştır ve meblağ-ı bâkî-i merkûm iki yüz gurusu mukâbelesinde mezbûr Mustafa Beşe'nin zevcesi Ayişe Hâtun ibnet-i Halil Kapudan'ın vaz' eylediği otuz dört yaftalı cevâhir kuşak el-ân yedimde rehindir didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrin min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hacı Sefer Ağa ibn Ömer, Hüseyin Çelebi bin Mustafa, Mehmed Bey bin Osman, Ahmed Çelebi ibn Mehmed, Mahmud Bey bin Mehmed, el-Hâc Mustafa bin Mehmed, Mustafa Efendi el-imâm-ı Müeyyedzâde, Hüseyin bin Mehmed, Hasan Efendi bin Hüseyin, İsmail Çelebi bin Mehmed el-haffâf, İbrahim Efendi bin Receb, İsa Beşe bin Yusuf ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1234 - 1683 (1094) Galata 130: 22a/2 Dava / *Adjudication*

Mehmet Ağa, ölen Halil Bey'in Manyas Kazası'nda yaptırdığı caminin vakfına ait olan beş bölüm tarla ve bir bölüm çayıra el koyan İbrahim Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Vakfın mütevellisi Abdurrahman Ağa'nın vekili olan Mehmet Bey de mahkemede bulunmaktadır. Mehmet Ağa, ölen Ebubekir'in yaşamında adı geçen vakfın Manyas'ta bulunan çayır ve tarlalarını, mütevellî vekilinin izniyle kendisine devrettiğini (tefviz) söyler. Ona göre

İbrahim Ağa bu taşınmazlara haksız yere el koymuştur. Görüşü sorulduğunda İbrahim Ağa, ölen Ebubekir’in çayır ve tarlaları, mütevellî vekili Mehmet Bey’in izniyle 500 esedi kuruşa kendisine devrettiğini (tefviz), üstelik vekil Mehmet Bey’in kendisine bu satışı belgeleyen bir de temessük verdiğini ileri sürer. Mahkeme, İbrahim Ağa’nın sunmuş olduğu temessükü inceledikten sonra kendisinden savını destekleyen ek kanıt ister. İbrahim Ağa, mahkemeye şahitlerini çağırır, onlar da İbrahim Ağa’nın savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davalı İbrahim Ağa davayı kazanır.

Mehmet Ağa sues İbrahim Ağa, who has confiscated a five-part field and one-part meadow belonging to a mosque waqf in Manyas, founded by the late Halil Bey. Mehmet Bey, legal agent of the waqf mutawalli Abdurrahman Ağa, is also present in court. Mehmet Ağa states that, during his lifetime, the late Ebubekir transferred (tefviz) the waqf-owned field and meadow in Manyas to him with the permission of the mutawalli. İbrahim Ağa has unlawfully confiscated these properties, he complains. Questioned by the court, İbrahim Ağa claims that the late Ebubekir transferred the field and meadow to him for 500 esedi kuruş with the permission of the mutawalli Mehmet Bey. Mutawalli Mehmet Bey gave him a promissory note (temessük) documenting the transfer. Examining İbrahim Ağa’s document, the court asks him to bring additional evidence. İbrahim Ağa calls witnesses to court, and they corroborate his account. In the end, the defendant İbrahim Ağa wins the case.

Mahmiyye-i Galata’ya tâbi‘ Kasaba-i Tophane’de Etmekcibaşı Mahallesi’nde sâkin Mehmed Ağa ibn İsmail nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm Halil Bey nâm sâhibü’l-hayrın Vilâyet-i Anadolu’da Manyas Kazâsı’nda binâ eylediği câmi’-i şerîfi evkâfından olup âti’z-zikr olan arâziye vâzı’u’l-yed idüğü şer’an sâbit olan râfi’ü hâze’l-kitâb İbrahim Ağa ibn el-Hâc Osman nâm kimesne mahzarında vakf-ı mezbûrun bi’l-fi’l mütevellîsi Abdurrahman

Ağa tarafından husûs-ı âtiye vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan Mehmed Bey ibn Abdullah nâm kimesne hâzır bi'l-meclis olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp câmi'-i mezbûr evkâfından olup Manyas Kazâsı'na tâbi' Eşen nâm karye toprağında vâki' biri bir taraftan Germiyanlar nâm kimesne tarlası ve bir taraftan Manalıoğlu dimekle şehîr Mehmed Efendi tarlası ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve biri göl kenarında vâki' bir taraftan el-Hâc Ahmed nâm kimesne tarlası ve bir taraftan Tosun Mehmed nâm kimesne tarlası ve bir taraftan göl ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve biri iki taraftan göl ve bir taraftan bayır ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd üç kıt'a yirmi beş tohum isti'âb ider tarlaları ve bir taraftan el-Hâc Ahmed tarlası ve bir taraftan dülger Mustafa tarlası ve bir taraftan Eşenli Hâce tarlası ve bir taraftan yine mezbûr Mehmed Efendi tarlası ile mahdûd olup vasatından tarîk-i âmm ile münfasıl bir kıt'a çayırı ve yine kazâ-i mezbûra tâbi' Hayal nâm karyede vâki' bir taraftan tarîk ve bir taraftan Kara Mahmud tarlası ve bir taraftan mezâristan ile mahdûd ve biri bir taraftan bağlar ve bir taraftan habbâl Piri tarlası ve bir taraftan Kara Hüseyin tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir ağılı müstemil tahmînen on müd tohum isti'âb ider iki kıt'a tarlaları ki cem'an beş kıt'a tarla ve bir kıt'a çayırı mutasarrıf olup fi'l-asl karye-i mezbûre habbâl ahâlîsinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Hacı Ebubekir bin Rıdvan nâm kimesne huyûtunda bin doksan üç senesi Muharremi ibtidâsında vakf-ı mezbûrun mütevellîsi vekîli ma'rifetiyle bana ferâğ ve tefvîz idüp ben dahi tefevvüz ve kabûl eylediğim ecilden zikir olunan tarlalar ve çayır hakk-ı müfevvezim olmuş iken mezbûr İbrahim Ağa bi-gayr-ı hak vaz'-ı yed ider suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr İbrahim Ağa cevâbında fi'l-vâki' zikir olunan tarlalara vaz'-ı yedini ikrâr ve lâkin müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid el-Hâc Ebubekir huyûtunda bin doksan iki senesi Cumâdelâhiresinin on beşinci günü yine mütevellî-i mezbûrun vekîl-i şer'isi olan diğer Mehmed Bey ma'rifetiyle zikir olunan beş kıt'a tarla ve bir çayırı taht-ı yedinde ve tasarrufunda olduğu hâlde bana beş yüz esedî

guruş bedel mukâbelesinde ferâğ-ı kat’î ile beyne’l-müslimîn ferâğ ve tefvîz ve bedel-i merkûm beş yüz esedî guruşı yedimden tamâmen ahz ü kabz idüp hattâ vekîl-i mezbûr diğer Mehmed Bey’in tasarrufuma izin birle yedime işbu temessûki dahi virmişidi deyü def’le mukâbele ve mazmûnı takrîrine mutâbık ve vekîl-i mezbûr diğer Mehmed Bey’in imzâsı ve hatemini hâvî ve bin doksan iki senesi Cumâdelâhiresinin on beşinci günü [ile] muverrah temessûk ibrâz idüp ba’de’n-nazar ve’l-kırâ’et ve isrû’l-istintâk ve’l-inkâr mezbûr İbrahim Ağa’dan def’-i mezbûrına beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâlden olup mahmiyye-i İstanbul’da Cebecibaşı Mahallesi’nde sâkin Mehmed Çelebi ibn Ahmed ve Şeyh Ebûlvefa Mahallesi’nde sâkin el-Hâc Yusuf Bey ibn Abdullah nâm kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup isrû’l-istişhâd fi’l-vâki’ müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Hacı Ebubekir bin Rıdvan huyûtunda bin doksan iki senesi Cumâdelâhiresinin on beşinci günü zikr olunan beş kıt’a tarla ve bir kıt’a çayırı taht-ı yedinde ve tasarrufunda olduğu hâlde vakf-ı mezbûrun mütevellîsi vekîli olan diğer Mehmed Bey ma’rifetiyle işbu mezbûr İbrahim Ağa’ya beş yüz esedî guruş bedel mukâbelesinde ferâğ-ı kat’î ile bizim huzûrumuzda ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl idüp müteveffâ-yı mezbûr bedel-i merkûm beş yüz esedî guruşı mezbûr İbrahim Ağa yedinden tamâmen alup kabz idüp bizi işhâd dahi itdükden sonra vekîl-i mezbûr ve diğer Mehmed Bey zikr olunan tarlaları ve çayırı mezbûr İbrahim Ağa’nın tasarrufuna bi’l-vekâle izin birle işbu temessûki tahrîr ve imzâ ve mühürleyüp yedine def’ itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye itdikde gıbbe ri’âyeti şerâiti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde’î-i mezbûr Mehmed Ağa bi’-vech mu’ârazadan men’ olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sânî min şehri Rebî’ilevvel li-sene erba’a ve tis’ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi bin Abdülkerim, Mehmed Efendi el-Uşşâkî, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi bin Şaban, Yahya Efendi bin Abdülkerim, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin

Abdullah, İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed Çukadar, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Ömer Bey bin Bektaş, İsmail Bey bin Mustafa, Hüseyin Beye ibn Abdullah ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1235 - 1683 (1094) Galata 130: 23a/2 Tescil işlemi / Registration

Kasımpaşa'da Piyale Paşa ve Mehmet Bey'in vakfetmiş oldukları paraların mütevellisi olan Ahmet Bey, Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Ahmet Bey, adı geçen vakıfların parasıyla daha önce satın almış olduğu, ancak sonradan yıkılmaya yüz tutmuş olan evi satıp parasını vakıf adına faizle işletmeye karar verdiğini söyler. Ahmet Bey, bunun için evi açık artırma yoluyla satışa çıkararak en yüksek fiyatı veren Mehmet Çelebi'ye 60.000 akçeye sattığını belirtir. Ahmet Bey, Mehmet Çelebi'den paranın tamamını almıştır. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Ahmet Bey, mutawalli of funds endowed by Piyale Paşa and Mehmet Bey, both of Kasımpaşa, is in court with Mehmet Çelebi. Mutawalli Ahmet Bey had bought a house in disrepair out of the waqf funds. Now he decides to sell the house and invest the money in interest-bearing instruments on behalf of the waqf. For this purpose, he auctions off the house and sells it to Mehmet Çelebi, the highest bidder, for 60,000 akçe. Ahmet Bey adds that he has received payment from Mehmet Çelebi in full. The court registers the sale.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Kasım Paşa'da vâki' Piyale Paşa ve Mehmed Bey nâm sâhibeyü'l-hayrın nukûd-ı mevkûfelerine evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-akrân Ahmed Bey ibn Mehmed Bey meclis-i şer' de işbu râfi'ül-kitâb Mehmed Çelebi ibn Mirza nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakfeyn-i mezkûreynin mâlları ile bundan akdem iştirâ ve kabz eylediğim

ecilden vakfeyn-i mezkûreynin müstakillâtından olup mahrûsa-i mezbûreye tâbî Kasaba-i Beşiktaş’da Cihannümâ Mahallesi’nde vâkî bir taraftan ba’zan çukacı el-Hâc Mustafa mülki ve ba’zan Ramazan bin Mehmed mülki ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan Abbas Beşe ve ba’zan Sîmkeş Mehmed Çelebi mülkleri ve bir taraftan tarîk-i ânım ile mahdûd olup hâriciyyesi fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve iki bâb tahtânî oda ve bir mahzen ve bir bi’r-i mâyı ve dâhiliyyesi dört bâb fevkânî oda ve iki sofa ve iki bâb tahtânî oda ve üç mahzeni ve iki sofa ve bir matbah ve bir [...] ve biri müşterek iki bi’r-i mâ ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı müstemil harâb menzili bey’ ve semeni istirbâh olunmak vakfeyn-i mezkûreyne min külli’l-vücûh evlâ ve enfa’ olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûr sûk-ı sultânîde kirâren ve mirâren ba’de’l-müzâyede ve inkitâ’î-r-râgabe mezbûr Mehmed Çelebi üzerine altmış bin cedîd ve ceyyid akçede karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın menzil-i mahdûd-ı mezkûr cemî’-i tevâbî’ ve levâhik ve kâffe-i hukûk ve murâfık ile mezbûr Mehmed Çelebi’ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey’-i kat’-i ile altmış bin cedîd ve ceyyid akçeye bi’t-tevliye bey’ ve teslîm idüp ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ vü tesellüm ve kabz u kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm altmış bin akçeyi müşterî-i mezbûr yedinden vakf için tamâmen ahz ü kabz eyledüm fî-mâ ba’d menzil-i mahdûd-ı mezkûr cemî’-i müşterîlâtıyla mezbûr Mehmed Çelebi’nin mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîkî’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî’l-yevmi’s-sânî ve’l-’işrîn min şehri Rebî’ilevvel li-sene erba’a ve tis’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hâc Hüseyin bin Yusuf, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Hâcî İsmail bin Sefer, Mehmed Efendi bin el-Hatîb Piyalebaşı, eş-Şeyh Mustafa bin Mehmed, İsmail Ağa ibn kâtib-i vakf-ı mezbûr, Hızır bin Abdullah, Mehmed Çelebi kâtib-i sâni-i vakfı mezbûr, Hasan Efendi ibn Mehmed Efendi, Ahmed Ağa bin Mehmed Ağa, İbrahim bin Ahmed, Hacı Salih, Hacı Mehmed bin Eyyûb, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah ve gayruhum mine’l-huzzâr.

1236 - 1683 (1094) Galata 130: 24a/1 Tescil işlemleri / Registration

Beşiktaş'ın Sinan Paşa Mahallesi'nde oturan Apostol, ölen Gazanfer Ağa'nın Medreseteyn-i Cedidteyn (iki yeni medrese) Vakıfları için vakfetmiş olduğu paranın mütevellisi Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Apostol, bir eviyle bir bağını istiglal (ipotek, rehin) yoluyla toplam 60 esedi kuruşa vakfa sattığını, daha sonra da aynı ev ve baği bir yıllığına 7,5 esedi kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. Apostol'un eşi Kiryakoşi, Apostol'un parayı ödememesi durumunda, borcu kendisinin karşılayacağına ya da ev ve baği vakfa teslim edeceğine kefil olduğunu bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Apostol, a resident of the Sinan Paşa neighborhood in Beşiktaş, goes to court with Ömer Çelebi, mutawalli of funds endowed by the late Gazanfer Ağa for the Medreseteyn-i Cedidteyn (two new colleges) waqfs. Apostol takes out from the waqf a 60 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house and vineyard. Then he rents the same house and vineyard from the waqf for 7.5 esedi kuruş for one year. Apostol's wife Kiryakoşi serves as surety that she will pay the money or return the house and vineyard to the waqf in the event Apostol fails to pay back the debt. The court registers these transactions.

Mahmiyye-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Beşiktaş'da Sinan Paşa Mahallesi'nde sâkin Apostol veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde merhûm Gazanfer Ağa'nın mahrûsa-i mezbûre hâricinde vâki' Medreseteyn-i Cedidteyn mühimmâtına vakf eylediği nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan sâhibü hâze'l-kitâb Ömer Çelebi ibn Abdülmümin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı kendi mülküm ve bir tarafı Esenine bint-i Pavlo nâm nasrânîyye mülki ve tarafeyni tarîk-i ânım ile mahdûd büyût-ı adîdeyi müştemil mülk menzilimle kasaba-i mezbûre sınırı dâhilinde Fundalık nâm mevzi'de vâki' bir tarafı ba'zan Arabzâde vereseşi tasarruflarında

olan tarla ve ba'zan Dimitri nâm zimmî bağı ve bir tarafı Yanaki veled-i Kostantin nâm zimmî bağı ve bir tarafı kendü bâğım ile mahdûd bir kıt'a mülk bâğımı safka-i vâhîde ile mütevellî-i merkûma bi-tarîkî'l-istiglâl altmış kıt'a esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabûl ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr altmış esedî guruş mütevellî-i merkûm yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğimden sonra menzil-i mahdûd-ı mezbûr ile bâğ-ı mersûmı ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mütevellî-i mezbûr yine bana yedi buçuk esedî guruş ücret ile îcâr ve tesellüm idüp ben dahi istîcâr ve kabûl eyledüm didikde gıbbe't-tasdîkî's-şer'î yine mahalle-i mezbûrede sâkine mezbûr Apostol'un zevce-i menkûhası Kiryakoşi bint-i Nikola nâm nasrâniyye meclis-i mezkûrda asl-ı mâl-ı mezkûr altmış esedî guruş ve menzil-i mezbûrun ve bâğ-ı mersûmun derklerine ve ücret-i merkûmeye tarafeynden emr ve kabûli hâvî kefâletle kefil olmağın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'işrîn min şehrî Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Mehmed, Hacı Ali bin Musa, Hacı Hüseyin bin Abdülkerim, Ali Çelebi bin Mustafa, İbrahim Çelebi bin Musa, Hacı Kadri bin Hacı Mehmed, İsa Beşe bin Yusuf.

1237 - 1683 (1094) Galata 130: 24a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eski Bosna valisi Halil Paşa'nın eşi Afife Hanım'ın vekili Mehmet Ağa mahkemeye gelir. Mehmet Ağa, Afife Hanım'ın ninesi Rahime Hatun'un çocukları için vakfetmiş olduğu 11 hisseli bahçenin 1 hissesinin kullanım hakkının vakfiye belgesine göre Afife Hanım'a ait olduğunu söyler. Vekil Mehmet Ağa, elindeki ferman ve buyuruldu belgelerini mahkemeye sunarak mahkemenin söz konusu bahçede keşif yaptırmasını, Afife Hanım'ın hissesine düşen bölümün boyutlarını saptamasını ve sonuçları sicile kaydetmesini istemektedir. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişiler

ve vakfın mütevellisinin vekili hep birlikte bahçeyi inceleyerek Afife Hanım'ın hissesine düşen bölümün boyutlarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme, bildirilen sonucu sicile kaydeder.

Mehmet Ağa, legal agent of Afife Hanım, wife of the former governor of Bosnia Halil Paşa, is in court. The agent states that, in accordance with the waqf deed (vakfiye), the usufruct rights of 1 share out of the 11 shares of a garden, which was endowed by Afife Hanım's grandmother Rahime Hatun for her children, belongs to Afife Hanım. Presenting to the court an imperial order (ferman) and a buyuruldu document, the legal agent Mehmet Ağa asks the court to conduct an investigation to determine the dimensions of Afife Hanım's share and have the information registered. The court-appointed experts and the legal agent of the waqf mutawalli jointly examine the garden and report to the court the dimensions of Afife Hanım's share. The court registers the provided information.

Sâbıkan Bosna vâlisı olan vezîr-i mükerrerem müşîr-i mufahham zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' sa'âdetlü Halil Paşa Hazretleri'nin halîle-i mükerreremeleri olup mahrûsa-i Galata hâricinde Süheyl Bey Mahallesi'nde sâkine fahrü'l-muhadderât ve zahru'l-muvakkarât Afife Hânım ibnet-i el-merhûm İsmail Paşa tarafından vekîl-i müsecceli olan Mehmed Ağa ibn Yusuf meclis-i şer' de bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîri anî'l-merâm idüp müvekkilem müşârün-ileyhânın ceddesi merhûme ve mağfûrûn-lehâ Rahime Hâtun ibnet-i el-merhûm Mustafa Bey nâm sâhibetü'l-hayrın evlâdına meşrûta vakfı ve Altı Boğaça bağçesi demekle ma'rûf olup mahrûsa-i mezbûreye tâbî Kasaba-i Kasımpaşa'da Küçük Piyale Mahallesi'nde vâkî bir taraftan Ahmed Beşe ibn Abdullah mülki ve bir taraftan ba'zan Çavuşzade Mehmed Çelebi mülki ve ba'zan Sefer Kethüda Vakfı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup dâhiliyye ve hâriciyyede büyü-tü adîde ve mâ-i cârî ve köşki müştemil hadîkanın on bir sehimden bir sehminin tasarrufı vâkife-i mezbûrenin evlâdından olduğına binâ'en vak-

fiye-i ma‘mûlün-bihâ mücebince müvekkilem müşârün-ileyhâya meşrûta olmağla işbu yedinde olan fermân-ı âlî mücebince kıbel-i şer‘den hadîka-i mezbûrenin üzerine varılup mebniye ve hâliye mecmû‘-ı arsası mesâha olunup müvekkilem müşârün-ileyhânın zıkr olunan bir sehim hissesinin mikdâr-ı zirâ‘ı mütebeyyin olduğu mahallinde tahrîr olunmak bi’l-vekâle murâdımdır deyü mazmûnı takrîrine mutâbık buyuruldu-yı şerîf ibrâz itmeğin imtisâlen-leh savb-ı şer‘den mevlânâ Ahmed Efendi ibn el-merhûm Ali Efendi irsâl olunup ol dahi vekîl-i müşârün-ileyh ve hâssa mi‘mârândan Üstad Receb Çelebi ibn Veli ve İbrahim Çelebi ibn Sefer ve zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî olan müslimîn ile hadîka-i mezbûrenin üzerine varup vakf-ı mezbûrun câbîsi ve mütevelliyesi kayımmakâmı olan Hatib Mustafa Efendi ibn Hasan tarafından bu husûsa vekîli olan Sena Efendi mahzarında mi‘mârân-ı mezbûrân mesâha-i sahîha ile mesâha eylediklerinde hadîka-i merkûmenin binâ zirâ‘ıyla bi-hesâb-ı şatrancî bin dört yüz seksen iki zirâ‘ mebniye ve yine bi-hesâb-ı terbi‘î yirmi dört bin seksen dört zirâ‘-ı hâliye ki min haysi’l-mecmû‘ yirmi beş bin beş yüz altmış altı zirâ‘ arsası olduğu mütebeyyin ve mütehakkık olmağla müşârün-ileyhâ Afife Hânım’ın mârû‘z-zıkr bir sehim hissesine hadîka-i mezbûrenin arsa-i mebniyesinden ancak yüz yirmi bedel zirâ‘ ve arsa-i hâliyesinden iki bin yüz seksen dokuz zirâ‘ min haysi’l-mecmû‘ mebniye ve hâliye iki bin üç yüz on altı zirâ‘ arsa isâbet eylediği lede’ş-şer‘i’l-mutahhar zâhir ve mukarrer oldukda vâki‘ hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba‘dehû ma‘an irsâl olunan Hüseyin Beşe ibn Mahmud ile meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fî gurrei şehri Rebî‘ilevvel li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Tacüddin İbrahim Halife ibn Hüseyin, Dede Mustafa Beş bin Ahmed Paşa, Mehmed Ağa tâbi‘-i Halil Paşa, Hüseyin Bey ibn Abdullah, Mustafa Bey bin Rıdvan, İbrahim Bey vekîl-i el-Hâc Halil Paşa, Hacı Süleyman bin Sinan, Ali Efendi bin Ahmed, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Burhan bin Ali dellâl ve gayruhum mine’l-huzzâr.

1238 - 1683 (1094) Galata 130: 24b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Emin Mehmet Bey, ölen Rahime Hatun'un çocukları için vakfetmiş olduğu bahçenin 11 hissesinden 1 hissenin kullanım hakkının vakfiye belgesine göre kendisine ait olduğunu söyler. Emin Mehmet Bey, elindeki ferman ve buyuruldu belgelerini mahkemeye sunarak mahkemenin söz konusu arsada keşif yaptırmasını, kendi hissesine düşen bölümün boyutlarını saptamasını ve sonuçları da sicile kaydettirmesini istemektedir. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişilerle vakfın müteveli vekili ve câbisi hep birlikte bahçeyi inceleyerek Emin Mehmet Bey'in hissesine düşen bölümün boyutlarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme bildirilen boyutları sicile kaydeder.

Emin Mehmet Bey states that, in accordance with the waqf deed (vakfiye), the usufruct rights of one out of 11 shares of a garden endowed by the late Rahime Hatun for her children belongs to him. Presenting to the court an imperial order (ferman) and a buyuruldu document, he asks the court to conduct an investigation to determine the dimensions of his share and have the information registered. Court-appointed experts, along with the legal agent of the waqf's mutawalli and its collector (câbi), examine the garden and report to the court the dimensions of Emin Mehmet Bey's share. The court registers the provided information.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Fındıklı'da Süheyl Bey Mahallesi'nde sâkin fahrü'l-akrân işbu râfi'ül-kitâb Emin Mehmed Bey ibnü'l-merhûm İsmail Paşa meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp merhûme ve mağfûrûn-lehâ Rahime Hâtun ibnetü'l-merhûm Mustafa Bey nâm sâhibetü'l-hayr vakfı ve Altı Boğaçâ hadikası demekle ma'rûfe olup mahrûsa-i mezbûre tevâbi'inden Kasaba-i Kasımpaşa'da Küçük Piyale Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ahmed Bey ibn Abdullah mülki ve bir taraftan ba'zan Çavuşzâde Mehmed Çelebi mülki ve ba'zan Sefer Ket-

hüda Vakfı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd dâhiliyye ve hâriciyyede büyü-tü adîde ve mâ-i cârî ve köşki müştemil hadîkanın on bir sehimden bir sehminin tasarrufu vâkife-i mezbûrenin evlâdından olduğuma binâ'en vakfiye-i ma'mûlün-bihâ mûcebince bana meşrûta olmağla işbu yedimde olan fermân-ı âlî mûcebince kibel-i şer' den üzerine varılup hadîka-i mezbûrenin binâlı ve binâsız arsası mesâha olunup hisse-i mezbûremin mikdâr-ı zirâ'ı mûte'ayyin olduğu mahallinde tahrîr olunmak matlûbumdur deyü mazmûnı takrîrine muvâfık buyuruldu-yı şerîf ibrâz itmeğın imtisâlen-leh savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali Efendi irsâl olunup ol dahi mezbûr Emin Mehmed Bey ve hâssa mi'mârlardan Üstad Receb Çelebi ibn Veli ve İbrahim Çelebi ibn Sefer ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile hadîka-i mezbûrenin üzerine varup mütevel-lîyesi kâyim-makâmı olan Hatib Mustafa Efendi ibn Hasan'ın bu husûsa vekîl ve vakf-ı mezbûrun câbisi olan Sinan Efendi huzûrunda mi'mârân-ı mezbûrân mesâha-i sahîha ile mesâha eylediklerinde hadîka-i mezbûrenin binâ ve zirâ'ıyla bi-hesâb-ı şatrancî bin dört yüz seksen iki zirâ' mebniye ve yirmi dört bin zirâ' hâliyesi min haysi'l-mecmû' yirmi beş bin beş yüz altmış altı zirâ' arsası olduğu mütebeyyin ve mütehakkık olmağla mezbûr Emin Mehmed Bey'in zikri mürûr iden bir sehim hissesine hadîka-i mezbûrenin arsa-i mebniyesinden ancak yüz yirmi yedi zirâ' ve arsa-i hâliyesinden iki bin yüz seksen dokuz zirâ' ki min haysi'l-mecmû' mebniye ve hâliye yirmi bin üç yüz on altı zirâ' ve arsa isâbet eylediği lede's-şer'i'l-mutahhar zâhir ve mukarrer olmağın vâkî' hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Hüseyin Beşe ibn Halil ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurrei şehri Rebî'ilevvel sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Ağa ibn Yusuf, Taceddin İbrahim Halife bin Hüseyin, Dede Mustafa Bey ibn Ahmed Paşa, Mehmed Ağa ibn tâbi'-i Halil Paşa, Mustafa Bey bin Rıdvan, İbrahim Bey bin vekîl-i Ferruh Halil.

1239 - 1683 (1094) Galata 130: 24b/2 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Efendi, Hammami Ahmet Ağa'nın vakfetmiş olduğu paranın mütevellisinin vekili olan Hammami Mustafa Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 150 esedi kuruşa vakfa sattığını, daha sonra da aynı evi bir yıllığına 22,5 esedi kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Mehmet Efendi is in court with Hammami Mustafa Ağa, legal agent of the mutawalli of funds endowed by Hammami Ahmet Ağa. Mehmet Ağa takes out a 150 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 22.5 esedi kuruş for one year. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Okçî Musa Mahallesi'nde sâkin Mehmed Efendi ibn Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda mahmiyye-i İstanbul'da vâkî' merhûm Hammâmî Ahmed Ağa'nın nukûd-ı mevkûfesinin mütevellisi kâyim-makâmı olan işbu râfî'ül-vesîka Hammâmî Mustafa Ağa ibn Ali nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûruna değin yedimde mülküm ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Mustafa Beşe ibn Yusuf nâm kimesne mülki ve iki tarafı Danyal Kapudan nâm kimesne mülki ve bir tarafı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve iki bâb fevkânî oda ve sofa dehliz ve âbdest-hâne ve kenîf ve bir bâb tahtânî oda ve mahzen ve hadîkayı müştemil mülk menzilimi mütevellî-i mezbûr Hammâmî Mustafa Ağa'ya yüz elli guruşa bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile bi-tarîkî'l-istiglâl iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semen-i mezbûr yüz elli kıt'a esedî gurusı yedinden tamâmen alup kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzî'l-mer'î târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin yirmi iki buçuk kıt'a esedî gurusı ücretle yine bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi istîcâr ve tesellüm ve kabûl

eyledüm didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb
ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'ışrîn min şehri Rebî'ilevvel li-
sene erba'a ve tis'ine ve elf men lehü'l-'izzü ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc İbrahim Çelebi ibn Abdullah, İbrahim Çelebi ibn
Abdûlmennan, Ahmed Çelebi bin el-attâr, Mehmed Bey bin el-
Attâr, Baki Ağa ibn Hüseyin ser-muhzırân, İsa Beşe ibn Yusuf,
Mustafa bin Eşref ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1240 - 1683 (1094) Galata 130: 25a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Süleyman Reis, Medreseteyn-i Cedîdeteyn (iki yeni medrese)
vakıfları için Gazanfer Ağa tarafından vakfedilmiş olan paranın
mütevellisi olan Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Süley-
man Reis, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 120 esedi kuruşa
vakfa sattığını, daha sonra da aynı evi bir yıllığına 12 esedi kuruşa
vakıftan kiraladığını belirtir. Mahkemede bulunan Hacı Mustafa,
Süleyman Reis'in parayı ödememesi durumunda, parayı ödemeye
veya evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme bu
işlemi onaylar.

*Süleyman Reis is in court with Ömer Çelebi, mutawalli of
funds endowed by Gazanfer Ağa for the Medreseteyn-i Cedîde-
teyn (two new colleges) waqfs. Süleyman Reis takes out a 120
esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then
he rents the same house from the waqf for 12 kuruş for one year.
Hacı Mustafa, who is present in court, serves as surety to pay the
debt or return the house to the waqf in case Süleyman Reis fails
to make restitution. The court registers these transactions.*

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasım Paşa'da Çatma
Mescid Mahallesi'nde sâkin Süleyman Reis ibn Ahmed nâm
kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahrûsa-i mez-
bûre hâricinde kâyin Medreseteyn-i Cedîdeteyn Evkâfları mül-

hakâtından merhûm Gazanfer Ağa nâm sâhibü'l-hayrın nukûd-ı mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Ömer Çelebi ibn Abdülmümin nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Kerime Hâtun mülki ve bir tarafı İbrahim Bey mülki ve bir tarafı el-Hâc Abdurrahman Vakfı ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd büyü-t adîdeyi müştemil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi'ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî yüz yirmi esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile bi-tarîki'l-istiglâl vakf için bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz idüp semen-i mezbûrı yedinden alup kabz eylediğimden sonra mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi menzil-i mezbûrı ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin on iki kıt'a esedî gurus ücret ile yine bana îcâr ve teslîm idüp ben dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl eyledüm didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mahalle-i mezbûrede sâkin Hacı Mustafa bin Mehmed nâm kimesne dahi meclis-i mezkûrda menzil-i mahdûd-ı mezbûrun derkine ve ücret-i lâzimesine asl-ı mâl-i mezbûre tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil oldum didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi ibn Süleyman, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Abdülkadir bin İbrahim, Receb bin Hüseyin, Abdi Çelebi bin Mustafa, Mahmud bin Mehmed, Hamza bin Ahmed, Hüseyin bin Mahmud, İsa Beşe ibn Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayrum mine'l-huzzâr.

1241 - 1683 (1094) Galata 130: 28a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yakup Çelebi'nin Kasımpaşa'daki Cami-i Kebir'de vaaz verilmesi için vakfetmiş olduğu paranın mütevellisi Seyyit Mehmet, görevini yerine getiremediği için mütevellilikten ayrılmıştır.

Yerine, adı geçen caminin imamı Şeyh Ömer Efendi'nin tayin edilmesi mahkemece uygun görülmüştür. Şeyh Ömer Efendi bu görevi kabul ettiğini mahkemeye bildirmiş olup tayin işlemi onaylanmıştır.

Seyyit Mehmet, mutawalli of funds endowed by Yakup Çelebi for delivering sermons in the Cami-i Kebir (Big Mosque) in Kasımpaşa, is recalled for neglecting his duty. The court appoints Şeyh Ömer Efendi, the prayer leader (imam) of the mosque in question, to take his place. Şeyh Ömer Efendi accepts the post. The court registers the appointment.

Ashâb-ı hayrâtdan merhûm es-Seyyid Yakub Çelebi ibn es-Seyyid Ali'nin mahrûsa-i Galata'ya tâbî' Kasaba-i Kasım Paşa'da Cami'-i Kebir'e vaz' eylediği kürsi için vakf eylediği akârın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre târîh-i kitâba gelince vazîfe-i mu'ayyene ile mütevellîsi olan es-Seyyid Mehmed Çelebi umûr-ı tevliyeti ikâmete kâdir olmamağla ihtiyârıyla kasr-ı yed idüp ve câmi'-i mezkûrun imâmı ve zikr olunan kürsî meşihatini mutasarrıf olan umdetü'l-vâ'izin işbu râfi'ü'l-vesîka eş-Şeyh Ömer Efendi ibn Ahmed dindâr ve müstakîm ve min külli'l-vücûh lâıyk ve müstahikk idüğü sikât ihbârlarıyla mütebeyyin olmağın kibel-i şer'den vakf-ı mezbûra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mütevellî nasb olundukda ol dahi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Ahmed bin Ahmed Efendi.

1242 - 1683 (1094) Galata 130: 31a/3 Tescil işlemi / Registration

Tevkii Mehmet Efendi'nin vakfettiği paranın mütevellisi olan İsmail Çelebi, Abdullah Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Müte-

velli İsmail Çelebi, Abdullah Ağa'nın vakıftan borç aldığı 430 esedi kuruş karşılığında sahibi olduğu bir bahçesini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla vakfa sattığını söyler. İsmail Çelebi, daha sonra aynı bahçeyi bir yıllığına 64,5 kuruşa Abdullah Ağa'ya kiralamıştır. İsmail Çelebi, şimdi Abdullah Ağa'nın vakfa ödemesi gereken paranın tamamını ödediğini, kendisinin de bahçe üzerindeki rehini kaldırdığını belirtir. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

İsmail Çelebi, mutawalli of funds endowed by Tevkii Mehmet Efendi, is in court with Abdullah Ağa. Abdullah Ağa took out a 430 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his garden from the waqf. Then he rented the same garden from İsmail Çelebi for 64.5 kuruş for a period of one year. İsmail Çelebi notes that Abdullah Ağa has paid back both the mortgage and the rent in full. Accordingly, he has lifted the pawn on the garden. The court registers these transactions.

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Tevkî'î Mehmed Efendi'nin nukûd-ı mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan İsmail Çelebi bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ül-vesîka Abdullah Ağa ibn Hasan Ağa mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdullah Ağa'nın istidâne ve karz eylediği dört yüz otuz kır'a esedî gurus mukâbelesinde yedinde mülki ve hakkı olup mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Kule Kapısı hâricinde Müeyyedzade Mahallesi'nde vâki' bir taraftan haffâf Yusuf Beşe ve bir taraftan Kara Mehmed ve bir taraftan el-Hâc Mustafa Çelebi mülkleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kuyu ve köşki ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil hadîkayı bi-tarîki'l-istiglâl bana bey' ve teslim idüp ben dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm ve ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i merkûmdan bir sene tamâmına değin almış dört buçuk gurus ücretle yine mezbûr Abdullah Ağa'ya icâr ve teslim idüp ol dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl itmîşidi el-hâletü hâzihî asl-ı mâl-i merkûm dört yüz otuz esedî gurus ve ücret-i hadîka-i mezbûreden târîh-i kitâba gelince zimmetinde

müctemi' olan ma'lûmü'l-mikdâr meblağı vakf için bana def' ve teslîm idüp ben dahi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz idüp ve mebi'-i mezbûr hükmen rehin olmağla fekk-i rehin eyledüm min ba'd asl-ı mâl-i merkûmdan ve rehinden mezbûr Abdullah Ağa'nın zimmetinde bir akçe bâkî kalmamağla hadîka-i mezbûrede vakf-ı mezbûrun alâkası kalmamışdır didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Abdullah Ağa bin Hüseyin, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

1243 - 1683 (1094) Galata 130: 31b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Murat Paşa'nın Kasımpaşa'daki Süruri Efendi Mescidi'nde beş kişinin her gün Kur'an'dan bir bölüm okumaları için vakfetmiş olduğu odaların mütevellisi Mehmet Bey mahkemeye gelir. Mehmet Bey, daha önce yıkılmaya yüz tutması üzerine söz konusu odaları kendi parasıyla onardığını kaydederek mahkemenin görevlendireceği bilirkişilerin yaptığı harcamayı belirlemesini istediğini belirtir. Seçilen bilirkişiler, odaların onarım giderlerinin toplam 18.705 akçeden daha az olamayacağını bildirirler. Mahkeme bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Mehmet Bey, mutawalli of five rooms endowed by the late Murat Paşa for daily Quran readings in Kasımpaşa's Süruri Efendi Mosque (Mescit), goes to court. He states that earlier he had the rooms repaired out of his own pocket. Now he wants court experts to determine the repair costs. Court-appointed experts find that the repairs should have cost no less than 18,705 akçe. The court registers the testimonies of the experts.

Merhûm Murad Paşa nâm sâhibü'l-hayrın mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasımpaşa'da Süruri Efendi Mescid-i Şerî-

fi'nde beş nefer kimesne Kur'ân-ı Kerîm'den yevmî birer cüz'-i şerîf tilâvetiyyün vakf eylediği zıkr-i âtî odaların evlâdiyet ve meş-rûtiyet üzere mütevellîsi olan işbu râfî'ül-kitâb fahr'ül-akrân Mehmed Bey meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrun akârı olup mahrûsa-i mezbûreye tâbi' Kemrathorya nâm karyede vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan mârû'z-zıkr odaları bundan akdem harâb olmakla mâlîmdan lede'z-zafer vakf-ı mez-bûra bi-şartî'r-rücû' izn-i şer'de ta'mîr ve termîm itmîşidim hâlen savb-ı şer'den zıkr olan odaların üzerine varılıp masrûfumun mertebe-i tahammülü tahmîn olunmak matlûbumdur didikde cânib-i şer'den mevlânâ Ahmed Efendi ibnü'l-merhûm Ali Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârândan üstâd Mustafa Çelebi ibn Mehmed ve Murtaza Beşe ibn Sefer ve zeyl-i vesîkada muharre-rü'l-esâmî olan müslimîn ile zıkr olunan odalara varup mütevellî-i mezbûr mahzarında keşf ve nazar eylediklerinde fi'l-vâki' zıkr olunan odalar vech-i âtî üzere ba'zan tecdîd ve ba'zan ta'mîr ve termîm olundığını mu'âyene ve müşâhede eylediklerinden sonra mi'mârân-ı mezbûrân mesâha eylediklerinde mârû'z-zıkr odaların nihâyetinde vâki' bir odanın mevâzi-i ma'lûmesinin ta'mîri iki bin akçe ve çayır cânibinde olan iki odanın zahrında bi-hesâb-ı terbî'î seksen zirâ' [...] mebnî kaplamasının her zirâ'ı onar akçe-den sekiz yüz akçe ve fevkânîde bir odanın dahi dehlîzine nazar bi-hesâb-ı merkûm yirmi beş zirâ' kepenkinin her zirâ'ı on beş akçeden üç yüz akçe ve yine kurbünde vâki' bir bâb fevkânî oda-nın bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz kırk zirâ' sakfının ta'mîri her zirâ' yirmişer akçeden dört bin sekiz yüz akçe ve zıkr olunan odalarda müceddeden mebnî min haysî'l-mecmû' yüz yedi zirâ' ve kirenç ile mahlût divârın her zirâ'ı yirmi beşer dolma iderlerin her zirâ'ı kır-kar akçeden dört bin iki yüz seksen akçe ve kezâlik müceddeden mebnî min haysî'l-mecmû' yüz yetmiş yedi zirâ' dolma iderlerin her zirâ'ı yirmi beş akçeden dört bin dört yüz yirmi beş akçe ve kapu dibinde vâki' tahtânî odalarının içinde mebnî bir kenîf üç yüz akçe ve iki ocak üçer yüz akçeden altı yüz akçe ve yine zıkr olunan odalardan ba'zının dolabları va kapuları ve masandıraları ta'mîri min haysî'l-mecmû' bin iki yüz akçe ki cem'an on sekiz

bin yedi yüz beş akçe ile ancak olmuştur bundan noksan ile olmak mümkün değildir deyü mi‘mârân-ı mezbûrân ve müslimîn-i mezkûrûn icma‘ ve ittifâk eylediklerini mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba‘dehû ma‘an irsâl olunan çukadâr İbrahim Beşe ibn Mehmed ve Süleyman ibn Hasan ile meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fî gurrei şehri Rebî‘ilâhîr li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Abdurrahman Efendi ibn İbrahim cüz’-hân, Yusuf Efendi ibn Abdullah cüz’-hân, es-Seyyid Abdülkadir Halife ibn es-Seyyid Yahya cüz’-hân, Abdullah Efendi ibn Ebubekir cüz’-hân, Mehmed Efendi ibn el-imâm cüz’-hân, Ahmed Bey ibn Mehmed Bey, Mustafa Çelebi ibn Sefer, Mehmed Çelebi ibn Yakub, Mustafa Çelebi ibn Receb, Hacı Mehmed bin Abdullah ve gayruhum mine’l-huzzâr.

1244 - 1683 (1094) Galata 130: 32a/1 Tescil işlemi / Registration

Hekimbaşı Musa Efendi Vakfı’nın mütevellisi Abdurrahman Efendi’nin damadı ve vekili olan Halil Efendi, kendi adına ve eşi Fatma Hatun’un vekili olarak mahkemede bulunan Abdullah Ağa ile birlikte kadı karşısına çıkar. Müteveli vekili Halil Efendi, Fatma ve Abdullah Ağa’nın ortak mülkleri olan evlerini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 1100 esedi kuruşa vakfa sattıklarını söyler. Fatma ve Abdullah Ağa daha sonra aynı evi bir yıllığına 165 kuruşa vakıftan kiralamışlardır. Halil Efendi, Fatma ve Abdullah Ağa’nın vakfa ödemeleri gereken toplam 1275 esedi kuruşun tamamını vakfa ödediklerini, kendisinin de söz konusu ev üzerindeki rehini kaldırdığını belirtir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Halil Efendi, legal agent and son-in-law of Abdurrahman Efendi, mutawalli of the Hekimbaşı Musa Efendi Waqf, is in court with Abdullah Ağa, who is representing himself and his wife Fatma Hatun. Fatma and Abdullah Ağa took out from the

waqf a 1100 esedi kuruş mortgage (istiglal) on a house they jointly own. Then they rented the same house from the waqf for 165 esedi kuruş for one year. The legal agent of the mutawalli Halil Ağa states that Fatma and Abdullah Ağa paid the waqf a total of 1275 esedi kuruş and that he has removed the pawn on the house. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olmağın bi'z-zât bu hakîr mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzâde Mahallesi'nde sâkin Abdullah Ağa ibn Hasan Ağa'nın zikri âti menziline varup zeyl-i vesîkada mestûru'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î hatîr eyledikde mahmiyye-i İstanbul'da vâki' merhûm Hekimbaşı Musa Efendi Vakfı'na meşrûtiyet üzre mütevellî olan fahrûl'-etibbâ Abdurrahman Efendi ibn İshak tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Mesud Efendi ibn Receb ve İbrahim Çelebi bin Mehmed şehâdetleri ile şer'an sâbit olan damadı Halil Efendi ibn Mustafa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda kendi asıl ve zevcesi fahrûl'-muhadderât Fatıma Hâtun ibnet-i Kaytas tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîli olduğu bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an sâbit olan mezbûr Abdullah Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Abdullah Ağa ve Fatıma Hâtun yedlerinde ale'l-iştirâki's-seviy mülkleri olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Ali Beşe mülküne ve bir tarafı İsa Beşe nâm kimesne tasarrufunda olup Medîne-i Münevvere Vakfı olan menzile ve bir tarafı Hadice Hâtun mülküne ve ba'zan imâma meşrût vakıf menzile ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî hâriciyyesi ulyâda üç bâb oda ve iki sofa ve vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve vustâda bir âhûr ve bi'r-i mâyi ve dâhiliyyesi kezâlik kataba-i [tabaka-i] ulyâda üç bâb oda ve iki sofa ve bir kenîf ve vustâda üç bâb oda ve iki sofa ve süflâda bir kiler ve iki mıhtıb ve iki bi'r-i mâ ve iki halvetli bir hammâm ve kenîf ve bir matbah ve havlıyı müştemil işbu menzili bin doksan üç senesi Saferû'l-hayrının on sekizinci günü müvekkilim mezbûra bi-tarîki'l-istiglâl bin yüz esedî guraşa bey' ve teslîm ve semen-i mezbûrî mâl-i vakf-ı mezbûrdan tamâmen ahz ü kabz ve menzil-i

mezbûr ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i merkûmdan bir sene tamâmına değin yüz altmış beş guruş ücretle istîcâr ve kabûl itmişler idi el-hâletü hâzihî asl-ı mâl-i merkûm bin yüz esedî guruş ve ücret-i mezbûreden târîh-i kitâba gelince zimmetlerinde müctemi'a olan yüz yetmiş beş guruş ki min haysi'l-mecmû' bin iki yüz yetmiş beş kır'a esedî guruşu vakf için mezbûr Abdullah Ağa bana def' ve teslîm idüp ben dahi bi'l-vekâle tamâmen alup kabz idüp mebî-i mezbûr hükm-i rehinde olmağla fekk-i rehin eyledüm min ba'd menzil-i mezbûrda vakf-ı mezbûrun alâkası yokdur didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-müderresini'l-kirâm Ahmed Efendi bin Abdülbaki Efendi, Ali Ağa bin Yusuf, Mustafa Efendi bin İbrahim, el-Hâc Mehmed bin Hacı Süleyman, fahrü'l-akrân el-Hâc Mustafa bin Osman, Mehmed Efendi bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Zül-fikar, Mustafa Beşe bin Ali el-yesârî, İsmail Çelebi bin Ramazan, el-Hâc Süleyman bin Abdullah, el-Hâc Ahmed bin Abdi Efendi, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Abdullah Çelebi bin Mustafa ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1245 - 1683 (1094) Galata 130: 33a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hristodoli, Medreseteyn-i Cedideteyn (iki yeni medrese) vakıfları için Memi Ağa'nın vakfetmiş olduğu paranın mütevellisi Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Hristodoli, evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 60 esedi kuruşa vakfa sattığını ve parasını aldığını söyler. Hristodoli, daha sonra aynı evi bir yıllığına 7,5 esedi kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. Mahkemede bulunan Andriye ve Yanaki, Hristodoli'nin parayı ödememesi durumunda evi vakfa teslim etmeye ya da biriken kira ücretlerini vakfa ödemeye kefil olduklarını bildirirler. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Hristodoli goes to court with Ömer Çelebi, mutawalli of funds endowed by Memi Ağa for the Medreseteyn-i Cedideteyn (two new schools) waqfs. He takes out a 60 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 7.5 esedi kuruş for one year. Andriye and Yanaki, who are present in court, serve as sureties to return the house to the waqf or pay the accumulated rent in the event Hristodoli falls behind in his payments. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Beşiktaş'da Sinan Paşa Mahallesi sâkinlerinden Hristodoli veled-i Baba Kostantin nâm zimmî meclis-i şer' de mahrûsa-i mezbûre hâricinde vâki' Medreseteyn-i Cedideteyn Evkâfı'ndan merhûm Memi Ağa'nın nukûd-ı mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan fahrû'l-akrân râfi'ü hâzihi'l-vesîka Ömer Çelebi ibn Abdülmümin mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülküm ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Yorgi veled-i Yani nâm zimmî mülki ve bir taraftan Kostantin veled-i Koni nâm zimmî mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb fevkânî oda ve tahtında bir mahzeni müştemil menzili mütevellî-i mezbûra bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık altmış kıt'a esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezkûr ile ber-vech-i muharrer vakf için bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı merkûm altmış esedî guruşu yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eylediğinden sonra mütevellî-i merkûm Ömer Çelebi menzil-i mahdûd-ı mezkûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i kitâbdan sene tamâmına değin yedi buçuk kıt'a esedî guruş ücret ile yine bana icâr ve teslîm idüp ben dahi vech-i muharrer üzre isticâr ve tesellüm ve kabûl eyledüm didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden bakkâl Andriye veled-i Yorgi ve kuyumcu Yanaki veled-i Dimitri nâm zimmîler dahi meclis-i mezbûrda derk-i menzil-i mahdûd-ı mezbûra ve asl-ı mâl-i merkûm

altmış esedî guruşa ve ücret-i merkûmeye tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer‘iyye ile her birimiz kefil olduk didiklerinde mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî 9 min şehri Rebî‘ilâhîr sene 1094

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Efendi ibn Receb, Abdülkadir Efendi bin İbrahim, Hüseyin Çelebi bin Mustafa Efendi, Mustafa Çelebi bin Mehmed el-müezzîn, Mahmud Çelebi bin Mehmed el-münâdî, Receb Çelebi bin el-münâdî, Ömer Beşe bin Yusuf, İbrahim Beşe bin Mehmed, Mustafa Efendi bin Şaban, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Eşref ve gayruhum.

1246 - 1683 (1094) Galata 130: 34a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Murat Paşa’nın Kur’an okutulması için vakfetmiş olduğu odaların mütevellisi ve aynı zamanda Murat Paşa’nın oğlu olan Mehmet Bey, vakıf adına her gün Kur’an okuyan beş kişiyle birlikte mahkemeye gelir. Müteveli Mehmet Bey, vakıf şartnamesi gereğince odaların kira gelirleriyle günlük 2’şer akçeden 5 kişiye Kur’an okutulduğunu ve günlük 2 akçe de mütevelliyeye verildiğini söyler. Kira gelirleri günlük gider olan 12 akçeyi karşılamamakta, odaların onarım giderlerini de Mehmet Bey kendi karşılamaktadır. Müteveli Mehmet Bey, mahkemede bulunan Kur’an okuyucularıyla yeni bir anlaşma yapmıştır. Bu anlaşmaya göre haftada yalnız iki gün Kur’an okunacak, Kur’an okuyucularının günlük ücretleri olan 2 akçenin 1 akçesini Mehmet Bey kendisi verecek, ayrıca onarım giderlerini de eskiden olduğu gibi yine kendisi karşılayacaktır. Kur’an okuyucuları, bu anlaşmayı kabul ettiklerini söylerler. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mehmet Bey, the son of Murat Paşa and mutawalli of the five rooms endowed by the late Murat Paşa for Quran reading, appears in court with five persons who read the Quran daily in the name of the waqf. Mutawalli Mehmet Bey states that, according

to the waqf deed, the rental income from the five rooms is to be used as follows: 2 akçe per day for each Quran reader, and 2 akçe per day to the mutawalli. The rental income fails to cover the 12 akçe per day, so he himself must pay the repair expenses of the rooms out of his own pocket. Mutawalli Mehmet Bey reaches a new agreement with the Quran readers present in court. Accordingly, the Quran will be read only twice a week, he will pay 1 akçe of the 2 akçe daily pay, and he will continue to pay for repairs of the rooms. The Quran readers accept the new arrangement. The court registers the agreement.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın cânib-i şer'-i şerîfden mevlânâ Ahmed Efendi ibnû'l-merhûm Ali Efendi irsâl olunup ol dahi mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasımpaşa hâricinde Kemrathorya nâm karyede vâki' merhûm Murad Paşa nâm sâhibü'l-hayrın eczâ'-i şerîf tilâvetiyyçün vakfı olup inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan odalara varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde merhûm-ı mezbûrun sulbî oğlu ve vakf-ı mezbûrun meşrûtiyet üzre mütevellîsi olan fahrü'l-a'yân Mehmed Bey meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp zikr olunan işbu odaların icârât-ı gayr-mu'ayyenesi vakf-ı mezbûrun masârif-i mu'ayyenesi olan beş nefer cüz'-hânâna yevmî ikişer akçeden on akçe vazîfe-i tevliyet dahi yevmî iki akçe ki min haysi'l-mecmû' ber-müceb-i şart-ı vâkîf on iki akçenin sülûsüne kifâyet itmediğinden mâ'ada meremmeti içün mevkûf âhar şey'i olmayup bu âna değin mâlîmdan ta'mîr ve termîm ider idiğim ecilden vakf-ı mezbûrun hâlen mürtezikasî olan işbu hâzırûn-ı bi'l-meclis Abdurrahman Efendi ibn İbrahim ve Yusuf Efendi ibn Abdullah ve es-Seyyid Abdülkadir Efendi ibn es-Seyyid Yahya ve Abdullah Efendi ibn Ebibekr ve Mehmed Efendi ibn [boş] nâm kimesneler ve vazîfe-i merkûmeleri tamâmen istîfâ mümkün olmamağla eczâ'-i şerîfeyi ber-müceb-i şart-ı vâkîf tilâvet itmeyüp edâ-i hıdmet itmezler idi ba'de'l-yevm isneyn ve hamis günleri ki her haftada iki gün olup karye-i mezbûre

kurbünde vâki’ Süruri Efendi Mescid-i Şerîf’inde merhûm-ı mezbûrun vaz’ eylediği eczâ-i şerîfeden birer cüz’-i şerîfi ba’de salâti’s-subh ale’t-tertib tilâvet idüp sevâbını babam merhûm-ı mezbûrun rûhuna ihdâ itmek üzere müte’ahhid olmalarıyla ben dahi zikir olunan odaları ke’l-evvel mâlîmdan ta’mîr ve icârâtından yevmî birer akçe vazîfelerinden noksanını ilâ mâşâallâhü te’âlâ mâlîmdan tekmîl ve edâ itmek üzere ta’ahhüd eyledim didikde mezbûrûn dahi yevmî birer akçe vazîfe ile ber-vech-i muharrer edâ-i hîdmet itmek üzere müte’ahhid ve ilzâm eylediklerini her biri mukırr ve mu’terif olmağın vâki’ hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba’dehû ma’an irsâl olunan çukadâr İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed ile meclis-i şer’a gelüp alâ vukû’ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fî gurrei şehri Rebî’lâhîr li-sene erba’a ve tis’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Bey ibn el-mütevellî’l-mezbûr, Mustafa Çelebi ibn Sefer, Mehmed Çelebi bin Yakub, Mustafa Çelebi ibn Mahmud Tur Ali, el-Hâc Siyavuş bin Abdullah ve gayruhum mine’l-huzzâr.

1247 - 1683 (1094) Galata 130: 38b/1 Dava / *Adjudication*

Aslen Galatalı olup sekiz yıldır Malta’da yaşayan Drako’nun eşi Eline, Kasımpaşa’daki Piyalepaşa-yı Kebir Vakfı mütevellisi Ahmet Bey’in vekili Hasan karşısında mahkemeye çıkar. Drako’nun söz konusu vakıftan aylık 30 ve 60 akçeden kiralamış olduğu iki adet dükkânı vardır. Eline, eşinin sekiz yıldır Malta’da olduğunu, bu nedenle de dükkânların kiralalarını vakfa vekâleten kendisinin ödediğini belirterek Ahmet Bey’in bu dükkânlara el koyup başkasına kiralamak istemesinden şikâyetçi olur. Mahkeme vekil Hasan’a görüşünü sorar. Hasan, söz konusu dükkânların kirasını müvekkilinin Eline’den aldığını doğrulamakla birlikte Drako’nun sekiz yıldır kayıp olduğunu, bu nedenle de dükkânları başkasına kiralamak istediklerini söyler. Ancak mahkeme, güvenilir kişilerden alınan bilgi uyarınca

Drako'nun Malta'da misafir olarak kaldığını belirterek kiracının kayıp olduğunun kesinleşmediğine, dolayısıyla da kira sözleşmesinin feshedilemeyeceğine karar verir. Sonuç olarak davacı Eline davayı kazanır.

Eline, wife of Drako, who is originally from Galata but has been living in Malta for eight years, sues Hasan, legal agent of Ahmet Çelebi, mutawalli of the Piyalepaşa-yı Kebir Waqf in Kasımpaşa. Drako has rented two stores from the waqf for 30 akçe and 60 akçe per month. Eline, stating that her husband has been in Malta for eight years and that she has been paying the rents of the stores on his behalf, complains that Ahmet Bey confiscated the stores with the intention of renting them to others. Questioned by the court, legal agent Hasan admits that his client has been collecting the rents from Eline. He adds that since Drako has been missing for eight years he considers himself free to rent the stores to someone else. Noting that according to reliable sources Drako remains in Malta as a visitor, the court rules that the rent contract cannot be annulled. In conclusion, the plaintiff Eline wins the case.

Fi'l-asl mahrûsa-i Galata dâhilinde Sultan Bayezid Mahallesi ahâlisinden olup târih-i kitâba gelince sekiz seneden berü Malta cezîresinde sâkin olan Drako veled-i Todori nam zimmînin zevcesi râfî'atü's-sıfır Eline bint-i Yani nasrâniyye meclis-i şer'de mahrûsa-i mezbûreye tâbî' kasaba-i Kasımpaşa'da vâkî' Piyâlepaşa-yı Kebîr Vakfı'na evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre bi'l-fi'l mütevellî olan Şehbaz Paşazâde dimekle şehîr Ahmed Bey tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Hasan Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vakf-i mezbûrdan olup mahrûsa-i mezbûre hısnı ebvâbından Kürekci Kapısı hâricinde vâkî' bir taraftan İbrahim Kapudan tasarrufında olan dükkân ve bir taraftan alâtcı Hacı Mustafa dükkânı ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan deryâ ile mahdûd bir kıra dükkân icâre-i mu'accele-i ma'lûma ve ayda altmış akçe

ücret-i mü'eccele ile ve kurbünde vâki' bir taraftan Receb Beşe ve bir taraftan Şaban Çelebi dükkânları ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan deryâ ile mahdûd dükkânın nısf-ı şâyî'i kezâlik ücret-i mu'accele ve ayda otuz akçe ücret-i mü'eccele ile zevcim mezbûr Drako'nın ile'l-ân taht-ı tasarrufında olmağla ücret-i mu'ayyene-i mezkûre ile zevcim mezbûrın tarafından vekâletim hasebiyle târih-i kitâba gelince taraf-ı vakfa edâ ve teslîm ve bâkî ücretiyle nefsimi infâk idüp zevcim mezbûr hâlen huyûtda olup cezîre-i mezbûrede sâkin idüğü ma'lûm ve meş-hûr iken mütevellî-i mezbûr zikr olunan dükkânları âhara îcâr kasdıyla bi-gayr-ı vech-i şer'î nidâ ve müzâyede itdürüp tasarrufıma mâni' olur su'âl olunup mücebiyle vekîl-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men' olunmak murâdımdır didikde gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki' evvelen zikr olunan dükkân bî'l-külliye ve sâniyen zikr olunan dükkânın nısfı gâib-i mezbûr Drako'nın vech-i meşrûh üzre tasarrufında olup ve ücret-i mü'eccele-i mu'ayyene şer'îyesini târih-i kitâba gelince vakf-ı mezbûr için müdde'îyye-i mezbûre yedinden tamamen alup kabz eylediğini ikrâr ve lâkin mezbûr Drako sekiz seneden berü gâib ve hayât ve memâtı nâ-ma'lûm olup mefkûd olmağla zikr olunan dükkânları âhara îcâr murâd iderin deyücek fi'l-hakîka müste'cir-i mezbûr Drako huyûtda olup cezîre-i mezbûrede müsâfîren sâkin idüğün sikât ihbârıyla mütehakkık oldukdan mâ'adâ mefkûd olduğu sûretde dahi mevti sâbit olmadıkça icâresi şer'an fesh olunmamağın vekîl-i mezbûr bî-vech ta'arruzdan men' olunup mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min şehri Rebî'ilâhir li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Beşe bin Ali, Mehmed Efendi bin Ahmed, Mustafa Efendi bin Abdülkerim, Abdülbaki Efendi bin Musa, İbrahim Beşe bin el-Hâc Mehmed, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Receb, Hacı Süleyman bin Abdullah, Mustafa bin Eşref, Davud bin Devlethan, Süleyman bin Hasan, Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin, Mustafa bin Yusuf ve gayruhum.

1248 - 1683 (1094) Galata 130: 38b/2 Tescil işlemi / Registration

Sante Marka Mahallesi sakinlerinden Ayşe Hatun, evini Medreseteyn-i Cedideteyn Vakfı'nın mütevellisi Ömer Çelebi'ye istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 150 esedi kuruşa satar. Bu işlemin ardından Ayşe, aynı evi Ömer Çelebi'den bir yıllığına 18,75 kuruşa kiralar. Son olarak Mehmet Çelebi, Ayşe'nin borcunu ödeyeceğine, ödeyemediği durumda da evin vakfa teslimine kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ayşe Hatun, a resident of the Sante Marka neighborhood, takes out a 150 esedi kuruş mortgage (istiglal) on her house from Ömer Çelebi, mutawalli of the Medreseteyn-i Cedideteyn Waqf. Then she rents the same house from Ömer Çelebi for 18.75 kuruş for one year. Mehmet Çelebi serves as Ayşe's surety that she will pay her debt and, in the event she fails to do so, he will return the house to the waqf. The court registers these transactions.

Mahmiyye-i Galata hâricinde Sante Marka Mahallesi sâkinelerinden Ayşe Hatun ibnet-i Abdullah zâtını ma'rifet-i şer'îye ile ârifân es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Hasan ve Mehmed Çelebi bin Ali nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olduktan sonra meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i mezbûre hâricinde vâki' Medreseteyn-i Cedideteyn Evkâfi'ndan merhûm Davud Ağa nam sâhibü'l-hayrın nükûd-ı mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-akrân râfi'-i hâze'l-vesîka Ömer Çelebi bin Abdülmümin mahzarında bi't-tav' ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûrına değin yedimde mülkim ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Bozacı Nikola nam zimmî mülki ve bir taraftan Kandilci [boş] veresesi mülkleri ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd iki bâb fevkânî oda ve iki bâb tahtânî oda ve bir bi'r-i mâ' ve mahzen ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı müştemil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-mürâfık yüz elli kıt'a esedî guruşa mütevellî-i mezbûra bey' ve teslim ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile bi-tarîki'l-istiglâl vakf için bi't-tevliye iştirâ ve

gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î yine mahmiyye-i mezbûre hâricinde Sürûri Efendi Mahallesi'nde sâkin Mehmed Çelebi bin Mahmud nâm kimesne dahi mahall-i mezkûrda derk-i menzil-i mahdûd-ı mezbûra ve ücret-i ma'lûmesine ve asl-ı mâl-ı merkûma tarafeynden emr ü kabûli hâvi kefâlet-i sahîh-i şer'îye ile kefil oldım didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min şehri Rebî'ilâhir li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Mustafa Beşe bin Şaban, Mehmed Beşe bin Abdullah, Mehmed Çelebi bin Salih, Mustafa Çelebi bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Abdullah el-attar, İbrahim Beşe bin Şaban el-attar, el-Hâc Ali Çelebi bin Musa, Ahmed Efendi bin Mehmed el-attar, İbrahim bin Mehmed, [silik], Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

1249 - 1683 (1094) Galata 130: 39a/2 Dava / *Adjudication*

Merhume Zeynep Hatun'un özgür kölelerinin kullanması için vakfettiği evin mütevellisi ve Zeynep'in özgür kölelerinden olan Emine Hatun, şu an bu evde kiracı olan Rahime Hatun'un vekili Fatma Hatun karşısında mahkemeye çıkar. Rahime, 1675 (H. 1086) yılında, yıpranmış olan bu evin onarımını üstlenmek koşuluyla arsası üzerindeki yıkıntıyı 33 esedi kuruşa Emine'den satın alır, evin arsası ile kapısını da aylık 10 akçeye kiralar. Daha sonra Rahime bu arsa üzerine bir ev yaptırır. Rahime'nin, evi kendi mülkü, arsası ile kapısını da kiracı olarak kullandığını belirten Emine, söz konusu arsa ile kapının kira bedelinin benzer kira fiyatlarına göre düşük olduğu görüşündedir. Dolayısıyla Rahime mahkemeden gerçek kira bedelinin belirlenmesini ister. Mahkeme iki mimar ile bölge halkından kimi güvenilir kişileri evin olduğu bölgeye göndererek keşif yaptırır. Yapılan keşif sonucunda piyasaya göre arsa ile kapının yıllık kira bedelinin 200 akçe olması gerektiği anlaşılır. Rahime Hatun bu kira bedelini kabul eder. Varılan anlaşma sicile kaydolunur.

Emine Hatun, an emancipated slave of late Zeynep Hatun and mutawalli of a house endowed by the late Zeynep Hatun for her emancipated slaves, sues Fatma Hatun, legal agent of Rahime Hatun, the current tenant of the house. Rahime bought the house from Emine for 33 esedi kuruş in 1675 (AH 1086) on condition that she would repair the house. She rented the land and door of the house for 10 akçe per month. Later, she built a house on the plot of land. Now, she owns the house and has been renting the land and the door. Emine states that the rent for the land and door lie below the prevailing market rate. Accordingly, she wants the court to determine the actual rate. The court appoints two architects and trustworthy persons of the neighborhood to conduct an investigation. The experts determine that the going market rate for the annual rent is 200 akçe. Rahime Hatun agrees to pay the new annual rate. The court registers the agreement.

Zikri âti vakf menzilin gallesine meşrûtiyet üzere ve tevliyetine tevcîh-i hâkimü'ş-şer'i'ş-şerîf ile mutasarrıfe olan işbu râfi'ü'l-vesîka Âmine Hatun ibnet-i Mehmed meclis-i şer'-i şerîfde menzil-i mezbûrın binâsına mülkiyet üzere ve arsasına küll-i şehri on akçe ücretle mutasarrıfe olan Rahime Hatun ibnet-i Musa'nın kızı ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Fâtıma Hatun ibnet-i el-Hâc Mustafa mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp merhûme Zeyneb Hatun nam sâhibetü'l-hayrın utekâ ve evlâd-ı utekâsına meşrûta vakfı olup ve hâlen ben vâkife-i mezbûrenin mu'takî veledi olduğım cihtiyle hâlen gallesi bana meşrûta olup mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasımpaşa'da el-Hâc Ferhad Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kasab Mehmed Vakfı ve bir taraftan el-Hâc Hüseyin mülki ve bir taraftan Ayni Hatun Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd menzilin ebniye-i kadîmesi bundan akdem bi'l-küllîye harâb olup kâbili süknâ olmayup ve ta'miri için mevkûf bir akçe dahi olmamağın ebniyesinin nukzı bin seksen altı senesi Şabanı evâsıtında mezbûre Rahime Hatun izn-i şer'le

semen-i misli olan otuz üç kıt'a esedî guruşa bi't-tevliye bey' ve arsasını bir kapusu ile ma'an küll-i şehîr on akçe ücret ile icâr ve teslîm idüp ve semen-i mezbûrî mezbûre Rahime Hatun yedinden tamâmen alup kabz itdiğimden sonra mezbûre Rahime Hatun dahi mülk-i müşterâsı olan nukz-ı mezkûrî bi'l-küllîye hedm ve arsa-i sırfası üzerine iznim ve malıyla binâ ihdâs idüp târih-i kitâba gelince menzil-i mezbûrın ebniye-i cedîdesine mülkiyet üzre ve zikr olunan kapu ve arsaya ücret-i merkûme ile mutasarrıfe idi ve lâkin ücret-i mezbûre arsa-i mezbûre ve kapunun ecr-i mislinden noksân-ı fâhiş ile nâkîsa olmağın menzil-i mezbûrın kibel-i şer'den üzerine varılup keşf ve mu'âyene ve ücret-i mezbûra tekmîl olunmak matlûbımdır didikde savb-ı şer'den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlarından üstâd Receb bin Veli ve üstâd Mehmed Çelebi bin Mustafa ve kasaba-i mezbûre ahâlisinden olup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile menzil-i mezbûrın üzerine varup mezbûre Rahime Hatun mahzarında nazar-ı anîk ile ba'de'n-nazar fi'l-hakîka işbu arsa-i mezkûrenin kayd ile ma'an ecr-i misli ve ücret-i mümâsili iki yüz akçedir bundan noksânı taraf-ı vakfa özürdür ve ziyâdeye dahi tahammüli yoktur deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve müslimîn-i mezkûrîn icmâ' ve ittifâk eylediklerinde mezbûre Rahime Hatun dahi arsa-i menzil-i mezkûrî kapusu ile senevî iki yüz akçe ücret-i mü'eccele ile kabûl eylediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Çukadâr İbrahim Beşe bin el-Hâc Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer Efendi bin Ahmed el-imâm, Mehmed Efendi bin Ahmed el-imâm, Sunullah Efendi bin Mehmed el-müezzın, Abdülcebbar Çelebi bin Mahmud el-müezzın, Süleyman Kapudan, Ahmed Çelebi bin Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Ali, Ali Çelebi bin Ahmed, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Reis, Yusuf Efendi bin Abdullah ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1250 - 1683 (1094) Galata 130: 41a/1 Tescil işlemi / Registration

Merhum Sultan Ahmet Han'ın İstanbul'daki cami vakfına bağlı Galata Zindanı mukataasının emini olan Halil Bey ile söz konusu zindanda mahkûmları prangaya vurmakla (zincirkeş) görevli birinci Mustafa, ikinci Mustafa, Mehmet ve Ali birlikte mahkemeye gelirler. Geleneğe göre (kadîmü'l-eyyâmdan) bir pranga görevlisi zindandaki bir borçluyu ceza için hapisten çıkardığında (gemide kürek cezası veriliyor olmalı) zindan eminine 17,5 akçe ödemek zorundadır. Bu 17,5 akçenin fazla olduğuna karar veren Halil ile pranga görevlileri, aralarında anlaşarak bu ücreti 15 akçeye düşürürler. İki tarafın da onayıyla yapılan anlaşma sonrasında zincirkeş görevlileri birbirlerine kefil olurlar. Son olarak mahkeme, yapılan indirimin vakfa ve borçlu mahkûmlara olan yararını belirterek işlemi tescil eder.

Halil Bey, officer (emin) of the Galata Dungeon tax farming (mukataa) tied to the late Sultan Ahmet Han's mosque waqf in İstanbul, goes to court with the zincirkeşs (officials responsible for shackling the prisoners) Mustafa I, Mustafa II, Mehmet and Ali. Customarily (kadîmü'l-eyyâmdan), when a zincirkeş takes an imprisoned debtor out of the dungeon (probably to serve as an oarsman on a ship), he pays the dungeon officer 17.5 akçe. Deciding that 17.5 akçe is excessive, Halil and the zincirkeş attendants reduce the fee to 15 akçe. After the agreement is approved by both parties, the zincirkeş attendants agree also to serve as each other's sureties. Emphasizing the benefits of the reduction to the waqf and to indebted prisoners, the court registers the agreement.

Cennet-mekân merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da vâki' câmi-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfından Galata Zindanı mukâta'ası emîni olan işbu râfi'ül-kitâb Halil Bey bin Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda yine zikr olunan zindânın zincirkeş ta'bîr olunur hademesi Mustafa bin Ahmed ve diğer Mustafa bin Hacı Yusuf ve Mehmed bin Sefer ve

Ali bin Abdullah nam dört nefer kimesne mahzarlarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp zikr olunan zindanda bu âna gelince zincirkeş olan kimesnelerden biri zindanda mahbûs olan medyûnlardan birini cezâ için çıkardıklarında vakf-ı mezbûr için emîn olanlara on yedişer akçe viregelüp zikr olunan onyedişer akçe husûs-ı mezbûrun tahammülinden ziyâde olmağın mezbûrûnın hallerine merhameten ikişer akçesini tenzîl idüp ba'de'l-yevm on beşer akçe olmak üzere mezbûrûn ile kavî ve ittifâk idüp anlar dahi ber vech-i muharrer müte'ahhid oldılar el-hâletü hâzihî su'âl olunup mezbûrûnın takrîrleri tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûrûndan her biri cevâblarında fi'l-vâki' kazıyye vech-i meşrûh üzere olup ba'de'l-yevm her birimiz zindanda mahbûs olan medyûnlardan biri cezâ için taşra çıkardığımızda kadîmü'l-eyyâmdan vakf için viregeldiğimiz üzere emîn-i mezbûra yevmî on beşer akçe virmek üzere müte'ahhid olduğumuzdan sonra her birimiz âharın nefsine ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a ihzârına tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil olduk didiklerinde husûs-ı mezbûr taraf-ı vakf-ı mezkûra ve medyûnen mahbûs olan kimesnelere min külli'l-vücûh nâfi' olmağın vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmî'l-ışrîn min şehri Rebî'îlâhir li-sene erba'a ve tis'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, el-Hâc Siyavuş bin Ömer, Süleyman bin Hasan, Cafer bin Yakub, Hamza Beşe bin Abdünnebi, ve gayruhum.

1251 - 1683 (1094) Galata 130: 42b/4 Dava / *Adjudication*

Üsküdar Mehmetpaşa Mahallesi sakinlerinden olup avarız vergisi için vakfedilen paranın mütevellisi İbrahim Efendi, Ortaköy sakinlerinden Anton karşısında mahkemededir. Anton 1680 (H. 1091) yılında bir bağını söz konusu vakfın eski mütevellisi Yusuf'a istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 200 kuruşa satmış [100 kuruş olmalı, yazım hatası muhtemel] daha sonra aynı bağı Yusuf'tan bir yıllığına 15 kuruşa kiralamıştır. Anton, asıl maldan 100 kuruş, kiradan 15 kuruş ve Yusuf'a olan borcundan 5 kuruş

olmak üzere toplam 120 kuruşluk borcunu 300 gün içinde ödeyemezse, borcunun karşılanması için söz konusu bağı satması için Yusuf'u vekil tayin etmiştir. Vekâlet işlemi Üsküdar kadısı Ahmet Efendi huzurunda yapılmıştır. İbrahim, aradan 300 gün geçmesine rağmen Anton'un borcunu ödemediğini, hatta şimdi Yusuf'un bu bağı satmasına engel olduğunu söyler. İbrahim mahkemeye sözlerini destekleyen bir de hüccet sunar. Mahkeme Anton'a görüşünü sorar. Anton vakfa olan borcunu kabul etmekle birlikte Yusuf'u vekil tayin etmediğini söyler. Mahkeme İbrahim'den hüccette yazılanları desteklemesini ister. İbrahim de mahkemeye getirdiği şahitlerle hüccetin içeriğini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, vekil Yusuf'un bağı satarak parasıyla Anton'un vakfa olan borcunu ödemesine karar verir.

İbrahim Efendi, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of Üsküdar's Mehmetpaşa neighborhood, sues Anton, a resident of Ortaköy. In 1680 (AH 1091), Anton took out a 200 kuruş [probably a typo, in all likelihood 100 kuruş] mortgage (istiglal) on his vineyard from the former mutawalli Yusuf. Then he rented the same vineyard from Yusuf for 15 kuruş for one year. Anton thus owes Yusuf a total of 120 kuruş, including 100 kuruş for the mortgage, 15 kuruş as rent, and 5 kuruş for personal debt. He appoints Yusuf as his legal agent to sell the vineyard and settle his debt if he fails to do so himself within 300 days. The appointment was made by Ahmet Efendi, judge of Üsküdar. İbrahim claims that although the 300 day period is over, Anton has not paid back the debt and is preventing Yusuf from selling the vineyard. He presents to court a hujjet supporting his claims. Questioned by the court, Anton admits his debt to the waqf, but rejects Yusuf's legal agency. The court then asks İbrahim to prove the authenticity of the hujjet. He does so through witness accounts. As a result, the court decides that the legal agent Yusuf should sell the vineyard and pay Anton's debt to the waqf with the proceedings.

Medîne-i Üsküdar'da Mehmed Paşa Mahallesi ahâlisinden nüzul teklifinde salyâneleri için mevkûfa bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'is-i hâze'l-kitâb İbrahim Efendi bin Mustafa el-imâm mahfil-i kazâda mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Beşiktaş Nâhiyesi'nde Ortaköy sâkinlerinden Anton veled-i Penapot nam zimmî muvâcehesinde bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Anton vakf-ı mezbûrun bin doksan bir senesi Şevvâlinde mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis Yusuf bin Abdullah nâm kimesne yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan istidâne ve kabz iki yüz gurus mukâbelesinde yedinde mülki ve hakkı olup karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hristo bağı ve bir taraftan Dimitri bağı ve bir taraftan Anton bağı ve bir taraftan tarîk-i ânım ile mahdûd bağını mezbûr Yusuf Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve bir sene tamâmına değin on beş gurus ücretle isticâr idüp ba'dehû bin doksan iki senesi Şevvâlü'l-mükerrerminin onuncu günü medîne-i mezbûrede nâ'ib-i şer'î-ş-şerîf olan Ahmed Efendi huzûrunda asl-ı mâl-ı merkûm yüz gurus ve bağ-ı mezbûrun bir senelik ücretinden deyni olan on beş gurus ve mezbûr Yusuf Çelebi'ye cihet-i deyn-i şer'îden zimmetinde lâzımü'l-edâ deyn olan beş gurus ki cem'an yüz yirmi gurus deyni üç yüz gün tamâmına değin edâ mümkün olmamağla bağ-ı mezkûrı semen-i misline bey' ve semeninden mecmû'-ı meblağ-ı merkûmı edâya fazlasını kendüye îsâle tarafından mezbûr Yusuf Çelebi'yi vekâlet-i devriye ile vekîl idüp ol dahi kabûl itmişidi el-hâletü hâzihî [...] mürûr idüp deyn-i merkûm ilâ hâze'l-ân edâ olunmamağın vekîl-i mezbûr Yusuf Çelebi bağ-ı mersûmı vekâleti hasebiyle semen-i misline âhara bey' murâd itdiğinde mezbûr Anton bi-gayr-ı vech-i şer'î mâni' olur su'âl olunsun deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemini hâviye ve doksan iki senesi Şevvâlî'l-mükerrerminin onuncu günü ile müverraha hüccet-i şer'iyeye ibrâz idüp ba'de'l-feth ve'l-kırâ'et ve'l-istintâk mezbûr Anton cevâbında fi'l-hakîka kaziyye bâlâda tafsîl ve beyân olundığı üzre olup vakf-ı mezbûra zimmetimde lâzımü'l-edâ yüz yirmi gurus deyni olduğunu ikrâr ve lâkin mezbûr Yusuf Çelebi'yi ber vech-i muharrer vekîl eylediğini inkâr idicek mütevellî-i mezbûrdan mazmûn-ı hüccet-i mezbûreye beyyine

taleb olundukda udûl-i müslimînden olup yine mahalle-i mezbûrede sâkin Halil Çelebi ibn Mustafa ve Mustafa ve Mehmed Çelebi bin Musallî nâm kimesneler [li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup isrû’l-istişhâd] asl-ı mâl-ı merkûmdan yüz gurus ve ücret-i merkûmdan on beş gurus ve mezbûr Yusuf Çelebi’ye deyni olan beş gurus ki cem’an yüz yirmi gurus üç yüz gün tamâmına değin edâya müvekkilinden bağ-ı mahdûd-ı mezbûrı semen-i misline bey’ ve kabz-ı semen ve semeninden mecmu’-ı meblağ-ı merkûmı vekâlet-i devriye ve fazla kalursa kendüye îsâle tarafeynden işbu mezbûr Yusuf Çelebi’yi bizim huzûrımızda vekâlet-i devriye ile vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ü ta’yîn idüp ol dahi kabûl itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye itdiklerinde ba’det-ta’dîl ve’t-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba’det-l-hükmi’ş-şer’î bağ-ı mahdûd-ı merkûmı semen-i misline bey’a ve semeninden mâl-ı vakf-ı mezbûr ve ücret-i merkûmeyi mütevellî-i mezbûra teslîme vekîl-i mezbûra tenbîh olunup mâ-hüve’l-vâki’ bi’l-ibtigâ ketb olundu fi’l-yevmi’r-râbi’ ve’l-’işrîn min şehri Reb’îlâhir lisene erba’a ve tis’ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Çelebi bin Ebûbekr, İbrahim Çelebi bin Mustafa, Hacı Mustafa bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Değirmenci-zâde, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Eşref, Süleyman bin Hasan, Hacı Siyavuş bin Ömer, ve gayruhum mine’l-huzzâr.

1252 - 1683 (1094) Galata 130: 46a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Galata Müeyyedzade Mahallesi sakinlerinden Ali Ağa ile eşi Gevher’in ortak bir evleri vardır. Bu evin beşte iki hissesi Ali Ağa’nın, beşte üç hissesi de Gevher’indir. Ali Ağa ile eşi, bu evi Kûfek Ali Ağa Vakfı mütevellisi Mustafa Ağa’ya istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 300 esedi kuruşa satarlar, sonra da aynı evi mütevelliden bir yıllığına 45 esedi kuruşa kiralarlar. Ali Ağa

Grelot'nun 17. yüzyıl ortalarında çizdiği İstanbul panoramasından Galata, Müeyyedzade mahallesi, Kasımpaşa ve civarını gösteren ayrıntı.

Galata, Müeyyedzade neighborhood and Kasımpaşa district from Grelot's mid-seventeenth century panorama of Istanbul.

ile eşi yıl sonunda vakfa olan borçlarını ödeyemezse damatları Ahmet Çelebi vekâleten evi satarak borcu ödeyecektir. Daha sonra müteveli karşısında söz alan Ahmet Çelebi, kaynanası ile kayınbabasının borçlarını ödeyeceklerine, borç ödenmezse de söz konusu evin boşaltılarak vakfa teslim edileceğine kefil olduğunu söyler.

Ali Ağa, a resident of the Müeyyedzade neighborhood in Galata, and his wife Gevher jointly own a house. Two-fifths of the house belong to Ali Ağa and the remaining three-fifths to Gevher. Ali Ağa and his wife take out a 300 esedi kuruş mortgage (istiglal) on their house from Mustafa Ağa, mutawalli of the Kûfek Ali Ağa waqf. Then they rent the same house from the mutawalli for 45 esedi kuruş for a period of one year. If Ali Ağa and his wife fail to pay their debt to the waqf at the end of year, their son-in-law Ahmet Çelebi will sell the house on their behalf and pay their debt. In the presence of the mutawalli, Ahmet Çelebi states that he will serve as surety for the debt of his parents-in-law; he also promises that if the debt is not paid back, he will have the house vacated and returned to the waqf.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Müeyyedzade Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Abdurrahman Çorbacı mülki ve bir taraftan Mehmed Reis veresesi mülkleri ve bir taraftan Medîne-i Münevere Vakfı olup Şahin Beşe tasarrufında olan menzil ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tabaka-i ulyâda iki bâb ve tabaka-i vustâda iki bâb oda ve bir sofa ve tabaka-i süflâda üç bâb odayı ve bi'r-i mâ'i ve kenîfi ve havlıyı müstemil olan menzilin beş hissedeki iki hissesi Ali Ağa bin Mehmed'in ve üç hissesi zevcesi Gevher bint-i Fethullah Kapudan'ın olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin oldıktan sonra mezbûrân Ali Ağa ve Gevher Hatun mahfil-i kazâda merhûm Kûfek (?) Ali Ağa nam sâhibü'l-hayrın evkâfı mütevellisi işbu râfi'ül-kitâb Hacı Mustafa Ağa bin Hasan nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûrına değin vech-i meşrûh üzere müşterek mülkimiz ve hakkımız olan menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-mürâfık mütevellî-i mezbûr Hacı Mustafa Ağa'ya üç yüz kıt'a esedî gurusu bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslîm ol dahi vakf-ı mezbûr ile vech-i mübeyyen üzere iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç yüz kıt'a esedî gurusu mezbûr el-Hâc Mustafa Ağa yedinden tamâmen alup kabz eyledikten sonra yine menzil-i mahdûd-ı mezbûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târihi kitâbdan bir sene tamâmına değin kırk beş kıt'a esedî gurusu ücret ile bize icâr ve teslîm biz dahi istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î mezbûrân Ali ve Gevher Hatun meclis-i mezkûrda dâmatları Ahmed Çelebi bin Mustafa mahzarında her biri i'âde-i kelâm idüp deyn-i mezbûr sene tamâmına değin edâ idemezsek menzil-i mahdûd-ı mezkûr semen-i misliyle âhara bey'a ve semeninden meblağ-ı merkûmı ve ücret-i mezkûreyi edâya ve fazla kalursa bize îsâle ve nâkıs kalursa bize zamân olmak üzere her birimiz işbu mezbûr Ahmed Çelebi'yi tarafımızdan vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediğimizde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eyledi didiklerinde gibbe't-tasdîki'l-mu'teber mezbûre Gevher Hatun'ın sadriye kebîre kızı olup yine mahal-

le-i mezbûrede sâkine olan Hadîce bint-i Ahmed nam hatunun zevci ve tarafından ikrâr-ı âtiye vekîl olduğu zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan mezbûr Ali Ağa ile ve Ahmed Çelebi bin Mehmed şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı câhid-i şer'îde şer'an sâbite olan mezbûr Ahmed Çelebi bin Mustafa nâm kimesne dahi meclis-i mezkûrda mütevellî-i merkûm Hacı Mustafa Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûre Hadîce menzil-i mahdûd-ı mezkûrın derkine ve ücret-i lâzimesine ve asl-ı mâl-ı mezbûra tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile ben kefil oldum didi didikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fî 3 min Cumâdelûlâ sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ömer Efendi bin Ali kâtib-i kassâm, Ahmed Beşe bin Receb, Mehmed bin Ahmed, Mustafa Efendi bin İbrahim el-imâm, Osman Çelebi bin Mehmed el-müezzin, Hüseyin bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

1253 - 1683 (1094) Galata 130: 46a/2 Dava / *Adjudication*

Yeniçerilerin 10. Ağa Bölüğü'ne özel odada yaşayan kişilerin yemek gereksinimlerinin karşılanması için vakfedilen paranın mütevellisi olan Mustafa Beşe, Mehmet Çelebi karşısında mahkemededir. Galata sakinlerinden merhum Ahmet Çelebi, 1678 (H. 1089) yılında vakfın eski müteveli Mahmut Beşe'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 750 esedi kuruşa satmış ve Mehmet Çelebi'yi de vakfa olan borçlanmasına kefil göstermiştir. Merhumun ölmeden önce borcunun 420 kuruşunu Mahmut Beşe'ye ödediğini belirten Mustafa Beşe, asıl para ile kira borcundan kalan 363 kuruşu merhumun kefil Mehmet Çelebi'den almak ister. Mahkeme Mehmet Çelebi'ye görüşünü sorar. Mehmet Çelebi söylenenlerin doğru olduğunu kabul eder. Sonuç olarak mahkeme kalan borcu ödemesi konusunda Mehmet Çelebi'yi uyarır.

Mustafa Beşe, mutawalli of funds endowed for the provision of food for the 10th Squad of the janissaries, sues Mehmet Çelebi. The late Ahmet Çelebi, a resident of Galata, had taken out a 750 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from the former mutawalli Mahmut Beşe in 1678 (AH 1089). Mehmet Çelebi had served the surety of his debt to the waqf. Mustafa Beşe states that, before his death, the deceased paid back 420 kuruş of his debt to Mahmut Beşe. Now he wants his surety Mehmet Çelebi to pay the remaining debt of 363 kuruş, which includes both mortgage and rent. Questioned by the court, Mehmet Çelebi accepts the account. In conclusion, the court instructs Mehmet Çelebi to pay his remaining debt.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerilerinin onuncu ağa bölüğüne mahsûs oda neferâtının ta'âmiyyelerine mevkûfe nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-vesîka Mustafa Beşe ibn Haydar nâm kimesne meclis-i şer'de Mehmed Çelebi bin Dila-ver Bey nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve tak-rîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Çelebi li-ebeveyn karındaşı olup mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Kale Kapısı hâricinde Hacı Memi Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Ahmed Çelebi nâm kimesnenin bin seksen dokuz senesi şehri Ramazanı gurresinden vakf-ı mezbûr malından mütevellî-i sâbık Mahmud Beşe bin Memi yedinden istidâne ve kabz eylediği yedi yüz elli kıt'a esedî guruşu ve müteveffâ-yı mezbûrın huyûtında yedinde mülki olup meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde mezbûr Mahmud Beşe'ye bi-tarîki'l-istiglal bey' ve ba'de't-tahliye ve't-tekâbüz isticâr eylediği mahalle-i mezbûrede vâki' menzil ücretinden zim-metine lâzım gelen tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil oldukdan sonra asl-ı mâl-ı merkûmın dört yüz yirmi guruşını müteveffâ-yı mezbûra huyûtında edâ itmişidi meblağ-ı bâkî üç yüz otuz ve ücret-i menzil-i merkûmdan müteveffâ-yı mezbûrın zimmetine lâzım gelen otuz üç guruş ki cem'an üç yüz altmış üç guruşa kefâletine binâ'en mezbûr Mehmed Çelebi'den bi't-tevliye taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider su'âl [olunup] alıvirilmesi

murâdımdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında fi'l-vâki' kaziyye mütevellî-i mezbûrın takrîri üzre olup cihet-i kefâletden vakf-ı mezbûra zimmetinde vâcibü'l-edâ üç yüz altmış üç guruş deyni olduğunu bi't-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ müceb-i i'tirâfihî meblağ-ı merkûm üç yüz altmış üç guruş mütevellî-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûr Mehmed Çelebi'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Çelebi bin Receb, Hacı Ahmed bin Nasrullah, İsmail Çelebi bin Hacı Nasır, İbrahim Beşe bin Eşref, İsmail Çelebi bin [boş], Musa Çelebi bin Mehmed, Yusuf Beşe bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Memi, Mehmed bin Memi, Mehmed Beşe bin Mustafa.

1254 - 1683 (1094) Galata 130: 46b/1 Dava / *Adjudication*

Sultan Ahmet Han Camisi ve imareti vakfının Galata'daki ihtisap mukataası emini Ali Çelebi, gemici taifesinden Mehmet Yazıcı ile Ahmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Geleneğe göre (kadîmden olgeliğinden beri) Galata ve civarındaki gemiciler, getirdikleri kuru ve yaş meyve, bostan, odun, sadeyağ, zeytinyağı, havyar, susam, mısır, arpa, üzüm vb. ürünlerin vergisini söz konusu vakfın Galata mukataası eminine ödemekle yükümlüdürler. Ali Çelebi'ye göre, sözü edilen gemiciler taşradan getirdikleri ürünlerin bir kısmını Galata'da satmış ve kalan ürünleri satmak için de gemileriyle İstanbul'a geçmişlerdir. Ali Çelebi satılan ürünlerin vergisini istediğinde ise, gemiciler ödemeye yanaşmamışlardır. Bunun üzerine Ali Çelebi bir dilekçe yazarak gemicileri saraya şikâyet etmiştir. Saraydan Ali Çelebi'ye, geleneğe göre hareket edilmesi konusunda bir buyuruldu belgesi gönderilmiştir. Ali Çelebi bu belgeyi mahkemeye sunar. Mahkeme belgeyi inceledikten sonra davalı gemicilere görüşlerini sorar. Gemiciler Ali Çelebi'nin söylediklerini kabul

Melchior Lorichs'in çizgileriyle bir zerzevat satıcısı (16. yy.)

A fruit and vegetable vendor of the sixteenth century, by Melchior Lorichs.

etmekle birlikte gemileriyle İstanbul'a geçtikten sonra ürünlerin vergilerini İstanbul muhtesibine ödediklerini söylerler. Bunun üzerine mahkeme Galata bölgesinden güvenilir kişilerin görüşüne başvurur. Onlar da Galata'ya gelen gemicilerin geleneğe göre (kadîmü'l-eyyâmdan berü) yüklerinin bir kısmını İstanbul'da satsalar bile vergisini Galata muhtesibine ödediklerini söylerler.

Sonuç olarak sunulan buyurulduyu da değerlendiren mahkeme söz konusu ürünlerin vergisini Ali Çelebi'ye ödemesi konusunda Mehmet Yazıcı ile Ahmet Çelebi'yi uyarır.

Ali Çelebi, tax farming (mukataa) officer of the Sultan Ahmet Han mosque and soup-kitchen waqf and superintendent of guilds and markets (ihtisab) in Galata, sues sailors Mehmet Yazıcı and Ahmet Çelebi. Customarily (kadîmden olıgeldiğinden beri), sailors in Galata have been required to pay the taxes of the products they bring on their ship to the tax farming officer of the waqf in Galata. According to Ali Çelebi, the sailors in question have sold some of the products they brought from the provinces in Galata, but then went on to İstanbul to sell the remainder. When Ali Çelebi asked for the tax of the sold products, they refused to pay the tax. Subsequently, Ali Çelebi petitioned the Palace with a complaint, to which the Palace responded by a buyuruldu document ordering sailors to obey the custom. Ali Çelebi presents to court the buyuruldu document. Examining the document, the court questions the sailors, who accept Ali Çelebi's claims. Yet, they add that on goods sold in İstanbul they paid their taxes to the superintendent examining measures (muhtesib) of İstanbul. The court then consults some trustworthy individuals from Galata. They state that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan berü) even if they sell some of their products in İstanbul, sailors are required to pay their taxes to the muhtesib of Galata. Relying partly on the buyuruldu document, the court instructs Mehmet Yazıcı and Ahmet Çelebi to pay the taxes on the products to Ali Çelebi.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da binâ buyurdıkları câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfından olan mahrûsa-i Galata voyvodaları mukâta'âtından ihtisâb mukâta'ası emîni olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Ali Çelebi ibn Mustafa mahfil-i şer'de sefîne re'islerinden olup mahrûsa-i mezbûrede Selîme Hatun Mahallesi'nde sâkin Hacı Mehmed Yazıcı bin İbrahim ve Süheyl Bey Mahallesi'nde sâkin Ahmed

Çelebi ibn Mehmed nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'inde olan rû'esâ tâ'ifesi sefine ile âhar diyardan getürdükleri kurı ve yaş meyve ve sebze [?] ve odun ve revgan-ı sâde ve revgan-ı zeyt ve havyar ve [...] ve sisam ve daru ve arpa ve üzüm ve sâ'ir emti'anın rûsûm-ı âliyesi vakf-ı mezbûra 'âid ve mukâta'a-i mezbûr mah-sûlünden olmağla bu âna değin zikr olunan emti'a yüki ile gelüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'i iskelelerine yanaşup palamar bağlayup metâ'ının bir mikdârını çıkardıktan sonra mâ'adâsını satmak mümkün olmamağla bey' için İstanbul'a geçüp bakıyye-i metâ'ını İstanbul'a bey' iden sefinelerin rûsûm-ı emti'asını bi'l-küllîye vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibi olanlar alıgelüp ve bu vech üze taraf-ı şehri yârîden emr-i âlî dahi sâdır olmuşiken mezbûrândan her biri zikr olunan metâ'lar ile taşradan gelen sefinele-rini Galata'ya yanaşdırup palamar bağlayup ve metâ'larının birer mikdârını çıkarup Galata'da bey' itdiklerinden sonra bakıyyesini bey' için sefinelerini İstanbul'a geçürüp boşaltmalarıyla vakf-ı mezbûra ait olan rûsûm-ı mu'tâdeyi taleb eylediğimde teslimden imtinâ' iderler hatta der-i adle arzihâl eylediğimde mukaddemden bu âna gelince ne vech üze olıgelmiş ise ol vech üze amel olunup min ba'd olıgelmişe mugâyir bir ferde iş itdirilmeye deyü yedime buyuruldı-i şerîf dahi virilmişdir nazar [olunup] ve rûesâ tâ'ifesin-den olup hâzırûn-ı bi'l-meclis olan bi-garaz müslimînden istihbâr ve mezbûrâna su'âl olunup husûs-ı mezbûrdan zimmetlerine lâzım gelen rûsûm-ı mu'tâdeyi vakf-ı mezbûr için bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyü mazmûnları takrîrlerine mutâbık ve bin seksen dört senesi Rebi'ülevvelinin evâsıtı ile müverrah emr-i münîf ve târih-i kitâb günü ile müverrah buyuruldı-yı şerîf ibrâz itmeğın ba'de'n-nazar ve'l-kırâ'et ve gibbe's-su'âl mezbûrân Hacı Mehmed Yazıcı ve Ahmed Çelebi cevâblarında fi'l-vâki' sefinele-riyle taşradan metâ' getürüp Galata iskelelerine yanaşup palamar bağlayup ve metâ'larının birer mikdârını çıkardıklarını ve zikr olunan emti'a ile Galata ve tevâbi'inde yanaşan sefineler metâ'la-rının rûsûmını kadîmden olıgeldiğinden berü vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibi olanlara viregeldüklerini ikrâr ve lâkin bakıy-

ye-i metâ'larımız bey' için sefineleri İstanbul'a geçürüp boşaltmışımıza binâ'en resm-i mezkûrî bi'l-küllîye İstanbul muhtesibine edâ eyledik deyü ta'allül itdiklerinde husûs-ı mezbûr mahrûsa-i mezbûre ahâlisinden olup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn-i mezkûrîne istihbâr olundıkda fi'l-hakîka hâl emîn-i mezkûrın takrîr eylediği minvâl üzre olup emti'a-i mezbûre ile taşradan yüklü gelüp Galata ve tevâbi'inde yaşup palamar bağlayup sefinelerden metâ'larının ba'zını İstanbul iskelelerine çıkarırlarsa dahi rûsûmını kadîmü'l-eyyâmdan berü bi'l-küllîye vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibleri aligelmışlerdir deyü alâ tarîki'ş-şehâde haber virdiklerinde ber müceb-i fermân-ı cihân-mutâ' resm-i mezkûrî emîn-i vakf-ı mezbûr için emîn-i mezbûra teslîme mezbûrân el-Hâc Mehmed ve Ahmed Çelebi'ye ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ilâhîr li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Ahmed, Hasan Beşe bin Mustafa, Hasan Yazıcı bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ali, Mustafa Çelebi bin Rece, Hasan Beşe bin Veli, Hacı Mehmed bin Abdullah, Hacı Mustafa bin Süleyman, İsa Beşe bin Yusuf, Yahya Beşe bin Ömer, Abdülbaki Ağa bin Hüseyin, Abdullah Çelebi bin Ali, Mustafa bin Eşref, Mustafa Çelebi bin Ali, Yusuf Beşe bin Abdullah ve gayruhum.

1255 - 1683 (1094) Galata 130: 49a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Eski Bosna valisi Halil Paşa'nın kethüdası ve vekili olan Mehmet Ağa mahkemededir. Halil Paşa'nın, Mahmut Efendi Vakfı'ndan Galata Fındıklı Kasabası'nda günlük 24 akçe ertelenmiş kira ile kiraladığı bir keresteci dükkânı, bir kasap dükkânı, bir çörekçi fırını ve iki adet evi vardır. Halil Paşa söz konusu mülklerin yıpranmış olmasından dolayı, arsalarının üzerine, maliyeti peşin kiradan düşülmek şartıyla, yeniden mülk yaptırmayı istemektedir. Müvekkilinin bu konuda mütevelliden izin aldığını

belirten Mehmet Ağa, mahkemeye Galata kadısına hitaben yazılmış ve bu izni belgeleyen bir de buyuruldu belgesi sunarak mahkemeden söz konusu arsanın keşfedilerek üzerindeki yıkıntıların değerinin belirlenmesini ister. Mahkeme iki bilirkişiyi keşif yapması için bölgeye gönderir. Bilirkişiler mütevellî ve bölge halkının önde gelenleri huzurunda keşif yaparlar. Yapılan keşif sonucunda arsanın ölçüsünün 2527 zira, üzerindeki yıkıntının değerinin de 36.570 akçe olduğu saptanır. Mahkeme de yapılan keşif işlemini tescil eder.

Mehmet Ağa, steward and legal agent of the former governor of Bosnia (Bosna), Halil Paşa, is in court. Halil Paşa has rented from the Mahmut Efendi Waqf in the Fındıklı town of Galata a lumber store, a butcher, a pastry bakery, and two houses for 24 akçe per day. The properties in question being in disrepair, Halil Paşa wants to build new structures on the land, with the building expenses to be deducted from the advance payment. Stating that his client has received permission from the mutawalli, Mehmet Ağa presents to court a buyuruldu addressed to the judge of Galata, which documents this permission. He wants the court to conduct an investigation to determine the value of the ruins on the plot. The court appoints two experts, who conduct an investigation in the presence of the mutawalli and notables of neighborhood. The experts decide that the size of the plot of land is 2,257 zira, and the value of its ruins 36,570 akçe. The court registers these findings.

Sâbıkan Bosna vâlisi olan vezîr-i zî-şân sadr-ı âlî-şân sâhibü'l-izzî'r-râsih mâlikü's-şerefi's-şâmih zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' râfi'-i hâze'l-vesîka Halil Paşa ibn el-merhûm İsa Ağa hazretlerinin kethüdâsı ve tarafeynden husûs-ı âti'l-beyâna vekîli olan umdeti'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa ibn Yusuf meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp defterdâr-ı sâbık merhûm Mahmud Efendi Evkâfî'ndan olup mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Fındıklı'da vâki' bir taraftan yahudihâne ve bir taraftan deryâ

ve bir taraftan ba'zan etmekci Hasan Çelebi ibn Süleyman nâm kimesne tasarrufında olup vakf-ı mezbûrdan olan menzil ve ba'zan Şaban Efendi menzili ve ba'zan merhûm-ı mezbûrın türbesi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir unci değirmeni ve bir keresteci dükkânı ve bir kasab dükkânı ve bir çörekci fırını ve iki bâb menzil ve mücerredîn odaları ve deryâ tarafından vâki' arsa-i hâliyeyi müvekkilim müşârûn-ileyh Halil Paşa hazretleri icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî yirmi dört buçuk akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufında olup ve mu'accesine mahsûb olmak üzere nukzı ve malıyla bi'l-küllîye müceddeden binâya mütevellî kibelinden me'zûn olmağın işbu yedimde olan fermân-ı âlî mücebince kibel-i şer' den hudûd-ı mezbûr ile mahdûd olan mahallin üzerine varılup mebniyeten ve hâliyeten arsası bi'l-küllîye mesâha ve ebniye harâbesinin kıymet-i nukzı keşf ve tahmîn-i sahîh ile tahmîn olundığı mahallinde tahrîr olunmak bi'l-vekâle matlûbımdır deyü bu fakîre hitâben buyuruldu-i şerîf ibrâz itmeğın imtisâlen-leh savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi ibn el-merhûm Ali Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlarından üstâd İbrahim Çelebi ibn Yusuf ve üstâd Ali Beşe ibn Yusuf ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile üzerine varup vakf-ı mezbûrın bi'l-fi'l mütevellîsi kâ'im-makâmı olan İbrahim Efendi bin Şaban mahzarında keşf ü nazar eylediklerinde fi'l-vâki' zikr olunan iki dükkân ve değirmen ve fırın ve iki menzil ve odaların binâları bi'l-küllîye harâb olup müceddeden binâya muhtâc olduğunu ba'de'l-mu'âyene ve'l-müşâhede mi'mârân-ı mezbûrân mesâha eylediklerinde mahall-i mahdûd-ı mezbûrın mebniyeten ve hâliyeten min haysi'l-mecmû' iki bin beş yüz yirmi yedi zirâ' arsası olduğu müte'ayyin olduktan sonra cem'an bin yüz otuz altı zirâ' arsa üzerinde olan değirmen ve iki dükkân ve fırın ve iki menzil ve odaların mecmû'-ı ebniyesinin kıymet-i nukzı dahi ancak otuz altı bin beş yüz yetmiş akçedir bir akçe ziyâde tahammülü yoktur deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve müslimîn-i mezkûrîn icmâ' ve ittifâk eylediklerinde mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Çukadar İbrahim Beşe bin Hacı Mehmed ve Süleyman bin Hasan ile mec-

lis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-vaka‘a
bi’t-taleb [ketb] olundı fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-‘işrîn min şehri
Rebî‘ilâhir li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûd

El-Hac İbrahim Çelebi bin el-Hâc Mehmed, Ömer Çelebi ibn Mehmed kâtib-i vakf, İbrahim Çelebi ibn Hacı Yusuf, Hüseyin Ağa ibn Ali, Mustafa Bey bin Ahmed Ağa, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Ahmed Beşe bin Abdullah, Mustafa Ağa bin Mehmed, Yusuf Beşe bin Abdullah, Halil Beşe bin Kalaycı, Mehmed Bey bin Rıdvan, Hüsrev Bey bin Abdullah, Ahmed Bey bin Emin Bey, Mehmed Ağa bin Ömer Kilâbizade [?], İbrahim Bey bin Ahmed.

1256 - 1683 (1094) Galata 130: 52a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Galata’nın Bereketzade Mahallesi Ermenilerinden Karabet, merhum Silahdar Mustafa Paşa’nın Firuz Ağa Mahallesi’ndeki çeşme için vakfettiği paranın mütevellisi Hüseyin Bey ile birlikte mahkemededir. Karabet, vakıf parasından bir yıl sonra ödemek koşuluyla 15 kuruşu faiz (çuka bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere 115 esedi kuruş borç alır. Karabet aldığı borç karşılığında mütevelliyeye bazı mücevherlerini rehin bırakır. Buna ek olarak iki Ermeni Karabet’in borcuna kefil olurlar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Karabet, an Armenian resident of Galata’s Bereketzade neighborhood, is in court with Hüseyin Bey, mutawalli of funds endowed by the late Silahdar Mustafa Paşa for a fountain in the Firuz Ağa neighborhood. Karabet takes out a 115 esedi kuruş loan out of waqf funds to be paid back in one year. 15 kuruş of this amount is for interest (mentioned as the price of broad cloth). To secure his debt, Karabet pawns some jewelry. In addition, two other Armenians serve as sureties for the debt. The court registers the transactions.

Mahrûsa-i Galata mahallâtından Bereketzâde Mahallesi sâkinlerinden Karabet veled-i Alekcan nâm Ermeni mahfil-i kazâda merhûm ve mağfûrûn-leh Silahdar Mustafa Paşa'nın mahrûsa-i mezbûre hâricinde Firuz Ağa Mahallesi'nde vâkî çeşmesi mühimmâtına vakf eylediği nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin Bey bin Abdülkerim nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mütevellî-i mezbûr yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan yüz kıt'a esedî gurus istidâne ve kabz idüp ve semeni târih-i kitâbdan bu sene tamâmına değin mü'eccel ve mevcûd olmak üzere yedinden iştirâ ve kabz eylediğim çuka bahâsından dahi on beş gurus deynim olmağın cem'an vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımı'l-kazâ yüz on beş kıt'a esedî gurus deynim mukâbelesinde emlâkimden bir çift zümrüd altun küpe ve incü ile masnû' bir cevâhir kuşak mütevellî-i mezbûr yedine irhân ve teslîm idüp ol dahi bi't-tevliyet irtihân ve kabz eyledi didikde gıbbe't-tasdîk mahalle-i mezbûre sükkânından Adanos veled-i Yakopşah ve Kirkor veled-i Zadod nâm Ermeniler dahi asl-ı mâl-ı merkûm ve ribh-ı mezkûra tarafeynden emr ü kabûli hâvî kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil olmağın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'işrîn min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi, Mehmed Ağa bin Ömer Ağa, el-Hâc Ali bin Musa, Osman Çelebi bin Abdullah, Mustafa Beşe bin Receb, el-Hâc Hüseyin bin Abdullah, İbrahim [bin] Musa, el-Hâc Hasan bin Ali ve gayruhum.

1257 - 1683 (1094) Galata 130: 54a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Kalender Efendi'nin hür edilmiş kölelerinin kullanması için vakfettiği Tophane'deki evin mütevellisi bulunmamaktadır. Merhumun hür edilmiş bir kölesinin soyundan gelen Ahmet Bey, mahkeme tarafından bu evin mütevellisi olarak atanır.

A house in Tophane endowed by the late Kalender Efendi for the use of his emancipated slaves does not have a mutawalli. The court appoints Ahmet Bey, a descendant of a deceased emancipated slave, as the mutawalli of the house.

Merhûm Kalender Efendi nam sâhibü'l-hayrın utekâ ve evlâd-ı utekâsına meşrûta vakfı olup mahmiyye-i Galata muzâfâtından kasaba-i Tophâne'de Molla Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çavuşzâde mülki ve bir taraftan Ayaspaşa Vakfı olan ve bir taraftan ba'zan Mustafa bin Nasuh zevcesi mülki ve ba'zan tarîk-i hâss ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmü'l-müştemilât olan menzilin mütevellîsi olmayup kıbel-i şer'den bir mütevellî nasbindan lâ-büdd olmağla hâkim-i mevkî-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri dahi yine mezbûrın mu'takî olmağla hâlen menzil-i mezbûrın meşrûtiyet üzre mutasarrıfı ve min külli'l-vücûh tevliyetine ehil ve müstahikk olan işbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Bey ibn Abdülvehhâb nâm kimesneyi vakf-ı mezbûra hasbî mütevellî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb ü sebt olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Şaban Efendi, Mustafa Efendi ibn İmam, Ahmed Ağa ibn kethüdâ-yı İshak Efendi, Hacı Abdullah ibn Abdülkadir, Mehmed Beşe bin Hüseyin, Mustafa Efendi ibn Abdurrahman, İbrahim bin Abdullah, Hacı Süleyman bin Abdullah, Mustafa Bey bin Sinan, Müstecab bin Mehmed, Hüseyin bin Mahmud.

1258 - 1683 (1094) Galata 130: 54a/4 Dava / *Adjudication*

Merhum Kalender Efendi'nin vakfettiği evin mütevellisi Ahmet Bey, bu evin komşusu olan Mehmet Bey karşısında mahkemededir. Ahmet, mütevellisi olduğu evin bahçesine Mehmet Bey'in el

koymasından şikâyetçi olur. Mahkeme Mehmet Bey'e görüşünü sorar. Mehmet Bey, söz konusu bahçenin dört yıl önce satın aldığı evine ait olduğunu öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Ahmet Bey'den savını desteklemesini ister. Herhangi bir kanıt sunamayan Ahmet Bey, Mehmet Bey'e yemin ettirilmesini teklif eder. Mehmet Bey de söz konusu bahçenin merhuma ait olduğunu bilmediğine yemin eder. Sonuç olarak mahkeme Ahmet Bey'i kanıtı olmadan dava açmaması konusunda uyarır.

Ahmet Bey, mutawalli of a house endowed by the late Kalender Efendi, sues Mehmet Bey, neighboring the house. Ahmet Bey complains that Mehmet Bey has confiscated the garden of a waqf house. Questioned by the court, Mehmet Bey states that the garden belongs to his house, which he had bought four years earlier. The court then asks Ahmet Bey to support his claim. Unable to provide evidence, Ahmet Bey proposes that Mehmet Bey take an oath. Mehmet Bey states under oath that he did not know that the garden belonged to the deceased. The court instructs Ahmet Bey not to file another case without sufficient evidence.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den bi'z-zât bu fâkîr zikri âtî hadîkanın üzerine varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde merhûm Kalender Efendi nam sâhibü'l-hayrın vakfı olup mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasa-ba-i Tophâne'de Molla Çelebi Mahallesi'nde vâkî' bir taraftan Çavuşzâde mülki ve bir taraftan Ayaspaşa Vakfı ve bir taraftan ba'zan Mustafa bin Nasuh zevcesi mülki ve ba'zan tarîk-i hâss ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve ma'lûmü'l-müştemilât menzilin kibel-i şer'den mansûb hasbî mütevellîsi ve utekâ-i vâkıfdan olmağla meşrûtiyet üzre mutasarrıfı olan Ahmed Bey ibn Abdülvahab nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda zikri âtî hadîkaya muttasıl olup bir taraftan mezbûr Mehmed Bey'in mülki ve bir taraftan benim tasarrufımda olan vakıf menzil bâğ-çesi ve bir taraftan ba'zan Saliha Hatun Vakfı ve ba'zan Çubukcı

Ali mülki ve bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd olup taşdan mebnâ sed üzerinde vâki’ binâ zirâ’ıyla tûlen on beş zirâ’ ve arzan sekiz zirâ’ bi-hesâb-ı terbî’i yüz yirmi zirâ’ harâb hadîka mütevellîsi olduğum menzil-i mevkûf-ı mezbûrın müstemilâtından olmağla vakf olup hakk-ı meşrûtam iken mezbûr Mehmed Bey zikr olunan yüz yirmi zirâ’ hadîkaya bi-gayr-ı hakk vaz’-ı yed ider suâl olunup mezbûr Mehmed Bey’in kasr-ı yedine ve bana teslimi tenbîh olunması bi’t-tevliye matlûbımızdır didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mehmed Bey cevâbında fi’l-hakîka hadîka-i mezbûrenin doksan senesinden bu âna işbu mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Mustafa Çavuş mülki ve bir taraftan Ayaspaşa Vakfı ve bir taraftan sâlifü’z-zikr vakıf menzil bâğçesi ve bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd ve ma’lûmü’l-müstemilât olan menzilin müstemilâtından olmağla hâlen yedimde mülkim ve hakkımdır deyü vaz’-ı yedini ikrâr ve lâkin vech-i mezkûr üze vakfiyetini inkâr idicek mütevellî-i mezbûrdan hadîka-i mezbûrenin vakfiyetine beyyine taleb olundıkda ikâmet-i beyyineden izhâr-ı acz ile isrû’l-istihlâf fi’l-vaki’ hadîka-i mezbûre merhûm-ı mezbûrın vakfı olduğu ma’lûmı olmadığına mezbûr Mehmed Bey’e yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ vefki’l-mes’ûl yemîn bi’llâh itmeğın mücebiyle mütevellî-i mezbûr bilâ-beyyine bî-vech mu’ârazadan men’ olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb kayd olundu fi 13 Cumâdelûlâ sene 1094

Şühûd

Fahrü’l-müderrisîn Şaban Efendi, İmam Mustafa Efendi, Ahmed Ağa kethüdâ-yı İshak Efendi, Hacı Süleyman bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Abdurrahman, Hacı Abdullah bin Abdülkadir, Müstecab bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Hüseyin, İbrahim bin Abdullah, Hüseyin bin Mahmud, Mustafa Bey bin Sinan, Siyavuş Bey bin Abdullah, Ivaz Bey bin Abdullah.

1259 - 1683 (1094) Galata 130: 55a/5 Dava / *Adjudication*

Kasımpaşa’nın Kulaksız Mahallesi’nde bulunan Belkis Hatun Vakfı’nın mütevellisi Seyyit Mustafa Çelebi, eski mütevellî Ahmet

Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa Çelebi, Müslim cemaat tarafından muhasebesi görüldükten sonra görevinden alınan Ahmet Çelebi'de vakıf malından 290 kuruş kaldığını söyler. Mahkeme Ahmet Çelebi'ye görüşünü sorar, o da söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme vakfa olan borcunu ödemesi konusunda Ahmet Çelebi'yi uyarır.

Seyyit Mustafa Çelebi, mutawalli of the Belkıs Hatun Waqf in Kasımpaşa's Kulaksız neighborhood, sues the former mutawalli Ahmet Çelebi. Seyyit Mustafa Çelebi states that Ahmet Çelebi, who was recalled after the Muslim community examined his accounts, owes the waqf 290 kuruş. Questioned by the court, Ahmet Çelebi corroborates the account. The court then instructs him to pay his debt to the waqf.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından kasaba-i Kasımpaşa'da Kulaksız Mahallesi'nde vâki' merhûme Belkıs Hatun vakf eylediği nükûda bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda vakf-ı mezbûrın sâbikan mütevellîsi olan Ahmed Çelebi bin Ali mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ahmed Çelebi vakf-ı mezbûrın sâbikan mütevellîsi iken azl olunup cemâ'at-i müslimîn ma'rifetiyle muhasebesi görüldükde asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan makbûzı olan ma'lûmü'l-mikdâr meblağın iki yüz doksan kıt'a esedî gurusını zamân-ı tevliyetinde kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle zimmetinde zuhûr idüp vakf-ı mezbûra deyni olmağın hâlen meblağ-ı mezbûrı vakf için bi't-tevliye taleb eylediğimde bana teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed Çelebi cevâbında fi'l-vâki' kazıyye vech-i muharrer üzre olup vakf-ı mezbûra el-ân zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ iki yüz doksan kıt'a esedî gurusu deynim vardır deyü bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ müceb-i i'tirâfihî meblağ-ı mezbûrı vakf-ı mezbûr için mütevellî-i mezbûra teslîme mezbûr Ahmed Çelebi'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olun-

dı fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-‘işrîn min Cumâdelûlâ li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûd

İbrahim Efendi bin Mustafa, Mustafa Efendi bin Abdurrahman, es-Seyyid Hasan Çelebi bin es-Seyyid Mehmed, Mustafa Ağa bin Mehmed el-mübâşir ve gayruhum.

1260 - 1683 (1094) Galata 130: 55b/1 Dava / *Adjudication*

Kayserili Hüseyin Ağa’nın vekili Ali Ağa, Rumeli kazaskeri Mustafa Efendi’nin vekili Osman Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Ali Ağa’ya göre, Hüseyin Ağa’nın İstinye’deki Balta Limanı’nda deniz kenarındaki yalısının karşısında bir bağı vardır. Sultan Bayezit Camisi Vakfı’ndan kiralanmış (mukataalı) olan bu bağı Hüseyin Ağa, bir gün önce vekil Osman Efendi’ye 7650 esedi kuruşa devretmiştir. Hüseyin Ağa, bunun dışında yine söz konusu vakıftan kirali olup aynı bölgede bulunan iki çayırını da 100 esedi kuruşa devretmiştir. Ali Ağa şimdi mahkemede yapılan işlemlerin parası olan 7750 kuruşu Osman Efendi’den almak ister. Mahkeme Osman Efendi’ye görüşünü sorar. Osman Efendi söylenilen devir işlemlerini doğrulamakla birlikte Ali Ağa’nın vekâletini bilmediğini söyler. Bunun üzerine mahkeme Ali Ağa’dan vekâletini kanıtlamasını ister. Ali Ağa getirdiği şahitler desteğiyle Hüseyin Ağa’nın vekili olduğunu kanıtlar. Sonuç olarak vekil Osman Efendi söz konusu parayı Ali Ağa’ya öder. Ali Ağa da müvekkilinin Mustafa Efendi ile söz konusu devir işlemine ilişkin bir davası kalmadığını söyler.

Ali Ağa, legal agent of Hüseyin Ağa from Kayseri, sues Osman Efendi, legal agent of Mustafa Efendi, chief military judge (kazasker) of Rumeli. The plaintiff states that Hüseyin Ağa has a vineyard across his seaside residence (yalı) in Baltalimanı, İstinye. A day earlier, Hüseyin Ağa transferred this vineyard rented from the Sultan Bayezit Mosque Waqf (tax farming) to legal agent

Osman Efendi for 7650 esedi kuruş. In addition, he transferred two meadows in the same region, rented from the same waqf, for 100 esedi kuruş. Now, in court, Ali Ağa wants to collect the 7750 kuruş from Osman Efendi. Questioned by the court, Osman Efendi corroborates the transfers but refuses to recognize Ali Ağa's legal agency. Asked to prove his agency, Ali Ağa brings witnesses to court, who testify in favor. Osman Efendi then pays the sum in question to Ali Ağa. Ali Ağa states that his client has no further issue regarding the transfers.

Husûs-ı âti'l-beyânı mahallinde istimâ' ve tahrîr[i] iltimâs olunmağın savb-ı şer'den me'zûn-ı bi'l-hükm olup irsâl olunan mevlânâ Ahmed Efendi bin Ali menzil-i âti'z-zikre varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikte vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Kayseriye mahallâtından Hüseyinli Mahallesi'nde sâkin ve Dülgerzâde dimekle şehîr Hüseyin Ağa bin Mehmed Ağa bin Hasan'ın ammı ve tarafından husûs-ı âti'z-zikirde vech-i âti üzere vekâlet iddi'â iden fahrü'l-akrân Ali Ağa ibn Hasan meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda bi'l-fi'l Rumili kâdi'askeri olan a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâ'i'l-müteverri'in yenbû'u'l-fazl ve'l-me'âlî metbû'u'l-efâzıl ve'l-e'âlî alemü'l-ilm ve'l-hüdâ menârü'l-fazl ve't-takiy hallâlü'l-müşkilâti'd-dîniyye keşşâfü'l-mufasssalâti'l-yakîniyye miftâh-ı künûzi'd-dekâyık misbâh-ı rümûzi'l-hakâyık Mustafa Efendi ibn Abdülhalim hazretlerinin taraf-ı bâhirü's-şereflerinden cemî' ümûrlarına vekîl ve dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahrûsa'da bi'l-fi'l kassâm askeri olan umdetü'l-müderisîni'l-kirâm kıdvetü'l-muhakkıkîni'l-fihâm Uşşâkîzâde Osman Efendi bin el-merhûm Abdullah Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'z-zikrin sudûrına değin müvekkilim mezbûr Hüseyin Ağa'nın yedinde mülki ve hakkı olup mahmiyye-i Galata'ya tâbi' İstinye Nâhiyesi'nde Boğazkesen Kalesi hâricinde Balta Limanı dimekle ma'rûf mahal kurbünde vâki' bir taraftan umdetü'l-müderisîni'l-kirâm Caferzâde Efendi mülki ve bir taraftan bahr ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd hâri-

ciyyesi fevkânî üç bâb oda ve üç sofa ve bir dehliz ve bir kenîf ve iki bâb tahtânî oda ve bir âhûr ve bir hamam ve camekan ve kayıkâne ve liman ve bir matbah ve üzeri kameriyeli bir köşki ve sağır ve kebîr üç kıt’a hadîka ve bir mikdâr havluyı ve dâhiliyyesi fevkânî bir sedli kebîr oda ve bir kiler odası ve bir kebîr dehliz ve bir kenîf ve iki sağır oda ve bir [...] oda ve bir tahta-pûş ve tahtânî bir hamam ve bir matbah ve bir camekan ve iki sofa ve biri birine geçer üç bâb oda ve zât-ı eşcâr-ı müsmire hadîkayı müstemil menzili bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık ve menzil-i mahdûd-ı mezkûrın karşusunda vâki’ bir taraftan Mehmed Ağa nâm kimesne hadîkasını ve bir taraftan Sipâhioğlu Hacı Hasan mülki ve bir taraftan sâbıkâ Anadolu kâdı’askeri olan a’lemü’l-ulemâ’i’l-izâm efdalü’l-fudalâ’i’l-fihâm yenbû’u’l-fezâil ve’l-me’âlî menbû’ü’l-efâdil ve’l-e’âlî Abdurrahimzâde Mehmed Efendi mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmire ve beş aded kapuyı ve bir harâb köşki ve bir havuzı hâviye hadîkayı bana kâffeti’l-menâfi’ ve’l-mürâfık ve yine mahall-i mezbûrda vâki’ bir taraftan sâbıkâ yeniçeri ağası olan umdetü’l-emâcid ve’l-e’âlî Kara Hasan Ağazâde demekle şehîr Mustafa Ağa bağı ve bir taraftan Helvacı Mahmud Ağa bağı ve bir taraftan Mehmed Ağa nâm kimesne bağı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve gürûmı müstemil olup arsasının merhûm Sultan Bayezid-i Velî’nin İstanbul’da vâki’ Câmi’-i Şerîfi Vakfı’na mukâta’a-i kadîme-i ma’lûmesi olan bağı cemî’ü’l-hukûk ve’l-mürâfık bi-safka-i vâhide vekîl-i müşârün-ileyh Osman Efendi’ye târih-i kitâbdan bir gün mukaddem tarafeynden icâb ve kabûlî hâvî şürût-ı müfsideden ârî bey’-i kat’î ile yevm-i akidde semen-i misli olan yedi bin altı yüz elli kıt’a esedî guruşa bi’l-vekâle bey’ ve her biri tefvîz-i âti’z-zikrin sudûrına değin müvekkilim mezbûr Hüseyin Ağa’nın tasarrufında olup yine mahall-i mezbûrda vâki’ etrâf-ı erba’adan ba’zan tarîk-i âmm ve ba’zan vâdi ile ve bir kıt’ası bir taraftan Hacı Hüseyin Paşazâde [boş] Bey çayırı ve bir taraftan Emrullah Çelebi bağı ve bir taraftan Oruç Ağa çayırı ve bir taraftan cebel ile mahdûd olup kezâlik her birinin vakf-ı mezbûra mukâta’a-i ma’lûmesi olan iki kıt’a çayırı

ma'rifet-i mütevellî ile yüz kıt'a esedî gurusu bedel mukâbelesinde yine vekîl-i müşârün-ileyhe bi'l-vekâle ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi müvekkil-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi hazretleri için ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle iştirâ ve kabûl ve tefevvüz eylemişidi semen-i mezbûr ile bedel-i merkûmın cem'an yedi bin yedi yüz elli kıt'a esedî gurusu taleb eylediğimde bana teslimden imtinâ' ider su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl vekîl-i müşârün-ileyh Osman Efendi cevâbında fi'l-hakîka bey'-i merkûmı semen-i misli olan meblağ-ı merkûma iştirâsını ve zikr olunan iki kıt'a çayırı ma'rifet-i mütevellî ile yüz kıt'a esedî gurusu bedel mukâbelesinde tefevvüzünü ikrâr ve lâkin vekîl-i merkûmın vech-i mübeyyen üzre vekâletini inkâr idicek vekîl-i mezbûr Ali Ağa'dan sıdk-i makâline beyyine taleb olundıkda udûl-i ahrâr-i ricâl-i müslimînden olup mahrûsa-da merhûm şehzâde Sultan Mehmed Han Cami'-i Şerîfi kurbünde sâkin ve şehri demekle şehîr Mehmed Ağa bin Hasan ve mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Hamza Bey ibn Hüseyin ve Salih Ağa ibn Osman nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırûn olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka müvekkil-i mezbûr Dülgerzâde Hüseyin Ağa ibn Mehmed Ağa bin Hasan li-ebeveyn ammi merkûm Ali Ağa ibn Hasan'ı emlak-ı merkûmesini semen-i misli ile âhara bey' ve kabz-ı semene ve zikr olunan çayırıları bedel-i misli ve ma'rifet-i mütevellî ile âhara ferâğa bizim huzûrımızda vekîl ve nâ'in-i menâb nasb ü ta'yîn eyledikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini edâya müte'ahhid oldu biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye itdikden sonra zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan müslimînden tezkiye olundıkda şühûd-ı mezbûre her biri Mehmed Ağa ve Hamza Bey ve Salih Ağa'dan her biri için adl ve câ'izü's-şehâdedir deyü haber verdiklerinde şehâdetleri makbûle olup mücebiyle sübût-ı vekâlete hükm ve semen-i mezbûr ile bedel-i merkûmı vekîl-i merkûm Ali Ağa'ya edâya mûmâ-ileyh Osman Efendi'ye tenbîh olundıktan sonra vekîl-i mezbûr Ali Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda müşârün-ileyh Osman Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan emlak-ı mebî'anın yevm-i akidde semen-i

misli olan yedi bin altı yüz elli esedî gurusu ile bedel-i merkûm yüz kıt'a esedî gurusu ki min haysi'l-mecmû' yedi bin yedi yüz elli kıt'a esedî gurusu müvekkileri mûmâ-ileyh Mustafa Efendi hazretlerinin malından olmak üzre vekîl-i müşârün-ileyh yedinden vekâlet-i mahkiyem hasebiyle bi't-tamam ve'l-kemâl alup kabz eyledim ba'de'l-yevm emlâk-ı merkûme müvekkil-i müşârün-ileyh Mustafa hazretlerinin mülk-i müşterâları ve zikr olunan çayırklar hakk-ı müfevvezleri olup keyfe-mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Çukadar İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Cumâdelülâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyin Ağa kethüdâ-yı Vâlide Sultan, umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mehmed Efendi Kapucızâde, umdetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Efendi Ruznâmecî ebu'l-feth Sultan Mehmed Han, fahrü'l-[...] es-Seyyid Mahmud Çelebi el-Hamîdî, fahrü'l-akrân el-Hâc İsmail Ağa bin Ali kethüdâ-yı hazret efendi sâbıkâ, zahrü'l-emsâl Eyüp Ağa tâbi-i Hüseyin Ağa, umdetü'l-kuzâtî'l-İslâm Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi, umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Emin Mehmed Efendi, es-Seyyid Abdünnebi Efendi el-imâm bi-mescid-i Bazirgân, fahrü'l-müderrisîn Mehmed Efendi bin Mustafa, fahrü'l-müderrisîn Hüseyin Efendi ibn Yusuf Efendi, Ahmed Efendi bin Pirî, fahrü'l-kuzât Mehmed Efendi Arabzâde, Yahya Çelebi bin Mehmed, Mehmed Efendi bin Abdülkirâm, Mehmed Efendi bin Vahîdüddîn [?], Halil Çelebi bin Bayram, İbrahim Çelebi bin Mahmud, Nuh Efendi bin Musa, Abdullah Efendi bin Mustafa, Osman Çelebi bin Mustafa Efendi, Mehmed Efendi bin Abdurrahman, fahrü'l-akrân Solakzâde Mehmed Ağa, Ali Efendi eş-Şeyh Mehmed Efendi, fahrü'l-emsâl el-Hâc Receb kethüdâ-yı merhûm Çavuşzâde Efendi, es-Seyyid Hacı Mustafa bin Hamza, Yusuf Efendi bin Mehmed, Mehmed Efendi bin Ali Efendi ve gayruhum mine'l-huzzâr.

1261 - 1683 (1094) Galata 130: 64a/4 Tescil işlemi / Registration

Hüsâm Bey Mahallesi sakinlerinden 5 kişi, Hüsâm Bey Mesciti'nin imamı Mustafa Çelebi ile birlikte mahkemededirler. Merhume Tuti Hatun'un mütevellilik görevini Hüsâm Bey Mesciti'ne imam olanların yapması koşuluyla vakfettiği bir ev vardır. Mahkemede bu yönde şahitlik yapan mahalle sakinleri, Mustafa Çelebi'nin müteveli olarak tayin edilmesini isterler. Mahkeme de mahalle halkının isteğini sicile kaydeder.

Five residents of the Hüsâm Bey neighborhood go to court with Mustafa Çelebi, prayer leader (imam) of the Hüsâm Bey Mosque (mescit). The late Tuti Hatun had endowed a house on the condition that the prayer leaders of the Hüsâm Bey mosque would serve as mutawalli. The neighborhood residents corroborate the waqf deed and ask that Mustafa Çelebi be appointed as the mutawalli. The court registers the request of the neighborhood residents.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Hüsâm Bey Mahallesi'nde vâki' merhûm Hüsâm Bey Mescidi'nin hâlen mü'ezzini olan işbu râfi'ü'l-vesîka Mustafa Çelebi ibn Ali nâm kimesneden vech-i âtî üzre istihbâr-ı şer'î sudûrından sonra mahalle-i mezbûre sâkinlerinden İbrahim bin Ramazan ve Ali Çelebi bin Mehmed ve el-Hâc Mehmed bin Yusuf ve kadifeci el-Hâc Hüseyin ve Câmî'-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Efendi ibn Ali Efendi el-mü'ezzin li-eclî'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırûn olup istihbâr olundıklarında fi'l-vâki' mahalle-i mezbûre Hüsâm Bey'de bir taraftan el-Hâc Abdullah mülki ve bir taraftan Abdüsselam Vakfı olan odaları ve bir taraftan Aîşe Hatun Vakfı olan menzil ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tûlen on beş buçuk zirâ' ve arzan on dört buçuk zirâ' bi-hesâb-ı terbî'i iki yüz on yedi zirâ' arsayı üzerinde ebniye-i ma'lûmeyi müştemil olan menzili merhûme Tûtî Hatun nam sâhibetü'l-hayrın galle ve tevliyeti mahalle-i mezbûre Hüsâm Bey Mescidi'nde bi'l-fi'l mü'ezzin olanlara meşrûta vakfı olup ve ilâ

hâze'l-ân mescid-i mezbûrın mü'ezzini olanlar menzil-i mezbûrın galle ve tevliyetine meşrûtiyet üzre mutasarrıflar olmağın işbu mezbûr Mustafa Çelebi dahi mescid-i mezbûrın hâlen mü'ezzini olmağla menzil-i mezbûrın galle ve tevliyeti hakk-ı meşrûtasıdır bu âna dek âhardan bir tarîk ile menzil-i mezbûra müdâhale olduğu ma'lûmımız olmayup menzil-i mezbûr merhûme-i mezbûrenin vakf-ı sahîh ile ber-vech-i meşrûh vakfı olduğu inde'l-ahâlî meşhûr ve mütevâtirdir binâ'en aleyh biz dahi menzil-i mahdûd-ı mezbûrın vakfiyetine bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri alâ tarîki's-şehâde haber virmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî gurrei Cumâdelâhir li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin Abdülkerim, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi bin Şaban, Mustafa Efendi bin Hüseyin, Ali Beşe bin Yusuf, Mustafa bin Eşref, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Hacı Siyavuş bin Abdullah, İbrahim Beşe bin el-Hâc Mehmed, Ali Beşe bin Derviş ve gayruhum.

1262 - 1683 (1094) Galata 130: 67a/1 Dava / *Adjudication*

Merhume Cimşid ile Mahciban isimli kadınların vakfettiği paranın mütevellisi Mehmet Efendi, Ümmühanu Hatun adlı kadın karşısında mahkemeye çıkar, Mehmet Efendi'ye göre, Ümmühanu'nun eşi Seyyit Hüseyin evinin yarısını istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 1657 (H. 1067) yılında eski müteveli Mirza'ya 200 riyalı kuruşa satmış, sonra da aynı mülkü mütevelliden yıllık 20 riyalı kuruşa kiralamıştır. Ne var ki, daha sonra Seyyit Hüseyin kayıplara karışmış, bunun üzerine söz konusu ev rehin olarak vakfa kalmıştır. Müteveli Mehmet Efendi, bu evi müzayedede satarak vakfın Seyyit Hüseyin'de kalan alacağını tahsil etmek istemektedir. Bu konuda daha önce mahkemeden izin aldığını hatta elinde bir hüccet belgesi de bulunduğunu belirten Mehmet Efendi, evi Ümmühanu'nun kendisine vermemesinden şikâyetçidir. Mah-

keme Ümmühanu'ya görüşünü sorar. Ümmühanu söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme söz konusu evi mütevellî Mehmet Efendi'ye teslim etmesi konusunda Ümmühanu'yu uyarır.

Mehmet Efendi, mutawalli of funds endowed by the late Cimşid and Mahciban, two women, sues Ümmühanu Hatun, another woman. According to Mehmet Efendi, Ümmühanu's husband Seyyit Hüseyin took out a 200 riyali kuruş mortgage (istiglal) on half of his house from the former mutawalli Mirza in 1657 (AH 1067). Then he rented the property from the mutawalli at 20 riyali kuruş per annum. After this transaction Seyyit Hüseyin went missing, and the house was pawned to the waqf. The mutawalli Mehmet Efendi now wants to auction off the house to settle Seyyit Hüseyin's debt to the waqf. He complains that, even though he obtained the court's permission, which is documented by a hujjet in his possession, Ümmühanu refuses to hand the house over to him. Questioned by the court, Ümmühanu corroborates Mehmet Efendi's account. The court then instructs Ümmühanu to return the house to mutawalli Mehmet Efendi.

Mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' Saray-ı Sultânî hademesinden merhûmetân Cimşid ve Mahcibîn nâm sâhibeti'l-hayrın nûkûd-ı mevkûfelerine bi'l-fi'l mütevellî olan işbu râfi'ü'l-vesîka Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi meclis-i şer'-i şerîfde zikri âti menzile vâzî'atü'l-yed olan Ümmühanı Hatun ibnet-i Hasan mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûre Ümmühanı'nın zevci olup hâlen gaybet-i münkatı'a ile gâ'ib olan es-Seyyid Hüseyin bin es-Seyyid Hasan nâm kimesne mahrûsa-i mezbûre hâricinde Selime Hatun Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Muhyiddin ve bir taraftan Mustafa Çelebi nâm kimesneler mülkleri ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup ma'lûmü'l-müştemilât olan menzilin nısfını ba'de'l-ifrâz ve nasb-ı alâmetü'l-fâsıla bin altmış yedi senesi şehrî Rebî'ülevvelinde nûkûd-ı mezbûrenin mütevellîsi olan Mirza bin Kemal nâm kimesneye

mâl-ı mezbûrdan yedinden istidâne eylediği iki yüz kıt’a riyâlî gurus mukâbelesinde yedinde mülki ve hakkı olduğu halde bi-tarîki’l-istiglâl bey’ ve teslim ve ba’de’t-tahliye ve’t-tekâbuz senede yirmi kıt’a riyâlî gurus ücret ile istîcâr ve kabûl itdikden sonra firâr ve gaybet itmekle bu âna gelince menzil-i müfrez-i mezkûr ve rehniyet üzre bâkî kalmağın harâb olup kibel-i intifâ’ olmadığından gayrı ücret mes’alesi gâ’ib-i mezbûrın üzerine yevmen fe-yevmen deyn olmağla tahlîs-i mâl-ı vakf için semen-i misline ba’de’l-müzâyede bey’a kibel-i şer’den bana izin ve yedime hüccet-i şer’iyye virilmişiken mezbûre Ümmühanı rehn-i mezkûrî fuzûlen zabt u tasarruf itmeğın su’âl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbımızdır didikde gıbbe’s-su’âl mezbûre Ümmühanı cevâbında fi’l-vâki’ menzil-i müfrez-i mezkûr zevci gâ’ib-i mezbûr es-Seyyid Hasan’ın mülki ve vech-i muharrer üzre merhûmetân-ı mezbûretânın nûkûd-ı mevkûfelerinin deyn-i mezbûr iki yüz kıt’a riyâlî gurus mukâbelesinde mütevellî-i mezbûr Mehmed Efendi yedinde rehn olmağla menzil-i müfrez-i mezbûrede bir vechile alâkası olmayup bi-gayr-ı hakk vaz’-ı yed eylediğini mukırr ve mu’terife olmağın alâ müceb-i i’tirâfihâ menzil-i merhûn-ı mezkûrdan kabz-ı yedine mezbûre Ümmühanı Hatun’a tenbîh olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî min Saferi’l-hayr li-sene erba’a ve tis’ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi bin Abdülkerim, Mustafa Efendi bin Hüseyin, Mehmed Efendi el-Uşşâkî, Abdülbâki Efendi bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Mustafa Efendi el-mukayyid, el-Hâc Siyavuş bin Ömer, Abdülbaki bin Hüseyin.

1263 - 1683 (1094) Galata 130: 69a/3 Dava / *Adjudication*

Bakkal Yani, merhume Kokona’nın oğlu Yorgaki karşısında mahkemeye çıkar. Yani daha önce Kokona’dan 5000 akçeye bir bağ satın almıştır. Bu bağın arsası Sultan Bayezit Vakfı’ndan mukataalıdır. Yani, satın aldığı bağın parasını ödemesine rağ-

men Yorgaki'nin bu bağa el koymasından şikâyetçidir. Yani satış işlemine ilişkin bir hüccet belgesini de mahkemeye kanıt olarak sunar. Mahkeme Yorgaki'ye görüşünü sorar. Söz konusu bağın Yani'ye satıldığını ve hüccette yazılanları kabul etmeyen Yorgaki, bu bağın kendisine annesinden miras kaldığını öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Yani'den hüccette yazılanları kanıtlamasını ister. Yani, hüccette isimleri geçen iki şahit yardımıyla savını ve hüccette yazılanları destekler. Sonuç olarak davacı Yani davayı kazanan taraf olur.

The grocer (bakka) Yani sues Yorgaki, the late Kokona's son. Yani had bought from Kokona a vineyard for 5000 akçe. The land of the vineyard is a tax farm operated by the Sultan Bayezit Waqf. Yani complains that even though he paid for the purchase, Yorgaki confiscated the vineyard. The plaintiff presents to court a hujjet documenting the sale. Questioned by the court, the defendant Yorgaki rejects both the sale of the vineyard to Yani and the hujjet. He claims to have inherited the property from his mother. The court then asks Yani to prove the authenticity of the hujjet. The plaintiff does so through the accounts of two witnesses mentioned in the hujjet. In the end, the plaintiff Yani wins the case.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Yağkapanı sûkında bakka tâ'ife-sinden işbu râfi'û's-sifr Yani veled-i Kosta nam zimmî mahfil-i kazâda mahrûsa-i mezbûre muzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'a tâbi' Ortaköy nam karyede sâkine iken bundan akdem hâlike olan Kokana bint-i Yani nâm nasrâniyyenin kebîr oğlu ve hasren vârisi olmağın zikri âti bağa tereke-i hâlike-i mezbûreden olup mülk-i mevrûsı olmak üzere vâzi'û'l-yed olan Yorgaki veled-i Dimitri nam zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre hâricinde Fundalık nam mevzi'de vâki' bir taraftan Hürmüz nam zimmî bağı ve bir taraftan Anastasya nâm nasrâniyye bağı ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve eşcâr-ı müsmire dahi müştemil ve arsasının merhûm ve mağfûr

Sultan Bayezid Vakfı’na mukâta’a-i ma’lûmesi olan bir kıt’a bağı hâlike-i merkûme Kokana sene seb’a ve seb’ine ve elf Muharremü’l-haramının yirmi dokuzuncu günü yedinde mülki ve hakkı olduğu halde bana hâl-i huyûtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde beş bin fiddî akçeye tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey’-i kat’î ile bey’ ve teslîm ben dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semen-i merkûmı yedimden tamamen alup kabz idüp hattâ târih-i merkûmda mahrûsa-i mezbûrede nâ’ibü’ş-şer’î’ş-şerîf olan Salih Mehmed Efendi ibn Mehmed el-Eyyûbî huzûrunda bağ-ı mezkûrî bana bey’ ve kabz-ı semen eylediğini tâyi’an ikrâr ve îtirâf itmekle yedime hüccet-i şer’iyye dahi virilmişiken mezbûr Yorgaki hâlen bağ-ı mezkûra bi-gayr-ı hakk vaz’-ı yed itmeğin su’âl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbımdır deyü nâ’ib-i mûmâ-ileyh Salih Efendi’nin imzâ ve hatemini hâviye ve târih-i mezbûr ile müverraha ve mazmûnı takrîr-i meşrûhını nâtık hüccet-i şer’iyye ibrâz idüp ba’d-e’l-feth ve’l-kırâ’et ve isrû’l-istintâk mezbûr Yorgaki cevâbında fi’l-vâkı’ bağ-ı mahdûd-ı mezkûra vâlidesi hâlike-i merkûmenin terekesinden olmak üzere vaz’-ı yedini ikrâr ve lâkin mazmûn-ı hücceti inkâr idicek müdde’î-i mezbûrdan müdde’âsına beyyine taleb olundıkda zeyl-i hüccette isimleri mestûr olan müsliminden olup mahrûsa-i mezbûre dâhilinde Şehsuvar Mahallesi’nde sâkin İsa Beşe ibn Yusuf ve Mustafa Çelebi bin Receb nâm kimesneler liecli’ş-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup isrû’l-istişhâd fi’l-vâkı’ hâlike-i merkûme Kokana bint-i Yani bin yetmiş yedi senesi Muharremü’l-haramının yirmi dokuzuncu günü mahrûsa-i mezbûrede nâ’ibü’ş-şer’ olan Salih Mehmed Efendi huzûrunda ve bizim huzûrımızda hâl-i sıhhatinde bağ-ı mahdûd-ı mezkûrî işbu müdde’î-i mezbûra beş bin akçeye bâten bey’ ve teslîm ve semen-i mezbûrî yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğini tâyi’an ikrâr ve îtirâf idüp bizi işhâd dahi itmişidi biz mazmûn-ı hüccet-i mezbûreye bu vech üzere şâhidleriz şehâdet ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye itdikde ilâ hurrîre fî 27 Cumâdelâhire sene [10]94

Şühûd

Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi bin Ali, el-Hâc Siyavuş bin Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, İbrahim Beşe bin Mehmed ve gayruhum.

1264 - 1683 (1094) Galata 130: 70b/3 Dava / Adjudication

İstinye sakinlerinden Hüseyin Beşe ile Hasan Beşe isimli kardeşler, Halil karşısında mahkemeye çıkarlar. Mahkemede Sultan Bayezit Han Vakfı'nın mütevellî vekili ve aynı zamanda vakfın tahsildarı (câbi) olan Hacı Mehmet de hazır bulunur. İki kardeş, iki sene önce Mustafa Beşe ve İsmail Beşe'den söz konusu vakfın mütevellîsinin izni dahilinde devraldıkları (tefviz) bir tarlaya Halil'in el koymasından şikâyetçi olurlar. Kardeşler mahkemeye söz konusu devir işlemini belgeleyen bir de temessük sunarlar. Temessükte vakıf mütevellîsinin imzası bulunmaktadır. Mahkeme Halil'e görüşünü sorar. Halil, söz konusu tarlayı vakıf mütevellîsinin izniyle kullandığını öne sürer. Bunun üzerine mahkeme davacılardan savlarını kanıtlamasını ister. İki kardeş mahkemeye getirdikleri şahitler yardımıyla savlarını destekler. Sonuç olarak mahkeme söz konusu tarlayı davacı kardeşlere vermesi için Halil'i uyarır.

Hüseyin Beşe and Hasan Beşe, brothers and residents of İstinye, sue Halil. Hacı Mehmet, legal agent of the mutawalli of the Sultan Bayezit Han Waqf and the waqf treasurer (câbi) is also present in court. The two brothers complain that Halil confiscated a field they had transferred (tefviz) from Mustafa Beşe and İsmail Beşe two years earlier, with the permission of the waqf's mutawalli. They also present to court a promissory note (temessük) that documents the transfer; it bears the mutawalli's signature. Questioned by the court, Halil claims to have been using the field with the permission of the mutawalli. The court then asks the plaintiffs to prove their claims. The two brothers do so through witness accounts. The court instructs Halil to return the field to the two plaintiffs.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve tahrîri için fermân-ı cihan-mutâ' vârid olmağın imtisâlen-leh savb-ı şer'eden me'zûn-ı bi'l-hükm olup irsâl olunan mevlânâ Abdullah Efendi ibn Hüseyin Efendi merhûm Sultan Bayezid Hân hazretlerinin İstanbul'da vâki' câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfından olup âti'z-zikr olan tarlaya varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i hatîr eyledikde mahmiyye-i Galata'ya tâbi' İstinye Nâhiyesi'nde Uskumrı nam karye sâkinlerinden Hüseyin Beşe ve Hasan Beşe ibn Mustafa nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda yine karye-i mezbûrede sâkin olup tarla-yı mezkûra vaz'-ı yedi şer'an sâbit olan Halil bin Kasım mahzarında vakf-ı mezbûrın bi'l-fi'l mütevellîsi olan umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Abdüllatif Efendi ibn Mehmed tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl ve vakf-ı mezbûrın bi'l-fi'l câbîsi olan el-Hâc Mehmed bin Veli nâm kimesne hâzır bi'l-meclis olduğu halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm [idüp] işbu karye-i mezbûre sınırı dâhilinde Yazlıkdibi dimekle ma'rûf mevzi'de vâki' iki tarafı kendü tarlalarımız ve bir tarafı mezbûr Halil'in tarlası ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen on keyl tohm istî'âb ider tarlayı bin doksan iki senesine gelince mutasarrıfları olan Mustafa Beşe ve İsmail Beşe nâm kimesnelerden bedel-i ma'lûm mukâbelesinde ma'rifet-i mütevellî ile ale'l-iştirâki's-seviyye tefevvüz idüp mütevellî-i mezbûr kıbelinden işbu yedimizde mümzâ ve mahtûm temessük mücebince iki seneden beri taht-ı tasarrufımızda iken mezbûr Halil bi-gayr-ı hakk zabt ve vaz'-ı yed itmeğın su'âl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbımızdır deyü târih-i mezbûr ile müverrah ve mütevellî-i mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemini müştemil temessük ibrâz itdikde gıbbe's-su'âl mezbûr Halil cevâbında fi'l-vâki' mütevellî-i mezbûr vakf-ı mezbûrdan olup işbu karye sınırı dâhilinde olan arâzî-i hâliyeden on keyl tohmı istî'âb ider tarlayı zirâ'at ve hırâset için bana izin virmeğın ben dahi işbu tarla-yı mezkûrî hâlen zirâ'at eylerim deyü vaz'-ı yedini ikrâr ve lâkin müdde'ıyyân-ı mezbûrların ber-vech-i muharrer hakk-ı müfevvezleri olduğunu inkâr idecek müdde'ıyyân-ı mezbûrândan müdde'âlarına beyyine taleb olundıkda udûl-i ahrâr-ı müslimînden olup karye-i mezbûre ahâlisinden

Ramazan Beşe bin Hüseyin ve Abdülbaki bin Hüseyin ve Receb Beşe ibn el-Hâc Şaban nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûra hâzırûn olup istişhâd olundıkda fi'l-vâki' işbu hudûd-ı mezkûr ile mahdûd olan tarlanın doksan iki senesine gelince ma'rifet-i mütevellî ile mutasarrıfları olan mezbûrân Mustafa ve İsmail Beşe'den bedel-i ma'lûm mukâbelesinde izn-i mütevellî ile bizim huzûrımızda tefevvüz itmeleriyle işbu müdde'ıyyân-ı mezbûrânın iki seneden berü yedlerinde ve tasarruflarında olup zirâ'atlarından hâsıl olan mahsûlünün öşr ve resmin vakf-ı mezbûra edâ ve teslîm eylediler idi biz işbu tarla-yı mezkûr müdde'ıyyân-ı mezbûrânın hakk-ı müfevvezleri olduğına bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıye itdiklerinde şühûd-ı mezkûre ba'de't-ta'dil karye-i mezbûre ahâlisinden olup meclis-i mezkûrda hâzırûn bî-garaz müsliminden tezkiye dahi olundıkdan sonra şehâdetleri makbûle olmağın mücebince mevlanâ-yı mezbûr tarla-yı mezkûrdan mezbûr Halil'in kasr-ı yedine ba'de't-tenbîh vâki' hâli mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an ba's olunan İbrahim Beşe ibn Mehmed ve Süleyman bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî ilâm ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mehmed bin Hasan, İbrahim bin Ali, Mehmed bin Mustafa, Ali Bey [bin] İbrahim, Halil Bey bin İbrahim, Mustafa Beşe bin Hüseyin, Mahmud Beşe bin Hüseyin, Hasan bin Receb, Mustafa Beşe bin Abdullah.

1265 - 1683 (1094) Galata 130: 72a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Galata'nın Yolcuzade Mahallesi'ndeki üç ortaklı bir evin 36 hissesi 1. Ayşe Hatun'un, 68 hissesi Mustafa ile Emine kardeşlerin, 16 hissesi de Bağcanan Hatun isimli bir kadındır. 1. Ayşe, Sultan Ahmet Camisi'nin kürsüsü için vakfedilen paranın mütevellisi olan 2. Ayşe'nin vekili Musa Efendi ile birlikte mahkemede-

dir. 1. Ayşe söz konusu evdeki 36 hissesini Musa Efendi'ye 27.600 akçe'ye satar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Three partners hold shares of a house in Galata's Yolcuzade neighborhood as follows: 36 shares belong to Ayşe Hatun I, 68 to the siblings Mustafa and Emine, and 16 to a woman named Bağcanan Hatun. Ayşe I is in court with Musa Efendi, legal agent of Ayşe II, who is the mutawalli of funds endowed for the pulpit of the Sultan Ahmet Mosque. Ayşe I sells her 36 shares of the house to Musa Efendi for 27,600 akçe. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali irsâl olunup ol dahi umdetü'l-emâcid ve kıdvetü'l-vâ'izin eş-Şeyh Musa Efendi ibn el-merhûm el-Hâc Mehmed'in mahrûsa-i Galata dâhilinde Yolcuzâde Mahallesi'nde vâki' menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan sâhibetü'l-hayrât bâ'iseti hâze'l-vesîka Âişe Hatun ibnet-i Ahmed Vakfı olan menzil ve bir taraftan Bektaş Efendi Vakfı olan menzil ve bir taraftan Yolcuzade Vakfı ve bir taraftan hısn divarıyla mahdûd ulyâda iki bâb oda ve bir sağır [oda] ve vustâda dört bâb oda ve süflâda iki bâb oda ve hadîka ve mahtabı ve müşterek zukak kapısı ve bir kuyuyu müstemil olan menzilin yüz yirmi sehmden otuz altı sehmi yine mahalle-i mezbûre sâkinelerinden Âişe Hatun ibnet-i Hasan mülki ve altmış sekiz sehmi Mustafa ve Âmine ibney-i Şaban nam kebîrlerin mülk-i mevrûsaları ve on altı sehmi Bağcanan bint-i Abdullah nam hatunun mülk-i mevrûsı olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûra Âişe bint-i Hasan zâtını ma'rifet-i şer' iye ile ârifân olan el-Hâc Mustafa ibn Abdullah ve Süleyman Çelebi ibn el-mezbûrû'ş-şeyh Musa Efendi ta'rîfleriyle mu'arrefe oldukdan sonra meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda merhûm Sultan Ahmed Han hazretlerinin mahmiyye-i İstanbul'da vâki' câmi'-i şerîfinde vaz' eylediği kürsi içün vakf

eylediği nükûda meşrûtiyet üzere mütevelliyesi olan mezbûre Âişe Hatun ibnet-i Ahmed tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu bi-mâ-hüve tarîki's-sübût şer'an sâbit olan mûmâ-ileyh Musa Efendi mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mahdûd-ı mezkûrın bâlâda tafsîl ü beyân ve şerh ü ayân olundığı vech üzere yüz yirmi sehimden akd-i âti'z-zikrin sudûrına değin yedimde mülkim ve hakkım olan otuz altı sehm hisse-i şâyi'amı vekîl-i mûmâ-ileyh Musa Efendi'ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî ve şûrût-ı müfsideden ârî bey'-i kat'î ile yirmi yedi bin altı yüz cedîd ve ceyyid akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi vakf-ı mezbûr için bi'l-vekâle iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semen-i merkûmın yirmi yedi bin altı yüz akçeyi ki bi-hesâb-ı esedî iki yüz otuz kıt'a esedî guruşu işbu meclis-i ma'kûd-ı [?] mezbûrda olmak üzere vekîl-i mûmâ-ileyh yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrın yüz yirmi sehimden otuz altı sehm-i şâyi'i bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık zikr olunan kürsî vakfının müstakillâtından olmuştur didikde gibbe't-tasdîki'l-mu'teber vâki' hâli mevlânâ-yı müşârün-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan el-Hâc Mehmed bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Curnâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd el-Hâc Hasan Çelebi bin Ataş Hüseyin, Mehmed Çelebi ibn Hasan, el-Hâc İbrahim Çelebi ibn Mustafa, Mustafa Çelebi ibn Şükrullah, İsa Çelebi ibn Mehmed, Monla Osman bin Ali.

1266 - 1683 (1094) Galata 130: 73a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Beşiktaş'ın Kuruçeşme Mahallesi sakinlerinden Heyder ve Benyamin isimli iki Yahudi kardeşin, önce kendileri sonra da çocuklarının kullanması koşuluyla vakfettikleri bir ev vardır. Bu vakıf evinin mütevellisi Benyamin ile Eflak Voyvodasının eşi Mariye'nin vekili Ravol birlikte mahkemededirler. Benyamin, söz konusu vakıf evinin yıprandığını ve onarılması için vakıf bütçesi-

nin yetersiz olduğunu belirterek söz konusu eve ait bir bahçe ile arsayı Mariye'ye kiraya (mukataa) vermek ister. Mahkemeden iki mimar söz konusu arsaların ölçümünü yapar. Benyamin ölçüleri belirlenen iki arsayı Mariye'ye peşin 4100 kuruş ve yıllık ertelenmiş 700 akçeye kiraya verir. Parayı peşin alan Benyamin, Mariye'nin arsalar üzerine dilediği gibi mülk yapabileceğini sözlerine ekler. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Heyder and Benyamin, two Jewish brothers from Beşiktaş's Kuruçeşme neighborhood, have endowed a house on condition that first they, and then their children, are to reside in the house. Benyamin, the mutawalli of the house, is in court with Ravol, legal agent of Mariye, wife of the vaivode of Eflak (Walachia). Benyamin states that the waqf house is in disrepair and that the waqf lacks sufficient funds for the repairs. Thus, he wants to rent (mukataa) to Mariye a garden and plot belonging to the house. Two court-appointed architects measure the plots. Benyamin rents to Mariye the measured plots for 4100 kuruş advance payment and 700 akçe per annum. Benyamin, who collects the money in advance, adds that Mariye is free to erect structures on the plots. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den irsâl olunan mevlânâ Ahmed Efendi ibn Ali Efendi Heyder ve Benyamin veled-i Yeres [?] nam yahudilerin süknâsı evvelâ kendülere ba'dehümâ süknâ ve tasarrufu ile'l-inkırâz evlâdlarına meşrûta vakıfları olup mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Beşiktaş Nâhiyesi'nde Kuruçeşme nam karyede vâki' bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Mariye bint-i Keçe nâm nasrâniyye mülki ve bir taraftan kuyumcibaşı karındaşı Kostantin menzili ve bir taraftan bahr ile mahdûd ma'lûmü'l-müştemilât olan menzile varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde menzil-i mevkûf-ı mezkûra meşrûtiyet üzre mütevellî ve mutasarrıf olan merkûm Benyamin meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda

hâlen Eflak Voyvodası olan [boş] nâm nasrâniyyenin zevcesi olup vilâyet-i Eflak'da Bekres [?] Kazâsı'nda sâkine râfi'atü'l-vesîka mezbûre Mariye tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Laskari veled-i Kobar ve Anaştas veled-i Yorgi nam zimmîler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan Ravol veled-i Yagol nam nasrânî muvâcehesinde bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mevkûf-ı mezbûrın târih-i kitâb günü mu'âyene olundığı vech üze ebniyesi harâb olmağla ta'mîr ve termîme eşedd-i ihtiyâcı olup ve ta'mîr için mevkûf bir şey olmamağla zikri âtî hadîkası ecr-i misli ile îcâr olunup ücretiyle harâb olan mevâzi'i ta'mîr olunmak izn-i şer'le câ'iz ve meşrû' olmağın ben dahi menzil-i mezbûrın merkûme Mariye'nin menzili tarafında olan hadîka-i merkûmesinden hâzırân bi'l-meclis üstad Receb Çelebi bin Veli ve Mustafa Çelebi bin Mehmed nam mi'mârlar mesâhalarıyla deryâ cânibi arzan yirmi üç buçuk ve tarîk-i âmma değin tûlen otuz bir buçuk zirâ' bi-hesâb-ı terbî'i yedi yüz kırk buçuk zirâ' arsayı taş divarı ile ve yine menzil-i mezbûrın müştemilâtından olup mukâbilinde vâki' bir taraftan Sal ve bir taraftan Mihalaki menzili ve bir taraftan yine mezbûre Mariye menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olan hadîkadan dahi kezâlik mezbûre Mariye'nin menzili tarafından tûlen tarîk-i 'ânımdan cebele varınca yetmiş beş zirâ' ve arzan on altı buçuk zirâ' bi-hesâb-ı mezbûr bin iki yüz otuz yedi buçuk zirâ' arsayı cemî' müştemilâtıyla bi-safka-i vâhide mezbûr Ravol'a tevliyetim hasebiyle bin dört yüz gurusı ücret-i mu'accele ve senede yedi yüz akçe mukâta'a ile târih-i kitâb gününden izn-i hâkimü's-şer'i's-şerîf ile îcâr ve teslîm ol dahi müvekkile-i mezbûre Mariye için bi'l-vekâle istîcâr ve kabûl ve ücret-i mu'accele-i merkûmenin dört yüz gurusını müvekkile-i mezbûrenin malından olmak üze bana işbu meclisde def' ve teslîm idüp ben dahi yedinden vakf için alup kabz eylediğimden sonra min haysi'l-mecmû' bin dokuz yüz yetmiş sekiz arsanın dilediği mahalline malı ile mülki olmak üze binâya müvekkile-i mezbûreye izn virdüm min ba'd arsateyn-i mezbûreteynden her biri mukâta'a-i merkûme ile emsâli gibi müvek-

kile-i mezbûrenin tasarrufındadır didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Çukadar İbrahim Beşe ibn el-Hâc Mehmed ve Muhzır Mehmed bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 3 Cumâdelâhire sene [10]94

Şühûd

İlyas Beşe bin İbrahim, İsa Beşe bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Ali, Mustafa Beşe bin Ali, Mehmed Beşe bin Zülfikar, Mehmed Beşe bin Osman, Hüseyin Çelebi bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Fazlullah, Abdurrahman bin Hüseyin.

1267 - 1683 (1094) Galata 130: 76a/1 Dava / *Adjudication*

Avlonya'nın Goruncu (?) Köyü halkının vekili olan Kirko, İstinye'de Yeniköy sakinlerinden olan Hristo karşısında mahkemeye çıkar. Kirko, Hristo'nun Goruncu Köyü'nden olup cizye kaydının da orada olduğunu, ancak beş yıldır İstanbul'da yaşadığını, dolayısıyla da ödemesi gereken yıllık 10 kuruş cizye vergisini köy halkının ödediğini söyler. Kirko, köy halkının beş yıl boyunca ödediği toplam 50 kuruşun Hristo'dan alınmasını ister. Mahkeme Hristo'ya görüşünü sorar. O da, Goruncu Köyü'nden olduğunu doğrulamakla birlikte, yedi yıl önce o köyle ilişkisini tümüyle kesip Yeniköy'e yerleştiğini söyler. İstanbul'daki vergi toplayıcılarının (voyvoda) ellerinde bir yıldan fazla oturanların vergilerini Sultan Ahmet Han Camisi Vakfı'na ödeyebileceklerini kaydeden bir ferman olduğunu belirten Hristo, bu nedenle kendisinin yedi yıldır söz konusu vakfa kayıtlı olduğunu öne sürer. Hristo ayrıca mahkemeye Galata vergi toplayıcısının defterini de sunar. Bu defterden Hristo'nun yedi yıldır cizye ve ispençe vergilerini düzenli olarak ödediği anlaşılır. Sonuç olarak mahkeme, başka bir kanıt gerek görmeksizin Hristo'nun vergilerini ödediğine ve Kirko'nun tekrar dava açmaması gerektiğine karar verir.

Kirko, legal agent of Avlonya's Goruncu village, sues Hristo, a resident of Yeniköy, İstinye. Kirko states that Hristo is registered in Goruncu village for cizye payments, adding that since he has been residing in İstanbul for the last five years, the village residents have paid his 10 kuruş per annum cizye tax. Kirko wants Hristo to pay the 50 kuruş that the village residents have paid on his behalf during the past five years. Questioned by the court, Hristo admits being from the Goruncu village. He also states that he moved to Yeniköy seven years ago. Referring to an imperial order (ferman) allowing new residents of İstanbul to start paying their taxes to the Sultan Ahmet Han Mosque Waqf after one year, Hristo claims that he has been registered to the waqf for the last seven years. He also presents to court the book of the Galata tax collector, which proves that Hristo has paid his cizye and ispençe taxes regularly. In the end, without requiring further evidence, the court decides that Hristo has been paying his taxes. It also forbids Kirko from filing another case.

Vilâyet-i Rumili'nde Avlonya Sancağı'nda Ünye Kazâsı'na tâbi' Goruncı nâm karye zimmîlerinden olup kendi tarafından asîl ve karye-i mezbûrenin sâ'ir mahsûrû'l-esâmî ve ma'lûmü'l-eşhâs ahâlisi taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu mahzar-ı hasm-ı şer'ide şer'an sâbit olan Kirko veled-i Leko nam zimmî meclis-i şer'-i hatîrde fi'l-asl karye-i mezbûreden olup hâlen mah-rûsa-i Galata nevâhisinden İstinye Nâhiyesi'ne tâbi' Yeniköy'de sâkin ve mütemekkin işbu râfi'ü'l-vesîka Hristo veled-i Hirsafi nam zimmî muvâçehesinde üzerine bi'l-vekâle ve bi'l-asâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Hristo zikr olunan Goruncı karye-sinin defterlü re'âyâsından olup ve lâkin beş seneden berü kat'-ı alâka ve zikr olunan Yeniköy'de temekkün itmekle be-her sene karye-i mezbûre zimmîlerinin üzerine emr-i sultânî ile edâsı lâzım gelüp taraf-ı mîrîden tahsîl olunan cizyelerinden mezbûr Hristo'nun hissesine düşen onar guruşdan cem'an elli kıt'a esedî guruş-ı ben ve müvekkiller ve bi-şarti'r-rücû' edâ eylediğimiz ecilden

hâlen bi'l-asâle ve bi'l-vekâle taleb eylediğimde teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Hristo cevâbında ben fi'l-asl karye-i Goruncı'dan olup ve lâkin kat'-ı alâka ve Yeniköy'de temekkûn itdiğim ecilden mahrûsa-i mezbûrede voyvoda olanlar etrâf ve eknâfdan gelüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'inde bir seneden mütecâviz sâkin olanları yedlerinde olan hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn mücebince merhûm Sultân Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da vâki' câmi'-i şerîfi Vakfı defterine kayd idüp cizye ve ispençe ve sâ'ir rûsûmı aynî aldıklarına binâ'en beni dahi kayd itmeleriyle cizyemi be-her sene vakf-ı mezbûr için voyvoda olanlara yedi seneden berü edâ iderin deyü def'le mukâbele ve fi'l-vâki' mahrûsa-i mezbûre voyvodası yedinde mahfûz olan tuğrâ-yı sultânî ile mücellâ sûret-i defter-i hâkânî ibrâz itdiğinde mazmûn-ı münîfi takrîrine mutâbık bulunup ve mezbûr Hristo'nun ismi yedi seneden berü voyvoda defterinde mukayyed bulunmağın mücebince müdde'-i mezbûr hilâf-ı hatt-ı hümayûn cizye talebiyle mezbûr Hristo'ya mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-ışrîn min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Bey bin Osman, Mustafa Efendi imâm-ı Sarac, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, İbrahim Beşe bin Mehmed, Mustafa bin Eşref.

1268 - 1683 (1094) Galata 130: 77a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Bereketzade Mahallesi sakinlerinden Halil Beşe ile Rabia Hatun çifti, Hasan Ağa Çeşmesi'nin onarımı için vakfedilen paranın mütevellisi Ali Ağa'ya evlerini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 50 esedi kuruşa satarlar. Bu işlemin ardından Halil Beşe sattığı evi Ali Ağa'dan bir yılığına 7,5 esedi kuruşa kiralar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Halil Beşe and Rabia Hatun, a couple residing in the Bereketzade neighborhood, take out a 50 esedi kuruş mortgage (istiglal) on their house from Ali Ağa, mutawalli of funds endowed for the repair of Hasan Ağa fountain. Then Halil Beşe rents the same house from Ali Ağa for 7.5 esedi kuruş for a period of one year. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata'da Bereketzâde Mahallesi'nde sâkin Halil Beşe ibn Ali nâm kimesne kendi tarafından asîl ve zevcesi Rabia bint-i Abdullah nam hatun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Mustafa bin Ramazan ve Salih bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan mezbûr Halil Beşe meclis-i şer' de yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden olup mahrûsa-i mezbûrede vâki' Hasan Ağa binâ eylediği çeşmelerinin ta'mîrine mevkûfe nûkûdın bi'l-fi'l mütevellîsi olan fahrû'l-akrân bâ'is-i hâze'l-kitâb Ali Ağa bin Yusuf tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olan Hacı Hüseyin Çelebi bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l-beyânın sudûrına değin zevcem müvekkilem mezbûre ile ale'l-iştirâki's-seviyy silk-i mülkimizde muntazam olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hamid Efendi Vakfı ve bir tarafı kale dıvarı ve bir tarafı Medîne-i Münevvere Vakfı'ndan olup Mustafa Bey bin Abdullah nâm kimesne tasarrufunda olan menzil-i mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî üç bâb oda ve iki sofa ve dehlîz ve mahzeni ve bi'r-i mâ'i ve kenîfi ve hadîkayı müştemil mülk menzirimizi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffet-i'l-menâfi' ve'l-mürâfık müvekkil-i mezbûr Ali Ağa'ya elli kıt'a esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglal bey' u teslim ol dahi mâl-ı vakf-i mezbûr ile iştirâ ve def'-i semen ve kabz-ı mebî' itdikden sonra menzil-i mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbüzü'l-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin yedi buçuk kıt'a esedî guruş ücretle bana îcâr ve teslim idüp ben dahi bi'l-asâle ve bi'l-vekâle istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledim didikde gıbbe't-tâsdîk fî 19 Cumâdelâhire sene [10]94

Şühûd

Hamza Beşe bin Abdülgani, Mustafa bin Eşref, Davud bin Devlethan, İsmail Bey bin Mehmed, Hacı Abdullah bin Nazır, İbrahim Çelebi bin Hüseyin, Mehmed Ağa bin Ali Ağa, İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa Efendi bin Şaban.

1269 - 1683 (1094) Galata 130: 77b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Merhume Kamer Hatun'un Kâtip Mustafa Çelebi Mahallesi'nde, eve gereksinimi olan ilim adamlarının oturması için vakfettiği bir ev vardır. Bu evde oturan Abdullah'ın beş yıldır şehir dışında olması nedeniyle ev boş kalmıştır. Mahkeme, vakfiye şartına uygun olarak söz konusu evi, kullanması için Ahmet Efendi'ye verir.

The late Kamer Hatun had endowed a house in the Kâtip Mustafa Çelebi neighborhood on condition that religious scholars (ulema) in need are to reside in the house. The house has been vacant for the past five years, during which its resident Abdullah has been out of town. In accordance with the waqf deed (vakfiye), the court gives the house to Ahmet Efendi.

Merhûme Kamer nam sâhibetü'l-hayrın süknâsı ulemâdan süknâyâ muhtâc bir recül-i sâliha meşrûta vakfı olup mahrûsa-i Galata hâricinde Katib Mustafa Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Baba Yusuf tasarrufında olan vakıf menzili ve bir taraftan hamam divarı ve bir taraftan Berber Mustafa Çelebi mülki ve bir taraftan ba'zan Oduncu Mehmed Çelebi mülki ve ba'zan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaları ve bir hadîka-i sağıreyi müştemil menzile tevcîh-i hâkimüş-şer'i'l-kavîm ile mutasarrıf olan Abdullah beş seneden berü âhar diyarda te'ehhül ve temekkün itmekle menzil-i mezbûr hâlî ve mahlûl ve ulemâdan râfi'-i hâze'l-vesîka Ahmed Efendi bin Mehmed süknâyâ muhtâc ve her vechile ehl ve müstahikk olmağın a'lâ-yı kitâbı kâ'im-i anberîn [...] ile [...] iden hâkim Câsim hazretleri

dahi menzil-i mahdûd-ı mezbûrî merkûm Ahmed Efendi'ye tevcîh idüp ber-mûceb-i şart-ı vâkîfe sâkin olup rûh-ı vâkîfe-i merhûme-yi hayr ile tezekkürden hâlî olmaya tasarrufına âhardan ta'arruz olunmamak için bu vesîka-i sahîha ketb olunup yedine i'tâ olundu fî râbî' aşer min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf Şühûd

Mehmed Efendi bin Ahmed, fahrü'l-kuzât Hasan Efendi, Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali, Mehmed Efendi el-Bâkî, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, İsa Beşe bin Yusuf, İbrahim Beşe bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin Abdullah.

1270 - 1683 (1094) Galata 130: 80b/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Kasbar'ın mirası eşi Losbek, kızı Zemerred, babası Bağram ve annesi Herika'ya kalmıştır. 24 hisseye bölünen mirasın 3 hissesi Kasbar'ın eşi Losbek'in, 12 hissesi kızı Zemerred'in, 5 hissesi babası Bağram'ın ve 4 hissesi de annesi Herika'nındır. Hacador adındaki Ermeni, varislerden Zemerred karşısında mahkemededir. Hacador, ölen Kasbar'dan arsası Sultan Bayezid Vakfı'ndan yıllık 15 akçeye kiralanmış olan bir bağı 40 esedi kuruşa satın aldığını, bu paranın 12 kuruşunu ödediğini, kalan 28 kuruşu ise Kasbar'ın kendisine hibe ettiğini söyler. Hacador, şimdi Zemerred'in haksız olarak bağa el koyduğunu ileri sürmektedir. Görüşü sorulduğunda Zemerred, bağın ölümüne kadar babasının mülkiyetinde olduğunu, ölümünden sonra ise bağın 14 hissesinden 12 hissesinin kendisine miras kaldığını ileri sürer. Hacador'dan savını kanıtlaması istenildiğinde mahkemeye şahitlerini çağırır, onlar da Hacador'un savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davacı Hacador'u haklı bularak davalı Zemerred'i bağdan el çekmesi konusunda uyarır.

The estate of the late Kasbar falls to his wife Losbek, daughter Zemerred, father Bağram and mother Herika. This estate, which comprises 24 shares, is divided as follows: 3 shares to

his wife Losbek, 12 to daughter Zemerred, 5 to father Bağram, and 4 to mother Herika. Hacador, an Armenian, sues Zemerred. The plaintiff claims that, before his death Kasbar sold him for 40 esedi kuruş a vineyard whose land belongs to the Sultan Bayezid Waqf. He paid 12 kuruş of the sale price, he says, and Kasbar donated to him the remaining 28 kuruş. Now, Hacador claims that Zemerred unlawfully confiscated the vineyard. Questioned by the court, Zemerred claims that her father held ownership of the vineyard until his death, and after his death she inherited 12 of the vineyard's 14 shares. Asked to prove his claims, Hacador calls to court witnesses who corroborate his account. In the end, the court decides on behalf of the plaintiff Hacador and instructs the defendant Zemerred to release the vineyard.

Mahmiye-i İstanbul Hısnı ebvâbından Samatya Kapısı dâhilinde Zeytûn Mahallesi'nde sâkin işbu râfi'ü's-sifr Hacador veled-i Agya nâm Ermeni mahfil-i kazâda mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Beşiktaş'da Sinan Paşa Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Kasbar veled-i Bağram nâm Ermeninin verâseti zevce-i metrûkesi Losbek bint-i Murat ve sulbiye kebîre kızı Zemerred ve babası Bağram veled-i Ohan ile vâlidesi Herika bint-i Markare'ye münharisa olup ve tashîh meselesi yirmi dört sehinden itibâr olunup sihâm-ı mezbûreden üç sehmi zevcesi mezbûre Losbek'e ve on iki sehmi kızı mezbûre Zemerred'e ve beş sehmi babası mezbûr Bağram'a ve dört sehmi vâlidesi mezbûre Herika'ya isâbet ve intikâl eylediği şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra zikri ârî bağa babası hâlik-i mezbûrın terekesinden olup bi'l-irsi's-şer'î kendüye müntakıl olmak üzre vâzi'ül-yed olan zevcesi mezbûre [Z]emerred muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kabasa-i mezbûre hâricinde vâki' iki taraftan Ali nâm kimesne bağı ve bir taraftan Ahmed Çelebi nâm kimesne bağı ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup eşcâr-ı müsmire ve gürûhı müştemil olan bağı hâlik-i mezbûr ricâl-i [hâl-i] huyûtında târih-i kitâbdan otuz ay mukaddem eşcâr-ı müsmire

ve gürûhı yedinde mülki ve hakkı ‘arsası Sultan Bayezid Vakfı’na senede on beş akçe mukâta‘a ile tasarrufunda olduğu halde bana bey‘-i kat‘î ile kırk kıt‘a esedî guruşa şühûd muvâcehelerinde bey‘ ve temlîk ve teslîm ve semen-i mezbûrın on iki guruşını yedimden alup kabz ve tesellüm bâkî yirmi sekiz guruşını kable’l-kabz bana hîbe-i sahîha-i şer‘iyye ile hîbe ve temlîk idüp ben dahi meclis-i hîbede ittihâb ve kabz ve kabûl itmekle bağ-ı mahdûd-ı mezbûr hâlâ mülk-i müşterâm iken mezbûre Zemerred bağ-ı mezkûra bi-gayr-ı hakk vaz‘-ı yed ider suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûre Zemerred cevâbında fi’l-vâki‘ bağ-ı mahdûd-ı mezkûr babamız hâlik-i mezbûrın ilâ [helâ]kihi yedinde mülki ve hakkı olup ba‘de helâkihi tashîh-i merkûm üzre yirmi dört sehinden on iki sehm-i şâyi‘i hâlâ yedimde mülk-i mevrûsımızdır deyü vaz‘-ı yedini ikrâr velâkin müdde‘î-i mezbûr ber-vech-i muharrer mülk-i müşterâsı olduğu inkâr idicek müdde‘î-i mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Kâtib Kasım Mahallesi’nde sâkin Kirakoz veled-i Avanoz ve Çoban Kasım Mahallesi’nde sâkin Bedros veled-i Vartan nâm Ermeniler li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘a hâzirân olup isrû’l-istişhâd fi’l-vâki‘ hâlik-i mezbûr Kasbar veled-i Bağram hâl-i huyûtında ve kemâl-i sıhhatinde târih-i kitâbdan otuz ay mukaddém bağ-ı mahdûd-ı mezkûr yedinde mülki ve hakkı olduğu halde işbu müdde‘î-i mezbûra kırk kıt‘a esedî guruşa tarafından îcâb ve kabûli hâvî bey‘-i kat‘î ile bizim huzûrımızda bey‘ u teslîm ve semen-i mezbûr kırk guruşın on iki guruşını yedinden alup kabz ve bâkî yirmi sekiz guruşını kable’l-kabz müdde‘î-i mezbûra hîbe-i sahîha-i şer‘iyye ile hîbe ve temlîk idüp ol dahi meclis-i hîbede ittihâb ve kabûl itmişidi bu husûsa bu vech üzre şâhidüz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdikde ba‘de ri‘âye şerâ’itü’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba‘de’l-hükmi’s-şer‘î bağ-ı mezkûrdan kasr-ı yedine mezbûre Zemerred’e tenbîh olunup mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-‘işrîn min Cumâdelâhire li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

İsa Beşe bin Yusuf, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali, Süleyman bin Hasan, İlhami bin Abdullah, el-Hâc Siyavuş bin Abdullah, Mustafa bin Eşref, Araton veled-i Karabet ve Begos veled-i Ağba ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

1271 - 1683 (1094) Galata 130: 81a/1 Tescil işlemi / Registration

Cihangir Mahallesi'nde oturan Osman Bey, eskiden saraya ait olup sonradan Medreseteyn (iki medrese) Vakıflarına aktarılan bahçe için ölen Davut Paşa'nın vakfetmiş olduğu paranın mütevellisi Yusuf Çelebi'nin vekili olan Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Osman Bey evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 70 esedi kuruşa vakfa satar, sonra da aynı evi üç yıllığına 21 esedi kuruşa vakıftan kiralar. Mahkemede bulunan Mustafa Çelebi ve Mehmet Bey, Osman Bey'in parayı ödememesi durumunda evi vakfa teslim etmeye ya da parayı ödemeye kefil olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Osman Bey, a resident of the Cihangir neighborhood, is in court with Ömer Çelebi, legal agent of Yusuf Çelebi, mutawalli of funds endowed by the late Davut Paşa for the gardens that formerly belonged to the palace and were later transferred to the Medreseteyn Waqf (two schools). Osman Bey takes out a 70 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for three years for a total of 21 kuruş. Mustafa Çelebi and Mehmet Bey, who are present in court, serve as sureties to pay the money or return the house to the waqf in case Osman Bey fails to settle his debt. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Tophane'ye tâbi' Cihangir Mahallesi'nde sâkin Osman Bey ibn Mustafa meclis-i

şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahrûsa-i mezbûre hâricinde vâki' sâbîkan Sarây-ı Sultânî olup hâlen medreseteyn olan hadîka-i ma'lûme evkâfı mülhakâtından merhûm Davud Ağa'nın nukûd-ı mevkûfesine bi'l-fi'l mütevellî olan Yusuf Çelebi ibn Hacı Musa tarafından ümûr-ı tevliyetini ikâmete vekîl-i müsec-celi olan râfi'-i hâze'l-vesîka Ömer Çelebi ibn Abdülmümin mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'z-zikr sudûruna değin yedimde mülküm ve hakkım olup mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan imâm[a] meşrûta vakıf menzil ve bir taraftan ba'zan [boş] Hâtun ve ba'zan Sultan Hâtun mülk-leri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaları ve iki sofa ve âb-ı [...] ve bir kenif ve bir mikdâr havlu ve hadîkayı müştemil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık kâyım-makâm-ı mezbûra yetmiş kıt'a esedî guruşa bey' ve teslîm idüp ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile bi-tarîki'l-istiglâl iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve menzil-i mezkûrî ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i kitâbdan üç sene tamâmına değin yirmi bir kıt'a esedî gurus ücretle yine bana îcâr ve teslîm eyledikde ben dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl ve kabz eyledüm didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa Çelebi ibn Ali ve Mehmed Bey ibn Hasan nâm kimesneler dahi meclis-i mezkûrda merkûm Ömer Çelebi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp menzil-i mahdûd-ı mezbûrun derkine ve ücret-i lâzîmesine ve asl-ı mâl-i merkûm yetmiş kıt'a esedî guruşa tarafeynden emr-i kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile her birimiz kefil ve dâmin olduk didiklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yusuf Efendi ibn Hasan, Abdülkadir Efendi ibn İbrahim, Mehmed Bey ibn Ali, Hüseyin Bey ibn Mustafa, Mahmud Bey ibn Mehmed, Mehmed Çelebi ibn Ahmed, İsa Beşe ibn Yusuf, Ali Beşe ibn Mustafa, Mustafa Efendi ibn Abdülkerim.

1272 - 1683 (1094) Galata 130: 82a/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Kasbar'ın mirası eşi Losbek, kızı Zemerred, babası Bağram ve annesi Herika'ya kalır. 24 hisseye bölünen mirasın 3 hissesi Kasbar'ın eşi Losbek'e, 12 hissesi kızı Zemerred'e, 5 hissesi babası Bağram'a, 4 hissesi annesi Herika'ya kalır. Kasbar'ın babası Bağram, Hacador adındaki Ermeni karşısında mahkemeye çıkar. Bağram, ölen oğlu Kasbar'dan kendisine 5 hissesi miras kalmış olan bağa Hacador'un haksız yere el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Hacador, Kasbar'ın söz konusu bağın arsasını Sultan Bayezid-i Veli Vakfı'ndan yıllık 15 akçeye kiraladığını, daha sonra bağın tamamını 40 esedi kuruşa kendisine sattığını ve paranın 12 kuruşunu aldıktan sonra kalan 28 kuruşu hibe ettiğini söyler. Davacı Bağram'a yeniden görüşü sorulduğunda, Hacador'un ifadesini bütünüyle doğrular. Sonuçta davalı Hacador davayı kazanır.

The inheritance of the late Kasbar falls to his wife Losbek, daughter Zemerred, father Bağram, and mother Herika. The estate, which comprises 24 shares, is divided as follows: 3 shares to his wife Losbek, 12 to daughter Zemerred, 5 to father Bağram, and 4 to mother Herika. Kasbar's father Bağram sues Hacador, an Armenian, on the ground that Hacador unlawfully confiscated a vineyard, whose 5 shares Bağram inherited from his son Kasbar. Questioned by the court, Hacador states that Kasbar had rented the land of the vineyard from the Sultan Bayezid-i Veli Waqf for 15 akçe per annum and had sold him the vineyard for 40 esedi kuruş. Hacador paid 12 kuruş of the sale price and Kasbar donated the remaining 28 kuruş. Questioned for a second time, the plaintiff Bağram corroborates Hacador's account. In the end, the defendant Hacador wins the case.

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Beşiktaş'da Sinan Paşa Mahalles-i'nde iken bundan akdem hâlik olan Kasbar veled-i Bağram nâm

zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Losbek bint-i Murat ve sulbiye kebîre kızı Zemerred'e ve babası Bağram veled-i Ohan ile vâli-desi Herika bint-i Markare'ye münhasıra ve tashîh meselesi yirmi dört sehimden olup sihâm-ı mezbûreden üçü ve zevcesi mezbûre Losbek'e ve on ikisi mezbûre Zemerred'e ve beşi babası mezbûr Bağram'a ve dördü mezbûre Herika'ya isâbet ve intikâl eylediği şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Bağram meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zikri âtî bağa vâzi'ül-yed olan işbu râfi'ü's-sifr Hacador veled-i Ağyar nâm Ermeni muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kasaba-i mezbûre hâricinde vâki' iki taraftan Ali Ağa nâm kimesne bağı ve bir taraftan Ahmed Çelebi nâm kimesne bağı ve bir taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup eşcâr-ı müsmire ve kürûmı müştemil olan bağ oğlum hâlik-i mezbûrın terekesinden olmağla tashîh-i mezkûr üzre yirmi dört sehimden beş sehmi bi'l-irsi's-şer'î bana isâbet ve intikâl itmeğin hâlâ mezbûr Hacador bi-gayr-ı hakk vaz'-ı yed idüp suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Hacador cevâbında bağ-ı mezkûr hâlik-i mezbûr târih-i kitâbdan otuz ay mukaddem huyûtında ve kürûm ve eşcâr ve sâir müştemilâtı yedinde mülki ve hakkı ve 'arsasını merkûm Sultan Bayezid-i Velî Vakfı'ndan olmağla senede on beş akçe mukâta'a ile tasarrufında olduğu halde bana bey'-i kat'î ile kırk kıt'a esedî gurusu bey' ve teslim ve semen-i mezbûrın on iki gurusını yedinden alup kabz bâkî yirmi [sekiz] gurusu kable't-tasdîk bana hîbe-i sahiha ile hîbe ve temlik idüp ben dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve meclis-i hîbede ittihâb ve kabz ve kabûl itmekle bağ-ı mahdûd-ı mezbûr hâlâ yedimde mülki-i müşterâmdır deyü vaz'-ı yedi ikrâr ve def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk mezbûr Bağram cevâbında fi'l-vâki' bağ-ı mahdûd-ı mezkûr hâlik-i mezbûr huyûtında târih-i merkûmda müdde'î-i mezbûr Hacador'a vech-i meşrûh üzre bey' u teslim ve semen-i mezbûrın on iki gurusını yedinden alup kabz ve bâkî yirmi sekiz gurusu kable'l-kabz mezbûr Hacador'a hîbe ve temlik itmekle bağ-ı mahdûd-ı mezkûr Hacador'un yedinde müşterâsı olduğunu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmeğin 'alâ vech-i i'tirâfa bî-vech mu'ârazadan men'

olup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min Recebi'l-mürecceb li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali, Hacı Mehmed bin Abdullah, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Süleyman bin Hasan.

1273 - 1683 (1094) Galata 130: 83b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Süleyman Reis, Murat Ağa'nın Medreseteyn-i Cedideteyn (iki yeni medrese) Vakıfları için vakfetmiş olduğu paranın mütevellisi Ömer Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 160 esedi kuruşa vakfa sattığını söyler. Süleyman Reis, daha sonra aynı evi bir yıllığına 17 kuruşa vakıftan kiralamıştır. Mahkemede bulunan Ali Bey, Süleyman Reis'in vakfa olan borcunu ödememesi durumunda borcu ödemeye ya da evi vakfa teslim etmeye kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Süleyman Reis goes to court with Ömer Çelebi, mutawalli of funds endowed by Murat Ağa for Medreseteyn-i Cedideteyn waqfs (waqfs of two new colleges). Süleyman Reis takes out a 160 esedi kuruş mortgage (istiglal) on his house from the waqf. Then he rents the same house from the waqf for 17 kuruş for a period of one year. Ali Bey, who is in court, serves as surety to pay the money or return the house to the waqf in case Süleyman Reis fails to settle his debt. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Kazgancıbaşı Mahallesi'nde sâkin Süleyman Reis bin Murad nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde merhûm Murad Ağa'nın mahrûsa-i mezbûre hâricinde vâki' Medreseteyn-i Cedideteyn mühimmâtına vakf eylediği nukûda bi'l-fi'l mütevellî olan sâhibü'l-kitâb Ömer Çelebi ibn Abdülmümin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahal-

le-i mezbûrede bir tarafı Hacı Ahmed mülki ve bir tarafı Fatıma Hâtun mülki ve bir tarafı Saime Hâtun mülki ve bir tarafı ba'zan Helvacı Hacı Bayram mülki ve ba'zan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve tahtânî bir bâb oda ve sofa ve zât-ı eşcâr-ı müsmire-i cenîne ve kenîfi müştemil mülk menzilimi mütevellî-i merkûma bi-tarîki'l-istiglâl yüz altmış kıt'a esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi mâl-i vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve kabûl ve tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz altmış kıt'a esedî guruşı mütevellî-i merkûm yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğinden sonra menzil-i mahdûd-ı mezbûr ba'de't-tahliye ve't-tekâbuz târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mütevellî-i merkûm yine bana on yedi guruş ücret ile îcâr ve teslîm idüp ben dahi istîcâr ve kabûl eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î yine mahalle-i mezbûrede sâkin Ali Bey ibn Kanber nâm kimesne meclis-i mezkûrda asl-ı mâl-i mezkûr [yüz] altmış guruşa ve menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i mezbûreye tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min Receb li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Kadri Efendi ibn İbrahim, Hacı Pir ibn [...], Ahmed Efendi ibn Veli el-imâm, Mustafa ibn Veli, Mehmed Bey bin Osman, Mehmed Bey bin Ali, Hüseyin Beşe bin Mustafa.

1274 - 1683 (1094) Galata 130: 84b/1 Tescil işleri / *Registration*

Müderri İsmail Efendi'nin bir bölümü kendi mülkü olan ve bir bölümünü de Kılıç Ali Paşa Vakfı'ndan kiralamış olduğu evin vakfa ait olan bölümü yıkılmaya yüz tutmuştur. Evin onarımı için vakfın izin vermemesi üzerine İsmail Efendi, evin enkaz bedelinin peşin kiraya karşılık sayılması koşuluyla, evi kendi parasıyla onarmak için mahkemeye başvurmuştur. Mahkemeden izin çıkması üzerine İsmail Efendi evin yıkılmaya yüz tutan bölümünü yeniden yaptırmıştır. Şimdi İsmail Efendi, elinde bulunan buyuruldu belgesini mahkemeye sunarak yapmış olduğu harcamanın

mahkemece belirlenmesini istemektedir. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişilerin yaptıkları keşif işlemi sonucunda, binanın yeniden yapımı için 132.380 akçe harcanmış olduğu saptanır. Enkaz bedeli olan 16.800 akçe düşüldükten sonra, İsmail Efendi'nin binanın yeniden yapımı için 115.580 akçe harcamış olduğu sicile kaydedilir.

Teacher (müderris) İsmail Efendi owns a portion of a house, whose remaining portion he rents from the Kılıç Ali Paşa Waqf. Although the portion under the waqf's ownership is in disrepair, the waqf has disallowed its repair. İsmail Efendi then applies to court to have the house repaired out of his own pocket, requesting that the value of the ruins of the house be counted against the advance payment. With the court's permission İsmail Efendi has had the dilapidated portion repaired. Presenting to court a buyuruldu document, İsmail Efendi asks the court to determine his repair expenses. Fact-finding by the court-appointed experts reveals that the reconstruction must have cost 132,380 akçe. 16,800 akçe is deducted as the value of the ruins, and 115,580 akçe is registered as İsmail Efendi's expense for reconstructing the house.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Beşiktaş'da Sinan Paşa-yı Cedid Mahallesi sâkinelerinden umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm zübdetü'l-muhakkıkîni'l-fihâm râfi'-i hâze'l-vesîka İsmail Efendi bin İbrahim Efendi meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîri anî'l-merâm idüp merhûm Kılıç Ali Paşa'nın utekâsına ve evlâd-ı utekâsına meşrûta vakfı ve merhûm-ı mezbûr intimâ ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî olup mahalle-i mezbûrede kâyin sarây ve bostanlar hudûdî dâhilinde vâki' bir taraftan hâlen sarây-ı mezkûr mütevellîsi olan fahrü'l-akrân Abbas Ağa'nın tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan solaklar dimekle şehîr [boş] nâm kimesneler tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan zıkr olunan bostan ve bir taraftan sâhil-i bahr ile mahdûd menzilin dâhiliyyesinin binâsı yedimde mülküm ve hakkım ve hâriciyye-

sinin arsası ve binâsı vakf-ı mezbûrdan olmağla icâreteyn-i ma'lû-meteyn ile taht-ı tasarrufumda olup ve lâkin hâriciyye-i mezkû-renin ebniye-i kadîmesi mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı şühûr ve a'vâm ile bundan akdem bi'l-küllîye harâb olup bir vecihle kâbil-i süknâ olmayup ve ta'mîre taraf-ı vakıfdan müsâ'ade olmamağla nukzı mu'accesine mahsûl olmak üzere mâlım ile müceddeden binâ ve ta'mîre re'y-i hâkimü's-şer' ile taraf-ı vakıftan me'zûn olduğım-dan sonra hâriciyye-i mezkûre bî-hükm [...] bin doksan üç senesi Şevvâli'l-mükkerremnin yirmi üçüncü günü kibel-i şer'den ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene cem'an on bin sekiz yüz akçeye [...] ebniyesi [...] müceddeden binâ ve ta'mîr eyledim hâlen yedimde olan fermân-ı âlî mücebince kibel-i şer'den menzil-i mezbûrun üzerine varılup müceddeden ihdâs eylediğim binâ keşf ve mu'âyene ve masrûfum semenin sahîh ile tahmîn ve terkîm olunmak mat-lûbumdur deyü mazmûn-ı şerîfi takrîrine mutâbık buyuruldu-yı şerîf ibrâz itdikde imtisâlen-leh savb-ı şer'den mevlânâ Ahmed Efendi bin Ali irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlarından üstâd Receb Çelebi bin Veli ve üstâd Mustafa ibn Mehmed ve zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olup ebniye ve sukûf ahvâline vukûfları olan bî-garaz müslimîn ile varup keşf ve nazar eylediklerinde fi'l-vâki' menzil-i mahdûd-ı mezbûrun atîk hâriciyyesi mahallin-de yine hâriciyye olmak üzere fevkânî bir bâb kebîr şehnişînli oda ve bir sağîr hammâm ve bir sağîr zi'l-vecheyn oda ve bir kahve odası ve bir sedli sofa ve bir tahta-pûş ve dehlîz ve bir kenîf ve tahtânî bir oda ve deryâ tarafından bi-hesâb-ı terbî'î iki yüz zirâ' taş divâr bi'l-küllîye müceddeden binâ olundığını mütevellî-i mezbûr Abbas Bey muvâcehesinde ba'de'l-mu'âyene mi'mârân-ı mezbûrân ebniye-i cedîd-i mezbûreyi mesâha eylediklerinde zikr olunan hammâm ve taş divârdan mâ'adâ bi-hesâb-ı terbî'î iki yüz kırk iki zirâ' binânın her zirâ'ı dörder yüz altmış akçeden bir yük sekiz bin dokuz akçe ve tûlen yedi ve arzan dört zirâ' bi-hesâb-ı merkûm yirmi sekiz zirâ' mârû'z-zikr hammâmın her zirâ'ı altışar yüzden on sekiz bin dört yüz seksen akçe zikr olu-nan iki yüz zirâ' divârın her zirâ'ı yirmi beşer akçeden beş bin akçe ki min haysi'l-mecmû' bir yük otuz iki bin üç yüz seksen

akçe ile ebniye-i cedîde-i mezkûreye bi'l-küllîye ancak olmuştur bir akçe noksan ile olmak mümkün değildir deyü mi'mârân-ı mezbûrân ve müslimîn-i mezkûrîn icmâ' ve ittifâk ve bu kavl üzre ittihâd ve ittifâk itmeleriyle meblağ-ı mecmû'-ı merkûmdan bâlâda zikr olunan nukzun ber-mûceb-i hüccet-i şer'îyye kıymeti olan on altı bin sekiz yüz akçeden tenzîl olundukda mûmâ-ileyh İsmail Efendi ebniye-i cedîde-i merkûmeye bir yük on beş bin beş yüz seksen akçe masrûfı olduğu zâhir ve nümâyân olduğunu mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ma'an irsâl olunan Hamâmî Mehmed bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân Mehmed Efendi [...], umdetü'l-müderrişin Hasan Efendi Cercizâde, Halil Efendi el-imâm, Mustafa Efendi el-mukayyid, Mehmed Efendi bir Receb, Mustafa Efendi bin Ali Hasan Efendi bin Ali, Mehmed Ağa ibn Memi, Abdurrahman bin Lütfullah, Mahmud Çelebi ibn Şaban.

1275 - 1683 (1094) Galata 130: 87a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kasımpaşa'daki Uşşaki Hüsamüddin Efendi Zaviyesi Vakfı'nın kadın mütevellisi olan İsmihan'ın vekili müderriş Uşşakizade Osman Efendi mahkemeye gelip İsmihan'ın mütevellisi olduğu vakıf zaviyenin zamanla yıkılmaya yüz tuttuğunu ve bu durumun mahkemenin görevlendirdiği bilirkişilerce de onaylandığını söyler. Vekil Osman Efendi, mütevelli İsmihan'ın zaviyeyi vakıf parasıyla onardığını belirttiikten sonra mahkemenin görevlendireceği bilirkişilerin yapılan harcamayı saptamasını ister. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişilerin gerçekleştirdiği keşif sonucunda onarım harcamalarının 130.065 akçe olduğu ortaya çıkarılır. Mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Teacher (müderris) Uşşakizade Osman Efendi, legal agent of İsmihan, the female mutawalli of the Uşşaki Hüsamüddin Efendi Dervish Lodge (zaviye) waqf in Kasımpaşa, is in court. He states that the dervish lodge waqf that İsmihan oversees is in disrepair and court-appointed experts have registered its condition. Mutawalli İsmihan had the dervish lodge repaired out of waqf funds, he adds, and he wants court experts to determine the repair expenses. The fact-finding of the court experts suggests that the repairs cost 130,065 akçe. The court registers the testimonies of the experts.

Mahmiyye-i Galata tevâbi'inden Kasaba-i Kasımpaşa'da el-Hâc Ahmed Mahallesi'nde vâki' merhûm ve mağfûrûn-leh Uşşâkî Hüsamüddin Efendi Zaviyesi'nin evkâfına hâlen meşrûtiyet üzre mütevellîye olan işbu sâhibetü'l-kitâb umdetü'l-muhadderât züb-detü'l-muvakkarât İsmihan kadın ibnetü'l-merhûm Abdülaziz Efendi kıbelinden zikr-i âtî husûsa vekîl olup zâtını ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân olan Ömer Efendi ibn Ali ve Mustafa Efendi ibn Ali şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olup beyne'l-enâm Uşşâkîzâde demekle şehîr mefharü'l-müderrişini'l-kirâm Osman Efendi ibnü'l-merhûmü'l-mebrûr Abdullah Efendi meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp müvekkilem müşârün-ileyhâ bi't-tevliye mütevellî olduğu mahalle-i mezbûrede kâ'in bir taraftan Piri Kapudan mülküne ve bir taraftan şükûfeci Boşnak Mahmud Bey mülküne ve bir taraftan Hasandede demekle şehîr vâdiye ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî hâriciyye ve dâhiliyyede fevkânî ve tahtânî büyü-tü adîde ve cem'iyet-hâne-yi ve türbe-i şerîfe ve iki su kuyusu ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil vakıf zâviye mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile bi'l-küllîye harâb ve mâ'il-i türâb olup bir vechile kâbil-i süknâ olmamağla min kıbeli's-şer'î'l-mübîn zâviye-i mezbûrenin mukaddemâ üzerine varılıp bî-garaz ehl-i vukûf-ı müslimîn ile keşf ve müşâhede olundukda büyü-tü mezbûre ve cem'iyet-hâne ve türbe-i şerîfe bi'l-küllîye harâb olup kâbil-i süknâ olmayup cemâ'at-i müslimînin ibâdet idecek mahalleri dahi harâb olup müceddeden binâ olunmak elzem ve ehemm olduğu lede's-şer'

zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra müvekkile-i mûmâ-ileyhâ dahi me'zûnen min kîbeli's-şer'i's-şerîf zâviye-i mezbûrenin hâriciyye ve dâhiliyyesini mâl-i vakf-ı mezkûr ile müceddeden binâ ve imâret ve meremmete muhtâc olan mevâzi'i ta'mîr ve termîm itmekle hâlen cânib-i şer'-i şerîfden üzerine varılup müvekkilem müşârün-ileyhânın bi't-tevliye ebniye-i mezkûreye olan masârifinin mertebe-i tahammüli tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve takvîm olunması bi'l-vekâle murâdıdır didikde savb-ı şer'-i enverden mevlânâ el-Hâc Mehmed Efendi ibn Hasan Efendi irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârdan Üstâd Mehmed Halife ibn Abdullah ile zâviye-i mezbûrenin üzerine varup hilâl-i sutûrda isimleri mestûr olan cemâ'at-i müslimîn ve sikât-ı muvahhidîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i mübîn itdikden sonra mi'mâr-ı mezbûr Mehmed Halife mesâha ve takvîm itdikde evvelen zâviye-i mezbûrenin hâriciyye ve dâhiliyyesinde olan ebniyeden tûlen otuz bir zirâ' ve arzan yirmi üç zirâ' bi-hesâb-ı şatrancî yedi yüz on iki zirâ' mecmû'-ı sakfın her zirâ'ı kırk beşer akçe-den otuz iki bin seksen beş akçeye ve tûlen yirmi zirâ' ve arzan yirmi beş zirâ' bi-hesâb-ı mezbûr beş yüz zirâ' sülûkini boyalı şatrancî ve turraları mücellâ câm tahtasından masnû' mecmû'-ı tavanın zirâ'ı otuz beşer akçeden on yedi bin beş yüz akçeye ve tûlen yirmi beş ve arzan yirmi zirâ' ve bi-hesâb-ı mezbûr beş yüz zirâ' tahta döşemenin zirâ'ı kırk beş akçeden yirmi iki bin beş yüz akçeye ve bi-hesâb-ı mezbûr beş yüz beyâz sıvalı dolma divârın zirâ'ı kırk beşer akçeden yirmi iki bin beş yüz akçeye ve bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz seksen dokuz zirâ' tahta perdenin zirâ'ı onar akçeden iki bin sekiz yüz doksan akçeye ve tûlen ve kadden bi-hesâb-ı şatrancî yetmiş sekiz zirâ' düzili taş divârın zirâ'ı altmış akçeden dört bin altı yüz seksen akçe ve bi-hesâb-ı mezbûr yüz elli sekiz zirâ' mahlût dolma divârın zirâ'ı yirmi beş akçeden üç bin dokuz yüz elli akçeye ve on dokuz sırça câm bin dokuz yüz akçeye ve dört kilidi yüz yirmi akçeye ve dört [...] iki yüz akçeye ve bir nerd başı iki yüz elli akçeye ve türbe kurbünde kırmızı boyalı barmaklu üç yüz akçeye ve altı sâde kapu altı yüz seksen akçeye beş aded çerçûbî billur câm bin akçeye ve on bir taban dört bin dört yüz akçeye ve beş aded ağac demürlü pencere

altı yüz elli akçeye ve câm yüzünde dokuz demür çubuk beş yüz kırk akçeye ve def'a beş ağac demürlü pencere beş yüz akçeye ve dokuz aded pencere çerçevesi yedi yüz yirmi akçeye ve sağır ve kebîr yük yerleri üç aded dolablarıyla bin üç yüz akçeye ve iki cedîd ocak bin iki yüz akçeye ve iki kapunun tathirlerine [?] ve bileziklerine üç bin akçeye ve dâhiliyyede odalar [...] olan yirmi beş tobac direk kürsi taşlarıyla iki bin akçeye ve cem'iyethâne önünde evvela dehlizin direkleri altında olan bi-hesâb-ı mezbûr elli zirâ' taş divar üç bin akçeye ve sekiz aded demür pencere üç [bin] iki yüz akçeye ki min haysi'l-mecmû' yüz otuz bin altmış beş akçeye binâ ancak mümkün olur bundan ekal ve ziyâde ile olmaz deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâ'ir ebniye ve sukûf sukûf ahvâline vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz müslimîn icmâ' itdiklerinden sonra vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olan Hüseyin bin Ali ve Ahmed bin Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp vukû'ı üzre inhâ itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderresîn Mehmed Efendi el-med'ûv bi-Şeyhzâde, Mustafa Efendi bin Ali, Halil Çelebi ibn Osman, Mehmed Efendi bin Ahmed, Hüsameddin Efendi bin Mustafa, Mustafa Efendi bin Ömer, Derviş Şaban bin Yusuf, Ahmed Beş bin Hüseyin, Himmet Efendi el-mü'ezzin, Halil bin Mehmed Dede, Hüseyin bin Derviş Mustafa.

1276 - 1683 (1094) Galata 130: 90a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yahudi Kemel, Emetullah Hatun Vakfı'nın mütevellisi olan Mahmut Ağa'nın vekili Abdullah Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Kemel, İstanbul'da bulunan bir evini 1800 esedi kuruşa vakfa sattığını ve mütevellî Mahmut Ağa'nın bu parayı vakfın Selanik'te bulunan dükkânlarını kiraya vererek karşıladığını söyler. Kemel, mütevellî Mahmut Ağa'dan paranın tamamını aldığını, dolayısıyla da evin artık vakfa ait olduğunu belirtir. Vekil

Abdullah Çelebi, Kemel'i doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Kemel, a Jew, is in court with Abdullah Çelebi, legal agent of Mahmut Ağa, mutawalli of the Emetullah Hatun Waqf. He states that he sold to the waqf his house in İstanbul for 1800 esedi kuruş. The mutawalli Mahmut Ağa covered the cost by renting the waqf's stores in Selanik. He adds that he has collected payment in full and that the house now belongs to the waqf. The legal agent Abdullah Çelebi corroborates Kemel's account. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Bereketzâde Mahallesi'nde sâkin yahudi târifesinden Valide Sultan re'âyâsından Kemel veledi-i Bako nâm yahudi meclis-i şer'-i kavîm-i vâcibü't-tekrîmde mahmiyye-i İstanbul'da Şeyh Ebü'l-Vefa Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden merhûme Emetullah Hatun ibnet-i Yahya nâm sâhibetü'l-hayrın vakfına meşrûtiyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-akrân işbu râfi'ül-kitâb el-Hâc Mahmud Ağa ibn Sefer tarafından husûs-ı câi'z-zikri tasdîka vekîl olup Hacı Mehmed bin Süleyman ve Yusuf Bey ibn Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Abdullah Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'z-zikrin sudûrına değin silk-i mülkümde mün-selik olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Tercüman Yunus vakfı olup benim kendü tasarrufumda olan menzil ve bir taraftan ba'zan Ayasofya-i Kebir ve ba'zan Tophane'de Cami'-i Kebir Vakfı olup Mehmed Ağa nâm müteveffânın vâlidesi [boş] Hâtun mutasarrıfa olduğu odalar ve bir taraftan ba'zan Kasım Paşa vakfı olup Resul Efendi nâm kimesne tasarrufunda olan odalar ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi'î beş yüz otuz yedi zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i 'ulyâsında iki bâb oda ve tabaka-i vustâda üç bâb oda ve bir matbah ve bir dehliz ve tabaka-i süflâda üç bâb oda ve iki matbah ve tarîk-i âmm üzerinde üç aded dükkân ve bir kârgîr

mahzen ve iki bi'r-i mâ ve iki kenîf ve bir mikdâr hadîkayı müş-temil mülk menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık müvekkil-i mûmâ-ileyh el-Hâc Mahmud Ağa'ya tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî ve şûrût-ı müfsideden ârî bey'-i kat'î ile bin sekiz yüz kıt'a esedî guruşa bey' ve teslîm ol dahi vâkıfe-i mûmâ-ileyhânın Vilâyet-i Rumili'nde medîne-i Selanik'de vâki' icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile bi'l-izni's-şer'î âhara ferâğ ve tefvîz eylediği dükkânlarının icâre-i mu'accelelerinden hâsıl olan meblağ ile yine vakf-ı mezbûra akâr olmak üzere bi't-tevliye iştirâ ve kabûl ve tesellüm eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin sekiz yüz kıt'a esedî guruşı müvekkil-i müşârün-ileyh el-Hâc Mahmud Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledüm ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr vakf-ı merkûm müstakillâtından olup benim asla alâka ve medhalim kalmadı didikde mezbûr Kemel'in cârî olan ikrârını vekîl-i mezbûr Abdullah Çelebi tasdik itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Osman bin Cafer, Abdurrahman bin Hacı Mehmed, Abdurrazık bin İbrahim, el-Hâc Mehmed bin Süleyman, Abdullah Efendi ibn Ömer Efendi, fahrü'l-eşbâh İbrahim Ağa, eş-Şeyh Ahmed Efendi ibn İbrahim, Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ali ve gayruhum.

1277 - 1683 (1094) Galata 130: 92b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Habib'in küçük oğlu Osman'ın vasisi olan Ali Çelebi, çocuğun annesi Havva Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Habib yaşamında Abdüsselam Vakfı'ndan bir ev kiralamış ve ölümüyle bu ev Osman'a miras kalmıştır. Vasi Ali Çelebi, Osman'ın nafakasını karşılamak amacıyla bu evi açık artırmaya çıkardığını ve en yüksek peyi veren Osman'ın annesi Havva'ya, mütevellinin de izniyle 6000 akçeye devrettiğini söyler. Vasi Ali Çelebi, Havva'dan

paranın tamamını almıştır. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ali Çelebi, guardian of the late Habib's younger son Osman, is in court with Osman's mother Havva Hatun. During his lifetime, Habib had rented a house from the Abdüsselam Waqf. After his death, his younger son Osman inherited the house. The guardian Ali Çelebi auctions off the house to cover Osman's alimony and transfers the house to Havva, the highest bidder, for 6000 akçe, with the permission of the mutawalli. He notes that he has collected from Havva payment in full. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata'da Câmî'-i Kebir Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Habib bin [boş] nâm kimesnenin sulbî sağîr oğlu Osman'ın tesviye-i ümûrına kibel-i şer'den mansûb vasîsi olan es-Seyyid Ali Çelebi ibn es-Seyyid Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i kavîm-i vâcibü't-tekrîmde râfi'atü hâzihi'l-vesîka sağîr-i mezbûrun vâlidesi Havva Hâtun ibnet-i el-Hâc Sefer mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Abdüsselam Vakfı'ndan olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Yusuf Çelebi menzili Kara Şaban menzili ve bir taraftan Camî'-i Kebir ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd bir bâb tahtânî odayı müstemil menzil müteveffâ-yı mezbûrun ilâ vefâtihî icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile tasarrufunda olup bi-hasbi'l-kânûn hâlen sağîr-i mezbûra intikâl idüp ve lâkin sağîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcı olup ve menzil-i mezbûrdan gayrı akâr ve menkûlesi ism-i mâl ıtlâk olunur bir şey'i olmadığından gayrı ücret-i mü'eccelesi dahi yevmen fe-yevmen sağîr-i mezbûrun üzerine deyn olmağın ben dahi izn-i hâkim ve ma'rifet-i mütevellî ile menzil-i mezbûrî sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'u'r-ragabe mezbûre Havva'ya bedel-i misli altı bin akçe mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi ber-vech-i muharrer tefevvüz eylediğinden sonra bedel-i mezbûr mezbûre Havva Hâtun yedinden sağîr-i mezbûr için vesâyeten tamâmen ahz ü kabz eyledüm ba'de'l-yevm menzili mahdûd-ı mezbûr emsâli gibi mezbûre Havva Hâtun'un yedinde

ve tasarrufundadır didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki'
bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Recebi'l-ferd
li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Beşe ibn Yusuf, Ali ibn Ali, Osman Çelebi bin Ali, Şaban
bin Osman.

1278 - 1683 (1094) Galata 130: 93a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Saclı Emir Efendi Vakfı'nın mütevellileri olan Abdurrahman ve Mehmet Çelebi kardeşler, Mustafa'nın kızı ve vekili olan Fatma Hatun ile birlikte mahkemeye gelirler. Müteveli kardeşler, vakfın Kasımpaşa'da bulunan bir evini peşin kira ve yıllık 320 akçeye Mustafa'ya kiraladıklarını, Mustafa'nın daha önce peşin kirayı ödediğini, şimdi ise 6 yıllık toplam kira bedeli olan 7920 akçeyi Mustafa'nın vekili olan kızı Fatma'dan peşin olarak aldıklarını söylerler. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Abdurrahman and Mehmet Çelebi, two brothers who serve as mutawallis of the Saclı Emir Efendi Waqf, are in court with Fatma Hatun, daughter and legal agent of Mustafa. The mutawalli brothers had rented to Mustafa a house in Kasımpaşa belonging to the waqf for an advance payment and rent of 320 akçe per annum. Mustafa had already paid in advance. Now the brothers collect from Fatma, his daughter and legal agent, 7920 akçe as 6 years' rent. The court registers the transaction.

Medîne-i Hazret-i Ebâ Eyyûb el-Ensârî radiye 'anhu rabbü-hü'l-meliki'l-bârî mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi'nde sâkin ve zikri âtî menzilin meşrûtiyet üzre mütevellileri olan es-Seyyid Abdurrahman ve es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn es-Seyyid Ebibekir nâm kimesneler meclis-i şer'-i kavîm-i vâcibi't-tekrîmde mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasımpaşa'da Câmi'-i Kebir Mahallesi'nde sâkin râfi'ü'l-vesîka el-Hâc Mustafa bin Hasan

nâm kimesnenin sulbiye kebîre kızı ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an sâbit olan Fatıma Hâtun mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp meşrûtiyet üzere mutasarrıf olduğum merhûm Saclı Emir Efendi Vakfı'ndan olup kasaba-i merkûmede vâki' bir taraftan kubbeli kahve ve iki taraftan yine mezbûr el-Hâc Mustafa Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve biri helvacı ve biri hekim ve biri sirkeci cem'an üç bâb dükkânı müstemil olan menzil ücret-i mu'accele-i ma'lume ve senede bin üç yüz yirmi akçe ücret-i mü'eccele ile bu âna değin müvekkil-i mezbûrun taht-ı tasarrufunda olmağın zimmetine lâzım gelen ücret-i mü'eccele-i merkûmeyi taraf-ı vakfa tamâmen edâ ve teslîm idüp biz dahi yedinden ahz ü kabz itmişdik el-hâletü hâzihî târîh-i kitâb şehri gurresinden bin yüz senesi Şaban'ı gurresine değin cem'an altı senelik ücret-i mü'eccele-i mezkûreye mahsûb olmak üzere ber-vech-i peşîn yedi bin dokuz yüz yirmi akçe def' ve teslîm idüp biz dahi vakf için işbu mecliste vekîl-i mezbûre Fatıma Hâtun yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledik ba'de'l-yevm sinîn-i mezbûrenin ücret-i mezkûresinden müvekkil-i mezbûr yedinde ve zimmetinde bir akçe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fî gurrei Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe ibn Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, Mustafa bin Eşref ve gayruhum.

1279 - 1683 (1094) Galata 130: 97b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Haremeyn-i Şerifeyn ve padişah vakıflarının nazırı ve Darüssaade Ağası olan Yusuf Ağa padişaha bir dilekçe göndermiştir. Sultan Ahmet Han Vakfı'nın Galata'daki haslarından elde ettiği yıllık gelir 4.870.000 akçe, yine Galata'daki taşınmazlarından elde ettiği kira geliri ise 270.000 akçedir. Yusuf Ağa

dilekçesinde, mütevellilerin topladığı kira geliri olan 270.000 akçeye vergi toplayıcılarının el koyduğunu, bu nedenle de vakfı zarara uğrattığını söylemiştir. Padişah bir beratla, söz konusu bir yıllık geliri toplaması için İbrahim'i görevlendirmiştir. Bu berata göre, vakfın kira geliri olan 270.000 akçeyi mütevelliler, İbrahim ise 4.870.000 akçeyi toplayacaktır. İbrahim gelirin 850.000 akçesini Haremeyn-i Şerifeyn Vakıfları için hazineye teslim edecek, geri kalan 4.020.000 akçeyi de vakıf görevlilerine verecektir.

Yusuf Ağa, minister (nazır) of Haremeyn-i Şerifeyn and the sultan waqfs and Chief Eunuch of the Palace (Darüssaade Ağası), has sent a petition to the Sultan. The yearly revenue of the Sultan Ahmet Han from its fiefs (has) in Galata amounts to 4,870,000 akçe. As for the rent revenue from its real estate in Galata, it amounts to 270,000 akçe. Yusuf Ağa states in his petition that tax collectors have confiscated the 270,000 akçe rent revenue collected by the mutawallis. This has harmed the waqf, he says. The Sultan gives İbrahim an imperial appointment (berat), authorizing him to collect one year's revenue. Accordingly, the mutawallis are to collect the waqf's 270,000 akçe rent revenue and İbrahim is to collect the 4,870,000 akçe. Of the latter sum, 850,000 akçe is to be delivered to the treasury on behalf of Haremeyn-i Şerifeyn waqfs, and the remaining 4,020,000 akçe is to be turned over to the waqf officers.

İftihârü'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn muhtârü'l-'izz ve'l-müttekîn bi'l-fi'l dârüssa'âdetim ağası olup Haremeyn-i Şerîfeyn ve evkâf-ı selâtîn nâzırı olan Yusuf Ağa dâme uluvvuhû dîvân-ı hümayûnuma arz gönderüp İstanbul'da vâki' cennet-mekân firdevs âşiyân Sultan Ahmed Hân tâbe serâhûnun câmi'-i şerîf ve türbe ve medrese-i münîf ve imâret-i âmire ve dârü's-şifâ-i ma'mûreleri evkâfından Galata ve tevâbi'i hâslarının senesi ber-vech-i maktû' vakfın menkûl ve icârâtı ve Haremeynü's-Şerîfeyn akçesiyle ber-mûceb-i defter-i cedîd kırk

sekiz yük yetmiş bin akçeye alup mütevelliler tarafından ahz ü kabz ola gelen iki yük yetmiş bin akçeye müsakkafât icârâtıyçün voyvodaların nizâ'ları kat' olmayup voyvoda olanların hesâbına mahsûb olup vakfa külli gadr olmağla girü üslûb-ı sâbık üzre musakkafât icârâtı olan iki yük yetmiş bin akçeyi vakfın mütevellisi kabz eyleyüp bâkî kırk sekiz yük yetmiş bin akçeyi dahi voyvoda olanlar cânib-i vakfa edâ ve teslîm eylemek şartıyla işbu bin doksan dört Mart'ı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt eyleyüp musakkafât icârâtından gayrı maktû'ı olan kırk sekiz yük yetmiş bin akçe maktû'un kesr ü noksan getürmemek üzre nevâl-i âtifet-i hüsvânemle behremend olmağa lâıyk ve sezâ-ver olanlardan işbu râfî-i tevkî-i refî'i's-şân-ı şehriyârî ve nâkib-i berlîğ-i belîğ-i mekremet-'unvân-ı tâcdârî kıdvatü'l-emâcid ve'l-a'yân İbrahim zîde mecduhûya tevcîh olunup berât-ı âlî-şânım virilmek ricâsına arz itmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem vücûda getürüp ağa-yı müşârün-ileyhin arzı mücebince sene-i mezbûrede vâkî' Mart ibtidâsından sene tamâmına değin zıkr olunan Galata ve tevâbî'i hâslarına voyvoda ve zâbıt-ı nasb idüp bu berât-ı hümayûn-ı izzet-makrûnı virdüm ve buyurdum ki vakt ve zamânı hulûl eyledikde havâss-ı mezbûrun tahrîr-i cedîd defteri mücebince resm-i masdariyye iki başdan ihtisâb-i ihzâriyye ve resm-i dümen-i kayık ve bâc-ı pây-ı ubûr ağnâm ve resm-i zindân ve beytû'l-mâl-i âmmе ve hâssa ve cizye-gîrân ve cizye-i Ermeniyân ve resm-i abd ve cevârî ve üserâ-yı atîka ve subaşılık Tatavla ve Kasım Paşa ve Tophane ve Beşiktaş ve Karye-i Cedîd ve cürümden ve resm-i tebârhâne ve sâyir tevcîhât-ı hukûk ve rüsûm-ı şer'iyyesin sene-i mezbûra Martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin tahrîr-i cedîd defteri mücebince olugeldüğü üzre zabt ve rabt ve vâkî' olan cüz'î ve küllî ve kâffe-i mahsûlât ve rüsûmât ahz ü kabz eyleyüp zabt ve tasarrufuna âhardan bir ferd vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arruz eylemeyüp ve bi'l-cümle evkâf-ı selâtîn mâ-tekaddümden berü serbest olup min küllî'l-vücûh mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzre zabt ve tasarruf ola gelmekle mûmâ-ileyh vech-i serbest üzre zabt ve rabt ve vâkî' olan küllî ve cüz'î mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabz eyleyüp vakfın

mütevellîsi kabz eylediği iki yük yetmiş bin akçe musakkafât icârâtı akçesini voyvoda-i mûmâ-ileyh bir vecihle dahl ve ta'arruz eylemeyüp meblağ-ı mezbûrdan âdet-i maktû'ı olan kırk sekiz yük yetmiş bin akçeden sekiz yük elli bin akçesin Haremeynü's-Şerîfeyn akçesiyçün dârüssa'âdetim hazînesine teslîm eyleyüp bâkî kalan kırk yük yirmi bin akçesine dahi kıstu'l-yevm hesabı üzre vakf-ı şerîf masârifiyçün vakfın mütevellîlerine tamâmen edâ ve teslîm eyliye ve vakf-ı mezbûrdan medfû'ı olan hamr ve 'arak resminden gayrı cârî ve isti'mâl mukayyed olan şürût ve kuyûd alâ-kâne mukarrer olup medfû'âtından [...] olmayup selâtîn-i izâm-ı mâzîye eskenehümullâhü te'âlâ fî cenneti'l-âliye evkâfın re'âyâsı ne minvâl üzre zabt olunursa vakf-ı mezbûrun re'âyâsı dahi ol minvâl üzre zabt olunup nuzzâr-ı vakf olanlardan ve [...] idüp evkâf-ı mezbûre mukâta'aların der-'uhde iden voyvodalar ve mukâta'ât emînleri [...] tecâvüz itdirmiyüp cânib-i hakkdan udûl ve inhirâf revâ ve câyiz görmiyeler ve min ba'd vakfa müte'allik olan umûr-ı şer'-i şerîfe ve kânûn-ı münîfe muhâlefet itmekle tebdîl ve tağyîr ve tahvîl ve tahrîf kabûl itmeyüp inşâallâhü te'âlâ el-melikü'l-'allâm alâ nizâmü'l-intizâm veffeka ilâ yevmi'l-kıyâm [...] hitâm ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi'l-'âşir min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

Vakıf konulu dört cildin dizini 8. cildin sonundadır.

The index for the four volumes on waqfs is at the end of Volume 8.

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

<i>Konu</i>	<i>Cilt</i>
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

<i>Topic</i>	<i>Volume</i>
<i>Guilds and Guildsmen</i>	1
<i>Communal Affairs of Christians and Jews</i>	1
<i>Foreigners</i>	1
<i>Commercial Partnerships</i>	2
<i>State-Subject Relations, including Taxation</i>	3-4
<i>Waqfs</i>	5-6-7-8
<i>Credit Markets and Uses of Interest</i>	9-10

Kapak resmi: Matrakçı Nasuh’un 1530’lu yılların sonlarında resimlediği *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*’deki İstanbul haritasından Galata’yı gösteren bölüm (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T. 5694, f 8b-9a)

Cover illustration: Galata section of the Istanbul map in *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*, drawn by Matrakçı Nasuh in the late 1530s (Istanbul University Library, T. 5694, f 8b-9a)

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

Konu	Cilt
Loncalar ve Esnaf	1
İristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

Topic	Volume
Guilds and Guildsmen	1
Communal Affairs of Christians and Jews	1
Foreigners	1
Commercial Partnerships	2
State-Subject Relations, including Taxation	3-4
Waqfs	5-6-7-8
Credit Markets and Uses of Interest	9-10

Kapak resmi: Matrakçı Nasuh’un 1530’lu yılların sonlarında resimlediği *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*’deki İstanbul haritasından Galata’yı gösteren bölüm (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T. 5694, f 8b-9a)

Cover illustration: Galata section of the Istanbul map in *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn*, drawn by Matrakçı Nasuh in the late 1530s (Istanbul University Library, T. 5694, f 8b-9a)